

Charles Dickens
Nelly
og hendes bedstefader

Charles Dickens

Nelly og hendes bedstefader

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Charles Dickens: *Nelly og hendes bedstefader* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Chales Dickens: *Nelly og hendes bedstefader* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Oversætterens forord

Som man ved, udgav Charles Dickens en del af sine romaner i et ugeskrift. Hertil passede det godt, at han indesluttede to af sine romaner, nemlig *Barnaby Rudge* og *Nelly og hendes bedstefader*, i en ramme, som han kaldte *Mr. Humphreys Stueur*. Rammen selv har intet med disse romaner at gøre og fremstiller en del scener, hvori særlig de vel kendte personer fra *Pickwickklubben* optræder. Det hele er lidet interessant, og Charles Dickens har også selv udgivet de nævnte romaner for sig og uden rammen.

Indledning: Master Humphrey fortæller

Aftenen er i almindelighed den tid, jeg går ud. Om sommeren forlader jeg ofte mit hjem tidligt om morgenen og strejfer omkring på marker og enge hele dagen igennem, ja bliver endog dage og uger borte. Når jeg ikke er på landet, går jeg sjældent ud, førend det er blevet mørkt, skønt jeg, Himlen være takket, elsker dennes lys og føler den glæde, det udbreder over Jorden, lige så meget som noget andet levende væsen.

Jeg er uvilkårlig kommet i denne vane, både fordi den gavner min sundhed, og fordi den skaffer mig bedre lejlighed til at tænke over de folks karakter og sysler, som opfylder gaderne. Middagens skær og travlhed egner sig ikke for sådanne ørkesløse sysler som mine; et glimt af forbigående ansigter, opfanget ved lyset fra en gadelygte eller en butik, svarer ofte bedre til min hensigt end det fulde syn ved dagens lys. Når jeg skal sige den rene sandhed, så er aftenen i denne henseende venligere end dagen, der kun alt for ofte uden mindste ceremoni eller skrupler tilintetgør et luftkastel i samme øjeblik, det er sin fuldendelse nær.

Denne idelige vandren frem og tilbage, denne uophørlige rastløshed, disse uafladelige trin af fødder, der slider de ru sten glatte og blanke – er det ikke et vidunder, at de, som bor i smalle stræder, kan udholde at høre på det! Man tænker sig en syg på et sted som St. Martins Court, lyttende efter fodtrinene og midt under smerter og træthed er nødsaget til, så nødigt han vil – som om det var et hverv, han havde at udføre – at skelne barnets skridt fra mandens, tiggeren på tøfler fra den velbestøvlede modeherre, driveren fra den travle, det

omflakkende udskuds dumpe hæl fra en forventningsfuld forlystelsesjægers raske trin – man tænker sig den summen og støjen, der altid er nærværende for hans sanser, og den strøm af liv, der aldrig vil få ende, men bruser frem, frem gennem alle hans urolige drømme, som om han var dømt til at ligge død, men ved sans og samling, på en støjende kirkegård, uden håb om at få ro i de første århundreder.

Men det er ikke min hensigt her at udbrede mig over mine spadsereture. En hændelse, som jeg nu straks skal fortælle, hidrørte fra en af disse vandringer, og derved er jeg, som en slags indledning, kommet til at omtale dem.

Medens jeg en aften, efter at have strejft omkring i staden, vandrede langsomt videre på min sædvanlige måde og grublede over en mængde forskellige ting, standsedes jeg af et spørgsmål, hvis indhold vel ikke nåede mit øre, men som dog syntes at være henvendt til mig og udtaltes med en blød og smuk stemme, der gjorde et meget behageligt indtryk på mig. Jeg vendte mig hastigt om og opdagede ganske tæt ved mig en smuk lille pige, der spurgte om vejen til en gade, som lå et langt stykke borte, ja i et helt andet kvarter af byen.

"Det er meget langt herfra, mit barn," sagde jeg.

"Det ved jeg nok," svarede hun frygtsomt. "Jeg er rigtignok bange for, at det er meget langt herfra; for jeg er kommet derfra i aften."

"Alene?" spurgte jeg noget forundret.

"Ja, men det bryder jeg mig ikke om; jeg er kun lidt bange nu, da jeg er faret vild."

"Men hvad har fået dig til at spørge dig for hos mig? Sæt, at jeg viste dig fejl."

"Det er jeg vis på, at De ikke gør. De er jo en gammel mand og går selv så langsomt."

Jeg kan ikke beskrive det indtryk, denne opfordring gjorde på mig, og den inderlighed, hvormed den udtaltes, og som bragte tårer i barnets øje og fik hendes spæde skikkelse til at skælve, idet hun så mig op i ansigtet.

"Kom," sagde jeg, "jeg skal følge dig derhen."

Hun lagde sin hånd så tillidsfuldt i min, som om hun havde kendt mig fra vuggen, og vi traskede nu af sted sammen, idet den lille lempede sine skridt efter mine og snarere syntes at lede og passe på mig end jeg at værne om hende. Jeg lagde mærke til, at hun nu og da kastede et stjålent, nysgerrigt blik på mit ansigt, ligesom for rigtig at overtøge sig om, at jeg ikke narrede hende, og at disse øjekast – de var meget skarpe og gennemtrængende – ved enhver gentagelse syntes at forøge hendes tillid.

For mit vedkommende var min nysgerrighed og interesse i det mindste lige så stor som barnets; for et barn var hun unægtelig, skønt jeg af det, jeg kunne se, fandt det sandsynligt, at hendes fine bygning gav hendes ydre en særegen ungdommelighed. Skønt tarveligere klædt, end det kunne være ønskeligt, var hun dog ren og pæn og røbede intet tegn på fattigdom eller mangel på orden.

"Hvem har ladet dig gå så langt alene?" spurgte jeg.

"En, som er meget god imod mig."

"Og hvad har du haft at gøre?"

"Det tør jeg ikke sige," svarede barnet med fasthed.

Der var noget i den måde, hvorpå hun sagde dette, der bragte mig til at se på den lille med et uvilkårligt udtryk af forundring,

idet jeg ikke kunne fatte, hvad det kunne være for et ærinde, der fik hende til at være på sin post, når hun blev udspurgt. Hendes rappe øjne syntes at læse mine tanker; for lige som de mødte mine, tilføjede hun, at der ikke var noget ondt i hendes ærinde, men at det var en stor hemmelighed – en hemmelighed, som hun ikke engang selv kendte.

Dette sagdes uden mindste skin af snedighed, men med en umiskendelig frimodighed, der bar sandhedens præg. Hun blev ved at gå ligesom før og blev mere og mere fortrolig imod mig og talte muntert og livligt; men om sit hjem ytrede hun ikke andet, end at vi gik en ganske ny vej, og spurgte, om den var kort.

Medens vi var således sysselsat, havde jeg hundrede forskellige løsninger på denne gåde i tankerne, men forkastede dem. Jeg undså mig ved at udnytte barnets oprigtighed eller taknemmelighed for at tilfredsstille min nysgerrighed. Jeg elsker disse små mennesker, og det er ingen ringe ting, når de, der så nylig er kommet fra Guds hånd, elsker os. Da jeg straks havde syntes om hendes tillid, besluttede jeg at fortjene den og at gøre den natur ære, der havde tilskyndet hende til at fæste lid til mig.

Jeg havde imidlertid ingen grund til at afholde mig fra at se den person, der så uforsigtigt havde ladet hende gå et så langt stykke vej alene og om aftenen, og da det ikke var usandsynligt, at hun, når hun var i nærheden af sit hjem, kunne sige mig farvel, og lejligheden således slap mig af hænde, valgte jeg de mest folketomme og indviklede veje. Således vidste hun ikke af, hvor vi var, førend vi var kommet til gaden. Idet min lille veninde klappede i hænderne af glæde og løb et lille stykke

foran mig, standsede hun uden for en dør og blev stående der, indtil jeg nåede hende, hvorpå hun bankede på.

En del af denne dør var af ruder, som ikke skærmedes af skodder, noget, jeg ikke straks lagde mærke til, da alt var ganske mørkt og stille indenfor, og jeg, ligesom barnet, længtes efter et svar på vor kalden. Da hun havde banket et par gange, hørtes der en lyd, som om nogen rørte sig indenfor, og omsider viste et svagt lys sig igennem ruderne. Da det nærmede sig meget langsomt, idet den, der bar det, måtte bane sig vej mellem en stor mængde omkringspredte genstande, blev det muligt for mig at se, både hvad det var for en person, der nærmede sig, og hvad det var for et rum, hvorigennem han kom.

Det var en lille, gammel mand med langt, gråt hår, og hvis ansigt og skikkelse jeg tydeligt kunne se, da han holdt lyset op over sit hoved og så ud for sig, idet han nærmede sig. Skønt han var meget forandret ved sin høje alder, forekom det mig dog, som om jeg i hans magre og tynde skabning kunne genkende noget af de fine former, jeg havde opdaget hos barnet. Deres blå øjne var unægtelig ens; men hans ansigt var så furet og så fuldt af sorger, at enhver lighed standsede her.

Det rum, hvorigennem han i al magelighed bevægede sig, var et af hine gemmer for gamle og sjældne sager, der synes at krybe sammen i sære afkroge i denne by og misundeligt og mistroisk at skjule deres skimlede skatte for almenhedens øjne. Hist og her sås rustninger, der lignede genfærd, fantastiske billedskærerarbejder fra munkeklostre, rustne våben af forskellig slags, vanskabte figurer af porcelæn, træ, jern og elfenben, tapeter og underligt bohavede, der kunne have været

tegnet i drømme. Den lille, gamle mands udtærede udseende passede vidunderligt til stedet; det var, ligesom han havde famlet sig frem imellem gamle kirker og grave og øde huse og egenhændigt samlet alle disse mærkelige ting. Der fandtes intet i den hele samling, som ikke stod i samklang med ham selv, intet, som så ældre eller mere forslidt ud end han.

Idet han drejede nøglen om i låsen, kastede han et forundret blik på mig, mens han fra mig så hen på min ledsagerinde. Efter at døren var blevet lukket op, tiltalte barnet ham som bedstefader og fortalte ham den lille historie om vort følgeskab.

"Men, barn," sagde den gamle mand og klappede hende på hovedet, "hvorledes kunne du dog tage fejl af vejen? Tænk, om jeg havde mistet dig, Nell?"

"Jeg havde nok fundet tilbage igen til *dig*, bedstefader," sagde barnet dristigt; "vær kun ikke bange for det."

Den gamle mand kyssede hende, og da han derpå vendte sig om mod mig og bad mig gå indenfor, gjorde jeg det. Døren blev lukket og låset. Han gik foran mig med lyset og førte mig gennem det rum, jeg allerede havde set udefra, ind i en lille dagligstue bagved, hvorfra en anden dør gik ind til en slags kabinet, hvor jeg så en lille seng, som en fe gerne kunne have sovet i, så lille og pyntelig var den. Barnet tog et lys og trippede ind i dette lille kammer.

"De må være træt," sagde han og satte en stol hen til kammen; "hvorledes skal jeg takke Dem?"

"Ved en anden gang at være mere omhyggelig for Deres barnebarn, min gode ven," svarede jeg.

"Mere omhyggelig!" udbrød han i en skingrende tone, "mere omhyggelig for Nelly! Hvem har nogen sinde elsket et barn

således, som jeg elsker Nell?"

Han sagde dette med en så øjensynlig forundring, at jeg kom i forlegenhed for, hvad jeg skulle svare, og det så meget mere, som der, i forbindelse med noget svagt og usikkert i hans væsen, i hans ansigt var spor af dybe og sorgfulde tanker, der overtydede mig om, at han ikke, således som jeg i begyndelsen havde været tilbøjelig til at tro, kunne være åndssløv eller sindssvag.

"Jeg tror ikke, at De tænker på –" begyndte jeg.

"Jeg ikke tænke på hende! Ak, hvor lidt kender De sandheden. Lille Nelly, lille Nelly!"

Det ville være umuligt for nogen, lige meget hvor store hans talegaver også var, at lægge større kærlighed i disse fire ord, end antikvaren gjorde. Jeg ventede på, at han skulle sige mere; men han støttede sin hage på hånden og fæstede sine øjne på ilden, idet han rystede på hovedet.

Medens vi sad således uden at tale, gik døren til kammeret op, og barnet kom tilbage med det lysebrune hår hængende ned om halsen og ansigtet glødende af det hastværk, hun havde haft for at komme ind til os igen. Hun gav sig straks til at gøre alting i stand til aftensmåltidet, og medens hun var således optaget, opdagede jeg, at den gamle mand benyttede lejligheden til at iagttage mig nøjere, end han hidtil havde gjort. Jeg undrede mig over at se, at barnet imidlertid sørgede for alt, og at der ikke syntes at være andre personer i huset end vi selv. Jeg benyttede et øjeblik, mens hun var ude, til at lade falde et vink i så henseende, hvortil den gamle mand svarede, at der kun gaves få voksne mennesker, der var så pålidelige og påpasselige som hun.

"Det gør mig altid ondt," ytrede jeg, ærgerlig over hvad jeg mente var egenkærlighed hos ham, "det gør mig altid ondt at se børn blive indviet i det daglige livs færd, så længe de endnu ikke er andet end børn. Det lægger bånd på deres tillidsfuldhed og naturlighed – to af de bedste egenskaber, Vorherre skænker dem – og kræver, at de skal dele vore sorger, førend de er i stand til at fatte vore glæder."

"Det vil aldrig lægge bånd på hendes," sagde den gamle mand og så på mig; "dertil er deres kilder for dybe. Desuden kender de fattiges børn kun lidt til adspredelse. Endog barndommens prisbillige nydelser må købes og betales."

"Men – tilgiv mig denne ytring – De er dog vist ikke så ganske fattig?"

"Hun er ikke mit barn. Hendes moder var det, og hun var fattig. Jeg lægger intet op, ikke en penny, uagtet jeg lever, som De her ser, men" – han lagde sin hånd på min arm og bøjede sig forover for at hviske til mig – "engang skal hun blive rig og en fin dame. Tro ikke noget ondt om mig, fordi jeg bruger hendes hjælp. Hun yder mig den med glæde, som De ser, og det ville knuse hendes hjerte, hvis jeg lod en anden gøre det for mig, som hendes små hænder kan udrette. Jeg ikke tænke på hende!" udbrød han med en pludselig klynken. "Ak, Gud ved, at dette barn er mit livs eneste tanke og formål, og dog giver han mig aldrig lykke, nej aldrig!"

I dette øjeblik kom genstanden for vor samtale ind igen, og idet den gamle mand med hånden opfordrede mig til at nærme mig bordet, afbrød han sin tale og sagde ikke mere.

Næppe havde vi begyndt at spise, førend man hørte en banken på den dør, ad hvilken jeg var kommet ind. Nell, der

brast i en hjertelig latter, som det glædede mig at høre, for den var barnlig og fuld af munterhed, sagde, at det vist var den kære gamle Kit, der endelig kom hjem.

"Den tossede Nell!" Sagde den gamle mand og legede med hendes lokker. "Hun ler altid ad den stakkels Kit."

Barnet lo endnu hjerteligere, og jeg kunne ikke bare mig for at smile af ren medfølelse. Den gamle mand tog et lys og gik ud for at lukke op. Da han kom tilbage, fulgte Kit i hælene på ham.

Kit var en langhåret, slæbende, kejtet knøs med en ualmindelig bred mund, meget røde kinder, en opstoppennæse og ganske vist det mest komiske ansigtsudtryk, jeg nogen sinde havde set. Da han fik øje på en fremmed, blev han pludselig stående ved døren og drejede på en rund, gammel hat, uden spor af skygge, medens han snart støttede sig på det ene og snart på det andet ben og så ind i dagligstuen med det mest påfaldende grin, jeg nogen sinde har set. Fra dette minut nærede jeg en taknemmelig følelse mod fyren; for jeg indså, at han var komedien i barnets liv.

"En lang vej, ikke sandt, Kit?" sagde den gamle mand.

"Åh jo, det var et ganske ordentligt stykke, herre."

"Havde du let ved at finde huset?"

"Åh nej, ikke så overdrevent let, herre."

"Du er naturligvis meget sulten?"

"Det kan jeg endelig ikke nægte," lød svaret.

Knøsen havde den underlige vane at vende siden til, mens han talte, og at stikke hovedet frem over skulderen, som om han ikke kunne få fat på sin stemme uden at gøre denne bevægelse. Jeg tror, at man ville have moret sig over ham overalt; men barnets inderlige glæde over hans underlighed og

den trøst, det var at se, at der dog var noget, der var til hendes fornøjelse på dette sted, som syntes at passe sig så lidt for hende, var aldeles uimodståelig. Det var tillige et holdepunkt, at Kit selv følte sig smigret ved den opmærksomhed, han vakte, og efter flere gange at have prøvet på at holde sig alvorlig brast han i en skoggerlatter og stod således med munden vidt åben og øjnene næsten lukket, mens han lo voldsomt.

Den gamle mand var atter sunket hen i sin tidligere åndsfraværelse og ænsede ikke, hvad der foregik; men jeg opdagede, at da barnet havde let sig træt, blev hendes klare øjne mørke af tårer, der fremkaldtes af den hjertets fylde, hvormed hun efter aftenens ængstelse hilste på sin plumpe yndling. Kit – hvis latter hele tiden havde været af den slags, som meget lidt kan forvandle til gråd – bar et stort stykke brød med kød til og et krus hen i en krog og gav sig grådigt i lag dermed.

"Ak," sagde den gamle mand og henvendte sig til mig med et suk, som om jeg først for et øjeblik siden havde talt til ham, "De ved ikke, hvad De siger, når De foreholder mig, at jeg ikke tænker på hende."

"De må ikke lægge alt for stor vægt på ord, der skyldes det første indtryk," sagde jeg.

"Nej," svarede den gamle mand tankefuldt, "nej! Kom herhen, Nell."

Den lille pige skyndte sig fra sin plads hen til ham og lagde sin arm om hans hals.

"Holder jeg af dig, Nell?" spurgte han. "Sig, holder jeg af dig eller ikke, Nell?"

Barnet svarede kun med kærtegn og lagde sit hoved mod hans bryst.

"Hvorfor hulker du?" spurgte bedstefaderen, idet han med et blik på mig trykkede hende ind til sig. "Er det, fordi du ved, at jeg holder af dig, og du ikke kan lide, at jeg ved mit spørgsmål kunne synes at tvivle om det? Nå, nå, lad os da være enige om, at jeg holder inderlig meget af dig."

"Ja, ja, det gør du, og Kit ved det også."

Kit, der, imens han spiste sit kød og sit brød, ved hver mundfuld med en jonglørs koldblodighed havde sunket to tredjedele af sin kniv, standsede ved denne opfordring pludselig i sine operationer og brægede: "Det er der vel ingen, der er dum nok til at sige, at han ikke ved," hvorpå han gjorde sig uskikket til en fortsættelse af samtalen ved at tage en uhyre bid i én mundfuld.

"Hun er fattig nu," sagde den gamle mand og klappede barnet på kinden; "men jeg siger endnu en gang, at den tid vil komme, da hun er rig. Den har været længe om at komme, men til sidst må den komme; den må sikkert komme. Den er kommet for andre mennesker, som ikke gør andet end ødsle og sætte over styr. Når kommer den for mig?"

"Jeg har det meget godt, som jeg har det, bedstefader."

"Stille, stille," svarede den gamle mand, "det forstår du dig ikke på; hvor skulle du kunne det?" Derpå mumlede han atter mellem tænderne: "Den tid må komme, det er jeg ganske vis på. Det er måske allerbedst, at den kommer så sent," og derpå sukkede han og sank atter hen i sin tidligere tankefulde tilstand og syntes, mens han stadig holdt barnet mellem sine knæ, at være ufølsom for alt, hvad der omgav ham. Der var kun nogle få minutter til midnat, og jeg rejste mig for at gå, hvilket bragte ham til sig selv igen.

"Et øjeblik endnu," sagde han. "Men Kit, klokken er straks tolv, dreng, og du er endnu her! Gå hjem, gå hjem og kom i rette tid i morgen; der er en hel del at gøre. God nat! Så, sig nu godnat til ham, Nell, og lad ham gå!"

"God nat, Kit," sagde barnet, hvis øjne lyste af glæde og venlighed.

"God nat, miss Nell," svarede knøsen.

"Og tak denne herre," afbrød den gamle mand ham; "for havde han ikke været, havde jeg måske mistet min lille pige i aften."

"Nej, nej, herre, således må De ikke tale."

"Hvad mener du?" udbrød den gamle mand.

"Jeg havde nok fundet hende! Jeg turde vædde på, at jeg nok skulle finde hende, hvis hun blot var oven jorden; det skulle jeg! Og det så hurtigt som nogen. Ha, ha, ha!"

Idet han endnu en gang åbnede munden, lukkede øjnene og lo, gik han lidt efter lidt baglæns hen mod døren og lukkede den efter sig.

Da knøsen først var vel ude af stuen, var han ikke sen til at gå sin vej; og da han var gået, og mens barnet var sysselsat med at tage af bordet, sagde den gamle mand:

"De synes måske, at jeg ikke har takket Dem nok, for hvad De har gjort i aften; men jeg takker Dem ydmygt og af hjertet, og det gør hun med, og hendes tak er mere værd end min. Det skulle gøre mig ondt, om De gik bort i den tro, at jeg var ufølsom for Deres godhed eller ligegyldig for hende; for det er jeg sandelig ikke."

Derom, sagde jeg, var jeg overtydet af, hvad jeg havde set. "Men," tilføjede jeg, "må jeg stille Dem et spørgsmål?"

"Ja, hvad er det?"

"Dette fine barn, der er så smukt og forstandigt, har hun ingen til at drage omsorg for sig undtagen Dem; har hun ingen anden omgang eller rådgiver?"

"Nej," svarede han og så mig stift ind i ansigtet, "nej, og hun trænger heller ikke til nogen anden."

"Men er De ikke bange for, at De kan misforstå en så vanskelig opgave som denne? Jeg er vis på, at De mener det godt, men er De også ganske sikker på, at De forstår at udføre et hverv som dette? Jeg er en gammel mand ligesom De, og jeg ledes af en gammel mands interesse for alt, hvad der er ungt og lovende. Finder De ikke, at det, jeg i aften har set af Dem og det lille væsen, må have en interesse, der ikke kan være ganske fri for smerte?"

"Jeg har ikke ret til," svarede han efter et øjeblik pause, "at føle mig stødt over Deres ord. Det er sandt, at jeg i mange henseender er barnet, og hun den voksne person; det har De allerede set. Men enten jeg våger eller sover, om natten eller om dagen, i sygdom eller sundhed er hun den eneste genstand for min omsorg. Vidste De, for hvilken omsorg, ville De se på mig med andre øjne; det ville De virkelig. Ak, det er et meget møjsommeligt liv for en gammel mand; men der er et stort formål at vinde, og det har jeg stedse for øje."

Da jeg så, at han var ophidset og utålmodig, vendte jeg mig, med den beslutning ikke at sige mere, om for at tage en overfrakke på, som jeg havde trukket af, da jeg kom ind; men jeg overraskedes ved at se barnet stå tålmodigt med en kappe på armen og en stok i hånden.

"De hører ikke mig til, lille ven," sagde jeg.

"Nej," svarede hun, "de tilhører bedstefader."

"Men han går jo ikke ud i aften."

"Jo vist gør han," sagde barnet med et smil.

"Men hvad bliver der så af dig, mit smukke barn?"

"Af mig? Jeg bliver naturligvis her. Det gør jeg altid."

Forbavset vendte jeg mig om mod den gamle mand, som var, eller lod som om han var, optaget af sin påklædning. Fra ham så jeg tilbage på barnets fine, ædle skikkelse. Ene på dette skumle sted hele den lange, kedsommelige nat!

Hun lod ikke til at mærke min forundring, men hjalp muntert den gamle mand kappen på, og da han var færdig, tog hun et lys for at lyse os ud; men da hun mærkede, at vi ikke fulgte efter, således som hun havde tænkt, så hun sig om med et smil og ventede på os. Den gamle mands ansigt røbede, at han tydeligt fattede grunden til min tøven; men han gav mig kun ved en bøjning med hovedet tegn til at gå ud af værelset før ham og tav. Jeg havde intet andet valg end at rette mig efter ham.

Da vi kom hen til døren, satte barnet lyset fra sig for at sige godnat og rakte sit ansigt op for at kysse mig. Derpå løb hun hen til den gamle mand, der trykkede hende i sine arme og bad Gud velsigne hende.

"Sov vel, Nell," sagde han med dæmpet stemme, "og gid englene våge ved dit leje. Glem ikke din aftenbøn, min søde pige."

"Nej," sagde barnet med inderlighed, "den gør mig altid så vel til mode!"

"Det er godt; jeg ved det nok; det skulle den også," sagde den gamle mand. "Gud velsigne dig hundrede gange. Jeg kommer hjem tidligt hen ad morgenstunden."

"Du skal ikke ringe to gange," svarede barnet. "Klokken vækker mig, selv om jeg ligger midt i en drøm."

Dermed skiltes de. Barnet åbnede døren, der nu blev skærmet af en skodde, som jeg havde hørt knøsen sætte for, førend han forlod huset, og med et farvel, hvis klare og ømme tone jeg tusinde gange har genkaldt mig, holdt hun på den, indtil vi var kommet ud. Den gamle mand tøvede et øjeblik, mens den sagte blev lukket i lås og stænet indvendig fra, og overtydet om, at dette var sket, gik han med langsomme skridt videre. På gadehjørnet blev han stående, og idet han så på mig med et forlegent ansigt, sagde han, at vore veje var meget forskellige, og at han nu måtte tage afsked. Jeg ville have svaret, men med større hurtighed, end man skulle have ventet af en mand af hans udseende, skyndte han sig bort. Jeg kunne se, at han et par gange så sig tilbage, ligesom for at opdage, om jeg endnu iagttog ham, eller måske for at være sikker på, at jeg ikke fulgte ham i afstand. Nattens mørke var heldigt for hans forsvinden, og snart kom hans skikkelse mig af syne.

Jeg blev stående på det sted, hvor han havde forladt mig, uden at jeg havde lyst til at gå, og dog uden at jeg vidste, hvorfor jeg skulle tøve der længere. Jeg så tankefuldt ind i den gade, vi havde forladt, og gik noget efter derhen. Flere gange gik jeg forbi huset og blev stående og lyttede ved døren; alt var mørkt og stille som graven.

Og dog tøvede jeg og kunne ikke rive mig løs, idet jeg tænkte på alle de ulykker, der kunne ramme barnet – på ildløs, indbrud, ja endog mord – og var til mode, som om der måtte hændes noget skrækeligt, hvis jeg vendte mig bort fra stedet. Lukningen af en dør eller et vindue i gaden bragte mig atter hen

til antikvarens butik; jeg gik derhen for at overtale mig om, at lyden ikke var kommet derfra. Nej, der var mørkt og livløst ligesom før.

Der var kun få fodgængere på færde; gaden var øde og trist og hørte så temmelig mig til. Nogle enkelte personer, der kom fra teatret, ilede forbi mig, og nu og da gik jeg til side for at undgå en eller anden larmende drukkenbolt, der tumlede hjem; men disse afbrydelser var ikke hyppige og holdt snart op. Klokken slog ét. Men stadig gik jeg frem og tilbage, idet jeg lovede mig selv, at hver gang skulle være den sidste, og lige så ofte brød mit løfte under et eller andet nyt påskud.

Jo mere jeg tænkte på, hvad den gamle mand havde sagt, og på hans væsen og udseende, des mindre kunne jeg forklare mig, hvad jeg havde set og hørt. Jeg havde en stærk formodning om, at han ikke var ude om natten i noget godt øjemed. Kun ved barnets uskyldighed var jeg kommet til kundskab om denne omstændighed, og skønt den gamle mand havde været til stede og set min forundring, havde han dog iagttaget en sælsom hemmelighedsfuldhed på dette punkt og ikke ytret et ord til forklaring. Disse tanker mindede mig ganske naturligt atter og endnu stærkere om hans udtærede åsyn, hans åndsfraværende væsen og hans urolige, angstelige blikke. Hans kærlighed til barnet kunne gerne forenes med den værste lumpenhed; selv denne kærlighed var jo i sig selv en påfaldende modsigelse; for hvorledes kunne han ellers således forlade hende? Så tilbøjelig, som jeg også var til at tænke ondt om ham, tvivlede jeg dog ikke om, at hans kærlighed til hende var ægte. Jeg kunne ikke tro andet, når jeg huskede på, hvad der var foregået imellem os, og den tone, hvori han havde nævnt hendes navn.

"Jeg bliver naturligvis her," havde barnet sagt til svar på mit spørgsmål, "det gør jeg altid!" Hvad kunne føre ham hjemmefra om natten, og det hver nat? Jeg tænkte på de sælsomme fortællinger, jeg havde hørt om sorte og hemmelige misgerninger, som var blevet udøvet i de store byer og i en lang årrække var undgået opdagelse; men så fantastiske som mange af disse historier var, kunne jeg dog ikke finde én, som passede til denne gåde, der kun blev så meget mere uigennemtrængelig, jo mere jeg søgte at løse den.

Optaget af tanker som disse og en mængde andre, der alle gik ud på det samme punkt, vedblev jeg i to lange timer at skride op og ned ad gaden; omsider begyndte det at regne, og overvældet af træthed, skønt ikke mindre opfyldt af deltagelse, end jeg fra først af havde været, tog jeg den nærmeste vogn og kørte hjem. En munter ild blussede i kaminen, lampen brændte klart; mit ur modtog mig med sin gamle, fortrolige hilsen; alt var stille, varmt og hyggeligt og dannede en glædelig modsætning til den skummelhed, jeg havde forladt.

Men hele denne nat vendte, enten jeg sov eller lå vågen, de samme tanker tilbage, opfyldte de samme billeder min hjerne. Stadig havde jeg de gamle, sorte, skimlede værelser for øje; de vældige rustninger med deres tavse, spøgelsesagtige præg; vrængbillederne, der grinede ud fra træ og sten; støvet og rusten og ormen, som lever af træ, og ene, midt imellem alt dette skrimmel-skrammel, al denne ødelæggelse og stygge alderdom det skønne barn i sin blide slummer, smilende gennem sine solklare drømme.

I

Efter næsten i en uge at have søgt at nedkæmpe den følelse, som drev mig til atter at besøge det sted, jeg havde forladt under de skildrede omstændigheder, gav jeg omsider efter for den, og med den beslutning denne gang at vise mig ved dagens lys gik jeg derhen tidligt på eftermiddagen.

Jeg gik forbi huset og flere gange op og ned ad gaden med en slags tøven, der er så naturlig hos den, der ved, at det besøg, han er i færd med at gøre, er uventet og måske ikke videre behageligt; men da butiksdøren var lukket, og det ikke syntes rimeligt, at jeg ville blive genkendt af dem, der var indenfor, hvis jeg alene vedblev at gå frem og tilbage udenfor, overvandt jeg denne vaklen og stod snart inde i antikvarens magasin.

Den gamle mand og en anden person opholdt sig i den bageste del af dette, og det lod til, at de havde haft en ordstrid med hinanden; for deres stemmer, der havde hævet sig til en meget høj tone, standsede pludselig ved min indtræden, og den gamle mand gik hurtigt hen imod mig og sagde med dirrende røst, at han var meget glad over, at jeg var kommet.

"De kommer i et kritisk øjeblik," sagde han, idet han pegede på den mand, jeg traf inde hos ham. "Denne karl myrder mig en af dagene; han havde gjort det for længe siden, hvis han havde turdet."

"Åh! Du ville gerne sværge livet af mig, hvis du kunne," svarede den anden efter at have tilkastet mig et truende blik; "det ved vi alle!"

"Ja, jeg tror næsten, at jeg kunne gøre det!" råbte den gamle mand og vendte sig mod ham. "Kunne eder, bønner

eller ord skille mig af med dig, skulle jeg snart blive dig kvit, og jeg ville føle mig lettet, hvis du var død."

"Det ved jeg," svarede den anden "sagde jeg det ikke? Men hverken eder, bønner eller ord kan tage livet af mig, og derfor lever jeg, og agter jeg at leve."

"Og hans moder døde!" udbrød den gamle mand, idet han lidenskabeligt slog hænderne sammen og så i vejret; "det er Himlens retfærdighed!"

Den anden stod i en skødesløs stilling med foden på en stol og så med et hånligt smil på ham. Det var en ung mand på en og tyve år, godt bygget og unægtelig smuk; men udtrykket i hans ansigt var langt fra at være vindende, idet det, ligesom hans væsen, ja endog hans klædedragt, havde et forvildet, uforskammet præg, der stødte en bort.

"Retfærdighed eller ikke retfærdighed," sagde den unge mand, "her er jeg nu engang, og her vil jeg blive, til jeg får lyst til at gå, medmindre du sender bud efter hjælp for at få mig kastet på døren, hvilket jeg ved, at du ikke vil gøre. Jeg siger dig endnu en gang, at jeg vil se min søster."

"Din søster!" sagde den gamle mand med bitterhed.

"Ja, du kan ikke forandre slægtskabet. Havde du kunnet det, havde du gjort det for længe siden. Jeg ønsker at se min søster, som du holder indespærret her, mens du forgifter hendes sjæl med dine lumske hemmeligheder og lader, som om du elsker hende, for at du kan slide hende ihjel og hver uge lægge nogle få sammensparede shillings til de penge, du næppe kan tælle. Jeg ønsker at se hende, og jeg *vil* se hende."

"Hvilken dydsprædikant til at tale om forgiftede sjæle! Hvilken ædelmodig ånd til at lade hånt om sammensparede

shillings!" udbrød den gamle mand og vendte sig fra ham om mod mig. "En ødeland, der har forspildt ethvert krav, ikke alene på dem, der har det uheld at være af samme slægt som han, men på hele samfundet, som kun kender ham af hans misgerninger. Og en løgner," tilføjede han med mere dæmpet stemme, idet han gik nærmere hen til mig, "der ved, hvor kær hun er mig, og søger at såre mig endog i den retning, fordi en fremmed er til stede."

"Jeg bryder mig ikke om fremmede, bedstefader," sagde den unge mand, "lige så lidt som de forhåbentlig bryder sig om mig. Det bedste, de kan gøre, er at passe sig selv og lade mig gøre det samme. En af mine venner venter udenfor, og da det lader til, at jeg også kommer til at vente noget, vil jeg med din tilladelse kalde ham herind."

Med disse ord gik han hen til døren, hvor han, idet han så ned ad gaden, vinkede ad en usynlig person, som det, at dømme efter det udtryk af utålmodighed, hvormed disse signaler var ledsaget, kostede en hel del overtalelse at få til at nærme sig. Omsider viste der sig på fortovet lige overfor – med kun dårligt påtaget skin af tilfældigvis at gå forbi – en ved sin smudsige flothed iøjnefaldende skikkelse, som efter mange panderynkninger og kast med hovedet for at afvise indbyddelsen til sidst gik over gaden og ind i butikken.

"Så! Det er Dick Swiveller," sagde den unge mand, idet han skubbede ham ind. "Sid ned, Swiveller."

"Men har den gamle intet derimod?" spurgte Swiveller sagte.

"Sid ned," svarede hans kammerat.

Swiveller adlød og sagde, idet han så sig om med et forsonende smil, at forrige uge havde været en rar uge for

ænderne, og at denne uge var en rar uge for støvet, hvorpå han tilføjede, at mens han havde stået ved afviseren på gadehjørnet, havde han set en gris komme ud af en tobaksbutik med et halmstrå i munden, hvilket han regnede som et varsel om, at der forestod ænderne en rar uge igen, og at det ganske sikkert ville give sig til at regne. Han benyttede endvidere lejligheden til at gøre undskyldninger for sin skødesløse påklædning, idet han som grunden hertil omtalte, at han den foregående aften havde haft "solen så slemt i øjnene", ved hvilket udtryk han på den fineste måde ville give sine tilhørere at forstå, at han havde været døddrukken.

"Men hvad," sagde Swiveller med et suk, "hvad gør det til sagen, så længe sjælens ild tændes ved munterhedens kerte, og venskabet vinge ikke fælder en fjer? Hvad gør det, så længe ånden udvides af rosenfarvet vin, og det nuværende øjeblik er det lykkeligste i ens liv?"

"Du skal ikke agere taler her," sagde hans ven.

"Fred," udbrød Swiveller og dunkede sig på næsen, "et ord til den kloge er ham nok; vi kan være gode og lykkelige uden rigdomme. Sig ikke en stavelse mere. Jeg lugter lunt; fiffig må man være. Kun en eneste lille hvissen, Fred. Er den gamle mand venskabelig?"

"Det kommer ikke dig ved."

"Du har atter ret, fuldkommen ret; forsigtigt skal man tale, og forsigtigt skal man handle." Dermed blinkede han med øjnene, ligesom for at gemme en eller anden dyb hemmelighed, og så, idet han lagde armene over kors og lænede sig tilbage i stolen, med den største alvor op mod loftet.

Det var måske ikke så ganske urimeligt af det, der var foregået, at udlede den formodning, at Swiveller ikke aldeles havde overstået virkningerne af det stikkende solskin, hvortil han havde hentydet; men selv om en sådan formodning ikke var blevet vakt ved hans tale, ville hans strittende hår, sløve øjne og smudsige ansigt dog have vidnet stærkt imod ham. Hans påklædning udmærkede sig, som han selv havde ytret, ikke ved den største pyntelighed, men var i en uorden, som fremkaldte en levende forestilling om, at han var gået i seng i den. Hans klædning var en brun frakke med en mængde messingknapper foran og kun én på ryggen, og et lyst halstørklæde, en broget vest, tilsølede hvide benklæder og en meget affældig hat, hvis bagside var vendt foran for at skjule et hul i skyggen. Hans frakkebryst var pyntet med en yderlomme, hvorfra den reneste ende af et meget stort og mishandlet lommestørklæde tittede frem; hans smudsige manchetter var trukket så langt ned som mulig og pralerisk smøget op over hans opslag; han gik ikke med handsker, men havde derimod en stok, hvis håndtag var en hånd af ben med en ring på den lille finger og en sort kugle indeni. Udstyret med alle disse personlige fordele, hvortil kan føjes en stærk lugt af tobaksrøg og en fremherskende fedtethed i det ydre, lænede Swiveller sig tilbage i sin stol, med øjnene fæstet på loftet, og idet han lejlighedsvis stemte sin røst til den passende tone, glædede han selskabet med et par strofer af en yderst fæl melodi og hensank derpå igen i sin forrige tavshed, idet han standsede midt i en tone.

Den gamle mand satte sig i en lænestol og iagttog med foldede hænder snart sin dattersøn og snart dennes kammerat, som om han var aldeles afmægtig og ikke havde andet valg end

at lade dem gøre, hvad de lystede. Den unge mand lændede sig, ikke ret langt fra sin ven, til et bord, tilsyneladende ligegyldig for alt, hvad der foregik, og da jeg indså, hvor vanskeligt det ville være for mig at blande mig i sagen, uagtet den gamle mand både med ord og blikke havde opfordret mig dertil, gjorde jeg mig al umage for at lade, som om jeg undersøgte nogle af de til salg udstillede genstande og kun skænkede de tilstedeværende personer såre liden opmærksomhed.

Pausen varede ikke længe; for efter at Swiveller havde givet os forskellige melodiske forsikringer om, at hans hjerte var i højlandene, og at han kun ønskede sig sin arabiske gangster som en indledning til store manddomsgerninger, fjernede han sine øjne fra loftet og steg atter ned til prosaen.

"Fred," udbrød han, som om denne tanke pludselig faldt ham ind, og idet han talte med den samme tydelige hvisken som før, "er den gamle mand venskabelig?"

"Hvad har det at sige?" svarede hans ven gnavent.

"Nej, men er han?"

"Ja, naturligvis. Hvad bryder jeg mig om, enten han er det eller ej?"

Opmuntret, som det syntes, af dette svar til at indlade sig i en samtale, søgte Swiveller åbenbart at fængsle vor opmærksomhed. "Det er en forbandet ting, mine herrer," sagde han, "når slægtninge bliver uenige. Bør venskabet vinge aldrig fælde en fjer, så bør slægtskabets vinge heller aldrig stækkes, men stedse blive udstrakt og uklippet. Hvorfor skal en dattersøn og en bedstefader hamre løs på hinanden med gensidig heftighed, uagtet alt kunne være lyksalighed og enighed? Hvorfor ikke give hinanden hånden og glemme det?"

"Hold mund," sagde hans ven.

"Afbryd ikke dirigenten," svarede Swiveller. "Hvorledes står sagen nu, mine herrer? Vi har her en lystig, gammel bedstefader – jeg siger det med den dybeste højagtelse – og en vild, ung dattersøn. Den lystige, gamle bedstefader siger til den vilde, unge dattersøn: "Jeg har opfødt og opdraget dig, Fred; jeg har sat dig i stand til at komme frem i livet; du har skejet lidt ud, som unge mennesker så ofte gør, og du må nu ikke vente dig den ringeste understøttelse af mig." Den vilde, unge dattersøn svarer på dette og siger: "Du er så rig, som nogen kan være; du har ikke sat dig i nogen videre stor udgift for min skyld; du skraber hele bunker af penge sammen til min lille søster, der lever i al stilhed hos dig uden at kende til fornøjelser. Hvorfor da ikke give den voksne slægt en håndsrækning?" Hertil svarer den lystige, gamle bedstefader atter, at han ikke alene nægter at punge ud med den glade villighed, som altid er så behagelig og fornøjelig hos en mand i hans alder, men at han oven i købet også ville blive hidsig og skælde ud og have en mening, hvor og når de mødes. Spørgsmålet er nu simpelt hen dette, om det ikke er både synd og skam, at en sådan tilstand vedvarer, og om det ikke ville være langt bedre, at den gamle herre rykkede ud med en pæn portion mønt og bragte det hele i orden?"

Efter at Swiveller med mange sving og kast med hånden havde holdt denne tale, stak han pludselig knappen af sin stok i munden, ligesom for at hindre sig selv i at svække virkningen af sit foredrag ved at føje et eneste ord til det.

"Hvorfor, i Guds navn, forfølger og plager du mig således?" sagde den gamle mand til sin dattersøn. "Hvorfor fører du dine

svirebrødre herhen? Hvor ofte skal jeg sige dig, at jeg fører et liv fuldt af sorger og selvfornegetelse, og at jeg er fattig?"

"Hvor ofte," svarede den anden, idet han kastede et koldt blik på ham, "skal jeg sige dig, at jeg ved bedre?"

"Du har selv valgt din bane, følg den og overlad til Nell og mig at stræbe og arbejde."

"Nell er nu snart en voksen pige, og oplært i din tro vil hun glemme sin broder, hvis han ikke undertiden viser sig."

"Vogt dig," sagde den gamle mand med funklende øjne, "at hun ikke glemmer dig, når du helst ville have, at hun ret levende skulle mindes dig! Vogt dig, at den dag ikke kommer, da du går barfodet på gaden, mens hun kører i en strålende karet."

"Du mener, når hun har fået dine penge?" spottede den anden. "Hvor han dog taler som en fattig mand!"

"Og dog," sagde den gamle mand med dæmpet stemme, som om han tænkte højt, "hvor fattige er vi ikke, og hvilket liv er ikke dette! Årsagen dertil er et ungt barn, der ikke kender til skyld eller brøde, men for hvem intet lykkes! Håb og tålmodighed!"

Disse ord udtaltes alt for sagte til at kunne nå den unge mands øren. Swiveller syntes at tro, at de tydede på en eller anden indre kamp, der var en følge af den kraftige virkning af hans tale; for han stødte til sin ven med sin stok og hviskede til ham, at det sikkert var lykkedes ham "at slå en plade", hvorfor han også ventede sig en godtgørelse for sin ulejlighed. Da han noget efter opdagede sin fejltagelse, lod han til at blive noget søvnig og misfornøjet og havde mere end én gang påpeget hensigtsmæssigheden af straks at tage afsked, da døren i det samme gik op, og barnet selv trådte ind.

2

Straks efter barnet kom en ældre mand med påfaldende hårde træk og et frastødende ydre, og han var tillige så lille, at han ganske så ud som en dværg, skønt hans hoved og ansigt var store nok til en kæmpes legeme. Hans sorte øjne var urolige, snedige og listige; omkring hans mund og hage strittede stubbene af et groft, stift skæg, og hans hudfarve var af den slags, som hverken ser ren eller sund ud. Men hvad der især gav hans ansigt et grotesk udtryk, var et fælt smil, som, idet det syntes kun at hidrøre fra vane uden at stå i nogen forbindelse med venlige eller glade følelser, idelig viste de enkelte sorte hugtænder, som endnu sad hist og her i hans mund og gav ham lighed med en forpustet hund. Hans dragt var en stor, højpuldet hat, en luvslidt, sort klædning, et par rummelige sko og et smudsigt, hvidt halstørklæde, der var tilstrækkelig sjattet og forkrøllet til at vise den største del af hans senefulde hals. De hår, han havde, var sorte, isprængt med gråt, klippet kort og lige af ved tindingerne og hang i pjuskede frynser ned bag ørerne. Hans ru, plumpe hænder var meget smudsige og hans negle krumme, lange og gule.

Der var mere end tid nok til at lægge mærke til disse enkeltheder; for foruden at de var tilstrækkelig iøjnefaldende, til at man ikke behøvede at se videre nøje til, gik der nogle øjeblikke, førend nogen brød tavsheden. Barnet nærmede sig frygtsomt sin broder og gav ham hånden; dværgen, hvis han kan kaldes således, stirrede skarpt på alle de tilstedeværende, og antikvaren, der åbenbart ikke havde ventet denne underlige gæst, syntes at blive forlegen.

"Aha," sagde dværgen, der med hånden oven over øjnene opmærksomt havde iagttaget den unge mand, "skulle det altså være Deres dattersøn, nabo?"

"Sig hellere, at han ikke skulle være det," svarede den gamle mand. "Men han er det."

"Og han der?" spurgte dværgen og pegede på Swiveller.

"En af hans venner og lige så velkommen her som han selv."

"Og denne?" spurgte dværgen videre, idet han snurrede sig rundt og pegede lige på mig.

"En herre, der havde den godhed at følge Nell hjem forleden aften, da hun var faret vild på vejen fra Deres hus."

Den lille mand vendte sig om mod barnet ligesom for at skænde på hende eller ytre sin forundring; men da hun talte med den unge mand, tav han og bøjede hovedet for at høre efter.

"Nå, Nelly," sagde den unge fyr højt, "lærer de dig her at hade mig, hvad?"

"Nej, nej, fy skam dig, nej!" udbrød barnet.

"At elske mig måske?" vedblev broderen hånligt.

"Ingen af delene, de taler aldrig til mig om dig, aldrig."

"Det tør jeg indestå for," sagde han og tilkastede bedstefaderen et bittert blik. "Åh, jeg tror det gerne!"

"Men jeg elsker dig inderligt, Fred," sagde barnet.

"Naturligvis!"

"Ja jeg gør sandelig og vil altid gøre det," gentog barnet med stærk bevægelse, "men hvis du ville lade være at plage og søre ham, kunne jeg elske dig endnu mere."

"Jeg forstår dig!" sagde den unge mand, idet han bukkede sig ligegyldigt ned til barnet og kyssede hende bort fra sig. "Så, gå

nu din vej; nu har du gjort rede for din lektie. Du skal ikke klynke; vi skilles jo som gode venner, hvis det er det, der er i vejen."

Han tav og fulgte hende med øjnene, indtil hun var kommet ind i sit lille kammer og havde lukket døren, hvorpå han vendte sig mod dværgen og sagde kort:

"Hør engang, mr. –"

"Mener De mig?" spurgte dværgen. "Mit navn er Quilp. De kan let huske det. Det er ikke langt – Daniel Quilp."

"Hør altså, mr. Daniel Quilp," vedblev den anden, "De har formodentlig nogen indflydelse hos min bedstefader her?"

"Ja, nogen," sagde Quilp med eftertryk.

"Og er indviet i nogle få af hans hemmeligheder?"

"I nogle få," sagde Quilp tørt.

"Så lad mig gennem Dem én gang for alle sige ham, at jeg, så længe han har Nell her, vil komme og gå her, så tit jeg lyster, og at han altså, hvis han vil blive mig kvit, først må skille sig af med hende. Hvad har jeg gjort, at man gør mig til en bussemand og skyer og frygter mig, som om jeg bragte pesten med mig? Han vil svare Dem, at jeg ikke har nogen naturlig følelse, og at jeg ikke bryder mig mere om Nell for hendes egen skyld, end jeg bryder mig om ham. Lad ham kun sige det. Lad det da kun være et indfald af mig, at jeg kommer her en gang imellem for at minde hende om, at jeg er til. Jeg vil se hende, når jeg finder for godt. Det er nu mit faste forsæt. Jeg kom her i dag for at hævde dette, og jeg kommer igen et halvhundrede gange i den samme hensigt og altid med samme held. Jeg sagde, at jeg ville blive, indtil jeg havde opnået det. Det har jeg, og mit besøg er nu forbi. Kom, Dick."

"Holdt!" råbte Swiveller, idet hans kammerat vendte sig om mod døren. "Mr. Quilp."

"Jeg er Deres ydmyge tjener," sagde Quilp.

"Førend jeg forlader denne glade og festlige skueplads og disse haller med deres blændende lys," sagde Swiveller, "vil jeg med Deres tilladelse sige noget. Jeg kom her i dag i den forudsætning, at den gamle mand var venskabelig."

"Bliv ved," sagde Quilp; for taleren havde pludselig gjort en pause.

"Begejstret af denne forestilling og de følelser, den vakte, og idet jeg som en fælles ven vidste, at drilleri, hidsighed og trods ikke hører til den slags ting, som er bedst skikket til at formilde de stridende parters sjæle og fremme den selskabelige samklang imellem dem, dristede jeg mig til at foreslå en fremgangsmåde, der er den eneste, som ved nærværende lejlighed bør vælges. Tør jeg med Deres tilladelse hviske Dem en halv stavelse i øret?"

Uden at vente på tilladelse trådte Swiveller hen til dværgen og sagde, idet han støttede sig på hans skulder og bukkede sig for at nå hans øre, i en for alle de tilstedeværende fuldstændig hørlig tone:

"Feltråbet for den gamle mand er – pung ud."

"Hvad?" spurgte Quilp.

"Pung ud, pung ud," svarede Swiveller og slog sig på lommen. "Forstår De mig?"

Dværgen nikkede. Swiveller trak sig tilbage og vedblev at nikke. På den måde kom han lidt efter lidt hen til døren, hvor han hostede stærkt for at tiltrække sig dværgens opmærksomhed og få lejlighed til ved tegn at pålægge ham den

dybeste og ubrødeligste tavshed. Efter at have udført den alvorlige pantomime, der var nødvendig til den rette forståelse af disse tanker, fulgte han sin vens fodspor og forsvandt.

"Hm," sagde dværgen med et surt blik og et skuldertræk, "det har man af disse kære slægtninge! Jeg kendes, Gud ske lov, ikke ved nogen, og det skulle De ikke heller," tilføjede han, idet han henvendte sig til den gamle mand, "hvis De ikke var så svag som et rør og næsten lige så ufornuftig."

"Hvad vil De, at jeg skal gøre?" svarede han i en slags hjælpeløs fortvivelse. "Det er ingen sag at snakke og spotte. Hvad vil De, at jeg skal gøre?"

"Hvad ville jeg vel gøre, hvis jeg var i Deres sted?"

"Sagtens vise Dem heftig og voldsom."

"Ganske rigtigt," svarede den lille mand, meget smigret ved denne kompliment – for som en sådan opfattede han den åbenbart – og grinende som en djævel, idet han gned sine smudsige hænder mod hinanden. "Spørg mrs. Quilp, den smukke mrs. Quilp. Men derved kommer jeg til at huske på, at jeg har ladet hende blive ene hjemme, og hun vil være ængstelig og ikke have et øjeblik ro, førend jeg er kommet tilbage. Jeg ved, at hun altid er således til mode, når jeg er borte, skønt hun ikke vover at sige det, medmindre jeg får hende på gled og siger, at hun kan tale frit, uden at jeg skal blive vred på hende. Åh, den vel afrettede mrs. Quilp!"

Utysket tog sig helt rædsomt ud med sit uformelige hoved og sin lille krop, mens han ganske langsomt gned sig i hænderne igen – så at selv den måde, hvorpå han udførte denne bevægelse, havde noget fantastisk ved sig – og, idet han sænkede sine buskede bryn og stak hagen frem, stirrede opad

med et blik af hemmelig hoveren, som selv en satan kunne have efterlignet og tilegnet sig.

"Her er det," sagde han, idet han stak hånden ind på brystet og vraltede hen til den gamle mand. "Af frygt for et eller andet uheld bringer jeg det selv, eftersom det, da det er i guld, var temmelig omfangsrigt og tungt for Nelly at bære i hendes pose, skønt hun i tide bør vænnes til sådanne byrder, nabo, da hun vil få nok af dem, når De er død."

"Himlen give, at hun må! Jeg vil håbe det," sagde den gamle mand med en slags stønnen.

"Håbe det!" gentog dværgen og nærmede sig tæt til ham. "Gid jeg vidste, hvor godt alle disse summer er sat fast. Men De er en klog mand og kan tie med Deres hemmelighed."

"Min hemmelighed," sagde den anden med et vildt blik. "Ja, De har ret – jeg – jeg – tier med den – tier bomstille."

Han sagde ikke mere, men vendte sig, efter at have modtaget pengene, bort med langsomme, vaklende skridt og trykkede hånden mod sin pande som et udmattet, modfaldent menneske. Dværgen holdt skarpt øje med ham, mens han gik ind i den lille dagligstue og lukkede pengene inde i et jernskrin oven over kaminhylden, og belavede sig, efter at have dvælet lidt, til at tage afsked, idet han ytrede, at hvis han ikke skyndte sig, ville hans kone sikkert have krampe, når han kom hjem.

"Og derfor, nabo," tilføjede han, "vil jeg vende næsen hjemefter, idet jeg beder Dem hilse Nelly og håber, at hun ikke må fare vild igen, skønt hun derved har skaffet mig en ære, som jeg ikke havde ventet." Dermed bukkede og skelede han til mig og gik bort med et skarpt blik rundt om i stuen, der syntes at omfatte alt inden for hans synskreds.

Jeg havde selv flere gange villet gå; men den gamle mand havde stadig modsat sig det og bedet mig blive, og da han, efter at vi var blevet ene, gentog sine bønner og med mange taksigelser hentydede til, hvorledes vi havde lært hinanden at kende, gav jeg efter for hans overtalelser og satte mig ned, idet jeg lod, som om jeg undersøgte nogle mærkelige miniaturportrætter og nogle gamle medaljer, som han lagde hen foran mig. Der skulle ikke mange opfordringer for at få mig til at blive; for var min nysgerrighed blevet vakt ved mit første besøg, var den sandelig ikke blevet mindre nu.

Nell kom snart ind til os og satte sig med noget sytøj ved den gamle mands bord. Det var smukt at se de friske blomster i værelset, den tamme fugl, hvis bur overskyggedes af en grøn gren, og den duft af friskhed og ungdom, der syntes at suse gennem det gamle, øde hus og omsvæve barnet. Det var påfaldende, men ikke smukt at vende sig fra barnets skønhed og ynde til den gamle mands krumme skikkelse, sorgfurede ansigt og udtærede ydre. Når han blev svagere og sløvere, hvad skulle der så blive af dette forladte, lille væsen? Sæt at han, hvor dårlig en beskytter han end var, døde, hvad ville hendes skæbne da blive?

Den gamle mand svarede næsten på mine tanker, idet han lagde sin hånd på hendes og talte højt.

"Jeg vil være ved bedre mod, Nell," sagde han. "Du må have nogen lykke i vente; jeg forlanger den ikke for mig selv, men kun for dig. Du har i din uskyldighed oplevet så mange sorger uden den, at jeg ikke kan tro andet, end at den til sidst må komme, når den kun bliver fristet!"

Hun så ham muntert ind i ansigtet, men svarede ikke.

"Når jeg," sagde han, "tænker på de mange år – mange i forhold til dit korte liv, som du har levet alene med mig; på din ensformige tilværelse uden legekammerater eller barnlige glæder; på den ensomhed, hvori du er vokset op til det, du er, og hvori du har levet afsondret fra hele din slægt på én gammel mand nær, frygter jeg undertiden for, at jeg har været hård imod dig, Nell."

"Bedstefader!" udbrød barnet med forundring.

"Ikke med forsæt – nej, nej. Jeg har altid imødeset det øjeblik, der skulle sætte dig i stand til at færdes blandt de gladeste og smukkeste og indtage en plads ved siden af de bedste. Men jeg venter stadig på det, Nell, jeg venter stadig; og skulle jeg blive nødt til at forlade dig, hvorledes har jeg da udrustet dig til at kæmpe med verden? Den stakkels fugl derhenne er lige så godt skikket til at møde den og stødes ud i den på nåde og unåde. – Tys! Jeg hører Kit udenfor. Gå ud til ham, Nell."

Hun stod op og ville skynde sig bort, men blev stående, vendte om og lagde sine arme om den gamle mands hals, forlod ham derpå og skyndte sig atter bort, men denne gang hurtigere for at skjule sine tårer.

"Et ord i fortrolighed, sir," hviskede den gamle mand hurtigt. "Det, De sagde mig forleden aften, har gjort mig urolig, og jeg kan kun undskylde mig med, at jeg har gjort alting i bedste mening. Det er for sildigt at vende om, selv om jeg kunde, hvilket jeg ikke kan, og jeg håber endnu at skulle triumfere, alt sammen for hendes skyld. Jeg har selv udstået stor fattigdom og ville gerne skåne hende for de lidelser, som fattigdommen fører med sig – jeg ville gerne skåne hende for den sorg, som lagde hendes moder, mit eget dyrebare barn, så tidligt i graven."

Jeg ville gerne efterlade hende, ikke hjælpemidler, som let kan sættes over styr eller ødsles bort, men noget, som for stedse kunne sikre hende mod mangel. Hun skal ikke arve en ubetydelighed, men en formue. – Stille! Mere kan jeg ikke sige, hverken nu eller en anden gang, og der er hun igen!"

Den ivrighed, hvormed han sagde alt dette, den skælvende hånd, hvormed han omklamrede min arm, de stirrende, spændte blikke, han fæstede på mig, den vilde heftighed i hans væsen opfyldte mig med forbavselse. Alt, hvad jeg havde hørt og set, og en stor del af det, han selv havde sagt, bragte mig til at tro, at han var en formuende mand. Jeg kunne ikke danne mig nogen forestilling om hans karakter, hvis han ikke var en af hine jammerlige uslinge, der, efter at have gjort vinding til deres livs eneste formål og øjemed og været heldige nok til at skrabe store rigdomme sammen, idelig pines af tanken om fattigdom og opfyldes af frygt for tab og ødelæggelse. Meget af det, han havde sagt, og som jeg havde haft ondt ved at forstå, lod sig helt vel forene med en forestilling, der lå nær, og omsider kom jeg til den overbevisning, at han hørte til denne ulykkelige slægt.

Denne opfattelse var ikke udbyttet af en overilet tanke, da der ikke engang var tid til en sådan her, idet barnet straks efter kom ind og snart syslede med forberedelser til at give Kit en time i skrivning, som det lod til, han fik et par gange om ugen og efter reglen én denne aften, til stor fornøjelse og morskab både for ham selv og hans lærerinde.

At fortælle, hvorledes det varede meget længe, førend hans beskedenhed kunne tillade ham at sætte sig i en fremmed herres nærværelse; hvorledes han, da han endelig gjorde det,

smøgede sine ærmer op, lagde ansigtet lige på skrivebogen og skelede skrækkeligt til linjerne; hvorledes han fra det første øjeblik, han havde fået pennen i hånden, begyndte at vade i klatter og smøre sig til med blæk helt op til panden; hvorledes han, når han tilfældigvis kom til at skrive et bogstav rigtigt, øjeblikkelig viskede det ud igen med sin arm under forberedelserne til at skrive et andet; hvorledes enhver ny fejl fremkaldte et nyt udbrud af lystighed hos barnet og en højere og ikke mindre hjertelig latter af stakkels Kit selv; og hvorledes der desuagtet hele timen igennem hos hende sporedes et venligt ønske om at undervise og hos ham en ivrig attrå efter at lære – at fortælle alle disse enkeltheder ville utvivlsomt tage mere plads og tid, end det fortjener.

Det vil være nok at sige, at timen blev givet; at aftenen kom og gik; at den gamle mand atter blev urolig og utålmodig; at han hemmeligt forlod huset på samme tid som forrige gang, og at barnet igen blev ene tilbage inden for dets skumle mure.

Og nu, da jeg i egen person har bragt denne historie så langt frem og forestillet disse personer for læseren, vil jeg skille mig fra fortællingens gang og lade dem, der har fremtrædende og nødvendige roller i den, selv tale og handle.

3

Quilp boede på Tower Hill, og i sin bolig på Tower Hill sørgede mrs. Quilp over sin ægteherres fraværelse, da han havde forladt hende i det omtalte ærinde.

Quilp kunne næppe siges at drive nogen fast næringsvej eller håndtering, skønt hans arbejder var forskellige og hans forretninger talrige. Han indkrævede husleje i hele kolonier af smudsige gader og stræder nede ved floden, forstrakte matroser og båds mænd fra koffardiskibe med penge, havde en aktie i styrmændenes gods om bord i adskillige ostindienfarere, røg sine indsmuglede cigarer lige for næsen af toldboden og satte noget nær hver dag folk med blanke hatte og runde trøjer stævne på Børsen. På Surrey-siden af floden lå en lille, med rotter opfyldt øde plads, "Quilps Værft" kaldet, hvor man så et lille, af brædder sammentømret kontor bore sig skævt ned i sandet, som om det var faldet ned fra skyerne og havde pløjet sig ned i jorden; nogle få stykker rustne ankere; adskillige store jernringe; nogle stabler råddent tømmer og to eller tre bunker gamle, bulede, revnede, udbankede kobberplader. På Quilps Værft var Daniel Quilp skibsophugger, men efter disse omgivelser at dømme måtte han enten have været skibsophugger efter en ganske lille målestok eller også have hugget sine skibe op i ganske små stykker. Heller ikke frembød pladsen noget særdeles påfaldende syn af liv og virksomhed, da dens eneste beboer var en amfibisk dreng i sejldugsklæder, som ikke kendte anden afveksling i sine sysler end enten at sidde ovenpå en bunke og kaste stene ud i mudderet, når det var

ebbe, eller at stå med hænderne i lommen og gabe ad røret og travlheden ude på floden, når det var højvande.

Dværgens bolig indeholdt, foruden den fornødne plads til ham selv og mrs. Quilp, et lille sovekammer til denne dames moder, der boede hos ægteparret og førte en ivrig krig med Daniel, for hvem hun ikke des mindre nærede en ikke ringe frygt; for den stygge skabning forstod altid ved et eller andet middel – om det var ved hans grimhed, barskhed eller medfødte snedighed, gør kun lidt til sagen – at indgyde de fleste af dem, med hvem han bragtes i daglig forbindelse, en gavnlig rædsel for hans vrede. Over ingen udøvede han et så fuldstændigt herredømme som over sin kone, en smuk, lille, blidt talende, blåøjet kone, der efter, ved en af hine sælsomme, dårende indflydelser, hvorpå eksemplerne ingenlunde er få, at have bundet sig til dværgen ved ægteskabets bånd, hver dag i sit liv gjorde en grundig praktisk pønitense for sin tåbelighed.

Det er blevet sagt, at hun sørgede i sin bolig. I sin bolig var hun, men ikke alene; for foruden den gamle dame, hendes moder, var der endvidere et halvt dusin af nabolagets damer til stede, som ved et underligt spil af tilfældet – og ved hjælp af en smule aftale indbyrdes – hændelsesvis havde set ind til hende, den ene efter den anden, netop ved tetid. Da dette var et for samtalen heldigt tidspunkt, og værelset var køligt, skyggefuldt og mageligt med nogle blomster i det åbne vindue, hvor de udelukkede støvet og dannede en ret vakker modsætning til tebordet indenfor og det gamle Tower udenfor, var det intet under, at damerne følte lyst til at snakke og blive, i særdeleshed når man husker på de yderligere fristelser: Nykærnet smør, friskt brød, rejer og brøndkarse.

Da nu damerne var samlet under disse omstændigheder, var det naturligt, at samtalen kom til at dreje sig om mændenes tilbøjelighed til at tyrannisere det svage køn og den pligt, der påhvilede det svage køn, til at modsætte sig dette tyranni og hævde sine rettigheder og sin værdighed. Det var af fire grunde naturligt; for det første, fordi mrs. Quilp som en ung kone, om hvem det var notorisk, at hun stod under sin mands herredømme, burde ophidses til at gøre oprør; for det andet, fordi mrs. Quilps moder var velkendt som en hæderlig havgasse og tilbøjelig til at modsætte sig den mandlige myndighed; for det tredje, fordi hver enkelt af gæsterne ønskede for sit personlige vedkommende at vise, hvor overlegen hun i denne henseende var sit køn i almindelighed, og for det fjerde, fordi selskabet, der ellers var vant til at bagtale hinanden under fire øjne, nu var samlet i det fortroligste venskab og således manglede det sædvanlige emne til samtaler, hvorfor det ikke havde noget bedre at gøre end at angribe den fælles fjende.

Af disse hensyn åbnede en tyk dame forhandlingerne ved med en nedtrykt og deltagende mine at spørge, hvorledes Quilp havde det, hvortil Quilps svigermoder i en skarp tone svarede: "Åh, han havde det godt nok – der var ingenting i vejen med ham – ukrudt forgår ikke så let." Alle damerne sukkede derpå i forening, rystede alvorligt på hovedet og så på mrs. Quilp som på en martyr.

"Åh," sagde ordførersken, "jeg ville ønske, at De ville give hende nogle gode råd, mrs. Jiniwin" – mrs. Quilp var nemlig født Jiniwin. "Ingen ved bedre end De, hvad vi koner skylder os selv."

"Skylder, sagde De!" svarede mrs. Jiniwin. "Havde min salig mand, hendes kære fader, mens han levede, vovet at give mig et ondt ord, havde jeg –" den gode dame fuldendte ikke sætningen, men vred hovedet af en reje med en hævn-gerrighed, der syntes at tyde på, at handlingen på en måde trådte i stedet for ordene, og i dette lys opfattedes den åbenbart også af den anden part, som øjeblikkelig med stærkt bifald svarede:

"De går ganske ind på mine meninger, det er netop det, jeg selv ville gøre."

"Men De behøver ikke at gøre det. Til lykke for Dem har De ikke mere grund dertil, end jeg havde."

"Det behøver ingen kone at have, når hun kun bliver sig selv tro," svarede den tykke dame.

"Hører du det, Betsy?" sagde mrs. Jiniwin i en advarende tone. "Hvor ofte har jeg ikke sagt de selvsamme ord til dig og næsten lagt mig på knæ, mens jeg udtalte dem?"

Stakkels mrs. Quilp, der i en hjælpeløs tilstand havde set fra det ene kondolerende ansigt hen på det andet, rødmede, smilede og rystede tvivlende på hovedet. Dette var løsenet til et almindeligt råb, som, efter at være begyndt med en dæmpet mumlen, lidt efter lidt svulmede op til en stærk larm, under hvilken de alle talte i munden på hverandre og sagde, at hun som ung kone ikke havde ret til at stille sine meninger imod deres erfaring, da de kendte alt langt bedre; at det var urigtigt af hende ikke at tage imod råd af folk, som kun havde hendes vel for øje; at det var så godt som ligefrem utaknemmeligt af hende at opføre sig således; at om hun også ingen agtelse havde for sig selv, burde hun dog have nogen for andre koner, som hun alle gjorde til skamme ved sin svaghed; og at når hun ingen

agtelse havde for andre koner, ville den tid nok komme, da andre koner heller ingen agtelse ville have for hende, og det ville gå hende nær, kunne de sige hende. Efter at have uddelt disse formaninger gjorde damerne et endnu kraftigere anfald på teen, det friske brød, det nykærkede smør, rejerne og brøndkarsen og sagde, at deres ærgrelse over at se hende bære sig således ad var så stor, at de næppe kunne få sig til at spise en eneste mundfuld.

"Ja, det er ingen sag at snakke," sagde mrs. Quilp med stor enfoldighed, "men jeg ved, at hvis jeg døde i morgen, kunne Quilp få, hvem han ville, til kone; det ved jeg, han kunne!"

Alene tanken herom fremkaldte et forbitret skrig. Få til kone, hvem han ville! De gad se ham vove at tænke på at gifte sig med nogen af dem; de gad se endog kun den svageste tilnærmelse dertil. Én dame, en enke, var ganske vis på, at hun ville stikke ham ihjel, hvis han så meget som ymtede om det.

"Nå, nå," sagde mrs. Quilp og nikkede; "som jeg sagde, det er ingen sag at snakke, men jeg siger endnu en gang, at jeg ved – at jeg er sikker på, at Quilp kan bære sig således ad, hvis han vil, at den smukkeste, som er her til stede, ikke kunne sige nej, hvis jeg var død, og han friede til hende. Det er mit alvor!"

Alle brystede de sig ligesom for at sige: "Jeg ved, at det er mig, De mener, men lad ham bare probere på det og – nok sagt." Og dog var de alle af en eller anden hemmelig grund opbragt på enken, og hver dame hviskede til sin naboerske, at det var tydeligt nok, at enken regnede sig selv for at være den, der var ment, den indbildske tosse!

"Moder ved," sagde mrs. Quilp, "at hvad jeg siger, er fuldkommen rigtigt; for hun sagde så ofte det samme, førend vi

blev gift. Ikke sandt, moder?"

Dette spørgsmål bragte den ærede dame i en temmelig kilden stilling, da hun unægtelig havde vist megen virksomhed for at få sin datter gjort til mrs. Quilp. Desuden var det ingen hævvelse af familiens ære at stadfæste den tanke, at hun havde giftet sig med en mand, som ingen anden havde villet have. På den anden side ville en overdrivelse af hendes svigersøns fængslende egenskaber være det samme som at svække årsagen til den opstand, hun havde helliget alle sine kræfter. Hildet af disse modsatte hensyn indrømmede mrs. Jiniwin, at han havde evne til at indsmigre sig, men nægtede, at han havde ret til at regere, og førte med en passende kompliment til den tykke dame forhandlingen tilbage til det punkt, hvorfra den var skejet ud.

"Ja, det var virkelig meget fornuftigt og rigtigt, hvad mrs. George sagde!" udbrød den gamle dame. "Når konerne bare bliver sig selv tro! Men det er Betsy ikke, og des større skam og skade har hun af det."

"Før jeg lod en mand kommandere mig således, som Quilp kommanderer hende," sagde mrs. George, "før jeg fandt mig i at være så bange for en mand, som hun er for ham, ville jeg – ville jeg tage livet af mig, men først skrive et brev for at sige, at det var ham, der havde gjort det!"

Efter at denne tale i højeste grad var blevet rost og billiget, gav en anden dame sin skilling med i laget:

"Mr. Quilp kan gerne være en meget pæn mand," sagde hun, "og der kan vel heller ikke være nogen tvivl derom, da både mrs. Quilp og mrs. Jiniwin siger, at han er det, og de må jo bedst vide det. Men derfor er han dog ikke ganske – hvad man kalder en

smuk mand, og heller ikke nogen ganske ung mand, hvilket altid kunne tjene ham til undskyldning, om noget kunne det, hvorimod hans kone er ung og smuk og en kvinde, hvilket, når alt kommer til alt, er og bliver hovedsagen."

Denne sidste ytring, som udtaltes med overordentlig patos, fremkaldte en tilsvarende mumlen fra tilhørerinderne, og opmuntret heraf vedblev damen, at hvis sådan en mand var tvær og urimelig imod sådan en kone, så –

"Om han er det!" afbrød moderen hende, idet hun satte koppen fra sig og børstede krummerne af sit skød, inden hun afgav en højtidelig erklæring. "Han er den største tyrann, som nogen sinde har levet; hun tør ikke kalde sin sjæl sin egen, han skræmmer hende til døde, han får hende til at skælve bare med et ord, ja endog kun med et blik, uden at hun vover at sige ham imod med et ord, nej ikke med et eneste ord!"

Uagtet denne omstændighed i forvejen havde været vitterlig for alle tevandsgæsterne og var blevet drøftet i ethvert teselskab i nabolaget i det sidste år, var denne officielle meddelelse dog ikke så snart givet, før de alle begyndte at tale på én gang og at kappes i heftighed og tungeraphed. Mrs. George mente, at folk sagde så meget, at folk ofte før havde sagt hende dette, at mrs. Simmons, som nu var her til stede, havde sagt hende det vel tyve gange, men at hun altid havde svaret: "Nej, Henriette Simmons, førend jeg ser det med mine egne øjne og hører det med mine egne øren, tror jeg det ikke." Mrs. Simmons stadfæstede dette vidnesbyrd og tilføjede endnu andre beviser. En dame fortalte en hel del om en heldig måde, hun havde opført sig på imod sin egen mand, der, skønt han en måned efter brylluppet havde vist de utvetydigste kendetegn på at være

en tiger, var blevet gjort så from som et lam. En anden dame gav en fortælling om sin egen kamp og endelige triumf til bedste, hvorved hun havde fundet det nødvendigt at kalde sin moder og to tanter til hjælp og græde uophørlig nat og dag i seks uger. En tredje, som under den almindelige forvirring ikke kunne skaffe sig nogen anden tilhørerinde, hængte sig fast ved en ung, endnu ugift dame og bønfuldt hende, såfremt hun satte mindste pris på sin egen lykke og sindsro, at føre sig denne højtidelige lejlighed til nytte, lade mrs. Quilps svaghed tjene hende til advarsel og fra nu af henvende alle sine tanker på at tæmme og kue mandens stridige sind. Larmen var på sit højeste, og den ene halvdel af selskabet havde opløftet stemmerne til et sandt skrig for at kvæle den anden halvdels, da mrs. Jiniwin pludselig skiftede farve og hemmeligt truede med sin pegefinger, ligesom for at formane dem til at være stille. Da og først da så de Daniel Quilp selv, årsagen til al denne råben; han var i stuen og så og lyttede med den dybeste opmærksomhed.

"Bliv ved, mine damer, bliv kun ved," sagde Daniel. "Bed damerne blive at spise til aften, mrs. Quilp, og sæt et par hummere og et par andre lette og velsmagende retter på bordet."

"Jeg – jeg – har ikke bedt dem til te, Quilp," stammede hans kone. "Det var et rent tilfælde."

"Så meget des bedre; sådanne tilfældige sammenkomster er altid de behageligste," sagde dværgen og gned sig så hårdt i hænderne, at han syntes at være sysselsat med at lave små kugler til nøglebøsser af det snavs, de indeholdt. "Hvad, går De, mine damer? Nej, De må virkelig ikke gå!"

Hans smukke fjender kastede lidt med nakken, mens de søgte efter deres hatte og sjaler, men overlod enhver ordstrid til mrs. Jiniwin, som, da hun så sig kåret til forkæmperske, gjorde et svagt forsøg på at holde sig i denne rolle.

"Ja, hvorfor skulle De ikke blive og spise til aften, Quilp," sagde den gamle dame, "hvis min datter havde lyst dertil?"

"Nej, ganske vist, hvorfor ikke det?"

"Jeg vil ikke håbe, at der er noget urigtigt eller uhæderligt i et aftensmåltid."

"På ingen måde. Hvad skulle det vel være? Og lige så lidt noget usundt, medmindre man spiser hummer, salat eller krebs, der ikke skal være gode for fordøjelsen."

"Og De ville ikke have, at Deres kone skulle blive syg deraf eller af noget andet; der kunne være hende skadeligt, vel?"

"Ikke for alt i verden," svarede dværgen med et grin. "Ikke om jeg så derved kunne få en hel snes svigermødre, skønt dette dog ville være en stor velsignelse!"

"Min datter er ganske vist Deres kone, mr. Quilp," sagde den gamle dame med en fnisen, der skulle være satirisk og sige, at han trængte til at mindes om denne omstændighed. "Deres ægteviede kone."

"Ja, det er hun ganske vist; det er hun."

"Og hun har ret til at gøre, hvad hun vil, håber jeg, Quilp," sagde den gamle dame, skælvende dels af forbitrelse og dels af en hemmelig frygt for sin sataniske svigersøn.

"Håber, siger De?" svarede han. "Ved De ikke, at hun har det, ved De ikke det, mrs. Jiniwin?"

"Jeg ved, at hun burde have det, Quilp, og også ville have det, hvis hun tænkte som jeg."

"Hvorfor har du ikke din moders tanker, min ven?" sagde dværgen til sin kone. "Hvorfor efterligner du ikke altid din moder? Hun er en prydelse for sit køn – det sagde din fader sikkert hver eneste dag i sit liv."

"Hendes fader var en velsignet mand og lige så meget værd som tyve tusinde visse andre," sagde mrs. Jiniwin, "tyve hundrede millioner tusinde."

"Det ville have været mig en glæde at have kendt ham," sagde dværgen. "Han var vist allerede dengang en velsignet mand, men nu er jeg overbevist om, at han er det. Det var en lykkelig forløsning. Han led nok ikke længe?"

Den gamle dame udstødte et gisp, men kom ikke videre; for Quilp vedblev med den samme ondskab i sine øjne og den samme spydige høflighed på sin tunge.

"De ser dårlig ud, mrs. Jiniwin. De har sikkert anstrengt Dem for meget, måske ved at tale; det er jo Deres skødesynd. Gå i seng; gå endelig i seng."

"Jeg skal nok gå, når jeg får lyst, men ikke før."

"Jo, gå nu, gå kun nu."

Den gamle kone så forbitret på ham, men trak sig tilbage, idet han nærmede sig. Og idet hun veg for ham, lod hun ham lukke døren efter hende og stænge hende ude blandt gæsterne, som imidlertid havde flokket sig nedenunder. Efter at være blevet ene med sin kone, der sad og skælvede i en krog og holdt øjnene fæstet på gulvet, stillede den lille mand sig foran hende og stirrede med korslagte arme i nogen tid på hende uden at tale.

"Mrs. Quilp," sagde han endelig.

"Ja, Quilp," svarede hun fromt.

I stedet for at gå ind på det emne, han havde tænkt på, lagde Quilp armene over kors og så endnu barskere på hende, medens hun vendte sine øjne bort og holdt dem fæstet på gulvet.

"Mrs. Quilp."

"Ja, Quilp."

"Hvis du nogen sinde oftere hører på disse pulverhekse, så bider jeg dig."

Med denne lakoniske trussel, som han ledsagede med en snerren, der gav ham udseende af at mene det særdeles alvorligt, bød Quilp hende tage af tebordet og hente rommen. Da denne var blevet sat foran ham i en vældig kurveflaske, der oprindelig var kommet fra en kiste i et eller andet skib, indkrævede han koldt vand og kassen med cigarerne, og da disse ting var skaffet til veje, tog han plads i en lænestol med sit store hoved og ansigt lænet op til dens ryg og sine små ben plantet på bordet.

"Hør nu," sagde han, "jeg føler mig oplagt til at ryge og damper formodentlig væk hele natten. Men bliv du kun, hvor du er, hvis jeg skulle ville dig noget."

Hans kone gav intet andet svar end det sædvanlige "Ja, Quilp," og skabningens lille herre tog sin første cigar og blandede sit første glas grog. Solen gik ned, og stjernerne tittede frem; Tower gik fra sine egne rigtige farver over til gråt og fra gråt til sort; værelset blev ganske mørkt og enden af cigaren gloende rød, men endnu stadig sad Quilp i samme stilling og røg og drak og stirrede ligegyldigt ud ad vinduet med sit sædvanlige hundeagtige smil, undtagen når mrs. Quilp af kedsomhed eller træthed gjorde en eller anden uvilkårlig bevægelse; for så udvidede det sig til et henrykt grin.

4

Enten Quilp stødvis tog sig en lur nogle få øjeblikke ad gangen, eller han sad med øjnene vidt åbne hele natten, så meget er vist, at han holdt ild i sin cigar og tændte enhver ny, han tog, ved den næsten udbrændte, uden at bruge noget lys dertil. Heller ikke syntes klokkeslagene den ene time efter den anden at give ham mindste følelse af søvnighed eller noget ønske om at gå til hvile, men snarere at forøge hans årvågenhed, som han ved enhver sådan tilkendegivelse af nattens fremadskriden røbede ved en undertrykt kaglen i halsen og en bevægelse med skuldrene ligesom et menneske, der ler hjerteligt, men tillige hemmeligt og snedigt.

Omsider brød dagen frem, og den stakkels mrs. Quilp, der rystede af morgenkulden og led af træthed og mangel på søvn, sad stadig tålmodigt på sin stol, hvor hun af og til så op med en stum opfordring til sin herres nåde og medlidenhed og lejlighedsvis med en hosten mindede ham om, at hun endnu ikke havde fået tilgivelse, og at hendes pønitense havde varet længe. Men hendes dværgagtige ægtefælle røg stadig sin cigar og drak sin rom uden at ænse hende, og først da solen i nogen tid havde været på himlen, og stadens liv og larm rørte sig i gaderne, nedlod han sig til ved et ord eller tegn at lade, som om han mærkede hendes nærværelse. Han havde måske ikke engang gjort det så tidligt, hvis ikke en utålmodig banken på døren havde syntes at tilkendegive, at nogle temmelig hårde knoer arbejdede på den anden side af den.

"Men Gud," sagde han og så sig om med et ondskabsfuldt grin, "det er jo dag! Luk døren op, søde kone!"

Hans lydige kone trak slåen fra, og hendes fru moder trådte ind.

Nu fo'r mrs. Jiniwin ind i stuen; for i den tanke, at hendes svigersøn endnu lå i sengen, var hun kommet for at lette sine følelser ved en skarp udtalelse om hans opførsel og karakter. Da hun så, at han var oppe og påklædt, og at værelset lod til at have været optaget, lige siden hun forlod det den foregående aften, blev hun noget forlegen pludselig stående.

Intet undgik den stygge lille mands falkeblik, og da han fuldkommen fattede, hvad der foregik i den gamle dames sjæl, blev han i sin store tilfredsstillelse endnu styggere og bød hende med et triumferende hånsmil godmorgen.

"Men, Betsy," sagde den gamle kone, "du har da vel aldrig – jeg skulle dog vel ikke tro, at du har –"

"Siddet oppe hele natten?" sagde Quilp, idet han fuldendte sætningen. "Jo, det har hun!"

"Hele natten!"

"Ja, hele natten. Er den kære, gamle dame døv?" sagde Quilp med et smil, der tillige indeholdt en hel del truen. "Hvem siger, at mand og kone er slet selskab? Ha, ha, ha! Tiden er fløjet."

"Å, det afskum!" råbte mrs. Jiniwin.

"Nå, nå," sagde Quilp, idet han naturligtvis med vilje misforstod hende. "De må ikke skænde på hende. Nu er hun jo gift, ved De nok. Og skønt hun virkelig har narret mig med hensyn til tiden og holdt mig fra at gå i seng, behøver De dog ikke at være så kærlig og omhyggelig for mig, at De bliver vred på hende derfor. Men en rar, gammel dame er De dog! Deres skål!"

"Åh, mange tak skal De have," svarede den gamle kone, idet hun ved en dirren på hånden røbede en brændende lyst til at true ad sin svigersøn med sin knyttede hånd. "Mange tak!"

"De taknemmelige sjæl!" udbrød dværgen. "Mrs. Quilp!"

"Ja, Quilp," sagde den frygtsomme korsdragerinde.

"Hjælp din moder at dække frokostbordet. Jeg skal ned på pladsen i formiddag, og det jo før jo bedre; skynd dig."

Mrs. Jiniwin gjorde et svagt forsøg på oprør ved at sætte sig på en stol tæt ved døren og lægge armene over kors, som om hun havde taget den faste beslutning intet at gøre. Men nogle få, sagte hviskede ord af hendes datter og det kærlige spørgsmål af hendes svigersøn, om hun måske skulle til at falde i afmagt, i forbindelse med et vink om, at der var overflødighed af vand i værelset ved siden af, udryddede grundigt disse symptomer, så at hun med tvær iver gav sig i færd med de påbudte tilberedelser.

Mens disse var i gang, gik Quilp ind i det tilstødende værelse, hvor han begyndte med at smøre sig i ansigtet med et vådt håndklæde, der så meget snavset ud, hvilket gjorde hans ansigtsfarve endnu mørkere end før. Men mens han var således optaget, forlod hans forsigtighed og nysgerrighed ham dog ikke; for med sit sædvanlige skarpe og snedige ansigt standsede han ofte selv under dette kortvarige arbejde og lyttede efter enhver samtale inde i den anden stue, som han muligvis kunne være emnet for.

"Aha," sagde han efter et kort forsøg på at være opmærksom, "det var ikke af vejen, tænkte jeg nok, at jeg tog håndklædet fra øret. Så jeg er altså et lille, pukkelrygget uhyre, mrs. Jiniwin? Ja så!"

Glæden over denne opdagelse fremkaldte det gamle, hundeagtige smil i dets fulde styrke. Da han var blevet færdig med at vaske sig, rystede han sig som en hund og gik atter ind til damerne.

Medens Quilp nu gik hen til et spejl og stod og bandt sit halstørklæde foran det, kunne mrs. Jiniwin, der tilfældigvis var bag ved ham, ikke modstå fristelsen til at true ad sin svigersøn med sin knyttede hånd. Denne bevægelse varede kun et øjeblik; men mens hun udførte den og ledsagede den med et lige så truende blik, mødte hun i spejlet hans øje, der greb hende på fersk gerning. Det samme blik i spejlet tilkastede hende billedet af et frygtelig grotesk og forvredet ansigt med udstrakt tunge, og i næste øjeblik vendte dværgen sig om med et fuldkommen roligt og venligt åsyn og spurgte i den kærligste tone:

"Hvorledes har De det, min kære, gamle skat?"

Så ringe og latterlig denne hændelse også var, viste den dog, at han var sådan en lille djævel, og det oven i købet sådan en listig lille djævel, at den gamle kone blev alt for bange for ham til at sige et eneste ord og lod sig føre med den overordentligste høflighed til frokostbordet. Her formindskede han ingenlunde det indtryk, han nylig havde gjort; for han spiste hårdkogte æg med skallen og det hele, slugte kæmpestore rejer med hoved og hale, skråede tobak og spiste brøndkarse på én og samme tid og med en enorm grådighed, drak kogende te uden at blinke, bed i sin ske og sin gaffel, så at de bøjedes, og udførte, kort sagt, så mange mærkelige og gyselige bedrifter, at fruentimmerne nær var gået fra forstanden af skræk og begyndte at tvivle om, at han også virkelig var et menneskeligt væsen. Da Quilp endelig havde gennemgået disse og mange andre øvelser, der ligeledes

hørte til hans system, forlod han dem i den lydigste og ydmygste stemning og gik ned til floden, hvor han i en båd lod sig sætte over til den plads, han havde opkaldt efter sig selv.

Det var højvande, da Daniel Quilp satte sig i færgejollen for at blive ført over til den anden side. En parade af pramme kom dovent drivende, nogle på siden, andre ned forenden og atter andre med agterenden forrest, men alle på en kejtet, trodsig, halsstarrig måde, idet de tørnede imod de større fartøjer, løb ind under boven på dampskibene, kom ind i hvert hul og hver krog, hvor de intet havde at gøre, og indeklemtes på alle kanter som lige så mange valnøddeskaller, mens hver enkelt af dem med sine to lange årer, der arbejdede og plaskede i vandet, lignede en klodset, af smerte sprællende fisk. Om bord i nogle af de til ankers liggende skibe havde alle mand travlt med at rulle tovværket, brede sejlene til tørring og losse eller lade; i andre mærkede man ikke spor af liv, med undtagelse af nogle tjærede drenge og måske en gøende hund, der løb op og ned ad dækket eller kravlede op for at se ud over rælingen og gø endnu stærkere ad udsigten. Et stort dampskib kom langsomt gennem masteskoven og piskede vandet med korte, utålmodige slag af sine svære hjul, som om det manglede plads til at ånde, og nærmede sig med sit svære skrog som et havuhyre imellem Themsens småfisk. På begge sider lå lange, sorte rækker kulskebe, mellem hvilke andre fartøjer arbejdede sig langsomt ud af havnen, mens deres sejl glimtede i solen, og den knagende lyd om bord genlød fra hundrede sider. Vandet og alt, hvad der var på det, var i et livligt, dansende, skvulpende og boblende røre, mens det gamle, grå Tower og masser af

bygninger i land, hvoriblandt mangt et kirkespir skød i vejret, så roligt til og syntes at foragte deres trællende, rastløse nabo.

Daniel Quilp, der ikke brød sig synderlig om en klar morgenstund, undtagen for så vidt som den sparede ham den ulejlighed at gå med paraply, lod sig sætte i land tæt ved værftet og gik hen til dette gennem en snæver gyde, som, idet den var af samme amfibiske natur som dens beboere, indeholdt lige så meget vand som dynd, og det et rigeligt forråd af begge dele. Da han var kommet til sit bestemmelsessted, var den første genstand, der frembød sig for hans blik, et par højst ufuldkomment skoede fødder, der strakte sig op i luften med sålerne i vejret. Dette mærkelige syn hidrørte fra en dreng, der, da han var en excentrisk person og havde en medfødt tilbøjelighed til at slå kolbøtter, nu stod på hovedet og under disse usædvanlige forhold tog floden i øjesyn. Lyden af hans herres stemme bragte ham imidlertid snart på benene, og så snart hans hoved var kommet i den tilbørlige stilling, "dunkede", for i mangel af et bedre verbum at bruge et træffende udtryk, Quilp ham dygtigt i det.

"Vil De lade mig være i fred!" sagde drengen, idet han skiftevis afbødede Quilps hånd med begge sine albuer. "De får noget, som De ikke vil synes om, hvis De ikke holder op; det vil jeg bare sige Dem."

"Din hvalp," snerrede Quilp, "jeg skal prygle dig med en jernstok, jeg skal kradse dig med et rustent søm, jeg vil stikke øjnene ud på dig, hvis du mukker et ord; det skal jeg."

Med disse trusler knyttede han atter hånden, hvorpå han, idet han snildt dykkede ind imellem albuerne og greb fat i drengens virrende hoved, gav det et par dygtige, hårde slag, og

efter at han således til gavns havde sat sin vilje igennem, holdt han op.

"Nu gør De det ikke tiere," sagde drengen, idet han nikkende trak sig tilbage og holdt albuerne klare for det værste tilfælde, "nu –"

"Stå stille, din hvalp. Jeg gør det ikke tiere, fordi jeg har gjort det, så tit jeg ville. Så! Tag nøglen."

"Hvorfor slår De ikke en, der er af samme størrelse som De?" sagde drengen, idet han meget langsomt nærmede sig.

"Hvor finder jeg nogen af samme størrelse som mig selv? Tag nøglen, eller jeg slår hovedet i stykker på dig med den" – og han gav ham virkelig også et rap med den. "Så, luk nu kontoret op."

Drengen adlød gnavent og knurrede først, men holdt snart op, da han så sig om og mærkede, at Quilp fulgte ham med ufravendte blikke. Og her kan det indskydes, at der imellem denne dreng og dværgen var en underlig slags gensidig hengivenhed. Hvorledes den var blevet avlet eller opelsket, eller hvorledes den næredes med slag og trusler på den ene og med trods og stikpiller på den anden side, gør intet til sagen; men så meget er vist, at Quilp ikke tålte modsigelser af andre end af drengen, og at drengen ikke havde fundet sig i at blive således håndteret af nogen anden end af Quilp, hvis han kunne være løbet bort hvilket øjeblik han ville.

"Så," sagde Quilp, idet han gik ind i bræddeskuret, der tjente som kontor, "pas du nu på pladsen. Står du igen på hovedet, hugger jeg en af dine fødder af."

Drengen svarede ikke; men så snart Quilp havde lukket sig inde, stillede han sig på hovedet uden for døren, gik derefter på hænderne hen til bagsiden og stod på hovedet der og gik derfra

hen til den modsatte side, hvor han gentog den samme idræt. Rigtignok var der fire sider på kontoret; men han undgik den, hvori vinduet var, da han mente det sandsynligt, at Quilp ville se ud ad det. Og klogt gjorde han også deri; for dværgen, der kendte hans lyst, lå virkelig i baghold et lille stykke fra karmen, væbnet med et stort stykke træ, som, da det var ujævnt og kantet og på mange steder fuldt af sømstumper, let kunne have gjort ham skade.

Det var en smudsig, lille kasse, dette kontor, uden andet indhold end en gammel almanak, et blækhus uden blæk og en stump pen, tillige med et stueur, der havde stået stille i atten år, og hvorpå minutviseren var vredet af til en tandstikker. Quilp trak hatten ned over øjnene, klatrede op på pulten, der var flad ovenpå, og lagde sig, idet han strakte sin korte længde langs hen ad den, til at sove med en lethed, som kun praksis kunne give, uden tvivl for ved en lang og tryk lur at få vederlag for savnet af den foregående nats hvile.

Tryk var måske hans lur, men lang blev den ikke; for han havde ikke sovet et kvarter, da drengen åbnede døren og stak hovedet, der lignede en bunke dårligt plysset værk, ind ad den. Quilp sov let og fo'r øjeblikkelig op.

"Der er nogen, som vil tale med Dem," sagde drengen.

"Hvem?"

"Det ved jeg ikke."

"Spørg!" sagde Quilp, idet han greb det før omtalte stykke træ og kastede det efter ham så snildt, at det var godt, at drengen var borte, førend det nåede det sted, hvor han havde stået.

"Spørg, din hvalp!"

Drengen, der ikke havde videre lyst til på ny at vove sig inden for slige kastevåbens skudvidde, afsendte forsigtigt i sit sted den, der var skyld i afbrydelsen, og som derpå viste sig i døren.

"Hvad, Nelly!" råbte Quilp.

"Ja," sagde barnet, tvivlrådig, om hun skulle gå indenfor eller trække sig tilbage; for den nyligt vågnede dværg med det sammenfiltrede hår hængende ned og med et gult lommetørklæde om hovedet var ikke så lidt frygtelig at skue; "det er kun mig."

"Kom indenfor," sagde Quilp uden at gå ned fra pulten, "kom indenfor. Vent lidt. Se engang ud på pladsen, om der ikke er en dreng, som står på hovedet."

"Nej," svarede Nelly, "han står på benene."

"Er du også vis derpå? Godt! Så kom kun indenfor og luk døren. Hvad er dit ærinde, Nelly?"

Barnet rakte ham et brev, og uden at ændre sin stilling på anden måde, end at han lagde sig noget mere på den ene side og støttede hagen mod hånden, gav Quilp sig til at læse dets indhold.

5

Lille Nelly blev frygtsomt stående og vendte sine øjne op mod Quilps ansigt, mens han læste brevet, idet hendes miner tydeligt viste, at uagtet hun nærede frygt og mistro til den lille mand, var hun dog tilbøjelig til at le ad hans plumpe og pudsige stilling. Og dog ytrede der sig hos barnet en pinlig længsel efter hans svar og en vished om, at det stod i hans magt at gøre dette ubehageligt eller sørgeligt; den var i åbenbar strid med hin tilbøjelighed og undertvang den kraftigere, end hun måske ville have kunnet frivilligt.

At Quilp selv blev befippet, og det i en ikke ringe grad, var mere end tydeligt. Først end han var kommet igennem de første to eller tre linjer, begyndte han at spile øjnene vidt op og rynke panden på det gyseligste; de næste to fik ham til at kradse sig i hovedet på en ualmindelig onskabsfuld måde, og da han kom til enden, udstødte han en fæl, langtrukken piben, der vidnede om overraskelse og ærgrelse. Efter at have lagt brevet sammen og gemt det ved siden af sig, bed han sig med overordentlig grådighed i neglene på alle ti fingre, hvorpå han atter snappede det og læste det endnu en gang igennem. Den anden gennemlæsning var efter al sandsynlighed lige så utilfredsstillende som den første og bragte ham i drømmerier, hvoraf han vågnede til et nyt anfald på sine negle og en langvarig stirren på barnet, der med øjnene fæstet på gulvet ventede på hans befalinger.

"Halløj!" sagde han omsider med en stemme og en pludselighed, der fik barnet til at fare sammen, som om en bøsse var blevet skudt af lige ved hendes øre. "Nelly!"

"Ja, mr. Quilp!"

"Ved du, hvad der står i dette brev, Nelly?"

"Nej, mr. Quilp."

"Er du vis, ganske vis, fuldkommen vis derpå?"

"Fuldkommen vis."

"Vil du ønske, du måtte dø, hvis du ved det?"

"Jeg ved det sandelig ikke," svarede barnet.

"Nå," mumlede Quilp, idet han lagde mærke til hendes alvorlige blik, "jeg tror dig. Hm! Allerede væk? Væk for fire og tyve timer siden! Hvad Fanden har han gjort med det; det er hemmeligheden."

Denne overvejelse bragte ham atter til at kradse sig i hovedet og bide sig i neglene. Men imidlertid opløste hans træk sig efterhånden i, hvad der hos ham var et fornøjet smil, men hvad der hos ethvert andet menneske ville have været et afskyeligt, smerteligt grin. Da barnet atter så i vejret, opdagede hun, at han stirrede på hende med overordentlig velvilje og tilfredshed.

"Du er så smuk i dag, Nelly, så fortryllende smuk. Er du træt?"

"Nej; jeg længes kun efter at komme hjem igen; for han er urolig, mens jeg er borte."

"Det har ingen hast, lille Nell, slet ingen hast. Hvad ville du synes om at blive min nummer to, Nelly?"

"Hvad mener De?"

"Min nummer to, Nelly, min anden mrs. Quilp."

Barnet blev forskrækket, men syntes ikke at forstå ham, og da Quilp mærkede dette, skyndte han sig at forklare sin mening tydeligere.

"At blive mrs. Quilp den anden, når mrs. Quilp den første er død, søde Nell," sagde Quilp og skruede øjnene i vejret og

lokkede hende hen til sig med sin bøjede pegefinger, "min lille kirsebærkindede, rød-læbede kone. Lever mrs. Quilp fem eller bare fire år endnu, vil du netop være i den rette alder for mig. Ha, ha, ha! Vær nu en god pige, Nelly, en rigtig god pige, og se, om du så ikke engang med tiden kommer til at blive mrs. Quilp på Tower Hill."

Langt fra at opmuntres af denne glædelige udsigt gøs barnet tilbage for ham og skælvede heftigt; men enten det nu var en naturlig glæde for Quilp at gøre nogen bange, eller det var ham behageligt at tænke sig mrs. Quilp nummer ét's død og mrs. Quilp nummer to's ophøjelse til hendes post og værdighed, eller også fordi han havde sine særlige grunde til netop i dette øjeblik at vise sig behagelig og godmodig, så lo han kun og lod, som om han ikke mærkede hendes uro.

"Du skal straks følge med mig til Tower Hill og besøge den nuværende mrs. Quilp. Hun holder meget af dig, skønt ikke så meget som jeg. Du skal følge hjem med mig."

"Jeg må virkelig hjem," sagde barnet. "Han sagde, at jeg skulle komme tilbage, når jeg havde fået svar."

"Men du har jo ikke fået det, Nelly, og får det ikke og kan ikke få det, førend jeg har været hjemme, så du ser, at du må følge hjem med mig for at udrette dit ærinde. Ræk mig min hat, lille ven, så vil vi straks gå." Med disse ord lod Quilp sig lidt efter lidt trille ned ad pulten, indtil hans korte ben nåede gulvet, hvorpå han støttede sig på dem og gik foran fra kontoret ud på pladsen, hvor de første genstande, som viste sig for dem, var den dreng, som havde stået på hovedet, og en ung mand af omtrent samme størrelse, som i et tæt favntag rullede omkring

i dyndet og med gensidig hjertelighed dængede løs på hinanden.

"Det er Kit," udbrød Nelly og slog hænderne sammen, "stakkels Kit, som fulgte mig herhen! Å, skil dem ad, mr. Quilp!"

"Ja, jeg skal skille dem ad!" råbte Quilp og dykkede ind i det lille kontor, hvorfra han kom tilbage med en ryk stok. "Jeg skal skille dem ad! Nå, drenge, slås nu væk. Jeg vil tage jer begge to, begge to på én gang på min samvittighed!"

Med denne opfordring svang dværgen sin knippel, og idet han i en slags vanvid dansede rundt om kæmperne og trådte på dem og hoppede hen over dem, slog han omkring sig snart på den ene og snart på den anden på den mest fortvivlede måde, idet han stadig sigtede efter deres hoveder og uddelte sådanne prygl, som kun den arrigste lille vildmand kunne have uddelt. Da dette stykke arbejde faldt noget varmere, end de krigende magter havde udregnet, kølnedes snart deres mod, så at de rejste sig op og bad om nåde.

"Jeg skal slå jer så flade som pandekager, I hvalpe," sagde Quilp, idet han forgæves søgte at komme dem nærmere for at give dem hver især et slag til afsked. "Jeg skal prygle jer, til I bliver ganske kobberrøde; jeg skal knuse ansigterne på jer, så at I ikke har spor af profil tilbage; det skal jeg."

"Nå, slip den stok, eller det går dem galt," sagde hans dreng, idet han luskede omkring ham og ventede på en lejlighed til at fare løs; "slip den stok!"

"Kom lidt nærmere, så skal jeg slippe den løs midt i din pandebrask, din hvalp," sagde Quilp med funklende øjne; "kom lidt nærmere endnu."

Men drengen ville ikke følge denne indbydelse, førend hans herre passede lidt mindre på, og da sprang han til og tog fat i stokken for at vriste den ud af hånden på ham. Quilp, der var stærk som en løve, holdt med lethed fast på den, indtil drengen af alle kræfter sled i den, hvorpå han pludselig gav slip, så at han tumlede baglæns over og faldt lige på hovedet. Det heldige udfald af denne manøvre kildrede Quilp over al måde; han lo og stampede i jorden, som om det havde været de uimodståeligste løjer.

"Det er det samme," sagde drengen nikkende og gnidende sig i hovedet, "nu skal De se, om jeg nogen sinde mere indlader mig på at banke nogen, fordi han siger, at De er en styggere dværg, end man kan få at se for en penny. Så kan De have det så godt."

"Mener du da, at jeg ikke er så styg, din hvalp?"

"Nej," svarede drengen.

"Hvorfor slås du da på min plads, slyngel?"

"Fordi han sagde det," svarede drengen og pegede på Kit, "ikke fordi De ikke er det."

"Ja, hvorfor sagde han," brægede Kit, "at miss Nelly var styg, og at hun og min herre måtte gøre, hvad hans herre ville? Hvorfor sagde han det?"

"Det sagde han, fordi han er en nar, og du sagde, hvad du sagde, fordi du er så klog og fornuftig, næsten for klog til at leve, hvis du ikke tager dig meget i agt, Kit," sagde Quilp med megen venlighed i sit væsen, men med endnu mere ondskab om sine øjne og sin mund. "Der har du en sixpence, Kit. Tal altid sandhed. Tal altid den rene sandhed, Kit. Luk kontoret, hvalp, og bring mig nøglen."

Den anden dreng adlød og fik til løn for sin iver et hurtigt rap på næsen med nøglen, som bragte vandet i hans øjne. Derpå tog Quilp bort i en båd med barnet og Kit, og mens de roede over floden, hævnedes drengen sig ved hele tiden at stå på hovedet på udkanten af pladsen.

Der var ingen andre hjemme end mrs. Quilp, som, da hun mindst af alt ventede sin husbonds og herres tilbagekomst, netop var i færd med at få sig en vederkvægende søvn, da lyden af hans fodtrin vækkede hende. Hun fik netop tid til at give sig udseende af at være sysselsat med sit sytøj, da han trådte ind, ledsaget af barnet, efter at have ladet Kit blive nedenfor.

"Her er Nelly Trent, kære kone," sagde hendes mand. "Et glas vin, min ven, og en tvebak; for hun er gået et langt stykke vej. Hun kan blive hos dig, min engel, mens jeg skriver et brev."

Mrs. Quilp så skælvende på sin mands ansigt for at få at vide, hvad denne usædvanlige høflighed kunne varsle, og idet hun adlød den opfordring, hun så i hans bevægelser, gik hun bag efter ham ind i det næste værelse.

"Læg vel mærke til, hvad jeg nu vil sige," hviskede Quilp. "Se til at få noget ud af hende om hendes bedstefader, om hvad de tager sig for, hvorledes de lever, eller hvad han siger til hende. Jeg har mine grunde, hvorfor jeg vil have det at vide, hvis jeg kan. I fruentimmer taler mere åbent med hverandre end med os, og du har sådant et mildt blidt væsen, som nok vil vinde hende for dig, hører du?"

"Ja, Quilp."

"Så gå. – Nå, hvad er der nu i vejen?"

"Kære Quilp," stammede hans kone, "jeg elsker det barn – kan du fritage mig for at narre hende –"

Med en frygtelig ed så dværgen sig om ligesom efter et eller andet, hvormed han kunne tildele sin hustru den velfortjente tugtelse; men den underdanige, lille kone bønfuldt ham skyndsomst om ikke at være vred og lovede at gøre, hvad han ville.

"Så hør da," hviskede Quilp, idet han kneb og nappede hende i armen; "bor dig ind i hendes hemmeligheder; jeg ved, du kan. Jeg lurar; husk vel på det. Er du ikke hvas nok, lader jeg døren knirke, og ve dig, hvis jeg må lade den knirke ret ofte. Gå!"

Konen gik følgelig, og hendes elskværdige mand, der skjulte sig bag den halvåbne dør og lagde øret til den, begyndte at lure med et snedigt og opmærksomt ansigt.

Den stakkels mrs. Quilp tænkte imidlertid på, hvorledes hun skulle begynde, eller hvilke spørgsmål hun skulle gøre, og først da døren ved at knirke på en meget opfordrende måde mindede hende om at skride til værket uden vaklen, hørtes lyden af hendes stemme.

"Du kommer ofte til min mand i den sidste tid."

"Ja, det har jeg også sagt til bedstefader vel de hundrede gange," svarede Nell naivt.

"Og hvad siger han dertil?"

"Han sukkede kun og hang med hovedet og syntes at blive så ulykkelig, at havde De set ham, er jeg vis på, De ville have grædt. De kunne lige så lidt have ladet det være som jeg; det ved jeg. Hvor den dør knirker!"

"Det gør den så tit," svarede mrs. Quilp med et uroligt blik på den. "Men din bedstefader – før plejede han jo ikke at være sørgmodig?"

"Ak nej," svarede barnet ivrigt, "da var det ganske anderledes! En tid var vi så lykkelige, og han var så glad og tilfreds! De kan ikke tro, hvilken sørgelig forandring der siden er foregået med os."

"Det gør mig meget, meget ondt at høre dig tale således, min lille ven!" sagde mrs. Quilp. Og hun talte sandt.

"Tak," svarede barnet og kyssede hende på kinden; "De er altid så god imod mig, og jeg holder så meget af at tale med Dem. Ellers kan jeg kun tale med stakkels Kit om ham. Men jeg er dog meget lykkelig og burde måske føle mig lykkeligere, end jeg gør; men De kan ikke tro, hvor det gør mig ondt at se ham forandre sig således."

"Han forandrer sig nok igen, Nelly, og bliver, som han før var."

"Åh, om Gud ville lade det ske!" sagde barnet med strålende øjne. "Men det er nu så længe siden, han begyndte at – jeg syntes, at døren bevægede sig!"

"Det er træk," sagde mrs. Quilp med mat stemme. "Begyndte at –?"

"Blive så tankefuld og nedslået og at glemme, hvorledes vi før tilbragte tiden på de lange aftener. Jeg plejede at læse for ham ved kaminen, og han sad og hørte til, og når jeg standsede, og vi begyndte at tale sammen, fortalte han mig om moder, og hvorledes hun, mens hun var et lille barn, havde set ud og talt ligesom jeg. Og så plejede han at sætte mig på sit skød og søge at forklare mig, at hun ikke lå i sin grav, men var fløjet bort til et dejligt land oppe i himlen, hvor ingen døde eller blev gammel. – Ja, dengang var vi lykkelige!"

"Nelly, jeg kan ikke udholde at se et ungt barn som dig være så nedslået. Åh, du må ikke græde!"

"Jeg gør det kun sjældent; men jeg har gemt dette så længe hos mig selv, og jeg tror heller ikke, at jeg er rigtig rask; for tårerne kommer mig i øjnene, uden at jeg kan holde dem tilbage. Jeg har ikke noget imod at fortælle Dem min sorg; for jeg ved, at De ikke vil tale til andre om den igen."

Mrs. Quilp vendte hovedet bort og svarede ikke.

"Dengang spadserede vi ofte ude på markerne og mellem de grønne træer, og når vi om aftenen kom tilbage til vort hjem, syntes vi endnu bedre om det, fordi vi var trætte, og sagde, at det dog var så rart. Og om det også var mørkt og lidt kedeligt, plejede vi dog at sige, at det kunne være det samme, da vi derved med så meget større glæde kom til at tænke på vor sidste spadseretur og længes efter den næste. Men nu gør vi aldrig sådanne spadsereture, og skønt huset er det samme, er det dog langt mere mørkt og skummelt, end det plejede at være."

Her tav hun, men skønt døren knirkede flere gange, sagde mrs. Quilp dog intet.

"Men derfor må De ikke tro," sagde barnet alvorligt, "at bedstefader er mindre kærlig imod mig, end han var tidligere. Jeg synes, at han med hver dag holder mere og mere af mig og bliver venligere og blidere, end han var dagen i forvejen. De ved ikke, hvor god han er imod mig!"

"Jeg er vis på, at han elsker dig inderligt."

"Ja, det gør han rigtignok. Han elsker mig lige så inderligt, som jeg elsker ham. Men jeg har endnu ikke fortalt Dem den største forandring af det hele, og derom må De ikke sige et ord til nogen. Han får ingen anden søvn eller hvile end den, han

tager sig om dagen i sin lænestol; for hver nat og næsten hele natten igennem er han ude."

"Hvad siger du, Nelly?"

"Stille!" sagde barnet og lagde fingeren på munden, idet hun så sig om. "Når han kommer hjem om morgenen, hvilket i almindelighed er lige ved daggry, lukker jeg ham ind. Sidste nat blev han meget længe borte, og det var næsten lyst, da han kom hjem. Jeg så, at hans ansigt var dødblegt og hans øjne blodskudte, og at hans ben rystede under ham. Da jeg var kommet i seng igen, hørte jeg ham hulke. Jeg stod op og løb tilbage til ham, og førend han mærkede, at jeg var der, hørte jeg ham sige, at han ikke kunne udholde dette liv ret længe mere, og at hvis barnet ikke var til, ville han ønske, at han var død. Hvad skal jeg gøre? Åh, hvad skal jeg gøre?"

Hendes hjertes kilder var åbnet; overvældet af sine sorgers byrde, af den første fortrolighed, hun nogen sinde havde vist, og af den deltagelse, hvormed hendes lille fortælling var blevet modtaget, skjulte barnet sit ansigt i sin hjælpeløse venindes arme og brast i heftig gråd.

Straks efter kom Quilp ind igen og ytrede den største forundring over at finde hende i denne tilstand, hvilket han gjorde meget naturligt og med beundringsværdig virkning; for ved lang øvelse var han blevet fortrolig med den slags spilen komedie og var fuldkommen hjemme deri.

"Hun er træt, ser du nok," sagde dværgen med en afskyelig skelen for at vise sin kone, at hun skulle følge ham i kølvandet. "Det er en lang vej fra hendes hjem til pladsen, og derpå blev hun forskrækket over at se et par unge slubberter slås og var

desuden lidt bange på vandet. Alt dette har været hende for meget. Stakkels Nell!"

Idet Quilp klappede sin unge gæst på hovedet, valgte han uden at vide af det det bedste middel, han kunne have udtænkt, for at bringe hende til at fatte sig. En sådan håndspålæggelse af enhver anden ville måske ikke have gjort nogen mærkbar virkning; men barnet gøs så hurtigt tilbage for hans hånd og følte en så instinktmæssig attrå efter at komme bort fra ham, at hun straks rejste sig og sagde, at hun var rede til at gå.

"Men du gør bedst i at blive og spise til middag med min kone og mig," sagde dværgen.

"Jeg er allerede blevet for længe borte," svarede Nell og tørrede sine øjne.

"Nå ja, må du gå, Nelly, så må du gå. Her er billetten; den indeholder kun, at jeg skal komme til ham i morgen eller overmorgen, og at jeg ikke kunne klare denne lille forretning for ham i dag. Farvel, Nelly. – Hej da, du! Pas på hende; hører du?"

Kit, som nu viste sig, nedlod sig ikke til at svare på en så overflødig opfordring, og efter at have gloet på Quilp med et truende udtryk, som om han mente, at han måske havde været skyld i, at Nelly havde grædt, og var mere end halvt tilbøjelig til at tage hævn over ham derfor, vendte han sig om og fulgte sit unge herskab, der imidlertid havde taget afsked med mrs. Quilp.

"Hvor du er en ypperlig inkvisitor, mrs. Quilp!" sagde dværgen til hende, så snart de var blevet ene.

"Hvad kunne jeg gøre mere?" svarede hans kone blidt.

"Hvad du kunne gøre mere!" spottede Quilp. "Kunne du ikke have gjort noget mindre? Kunne du ikke have gjort det, du gjorde, uden at have optrådt i din yndlingsrolle som krokodille, din heks?"

"Jeg har så ondt af barnet, Quilp. Jeg har virkelig gjort nok. Jeg forledte hende til at fortælle mig sin hemmelighed, mens hun troede, at vi var ene, uagtet du var til stede! Gud forlade mig det!"

"Du forledte hende! Jo, du udrettede rigtignok en hel del! Hvad sagde jeg til dig om, at jeg ville knirke med døren? Det var godt for dig, at jeg fik den tråd, jeg manglede; for ellers skulle du være kommet til at bøde derfor, det kan jeg fortælle dig."

Mrs. Quilp, som var fuldstændig sikker herpå, svarede ikke, hvorpå hendes mand tilføjede triumferende:

"Men du kan takke din gode stjerne – den samme, der gjorde dig til mrs. Quilp – for, at jeg er kommet den gamle kavalier på sporet og har fået nyt lys i sagen. Lad mig derfor hverken nu eller nogen sinde høre mere om den sag og sørg for at have noget rigtig lækkert til middag; for jeg kommer hjem og spiser."

Med disse ord satte Quilp hatten på og gik, og hans kone, der var over al måde ulykkelig over den rolle, hun havde spillet, lukkede sig inde i sit kammer, hvor hun gemte sit hoved i sengeklæderne og sørgede over, hvad hun havde gjort, langt bitrere, end mange mindre ømt følende personer ville have sørget over en langt større forseelse. I de fleste tilfælde er samvittigheden en elastisk og meget bøjelig ting, der tåler at strækkes en hel del og kan lempe sig efter omstændighederne. For nogle, der varsomt lægger den af stykke for stykke ligesom en flonels underklædning i varmt vejr, lykkes det endog med

tiden ganske at kunne undvære den; men der gives andre, som kan tage dette klædningsstykke af og på, ligesom de vil, og dette, der er det største og sikreste fremskridt, er også det mest brugelige.

6

"Fred," sagde Swiveller, "husk på den engang så yndede melodi: *Bort med al melankoli, vift med venskabets vinge til munterhedens dalende lue og lad den rosenfarvede vin gå rundt.*"

Richard Swivellers bolig lå i nærheden af Drury Lane og havde, foruden at den lå bekvemt, endvidere den fordel, at der underneden var en tobaksbutik, så at han til enhver tid kunne skaffe sig en vederkvægende pris ved at gå ud på trappegangen og spare sig den ulejlighed og udgift at holde snusdåse. Det var i denne lejlighed, at Swiveller havde brugt de ovennævnte udtryk til trøst og opmuntring for sin modfaldne ven, og det vil måske ikke være uinteressant eller upassende at tilføje, at selv disse korte ord vidnede i en dobbelt retning om det billedlige og poetiske i Swivellers ånd, idet den rosenfarvede vin i virkeligheden repræsenteredes ved et glas kold genevertoddy, der blev fornyet fra en flaske og et krus på bordet og gik fra den ene til den anden i mangel af bægre, hvilket, da Swiveller var ungkarl, kan indrømmes uden rødmen. Ved en lige så smuk fiktion omtaltes hans eneste værelse altid i flertal. Da det havde stået ledigt, havde tobakshandleren averteret det som "værelser" for en ugift herre, og Swiveller, der fulgte dette vink, undlod aldrig at kalde det sin lejlighed, sit logi, sin bopæl, hvorved han indgav sine tilhørere en forestilling om et ubestemt antal rum og overlod det til deres indbildningskraft efter eget skøn at vandre gennem lange rækker af høje sale.

På denne fantasiens flugt understøttedes Swiveller af et skuffende stykke bohæve, der i virkeligheden var et sengested, men tilsyneladende et bogskab og indtog en iøjnefaldende

plads i hans kammer og syntes at trodse mistanken og udfordre nysgerrigheden. Der er ingen tvivl om, at Swiveller om dagen fuldt og fast troede, at denne mærkelige indretning var et bogskab og intet andet, lukkede sine øjne for sengen, hårdnakket nægtede tilværelsen af tæpper og udjog dyner af sine tanker. Intet ord om dens virkelige brug, intet vink om dens natlige tjeneste, ingen hentydning til dens ejendommelige egenskaber var nogen sinde blevet vekslet mellem ham og hans fortrolige venner. Fast tro på blændværket var den første artikel i hans trosbekendelse. For at være Swivellers ven måtte man forkaste alle indiciebeviser, al fornuft, iagttagelse og erfaring og blindt hen fæste lid til borgerskabet. Det var hans yndlingssvaghed, og han kælede for den.

"Fred," sagde Swiveller, da han mærkede, at hans forrige opfordring ingen virkning havde gjort. "Hid med den rosenfarvede."

Med en utålmodig bevægelse skød den unge Trent glasset hen til ham og sank atter tilbage i den grublende stilling, hvorefter han kun nødig havde rejst sig.

"Hør, Fred," sagde hans ven, idet han rørte op i blandingen, "jeg vil udbringe en lille til lejligheden passende skål. Det er: Gid –"

"Åh," afbrød den anden ham, "du plager livet af mig med dit sludder. Du kan også altid være munter."

"Men, Trent, der gives et mundheld, som taler om at være munter og klog. Der gives visse folk, som kan være muntre, men ikke kloge, og andre, som kan være kloge – eller bilder sig ind at kunne være det – men ikke muntre. Jeg hører til den første slags. Er mundheldet godt, tror jeg, at det er bedre at

rette sig efter halvdelen af det end slet ikke at rette sig efter det. I hvert tilfælde vil jeg hellere være munter og ikke klog end ingen af delene som du."

"Åh sludder!" mumlede hans ven gnavent.

"Vær så artig. Rigtignok tror jeg ikke, at man i dannede kredse plejer at bruge sådanne udtryk til en mand i hans hjem; men det kan være det samme. Lad, som du var hjemme." Og efter til denne tilrettevisning at have føjet, at hans ven lod til at være noget "vanskelig" af sig, drak Richard Swiveller den rosenfarvede ud og gav sig til at lave et glas til, hvormed han, efter med stort velbehag at have smagt på det, udbragte en skål i en tænkt forsamling.

"Mine herrer; med deres tilladelse vil jeg udbringe en skål for den ældgamle familie Swiveller og i særdeleshed på en god lykke for mr. Richard – for mr. Richard, mine herrer, som øder alle sine penge på sine venner og får et: Åh sludder! til tak for sin ulejlighed. Hør, hør!"

"Dick," sagde den anden, idet han, efter at have gået et par gange op og ned ad gulvet, vendte tilbage til sin plads, "vil du tale alvorligt i to minutter, hvis jeg viser dig et middel til at gøre din lykke med meget lidt ulejlighed?"

"Du har vist mig så mange, og endnu er der ikke kommet andet end tomme lommer ud af noget af dem –"

"Du vil om ikke lang tid tale anderledes om dette," sagde hans kammerat og trak sin stol ind til bordet. "Du så jo min søster Nell?"

"Hvad hun?" spurgte Dick.

"Hun har et smukt ansigt, ikke sandt?"

"Jo, jeg må lade hende, at der ikke er nogen stærk familielighed mellem hende og dig."

"Har hun et smukt ansigt?" gentog hans ven utålmodigt.

"Ja vist har hun et smukt ansigt, et meget smukt ansigt. Og hvad så?"

"Det skal jeg sige dig. Det er tydeligt nok, at den gamle mand og jeg vil blive ved at være dødelige fjender, så længe vi lever, og at jeg ikke kan vente mig noget af ham. Det ser du vel, tænker jeg?"

"Det ville en flagermus kunne se i solskin."

"Det er lige så tydeligt, at de penge, som den gamle flintesten – gid han må rådne! – først gav mig håb om at komme til at dele med hende efter hans død, nu allesammen vil tilfalde hende, ikke sandt?"

"Det skulle jeg næsten mene, medmindre den måde, hvorpå jeg fremstillede sagen, gjorde indtryk. Det har den måske. Den var højtidelig, Fred. "Her har vi nu en lystig, gammel bedstefader" – det var stærkt, synes jeg, meget venskabeligt og naturligt. Gjorde det ikke det indtryk på dig?"

"Det gjorde ikke indtryk på ham, og vi vil derfor ikke tale mere derom. – men hør nu videre. Nell er næsten fjorten år."

"En smuk pige for sin alder, men lille," indskød Richard.

"Hvis jeg skal gå videre, må du være rolig et minut," svarede Trent, ærgerlig over den ringe deltagelse, den anden syntes at have for samtalen. "Nu kommer jeg til sagen."

"Det var ret."

"Pigen har megen følelse, og med den opdragelse, hun har fået, vil hun let kunne påvirkes og overtales. Hvis jeg tager hende i skole, er jeg sikker på, at jeg med en ganske lille smule

venlighed og trusler vil kunne bøje hende efter min vilje. Men for ikke at gøre længere omsvøb – for jeg måtte have otte dage til at udvikle fordelene ved planen – hvad skulle vel hindre dig i at gifte dig med hende?"

Swiveller, der havde set ud over randen af glasset, mens hans kammerat med stor kraft henvendte de foregående ord til ham, hørte ikke så snart dette, førend han røbede den største befippelse og med møje frembragte enstavelsesordet:

"Hvad?"

"Jeg siger, hvad skulle vel hindre dig i at gifte dig med hende," gentog den anden med en sikkerhed, om hvis virkning på hans kammerat han ved lang erfaring var overtydet.

"Og hun er næsten fjorten år!" udbrød Dick.

"Jeg mener ikke nu straks," svarede broderen vredt; "det kan jo ske om to eller tre eller fire år. Ser den gamle mand ud til at skulle leve længe?"

"Nej, det gør han ikke," sagde Dick og rystede på hovedet; "men disse gamle folk – man kan ikke stole på dem, Fred. Således har jeg en tante nede i Dorsetshire, der skulle lægge sig til at dø, da jeg var otte år; men hun har endnu ikke holdt ord. De er så gnavne, så samvittighedsløse, så ondskabsfulde; når der ikke er apopleksi i familien, kan man ikke gøre regning på dem, og selv da narrer de en lige godt for det."

"Så se da på den værste side af spørgsmålet," sagde Trent med øjnene fæstet på sin ven. "Sæt, at han lever."

"Ja ganske rigtigt, det er knuden."

"Jeg siger, sæt, at han lever, og jeg overtalte eller, hvis dette ord klinger mere praktisk, tvang Nell til et hemmeligt ægteskab med dig, hvad tror du så, der ville komme ud af det?"

"En familie og en årlig indtægt af ingenting til at føde den med," sagde Swiveller efter at have tænkt sig om.

"Jeg siger dig," svarede den anden med endnu større alvor, som, hvad enten den var virkelig eller påtaget, gjorde det samme indtryk på hans kammerat, "at han lever for hende, at han lige så lidt ville gøre hende arveløs for en ulydig handling, som han ville tage mig til nåde igen for nogen som helst lydig eller dydig handling, hvori jeg muligvis gør mig skyldig. Han ville ikke kunne det. Du og enhver, der har øjne i hovedet, kan indse det, hvis I kun vil."

"Det ser ganske vist usandsynligt ud."

"Det ser usandsynligt ud, fordi det er usandsynligt. Vil du skaffe ham en yderligere grund til at tilgive dig, så lad der opstå et ulægeligt brud, et dagligt fjendskab imellem dig og mig – lad der være et skin af sligt, mener jeg naturligvis – og han vil snart nok give efter. Og nu Nelly; ja, dråber kan jo hule en sten; du ved, at du kan stole på mig for hendes vedkommende. Hvad bliver altså følgen, enten han lever eller dør? At du bliver eneste arving til denne rige, gamle gniers hele formue, som du og jeg bruger i forening, og at du får en smuk, ung kone oven i købet."

"Der er da vel ingen tvivl om, at han er rig?"

"Tvivl? Hørte du, hvad han sagde forleden dag, da vi var der? Tvivl? Hvad mere vil du tvivle om, Dick?"

Det ville være kedeligt at følge samtalen gennem alle de snedige vendinger eller udvikle de gradvise tilnærmelser, hvorved Swivellers hjerte blev vundet. Nok er det, at det vides, at forfængelighed, egennytte, fattigdom og alle en ødelands hensyn opfordrede ham til at se på forslaget med gunstige øjne, og at, hvor alle andre fristelser manglede, hans medfødte

letsindighed trådte til og tyngede vægtskålen ned på den samme side. Til disse tilskyndelser må endnu føjes det fuldstændige herredømme, som hans ven i lang tid havde været vant til at udøve over ham, et herredømme, der i begyndelsen havde gjort sig gældende til ubodelig skade for den ulykkelige Dicks pung og udsigter, men stadig vedligeholdtes med usvækket strengthed, uagtet Dick bødede for alle sin vens laster og i ni tilfælde af ti mentes at være hans lumske frister, i stedet for at han i virkeligheden ikke var andet end hans tankeløse, letsindige redskab.

Bevæggrundene på den anden side var en del dybere end nogen af dem, Swiveller nærede eller fattede; men da de skal udvikle sig af sig selv, trænger de ikke til nogen videre forklaring. Underhandlingen afsluttedes på det fornøjeligste, og Swiveller ville allerede i blomstrende udtryk udtale, at han ikke havde nogen uovervindelig indvending imod at gifte sig med hvilken som helst velhavende person, som kunne overtales til at tage ham, da han blev afbrudt i sin tale ved en banken på døren og den deraf følgende nødvendighed at råbe: "Kom ind!"

Døren åbnedes; men der kom ikke andet ind end en sæbet arm og en stærk strøm af tobakslugt. Tobakslugten kom fra butikken nedenunder, og den sæbede arm hørte til legemet af en tjenestepige, der, idet hun var sysselsat med at skure trappen, havde taget armen op af en spand varmt vand for at tage imod et brev, som hun nu med den for hendes klasse ejendommeligt hurtige opfattelse af navne råbte var til mr. Swivelling.

Dick så noget bleg og dum ud, idet han kastede øjnene på adressen, og blev endnu blegere og dummere, da han kom til at

se indholdet. Samtidig sagde han, at dette var en af ulemperne ved at være damernes yndling, og at det var meget let at tale, som de havde talt, men at han rent havde glemt hende.

"Hende! Hvem?" spurgte Trent.

"Sophy Wackles."

"Hvem er det?"

"Hun er alt, hvad min fantasi kan udmale sig, det er det, hun er," sagde Swiveller, idet han tog et langt drag af "den rosenfarvede" og så alvorligt på sin ven. "Hun er elskværdig, hun er guddommelig. Du kender hende."

"Å, nu husker jeg hende. Hvad hun?"

"Jo, imellem Sophy Wackles og det ringe individ, som har den ære at tiltale dig, er varme og ømme følelser opstået, følelser af den hæderligste og mest begejstrende natur. Gudinden Diana, der opfordrer lydeligt til jagt, er ikke mere ærbar i sin adfærd end Sophy Wackles; det kan jeg sige dig."

"Skal jeg da tro, at der er noget virkeligt i, hvad du siger? Har du virkelig gjort kur til hende?"

"Gjort kur? Ja. Lovet noget? Nej. Jeg kan ikke sagsøges for brud på ægteskabsløfte; det er dog altid en trøst. Jeg har aldrig bundet mig skriftligt, Fred."

"Men hvad står der da i brevet?"

"En påmindelse om i aften – et lille selskab på tyve personer med to hundrede lette, fantastiske træer, alt under forudsætning af, at hver dame og herre har den nødvendige forsyning. Jeg må derhen, om også kun for at få sagen hævet; jeg skal nok gøre det, vær kun ikke bange. Jeg gad vide, om hun selv har afleveret dette. Har hun det uden at ane nogen hindring for sin lykke, er det rørende, Fred."

For at få dette spørgsmål løst, kaldte Swiveller på pigen og fik at vide, at miss Sophy Wackles, ledsaget, uden tvivl for velanstændighedens skyld, af en yngre miss Wackles, virkelig egenhændig havde afleveret brevet, og at hun, da hun hørte, at Swiveller var hjemme, og pigen bad hende om at gå ovenpå, var blevet yderst oprørt og havde forsikret, at hun før ville dø. Swiveller hørte denne fortælling med en grad af beundring, som ikke ganske stemte overens med den plan, hvori han nylig havde samtykket; men hans ven lagde meget lidt vægt på hans adfærd i denne henseende, sandsynligvis fordi han vidste, at han havde indflydelse nok til at lede Richard Swivellers fremgangsmåde i denne og enhver anden henseende, hvis han mente, det var nødvendigt at udøve den til sine egne øjemedes fremme.

Da forretningerne var afgjort, mindedes Swiveller indvendig om, at det var nær ved spisetid, og for at hans helbred ikke skulle sættes i fare ved en længere afholdenhed, sendte han bud til det nærmeste spisekvarter om øjeblikkelig at få bragt kogt oksekød og grønt til to. På denne opfordring havde spisekvarteret, der kendte sin kunde, imidlertid ikke lyst til at indlade sig, men sendte det trevne svar tilbage, at hvis Swiveller trængte til oksekød, kunne han være så god at komme derhen og spise det og, ligesom en bøn før måltidet, medtage pengene til en lille regning, som han længe havde været skyldig. Ikke i mindste måde skræmt af dette afslag, men snarere med skærpet vid og madlyst sendte Swiveller det samme bud til et andet spisekvarter, idet han lod tilføje, at herren sendte bud så langt hen, ikke alene på grund af den store yndest og navnkundighed, som dets oksekød havde opnået, men også på grund af den overordentlige sejhed af oksekødet i den anden restauration, der gjorde det aldeles uskikket ikke alene til føde for en gentleman, men til enhver menneskelig brug. Den gode virkning af denne kløgtige fremgangsmåde viste sig i det hurtige komme af en lille tinpyramide af mærkværdigt opstablede tallerkener og låg, hvoraf tallerkenerne med det kogte oksekød udgjorde fodstykket og et skummende krus toppen, og da bygningen opløstes i sine dele, viste den sig at indeholde alle til et kraftigt måltid nødvendige og ønskelige genstande, som Swiveller og hans ven derpå med stor iver og meget velbehag gav sig i færd med.

"Gid det nærværende øjeblik," sagde Dick, idet han stak sin gaffel i en stor, granatrød kartoffel, "måtte være det værste i vort liv! Jeg kan godt lide den maner at sende dem med skallen på; der er noget fortryllende i at trække en kartoffel ud af dens naturlige element, om jeg må udtrykke mig således, som de rige og mægtige ikke kender. Ak, "mennesket trænger kun til lidt hernede og trænger ikke længe til dette lidt!" Hvor dette dog er sandt – når man har spist."

"Jeg vil håbe, at restauratøren også kun trænger til lidt, og at han ikke vil komme til længe at savne dette lidt," svarede hans kammerat; "for du har velsagtens ingen penge til at betale med."

"Jeg kommer snart der forbi, så skal jeg se ind til ham," sagde Dick og blinkede. "Opvarteren er aldeles hjælpeløs. Varerne er væk, Fred, og dermed er den vise ude."

Det lod også virkelig til, at opvarteren indrømmede denne gavnlige sandhed; for da han kom tilbage efter de tomme fade og tallerkener, og Swiveller med værdig ligegyldighed underrettede ham om, at han skulle komme indenfor og betale, så snart han nu ret snart kom der forbi, røbede han en vis uro og mumlede noget om "betaling ved modtagelsen", og "ingen kredit" og andre lignende ubehagelige emner, men måtte dog til sidst lade sig nøje med at spørge om, hvornår herren mente, at han kom, for at han, der var ansvarlig for kødet, kartoflerne og det hele, kunne sørge for da at være til stede. Efter på det punktligste i tankerne at have gennemgået de forskellige steder, hvor han havde forretninger, svarede Swiveller, at han ville se derind imellem to minutter før og syv minutter efter seks. Efter at manden var forsvundet med denne svage trøst, tog Swiveller en fedtet notesbog op af lommen og førte noget ind i den.

"Er det en påmindelse for det tilfælde, at du skulle glemme at gå derhen?" spurgte Trent spydigt.

"Nej, ikke ganske, Fred," svarede den uforstyrrelige Richard, idet han med en forretningsmæssig mine vedblev at skrive. "I denne lille bog indfører jeg navnene på de gader, jeg ikke kan gå igennem, så længe butikkerne er åbne. Dette middagsmåltid i dag lukker Long Acre. I forrige uge købte jeg et par støvler i Great Queen Street og spærrede derved ligeledes denne for mig. Nu har jeg kun én adgang tilbage til Strand, og den kommer jeg til at lukke i aften med et par handsker. Gaderne lukker sig så hurtigt på alle sider, at jeg, hvis min tante ikke sender mig remisser, om en måneds tid vil være nødt til at gå en omvej på en mil for at komme hjem."

"Men det har vel ingen nød, hun hjælper vel nok til sidst?" sagde Trent.

"Ja, jeg vil håbe det; men det gennemsnitsantal af breve, der skal til for at gøre hende blød, er seks, og denne gang er vi allerede kommet til otte uden mindste virkning. Jeg vil skrive et igen i morgen, som jeg vil klatte lidt til og stænke vand på med peberbøssen, for at det kan se bodfærdigt ud. "Jeg er i en sådan sindsstemning, at jeg næppe ved, hvad jeg skriver" – klat – "kunne du se mig i dette minut fælde tårer over min tidligere slette opførsel" – peberbøssen – "min hånd skælver, når jeg tænker på" – en klat – "gør det ingen virkning, er det ude med mig."

Swiveller var imidlertid blevet færdig med sin notits, og han gemte nu i en ganske rolig og alvorlig stemning atter blyanten og lukkede bogen. Hans ven opdagede, at det var på tide, at han

gik, og Swiveller blev altså alene tilbage i selskab med den rosenfarvede vin og sine tanker om miss Sophy Wackles.

"Det kommer noget pludseligt," sagde Dick, idet han rystede på hovedet med uendelig visdom og fremsagde, som det var hans vane, stumper af vers, som om de kun var hurtigt udtalt prosa; "er et menneskes hjerte tynget af smerte, straks forsvinder tågen, når miss Wackles viser sig; det er en sød pige. Hun ligner en rose, udsprunget i juni – det kan ingen nægte – og hun ligner også en melodi så sødeligt sunget. Det kommer virkelig noget pludseligt. Ikke fordi jeg for Freds lille søsters skyld behøvede straks at blive kold; men det er dog lige så godt, jeg begynder straks, det ser jeg nok. Der er for det første udsigten til et søgsmål for brud på ægteskabsløfte, det er én grund. Der er dernæst udsigten til, at Sophy kan få en anden til mand, det er én grund til. Der er endvidere udsigten – nej, det er der ingen udsigt til; men det er dog altid bedst at vide sig i sikkerhed."

Det nævnte hensyn var den mulighed, som Swiveller søgte at skjule endog for sig selv, at han ikke ville kunne modstå miss Wackles' yndigheder og ved i et eller andet tankeløst øjeblik at knytte sin skæbne til hendes for stedse sætte sig ud af stand til at fremme den mærkelige plan, hvori han så villigt havde lovet at deltage. Af alle disse grunde ville han straks yppe kiv med miss Wackles, og som påskud valgte han ugrundet skinsyge. Efter at have lagt denne vigtige plan lod han glasset gå temmelig flittigt rundt – fra højre til venstre hånd og tilbage igen – for at sætte sig i stand til at spille sin rolle med så meget større forsigtighed, hvorpå han med nogle små forbedringer

ved sit toilette, vandrede af sted hen imod den af genstanden for hans tanker helliggjorte plet.

Denne plet var i Chelsea; for der boede miss Sophia Wackles med sin moder, der var enke, og to søstre. I forening med disse holdt hun en ganske lille skole for unge damer af tilsvarende dimensioner, en omstændighed, der kundgjordes for nabolaget ved hjælp af et ovalt bræt oven over vinduet på første sal til gaden, hvorpå man så ordet "Dameinstitut" omgivet af mange kruseduller. Denne omstændighed offentliggjordes end ydermere ved, at med visse mellemrum mellem klokken halv ti og ti om formiddagen en vildfaren og ensom ung dame af spæd alder stod på tåspidserne på skrabejernet og gjorde frugtesløse forsøg på at nå dørhammeren med en bog. De forskellige fag i dette institut meddeltes på følgende måde. Engelsk grammatik, stil, geografi og brug af håndvægtene af miss Melissa Wackles; skrivning, regning, dans, musik og almindelig dannelse af miss Sophy Wackles; syning, navnesting og broderi af miss Jane Wackles; legemlig tugtelse, fasten og andre pinsler og rædsler af mrs. Wackles. Miss Melissa Wackles var den ældste datter, miss Sophy den næstældste og miss Jane den yngste. Miss Melissa kunne have set en fem og tredive somre og hældede noget til det efterårsagtige; miss Sophy var et friskt, godmodigt, kraftigt pigebarn på tyve, og miss Jane talte næppe seksten år. Mrs. Wackles var en fortræffelig, men noget giftig gammel dame på tre snese.

Til dette Dameinstitut gik altså Richard Swiveller, opfyldt af farlige planer mod den skønne Sophia, der, iført jomfrueligt hvidt og uden andre prydelser end én blussende rose, modtog ham midt iblandt højst elegante, for ikke at sige glimrende

tilberedelser, såsom værelsets udsmykning med de små urtepotter, der altid stod udenfor på vinduesgesimsen, undtagen når det blæste, da de så blæste ned i kælderen; de sirlige dragter til de elever, der havde fået tilladelse til at deltage i festen; de uvante lokker hos miss Jane, der hele den foregående dag havde haft hovedet stramt indskruet i en gul komedieplakat, og den højtidelige fornemhed og statelige holdning hos den gamle dame og hendes ældste datter, der vel var Swiveller påfaldende som usædvanlig, men for øvrigt ikke gjorde noget videre indtryk på ham.

Sandheden er – og da der ikke lader sig diskutere om smagssager, kan en smag så sælsom som denne gerne omtales uden at blive optaget som en forsætlig og ondskabsfuld opdigtelse – sandheden er, at mrs. Wackles og hendes ældste datter aldrig i nogen høj grad havde syntes om Swivellers frieri, idet de havde plejet at omtale ham henkastende som "en munter ung mand" og sukke og ryste betydningsfuldt på hovedet, hver gang hans navn var blevet nævnt. Da Swivellers opførsel mod miss Sophy havde været uklar og nølende, hvad i almindelighed ikke tyder på reelle, ægteskabelige hensigter, havde den unge dame i tidens løb begyndt at holde det for ønskeligt, at der blev en ende på det, enten på den ene eller den anden måde. Derfor havde hun til sidst samtykket i mod Richard Swiveller at opstille en elskovsslagen handelsgartner, som hun vidste var rede med sit tilbud ved den mindste opmuntring, og derfra hidrørte den store omhu fra hendes side for at få Richard Swiveller med, som havde fået hende til at aflevere den billet, man har set ham modtage. "Har han i det hele udsigter eller midler til at sørge pænt for en kone," havde

mrs. Wackles sagt til sin ældste datter, "må han nu eller aldrig sige os det." – "Bryder han sig virkelig om mig," havde miss Sophy tænkt, "må han sige mig det i aften."

Men da alle disse ytringer og handlinger og tanker var ukendte for Swiveller, rørte de ham ikke det mindste, og mens han pønsede på, hvorledes han bedst skulle blive skinsyg, og ønskede, at Sophy for denne gang havde været langt mindre smuk, end hun var, eller at hun havde været hendes søster, hvilket ville have passet lige så godt i hans kram, indfandt gæsterne sig og iblandt dem handelsgartneren, hvis navn var Cheggs. Men Cheggs kom hverken alene eller uden hjælp; for han havde klogeligt medtaget sin søster, der, idet hun gik lige hen til miss Sophy og tog begge hendes hænder og kyssede hende på begge kinder, med en hørlig hvisken ytrede det håb, at de ikke var kommet for tidligt.

"For tidligt? Nej!" svarede miss Sophy.

"Ak, bedste veninde," hviskede miss Cheggs, "jeg er blevet så pint og plaget, at det er en Guds lykke, at vi ikke kom her klokken fire i eftermiddag. Alick har været så utålmodig efter at komme! De vil næppe tro mig, når jeg siger Dem, at han var påklædt, førend vi skulle spise til middag, og har stadig siden set på uret og drevet på mig. Det er alt sammen Deres skyld, De stygge pige."

Herover rødmede miss Sophy, og Cheggs, der var undselig i dameselskab, rødmede med, og for at hindre ham i at rødme endnu mere overøste miss Sophys moder og søster ham med høfligheder og opmærksomheder og lod Swiveller skøtte sig selv. Her havde han, hvad han manglede, her var god grund, årsag og lejlighed til at lade opbragt, men ved at få denne

grund, årsag og lejlighed, som Swiveller udtrykkelig var kommet for at søge, men ikke havde ventet at finde, blev han opbragt for ramme alvor og gad vidst, hvad Fanden Cheggs mente med sin uforskammethed.

Swiveller fik imidlertid miss Sophys hånd til den første kvadrille – engelskdanse var, som alt for simple, aldeles bandlyst – og fik derved en fordel over sin medbejler, der sad modfalden i en krog og så på den unge dames herlige skikkelse, mens hun bevægede sig i den indviklede dans. Og dette var ikke det eneste forspring, Swiveller havde for handelsgartneren; for fast opsat på at vise familien, hvad det var for en mand, den kastede vrag på, og måske også påvirket af sine sidste ofre på vingudens alter, udførte han sådanne idrætter af behændighed og gjorde sådanne piruetter og entrechats, at de fyldte selskabet med forbavselse og særlig fik en meget høj herre, der dansede med en ganske lille skolepige, til at blive stående ligesom lamslået af overraskelse og forundring. Endog mrs. Wackles glemte for øjeblikket at hundse tre unge damer, der ytrede lyst til at være glade, og kunne ikke undertrykke den opstigende tanke, at det virkelig ville være stolt at have en sådan danser i familien.

Under denne vigtige krise viste miss Cheggs, at hun var en kraftig og nyttig forbundsfælle; for hun indskrænkede sig ikke til ved hånlige smil at vise sin foragt for Swivellers talenter, men benyttede enhver lejlighed til at hviske beklagende og deltagende ord til miss Sophy, fordi hun plagedes af en så latterlig skabning, idet hun sagde, at hun var bange for, at Alick i sin harmes fylde skulle fare løs på ham og prygle ham, og bad miss Sophy at lægge mærke til, hvorledes Alicks øjne funkled

af elskov og raseri, lidenskaber, der, idet de var for meget for hans øjne, også fo'r ud i hans næse og overgød den med et højrødt skær.

"De må danse med miss Cheggs," sagde miss Sophy til Dick Swiveller, efter at hun selv havde danset to gange med Cheggs og ret gjort sig umage for at vise, hvor meget hun opmuntrede ham. "Det er sådan en sød pige – og hendes broder er ganske indtagende."

"Ganske indtagende?" mumlede han. "Og ganske indtagen tilligemed, tør jeg sige, efter den måde at dømme, hvorpå han ser herhen."

Her lagde miss Jane – efter forud derom modtaget instruks – sine mange lokker imellem og hviskede til sin søster, at hun skulle lægge mærke til, hvor skinsyg Cheggs var.

"Det ligner hans uforskammethed!" sagde Swiveller.

"Hans uforskammethed, mr. Swiveller?" sagde miss Jane og slog med nakken. "Tag Dem i agt, at han ikke hører Dem; De kunne ellers let komme til at fortryde det."

"Men, Jane –" sagde miss Sophy.

"Passiar!" svarede hendes søster. "Hvorfor skulle mr. Cheggs ikke være skinsyg, hvis han har lyst dertil? Det kan jeg såmænd godt lide. Han har lige så godt ret til at være skinsyg som en anden, og han får måske snart mere ret dertil, hvis han ikke allerede har det. Men det må du bedst vide, Sophy."

Skønt dette var et mellem Sophy og hendes søster aftalt komplot, der havde sin oprindelse fra menneskekærlige hensigter og til formål at få Swiveller til i tide at udtale sig, forfejlde det dog sin virkning; for Jane, der hørte til den slags unge damer, som bliver skingrende og trættekære i en alt for

ung alder, lagde en så utilbørlig vigtighed i sin rolle, at Swiveller trak sig forbitret tilbage, idet han afstod sin dame til Cheggs og lagde en udfordring i sit blik, som denne herre harmfuldt gengældte.

"Talte De til mig?" sagde Cheggs, der var gået bag efter ham ind i en krog. "Hav den godhed at smile, for at man ikke skal fatte mistanke til os. Talte De til mig?"

Swiveller så med et hovmodigt smil ned på Cheggs' tåspidser, løftede derpå sine øjne fra dem op til hans ankel, fra denne op til hans skinneben, derfra op til hans knæ og så fremdeles ganske langsomt op ad hans venstre ben, indtil han kom til hans vest, hvor han førte sine øjne fra knap til knap, indtil han nåede hans hage og kom ved at rejse lige midt op ad hans næse op til hans øjne, hvorpå han sagde:

"Nej, jeg gjorde ikke!"

"Hm!" sagde Cheggs og så sig tilbage over skulderen. "Hav den godhed at smile igen! Måske ønskede De at tale med mig?"

"Nej, heller ikke det."

"Måske har De intet at sige mig nu?"

Ved disse ord drog Swiveller sine øjne bort fra Cheggs' ansigt og kom ved at rejse lige midt ned ad hans næse og ned ad hans vest og ned ad hans højre ben igen ned til hans tåspidser, som han undersøgte omhyggeligt. Da dette var gjort, gik han over på den anden side og sagde, da han ved at gå op ad det andet ben og derfra op ad vesten ligesom før havde nået hans øjne: "Nej, jeg har ikke."

"Ja så. Det glæder mig at høre. De ved vistnok, hvor jeg er at finde for det tilfælde, at De skulle have noget at sige mig?"

"Jeg kan let spørge mig for, hvis jeg ønsker at få det at vide."

"Nu er der vel intet mere, vi har at sige hinanden?"

"Nej." Og derpå sluttede de den frygtelige dialog med en gensidig panderynken. Cheggs skyndte sig at byde miss Sophy armen, og Swiveller satte sig nedslået i en krog.

Tæt ved sad mrs. Wackles og miss Wackles og så på dansen, og til mrs. og miss Wackles pilede miss Cheggs, når hendes kavalier var optaget af sin del af turen, undertiden hen og sagde et og andet, der var gift og galde for Richard Swivellers sjæl. På to hårde træskamler sad to af eleverne ranke og umageligt og søgte opmuntring i mrs. og miss Wackles øjne, og når miss Wackles smilede og mrs. Wackles smilede, søgte de to små piger på skamlerne at indynde sig ved ligeledes at smile. Til nådig påskønnelse af denne opmærksomhed truede den gamle dame øjeblikkelig ad dem og sagde, at hvis de atter vovede at gøre sig skyldige i en sådan næsvished, ville de blive sendt hjem til deres respektive mødre. Denne trussel bragte den ene af de to unge damer, der havde et svagt og skælvende temperament, til at fælde tårer, og for denne forbrydelse blev de begge lige straks vist bort med en frygtelig raskhed, der opfyldte alle elevernes sjæle med rædsel.

"Nej, hvilke nyheder jeg har til Dem," sagde miss Cheggs, idet hun atter nærmede sig. "Alick har sagt så meget til Sophy, og De kan være vis på, at han mener det alvorligt."

"Hvad har han da sagt?" spurgte mrs. Wackles.

"Åh, så mange ting. De kan ikke forestille Dem, hvor han har talt rent ud af posen!"

Swiveller fandt det ikke rådeligt at høre mere; men da der opstod en standsning i dansen, og Cheggs nærmede sig for at bringe den gamle dame sin hyldest, skyndte han sig med en

overordentlig omhyggeligt påtaget ligegyldighed at spankulere hen til døren, hvorved han kom forbi miss Jane, der i sine lokkers hele glorie kurtiserede en affældig herre, der logerede i dagligstuen. Tæt ved døren sad miss Sophy, stadig forvirret og rørt ved Cheggs opmærksomheder, og ved siden af hende dvælede Swiveller et øjeblik for at sige nogle afskedsord.

"Min båd ved stranden står, mit skib monne bølgen ride; men førend at jeg går, farvel jeg vil dig sige," mumlede Dick med et skummelt blik på hende.

"Går De?" sagde miss Sophy, der var blevet lidt ilde til mode over udfaldet af krigslisten, men ikke des mindre lod, som om hun var glad.

"Om jeg går?" gentog Dick bittert. "Ja vist går jeg, og hvad så?"

"Ikke andet, end at det er meget for tidligt. Men De er naturligvis deres egen herre."

"Gid jeg havde været min egen herskerinde med," sagde Dick, "førend jeg nogen sinde nærede en tanke om Dem. Miss Wackles, jeg holdt Dem for ærlig og var salig ved denne tanke; men nu sørger jeg over at have kendt en så smuk og dog så troløs pige."

Miss Sophy bed sig i læben og lod, som om hun opmærksomt så efter Cheggs, der i det fjerne kvægede sig med limonade.

"Jeg kom herhen," sagde Dick, idet han så temmelig glemte den hensigt, hvori han virkelig var kommet, "med svulmende bryst og bankende hjerte og med følelser af en tilsvarende natur. Jeg går med følelser, som kan fattes, men ikke beskrives, idet jeg hos mig selv føler den sønderknusende sandhed, at mine bedste følelser i aften er blevet kvalt."

"Jeg ved virkelig ikke, hvad De mener, mr. Swiveller," sagde miss Sophy med nedslagne øjne. "Men det gør mig ondt –"

"Gør det Dem ondt, at De har fået en Cheggs i Deres magt? Men jeg siger Dem godnat, idet jeg slutter med, at i dette øjeblik vokser der en ung dame op til mig, som ikke alene har store personlige yndigheder, men også en stor formue, og som har bedet sin nærmeste slægtning om at bede om min hånd, hvilket jeg af agtelse for nogle medlemmer af hendes familie også har samtykket i at love hende. Det er en glædelig omstændighed, som det vil more Dem at vide, at en ung og yndig pige udtrykkelig vokser op for min skyld og nu sparer sammen til mig. Jeg syntes, at jeg burde sige Dem det. Jeg har nu kun tilbage at gøre en undskyldning, fordi jeg så påtrængende har optaget Deres opmærksomhed. God nat!"

"Én god ting kommer der dog ud af alt dette," sagde Swiveller til sig selv, da han var kommet hjem og lod lyseslukkeren svæve over lyset, "og det er den, at jeg nu med liv og sjæl, med hud og hår går ind på Freds plan med lille Nelly, og rigtig glad vil han blive ved at se mig så opsat på den. Han skal få det alt sammen at vide i morgen, og imidlertid vil jeg, da det er lidt sildigt, se at få et blink eller to af den balsamiske."

"Den balsamiske" indfandt sig næsten lige så snart, den søgtes. Ganske få minutter efter lå Swiveller i en sød søvn og drømte, at han var blevet gift med Nelly Trent og blevet ejer af hendes formue, og at hans første magthandling var at ødelægge Cheggs have og forvandle den til et teglbrænderi.

8

Barnet havde i sin tilståelse til mrs. Quilp kun uklart meddelt sine mørke og sørgelige tanker og den tunge sky, der hvilede over hendes hjem eller udbredte sorte skygger over dets arne. Foruden at det var meget vanskeligt at give nogen, der ikke var nøje kendt med det liv, hun førte, en tilsvarende forestilling om dets skummelhed og ensomhed, havde en idelig frygt for på en eller anden måde at røbe den gamle mand, som hun var så ømt hengiven, holdt hende tilbage selv midt under hendes hjertes overstrømmende udbrud og gjort hende bange for at hentyde til hovedårsagen til hendes sorg og ængstelse.

For det var ikke de ensformige dage; det var ikke de mørke, kedsommelige aftener eller de lange, ensomme nætter; det var ikke manglen på enhver af de små og uskyldige adspredelser, for hvilke unge hjerter banker så højt, eller ukendskabet med alt andet af barndommen end dens svaghed og let sårede ånd, der havde fravristet Nell sådanne tårer. At se oldingen bøjes under trykket af en hemmelig sorg; at lægge mærke til hans vaklende, urolige sjælstilstand; til visse tider at hjemsøges af en skrækkelig frygt for, at hans åndsevner var svækket, og i hans ord og blikke at spore et gryende, modløst vanvid; og dag for dag at våge og vente og lytte efter stadfæstelse på alt dette og at føle og vide, at, komme hvad der ville, så var de ene i verden, uden at der var nogen, der ville råde, hjælpe eller bryde sig om dem – alt dette var årsagen til en modløshed, der ville have hvilet tungt på et ældre bryst, selv om mange indflydelser havde arbejdet på at opmuntre og glæde det. Men hvor tungt måtte de ikke hvile på et ungt barn, for hvem de altid var nærværende, og

som stadig omgaves af alt, hvad der kunne holde sådanne tanker i rastløs virksomhed!

Og dog var Nell i den gamle mands øjne altid den samme. Når han et øjeblik kunne frigøre sin ånd for det spøgelse, der forfulgte og rugede over den, stod hans unge ledsagerinde foran ham med det samme smil, de samme inderlige ord, den samme muntre latter, den samme kærlighed og omhu, der, idet de sænkede sig dybt ned i hans sjæl, syntes at have været ham nær hele hans liv igennem. Og således blev han ved, tilfreds med at læse hendes hjertes bog på den første side, der viste sig for ham, idet han kun lidt drømte om den historie, der lå skjult i dens øvrige blade, og mumlede ved sig selv, at barnet i det mindste var lykkeligt.

En gang havde hun været det. Hun var gået syngende gennem de mørke værelser og havde med glade og lette skridt færdedes imellem de støvede skatte, som hun havde gjort ældre ved sit unge liv og mere bistre og barske ved sin glade og muntre nærværelse. Men nu var værelserne kolde og skumle, og når hun forlod sit kammer for at få de kedelige timer til at gå og satte sig i et af dem, var hun stille som deres livløse beboere og havde ikke mod til at opskræmme ekkoet med sin stemme, ekkoet, der var blevet hæst af den lange tavshed.

I et af disse værelser var der et vindue, som vendte ud til gaden, og hvor barnet mangan lang aften og ofte til langt ud på natten havde siddet ene og tankefuld. Ingen er så nedslået som den, der våger og venter, og i disse timer strømmede sørgelige forestillinger skarevis ind på hendes sjæl.

I mørkningen plejede hun at sætte sig der og se på de mennesker, som gik forbi nede på gaden eller viste sig i

genbohusenes vinduer, og hun spurgte sig da selv, om de værelser monstro var lige så ensomme som det, hvori hun sad, og om disse mennesker fandt noget selskabeligt i at se hende sidde der, således som hun gjorde ved at se dem kigge ud og derpå trække hovedet til sig igen. På et af tagene var der en klynge krogede skorstenspiber, hvori hun, ved så ofte at fæste sine øjne på dem, var kommet til at se hæslige ansigter, der truede ad hende og søgte at stirre ind i værelset, og hun blev lettere om hjertet, når det blev for mørkt til at skelne dem, skønt hun tillige blev nedtrykt, når manden kom og tændte lygterne på gaden; for derved blev det sildigt og kedeligt indenfor. Så trak hun hovedet til sig for at se sig om i værelset, om også hver ting stod på sin plads og ikke havde rørt sig, og når hun så ud på gaden, fik hun måske øje på en mand, der gik forbi med en ligkiste på ryggen, og andre, som gik stiltiende bag efter ham hen til et hus, hvor der lå lig, og derved kom hun til at gyse og tænke på alle slags ting, indtil de atter fremmanede den gamle mands forandrede ansigt og væsen og en ny række ængstelser og tanker. Hvis han skulle dø; hvis sygdom pludselig havde ramt ham, og han ikke mere kom levende hjem; hvis han en aften skulle komme hjem og kysse og velsigne hende som sædvanlig, og han, efter at hun var gået i seng og var faldet i søvn og måske havde en smuk drøm og smilede i søvne, tog livet af sig, og hans blod kom ganske langsomt krybende hen til hendes egen sovekammerdør! Det var alt for rædsomt at dvæle ved disse tanker, og atter tog hun sin tilflugt til gaden, hvor der nu var færre folk, og som var mørkere og tavsere end før. Den ene butik lukkedes efter den anden, og lysene begyndte at skinne fra de øverste vinduer,

mens naboer og genboer gik i seng. Efterhånden tabte disse lys sig og forsvandt eller afløstes hist og her af en svag prås, som skulle brænde hele natten. Fra en længe åbenstående butik ikke langt derfra strømmede stadig et rødt skær ud på fortovet og lyste så klart og selskabeligt; men snart blev også denne butik lukket, lyset slukkedes og alt blev skummelt og stille, undtagen når enkelte fodtrin lød på brostenene, eller en nabo, der var blevet længere ude, end han plejede, bankede stærkt på sin gadedør for at vække husets sovende beboere.

Når natten var skredet så langt frem – men kun sjældent før – lukkede barnet i almindelighed vinduet og listede sig sagte ned ad trappen, mens hun undervejs tænkte på, hvor forskrækket hun ville blive, hvis et af de hæslige ansigter nedenunder, der ofte blandede sig i hendes drømme, kom hende i møde og gjorde sig synligt ved et sælsomt, det selv tilhørende lys. Men denne frygt svandt bort for en velpudset lampe og det velkendte syn af hendes eget værelse. Efter at have bedt inderligt og med mange tårer for den gamle mand og genoprettelsen af hans sindsro og den lykke, de tidligere havde kendt, lagde hun sit hoved på puden og hulkede sig i søvn, skønt hun ofte førend dagslyset kom fo'r op igen for at lytte efter klokken og svare på den indbildte kalden, der havde vækket hende af hendes søvn.

En aften, den tredje efter Nellys samtale med mrs. Quilp, sagde den gamle mand, der havde været syg og mat hele dagen, at han ikke ville gå hjemmefra. Barnets øjne strålede ved denne efterretning; men hendes glæde tabte sig, da de vendte tilbage til hans udtærede, sygelige ansigt.

"To dage," sagde han, "to hele, lange dage er gået, og endnu intet svar. Hvad var det, han sagde til dig, Nell?"

"Netop hvad jeg sagde til dig, kære bedstefader."

"Rigtigt," sagde den gamle mand med mat stemme. "Ja. Men sig mig det endnu en gang, Nell. Mit hoved svigter mig ... Hvad var det, han sagde til dig? Ikke andet, end at han ville se ind til mig i morgen eller overmorgen? Det stod der i billetten."

"Ikke andet," sagde barnet. "Skal jeg gå til ham igen i morgen, kære bedstefader? Ganske tidligt? Jeg skal være her tilbage igen før frokost."

Den gamle mand rystede på hovedet og trak hende med et sørgmodigt smil hen til sig.

"Det ville ikke nytte noget, mit barn, ikke det mindste. Men forlader han mig i dette øjeblik, forlader mig nu, da jeg med hans hjælp kunne blive lønnet for al den tid og alle de penge, jeg har tabt, og for alle de kvaler, jeg har lidt, og som har gjort mig til det, jeg er, da er jeg ødelagt, og hvad der er værre, langt værre end det, da har jeg ødelagt dig, for hvem jeg vovede alt. Bliver vi tiggere –"

"Hvad gør det?" sagde barnet kækt. "Lad os blive tiggere og være lykkelige."

"Tiggere – og lykkelige!" sagde den gamle. "Stakkels barn!"

"Kære bedstefader," udbrød den unge pige med en kraft, som skinnede igennem i hendes blussende ansigt, skælvende stemme og lidenskabelige fagter, "jeg er intet barn i, hvad jeg tænker, men selv om jeg er det, så hør mig bede til, at vi hellere må tigge eller arbejde på landeveje eller marker for at tjene et tarveligt udkomme end leve, som vi nu lever."

"Nelly!" sagde den gamle mand.

"Ja, ja, hellere end at leve, som vi nu lever," gentog barnet endnu inderligere end før. "Hvis du er sorgfuld, så sig mig, hvorfor, og lad mig sørge med dig; hentæres du og bliver med hver dag blegere og svagere, så lad mig være din plejerske og søge at hygge om dig. Er du fattig, så lad os være fattige med hinanden; men lad mig være hos dig; lad mig ikke se disse forandringer uden at kende grunden til dem; for ellers brister mit hjerte, og jeg dør. Kære bedstefader, lad os forlade dette sørgelige sted i morgen og tigge os frem fra dør til dør."

Den gamle mand skjulte ansigtet i sine hænder og gemte det i puderne på det leje, hvorpå han lå.

"Lad os være tiggere," sagde barnet og lagde sin arm om hans hals; "jeg frygter ikke for, at vi vil få nok; det er jeg ganske vis på. Lad os vandre omkring på landet og sove på markerne og under træerne og aldrig mere tænke på penge eller noget, som kan gøre dig ulykkelig, men hvile om natten og have solen og vinden på vore ansigter om dagen og takke Gud med hinanden. Lad os aldrig mere sætte vor fod i mørke værelser eller sørgelige huse, men vandre omkring, hvor vi har lyst; og når du er træt, skal du standse for at hvile dig på det smukkeste sted, vi kan finde, og jeg vil gå og tigge for os begge."

Barnets stemme tabte sig i hulken, idet hun sank til den gamle mands bryst; ej heller græd hun alene.

Disse var ikke ord for andre øren, ligesom det ikke var et optrin for andre øjne. Og dog var der andre øren og øjne til stede, som grådigt indsugede, hvad der foregik, og oven i købet tilhørte disse øren og øjne ikke nogen ringere person end Daniel Quilp, der, uden at de mærkede det, var trådt ind, da barnet havde stillet sig ved siden af den gamle mand, og nu,

utvivlsomt ledet af en høj grad af finfølelse, afholdt sig fra at afbryde samtalen og stod og så til med sit sædvanlige grin. Da dværgen imidlertid stod i en møjsommelig stilling og desuden hørte til den slags folk, der overalt lader, som om de er hjemme, kastede han snart sine øjne på en lænestol, som han med ualmindelig raskhed hoppede op på, og idet han satte sig på ryggen af den og støttede fødderne på sædet, kunne han således med så meget større magelighed se og høre, medens han tillige tilfredsstillede den lyst til at gøre et eller andet fantastisk eller abekatteagtigt, som ved enhver lejlighed havde magten over ham. Her sad han da, med det ene ben lagt skødesløst oven på det andet, med hagen hvilende på hånden, og de stygge træk snoet sammen til en velbehagelig grimasse. Og i denne stilling kom den gamle mand til ved tilfældigvis at se den vej hen til sin store forbavselse at blive ham var.

Barnet udstødte et kvalt skrig ved at opdage denne venlige skikkelse, og i den første overraskelse så både hun og den gamle mand, uden at vide, hvad det skulle sige, og halvt tvivlende på dens virkelighed, gysende på den. Uden at denne modtagelse gjorde mindste indtryk på Daniel Quilp, vedblev han at sidde i den samme stilling og nikkede kun meget nedladende et par gange. Omsider udtalte den gamle mand hans navn og spurgte, hvorledes han var kommet ind.

"Gennem døren," svarede Quilp og pegede med sin tommelfinger over skulderen. "Jeg er ikke lille nok til at gå igennem nøglehullet. Gid jeg var! Jeg ville gerne tale et par ord i enrum med Dem, nabo, uden at nogen tredje er til stede. Farvel, lille Nelly."

Nell så på den gamle mand, som med et nik tilkendegav hende, at hun skulle gå, og kyssede hende på kinden.

"Åh," sagde dværgen og smækkede med læberne, "hvilket dejligt kys det var! Netop lige på den rosenrøde plet. Det var dog et yndigt kys!"

Nelly blev ikke mindre sen til at gå på grund af disse ord. Quilp så efter hende med en beundrende skelen og begyndte, da hun havde lukket døren, at gøre den gamle mand komplimenter over hendes yndigheder.

"Hvor hun er en frisk, blomstrende, beskeden lille knop, nabo," sagde Quilp, idet han kløede sig på sit korte ben og blinkede stærkt med øjnene; "hvor hun er buttet, rød og sød, den lille Nell!"

Den gamle mand svarede med et tvungent smil og kæmpede åbenbart med en heftig og stikkende utålmodighed. Dette gik ikke tabt for Quilp, der havde sin glæde af at plage ham og enhver anden, når han kunne.

"Hun er," sagde han, idet han talte meget langsomt og lod, som om han ganske tabte sig i sit emne, "så lille, så sluttet, så herligt skabt, så smuk og har sådanne blå årer og sådan en gennemsigtig hud, sådanne små fødder og sådant et indtagende væsen – men min Gud, De er jo ganske urolig! Hvad fejler Dem, nabo? Jeg sværger Dem til," vedblev dværgen, idet han med en ligegyldig langsomhed, der var helt forskellig fra den hurtighed, hvormed han, uden at blive hørt, var sprunget op på stolen, steg ned fra den og satte sig på den, "jeg sværger Dem til, at jeg ikke havde nogen forestilling om, at gammelt blod kunne flyde så raskt eller holde sig så varmt. Jeg troede, at

det var dovent og koldt, ganske koldt. Og det bør det nok også egentlig være. Deres må være kommet i uorden, nabo."

"Jeg tror det selv," stønnede den gamle mand og slog sig med begge hænder for panden. "Der er en brændende feber herinde og undertiden noget, som jeg er bange for at give navn."

Dværgen sagde ikke et ord, men holdt øje med den gamle mand, mens denne i stærk bevægelse gik op og ned ad gulvet og kort efter vendte tilbage til sin plads. Her blev han siddende i nogen tid med hovedet hængende ned på brystet, indtil han pludselig hævede det og sagde:

"Én gang for alle, har De bragt mig penge?"

"Nej."

"Så," sagde den gamle mand, idet han fortvivlet vred sine hænder og så opad, "så er det ude med barnet og mig!"

"Nabo," sagde Quilp med et barskt blik på ham og slog nogle gange i bordet for at tiltrække sig hans opmærksomhed, "jeg vil tale tydeligt med Dem og spille et ærligere spil end De gjorde, da De havde alle kortene i Deres hånd, og jeg kun så bagsiden af dem og intet andet. Nu har De ikke længere nogen hemmelighed for mig."

Den gamle mand så skælvende op.

"De er overrasket, det er måske naturligt. Nu har De ikke nogen hemmelighed for mig, siger jeg; nej, ikke én. For jeg ved, at alle de pengesummer, alle disse lån, forskud og understøttelser, De har fået af mig, har fundet vejen til – skal jeg sige ordet?"

"Ja," svarede den gamle, "sig det, hvis De vil."

"Til spillebordet, Deres natlige tilflugtssted. Dette var Deres kostelige plan til at gøre Deres lykke; dette var den hemmelige,

sikre kilde til rigdom, hvori jeg skulle have begravet mine penge – hvis jeg havde været den nar, De holdt mig for – dette var Deres uudtømmelige guldgrube, Deres eldorado, hvad?"

"Ja," udbrød den gamle mand og vendte sig om imod ham med funklende øjne, "det var det, det er det, det vil det være, til jeg dør."

"At jeg kunne lade mig narre således," sagde Quilp og så hånligt på ham, "af en simpel enfoldig spiller!"

"Jeg er ingen spiller," udbrød den gamle mand heftigt. "Jeg kalder Gud til vidne på, at jeg aldrig har spillet for egen vindings skyld eller af lyst til at spille; at jeg ved hvert pengestykke, jeg satte ud, ved mig selv hviskede den forældreløses navn og opfordrede Vorherre til at velsigne indsatsen, hvilket han aldrig gjorde. Hvem kom den til gode? Hvem var de, med hvem jeg spillede? Mennesker, som levede af plyndring, udsvævelser og nattesvir og ødte deres guld på at gøre ondt og fremme laster og forbrydelser. Fra dem ville jeg have vundet; min vinding ville indtil sidste hvid være blevet til fordel for et ungt, syndefrit barn, hvis liv den ville have gjort sødt og lykkeligt. Hvad ville de have samlet? Midler til ødelæggelse, jammer og elendighed. Hvem ville ikke have håbet i en sådan sag – sig mig det. Hvem ville ikke have håbet således som jeg?"

"Hvornår begyndte De først på denne afsindige løbebane?" spurgte Quilp, hvis lyst til at drille et øjeblik blev tæmmet af oldingens sorg og heftighed.

"Hvornår det var, jeg først begyndte? Hvornår skulle det vel have været andet end dengang, da jeg begyndte at tænke på, hvor lidt jeg havde sparet sammen, hvor lang tid det i det hele

tog at spare noget sammen, hvor kort en tid jeg i min alder måske havde tilbage at leve i, og hvorledes hun ville blive givet til pris for verdens kolde medlidenhed med kun så meget, at det kunne spare hende for de sorger, der ledsager fattigdommen. Da var det, jeg begyndte at tænke derpå."

"Efter at De først havde været hos mig for at få Deres dejlige dattersøn sendt til søs?"

"Kort efter den tid. Jeg tænkte i lang tid derpå, og i flere måneder forfulgte denne tanke mig i søvne. Derpå begyndte jeg. Jeg fandt ingen glæde deri, ventede mig heller ikke nogen. Hvad har det vel bragt mig andet end sorgfulde dage og søvnløse nætter, andet end tab af sundhed og sindsro og vinding af svækkelse og sorg!"

"Først tabte De de penge, De havde lagt op, og derpå kom De til mig. Mens jeg troede, at De, således som De sagde, gjorde Deres lykke, gjorde De Dem selv til tigger, hvad? Og således er det gået til, at jeg ejer enhver sikkerhed, De kunne tilvejebringe, og har en forskrivning på alle – alle Deres varer og effekter," sagde Quilp, idet han stod op og så sig om, ligesom for at overtyde sig om, at intet var blevet bortført. "Men vandt De aldrig?"

"Aldrig!" stønnede den gamle mand. "Jeg vandt aldrig det tabte tilbage!"

"Jeg troede dog," spottede dværgen, "at når man kun spillede længe nok, var man sikker på til sidst at vinde eller i værste tilfælde ikke gå bort med tab."

"Det er man også," udbrød den gamle mand, idet han pludselig mandede sig op af sin modfaldne tilstand og blev drevet til den højeste spænding, "det er man; jeg har følt det lige

fra begyndelsen. Jeg har stadig vidst det, jeg har set det, jeg har aldrig følt det halvt så levende som nu. I tre nætter, Quilp, har jeg drømt, at jeg vandt de samme store summer; den drøm har jeg aldrig før kunnet drømme, skønt jeg ofte har prøvet derpå. Forlad mig ikke nu, da jeg har denne udsigt. Jeg har ingen anden tilflugt end Dem. Yd mig nogen hjælp, lad mig prøve dette ene, sidste håb."

Dværgen trak på skuldrene og rystede på hovedet.

"Se, Quilp, gode, rare Quilp," sagde den gamle mand, idet han med skælvende hånd trak nogle stykker papir op af sin lomme og greb dværgens arm, "se her. Undersøg disse tal, resultatet af lange udregninger og en smertelig hård erfaring. Jeg *må* vinde; jeg trænger kun én gang endnu til en smule hjælp, nogle få pund, et par snese pund, kære Quilp."

"Den sidste udbetaling var på halvfjerds," sagde dværgen, "og de gik på én nat."

"Ja, jeg ved det, men det var også det største uheld, jeg havde haft, og tiden var endnu ikke kommet. Quilp, tænk," råbte den gamle mand og skælvede så stærkt, at de papirer, han havde i hånden, flagrede, som om vinden satte dem i røre, "tænk på det forældreløse barn. Var jeg ene, ville jeg med glæde dø, måske endog foregribe den dom, der uddeles så ulige, idet den rammer de stolte og lykkelige i deres styrke, men skyr de trængende og sorgfulde og alle dem, der søger den i deres fortvivlelse. Men hvad jeg har gjort, har jeg gjort for hendes skyld. Hjælp mig for hendes skyld. Hjælp mig for hendes skyld, bønfalder jeg Dem, ikke for min, men for hendes skyld."

"Det gør mig ondt, at jeg skal træffe nogen i City," sagde Quilp og så med største fatning på sit ur, "ellers havde jeg meget

gerne tilbragt en halv times tid hos Dem, mens De fattede Dem, meget gerne."

"Ak Quilp, gode Quilp," gispede den gamle mand og greb ham i frakkeskødets, "De og jeg har mere end én gang talt sammen om hendes stakkels moders historie. Frygten for, at hun skulle blive fattig, er måske opstået hos mig derved. Vær ikke hård imod mig, men husk vel på dette. De har tjent mange penge ved mig. Å, lån mig pengene for denne ene, sidste gang!"

"Jeg kan virkelig ikke," sagde Quilp med usædvanlig høflighed; "men jeg vil sige Dem noget – og det er en omstændighed, som er værd at huske, da den viser, hvorledes selv de klogeste af os kan lade sig narre – jeg blev så bedraget af den karrige måde, hvorpå De levede, alene med Nelly –"

"Alt sammen for at spare penge til den fristende lykke og gøre hendes triumf større!"

"Ja, ja, nu forstår jeg det; men hvad jeg ville have sagt, jeg blev så bedraget af Deres gerrige væsen, det ry, hvori De stod blandt Deres omgangskreds for at være rig, og Deres gentagne forsikringer om, at De ville give det tre- og firdobbelte af de renter, De betalte mig af mine lån, at jeg, uagtet jeg havde en anelse om, at der var ugler i mosen, selv nu mod Deres forskrivning ville have lånt Dem den sum, De ønsker, hvis jeg ikke ganske uventet havde lært Deres hemmelighed at kende."

"Hvem er det," råbte den gamle mand fortvivlet, "som uagtet al min forsigtighed har røbet Dem den? Nævn mig navnet – personen."

Den snedige dværg, der tænkte på, at han ved at nævne barnet ville røbe den list, han havde brugt, hvilket det var lige så

godt at skjule, da der ikke var noget at vinde derved, standsede pludselig i sit svar og sagde: "Nå, hvem tror De da, at det er?"

"Det er Kit, det må have været drengen; han agerede altså spion, og De havde bestukket ham?"

"Hvorledes er De kommet til at tro det om ham?" spurgte dværgen i en medlidende tone. "Ja, det var Kit, stakkels Kit!"

Med disse ord nikkede han venskabeligt og tog afsked, men blev stående, da han var kommet et lille stykke bort fra gadedøren, og grinede inderlig glad.

"Stakkels Kit!" mumlede han. "Jeg tror, det var Kit, som sagde, at jeg var en styggere dværg, end man nogensinde kunne få at se for en penny. Ikke sandt? Ha, ha, ha! Stakkels Kit!"

Og dermed gik han grinende sin vej.

9

Daniel Quilp var ikke, uden at nogen så det, trådt ind i den gamle mands hus. I skyggen af en porthvælving næsten lige overfor, som førte til et af de mange stræder, der bøjede af fra hovedgaden, stod et menneske, som, efter at have stillet sig der, da tusmørket begyndte at falde på, stadig stod der med usvækket tålmodighed, idet han støttede sig op til muren, som om han endnu skulle vente længe og var godt vant dertil, hvorfor han også syntes at være fuldkommen fattet på sin skæbne og i en hel time næppe forandrede stilling.

Denne tålmodige skildvagt tiltrak sig så godt som ingen opmærksomhed hos de forbigående og skænkede heller ikke disse nogen. Hans øjne var fæstet på én genstand, det vindue, hvorved barnet plejede at sidde. Tog han dem et øjeblik til sig, var det kun for at kaste et blik på uret i en butik tætved, hvorpå han atter med endnu større iver og opmærksomhed vendte blikket i den forrige retning.

Det er blevet sagt, at denne person ikke røbede nogen træthed i sit smuthul, og det gjorde han heller ikke, så længe han ventede. Men mens tiden led, ytrede han nogen ængstelse og forundring, idet han så oftere på uret og mindre forhåbningsfuldt op til vinduet end før. Omsider skjultes uret for hans blik af nogle misundelige skodder; derpå fortalte kirketårnene, at klokken var elleve om aftenen, derefter et kvarter i tolv, og da syntes den tro at påtrænge sig ham, at det ikke kunne nytte at vente der længere.

At denne tanke var ham ubehagelig, og at han ingenlunde gerne gav efter for den, var klart af hans ulyst til at forlade

stedet, af de langsomme skridt, hvormed han ofte fjernede sig, idet han vedblev at se over skulderen op til det samme vindue, og af det hastværk, hvormed han lige så ofte vendte om, når en indbildt larm eller et vekslende og ufuldkomment lys bragte ham på den tanke, at det var blevet lukket sagte op. Omsider opgav han sagen som håbløs for denne aften, og idet han pludselig satte i løb, ligesom for at nøde sig til at komme bort, galopperede han af sted af alle kræfter, uden en eneste gang at vove at se tilbage for ikke at blive fristet til igen at vende om.

Uden at mindske sin fart eller standse for at trække vejret fo'r dette gådefulde individ gennem en mængde stræder og snævre gyder, indtil han til sidst kom ind i en firkantet, brolagt gård, hvor han gav sig til at gå langsomt. Efter at være kommet hen til et lille hus, gennem hvis vindue der skinnede lys, løftede han dørklinken op og gik ind.

"Store Gud," udbød en kone, idet hun pludselig vendte sig om, "hvem er det? Å, er det dig, Kit?"

"Ja, moder, det er mig."

"Men hvor du ser træt ud, barn!"

"Den gamle herre gik ikke ud i aften, og derfor har hun slet ikke været ved vinduet." Med disse ord satte han sig ved skorstenen og så meget mismodig ud.

Det værelse, hvori Kit tog plads, var overordentlig fattigt og simpelt, men havde ikke des mindre det præg af hygge, som orden og renlighed til en vis grad kan frembringe, når stedet ikke er aldeles usselt. Hvor sildigt det end var efter nürnbergerruret, arbejdede den fattige kone dog strengt ved et strygebord; et lille barn lå og sov i en vugge tæt ved ilden, og et andet, en kraftig dreng på to, tre år, sad lysvågen, med en

meget snæver natkappe på hovedet og en natkjole, der var alt for lille til ham, om kroppen, i en klædekurv, idet han stirrede ud over kanten af den med sine runde øjne og så ud, som om han aldrig mere ville lægge sig til at sove. Da han allerede havde nægtet at nyde sin naturlige hvile og som følge deraf var blevet taget op af sengen, åbnede dette en behagelig udsigt for hans slægtninge og venner. Det var i det hele taget en temmelig underlig familie at se til, idet Kit, hans moder og børnene alle havde en stærk lighed med hverandre.

Kit var oplagt til at være gnaven, hvilket jo kun alt for ofte er tilfældet med de bedste iblandt os; men da han havde set på det yngste barn, der lå og sov trygt, og fra dette hen på sin anden broder i klædekurven og fra ham igen hen på deres moder, der havde arbejdet fra den tidlige morgenstund uden at klage, syntes han, at det ville være bedre og smukkere, hvis han var venlig.

Han gyngede derfor vuggen, skar ansigter ad rebellen i klædekurven, hvilket straks satte denne i det ypperligste humør, og foresatte sig fuldt og fast at være snaksom og gøre sig behagelig.

"Å, moder," sagde Kit, idet han tog sin foldekniv frem og gav sig til at spise af et stykke brød og kød, som hun for flere timer siden havde sat til side til ham, "hvilket menneske du dog er! Der er ikke mange som du, det ved jeg."

"Jeg håber, at der gives mange, som er langt bedre, Kit," sagde mrs. Nubbles, "og det er der også, eller burde der være, efter hvad præsten siger i kirken."

"Ja, det ved *han* også stort af," svarede Kit hånligt. "Vent, til han bliver enke og arbejder som du og tjener lige så lidt og

endda holder humøret oppe, så vil jeg spørge ham, hvad klokken er og se, om han går rigtigt på et halvt sekund."

"Nå, nå," sagde moderen undvigende, "dit øl står dernede ved kaminen, Kit."

"Jeg ser det," svarede hendes søn og tog porterkruset. "Din skål, moder, og præstens med, hvis du vil. Jeg bærer ikke nag til ham, det gør jeg ikke."

"Sagde du ikke, at din herre ikke var gået i aften?"

"Jo desværre."

"Du burde hellere sige des bedre, synes jeg, da miss Nelly så ikke har været alene."

"Det glemte jeg. Jeg sagde desværre, fordi jeg havde holdt vagt lige siden klokken otte uden at have set det mindste til hende."

"Gud ved, hvad hun ville sige," udbrød hans moder, idet hun standsede i sit arbejde og så sig om, "hvis hun fik at vide, at du hver aften, mens hun, den stakkel, sidder alene ved vinduet, passer på nede på gaden af frygt for, at der kunne hænde hende en ulykke, og at du ikke viger af pletten og går hjem og lægger dig i din seng, om du også er nok så træt, førend du må tro, at hun ligger lykkelig i sin."

"Lige meget, hvad hun ville sige," svarede Kit med ligesom en rødmen i sit plumpe ansigt; "hun vil aldrig få noget at vide derom, og følgelig vil hun heller aldrig sige noget."

Mrs. Nubbles vedblev stiltiende at stryge et par minutter, og da hun kom hen til skorstenen efter et nyt strygejern, kastede hun, medens hun gned det på et bræt og støvede det af med en støvekost, et stjålent blik på Kit, men sagde intet, førend hun igen var kommet tilbage til sit bord. Idet hun holdt jernet i en

foruroligende kort afstand fra sin kind for at prøve dets temperatur og så sig smilende om, ytrede hun:

"Jeg ved nok, hvad visse folk ville sige, Kit –"

"Snak," afbrød Kit hende, idet han meget godt vidste, hvad der ville komme.

"Jo de ville såmænd. Visse folk ville sige, at du var blevet forelsket i hende; det ved jeg, de ville."

Herpå svarede Kit kun ved undseligt at bede sin moder "gå væk" og tegne forskellige sælsomme figurer med ben og arme, ledsaget af tilsvarende ansigtsvridninger. Da han ikke derved fik den lettelse, han søgte, bed han en umådelig mundfuld af kødet og brødet og tog en rask slurk af porteren, ved hvilke kunstige hjælpemidler han bragte sig nær til kvælning og derved opnåede en forandring af emnet.

"Men alvorlig talt, Kit," sagde hans moder, idet hun optog tråden, "for jeg spøjte naturligvis før, det er meget smukt og net og ligner dig ganske, at du bærer dig således ad; men lad ingen få det at vide, skønt jeg håber, at hun engang vil få det at vide; for jeg er vis på, at hun vil være dig meget taknemmelig derfor og blive meget rørt derover. Det er grusomt at holde det stakkels barn indespærret der. Jeg kan godt fatte, hvorfor den gamle mand vil skjule dette således for dig."

"Han synes ikke, det er grusomt, kære moder, ellers ville han ikke gøre det; jeg er vis på, at han da ikke ville gøre det for alt det guld og sølv, der findes i verden. Nej, nej, det ville han ikke. Jeg kender ham bedre end som så."

"Men hvorfor gør han det da, og hvorfor skjuler han det for dig?"

"Det ved jeg ikke. Havde han ikke søgt at holde det så hemmeligt, var jeg aldrig kommet efter det. Jeg blev først nysgerrig efter at få at vide, hvad der gik for sig, fordi han ville have mig af vejen om aftenen og sendte mig langt tidligere bort, end han ellers plejede. Tys, hvad er det?"

"Det er nogen udenfor."

"Det er nogen, som kommer herover," sagde Kit, idet han rejste sig op for at lytte, "og som kommer meget hurtigt. Han skulle dog vel ikke været gået ud, efter at jeg gik, og huset være kommet i brand, moder?"

Knøsen stod et øjeblik, som om den frygt, han havde fremmanet, havde røvet ham enhver evne til at røre sig, fodtrinene kom nærmere, dørene åbnedes med en ilsom hånd, og barnet selv kom, blegt og åndeløst og hastigt indsvøbt i nogle få, uordentlige klædningsstykker, farende ind i stuen.

"Miss Nelly! Hvad er der på færde?" udbrød moder og søn på én gang.

"Jeg tør ikke blive et øjeblik. Bedstefader er blevet meget syg, jeg fandt ham liggende afmægtig på gulvet –"

"Jeg skal springe hen efter en doktor," sagde Kit og snappede sin skyggeløse hat. "Jeg skal straks være der, jeg skal –"

"Nej, nej," råbte Nelly, "der er allerede en læge der; vi trænger ikke til dig; du – du – må aldrig mere komme os nær!"

"Hvad?" brølede Kit.

"Aldrig mere. Spørg mig ikke hvorfor; for jeg ved det ikke. Å, spørg mig ikke hvorfor, tag dig det ikke nær; vær ikke vred på mig; jeg kan sandelig ikke gøre for det."

Kit stirrede på hende med vidt opspilede øjne og åbnede og lukkede munden, men kunne ikke få et ord frem.

"Han klager og taler over sig om dig," sagde barnet; "jeg ved ikke, hvad du har gjort; men jeg håber, at det ikke er noget så meget slemt."

"Jeg gjort!" brølede Kit.

"Han råber på, at du er skyld i hele hans ulykke," svarede barnet med tårefyldte øjne; "han skreg og kaldte på dig, og de siger, at du ikke må komme ham nær, for ellers dør han. Du må aldrig mere komme hjem til os. Jeg kom for at sige dig det. Jeg syntes, det var bedre, at jeg kom, end en ganske fremmed. Åh, Kit, hvad har du gjort? Du, som jeg troede så godt om, og som næsten var den eneste ven, jeg havde!"

Den ulykkelige Kit så mere og mere vist og med mere og mere opspilede øjne på den unge pige, men var aldeles stum.

"Jeg har bragt hans penge for denne uge med," sagde barnet, idet hun så på konen og lagde pengene på bordet, "og – og lidt mere til; for han har altid været god og villig imod mig. Jeg håber, at det vil gøre ham ondt, og at han vil opføre sig bedre på et andet sted og ikke tage sig dette for nær til hjerte. Det smerter mig meget at skilles fra ham på denne måde; men det kan ikke være anderledes. Det må ske. God nat!"

Med tårerne strømmende ned ad kinderne, og mens hendes lette skikkelse skælvede af det rystende optrin, hun kom fra, det stød, hun havde fået, det ærinde, hun havde udrettet, og tusinde smertelige og kærlige følelser, ilede barnet hen til døren og forsvandt lige så hurtigt, som hun var kommet.

Den fattige kone, der ingen grund havde til mistanke imod sin søn, men god grund til at stole på hans ærlighed og sanddruhed, kom ikke des mindre til at tvivle, fordi han ikke havde ytret ét ord til sit forsvar. Forestillinger om udsvævelser,

lumpenheder, tyverier og om, at den natlige fraværelse, som han havde forklaret på så sælsom en måde, havde haft sin årsag i en eller anden ulovlig syssel, strømmede ind på hende og gjorde hende bange for at udspørge ham. Hun sad og rokkede på en stol, vred sine hænder og græd bitterligt; men Kit gjorde intet for at berolige hende og var lamslået. Det lille barn i vuggen vågnede og gav sig til at græde; drengen i klædekurven faldt om på ryggen med kurven oven på sig og sås ikke mere. Moderen græd endnu stærkere og rokkede endnu hurtigere; men Kit blev, aldeles ufølsom for al denne støj og tummel, siddende ligesom målløs.

Ro og ensomhed skulle ikke længere hævde et uforstyrret herredømme under det tag, der skærmede barnet. Næste morgen lå oldingen i heftige feberfantasier, og idet han bukkede under for påvirkningen af denne sygdom, svævede han flere uger i livsfare. Der blev våget nok nu, men af fremmede, som gjorde en grådig håndtering deraf og, når de ikke var inde hos den syge mand, flokkedes i fælt kammeratskab og spiste og drak og gjorde sig lystige; for sygdom og død var deres sædvanlige husguder.

Men i al denne tids tummel og forvirring var barnet dog mere ene, end hun før havde været; alene i ånden, alene i sin opofrelse for ham, der lå og hentæredes på sit brændende leje, alene i sin dybt følte sorg og sin uegennyttige deltagelse. Den ene dag, den ene nat efter den anden fandt hende stadig ved den sanseløst lidendes hovedgærde, idet hun stadig forekom ethvert af hans ønsker og lyttede efter de gentagelser af hendes navn og de sorger og ængstelser for hende, der stadig trådte stærkest frem i hans feberfantasier.

Huset var ikke længere deres; endog sygeværrelset syntes de kun at eje på det usikre vilkår, at Quilp samtykkede i det; for den gamle mand havde ikke været syg ret mange dage, førend Quilp i kraft af nogle juridiske adkomster, som kun få forstod, og ingen vovede at nægte, tog hele lejligheden og alt, hvad den indeholdt. Da dette vigtige skridt var bragt i orden ved hjælp af en retskyndig mand, som dværgen havde taget med sig, skred denne til at indkvartere sig og sin medhjælper i huset for at hævde sin fordring imod enhver, der muligvis ville gøre ham

den stridig, og begyndte derpå at gøre sig det på sin vis hyggeligt.

I dette øjemed opslog Quilp sin lejr i bagstuen, idet han først havde gjort ende på alle forretninger ved at lukke butikken. Efter blandt det gamle bohave at have udsøgt sig den smukkeste og mageligste lænestol, han kunne finde, hvilken han tilegnede sig til eget brug, og en særdeles styg og umagelig, som han gav sin ven til brug, lod han den bringe ind i sit værelse og indtog sin plads med megen majestæt, bagstuen lå langt borte fra den gamle mands kammer; men som en forebyggelse mod smitte af feber og et middel til en gavnlig gennemrygning fandt Quilp det rigtigst ikke alene selv uafladelig at ryge tobak, men også at forlange, at hans lovkyndige ven gjorde det samme. Han sendte desuden bud til pladsen efter den gymnastiske dreng, der, så snart han i største hast havde indfundet sig, fik befaling til at sætte sig i en stor lænestol lige inden for døren og idelig ryge af en stor kridtpibe, som dværgen i dette øjemed havde skaffet til veje, og ikke under noget som helst påskud understå sig i, om også kun et minut, at tage den af munden. Da disse forberedelser var truffet, så Quilp sig om med grinende tilfredshed og sagde, at det kaldte han hyggelighed.

Den lovkyndige, hvis melodiske navn var Brass, ville måske også have kaldt det hyggelighed, hvis to ting ikke havde været, den ene, at han trods al møje havde ondt ved at sidde på sin stol, hvis sæde var meget hårdt, kantet, glat og skråt; og den anden, at tobaksrøg altid voldte ham indre uro og ulempe. Men da han ganske var et kreatur af Quilp og havde tusinde grunde

til at sikre sig hans velvilje, søgte han at smile og nikkede bifaldende med den bedste anstand, han kunne påtage sig.

Denne Brass var en temmelig berygtet sagfører fra Bevis Marks i Londons city; han var høj og mager, havde en næse som en kræftknode, en fremragende pande, dybtliggende øjne og ildrødt hår. Han var iført en lang, sort frakke, der næsten nåede ham ned til anklerne, korte, sorte bukser, høje sko og blågrå bomulds strømper. Han havde et krybende væsen, men en meget hård stemme, og hans sødeste smil var så modbydeligt, at man for at være i selskab med ham under de mindst ubehagelige omstændigheder ville have ønsket, at han måtte være i ondt humør, alene for at være vis på, at han ville se sur ud.

Quilp så på sin juridiske konsulent, og da han opdagede, at denne i sin pibekvide blinkede stærkt, undertiden gøs, når han kom til at indånde et fuldt drag, og stadig viftede røgen fra sig, blev han overvættes glad og gned sig fornøjet i hænderne.

"Ryg væk, hvalp," sagde Quilp til drengen; "stop din pibe igen og ryg den rask ud lige til det sidste, eller jeg stikker den lakkede ende af den i ilden og gnider den, gloende rød som den er, på din tunge."

Heldigvis var drengen tilstrækkelig tilrøget og havde gerne røget en lille teglovn ud, hvis nogen havde villet traktere ham dermed, hvorfor han kun mumlede en kort trussel mod sin herre og gjorde som befaleet.

"Er tobakken god, Brass, er den lækker, er den vellugtende, er De til mode, som om De var Stortyrken?" spurgte Quilp.

Brass tænkte, at hvis dette var tilfældet med ham, var stortyrkens følelser ingenlunde misundelsesværdige, men

svarede, at tobakken var udmærket, og at han ikke tvivlede om, at han var til mode som hin potentat.

"Det er måden til at holde feberen borte på, det er måden til at holde sig enhver ulykke i livet fra halsen på. Vi vil ikke holde op, så længe vi er her – ryg væk, hvalp, eller du skal sluge piben."

"Skal vi blive her længe, mr. Quilp?" spurgte hans lovkyndige ven, da dværgen havde givet drengen sin sidste venlige påmindelse.

"Vi må blive her, tænker jeg, til den gamle ovenpå er død."

"He, he, he!" lo Brass. "Meget godt!"

"Ryg væk!" råbte Quilp. "Hold ikke op! De kan godt tale, selv om De ryger. Spild ikke tiden."

"He, he, he!" udbrød Brass med mat stemme, idet han atter tog fat på den forhadte pibe. "Men hvis det nu skulle blive bedre med ham, mr. Quilp?"

"Så bliver vi så længe og ikke længere."

"Hvor det dog er smukt af Dem at vente så længe! Nogle ville have solgt eller flyttet effekterne, å, Gud, lige så snart loven tillod dem det. Nogle ville have vist sig så hårde som flint og granit. Nogle ville have –"

"Nogle ville have bedt sig fritaget for en sladreende papegøje som Dem," afbrød dværgen ham.

"He, he, he! Hvor De dog har et godt humør!"

Den rygende skildvagt ved døren tog her, uden at tage piben af munden, ordet og brummede:

"Nu kommer tøsen ned ad trappen."

"Hvem siger du, hvalp?" spurgte Quilp.

"Tøsen," svarede drengen. "Er De døv?"

"Åh," sagde Quilp og trak vejret til sig med en nydelse, som om han spiste suppe; "du og jeg vil straks få hænderne fulde; du vil få rifter og skrammer, min kære unge ven. Ah, Nelly! Hvorledes har han det, min lille putte?"

"Meget dårligt," svarede det grædende barn.

"Sikken sød lille Nell!" udbrød Quilp.

"Ja, dejlig, dejlig, minsandten," sagde Brass. "Ganske fortryllende!"

"Er hun kommet for at sidde på Quilps skød," sagde dværgen i, hvad han mente var en opmuntrende tone, "eller vil hun gå i seng i sit eget lille kammer her indenfor – hvad vil stakkels Nelly?"

"Hvor han dog har et rart væsen mod børn!" mumlede Brass, ligesom i fortrolighed til loftet. "Det er min tro en sand glæde at høre på ham."

"Jeg bliver her slet ikke," stammede Nell. "Jeg vil kun hente nogle småting i kammeret, og så – så – kommer jeg ikke mere herved."

"Og et nydeligt lille kammer er det!" sagde dværgen og kiggede ind i det, da Nelly gik derind. "Et rigtigt fuglebur. Men er det også vist, at du ikke vil blive der; er det også vist, at du ikke kommer igen, Nelly?"

"Ja," svarede barnet og ilede bort med de få klædningsstykker, hun var kommet for at hente, "jeg kommer aldrig, aldrig mere igen."

"Hun er så følsom," sagde Quilp, idet han så efter hende, "meget følsom; det er skade. Senget er stor nok til mig. Jeg tror, at jeg vil tage det til mit eget lille værelse."

Da Brass bifaldt dette indfald, således som han ville have gjort ved ethvert andet fra samme kilde, gik dværgen derind for at prøve effekten, hvilket han gjorde ved at lægge sig på ryggen i sengen med piben i munden, hvorpå han kastede sine ben op i luften og dampede voldsomt. Da dette billede ligeledes vandt Brass' bifald, og sengen var blød og magelig, ville Quilp bruge den både til sovested om natten og til en slags divan om dagen, og for straks at forvandle den til dette brug blev han liggende, hvor han lå, og røg sin pibe ud. Den lovkyndige var imidlertid blevet svimmel og forvirret i sin tankegang, hvilket var en af tobakkens virkninger på hans nervesystem, og benyttede derfor lejligheden til at liste sig ud i den fri luft, hvor han kom så meget til sig selv, at han kunne vende tilbage med et nogenlunde fattet udseende. Men snart blev han af den ondskafulde dværg forledet til at ryge sig et tilbagefald på halsen og tumlede i denne tilstand om på en sofa, hvor han blev liggende og sov til om morgenen.

Disse var Quilps anstalter, efter at han havde tiltrådt sin ny ejendom. I nogle dage afholdt hans forretninger ham fra at gøre flere narrestreger, da hans tid var temmelig stærkt optaget, dels med ved hjælp af Brass at affatte en fuldstændig liste over alle de tilstedeværende effekter, og dels med at gå ud for at varetage sine øvrige sager, som heldigvis sysselsatte ham flere timer ad gangen. Men da hans gerrighed og forsigtighed nu var blevet fuldstændig vakt, var han aldrig nogen nat borte fra huset. Da tillige hans ønske om, at det snart måtte tage en, lige meget hvilken ende med den gamle mands sygdom, voksede stærkt, mens tiden gik, begyndte den at give sig luft i åbenbar knurren og udbrud af utålmodighed.

Nelly gøs frygtsomt tilbage for alle dværgens forsøg på at indlede en samtale og flygtede alene ved lyden af hans stemme, ligesom sagførerens smil ikke var mindre skrækkelige for hende end Quilps ansigtsfordrejelser. Hun levede i en sådan skræk og angst for at møde enten den ene eller den anden af dem på trappen eller ude på gangen, når hun forlod sin bedstefaders værelse, at hun kun sjældent vovede sig uden for dette, undtagen sent om aftenen, når stilheden opmuntrede hende til at liste sig ud og indånde den friskere luft i en tom stue.

En aften, da hun havde listet sig hen til sit sædvanlige vindue og sad der meget sørgmodig – for det havde den dag været værre med den gamle mand – syntes hun at høre sit navn blive udtalt af en stemme nede på gaden, og da hun så derned, genkendte hun Kit, hvis søgen efter at tiltrække sig hendes opmærksomhed havde vakt hende af hendes sørgelige tanker.

"Miss Nell!" sagde knøsen med dæmpet stemme.

"Ja," svarede barnet, tvivlrådig, om hun skulle indlade sig med den formentlige forbryder, men dog stadig med godhed for sin fordums yndling, "hvad vil du?"

"Jeg har i lang tid længtes efter at tale et ord med Dem; men folkene dernede har jaget mig bort og ikke villet lade mig få Dem at se. De tror da vel ikke – jeg håber, at De ikke kan tro det – at jeg fortjener at blive bortvist således, som jeg er blevet, hvad, miss?"

"Jeg må tro det. Hvorfor skulle bedstefader ellers have været vred på dig?"

"Det ved jeg ikke. Jeg har sandelig aldrig fortjent det af ham og heller ikke af Dem. Det kan jeg sige med et ærligt og

oprigtigt hjerte. Og så at blive jaget bort fra døren, skønt jeg kun kom for at spørge til min gamle herre –"

"Det har man aldrig sagt mig. Det har jeg virkelig ikke vidst noget af. Ikke for alt i verden ville jeg, at man skulle gøre det."

"Tak, miss, det er så trøsteligt at høre Dem tale således. Jeg sagde nok, at jeg aldrig kunne tro, at det var Deres skyld."

"Det var ret!" sagde barnet ivrigt.

"Miss Nell," udbrød knøsen, idet han gik hen under vinduet og talte med mere dæmpet stemme, "der er kommet ny herrer her nedenunder. Det må være en stor forandring for Dem."

"Ja, det er det rigtignok."

"Og det vil det også være for ham, når han kommer sig," sagde knøsen og pegede op til sygeværelset.

"Hvis han nogen sinde kommer sig," tilføjede barnet, ude af stand til at holde sine tårer tilbage.

"Åh, det gør han nok, det er jeg vis på. De må ikke være så modfalden, miss Nell, det må De endelig ikke."

Disse opmuntrende og trøstende ord var kun få og blev plumpt sagt, men rørte barnet og fik hende i øjeblikket til at græde endnu mere.

"Han kommer sig sikkert, hvis De ikke giver efter for modløsheden og selv bliver syg; for så bliver han kun dårligere. Når han er kommet sig, så læg et godt ord ind for mig, miss Nell."

"Man siger mig, at jeg i lang, lang tid ikke må nævne dit navn for ham," svarede barnet; "jeg tør derfor ikke, og selv om jeg turde, hvad kunne et godt ord så nytte dig, Kit? Vi vil næppe få det tørre brød."

"Det er ikke for at komme tilbage, at jeg beder Dem om denne tjeneste. Det er ikke for fødens og lønnens skyld, at jeg har ventet her så længe i håb om at få Dem at se. Tro ikke, at jeg kommer i en sorgens tid for at tale om sådanne ting."

Barnet så taknemmeligt og venligt på ham, men ventede på, at han skulle sige mere.

"Nej, det er ikke det," sagde Kit tøvende, "det er noget ganske andet. Jeg ved nok, at jeg ikke har megen forstand; men kunne han bringes til at tro, at jeg havde været ham en tro tjener og gjort alting, så godt jeg kunne, uden nogen sinde at have tænkt på noget ondt, ville han måske ikke –"

Her stammede Kit så længe, at barnet bad ham tale ud, da det var så sildigt og på tide at lukke vinduet.

"Ville han måske ikke tage mig det ilde op, om jeg sagde – nu vel da, om jeg sagde så meget som så," udbrød Kit med pludselig dristighed. "Dette hjem er tabt for Dem og for ham. Moder og jeg har rigtignok kun et fattigt hjem; men det er dog altid bedre end dette med alle disse mennesker. Hvorfor vil De da ikke flytte derhen, til han har haft tid til at se sig om efter et bedre?"

Barnet svarede ikke; men Kit, der var blevet lettet ved at have fået sit forslag fremsat, fik nu munden på gлед og forsvarede det med hele sin veltalenhed.

"De synes velsagtens," sagde drengen, "at vort hjem er lille og ubekvemt, og det er det også; men det er meget venligt. De tror måske, at der ville være megen støj der; men der er ikke en roligere gade i hele byen. De skal ikke være ked af børnene; det lille barn græder næsten aldrig, og det store er meget artigt, og desuden skal jeg nok passe på Dem. De skal ikke plage Dem

synderlig, lover jeg Dem. Prøv på det, miss Nell. Den lille stue ovenpå til gaden er meget smuk. De kan se et stykke af kirkeuret mellem skorstenene og næsten se, hvad klokken er; moder siger, at den ret ville passe for Dem. Vi tænker ikke på penge, Gud velsigne Dem, tro endelig ikke det. Vil De prøve det? Prøv på at få min gamle herre til at komme, men spørg ham først, hvad jeg har gjort. Vil De love mig det, miss Nell?"

Førend barnet kunne svare på denne indtrængende bøn, gik gadedøren op, og Brass stak nathuen ud ad den og råbte med gnaven stemme: "Hvem er der?" Kit smuttede øjeblikkelig bort, hvorpå Nell sagte lukkede vinduet og trak sig tilbage ind i stuen. Førend Brass havde gentaget sit spørgsmål ret mange gange, dykkede Quilp, ligeledes forskønnet af en nathue, ud fra den samme dør og så fra fortovet på den anden side omhyggeligt op og ned ad gaden og op til alle vinduerne i huset. Da han imidlertid ikke kunne opdage nogen, gik han atter ind i huset med sin lovkyndige ven, idet han – som barnet hørte ude på trappegangen – påstod, at der var et komplot i gære imod ham, og at han svævede i fare for at blive udplyndret af en bande sammensvorne, der hele tiden luskede rundt omkring huset. Han ville derfor straks tage de fornødne skridt for at sælge ejendommen og vende tilbage til sit eget fredelige tag. Efter at have brummet disse og en mængde andre trusler af lignende natur, krøb han igen sammen i barnets seng, og barnet listede sig sagte op ad trappen.

Det var naturligt, at hendes korte og ufuldendte samtale med Kit måtte efterlade et dybt indtryk i hendes sjæl og indvirke på hendes drømme den nat og på hendes tanker i meget lang tid. Omgivet, som hun var, af følelsesløse kreditorer og lejede

sygepassere, og idet hun midt i sin største sorg kun fandt liden opmærksomhed eller deltagelse selv hos de fruentimmer, der var i hendes nærhed, er det ikke så underligt, at barnets kærlige hjerte kunne blive levende rørt af en venlig og højmodig sjæl, hvor ringe det tempel end var, hvori den boede. Gud være takket, at sådanne sjæles templer ikke er opført af menneskehænder, og at de kan være mere værdigt klædt med fattigt lappeværk end med purpur og fint linned.

II

Omsider var sygdommens krise overstået, og den gamle begyndte at blive bedre. Ganske langsomt og umærkeligt kom han til sans og samling; men ånden og dens evner var svækket. Han var tålmodig og rolig; sad ofte i lang tid og grublede, men aldrig modfaldent; kunne let more sig endog kun over en solstråle på væggen eller loftet; klagede aldrig over, at dagene var lange eller nætterne kedelige, og syntes at have mistet enhver tanke om tid og enhver følelse af sorg eller træthed. Han kunne sidde flere timer i træk med Nells lille hånd i sin, lege med hendes fingre og undertiden bukke sig for at glatte hendes hår eller kysse hende på panden; og når han så tårerne glimte i hendes øje, kunne han se sig ganske forundret om efter årsagen dertil, men glemme sin forundring, endnu mens han således så sig om.

Barnet og han kørte ud sammen, den gamle mand understøttet af puder og hun siddende ved siden af ham. De holdt som sædvanlig hinanden i hånden. Larmen og færdslen på gaden trættede i begyndelsen hans hjerne, men gjorde ham hverken forundret, nysgerrig, glad eller utålmodig. Spurgte hun ham, om han kunne huske et eller andet, svarede han: "Å ja, meget godt, hvorfor ikke?" og undertiden drejede han hovedet og så med stirrende blik og udstrakt hals efter en eller anden fremmed blandt hoben, indtil denne tabtes af syne; men på det spørgsmål, hvorfor han gjorde dette, svarede han ikke et ord.

En dag, medens han sad i sin lænestol og Nelly på en skammel ved siden af ham, spurgte en mand uden for døren, om han måtte komme ind. "Ja," sagde han roligt; det var Quilp,

vidste han. Quilp var jo herre her. Han måtte naturligvis gerne komme ind. Og ind gik han da.

"Det glæder mig endelig at se Dem rask igen, nabo," sagde dværgen, idet han satte sig lige over for ham. "Er De nu kommet helt til kræfter?"

"Ja," svarede den gamle mand mat, "ja."

"De ved nok, at jeg ikke vil skynde på Dem, nabo," sagde dværgen med hævet stemme; for den gamle mands sanser var sløve, "men jo før De kan flytte, des bedre."

"Ja vel," sagde den gamle mand. "Så meget des bedre for alle parter."

"De vil indse," vedblev Quilp efter en kort pause, "at når indboet først er borte, vil huset være ubehageligt, ja egentlig ubeboeligt."

"Det har De ret i. Og stakkels Nelly, hvad skulle hun gøre?"

"Ja netop," drævede dværgen og nikkede. "Det er meget rigtigt. De vil altså tænke på det, nabo?"

"Det skal jeg ganske vist. Vi kan ikke blive her."

"Det mente jeg med. Jeg har solgt løsøret, og skønt det ikke har betalt sig så godt, som det kunne, har det dog givet ganske godt af sig, ganske godt. I dag er det tirsdag. Hvornår kan det flyttes? Det har ingen hast; men kan det ske i eftermiddag?"

"Lad det blive til fredag morgen."

"Meget vel. Lad så være, men mærk Dem vel, nabo, at jeg ikke på noget vilkår giver en dags længere henstand."

"Godt," sagde den gamle mand, "jeg skal huske det."

Quilp syntes at blive noget forlegen over den sælsomme, ja modløse tone, hvori alt dette blev sagt; men da den gamle mand nikkede og gentog: "På fredag morgen; jeg skal huske det,"

havde han intet påskud til at dvæle længere ved dette emne og tog derfor venskabeligt afsked med mange forsikringer om sin velvilje og mange komplimenter til sin ven over, at denne så så udmærket rask ud, hvorpå han gik ned til Brass for at meddele ham, hvad der var foregået.

Hele denne og den følgende dag var den gamle mand i samme tilstand. Han gik op og ned i huset og ind og ud ad de forskellige værelser ligesom i den uklare hensigt at sige dem farvel, men omtalte hverken ved ligefremme hentydninger eller på anden måde samtalen med Quilp eller nødvendigheden af at finde et andet ly. Han havde en utydelig forestilling om, at barnet var forladt og trængte til hjælp; for han trykkede hende ofte til sit bryst og bad hende være ved godt mod, idet han sagde, at de ikke ville skilles. Men han syntes dog ude af stand til klarere at opfatte deres gensidige stilling og var endnu den samme ligegyldige, lidenskabsløse person, hvortil lidelser på sjæl og legeme havde gjort ham.

Vi kalder denne tilstand at gå i barndom; men den er det samme ynkelige, hule vrængbillede af barndommen, som døden er af sønnen. Hvor findes i sådanne åndssvage menneskers sløve øjne barnealderens smilende lys og liv, den munterhed, der ikke har kendt noget bånd, den frimodighed, der ikke har følt nogen kulde, det håb, som aldrig er visnet, de glæder, der ikke falmer i deres blomstring? Hvor i den stive og frastødende døds skarpe træk findes sønnens rolige skønhed, der minder om hvile for de mange timer, som er svundet, og om blide forhåbninger og kærlighed for dem, der først skal komme? Læg døden og sønnen ved siden af hinanden og sig, om der er nogen lighed imellem dem. Lad barnet og manden, der

går i barndom, gå hånd i hånd, og bliv rød over den stolthed, der skæmmer vor egen lykkelige fordums tilstand og giver dens navn til et stygt og fordrejet billede.

Torsdagen kom, og endnu stadig var oldingen den samme; men om aftenen foregik der en forandring med ham, mens han og barnet sad tavse ved siden af hinanden.

I en lille skummel gård neden for hans vindue stod et træ – grønt og frodigt nok for sådan et sted – og når luften rørte sig imellem dets blade, kastede de en kruset skygge på væggen. Den gamle mand sad og så på skyggerne, mens de spillede på den lyse plet, indtil solen var gået ned. Da det var blevet aften, og månen langsomt stod op, sad han endnu stadig på det samme sted. For ham, der i så lang en tid havde kastet sig omkring på et uroligt leje, var disse få blade og dette rolige lys behagelige, skønt de vansmægtede mellem skorstene og tagrygge. De fremkaldte forestillinger om fjerne, rolige steder, hvile og fred.

Det forekom barnet mere end én gang, at han var rystet og ikke mægtede at tale. Men nu fældede han tårer – tårer, som det lettede hendes pinte hjerte at skue – og bad, idet han ligesom ville knæle, hende tilgive sig.

"Tilgive dig – hvilket?" sagde Nelly og afbrød ham for at hindre ham i at udføre sit forsæt. "Åh, bedstefader, hvad skulle jeg have at tilgive dig?"

"Alt, hvad der er foregået, alt, hvad der er hændet dig, Nell, alt, hvad der er sket i en urolig drøm."

"Åh, tal ikke således. Lad os tale om noget andet."

"Ja, ja, det vil vi, og det skal være om det, vi talte om engang for længe, for mange måneder siden – var det måneder eller

uger eller dage? Hvad var det, Nell?"

"Jeg forstår dig ikke, bedstefader."

"Det er kommet igen hos mig i dag, alt sammen, mens vi har siddet her. Jeg velsigner dig derfor, Nelly!"

"Hvorfor, kære bedstefader?"

"For det, du sagde, da vi var blevet tiggefærdige. Lad os tale sagte; tys! for fik de vore planer at vide dernede, ville de råbe, at jeg var blevet vanvittig, og rive mig bort fra dig. Vi vil ikke blive her én dag til. Vi vil gå langt bort herfra."

"Ja, lad os gå," sagde barnet alvorligt. "Lad os skynde os bort fra dette sted og aldrig mere vende tilbage eller tænke på det. Lad os hellere gå barfodet gennem verden end blive her."

"Vi vil på vor fod drage gennem marker og skove og langs med flodernes bredder og give os Gud i vold på de steder, hvor han bor. Det er langt bedre at lægge sig om natten under en fri himmel ligesom den hist henne – se, hvor klar den er! – end at hvile i værelser, som altid er fulde af sorger og tunge drømme. Du og jeg kan endnu blive glade og lykkelige og lære at glemme denne tid, som om den aldrig havde været til."

"Vi vil blive lykkelige; vi kan ikke blive her."

"Nej, det kan vi ikke mere, deri har du ret. Lad os liste os bort i morgen tidlig – tidligt og sagte for ikke at blive set eller hørt – og uden at efterlade os spor, hvorefter de kan forfølge os. Stakkels Nell, din kind er bleg og dine øjne tunge af at våge og græde – af at våge og græde for min skyld – jeg ved det – for min skyld. Men du vil blive rask igen og glad med, når vi først er langt borte. I morgen tidlig, barn, vil vi vende vort ansigt bort fra denne sorgens skueplads og være så fri og lykkelige som fuglen i luften."

Og derpå foldede den gamle mand hænderne over sit hoved og sagde med nogle få, afbrudte ord, at fra nu af ville de vandre omkring sammen og ikke skilles, førend døden hentede enten den ene eller den anden af dem.

Barnets hjerte bankede stærkt af håb og tillid; hun havde ingen tanke om sult eller kulde, tørst eller lidelser. Hun så i dette kun en tilbagevenden af de uskyldige glæder, de forud havde nydt, en udfrielse fra den skumle ensomhed, hvori hun havde levet, en flugt fra de hjerteløse mennesker, der havde omgivet hende i hendes sidste prøvelsens tid, genoprettelsen af den gamle mands sundhed og fred og et roligt, lykkeligt liv. Sol og vand, enge og sommerdage skinnede klart for hendes øjne, og der var ingen mørk skygge i hele det strålende billede.

Den gamle mand havde sovet nogle timer trygt i sin seng; men hun var endnu ivrigt optaget af forberedelserne til deres flugt. Der var nogle få klædningsstykker, som hun, og nogle få, som han skulle gå med, gamle klæder, som passede for deres forandrede kår, at tage frem for straks at bruges, og en støttestav for hans vaklende fjed. Dog dette var ikke hele hendes opgave; for nu måtte hun for sidste gang gennemvandre de gamle værelser.

Men hvor forskellig var denne afsked med dem fra enhver, hun havde ventet, og mest fra den, hun ofte havde udmalet sig! Hvor kunne hun have tænkt på at sige dem et triumferende farvel, når mindet om de mange timer, hun havde tilbragt i dem, opsteg i hendes svulmende hjerte og bragte hende til at føle, at ønsket var grusomt, hvor ensomme og sørgelige mange af disse timer end havde været! Hun satte sig ved det vindue, hvor hun havde tilbragt så mange aftener, der havde været langt

mørkere end denne, og enhver tanke om håb eller glæde, der på dette sted var rundet hende i hu, stod levende for hende og udslettede øjeblikkelig alle de mørke og sørgelige forestillinger, der knyttede sig til det.

Og nu hendes eget lille kammer, hvor hun så ofte havde knælet og bedt om aftenen – bedt til den tid, som hun håbede var i færd med at gry – det lille kammer, hvor hun havde slumret så fredeligt og haft så skønne drømme – det var tungt ikke mere at kunne kaste et blik omkring i det og at være nødt til at forlade det uden et kærligt øjekast eller en taknemmelig tåre. Der var nogle få småting derinde, nogle værdiløse, unyttige sager, som hun gerne havde taget med; men det var umuligt.

Dette bragte hende til at tænke på hendes fugl, hendes stakkels fugl, som endnu hang inde i kammeret. Hun græd bitterligt over tabet af det lille dyr, indtil det faldt hende ind – hun vidste ikke, hvorledes eller hvorfor denne tanke opstod hos hende – at den måske på en eller anden måde kunne falde i hænderne på Kit, der ville beholde den for hendes skyld og måske tro, at hun havde ladet den blive tilbage i håb om, at han skulle få den, og deri se et vidnesbyrd om, at hun var ham taknemmelig. Denne tanke gjorde hende rolig og trøstede hende, og hun lagde sig til hvile med et lettet hjerte.

Efter mange drømme om at strejfe om på lyse og solklare steder, men dog med et uklart, uopnået formål, som utydeligt snoede sig igennem dem alle, vågnede hun og så, at det endnu var nat, og at stjernerne skinnede klart på himlen. Omsider begyndte dagen at glimte og stjernerne at blegne. Så snart hun var blevet vis herpå, stod hun op og klædte sig på til rejsen.

Oldingen sov endnu, og da hun ugerne ville forstyrre ham, lod hun ham sove, til solen var stået op; men da han længtes efter at forlade huset uden at spille et minut, var han snart færdig.

Barnet tog ham derpå ved hånden, og de gik sagte og varsomt ned ad trappen, skælvende, hver gang et trin knirkede, og blev ofte stående for at lytte. Den gamle mand havde glemt en slags vadsæk, der indeholdt den lette byrde, han skulle bære, og at måtte gå de få skridt tilbage for at hente den, syntes at være et uendeligt ophold.

Omsider kom de ned i gangen i stueetagen, hvor Quilps og hans lovkyndige vens snorken lød frygteligere i deres øren end en løves brøl. Slåerne for døren var rustne og vanskelige at skyde fra uden larm. Da de alle var skudt fra, mærkede de, at døren var lukket i lås, og, hvad der var endnu værre, at nøglen manglede. Da huskede barnet for første gang, at en af sygeplejerskerne havde fortalt hende, at Quilp altid lukkede gadedøren om aftenen og gemte nøglen på bordet i sit sovekammer.

Ikke uden frygt og skælven trak lille Nelly skoene af, listede sig gennem den gamle butik, hvor Brass – det styggeste stykke blandt det hele inventarium – lå og sov på en madras, og gik ind i sit lille kammer.

Her blev hun stående nogle øjeblikke, ligesom lammet af forfærdelse ved synet af Quilp, der hang så langt ud af sengen, at han næsten syntes at stå på hovedet, og enten på grund af sin ubekvemme stilling eller af en af sine elskværdige vaner gispede og brummede med munden på vid gab, mens det hvide eller rettere sagt det smudsigt gule i hans øjne sås ganske tydeligt.

Dette var imidlertid ikke øjeblikket til at spørge, om han fejlede noget, hvorfor hun efter et hastigt blik omkring i værelset tog nøglen, sneg sig igen forbi Brass og kom lykkelig og vel tilbage til den gamle mand. De fik døren op uden støj og gik ud på gaden, hvor de blev stående.

"Hvilken vej?" spurgte barnet.

Den gamle mand så vankelmødigt og hjælpeløs først på hende, så til højre og venstre og så på hende igen og rystede på hovedet. Det var klart, at hun fra nu af var hans fører og vejviser. Barnet følte det, men havde ingen frygt eller tvivl og trak ham venligt med sig, idet hun lagde sin hånd i hans.

Det var om morgenen en dag i juni; ingen sky plettede den mørkeblå himmel, der strømmede over af strålende lys. Gaderne var endnu næsten ganske fri for fodgængere; husene og butikkerne var lukket, og den sunde morgenluft faldt ligesom ånde af engle på den sovende by.

Fulde af håb og lyst skred den gamle mand og barnet frem gennem den oplivende tavshed. Atter var de ene med hinanden; alt var lyst og friskt; intet mindede dem, undtagen ved modsætningen, om den ensformighed og tvang, de havde forladt; kirkernes tårne og spir, der til andre tider kunne være så truende og barske, skinnede og tindrede nu i solen; enhver ringe og tarvelig krog frydede sig ved lyset, og den høje himmel udbredte sit rolige smil over alt nedenunder.

Bort fra staden, mens den endnu sov, drog de to stakkels eventyrere uden at vide hvorhen.

12

Daniel Quilp fra Tower Hill og Sampson Brass fra Bevis Marks, en af Hds. Majestæts sagførere ved Kings Bench og civilretten i Westminster samt konsulent ved den høje kanslerret, hvilede uden anelse om noget uheld, indtil en ofte gentaget banken med gadedørshammeren, der fra et sagte, enkelt slag voksede til et fuldstændigt bombardement, som med korte mellemrum løsnedes i lange salver, fik Quilp til at arbejde sig op i en vandret stilling og stirre på loftet med en søvnig ligegyldighed, der vidnede om, at han vel kunne høre larmen og undrede sig over den, men dog ikke gad gøre sig den ulejlighed at tænke videre over sagen.

Da bankningen imidlertid, i stedet for at lempe sig efter hans dovne stilling, tiltog i styrke og blev mere og mere påtrængende, ligesom for alvorligt at protestere imod, at han atter lagde sig til at sove nu, da han engang havde slået øjnene op, begyndte han efterhånden at tænke sig muligheden af, at det kunne være nogen ved døren. Han kom derved lidt efter lidt til at huske på, at det var fredag morgen, og at han havde befalet mrs. Quilp at gøre ham sin opvartning tidligt på morgenstunden.

Brass var nu, efter at have kastet sig omkring i mange sælsomme stillinger og vredet og drejet sit ansigt og sine øjne, så at de havde fået det samme udtryk, som i almindelighed frembringes, når man spiser stikkelsbær meget tidligt om sommeren, ligeledes blevet vågen. Da han så Quilp trække i sine klæder, skyndte han sig at gøre det samme, idet han trak skoene på før strømperne, stak benene gennem frakkeærmerne

og gjorde flere andre sådanne småfejl ved sit toilet, der ikke sjældent indtræffer for dem, som forhaster sig med deres påklædning og er kommet i stærkt oprør ved at være blevet pludseligt vækket.

Imidlertid famlede dværgen efter noget under bordet, idet han mumlede forbandelser over sig selv og menneskeslægten i almindelighed og alle livløse genstande oven i købet, hvilket fik Brass til at spørge, hvad det var.

"Nøglen," svarede dværgen med et onskabsfuldt blik på ham, "gadedørsnøglen er det. Ved De, hvor den er?"

"Hvorledes skulle jeg vide det?" sagde Brass.

"Hvorledes skulle De?" gentog Quilp spottende. "De er mig en net prokurator, er De! Sikken et fæ!"

Uden at indlade sig på i dværgens nuværende stemning at forestille ham, at den omstændighed, at en havde mistet en nøgle, næppe kunne siges i nogen væsentlig grad at vedkomme Brass' juridiske kundskaber, ytrede Brass beskedent, at den måtte være blevet glemt om aftenen og utvivlsomt i dette øjeblik sad i sit naturlige nøglehul. Uagtet Quilp var vis på det modsatte, da han godt huskede, at han havde taget den af, måtte han dog indrømme, at det var muligt, hvorfor han gik brummende ned til døren og også ganske rigtig fandt den der.

Men netop som Quilp lagde hånden på låsen og med stor forbavselse så, at slåerne var skudt fra, kom bankningen igen med den mest irriterende voldsomhed, og dagslyset, som havde skinnet gennem nøglehullet, afspærredes på den anden side af et menneskeligt øje. Dværgen blev meget opbragt, og da han trængte til at udøse sin harme over nogen, blev han enig med sig selv om at fare pludseligt ud og glæde mrs. Quilp med en

blid påskønnelse af hendes opmærksomhed ved denne frygtelige støj.

I denne hensigt trak han ganske sagte låsen tilbage og sprang, idet han med ét rev døren op, løs på personen på den anden side af den, der i samme øjeblik havde løftet hammeren i vejret til en ny dundren, og på hvem dværgen styrtede hovedkulds løs, idet han i hele sin ondskab strittede ud med hænder og fødder og bed i luften.

Men det var så langt fra, at Quilp fo'r løs på nogen, der ingen modstand gjorde eller tiggede om nåde, at han tværtimod ikke så snart var i armene på det individ, som han havde tænkt var hans kone, førend han følte sig komplimenteret med to puf i hovedet og to andre i brystet. Da han derpå kom i håndgemæng med sin modstander, regnede der en sådan mængde dask ned over hans person, at de var mere end tilstrækkelige til at overtyde ham om, at han var i øvede og forfarne hænder. Men ingenlunde modløs over denne modtagelse, klyngede han sig fast til sin modstander og bed og slog om sig med så hjertelig god en vilje, at det varede et par minutter, førend hans anfald af sloges. Da, men også først da, så Daniel Quilp sig, rød og forpustet, om ude på gaden, hvor Richard Swiveller opførte en slags dans omkring ham og ønskede at vide, "om han trængte til mere?"

"Der er nok af det i den samme butik," sagde Swiveller, idet han skiftevis nærmede og fjernede sig i en truende stilling; "et rigt udvalg på rede hånd – ordrer fra landet ekspederes prompte – skal De ikke have lidt mere? Sig ikke nej, hvis De trænger dertil."

"Jeg troede, det var en anden," sagde dværgen og gned sine skuldre. "Hvorfor sagde De ikke, hvem De var?"

"Hvorfor sagde De ikke, hvem De var, i stedet for at fare ud af huset som et galehuslem?"

"Var det da Dem, som – bankede?" spurgte dværgen og rejste sig op med en kort stønnen.

"Ja, jeg er manden. Denne dame havde begyndt, da jeg kom, men hun bankede for sagte, og derfor løste jeg hende af." Og idet han sagde dette, pegede han på mrs. Quilp, som stod og skælvede ikke langt derfra.

"Hm," mumlede dværgen med et forbitret blik på sin kone, "jeg troede, at det var dig, som havde skylden. Men De, ved De ikke, at nogen har ligget syg her, siden De banker, som om De skulle slå døren i stykker?"

"Guds død, det var jo netop derfor, at jeg gjorde det. Jeg troede, at nogen var død her."

"De er vel kommet i en eller anden hensigt. Hvad vil De da egentlig?"

"Jeg vil vide, hvorledes den gamle mand har det, og høre det af lille Nelly selv, med hvem jeg gerne ville tale et par ord. Jeg er en ven af familien; i det mindste er jeg da en ven af en af familien, og det kommer ud på et og det samme."

"Så gør De bedst i at gå indenfor," sagde dværgen. "Nå, mrs. Quilp – efter dig, lille kone."

Mrs. Quilp tøvede, men Quilp var påståelig. Og det var ingen høflighedsstrid eller på nogen måde en formsag; for hun vidste meget godt, at hendes mand ønskede, at de skulle gå ind i huset i denne orden, for at han kunne få lejlighed til at knibe hende i armene, der sjældent var fri for blå og gule indtryk af hans

fingre. Swiveller, der ikke var indviet i hemmeligheden, blev lidt forundret over at høre et undertrykt skrig og, idet han vendte sig om, at se mrs. Quilp komme bagefter med et pludseligt sæt; men han ænsede ikke disse symptomer videre og glemte dem snart.

"Nå, mrs. Quilp," sagde dværgen, da de var kommet ind i butikken, "vær nu så god at gå op på Nellys kammer og sig hende, at der er nogen, som vil tale med hende."

"De synes at være ligesom hjemme her," sagde Dick, der ikke kendte Quilps stilling i huset.

"Jeg er hjemme her, min unge herre."

Medens Dick endnu grublede over, hvad disse ord, og endnu mere over, hvad Brass' nærværelse skulle sige, kom mrs. Quilp hurtigt ned igen og sagde, at værelserne ovenpå var tomme.

"Tomme, din tosse?" sagde dværgen.

"Jeg forsikrer dig, Quilp, jeg har været inde i alle værelserne, men der var ikke en sjæl i noget af dem."

"Og det," sagde Brass og slog med et klask hænderne sammen, "forklarer hemmeligheden med nøglen!"

Quilp så truende på ham, truende på sin kone og truende på Swiveller; men da han ingen oplysning fik af nogen af dem, ilede han op ad trappen og kom snart lige så hurtigt tilbage og stadfæstede sin kones meddelelse.

"Det er en underlig måde at tage bort på," sagde han med et blik på Swiveller; "højst underligt ikke at underrette mig, som dog er en så nøje og fortrolig ven af ham, derom. Åh, han skriver naturligvis til mig eller lader Nelly skrive – ja, ja, det gør han. Nelly holder så meget af mig. Den smukke Nell!"

Swiveller lignede den gabende forbavselse selv. Med et stjålent øjekast til ham vendte Quilp sig om mod Brass og sagde med påtaget ligegyldighed, at dette ikke var til hinder for effekternes flytning.

"For," tilføjede han, "vi vidste jo, at de ville tage bort i dag, men ikke, at de ville gå så tidligt eller så stille. Dog, de har deres grunde."

"Hvor i pokkers navn er de gået hen?" sagde den forundrede Dick.

Quilp rystede på hovedet og trak på munden på en måde, som skulle sige, at han nok vidste det, men ikke turde sige det.

"Men hvad," sagde Dick og undrede sig over forvirringen rundt om, "hvad mener De da med at flytte effekterne?"

"At jeg har købt dem. Nå, og hvad så?"

"Har den snedige gamle ræv da gjort sin lykke og er rejst bort for at bosætte sig i en rolig hytte på et rart sted med en fjern udsigt til det skiftende hav?" spurgte Dick befippet.

"Og holder sit tilflugtssted hemmeligt for ikke at få alt for mange besøg af kærlige dattersønner og deres hengivne venner, hvad?" tilføjede dværgen og gned sig i hænderne. "Jeg siger intet; men er det ikke Deres mening?"

Richard Swiveller blev aldeles forfærdet over denne uventede forandring i forholdene, der truede med helt at kulkaste den plan, hvori han spillede en så fremtrædende rolle, og syntes at ødelægge hans udsigter i spiren. Da han først sent den foregående aften var blevet underrettet om den gamle mands sygdom, var han kommet for at udtrykke sin deltagelse for Nelly og yde hende det første afdrag på den lange række fortryllelser, der til sidst skulle stikke hendes hjerte i brand. Og

nu, efter at han havde udtænkt alle slags elskværdige og indsmigrende tilnærmelser og pønset på den frygtelige gengældelse, der langsomt skulle ramme Sophy Wackles, nu var Nell, oldingen og alle pengene væk, smeltet bort, forsvundet, han vidste ikke hvorhen, ligesom med en anelse om planen og et forsæt om at tilintetgøre den lige i dens udspring, førend endnu noget skridt var blevet gjort.

I sit hjertes dyb var Daniel Quilp både forundret og urolig over den flugt, der havde fundet sted. Det var ikke undgået hans skarpe øjne, at nogle uundværlige klædningsstykker var forsvundet med flygtningene, og da han kendte den gamle mands svage åndstilstand, undrede han sig over, hvad det kunne være for et foretagende, hvortil han så let havde skaffet sig barnets samtykke. Man må ikke tro – det ville være en alt for grov uretfærdighed mod Quilp – at han plagedes af nogen uegennyttig ængstelse for deres skyld. Hans uro hidrørte fra en mistanke om, at den gamle mand havde haft et hemmeligt pengeforråd, hvorom Quilp ingen anelse havde haft, og alene tanken om, at det var undgået hans kløer, overvældede ham med ærgrelse og selvbebrejdelser.

I denne sindsstemning var det en trøst for ham at se, at Richard Swiveller, rigtignok af andre grunde, også var oprørt og ærgerlig. Det var klart, mente dværgen, at han var kommet på sin vens vegne for at fralukke eller fratrue den gamle mand en lille brøk af den store rigdom, som de troede, han ejede. Derfor var det en lettelse for ham at skildre ham den formue, den gamle mand havde skrabt sammen, og udbrede sig over hans snedighed i at fjerne sig uden for påtrængenhedens område.

"Nå," sagde Dick med en flov mine, "det nytter vel ikke, at jeg bliver her længere."

"Ikke det mindste," svarede dværgen.

"Vil De da sige, at jeg har været her?"

Quilp nikkede og svarede, at det skulle han ganske vist den allerførste gang, han fik dem at se.

"Og sig, at jeg båret herhen på samdrægtighedens vinger, at jeg kom for med venskabets rive at udrydde sæden til gensidig splid og nag og i dens sted at udså spiren til selskabelig harmoni. Vil De have den godhed at påtage Dem dette hverv, hvad?"

"Ja, med fornøjelse."

"Vil De være så god at tilføje," sagde Dick og tog et ganske lille, bøjet kort frem, "at dette er min adresse, og at jeg træffes hjemme hver formiddag. To tydelige slag vil til enhver tid skaffe pigen til veje. Mine specielle venner er vant til at nyse, når døren bliver lukket op, for at vise hende, at de er mine venner og ingen egennyttige grunde har til at spørge, om jeg er hjemme. Om forladelse, tillader De, at jeg endnu en gang ser dette kort efter?"

"Meget gerne!" svarede Quilp.

"Ved en ringe og meget naturlig fejltagelse," sagde Dick, idet han gav ham et andet kort, "har jeg givet dem et adgangskort til en udvalgt selskabskreds, De stolte Apolloer kaldet, hvis stormester jeg har den ære at være. Dette er det rigtige dokument. God morgen."

Quilp sagde farvel; De stolte Apolloers stormester lettede på hatten til ære for mrs. Quilp, satte den atter skødesløst på siden af hovedet og forsvandt med et buk.

Imidlertid var der kommet nogle vogne for at hente effekterne, og nogle stærke mænd balancerede med dragkister og andre småting af samme natur på hovedet og gjorde kraftkunster, som gav dem en stærk ansigtsfarve. For ikke at stå tilbage for dem i travlhed lagde Quilp med forbavsende styrke hånd på værket og drev som en ond ånd på folkene, satte mrs. Quilp til alle slags vanskelige og uudførlige arbejder, sparkede til drengen fra pladsen, når han kunne, og gav gadedørstrappen mangt et underfundigt stød og slag med sine byrder til svar på de nysgerrige naboers mange spørgsmål om, hvad det var, han gjorde. Hans nærværelse og eksempel fremkaldte en sådan iver mellem arbejdsfolkene, at huset på nogle timer var ryddet for alt med undtagelse af nogle måtter, enkelte tomme porterkrus og en visk halm hist og her.

Mens dværgen lig en afrikansk høvding satte sig på en af disse måtter inde i dagligstuen og gjorde sig til gode med brød, ost og øl, opdagede han, dog uden at lade sig forstå dermed, at en dreng tittede ind ad gadedøren. Vis på, at det var Kit, skønt han ikke så stort mere af ham end hans næse, kaldte Quilp på ham, hvorpå Kit gik ind og spurgte, hvad han ville.

"Kom herhen," sagde dværgen. "Nå, nu er da din gamle herre og din unge jomfru taget bort."

"Hvorhen?" spurgte Kit og så sig om.

"Vil du bilde mig ind, at du ikke ved, hvor de er taget hen?" svarede Quilp skarpt. "Hvor er de taget hen, hvad?"

"Det ved jeg ikke."

"Nå, hold op med den snak. Vil du bilde mig ind, at du ikke ved, hvor de listede hen, så snart det blev lyst i morges?"

"Nej," svarede knøsen med øjensynlig forbavselse.

"Ved du det ikke? Ved jeg da ikke, at du luskede her omkring huset som en tyv forleden aften, hvad? Sagde de dig det ikke dengang?"

"Nej."

"Ikke det? Hvad sagde de da til dig? Hvad talte du med dem om?"

Kit, som ikke vidste nogen særlig grund, hvorfor han nu skulle holde sagen hemmelig, fortalte, i hvilket øjemed han dengang var kommet, og hvilket forslag han havde gjort.

"Åh," sagde dværgen, efter at han havde tænkt sig lidt om, "så kommer de nok til dig, tænker jeg."

"Tror De virkelig?" spurgte Kit ivrigt.

"Ja, det tror jeg. Men når de kommer, så lad mig få det at vide, hører du? Lad mig få det at vide, så skal jeg give dig noget. Jeg vil gerne gøre dem en tjeneste; men jeg kan ikke gøre dem nogen tjeneste, når jeg ikke ved, hvor de er. Hører du, hvad jeg siger?"

Kit havde nær givet et svar, som ikke ville være faldet i hans vredladne inkvisitors smag, hvis ikke drengen fra pladsen, der havde lusket omkring i værelset for at se, om ikke noget tilfældigvis var blevet glemt, havde råbt: "Der står en fugl. Hvad skal der gøres med den?"

"Vrid halsen om på den," svarede Quilp.

"Åh nej, gør det ikke," sagde Kit og trådte frem. "Lad mig få den."

"Jo vist, nu skal man bare høre!" råbte den anden. "Nå, vil du lade buret stå og lade mig vride halsen om på fuglen, hører du? Han sagde selv, at jeg skulle gøre det. Vil du lade buret stå?"

"Hid med det, giv mig det, I hvalpe," brølede Quilp. "Slås om det, I hvalpe, eller jeg vrider selv halsen om på fuglen."

Uden flere overtalelser gik knøsene mod hinanden, mens Quilp, der holdt buret op i vejret med den ene hånd og ude af sig selv hakkede i gulvet med sin kniv, med sine drillerier og råb ophidsede dem til at slås. De var omtrent lige stærke og tumlede omkring med hinanden og vekslede slag, der ingenlunde var børneværk, indtil Kit til sidst, efter at have givet sin modstander et velrettet puf i hjertekulen, rev sig løs, sprang hurtigt op, snappede buret fra Quilp og løb bort med sit bytte.

Han standsede ikke en eneste gang, førend han kom hjem, hvor hans blodige ansigt vakte stor forfærdelse og fik det ældste barn til at hyle på det gyseligste.

"Men du store Gud, Kit, hvad er der på færde, hvad har du gjort?" udbrød moderen.

"Det skal du ikke bryde dig om, moder," svarede sønnen, mens han tørrede sit ansigt på håndklædet bag døren. "Jeg er ikke kommet til skade; det må du ikke tro. Jeg har været oppe at slås om en fugl og vundet den, det er det hele. Åh, hold din mund, lille Jacob. Aldrig i mine dage har jeg set en så uartig lille dreng."

"Har du været oppe at slås om en fugl?"

"Ja," svarede Kit, "og der er den – miss Nellys fugl, moder, som de ville vride halsen om på. Men det satte jeg en pind for, ha, ha, ha! De skulle ikke vride halsen om på den, når jeg var til stede, nej, nej. Det lod sig ikke gøre, moder, ha, ha, ha!"

Kit lo så hjerteligt, idet hans ophovnede og forslåede ansigt stak frem af håndklædet, at lille Jacob også kom til at le, og så lo hans moder, og så galede og sparkede det lille barn af lutter

glæde, og så lo de allesammen på én gang, dels over Kits sejr, og dels fordi de holdt så meget af hverandre. Da dette var forbi, viste Kit begge børnene fuglen som en stor og kostbar sjældenhed – det var kun en stakkels irisk – hvorpå han, efter at have set sig om på væggen efter et gammelt søm, lavede sig et stillads af en stol og et bord og med megen jubel trak sømmet ud.

"Lad mig engang se," sagde drengen, "jeg tror, jeg vil hænge den i vinduet, for der er der mere lyst og muntert, og den kan se himlen der, når den rækker hovedet rigtigt i vejret. Åh, den synger så dejligt, kan jeg forsikre jer."

Stilladset blev altså opført på ny, og Kit, som klatrede op på det med ildrageren i stedet for med en hammer, bankede sømmet ind og hængte buret på det til familiens umådelige glæde. Da det var blevet rettet en mængde gange, og han i sin beundring for det var gået baglæns ind i skorstenen, var man enige om, at det hele var fuldkomment.

"Og nu, moder," sagde knøsen, "vil jeg, førend jeg hviler mig mere, gå ud og se, om jeg kan få en hest at holde, og så kan jeg købe noget fuglefrø og lidt godt til dig oven i købet."

13

Da det var meget let for Kit at bilde sig ind, at det gamle hus lå på hans vej, eftersom hans vej faldt overalt, fandt han, at den omstændighed, at han endnu en gang gik forbi det, var en sag af bydende nødvendighed, aldeles uafhængig af noget ønske hos ham selv, og hvori han ikke havde noget valg, men kun at give efter. Det er ikke ualmindeligt, at folk, der har fået en langt bedre opdragelse og lærdom end Kit, i tvivlsommere sager gør deres tilbøjeligheder til pligter og tillægger sig en stor fortjeneste af den selvfornegtelse, der opfylder deres egne ønsker.

Denne gang var han ikke nødt til at være forsigtig eller bange for at skulle blive opholdt ved at give Quilps dreng oprejsning. Stedet var aldeles forladt og så så støvet og smudsigt ud, som om det havde stået tomt i flere måneder. En rusten hængelås var hængt for døren, ender af falmedealousier og gardiner flagrede tungt mod de øverste, halvt åbne vinduer, og de krogede huller i de lukkede skodder forneden var sorte af mørket indenfor. Nogle af ruderne i det vindue, han så ofte havde holdt øje med, var under formiddagens plumpe hastværk blevet slået i stykker, og dette værelse så endnu mere øde og skummelt ud end de øvrige. En flok ørkesløse børn havde samlet sig på gadedørstrappen; nogle bankede med dørhammeren og lyttede med glad forfærdelse efter den hule lyd i det tomme hus; andre flokkede sig ved nøglehullet og tittede, halvt i spøg og halvt i alvor, efter "det spøgelse", som en times mørke i forening med den hemmelighedsfuldhed, der hvilede over de forrige beboere, allerede havde fremmanet. Ene

midt i færdslen og støjen i gaden, så huset ud som et billede på kold tomhed, og Kit, der mindedes den muntre ild, som plejede at brænde derinde om vinteraftenerne, og den ikke mindre muntre latter, der havde genlydt i det lille værelse, vendte sig ganske mismodig bort.

Af retfærdighed mod stakkels Kit må det udtrykkelig siges, at han ingenlunde var følsom af sig og måske aldrig i sit liv havde hørt dette adjektiv blive nævnt. Han var kun et blødhjertet, taknemmeligt menneske og havde intet fint eller poleret ved sig, hvorfor han også, i stedet for at gå hjem igen for i sin sorg at sparke til børnene og skælde sin moder ud – for når disse hersens kælnе og fintfølende mennesker er i dårligt humør, må de nødvendigvis også gøre alle andre ulykkelige – henvendte sine tanker på den simple udvej at gøre dem gladere, om han kunne.

Du store Gud, hvilken mængde herrer red og kørte ikke frem og tilbage, men hvor få af dem skulle have deres heste holdt! En dygtig regnemester fra City eller et medlem af en parlamentskomité ville, ifølge de masser, der travede omkring, kunne til punkt og prikke have sagt, hvor stor en sum penge der i løbet af et år tjenes alene ved at holde heste. Og den ville også have været meget stor, hvis kun en tyvendedel af disse herrer uden rideknægte havde haft grund til at stå af; men det havde de ikke, og det er ofte en onskabsfuld omstændighed som denne, der plumrer den sindrigste udregning.

Kit gik omkring, snart med raske, snart med langsomme skridt; snart standsede han, når en rytter sagtnede sin hests gang og så sig om, og snart løb han i fuld fart op ad en sidegade, når han langt borte så et glimt af en rytter, der red langsomt op

ad den skyggefulde side af gaden og syntes at ville holde uden for hver eneste dør. Men alle red de videre, den ene efter den anden, og ikke en penny var der at tjene. "Jeg gad vide," tænkte drengen, "om nogen af disse herrer, hvis han vidste, at madskabet var tomt hjemme, ville holde stille og lade, som om han ville ind et sted, for at jeg kunne få lidt at tjene?"

Han var allerede blevet ganske træt af at flakke om i gaderne, ikke at tale om de gentagne skuffelser, og havde sat sig på et trappetrin for at hvile sig, da en lille, raslende, klaprende, firhjulet vogn, der blev trukket af en lille, lodden kleppert med et stridigt ydre og kørtes at en lille, tyk, gammel herre med et venligt ansigt nærmede sig ham. Ved siden af den lille, gamle herre sad en lille, gammel dame, buttet og venlig ligesom han, og klepperten gik sin egen gang og gjorde, hvad den ville, med hele bagagen; gjorde den gamle herre indvendinger ved at ryste med tømme, svarede klepperten ved at ryste med hovedet. Det var klart, at det højeste, hvori klepperten ville samtykke, var at gå sin egen gang op ad den gade, som den gamle herre ønskede at komme igennem, men at det var en overenskomst imellem dem, at den måtte gøre dette på sin egen måde eller slet ikke.

Da de kom forbi, hvor Kit sad, så han så længselsfuldt efter denne udsigt til en lille fortjeneste, at den gamle herre igen så på ham, og da Kit stod op og tog til hatten, tilkendegav den gamle herre klepperten, at han ønskede at holde, hvilket ønske klepperten, der sjældent havde noget at indvende imod denne del af sin tjeneste, også nådigst indrømmede.

"Om forladelse, sir," sagde Kit. "Det gør mig ondt, at De er blevet holdende. Jeg tænkte kun, at De måske ville have mig til

at passe på Deres hest."

"Jeg skal først ned ad den anden gade," svarede den gamle. "Men vil du komme bagefter, kan du gerne få det stykke arbejde." Kit takkede og fulgte gerne med. Klepperten bøjede af i en spids vinkel for at inspicere en lygtepæl på den anden side og gjorde derpå en lige så pludselig vending over mod en anden lygtepæl lige overfor, hvorpå den, efter at have overtydet sig om, at de begge var af samme skabelon og materiale, blev stående og var åbenbart faldet i tanker.

"Vil du gå," sagde den gamle alvorligt, "eller skal vi vente her efter dig, til vi kommer for sildigt?"

Klepperten rørte sig ikke.

"Å, du fæle Whisker," sagde den gamle dame. "Fy, jeg skammer mig over din opførsel!"

Klepperten syntes at blive rørt over denne opfordring til dens følelser; for den satte sig straks i trav, skønt noget trevent, og standsede ikke, førend den kom til en dør, hvorpå der sad en messingplade med ordene: "Witherden, notarius". Her steg den gamle herre af og hjalp den gamle dame ud, hvorpå han tog en buket, der i skikkelse og størrelse lignede et varmebækken med kort afskåret hank, op af sædet. Denne buket bar den gamle dame med adstadig og statelig holdning ind i huset, idet den gamle, der havde en klumpfod, fulgte bagefter.

De gik, som man let kunne mærke på lyden af deres stemmer, ind i stuen til gaden, der syntes at være en slags kontor. Da det var meget varmt, og der var ganske stille på gaden, var det en let sag at høre alt, hvad der foregik indenfor, gennemalousierne.

Først kom der en mængde håndslag og skrabud med fødderne, der afløstes af overrækkelsen af buketten; for en stemme, der af den lyttende mentes at tilhøre notarius Witherden, udbrød mange gange: "Åh, hvor smuk, hvor vellugtende!" og en næse, der ligeledes mentes at være denne mands ejendom, syntes at indånde duften med en særdeles velbehagelig snusen.

"Jeg har taget den med til ære for dagen," sagde den gamle dame.

"Ja, en dag, frue, der gør mig ære," svarede notaren. "Jeg har haft en del unge mænd i lære hos mig, en hel del. Nogle af dem vælter sig nu i guld uden at tænke på deres gamle lærer og ven; andre plejer endnu den dag i dag at se ind til mig og sige: "Mr. Witherden, nogle af de behageligste timer i mit liv har jeg tilbragt her i dette kontor, tilbragt på denne selvsamme stol;" men iblandt dem allesammen, frue, har der, hvor meget jeg også har holdt af mange af dem, ikke været nogen, af hvem jeg har spået mig så meget godt, som jeg spår mig af Deres eneste søn."

"Å Gud," sagde den gamle dame, "hvor De gør os lykkelige med disse ord!"

"Jeg siger Dem, hvad jeg tænker som en ærlig mand, der, som digteren siger, er Guds herligste værk. Jeg er i enhver henseende enig med digteren, frue. De bjerghøje alper på den ene eller en kolibri på den anden side er med hensyn til kunstfærdighed intet mod en ærlig mand – eller kvinde – eller kvinde."

"Alt, hvad mr. Witherden siger om mig," ytrede en blid, rolig stemme, "kan jeg sige med renter om ham."

"Og det er glædeligt, såre glædeligt," sagde notaren, "at det netop skal indtræffe på hans otte og tyvende fødselsdag, og jeg håber, at jeg ved at påskønne det. Jeg er vis på, bedste mr. Garland, at vi gensidigt kan ønske hinanden til lykke ved denne lejlighed."

Hertil svarede den gamle herre, at det var han sikker på, de kunne. Som følge heraf syntes der atter at blive vekslet håndslag, og da det var forbi, sagde den gamle, at skønt det egentlig ikke var ham, der burde sige det, troede han dog ikke, at nogen søn havde været til større glæde for sine forældre, end Abel Garland havde været for sine.

"Hans moder og jeg giftede os først sent, efter at vi havde ventet i mange år, til vi fik råd dertil. Derfor kom vi først sammen, da vi ikke længere var unge. Da vi derpå blev så lykkelige at få et barn, der altid har været kærligt og lydigt imod os, har dette været en så meget større kilde til lyksalighed for os."

"Ja naturligvis, det tvivler jeg ikke om," svarede notaren venligt. "Synet af sådanne ting får mig altid til at beklage, at jeg er ungkarl. Der var engang en ung dame, en datter af et ekviperingshus af første rang – dog det var en svaghed. Chuckster, hent mr. Abels lærekontrakt."

"Ser De, mr. Witherden," sagde den gamle dame, "Abel er ikke blevet opdraget som de fleste andre unge mennesker. Han har altid fundet sin bedste glæde i vor omgang og altid været hos os. Abel har aldrig været en dag borte fra os; vel, min ven?"

"Nej, aldrig," svarede den gamle, "undtagen dengang han en lørdag tog til Margate med mr. Tomkinley, der havde været lærer i den skole, hvori han havde gået, og kom tilbage om

mandagen; men han blev ganske syg deraf, husker du nok; det var en sand svir."

"Han var jo ikke vant til det," sagde den gamle dame, "og kunne ikke tåle det, det er sikkert. Desuden var det ingen fornøjelse for ham at være der uden os, og han havde ingen, han kunne tale med eller udøse sit hjerte for."

"Ja, således var sagen," faldt den samme blide og rolige stemme hende i talen. "Jeg var til mode, som om jeg var udenlands, moder, og helt forladt, og jeg syntes, at havet lå imellem os – åh, jeg kan aldrig glemme, hvorledes jeg blev til mode, da det forekom mig, som om havet lå imellem os."

"Det var ganske naturligt under disse omstændigheder," ytrede notaren. "Mr. Abels følelser gjorde hans natur og Deres, frue, og hans faders og den menneskelige natur ære. Jeg ser den samme strømning gå igennem hele hans fordringsfri forhold. – Jeg er, som De vil se, i færd med at sætte mit navn forneden på denne lærekontrakt, som mr. Chuckster skal underskrive som vitterlighedsvidne, og idet jeg sætter min finger på denne blå oblat med de takkede kanter, er jeg nødt til at udtale – bliv ikke forskrækket, frue, det er kun en juridisk formalitet – at jeg indrømmer, at dette er et af mig udstedt dokument. Mr. Abel sætter sit navn ved siden af den anden oblat og gentager de samme kabbalistiske ord, og dermed er sagen forbi. Ha, ha, ha! Der ser De, hvor let slige ting lader sig ordne!"

Det lod til, at der var en kort pause, medens Abel underkastede sig de foreskrevne formaliteter, og derpå gentoges atter håndslagene og skrabudene, og kort efter hørtes en klinken med vinglas og megen snakken fra alle sider. Kort efter viste Chuckster – med en pen bag øret og ansigtet

glødende af vin – sig i døren for, idet han nedlod sig til at tiltale Kit med det spøgefulde navn "unge lømmel", at underrette ham om, at nu kom de fremmede.

Og nu kom de straks efter; Witherden, der var lille, buttet, rødmosset, livlig og vigtig, førende den gamle dame med den største høflighed, og bag efter dem faderen og sønnen arm i arm. Abel, der havde et jævnt, gammeldags væsen, syntes at være næsten af samme alder som sin fader og havde en underlig lighed med ham i ansigt og skikkelse, skønt han manglede noget af hans runde, fyldige munterhed, i hvis sted der trådte en frygtsom tilbageholdenhed. I alle henseender, i deres pyntelige påklædning, ja endog med hensyn til klumpfoden var han og den gamle aldeles ens.

Da Abel havde set sin moder komme godt op i vognen og hjulpet hende med at ordne hendes kåbe og skaffe plads til en lille kurv, der udgjorde en uundværlig del af hendes rejsetøj, satte han sig op i et lille sæde bagpå, der åbenbart var blevet indrettet ene og alene til ham, og smilede til alle tilstedeværende, den ene efter den anden, idet han begyndte med sin moder og endte med klepperten. Derpå blev der en hel del at gøre med at få klepperten til at holde hovedet i vejret, mens tøjet blev lagt på den, og da dette endelig var sket, og den gamle havde sat sig og taget tømme, stak han hånden i lommen for at søge efter en sixpence til Kit.

Men han havde ingen sixpence, lige så lidt som den gamle dame, Abel, notaren eller Chuckster. Den gamle syntes rigtignok, at en shilling var for meget; men da der ingen butik var i nærheden, hvor han kunne få den vekslet, gav han dog drengen den.

"Der," sagde han spøgende, "jeg kommer her igen på mandag ved samme tid; glem så ikke at være her, min dreng, for at aftjene resten."

"Mange tak, jeg skal ganske sikkert være her."

Det var hans ramme alvor; men de lo alle hjerteligt over disse ord, især Chuckster, der lo himmelhøjt og morede sig kosteligt over indfaldet. Men da klepperten med en anelse om, at den skulle hjem, eller i det mindste med det faste forsæt ikke at ville gå noget andet sted hen – hvilket kom ud på et og det samme – satte sig i et rask trav, fik Kit ikke tid til at retfærdiggøre sig og gik ligeledes sin vej. Efter at have brugt sin skat til de indkøb, som han vidste, ville være mest velkomne hjemme, noget frø til den vidunderlige fugl ikke at forglemme, skyndte han sig tilbage, det bedste han kunne, så lykkelig over sit store held, at han mere end halvvejs troede, at Nell og den gamle mand var indtruffet før ham.

14

Ofte, medens de den morgen, da de drog bort, skred gennem byens tavse gader, skælvede barnet med en blandet følelse af håb og frygt, når hendes indbildningskraft troede at spore en lighed med den ærlige Kit i en eller anden skikkelse, som kun utydeligt kunne skelnes i det fjerne. Men skønt hun med glæde ville have rakt ham sin hånd og takket ham for, hvad han havde sagt hende ved deres sidste sammenkomst, var det dog stadig en lettelse for hende, når hun kom nærmere, at den person, der kom dem i møde, ikke var ham, men en fremmed; for selv om hun ikke havde været bange for den virkning, som synet af ham kunne have gjort på hendes rejsefælle, følte hun, at det ville være mere, end hun kunne bære, nu at sige farvel til nogen, men især til ham, der havde været så ærlig og trofast. Det var nok at skulle efterlade sig stumme og for hendes kærlighed og sorg følelsesløse ting, men at skulle have taget afsked med sin eneste sande ven lige ved tiltrædelsen af denne usikre rejse, det ville i sandhed have fået hendes hjerte til at briste.

Byen strålede i morgenens lys; steder, som hele natten igennem havde set stygge og mistænkelige ud, bar nu et smil, og funklende solstråler, der dansede på kammervinduer og tittede ind mellem jalousier og gardiner for den sovendes øjne, udbredte lys endog i drømme og bortjog nattens skygger.

Ofte trykkede de to pilgrimme hinandens hænder og vekslede et smil eller et opmuntrende blik, mens de i tavshed fortsatte deres gang.

Førend de endnu var trængt ret langt gennem den labyrint af menneskeboliger, der endnu lå imellem dem og udkanterne af

byen, begyndte dette udseende at tabe sig og larm og travlhed at træde i stedet for den. Først brødes trylleriet af nogle enkelte fragtvogne og diligencer, som rullede forbi; så kom der nogle flere, derpå andre endnu raskere og endelig en hel mængde. Først vakte et åbent vindue hos en handelsmand deres forundring; men snart blev det en sjældenhed at se en lukket butik; derpå steg røgen langsomt op fra skorstenene; vinduer og døre lukkedes op, for at luften kunne strømme ind, og tjenestepiger, der så dorsk på alt undtagen på deres koste, fyldte de tilbagevigende fodgængeres øjne med brunt støv eller hørte mismodigt på mælkekuske, der fortalte dem om markeder og fragtvogne i rejsestalde med presenninger og det hele i fuldstændig stand og raske ungersvende oven i købet, som om en time ville drage af sted på rejsen.

Fra dette kvarter kom de ind i handelens og den store omsætnings tilholdssteder, hvor mange mennesker drog hen, og hvor forretningerne var i fuld gang. Den gamle mand så sig om med et studsende og forvirret blik; for det var de steder, han havde håbet at undgå. Han lagde fingeren på læben og trak barnet af sted med sig gennem snævre og krumme gyder og syntes ikke at blive rolig, førend de var kommet langt bort derfra, idet han dog ofte så sig tilbage og mumlede noget om, at undergang og selvmord lurede i hver en gade og ville forfølge dem, hvis de sporede dem, hvorfor de ikke kunne flygte for hastigt.

Og fra dette kvarter kom de ind i en elendig egn, hvor de usle, i enkelte værelser af delte huse og de med klude og papir flikkede vinduer vidnede om, hvilken fattig befolkning der fandt ly der.

Her satte den gamle mand og hans lille vejviser – hvis dén kunne kaldes en vejviser, som ikke vidste, hvor de skulle hen – sig til hvile på en mark. Hun havde været så betænksom at putte nogle skiver brød og kød i sin kurv, og her nød de deres tarvelige frokost.

"Er du ikke træt?" spurgte barnet. "Er du slet ikke ilde tilpas af at have gået så langt?"

"Jeg vil aldrig være ilde tilpas nu, da vi er kommet af sted. Lad os gå videre, Nell. Vi må længere bort – længere, meget længere bort. Vi er endnu alt for nær til at standse og hvile os. Kom!"

Inde på marken var der en dam med klart vand, hvori barnet vaskede sit ansigt og sine hænder og kølede sine fødder, førend de gik videre. Også den gamle mand ville hun have til at forfriske sig på samme måde og fik ham derfor til at sætte sig i græsset, stænkede vand på ham med sine hænder og tørrede det af med sin simple kjole.

"Jeg kan ikke længere sørge for mig selv, mit elskede barn," sagde bedstefaderen. "Jeg ved ikke, hvorledes jeg før kunne, men nu er den tid forbi. Forlad mig ikke, Nell; sig, at du ikke vil forlade mig. Jeg elskede dig dog hele tiden; det gjorde jeg. Mister jeg også dig, mit barn, må jeg dø!"

Han lagde sit hoved på hendes skulder og stønnede ynkeligt. Der havde været den tid, og det for ikke mange dage siden, da barnet ikke ville have kunnet holde sine tårer tilbage, men måtte have grædt med ham; men nu trøstede hun ham med blide, venlige ord, smilede over, at han kunne tro, de nogen sinde skulle skilles, og drillede ham muntert med dette indfald. Han blev snart roligere og faldt i søvn, idet han, ligesom et lille barn, sang med dæmpet stemme for sig selv.

De var nu kommet rigtigt ud på landet; husene var kun få og lå vidt spredt, ofte med lange mellemrum. Undertiden stødte de på en klynge fattige småhuse, nogle med en stol eller et lavt bræt for den åbne dør for at hindre de kåde børn i at gå ud på landevejen, andre aflukket, mens hele familien arbejdede ude på marken. Sådanne småhuse var ofte begyndelsen til en lille landsby, og lidt efter kom et lille hjulmagerværksted eller måske også en smedje og derpå en velstående bondegård, hvor de dorske køer lå inde på gårdspladsen, og hestene stirrede ud over den lave mur og, ligesom i triumf over deres frihed, galopperede bort, når forspændte heste gik forbi ude på vejen.

De gik hele dagen og sov denne nat i et lille hus, hvor rejsende kunne få nattely for betaling. Næste morgen var de igen på benene, og skønt de straks var noget stive og matte, gik det dog over, og de gik rask videre.

De standsede ofte for at hvile sig, men kun kort tid ad gangen, og blev ved at gå uden at have fået synderlig forfriskning siden om morgenen. Henved klokken fem om eftermiddagen kom de igen til en klynge daglejerhytter, og barnet så uroligt ind i hver af dem, uvis om, i hvilken hun skulle bede om tilladelse til at hvile sig og købe lidt mælk.

Det var ikke let at træffe en afgørelse; for hun var frygtsom og bange for et afslag. Hist græd et barn, her støjede en kone. I hin syntes folkene at være for fattige, i denne at være for mange. Ved en, hvor familien sad om et bord, blev hun omsider stående, især fordi hun så en gammel mand sidde i en polstret lænestol ved skorstenen, og hun tænkte, at han måske var bedstefader og ville have medlidenhed med hende.

Foruden ham var der husmanden, hans kone og tre børn, så brune som tatere. Ikke så snart var bønnen udtalt, førend den var indrømmet. Den ældste dreng løb ud efter noget mælk, den næstældste slæbte to stole hen til døren, og den yngste listede sig hen til sin moders kjole og så op på de fremmede under sin solbrændte hånd.

"Velkommen i stuen, fa'er," sagde den gamle mand med en svag pibende stemme; "kommer De langvejsfra?"

"Ja, en lang vej," svarede barnet; for hendes bedstefader havde set opfordrende på hende.

"Fra London?" spurgte den gamle mand.

Barnet svarede ja.

Så? Han havde været så mange gange i London, plejede før tit at tage derind med fragtvognene. Det var næsten to og tredive år, siden han sidst havde været der, og han havde hørt sige, at der var sket store forandringer derinde.

"Sæt Dem i lænestolen, fa'er min," sagde den gamle mand og stødte med sin stok i murstensgulvet og søgte at gøre dette med kraft. "Tag Dem en pris af dåsen her; selv snuser jeg ikke synderlig, for det er noget dyrt, men jeg synes dog, at det liver mig op, og De er kun et barn imod mig. Jeg havde haft en søn omtrent på Deres alder, hvis han havde levet; men de hvervede ham til soldat, og da han så kom hjem igen, havde han kun ét ben. Han sagde altid, at han ville begraves ved solskiven, som han plejede at klatre op på, mens han var lille, min stakkels dreng. Hans ord gik også i opfyldelse; De kan se stedet med Deres egne øjne; vi har stadig siden holdt graven vedlige."

Han rystede på hovedet og sagde, idet han med fugtige øjne så på sin datter, at hun ikke skulle være bange for, at han skulle

tale mere derom. Han ville nødig gøre nogen mismodig, og havde han gjort det, bad han om forladelse.

Mælken kom, og efter at barnet havde taget sin lille kurv frem og lagt de bedste stykker hen til sin bedstefader, holdt de et styrkende måltid. Bohavet i stuen var naturligvis meget simpelt; nogle få plumpe stole og et bord, et hjørneskab med deres lille forråd af sten- og lertøj, en broget tebakke med et billede af en dame i lyserødt med en himmelblå parasol, nogle almindelige, kolorerede bibelske billeder i ramme på væggen over kaminen, en dværg af et gammelt klædeskab, et otte dages stueur og nogle blanke kasseroller og en kedel udgjorde det hele. Men alt var rent og pænt, og idet barnet så sig om, opdagede hun et stille udtryk af hygge og tilfredshed, som hun så længe ikke havde kendt til.

"Hvor langt er der herfra til næste købstad eller landsby?" spurgte hun husfaderen.

"Godt to mil, lille ven," var svaret; "men De vil dog vel ikke gå længere i aften?"

"Jo, jo, Nell," sagde den gamle mand, idet han ved tegn skyndede på hende. "Længere bort, kære barn, længere bort, om vi så skulle gå til midnat"

"Der er en god lade tæt herved," sagde manden, "og der er også logi for rejsende at få i "Ploven og Harven", ved jeg. Undskyld, men De synes at være lidt træt, og er det Dem ikke meget om at gøre at gå videre –"

"Jo, jo det er," svarede den gamle mand heftigt. "Længere bort, kære Nell, lad os endelig komme længere bort."

"Vi må virkelig gå," sagde Nelly, idet hun gav efter for hans urolige higen. "Vi takker Dem ret meget; men vi kan ikke gøre

holdt så tidligt. Jeg er færdig, bedstefader."

Men af den unge pilgrims gang havde konen set, at en af hendes små fødder var øm og fuld af vabler, og da hun var kvinde, og moder oven i købet, ville hun ikke slippe hende, førend hun havde vasket stedet og lagt et simpelt lægemiddel på det, hvilket hun gjorde så omhyggeligt og med en så let hånd – hvor ru og hård den også var af at arbejde – at barnets hjerte blev for fuldt, til at hun kunne sige mere end et varmt "Gud velsigne Dem!" Lige så lidt som hun kunne se sig tilbage eller dristede sig til at tale, førend huset lå et stykke bag dem. Da hun drejede hovedet, så hun, at hele familien, ja selv den gamle bedstefader, stod ude på vejen og så efter dem, og således skiltes de med mange opmuntrende nik og vink med hånden, og på én side i det mindste ikke uden tårer.

Da de langsommere og med mere møje end hidtil havde tilbagelagt et stykke vej, hørte de lyden af vognhjul bagved, og de så en tom vogn, som nærmede sig dem temmelig hurtigt. Da den havde nået dem, standsede kusken hestene og så på Nell.

"Var De inde i et hus derhenne?" sagde han.

"Ja," svarede barnet.

"Nå! De bad mig holde øje med dem," sagde manden, "jeg skal samme vej som De. Giv mig Deres hånd – kom herop, faerlil."

Dette var en stor lettelse; for de var meget trætte og kunne næppe krybe af sted. For dem var den skumplende arbejdsvogn et dejligt køretøj og kørslen den bedste af verden. Næppe havde Nelly sat sig i lave på en lille bunke halm i et hjørne, førend hun for første gang den dag faldt i søvn.

Hun vågnede ved, at vognen holdt for at dreje om ad en sidevej. Kusken stod godmodigt af for at hjælpe hende ned og

sagde, idet han pegede på nogle træer ganske tæt foran dem, at der lå byen, og at de gjorde bedst i at følge den fodsti, der, som de kunne se, gik over kirkegården. Og derhen vendte de da deres mødige skridt.

15

Solen var ved at gå ned, da de nåede lågen, hvor fodstien begyndte, og ligesom regnen falder både på de retfærdige og uretfærdige, udbredte solen sit varme skær også over de døde hvilesteder og bad dem være ved godt håb om, at den ville stå op igen næste morgen.

Den gamle mand og barnet forlod den gruslagte sti og flakkede om mellem ligstenene; for der var jorden blød og magelig for deres trætte fødder. Idet de gik bag om kirken, hørte de stemmer i nærheden og stødte straks efter på dem, der havde talt.

Det var to mænd, der sad i magelige stillinger i græsset og var så dybt inde i deres samtale, at de ikke mærkede de kommende. Det var ikke vanskeligt at gætte, at de hørte til en klasse af omvandrende kunstnere – forevisere af Punch's spilopper – for med benene over kors på en ligsten bag ved dem sad skikkelsen af selve denne helt, med næsen og hagen lige så kroget og ansigtet lige så strålende som sædvanlig. Hans uforstyrrelige karakter har måske aldrig vist sig på en mere iøjnefaldende måde; for han havde sit sædvanlige fornøjelige smil, uagtet hans krop dinglede i en meget ubekvem stilling, ganske leddeløs og uformelig, mens hans spidse hue, kun svagt opvejet af hans overordentlig tynde ben, hvert øjeblik truede med at rive ham af pinden.

De andre personer i dramaet lå dels spredt på jorden ved de to mænds fødder, dels hulter til bulter imellem hinanden i en lang flad kasse. Heltens kone og ene barn, kæphesten, doktoren, den udenlandske herre, som, da han ikke er fortrolig

med sproget, under forestillingen er ude af stand til at udtrykke sine tanker anderledes end ved tre forskellige gange at udtale ordet "shallaballa", den radikale nabo, som på ingen måde vil indrømme, at en blikklokke er et orgel, bøddelen og djævelen var her alle til hobe. Deres ejermænd var åbenbart gået herhen for at foretage nogle nødvendige istandsættelser af scenearrangementet; for den ene af dem var sysselsat med at binde en lille galge sammen med tråd, mens den anden havde travlt med ved hjælp af en hammer og nogle småsøm at fæste en ny sort paryk på den radikale mands hoved, der var blevet banket skaldet.

De så op, da den gamle mand og hans unge ledsagerinde kom hen til dem, og kastede, idet de holdt inde med deres arbejde, forskende blikke på dem. Den ene af dem, utvivlsomt den egentlige foreviser, var en lille mand med et lystigt ansigt, et blinkende øje og en rød næse og syntes ubevidst at have inddrukkert noget af sin helts karakter. Den anden – det var ham, som tog imod pengene – havde et noget forsigtigt og omhyggeligt udseende, hvilket måske ligeledes var uadskilleligt fra hans fag.

Den lystige mand var den første, som hilste på de fremmede med et nik, og idet han fulgte den gamle mands øjne, ytrede han, at det nok var første gang, at han så Punch uden for skuepladsen. – Det fortjener at siges, at Punch med spidsen af sin hue syntes at pege på en meget salvelsesfuld gravskrift og at skoggerle ad den af ganske hjerte.

"Hvorfor går De herhen for at foretage Dem dette?" spurgte den gamle mand, idet han satte sig ved siden af dem og med stor fornøjelse så på dukkerne.

"Jo, ser De," svarede den lille mand, "vi stiller op i værtshuset derhenne for i aften, og det gik ikke an at lade dem se, at selskabet gennemgik en reparation."

"Ikke?" udbød den gamle mand og gav Nelly et tegn til at høre efter. "Hvorfor ikke?"

"Fordi det ville forstyrre hele illusionen og tilintetgøre al interesse, ikke sandt?" svarede den lille mand. "Ville De bryde Dem det ringeste om lordkansleren, hvis De kendte ham som privat mand og uden paryk? Nej, De ville ikke."

"Såmænd!" sagde den gamle mand, idet han vovede at røre ved en af dukkerne, men straks trak hånden til sig med en skingrende latter. "Vil De vise dem frem i aften, hvad?"

"Ja, det er meningen, gamle, og tager jeg ikke meget fejl, så regner Tommy Codlin ud, hvor meget vi har tabt ved, at De har overrumplet os. Friskt mod, Tommy; det kan ikke være meget."

Disse sidste ord ledsagede den lille mand med en blinken, som skulle tyde på det overslag, han havde gjort over de rejsendes finanser.

Hertil svarede Codlin, der havde et tvært, gnavent væsen, idet han snappede Punch væk fra ligstenen og kastede ham i kassen:

"Det er mig ligegyldigt, om vi så ikke har tabt en skilling; men du er alt for letsindig. Hvis du stod foran tæppet og så publikums ansigter, således som jeg gør, ville du kende den menneskelige natur bedre."

"Åh, det har ødelagt dig, Tommy, at du har overtaget dette fag," indvendte hans kammerat. "Mens du spillede spøgelse på markederne, troede du på alting undtagen på spøgelse; men nu tror du på ingenting. Jeg har aldrig set et menneske, der har forandret sig således."

"Lige meget," svarede Codlin med en misfornøjet filosofers mine. "Nu har jeg bedre forstand og fortryder det måske."

Codlin vendte sig derpå om mod dukkerne i kassen som den, der kendte og foragtede dem, og tog en af dem frem og holdt den hen for sin vens øjne.

"Se engang, nu falder klæderne igen af kroppen på Judy. Du har naturligvis ikke nål og tråd ved hånden."

Den lille mand rystede på hovedet og kradsede sig sørgmodigt i håret ved synet af en af de første kunstners ynkelige tilstand. Da Nelly mærkede deres forlegenhed, sagde hun frygtsomt:

"Jeg har både nål og tråd i min kurv. Må jeg prøve på at gøre det i stand for Dem? Jeg tror nok, at jeg kan gøre det pænere end De."

Selv Codlin havde intet at indvende mod et så betimeligt forslag. Og straks tog Nelly, idet hun knælede ved siden af kassen, fat på sit arbejde og udførte det på det vidunderligste.

Mens hun var således optaget, så den lystige lille mand på hende med en interesse, som ikke syntes at blive mindre, da han kastede et blik på hendes hjælpeløse ledsager. Da hun var færdig, takkede han hende og spurgte, hvor de ville hen.

"Ikke længere i aften, tror jeg," svarede barnet med et blik på sin bedstefader.

"Søger De et sted, hvor De kan blive natten over," sagde manden, "vil jeg råde Dem til at tage ind i det samme hus som vi. Der ligger det – det lange, lave, hvide hus derhenne. Man har det meget billigt der."

Trods sin træthed var den gamle mand gerne blevet på kirkegården hele natten, hvis hans ny bekendte også var blevet

der; men da han henrykt og villig tilkendegav sit samtykke til dette råd, stod de alle op og gik bort sammen. Han holdt sig tæt ved kassen med dukkerne, som han var ganske indtaget i, og som den lille mand bar på skulderen i en rem, mens Nelly holdt sin bedstefader i hånden; Codlin traskede langsomt bagefter og kastede de samme blikke op til kirketårnet og træerne, som han under sin praksis i byerne plejede at kaste op til vinduerne i selskabssale og ammestuer, når han søgte efter et fordelagtigt sted til at opstille teatret.

Værtshuset ejedes af en tyk gammel vært og værtinde, der ikke havde noget imod at huse deres ny gæster, men roste Nellys skønhed og straks blev indtaget i hende. Der var ingen andre i køkkenet end de to gøglere, og barnet var meget taknemmeligt, fordi de havde fundet et så godt nattelegi. Værtinden blev meget forbavset, da hun hørte, at de var kommet lige fra London, og syntes at være ikke så lidt nysgerrig efter at få at vide, hvor de videre agtede sig hen; men barnet afværgede hendes spørgsmål, så godt hun kunne, og uden synderlig ulejlighed; for da de syntes at plage hende, holdt den gamle dame op med dem.

"Disse to herrer skal have aftensmad om en times tid," sagde hun, idet hun førte hende ind i skænkestuen, "og det klogeste, De kan gøre, er at spise sammen med dem. Men forinden skal De få en mundfuld af noget, som kan styrke Dem, og som De nok kan trænge til efter alt det, De har gået igennem i dag. Nå, se nu ikke efter den gamle; for når De har drukket, skal han også nok få noget."

Men da intet kunne få barnet til at forlade ham eller nyde noget, hvoraf han ikke havde fået den første og bedste del,

nødtes den gamle kone til først at sørge for ham. Da de således var blevet vederkvæget, ilede alle ud i en tom sal, hvor teatret var opstillet, og forestillingen begyndte ved skinnet af nogle få flimrende tællelys på et tøndebånd, som hang i en snor under loftet.

Og nu indtog menneskefjenden Thomas Codlin, efter at have blæst på papagenofløjten, indtil han var blevet ganske ulykkelig, sin plads på den ene side af det brogede draperi, som skjulte den, der satte dukkerne i bevægelse, hvorpå han, idet han stak hænderne i lommen, belavede sig til at svare på alle Punch's spørgsmål og talemåder og gav sig skin af at være hans bedste og fortroligste ven, at tro på ham i det fuldeste og mest uindskrænkede omfang, at vide, at han dag og nat tilbragte det lystigste og herligste liv i dette tempel, og at han altid og under alle omstændigheder var den samme åndrige og muntre person, som tilskuerne holdt ham for. Alt dette gjorde Codlin med en mine, som om han var fattet på det værste og ganske fandt sig i sin skæbne, idet hans øjne vandrede langsomt omkring under den livligste dialog for at iagttage indtrykket af den på forsamlingen og især, hvilken virkning det gjorde på værten og værtinden, da der heraf kunne opstå højst vigtige resultater med hensyn til aftenmaden.

I så henseende havde han imidlertid ingen grund til at ængste sig; for hele forestillingen blev applauderet, så det dundrede efter, og pengene strømmede ind med en gavmildhed, der vidnede endnu stærkere om den almindelige henrykkelse. Men ingen lo lydeligere eller tiere end den gamle mand, hvorimod man ikke hørte Nell le, da hun, stakkels barn, var faldet i søvn med hovedet på hans skulder og sov for trygt til

at blive forstyrret af nogle af hans forsøg på at vække hende, for at hun skulle dele glæden med ham.

Aftensmaden var meget god; men hun var for træt til at spise, og dog ville hun ikke forlade den gamle mand, førend hun havde kysset ham, efter at han var kommet i seng. Med en lykkelig ligegyldighed for enhver sorg sad han og lyttede med et stirrende smil og beundrende ansigt til alt, hvad hans ny venner sagde, og først da de gabende gik ind i deres værelse, gik han ovenpå med barnet.

Det var kun et i to aflukker afdelt loft, hvor de skulle sove; men de var velfornøjet med deres logi og havde ikke ventet sig noget så godt. Den gamle mand var urolig, da han havde lagt sig, og bad Nell komme og sætte sig ved hans seng, således som hun så mangan aften havde gjort. Hun skyndte sig hen til ham og blev siddende der, til han var faldet i søvn.

I hendes kammer var der et lille vindue, ikke stort andet end en sprække i væggen, og da hun havde forladt ham, lukkede hun det op og blev meget forundret over den stilhed, der herskede: synet af den gamle kirke og gravene om den i måneskinnet og de mørke træer, som hviskede til hverandre, gjorde hende endnu mere tankefuld. Hun lukkede atter vinduet, satte sig på sin seng og tænkte på det liv, der forestod dem.

Hun havde nogle få, men også kun ganske få penge, og når de var brugt, måtte de begynde at tigge. Der var et guldstykke iblandt dem, og der kunne komme nødstilfælde, da det ville være hundrede gange så meget værd, som det virkelig var. Det var derfor bedst at skjule denne mønt og ikke tage den frem,

førend deres kår blev aldeles fortvivlede, og de ingen andre hjælpemidler havde tilbage.

Af den grund syede hun guldstykket ind i sin kjole, hvorpå hun med lettere hjerte gik i seng og snart faldt i en dyb søvn.

16

En klar dag vækkede barnet, idet den skinnede ind ad det lille vindue og gjorde krav på at være i slægt med hendes øjne. Ved synet af det fremmede kammer og dets uvante indhold fo'r hun forbavset op og kunne ikke fatte, hvorledes hun var blevet flyttet fra det velkendte værelse, hvor hun syntes, at hun den foregående aften var faldet i søvn, og hvor hun var blevet bragt hen. Men et blik på omgivelserne genkaldte mindet om alt det, der var foregået i den sidste tid, og fuld af håb og tillid sprang hun op fra sit leje.

Det var endnu tidligt på dagen, og da den gamle mand endnu sov, gik hun ud på kirkegården, hvor hun strøg duggen af det lange græs med sine fødder og ofte trådte ind på steder, hvor det var endnu længere end på andre, for ikke at komme til at træde på gravene.

Mens hun så på en tarvelig sten til minde om en ung mand, der for fem og halvtredsindstyve år siden var død i en alder af tre og tyve år, hørte hun usikre skridt nærme sig og fik, idet hun vendte sig om, øje på en gammel, af årenes byrde nedbøjet kone, der vaklede hen til den samme grav og bad hende læse indskriften på stenen. Den gamle kone takkede hende, da hun havde gjort det, og sagde, at hun havde kunnet ordene udenad i mange lange, lange år, men at hun nu ikke mere kunne se dem. "Var De hans moder?" spurgte barnet. "Jeg var hans kone, lille ven."

Hun en ung, tre og tyveårig mands kone! Ak, det var sandt, det var jo fem og halvtredsindstyve år siden!

"Det undrer Dem at høre mig sige dette," ytrede den gamle kone og rystede på hovedet. "De er ikke den første. Ældre folk end De har undret sig over det samme. Ja, jeg var hans kone. Døden forandrer os ikke mere end livet."

"Kommer De her tit?" spurgte barnet.

"Jeg sidder her meget om sommeren; før plejede jeg at gå herhen for at græde og sørge; men det er Gud ske lov længe siden!"

"Jeg plukker tusindfryd her og tager dem hjem med mig," vedblev den gamle kone efter en kort pause. "Der er ingen blomster, jeg har holdt så meget af i de sidste fem og halvtredsindstyve år. Det er en lang tid, og jeg bliver meget gammel!"

Barnet forlod hende, mens hun plukkede de blomster, der voksede på graven, og vendte tankefuld tilbage til huset.

Imidlertid var den gamle mand stået op og havde klædt sig på. Codlin, der stadig var fordømt til at se på tilværelsens barske virkeligheder, var sysselsat med at gemme de lysestumper, der var blevet til overs fra den foregående aftens forestillinger, mellem sit linned, mens hans kammerat modtog komplimenterne af alle driverne ude i gården, som, ude af stand til at adskille ham fra Punch's mesterånd, regnede ham for den vigtigste næst efter denne lystige vagabond og næppe holdt mindre af ham. Da han tilbørligt havde påskønnet sin popularitet, gik han ind til frokosten, til hvilket måltid de alle satte sig i forening.

"Og hvor vil De så hen?" spurgte den lille mand Nelly. "Det ved jeg ikke rigtig; vi har endnu ikke lagt vor plan," svarede barnet.

"Vi vil til væddeløbene," sagde den lille mand. "Er det på Deres vej, og De synes om vort selskab, kan vi jo følges ad. Men vil De hellere gå alene, så sig kun et ord, og De vil få at se, at vi ikke skal plage Dem."

"Vi vil følges med Dem," sagde den gamle mand. "Nell – med dem, med dem!"

Barnet vaklede et øjeblik; men idet hun huskede på, at hun snart ville blive nødt til at tigge og næppe kunne håbe at gøre det på et fordelagtigere sted, end hvor en mængde rige damer og herrer var kommet sammen for at adsprede sig, endte det med, at hun ville følge med disse mennesker så langt. Hun takkede derfor den lille mand for hans tilbud og sagde med et frygtsomt blik på hans ven, at hvis de ikke havde noget imod, at de fulgtes med dem til den by, hvor væddeløbene holdtes –

"Noget imod!" sagde den lille mand. "Vær nu rar en eneste gang, Tommy, og sig, at du gerne ser, at de følges med os. Jeg ved, at du gør det. Vær nu rar, Tommy."

"Traver," sagde Codlin, der talte meget langsomt og spiste meget grådigt, hvilket ikke er noget ualmindeligt hos filosoffer og menneskehadere, "du er for åbenmundet."

"Men hvad kan det skade?" indvendte den anden.

"Det kan intet skade i dette særlige tilfælde; men princippet er farligt, og du er for åbenmundet, vil jeg bare sige dig."

"Nå, skal de så følge med os eller ikke?"

"Ja vist skal de; men du kunne gerne have ladet, som om det var en tjeneste, vi viste dem."

Den lille mands virkelige navn var Harris; men det var efterhånden blevet forvandlet til det mindre velklingende Traver, der tillige med tilføjelsen Kortben var blevet ham tillagt

på grund af hans bens ringe længde. Men da Traver Kortben var et sammensat navn, og som sådant ubekvemt i en venskabelig samtale, var den mand, der havde fået det, iblandt sine fortrolige venner kendt enten som "Traver" eller som "Kortben" og tiltaltes sjældent som "Traver Kortben" undtagen ved højtidelige lejligheder.

Traver eller Kortben, hvad læseren nu synes, gav nu sin ven Thomas Codlin et spøgefuldt svar for at afværge hans misfornøjelse og opfordrede ved med stort velbehag at give sig i lag med det kogte, kolde oksekød, teen, smørret og brødet på det kraftigste sine rejsefæller til at gøre det samme.

Da frokosten omsider var forbi, forlangte Codlin regningen og delte, idet han førte øllet til udgift for selskabet i dets helhed – en fremgangsmåde, der ligeledes smagte af menneskehad – totalsummen i to lige store dele, hvoraf han debiterede sig selv og sin ven for den ene og Nelly og hendes bedstefader for den anden. Og da regningen derpå var blevet betalt, og alt var i orden til deres afrejse, sagde de værten og værtinden farvel og begyndte atter deres vandring.

Og her viste nu Codlins falske stilling i samfundet og virkningen deraf på hans krænkede sind sig i deres fulde lys; for i stedet for at han den foregående aften af Punch var blevet tiltalt som "herre" og underhånden havde ladet tilskuerne forstå, at han holdt dette individ til sin egen private morskab, gik han nu møjsommeligt under byrden af den samme Punch's tempel og bar det på sine egne skuldre en lummer sommerdag langs hen ad en støvet landevej. I stedet for at opmuntre sin høje velynder med en uafbrudt ild af vid eller med den lystige raslen af sin kampstok på sine venners og slægtnings hoveder

lå denne strålende Punch nu, uden rygrad, sjattet i en sort kasse med benene viklet om halsen, og uden at der var én af hans selskabelige egenskaber tilbage.

Codlin traskede tungt af sted, idet han en gang imellem vekslede et par ord med Kortben og standsede for at hvile sig og brumme. Kortben gik foran med den flade kasse, den private bagage bundet sammen i en bylt og en messingtrompet hængende over skulderen. Nell og hendes bedstefader kom bagefter, hver på sin side, og Thomas Codlin dannede arriéregarden.

Når de kom til en købstad eller landsby eller endog kun til et afsides liggende hus, der så godt ud, blæste Kortben på messingtrompeten og sang et stykke af en vise med den for Punch'er og deres lige almindelige lystige melodi. Skyndte folk sig til vinduerne, opstillede Codlin templet, udfoldede i en hast draperiet og skjulte Kortben i det, hvorpå han blæste på fløjten, og derpå begyndte forestillingen straks, idet Codlin overtog ansvaret for at afgøre dens længde og udhale eller forkorte tiden for heltens endelige triumf over menneskeslægtens fjende, efter som han troede, at efterslætten af halvpence ville blive rig eller tarvelig. Og når denne var blevet indsamlet til den sidste hvid, tog han atter sin byrde på nakken, og så fortsatte de deres march.

Da de omsider havde gjort holdt ved en vejviser, hvor fire veje krydsede hinanden, og Codlin i sit dybe menneskehad havde ladet draperiet gå ned og sat sig på bunden af teatret, usynlig for dødelige øjne og med foragt for sine medmenneskers selskab, sås to uhyre skygger komme spankulerende hen imod dem fra en omdrejning på den vej, ad hvilken de var kommet.

Først blev barnet forskrækket ved synet af disse vældige kæmper – for som sådanne tog de sig ud, idet de med lange skridt nærmede sig i skyggen af træerne – men Kortben forsikrede hende, at det ikke var noget at være bange for, og stødte i trompeten, hvorpå der svaredes med et lystigt råb.

"Er det ikke Grinders bande?" råbte Kortben.

"Jo," svarede et par skingrende stemmer.

"Så kom herhen. Lad os se på jer. Jeg tænkte nok, at det var jer."

På denne indbydelse nærmede "Grinders bande" sig med dobbelt hurtighed og forenede sig snart med den lille skare. Grinders selskab, til daglig brug kaldet en bande, omfattede en ung herre og en ung dame på stylter og Grinder selv, der i fodgængerisk øjemed brugte sine naturlige ben og bar en tromme på ryggen. De unge mennesker var i højlandsk kostume; men da aftenen var fugtig og kold, bar den unge mand oven over sit skørt en pjækkert, der nåede ham helt ned til anklerne, og en blank hat, og den unge dame var ikklædt en gammel klædes kåbe og havde bundet et lommetørklæde om hovedet. Deres med kulsorte fjerbuske prydede skotske huer bar Grinder på sit instrument.

"I skal til væddeløbene, ser jeg," sagde Grinder ganske forpustet. "Det skal vi med. Hvorledes går det, Kortben?" Og dermed trykkede de hinanden hjerteligt i hånden. Da de unge mennesker var for højt til vejrs til at hilse på sædvanlig måde, saluterede de for Kortben på deres egen vis, idet den unge mand løftede sin højre stylte i vejret og klappede ham på skulderen med den, mens den unge dame raslede med sin tamburin.

"For øvelsens skyld?" sagde Kortben og pegede på stylerne.

"Nej," svarede Grinder. "De må enten gå på dem eller bære dem, og så foretrækker de at gå på dem. Man har sådan en god udsigt fra dem. Hvilken vej går I? Vi går den nærmeste."

"Egentlig talt," sagde Kortben, "ville vi gå den længste; for ellers havde vi kunnet tage nattekvarter halvanden fjerdingvej herfra. Men en mil vundet i aften er lige så meget sparet i morgen, og vil I blive ved, mener jeg, det er bedst, at vi gør det samme."

"Hvor er Deres kammerat?" spurgte Grinder.

"Her er han," svarede Codlin, idet han stak sit hoved og ansigt ud i prosceniet af teatret og viste et udtryk i sine træk, som ikke ofte sås der, "og han vil før se *sin* kammerat blive levende kogt, før han går videre i aften. Det siger *han*."

"Nå, nå, sig dog ikke sådanne ting i en sfære, der er bestemt til noget morsommere," indvendte Kortben. "Respekter omgivelserne, Tommy, selv om du gør dig vred."

"Enten jeg er vred eller mild," sagde Codlin med et slag på det lille fodbræt, hvor Punch, når han pludselig overraskes af sine bens symmetri og mener, de fortjener silkestrømper, plejer at fremvise dem til almindelig beundring, "går jeg ikke længere end halvanden fjerdingvej i aften. Jeg tager ind i "De lystige Sandagere" og intet andet sted. Vil I med derhen, så kom. Vil I gå videre uden mig, så vær så artig og se, hvorledes I kan undvære mig." Med disse ord forsvandt Codlin fra skuepladsen og viste sig straks efter uden for teatret, tog det med et kast på nakken og skyndte sig af sted med bemærkelsesværdig adræthed.

Da der altså nu ikke længere kunne føres nogen ordstrid, skyndte Kortben sig at tage afsked med Grinder og hans elever for at følge sin gnavne kammerat. Efter at have tøvet nogle øjeblikke ved vejviseren for at se stylterne trave af sted i måneskinnet og bæreren af trommen slæbe sig langsomt bagefter, blæste han nogle toner på trompeten til afsked og ilede af alle kræfter efter Codlin. Han rakte Nell den hånd, han havde fri, og opfordrede hende til at være ved godt mod, da de snart ville være ved deres rejses mål for den aften, og idet han opmuntrede den gamle mand med en lignende forsikring, førte han dem med raske skridt mod deres mål, hvilket han så meget hellere søgte at nå, som månen nu var dækket af skyer, der truede med regn.

"De lystige Sandagere" var en lille landevejskro af temmelig høj alder med et svajende og knirkende skilt, der forestillede tre sandagere, som forøgede deres lystighed ved lige så mange krusale og poser guld. Da de rejsende den dag havde set tegn på, at de mere og mere nærmede sig den by, hvor væddeløbene skulle holdes, såsom sigøjnerlejligheder, vogne med spilleelte med tilbehør, omvandrende gøglere af forskellig slags og tiggere og landstrygere af alle grader, der alle stiledede kursen i samme retning, blev Codlin bange for at finde værelserne optaget. Da denne frygt voksede, mens han nærmede sig herberget, påskyndte han sine skridt og vedligeholdte trods den byrde, han havde at bære, et raskt trav, indtil han nåede tærsklen. Her havde han den glæde at opdage, at hans frygt var ugrundet. Kromanden stod og støttede sig til dørstolpen og gloede dovent på regnen, der nu var begyndt at strømme ned, og ingen klingren af en sprukken klokke, intet larmende råb, intet støjende kor tilkendegav, at der var gæster indenfor.

"Tomt overalt?" spurgte Codlin, idet han satte sin byrde fra sig og tørrede panden.

"Ja, endnu," svarede kromanden med et blik på himlen, "men vi får nok selskab i aften, tænker jeg. Hejda, en af jer! Bær det teater ind i laden. Skynd Dem ind fra væden, Tom. Da det begyndte at regne, sagde jeg til dem, at de skulle gøre ild på, og nu brænder der et lystigt bål inde i køkkenet, kan jeg forsikre Dem."

Villigt fulgte Codlin ind med ham og mærkede snart, at værten ikke uden grund havde rost, hvad han havde gjort. Et

vældigt bål blussede på arnestedet og brummede op ad den vide skorsten med en opmuntrende lyd, som en stor jerngryde, der boblede og sydede over ilden, venligt hjalp til at forstærke. Et mørkerødt skær var udbredt over køkkenet, og da kromanden rørte op i ilden, så at luerne hvirvlede højt i vejret – da han tog låget af jerngryden, og en kraftig duft strømmede ud af den, mens den boblende lyd blev dybere og fyldigere, og en saftfuld damp bølgede frem og svævede som en fortryllende tåge over deres hoveder – da han gjorde alt dette, rørt Codlins hjerte. Han satte sig i skorstenskrogen og smilede.

"Hvornår bliver maden færdig?" spurgte han.

"Den er færdig," svarede kromanden og skelede op til uret – og selve uret havde farve i sin fede, hvide skive og var ret et ur for lystige sandagere at se på – "den er færdig, når klokken mangler syv minutter i tre kvarter til elleve."

"Giv mig så," sagde Codlin, "en pot varm ale, og lad ingen bringe så meget som en tvebak herind, førend tiden kommer."

Med et bifaldende nik til denne faste og mandige fremgangsmåde gik kromanden ud for at tappe øllet og kom straks efter tilbage med det, hvorpå han gav sig til at varme det i et lille blikkar, der havde facon som et rør for så meget lettere at kunne stikkes langt ned i ilden.

Oplivet af den styrkende drik begyndte Codlin at tænke på sine rejsefæller og underrettede værten om, at de snart kunne ventes. Regnen piskede på ruderne og skyllede ned i strømme, og så stor var Codlins sjældne venlighed, at han mere end én gang ytrede det inderlige håb, at de ikke ville være så dumme at lade sig gennembløde.

Endelig kom de, dyngvåde af regnen og i den ynkeligste tilstand, uagtet Kortben, så godt han kunne, havde skærmet barnet med skøderne af sin frakke, og næsten åndeløse var de af at have skyndt sig så stærkt. Men ikke så snart hørtes deres skridt ude på landevejen, førend kromanden, der havde stået i gangdøren og ventet længselsfuldt på dem, fo'r ind i køkkenet og tog låget af. Virkningen var elektrisk. De trådte alle ind med smilende ansigter, skønt vandet dryppede af deres klæder ned på gulvet, og Kortbens første ord var: "Sikken dejlig lugt!"

Det er ikke vanskeligt at glemme regn og dynd, når man sidder ved en munter ild og i en lys stue. De fik tøfler og de tørre klædningsstykker, som huset og deres egne bylter kunne tilvejebringe, og idet de, ligesom Codlin allerede havde gjort, forskansede sig i den varme skorstenskrog, glemte de snart deres overståede møjsommeligheder eller mindedes dem kun som en forhøjelse af øjeblikkets nydelse. Overvældet af varmen, hyggeligheden og rejsens møjsommeligheder havde Nelly og den gamle mand ikke siddet der ret længe, før de faldt i søvn.

"Hvem er det?" hviskede kromanden.

Kortben rystede på hovedet og ønskede, at han selv vidste det.

"Ved De det ikke?" spurgte værten Codlin.

"Nej, jeg gør ikke; men de duer vist ikke til noget."

"De gør intet ondt," sagde Kortben, "det kan De stole på. Jeg vil sige dig noget – det er tydeligt, at den gamle mand ikke er rigtig ved sine fulde fem –"

"Har du ingen større nyhed end den at fortælle os," brummede Codlin med et blik på uret, "må du hellere lade os tænke på aftensmaden uden at forstyrre os."

"Kan du ikke lige høre mig ud? Det er mig desuden ganske klart, at de ikke er vant til denne levemåde. Fortæl mig ikke, at dette smukke barn har været vant til at stryge landet rundt således, som hun har gjort i de sidste to, tre dage. Det ved jeg bedre."

"Nå, men hvem siger det?" brummede Codlin med et nyt blik på uret og fra dette ned på kedlen. "Kan du ikke finde på noget, der passer bedre, end sige noget og så straks sige det modsatte?"

"Gid nogen ville give dig din aftensmad," svarede Kortben; "for førend du har fået den, bliver der ikke fred. Har du set, hvor ivrig den gamle mand er efter at komme videre – stadig vil han længere bort – længere bort – har du lagt mærke til det?"

"Ja, og hvad så?" mumlede Codlin.

"Jo, han er nok smuttet bort fra sine venner. Læg vel mærke til, hvad jeg siger – han er smuttet bort fra sine venner og har fået dette fine pigebarn til aflutter godhed for ham at være hans vejviser og rejsefælle – hvorhen, det ved han ikke mere end manden i månen. Men det kan jeg ikke tåle at se på."

"Kan du ikke?" udbrød Codlin, idet han atter skottede til uret og med en slags raseri rev sig i håret med begge hænder; men om dette hidrørte fra hans kammerats ord eller fra tidens langsomme gang, var en vanskelig sag at afgøre. "Det er en slem verden, man lever i!"

"Jeg" gentog Kortben langsomt og med eftertryk, "kan ikke tåle at se derpå. Jeg kan ikke tåle at se, at dette smukke, unge barn falder i slette hænder og kommer iblandt folk, der passer lige så lidt for hende som for engle. Når de derfor skal lade sig mærke med, at de vil forlade os, vil jeg søge at holde dem

tilbage og overgive dem til deres venner, som jeg er sikker på allerede har klistret deres fortvivelse op på hvert eneste gadehjørne i London."

"Kortben," sagde Codlin, der med hovedet på hænderne og albuerne på knæene hidtil havde rokket utålmodigt frem og tilbage og af og til stampet i gulvet, men nu så op med spillende øjne, "det er muligt, at der kan være ualmindelig god forstand i det, du der siger. Er der det, og der skulle vanke en belønning, så husk på, at vi er halvt om alt!"

Hans kammerat fik kun tid til at nikke ganske kort til dette forslag; for i samme øjeblik vågnede barnet. De havde flyttet sig tæt sammen under den foregående hvirken, men fjernede sig nu fra hinanden og søgte temmelig kejtet at tale i deres sædvanlige tone, da nogle sælsomme fodtrin lod sig høre udenfor, og ny gæster trådte ind.

Det var ingen andre end fire ynkelige hunde, som kom hinkende ind, den ene efter den anden, anført af en gammel grævlingehund af et særdeles sørgmodigt udseende. Da den så, at den sidste af dens kammerater var kommet til døren, blev den stående og rejste sig på bagbenene, idet den mønstrede sine følgesvende, der øjeblikkelig ligeledes stillede sig på bagbenene i en alvorlig og tungsindig række. Men dette var ikke den eneste mærkelige omstændighed ved disse hunde; for enhver af dem var iført en slags frakke af en eller anden afstikkende farve og med anløbne pailletter, og en af dem havde en hue på hovedet, som var bundet meget omhyggeligt under dens hage, men nu var faldet helt ned på næsen af den og ganske skjulte det ene øje. Føjer man hertil, at de brogede frakker var helt gennemblødte og plettede af regnen, og

hundene selv overstænkedes og tilsølede, kan man til en vis grad danne sig en forestilling om disse mærkelige ny gæster i "De lystige Sandagere".

Hverken Kortben, kromanden eller Thomas Codlin blev imidlertid i mindste måde overrasket, men ytrede kun, at det var Jerrys hunde, og at Jerry ikke kunne være langt borte. Der stod altså de tålmodigt blinkende og gabende hunde og så vist på den kogende gryde, indtil Jerry selv kom, hvorpå de alle pludselig faldt ned og gik omkring i køkkenet på deres sædvanlige måde. Denne stilling gjorde rigtignok ikke deres udseende bedre, da deres egne medfødte haler og svalehalerne på deres frakker, skønt begge dele fortræffelige ting hver i sin slags, ikke harmonerede synderlig med hinanden.

Disse dansende hundes herre, Jerry, var en høj mand med sorte bakkenbarter og en Manchesters frakke og syntes at være godt kendt af kromanden og hans gæster, som han hjerteligt hilste på. Efter at have sat en lirekasse fra sig på en stol gik han med en lille pisk i hånden, som han brugte til at ave sine skuespillere med, hen til ilden for at tørre sine klæder og indlade sig i en samtale.

"Deres folk plejer jo ellers ikke at rejse i kostume, vel?" sagde Kortben og pegede på hundenes dragter. "Hvis de gør det, må det vel blive noget kostbart."

"Nej, nej, det bruger vi ikke. Men vi har spillet lidt undervejs, og da vi har taget en ny garderobe med til væddeløbene, fandt jeg det ikke umagen værd at gøre holdt for en omklædnings skyld. Ned med dig, Pedro!"

Disse ord gjaldt hunden med huen, der, da den var et nyt medlem af selskabet og ikke kendte sine pligter så ganske nøje,

holdt sit øje ængsteligt fæstet på sin herre og idelig uden mindste grund stillede sig på bagbenene.

"Jeg har fået fat på et dyr," sagde Jerry, idet han stak hånden ned i sin rummelige lomme og famlede i det ene hjørne af den, som om han søgte efter en lille appelsin, et æble eller anden lignende ting, "som jeg næsten skulle tro, at De kender noget til, Kortben."

"Så, lad os se på det!"

"Her er den," sagde Jerry og tog en lille rottehund op af lommen. "Den har engang været Toby hos Dem, ikke sandt?"

I nogle udgaver af det store drama om Punch ses der en lille hund, der menes at tilhøre denne herre, og hvis navn altid er Toby. Denne Toby er i sin ungdom blevet stjålet og svigagtigt solgt til den godtroende helt, der, selv uden svig, ingen mistanke har om, at den lurar hos andre; men Toby, der taknemmelig mindes sin gamle herre og lader hånt om at knytte sig til nogen ny beskytter, vægrer sig ikke alene ved på opfordring af Punch at ryge tobak, men griber ham endog, for end yderligere at lægge sin gamle troskab for dagen, i næsen og slider voldsomt i den, over hvilket eksempel på hundehengivenhed tilskuerne bliver dybt rørt. Dette var den rolle, som den omtalte lille rottehund tidligere havde spillet. Havde der været tvivl derom, ville den snart have løst den; for ikke alene gav den ved at se Kortben de tydeligste tegn på at genkende ham; men da den fik øje på den flade kasse, gøede den så rasende ad den papnæse, som den vidste var inden i den, at Jerry nødtes til at tage den op og putte den i lommen igen til stor lettelse for selskabet.

Kromanden gav sig nu til at dække bordet, med hvilken forretning Codlin hjalp ham på den mest forekommende måde ved at lægge sin egen kniv og gaffel på den bedste plads og sætte sig selv der. Da alt var færdigt, tog værten for sidste gang låget af, og da udstrømmede der et så trøsteligt varsel om aftensmad, at hvis han havde villet sætte det på igen eller kun ladet falde et vink om en opsættelse, ville han utvivlsomt være blevet ofret på sin egen arne.

Men han gjorde det ikke; han hjalp derimod en firskåren tjenestepige med at hælde kedlens indhold i en stor terrin, et foretagende, som hundene, uden at lade sig skræmme af flere glohede stænk på deres snuder, iagttog med frygtelig ivrighed. Omsider sattes maden på bordet, og efter at alle havde fået et krus ale, vovede lille Nell at læse til bords, og måltidet begyndte.

I dette øjeblik stod de stakkels hunde på en helt forbavsende måde på bagbenene, og barnet, der havde medlidenhed med dem, var allerede, hvor sulten hun også var, i færd med at kaste nogle mundfulde ned til dem, førend hun selv fik noget, da deres herre lagde sig imellem.

"Nej, nej, lille ven, ikke en smule af nogen anden hånd end af min, hvis De tillader. Den hund," sagde Jerry, idet han pegede på den gamle anfører for banden og talte med frygtelig stemme, "har forspildt mig en halv penny i dag. Den får intet at æde i aften."

Det ulykkelige dyr faldt straks ned på forbenene, logrede med halen og så bønfoldende på sin herre.

"Du må passe bedre på," sagde Jerry, idet han koldblodigt gik hen til den stol, hvorpå lirekassen stod, og satte håndgrebet i

lave. "Kom hid. Spil nu væk på denne, mens vi spiser, og hold op, hvis du tør."

Hunden begyndte straks at dreje i de sørgeligste toner. Efter at have vist den pisken, satte dens herre sig ned igen og kaldte på de andre, der på hans befaling stillede sig op i en række og stod ret som et geled soldater.

"Hør nu efter, mine herrer," sagde Jerry og så stift på dem. "Den hund, jeg kalder på, æder. Den hund, jeg ikke kalder på, får intet. Carlo!"

Det lykkelige individ, som blev opråbt, snappede den mundfuld, der blev kastet ned til det, uden at de andre rørte en muskel, og på denne måde blev de fodret efter deres herres forgoftbefindende. Imidlertid drejede den hund, der var i unåde, stærkt på lirekassen, undertiden hurtigt og undertiden langsomt, men uden nogen sinde at holde op. Når knivene og gaflerne raslede særdeles stærkt, eller nogen af dens kammerater fik et usædvanlig stort stykke fedt, ledsagede den musikken med et hyl, men holdt på et blik af sin herre straks inde dermed og gav sig med fornyet flid i lag med den gamle salme nr. hundrede.

Aftensmaden var endnu ikke spist, da endnu to rejsende, der skulle til samme havn som de andre og i nogle timer havde vandret i regnen, trådte glinsende og tunge af vand ind i værtshuset. Den ene af dem var ejermand af en kæmpe og en lille dame uden arme og ben, der var kørt forud i en fragtvogn; den anden tjente sit brød med at gøre kortkunster og havde forstyrret sit ansigts naturlige udtryk ved at stikke små, aflange stykker bly ind i sine øjne og igen lade dem gå ud af munden, hvilket var et af hans talenter. Navnet på den første af disse ny gæster var Vuffin; den anden hed, måske som en vittig satire på hans grimhed, Smukke William. Kromanden fik travlt med at gøre dem det så hyggeligt som muligt, og snart var begge i deres es.

"Hvordan har kæmpen det?" spurgte Kortben, mens de alle sad med deres tobakspiber ved ilden.

"Han er dårlig til bens," svarede Vuffin. "Jeg begynder at blive bange for, at han snart kommer på knæene."

"Det er kun mådelige udsigter."

"Ja, det må De nok sige. Bliver en kæmpe først skrøbelig på benene, bryder publikum sig ikke mere om ham end om en vissen kålstok."

"Hvad bliver der af de gamle kæmper?"

"Man beholder dem som oftest i selskabet som opvartere for dværgene."

"Men det må dog falde noget kostbart at føde dem, når de ikke længere kan vises frem, hvad?"

"Det er altid bedre end at lade dem komme på sognet eller drive om i gaderne. Lad en kæmpe først blive noget almindeligt, så trækker kæmper ikke mere. Se til træbenene. Fandtes der kun ét menneske med et træben, hvilken skat ville han ikke være!"

"Det ville han!" ytrede kromanden og Kortben på én gang.
"Det er meget sandt."

"I stedet for," vedblev Vuffin, "at hvis De nu kundgjorde, at Shakespeare ville blive opført af lutter træben, ville De ikke tage en sixpence ind."

"Det tror jeg gerne," sagde Kortben. Og det samme sagde kromanden.

"Det viser, ser De," sagde Vuffin, idet han med en demonstrerende mine slog ud med sin pibe, "det viser det kloge i at beholde de udslidte kæmper ved selskaberne, hvor de får kost og logi, så længe de lever, og hvor de i almindelighed også meget gerne slår sig til ro. Der var engang en kæmpe, en neger, som forlod sit selskab for nogle år siden og gav sig til at bære diligenceplakater om i London, hvorved han gjorde sig lige så kendt og billig som en gadefejer. Han døde. Jeg beskylder ingen i særdeleshed," sagde Vuffin og så sig højtideligt om; "men han ødelagde håndværket og – døde."

Kromanden trak vejret dybt og så på hundenes ejermand, som nikkede og sagde barskt, at det huskede han godt.

"Jeg ved det nok, Jerry," sagde Vuffin. "Jeg ved, at De husker det, og den almindelige mening var, at han fik løn som forskyldt. Åh, jeg husker godt den tid, da gamle Maunders havde otte dværge og dværginder hver dag siddende til bords i sit hus i Spa Fields om vinteren, når sæsonen var forbi. De blev

opvartet af otte gamle kæmper i grønne frakker, røde knæbukser, blå bomuldsstrømper og ankelsko. Der var en dværg, som var blevet gammel og ondsksfuld, og når han syntes, at hans kæmpe ikke var rap nok til at varte ham op, stak han ham med knappenåle i benene, da han ikke kunne nå højere. Jeg ved det med vished, for Maunders har selv fortalt mig det."

"Hvad bliver der af dværgene, når de bliver gamle," spurgte kromanden.

"Jo ældre en dværg er, des mere er han værd; en gråhåret dværg med rigelige rynker er hævet over enhver mistanke. Men en kæmpe, der er skrøbelig på benene og ikke kan stå lige! – lad ham blive ved selskabet, men vis ham aldrig frem, hvor mange gode ord man så giver Dem derfor!"

Medens Vuffin og hans to venner røg deres piber og talte sammen, sad den tavse mand i en varm krog, hvor han for øvelsens skyld sank eller lod, som om han sank for seks pence halvpence, balancerede med en fjer på næsen og gjorde lignende behændighedskunster, uden i mindste måde at ænse selskabet, der på sin side heller ikke skænkede ham nogen opmærksomhed. Omsider fik det trætte barn den gamle mand overtalt til at gå til ro, og de gik, mens selskabet blev siddende ved skorstenen, og hundene lå i en beskeden afstand i tryk søvn.

Efter at have sagt godnat til den gamle mand tyede Nell ind på sit fattige loftskammer, men havde næppe lukket døren efter sig, førend der blev banket sagte på den. Hun lukkede straks op og blev lidt overrasket ved synet af Thomas Codlin, hvem hun, som hun troede, havde forladt snorksovende nedenunder.

"Hvad er der på færde?" sagde barnet.

"Ingenting, lille ven," svarede hendes gæst. "Jeg er Deres ven. De har måske ikke troet det; men det er mig, som er Deres ven, ikke ham."

"Hvem?" spurgte barnet.

"Kortben, lille ven. Jeg vil sige Dem noget; uagtet han har et væsen, som De godt kan lide, så er jeg dog den ærlige, åbenhjertige mand. Jeg ser måske ikke sådan ud; men jeg er det."

Barnet begyndte at blive bange i den tanke, at øllet havde haft sin virkning på Codlin, og at denne lovtale over ham selv var en følge deraf.

"Kortben synes god og venlig nok," vedblev menneskefjenden, "men han overdriver. Det gør jeg ikke."

Og var der nogen fejl ved Codlins sædvanlige væsen, var det virkelig også den, at han snarere gjorde for lidt end for meget for at vise sig venlig mod sine omgivelser. Men Nell var forlegen og vidste ikke, hvad hun skulle sige.

"Følg mit råd," sagde Codlin; "spørg mig ikke, hvorfor, men følg det. Hold Dem, så længe De rejser med os, så tæt til mig, som De kan. Tænk ikke på at forlade os – under ingen omstændigheder – men stol på mig og sig, at jeg er Deres ven. Vil De altid huske på det og sige, at det var mig, der var Deres ven?"

"Men hvor og når skal jeg da sige det?"

"Åh, ikke på noget bestemt sted," svarede Codlin, lidt forvirret, som det lod, over dette spørgsmål; "det er mig kun om at gøre, at De holder mig derfor og viser mig retfærdighed. De kan ikke tro, hvor megen interesse jeg har for Dem. Hvorfor vil

De ikke fortælle mig Deres lille historie – den om Dem selv og den stakkels gamle mand? Jeg er den bedste rådgiver, man kan tænke sig, og har så megen interesse for Dem – langt mere end Kortben. Men nu tror jeg, at De bryder op dernede. De skal ikke, kan De nok indse, fortælle Kortben, at vi har haft denne lille passiar med hinanden. Gud velsigne Dem. Husk på vennen. Codlin er vennen, ikke Kortben. Kortben kan være god nok for sig; men den sande ven er Codlin."

Idet Codlin stadfæstede disse forsikringer med en mængde velvillige og beskyttende blikke og megen varme i sit væsen, listede han sig bort på tåspidserne, mens barnet var meget forbavset. Hun grublede endnu over hans underlige adfærd, da den skrøbelige trappe knagede under de øvrige rejsendes fødder, idet de gik i seng. Da de alle var kommet forbi, og lyden af deres fodtrin havde tabt sig, vendte en af dem tilbage, og efter at have tøvet og famlet lidt ude på gangen, som om han ikke rigtig vidste, hvilken dør han skulle banke på, bankede han på hendes.

"Hvem er det?" spurgte barnet indenfor.

"Det er mig – Kortben," hviskede en stemme gennem nøglehullet. "Jeg ville bare sige, at vi må bort tidligt i morgen; for får vi ikke forspringet for hundene og taskenspilleren, vil landsbyerne ikke være en penny værd. Vil De stå tidligt op i morgen og følge med os, så skal jeg kalde på Dem."

Barnet sagde ja, og efter at have sagt ham godnat hørte hun ham liste sig bort. Disse mænds iver voldte hende nogen uro, der ikke blev ringere, når hun tænkte på deres hvisken med hinanden nedenunder og deres forlegenhed, dengang hun var vågnet, og heller ikke var hun ganske fri for en anelse om, at de

ikke var det mest passende selskab, hun kunne træffe. Hendes uro var imidlertid for intet at regne i sammenligning med hendes træthed, og snart glemte hun den i søvnens arme.

Ganske tidligt næste morgen holdt Kortben sit løfte og bad hende, efter at have banket sagte på hendes dør, endelig straks at stå op, da hundenes ejermand endnu snorkede. Hvis de ikke spildte tiden, kunne de få et godt forspring både for ham og for taskenspilleren, der talte i søvne og, efter hvad han kunne høre, syntes at drømme, at han balancerede med et æsel. Hun sprang straks op af sengen og vækkede den gamle mand så hurtigt, at de begge til Kortbens trøst og glæde var lige så tidligt færdige som han selv.

Efter en meget hastig og lidet omstændelig frokost tog de afsked med kromanden og forlod "De lystige Sandagere". Morgenens var smuk og varm, jorden kølig for fødderne efter den foregående regn, hækkene livligere og grønnere, luften klar og alt friskt og kraftigt. Under disse omstændigheder gik vejen godt for dem.

De var ikke gået ret langt, førend barnet atter overraskedes af det forandrede væsen, som Thomas Codlin viste, idet han i stedet for at traske gnaven af sted ene for sig selv holdt sig tæt til hende, og hver gang han fik lejlighed til, uset af sin kammerat, at se på hende, ved ansigtsfordrejelser og kast med hovedet advarede hende om ikke at fæste lid til denne Kortben, men gemme hele sin fortrolighed til ham selv. Heller ikke indskrænkede han sig til blikke og fagter; for når hun og hendes bedstefader gik ved siden af Kortben, og denne lille mand med sin sædvanlige lystighed talte om en mængde ligegyldige ting, viste Codlin sin skinsyge og mistillid ved at følge hende lige i

hælene og af og til på en meget barsk og smertefuld måde formane hendes ankler med teatrets ben.

Hele denne adfærd gjorde naturligvis barnet endnu mere årvågen og mistroisk, og hun mærkede snart, at hver gang de gjorde holdt for at spille uden for et ølhus eller et lignende sted i en landsby, holdt Codlin, mens han udførte sin part af forestillingen, stadig øje med hende og den gamle mand eller opfordrede denne med megen tilsyneladende venlighed og opmærksomhed til at støtte sig på hans arm og holdt således fast på ham, indtil skuespillet var forbi, og de atter gik videre. Dette forøgede barnets mørke anelser og gjorde hende endnu mere urolig og ængstelig.

Imidlertid nærmede de sig den by, hvor væddeløbene den næste dag skulle finde sted.

Det var mørkt, førend de nåede byen, og lange havde de sidste mil været. Her var alt tummel og forvirring; gaderne var fulde af skarer af mennesker, hvoraf mange var fremmede, efter den måde at dømme, hvorpå de så sig om; kirkeklokkerne kimed lystigt, og flag vajede fra vinduer og tagrygge. I de store gårdsrum i gæstgiverstederne ilede opvartere frem og tilbage; heste trampede på de ujævne brosten; vogntrin faldt raslende ned, og modbydelige dunster fra mangfoldige middagsmåltider ramte lugtesansen med en tung, lunken tåge. I de mindre værtshuse kvækkede violiner af alle kræfter melodier for vaklende fødder; drukne mennesker istemte, idet de glemte omkvædet på deres viser, et sanseløst hyl, der kvalte den svage klokkeringning og gjorde dem rasende efter mere at drikke; hobe af landstrygere samlede sig ved dørene for at se et

omvandrende fruentimmer danse og føjede deres støj til den skingrende piccolofløjte og den øredøvende tromme.

Gennem disse vanvittige optrin førte barnet, bange og oprørt over, hvad hun så, sin forvirrede myndling, idet hun klyngede sig tæt til sin vejviser og skælvede for, at hun skulle blive skilt fra ham i trængslen og nødes til selv at finde vej. Idet de gik hurtigere for at slippe ud af denne støj og tummel, kom de omsider gennem byen og nåede væddeløbsbanen, der lå på en bakke på en åben hede, en halv mil fra byens yderste grænser.

Der var mange mennesker her, og det ikke af de mest tiltalende eller bedst klædte. De havde travlt med at opslå telte og drive pløkker ned i jorden og ilede frem og tilbage med støvede fødder og manganen en brummende ed; trætte børn var bragt til hvile på halmbunker imellem vognhjulene og græd sig i søvn, og usle, magre heste og æsler, der nylig var sluppet løs, græssede imellem mandfolk og fruentimmer og gyder og kedler og halvt tændte bål og lysestumper, der flimrede og løb i trækvinden. Barnet var desuagtet vel til mode, fordi hun lykkelig og vel var sluppet bort fra byen, og trak vejret friere. Efter et tarveligt aftensmåltid, som gjorde et så stort hul i hendes lille forråd af penge, at hun kun havde nogle få halvpence tilbage til at købe frokost for næste morgen, lagde hun og den gamle mand sig til ro i en krog af et telt og sov, trods de travle forberedelser, der blev truffet rundt omkring dem, hele natten igennem.

Og nu var den tid kommet, da de skulle tigge deres brød. Kort efter solens opgang om morgenen listede hun sig fra teltet hen på en mark et kort stykke derfra, hvor hun plukkede nogle vilde roser og andre markblomster i den hensigt at binde små

buketter af dem, som hun ville falbyde til de fine damer i vognene, når selskabet indfandt sig. Hendes tanker var ikke ørkesløse, mens hun var således optaget; da hun var kommet tilbage og sad ved siden af oldingen i en krog af teltet, hvor hun bandt sine blomster sammen, medens de to mænd lå og snuede i en anden, trak hun ham i ærmet og sagde sagte, idet hun skottede til dem:

"Bedstefader, se ikke på dem, jeg taler om, og lad, som om jeg ikke talte om andet end det, jeg tager mig for. Hvad var det, du sagde til mig, førend vi forlod det gamle hus? At hvis de vidste, hvad vi havde i sinde, ville de sige, at du var sindssvag, og skille os ad."

Med vild forfærdelse vendte oldingen sig om mod hende; men hun standsede ham med et blik, hvorpå hun, efter at have bedt ham holde nogle blomster, mens hun bandt dem sammen, bragte sine læber nærmere til hans øre:

"Jeg ved, at det var det, du sagde til mig. Jeg husker det meget godt. Jeg ville ikke så let kunne glemme det. Disse mennesker, bedstefader, har os mistænkt for, at vi hemmeligt har forladt vore venner, og vil føre os hen til en eller anden mand, som skal indespærre os og bringe os tilbage. Hvis du lader din hånd ryste således, kan vi aldrig komme bort fra dem; men hvis du vil være rolig nu, kan vi let gøre det."

"Hvorledes?" mumlede den gamle mand; "hvorledes, kære Nelly? De vil indespærre mig i en mørk og kold stenstue og lænke mig til væggen, Nelly, piske mig med svøber og aldrig mere lade mig få dig at se!"

"Nu ryster du igen, bedstefader. Hold dig tæt ved mig hele dagen. Æns dem ikke, se ikke på dem, men på mig. Jeg skal nok

finde et øjeblik, hvor vi kan liste os bort. Når det sker, må du følge med mig og hverken stå stille eller sige et eneste ord. Forstår du mig?"

"Halløj, er De allerede oppe, lille ven?" sagde Codlin, idet han løftede hovedet i vejret og gabede, og da han derpå mærkede, at hans kammerat endnu lå i dyb søvn, tilføjede han med en alvorlig hvisken: "Codlin er vennen, husk vel på det, ikke Kortben."

"Jeg binder nogle buketter, som jeg vil se at få solgt i væddeløbsdagene," svarede barnet. "Vil De have en – til gave, mener jeg?"

Codlin ville have rejst sig op for at modtage den; men barnet skyndte sig hen til ham og stak ham den i hånden. Han fæstede den i sit knaphul med et for en menneskefjende ubeskriveligt udtryk af velbehag, mens han skelede hoverende til den intetanende Kortben og tilføjede, idet han atter lagde sig ned: "Codlin er vennen, sandt for dyden!"

Alt som morgenen gik, fik teltene et mere broget og glimrende udseende, og lange rækker vogne kom rullende sagte hen over grønsværen. Mænd, der om natten havde drevet om i bluser og lædergamacher, kom frem i silketrøjer og med hatte og fjerbuske som taskenspillere eller markskrigere eller i strålende liberier som opvartere i spilleteltene eller også forklædt som kraftige landmænd for at tjene til lokkeduer ved ulovlige lykkespil. Sortøjede sigøjnerinder med brogede tørklæder om hovedet gik ud for at spå, og blege, spinkle kvinder med svindsottige ansigter fulgte i fodsporene på bugtalere og gøglere og talte med grådige øjne sixpencene, længe førend de var tjent.

Hen ad den endnu åbne væddeløbsbane førte Kortben sit selskab, blæsende på messingtrompeten og råbende med Punchs stemme; i hælene på ham gik Thomas Codlin, der slæbte på teatret, med øjnene fæstet på Nelly og hendes bedstefader, der holdt sig noget tilbage. Barnet havde sin lille kurv med blomster på armen og standsede undertiden med frygtsomme og beskedne blikke for at falbyde dem ved en eller anden prægtig vogn; men ak, der var så mange dristige tiggere der, sigøjnere, som lovede ægtemænd, og andre adepter i deres håndtering, og skønt nogle damer smilede venligt, idet de rystede på hovedet, og andre råbte til herrerne ved siden af dem: "Se det smukke ansigt der!" lod de dog det smukke ansigt gå videre uden at tænke på, at det var præget af træthed og sult.

Der var kun én dame, der syntes at forstå barnet. Hun sad alene i en smuk vogn, medens to unge, efter nyeste mode klædte mænd, der nylig var steget ned fra vognen, talte og lo højt et lille stykke fra den og syntes ganske at glemme hende. Der var mange damer rundt omkring; men de vendte ryggen til eller så en anden vej eller så venligt på de to unge mænd og overlod hende til sig selv. Hun viste en sigøjnerinde, der endelig ville spå hende, bort med de ord, at hendes skæbne for flere år siden var blevet hende forudsagt; men hun kaldte barnet til sig og lagde, idet hun tog hendes blomster, nogle penge i hendes skælvende hånd og bad hende gå hjem og for guds skyld blive hjemme.

Omsider opslog Codlin teatret på et bekvemt sted; snart var tilskuerne midt inde i forestillingen. Barnet, der havde sat sig bag ved skuepladsen med den gamle mand, havde tænkt på, hvor underligt det var, at heste, der var sådanne smukke,

skikkelige skabninger, ligesom kunne gøre alle de mennesker, de trak til sig, til landstrygere, da en lydelig latter over en eller anden vittighed af Kortben, der havde hentydning til dagens forhold, vakte hende af hendes drømme og fik hende til at se sig om.

Skulde de nogen sinde komme uset bort, var det nu netop øjeblikket dertil. Kortben brugte kampstokkene på det kraftigste og stødte i kampens raseri personerne i stykket imod siderne af teatret; folk så til med smilende ansigter, og Codlin havde opløst sine træk i et barskt smil, da hans omvandrende øjne så hænder fordybe sig i vestelommer og famle hemmeligt efter sixpencer. Skulle de nogen sinde komme uset bort, var det nu netop øjeblikket dertil. De greb det og flygtede.

De banede sig vej mellem telte og vogne og skarer af mennesker og standsede ikke en eneste gang for at se sig tilbage. Klokken ringede, og banen blev ryddet, da de kom hen til tovene, men de fo'r tværs over den uden at ænse de råb og skrig, der opløftedes, fordi de krænkede dens helligdom, listede sig med hurtige skridt hen under bakkeåsen og ilede ud på åben mark.

19

Den ene dag efter den anden løftede Kit, når han vendte hjem fra et eller andet forsøg på at få noget arbejde, øjnene op til vinduet i det lille værelse, han havde rost så stærkt for barnet, og håbede at se et eller andet tegn på hendes nærværelse. Hans eget inderlige ønske i forening med den forsikring, han havde fået af Quilp, opfyldte ham med den tro, at hun endnu ville komme og gøre krav på det tarvelige tilflugtssted, han havde tilbudt, og af enhver dags døde håb udsprang et nyt til den næste.

"I morgen kommer de vist, hvad, moder?" sagde han, idet han med en træt mine lagde sin hat fra sig og sukkede. "Nu har de været borte i otte dage. De kan dog ikke blive over otte dage borte, vel?"

Moderen rystede på hovedet og huskede ham på, hvor ofte han allerede var blevet skuffet.

"Ja for den sags skyld taler du sandt og fornuftigt nok, som du altid gør, moder. Men jeg synes dog, at otte dage er rigeligt nok for dem at drive omkring i; synes du ikke?"

"Det er rigeligt nok, og mere end nok; men derfor kommer de måske alligevel ikke tilbage."

Kit var et øjeblik tilbøjelig til at blive gnaven over denne modsigelse, og det så meget mere, som han havde ventet den og kendte den forud. Men denne drift var kun kortvarig, og hans blik blev venligt, førend det var kommet tværs over værelset.

"Hvad tror du da, der er blevet af dem, moder? Du tror dog vel ikke, at de er gået til søs?"

"Vist ikke som søfolk. Men jeg kan ikke tro andet, end at de må være rejst til et fremmed land."

"Hør," udbrød Kit sørgmodigt, "tal ikke således."

"Jo, jeg er, oprigtigt talt, bange for det. Alle naboerne taler derom, og der er endog dem, der vil vide, at de er blevet set om bord i et skib, og som kan sige dig navnet på det sted, hvor de er taget hen, hvilket er mere, end jeg kan, da det er et meget svært navn."

"Jeg tror ikke et ord deraf. Sådan nogle sladderhanke, hvor kan de vide det?"

"De kan naturligvis tage fejl; jeg kan jo ikke vide det, skønt jeg slet ikke holder det for så urimeligt, at de kan have ret; for det hedder sig, at den gamle havde stukket nogle få penge til side, som ingen vidste noget af, ikke engang den stygge lille mand, du har fortalt mig om – hvad er det nu, han hedder? – Quilp; og at han og miss Nell ville bosætte sig udenlands, hvor pengene ikke kan tages fra dem, og hvor de kan leve i fred og ro. Det lyder dog ikke så usandsynligt, vel?"

Kit kløede sig modfaldent i hovedet, som om han mod sin vilje måtte indrømme, at det var rigtigt, og klatrede derpå op til det gamle søm, tog buret ned og begyndte at gøre det rent og give fuglen foder. Idet hans tanker fra denne syssel vendte tilbage til den lille gamle herre, der havde givet ham shillingen, huskede han pludselig på, at det netop var den dag, ja næsten den selvsamme time, på hvilken herren havde sagt, at han igen ville være uden for notarens hus. Ikke så snart mindedes han dette, førend han skyndsomst hængte buret op og, efter i en fart at have forklaret sit ærinde, i fuld galop skyndte sig af sted.

Det var et par minutter over tiden, da han kom til huset, hvilket lå et stykke vej fra hans hjem, men til alt held var den lille gamle herre ikke kommet endnu; i det mindste var der ingen vogn at se, og det var ikke rimeligt, at han var kommet og kørt bort igen på så kort tid. Sikker på ikke at være kommet for sent støttede Kit sig til en lygtepæl for at trække vejret og ventede på klepperten og dens byrde.

Ikke længe derefter kom klepperten også ganske rigtig travende om hjørnet med så halsstarrig en mine, som en kleppert kunne sætte op, og trippede så forsigtigt, som om den spejdede efter de reneste steder og på ingen måde ville tilsmudse sine fødder eller uden nødvendighed overile sig. Bag ved klepperten sad den lille gamle herre, og ved siden af ham sad den lille gamle dame med en buket ligesom den, hun havde haft med forrige gang.

Den gamle herre, den gamle dame, klepperten og vognen kom i den mest fuldkomne enighed op ad gaden, indtil de var en halv snes døre fra notarens hus; men da blev klepperten, narret af en messingplade neden for en skrædders dørhammer, pludselig stående og påstod med trodsig tavshed, at det var det hus, de søgte.

"Nå, hav den godhed at gå videre; dette er ikke det rigtige sted," sagde den gamle herre.

Klepperten så opmærksomt på en prop i en vandrende og syntes at falde i tanker.

"Å Gud, du er en styg Whisker!" udbrød den gamle dame. "Og det efter at den har været så artig og er gået så godt! Jeg skammer mig virkelig på dens vegne. Jeg ved ikke, hvad vi skal gøre ved den, nej jeg ved sandelig ikke."

Efter at klepperten tilstrækkelig havde overtydet sig om proppens natur og egenskaber, så den op i luften efter sine gamle fjender, fluerne, og da netop en af dem i samme øjeblik kildrede den i øret, rystede den på hovedet og viftede med halen, hvorpå den syntes at blive tankefuld, men dog at være ganske fornøjet og fattet. Da den gamle herre havde udtømt sine overtalelsesgaver, steg han ned for at trække den, hvorpå klepperten, måske fordi den opfattede dette som en fyldestgørende indrømmelse, måske også fordi den tilfældigvis fik øje på den rigtige messingplade, eller måske fordi den var gnaven, fo'r af sted med den gamle dame og blev stående uden for det rigtige hus, idet den lod den gamle herre komme pustende bagefter.

Da var det, at Kit viste sig ved kleppertens hoved og tog smilende til hatten.

"Men, min Gud," udbrød herren, "der er jo drengen! Kære ven, ser du ham ikke?"

"Jeg lovede at være her," sagde Kit og klappede Whisker på halsen. "Jeg håber, De har haft en behagelig tur. Det er en meget pæn lille kleppert."

"Det er en ualmindelig dreng, kære ven," sagde den gamle herre. "En god dreng, det er jeg vis på."

"Ja jeg med," svarede den gamle dame; "en meget god dreng og vist også en god søn."

Kit svarede på disse tillidsytringer ved atter at tage til hatten og blev rød i hovedet. Den gamle herre hjalp nu damen ned, og efter at have set på ham med et bifaldende smil gik de ind i huset, idet de talte om ham undervejs, hvad Kit ikke kunne lade være at tro. Straks efter kom Witherden, der lugtede meget

stærkt til buketten, hen til vinduet og så på ham, og derpå kom Abel og så på ham, og så kom den gamle dame og den gamle herre og så igen på ham, og så kom de allesammen og så på ham, hvilket Kit, der blev meget forlegen herover, lod, som han ikke lagde mærke til. Han klappede derfor klepperten, og i denne dristighed fandt klepperten sig med den største venlighed.

Ansigterne var for ikke ret mange øjeblikke siden forsvundet fra vinduerne, da Chuckster, i sin kontorfrakke og med hatten hængende på hovedet, som om den var faldet ned fra en knage, viste sig på fortovet for at sige ham, at man ville tale med ham indenfor, hvorfor han bad ham gå ind; han skulle nok passe på vognen så længe.

Skælvende og bævende trådte Kit ind i kontoret; for han var ikke vant til at have at gøre med fremmede damer og herrer, og blikkasserne og de støvede aktbunker havde i hans øjne et ærverdigt og ærefrygtvækkende udseende. Og Witherden var tillige en vims mand, der talte meget højt og hurtigt, og alles øjne hvilede på ham, og han var så lurvet.

"Nå, min dreng," sagde Witherden, "du er kommet for at aftjene den shilling, ikke for at få en til, hvad?"

"Nej," svarede Kit og tog mod til sig til at se op, "det har jeg sandelig ikke tænkt på."

"Lever din fader?" spurgte notaren.

"Han er død."

"Men din moder?"

"Ja."

"Gift igen, hvad?"

Ikke uden harme svarede Kit, at hun var enke med tre børn; og at hun skulle være gift igen, ville herren vist ikke tænke, hvis han kendte hende. Ved dette svar puttede Witherden atter næsen ned mellem blomsterne og hviskede bag buketten til den gamle herre, at han troede, at knøsen var så ærlig, som nogen kunne være.

"Hør," sagde Garland, da de havde stillet ham nogle flere spørgsmål, "jeg giver dig ikke noget –"

"Mange tak," svarede Kit, og det for ramme alvor; for disse ord syntes at fri ham for den mistanke, hvortil notaren havde hentydet.

"Men," vedblev den gamle, "jeg kan måske få lyst til at høre noget mere om dig. Sig mig derfor, hvor du bor, så vil jeg skrive det op i min lommebog."

Kit sagde ham det, og den gamle skrev adressen op, men havde næppe gjort det, før der hørtes en stærk tummel ude på gaden, og den gamle dame, som havde skyndt sig hen til vinduet, råbte, at Whisker var løbet sin vej, hvorpå Kit fo'r ud for at hjælpe, og de andre bagefter.

Det lod til, at Chuckster havde stået med hænderne i lommen og set ligegyldigt på klepperten og af og til hånet den med formaninger, som: "Stille!" – "Rolig!" – "Hoa!" og deslige, der ikke kunne tåles af en vælig kleppert. Som følge heraf havde klepperten, der ikke lod sig afskrække af hensyn til pligt eller lydighed og ikke nærrede den fjerneste frygt for det menneskelige øje, omsider taget til bens og raslede nu ned ad gaden, mens Chuckster med hatten af hovedet og en pen bag øret holdt fast i vognen og gjorde frugtesløse forsøg på at trække den modsatte vej til alle tilskueres uendelige beundring.

Men selv i at løbe bort viste Whisker sig egen; for den var ikke kommet ret langt, førend den pludselig stod stille og begyndte, førend der kunne komme hjælp, at gå tilbage næsten lige så hurtigt, som den var gået fremad. På denne måde skødes og stødtes Chuckster meget respektstridigt tilbage til kontoret, som han udmattet og modfalden nåede.

Derpå satte den gamle dame sig op i vognen, og Abel, som de var kommet for at hente, satte sig ligeledes op. Den gamle tog, efter at have foreholdt klepperten dens usømmelige opførsel og gjort Chuckster undskyldninger, ligeledes plads, og dermed kørte de, idet de til afsked vinkede ad notaren og hans skriver og mere end én gang vendte sig om for at nikke venligt ad Kit, der stod på gaden og så efter dem.

Kit vendte sig bort og glemte meget snart både klepperten, vognen, den lille dame, den lille gamle herre og den lille unge herre med, idet han tænkte på, hvad der vel kunne være blevet af hans forrige herre og hans yndige datterdatter, der var hovedkilden til alle hans tanker. Medens han endnu stadig søgte efter en rimelig grund til at forklare deres udeblivelse og til at overtale sig om, at de snart måtte vende tilbage, gik han hjem i den hensigt at fuldende det arbejde, som det pludselige minde om hans løfte havde afbrudt, og derpå at gå ud igen for at prøve sin lykke for den dag.

Da han kom hen til hjørnet af den gård, hvor han boede, se, da var klepperten der også! Ja, der stod den og så stædigere ud end sædvanlig, og i vognen og passende nøje på enhver af dens bevægelser sad kun Abel, der, da han tilfældigvis løftede øjnene op og så Kit gå forbi, nikkede til ham, som om han ville nikke sit hoved af.

Kit blev forundret over at se klepperten igen, og det så nær ved hans hjem; men det faldt ham slet ikke ind, i hvilket øjemed den var kommet der, eller hvor den gamle dame og herre var gået hen, førend han, da han var kommet ind, så dem sidde inde i stuen i samtale med hans moder. Ved dette uventede syn rev han hatten af hovedet og gjorde noget forvirret sit bedste buk.

"Vi er kommet før du, Christopher, ser du nok," sagde Garland smilende.

"Ja," svarede Kit og så hen på sin moder for at få nærmere oplysning om besøget.

"Denne herre har været så god, min dreng," sagde hun til svar på hans stumme spørgsmål, "at spørge mig, om du havde en god kondition eller i det hele taget nogen kondition, og da jeg svarede, at du ingen havde, var han så god at sige –"

"– at vi trænger til en skikkelig knøs hjemme i vort hus," sagde herren og damen på én gang, "og at vi måske ville tænke på det, hvis vi fandt, at alt var, som vi ønskede."

Da dette at tænke på det åbenbart ville sige at tænke på at fæste Kit, blev han øjeblikkelig lige så ængstelig som moderen; for det lille gamle par var meget omstændeligt og forsigtigt og stillede så mange spørgsmål, at han begyndte at blive bange for, at han aldrig ville slippe vel fra det.

"De ser selv, min gode kone," sagde Garland til Kits moder, "at det er nødvendigt at være varsom og nøjeregnende i en sag som denne; for vor familie indeholder kun tre personer, og vi er meget rolige, ordentlige folk, og det ville være slemt, hvis vi tog fejl og fandt tingene anderledes, end vi havde håbet og ventet."

Hertil svarede Kits moder, at dette var fuldkommen sandt og rigtigt, og Himlen forbyde, at hun skulle være bange eller have grund til at være bange for nogen undersøgelse om hende selv eller hendes søn; det var en meget god søn, skønt hun var hans moder, i hvilken henseende hun måtte være så fri at sige, at han lignede sin fader, der ikke alene havde været en god søn mod sin moder, men også den bedste ægteemand og den bedste fader; dette vidste hun, at Kit både kunne og ville stadfæste, og det samme ville også lille James og barnet have kunnet, hvis de havde været gamle nok, hvilket de desværre ikke var, skønt det måske, da de ikke kendte det tab, de havde lidt, var langt bedre, at de var så unge, som de var.

Garland henvendte nu nogle spørgsmål til Kit om hans kundskaber og talenter i almindelighed, medens mrs. Garland sysselsatte sig med børnene, og da hun af Kits moder havde hørt visse mærkelige omstændigheder ved børnenes fødsel, fortalte hun andre mærkelige omstændigheder ved sin søn Abels fødsel, hvorefter det fremgik, at såvel Kits moder som hun selv fremfor alle andre koner af hvilken som helst stand eller alder havde været særlig hjemsøgt af farer og sorger. Til sidst undersøgtes forfatningen og omfanget af Kits garderobe, og efter at et lille forskud var blevet betalt til dens udbedring, blev han mod en årlig løn af seks pund, foruden kost og logi, formelig fæstet af mr. Og mrs. Garland til Abel Cottage i Finchley.

Det ville være vanskeligt at sige, hvilken part der var mest fornøjet over denne overenskomst, hvis afslutning fejredes med de gladeste smil og muntreste blikke på begge sider. Man vedtog, at Kit næste dags morgen skulle indfinde sig i sit ny opholdssted, og efter at det lille gamle par havde skænket lille James og barnet hver en halv krone, tog det omsider afsked, ledsaget helt ud på gaden af den ny tjener, som holdt den stridige kleppert ved tømme, mens de satte sig op, og med let hjerte så dem køre bort.

"Nå, moder," sagde Kit, idet han kom løbende ind, "nu tror jeg, at min lykke er gjort."

"Ja, det skulle jeg mene, Kit. Seks pund om året! Tænk bare!"

"Åh!" sagde Kit og søgte at vedligeholde den alvor, som hensynet for en sådan sum fordrede, men desuagtet grinede af henrykkelse. "Det er en hel formue!"

Kit trak vejret dybt, da han havde sagt dette, og idet han stak hænderne så dybt ned i sine lommer, som om der i det mindste var ét års løn i hver af dem, så han på sin moder, som om han så igennem hende og ned ad et umådeligt perspektiv på den anden side.

"Med Guds hjælp skal vi gøre en sådan dame af dig til om søndagen, sådan en student af James, sådan et barn af den lille, sådan et værelse af det ovenpå. Seks pund om året!"

"Hm!" kvækkede en fremmed stemme. "Hvad er det for seks pund om året?" og idet stemmen stillede dette spørgsmål, trådte Quilp ind med Swiveller i hælene på sig.

"Hvem sagde, at han skulle have seks pund om året?" sagde Quilp og så sig nysgerrigt om. "Var det den gamle mand eller lille Nelly, der sagde det? Og hvorfor skal han have disse penge, og hvor er de, hvad?"

Den gode kone blev så urolig over dette pludselige syn af dette stykke hæslighed, at hun hastigt snappede barnet op af vuggen og flygtede hen i den fjerneste krog af stuen, medens lille James, der sad på sin skammel med hænderne støttet på knæene, så ligesom fortryllet på ham og brølede lysteligt hele tiden. Swiveller tog et flygtigt overblik over familien over Quilps hoved, og Quilp selv smilede med hænderne i lommen med inderligt velbehag over det røre, han havde forvoldt.

"Bliv ikke bange, mistress," sagde han efter en pause. "Deres søn kender mig; jeg spiser ikke børn; jeg kan ikke lide dem. Men det er dog lige så godt at få denne unge skrålhals til at tie, for at jeg ikke skal fristes til at gøre ham noget. Hov! Vil du holde mund?"

Lille James standsede de tårer, han havde presset ud af sine øjne, og hensank øjeblikkelig i en stum rædsel.

"Pas på, at du ikke tager på veje igen, slyngel," sagde Quilp og så barskt på ham, "ellers vrænger jeg ansigter ad dig, så at du får krampe, det gør jeg. Og nu du, hvorfor har du ikke været hos mig, således som du lovede?"

"Hvad skulle jeg komme efter?" svarede Kit. "Jeg har jo lige så lidt at gøre med Dem som De med mig."

"Hør nu engang," sagde Quilp, idet han hurtigt vendte sig fra Kit om til hans moder. "Hvornår kom hans forrige herre eller lod sidst høre fra sig? Er han her ikke? Hvis ikke, hvor er han da?"

"Han har slet ikke været her?" svarede hun. "Jeg ville ønske, at vi vidste, hvor de var taget hen; for det ville gøre min søn en hed del lettere om hjertet og mig med. Hvis De er den herre, der hedder mr. Quilp, så havde jeg troet, at De vidste det, og det sagde jeg ham endnu i dag."

"Hm," mumlede Quilp, åbenbart ærgerlig over at måtte tro, at dette var sandt. "Og det samme vil De også sige til denne herre?"

"Hvis denne herre er kommet for at stille det samme spørgsmål, kan jeg ikke svare ham andet, skønt jeg for vor egen skyld ville ønske, at jeg kunne."

Quilp så på Richard Swiveller og sagde, at da han havde mødt ham uden for døren, havde han troet, at han var kommet for at spørge til flygtningene. Havde han ikke ret?

"Jo," sagde Dick, "det var hensigten med min nuværende ekspedition. Jeg troede, jeg skulle få noget at vide; men lad os ringe med ligklokken over det indfald. Jeg vil begynde."

"De synes at være blevet skuffet," mente Quilp.

"En vandgang, sir, en vandgang. Jeg har indladt mig på en spekulation, der har vist sig at være uheldig, og lysets og skønhedens væsen vil blive bragt som offer på Cheggs alter. Sådan er det."

Dværgen kastede et spydigt smil på Richard, men Richard, der havde taget en dygtig frokost til sig i selskab med en ven, lagde slet ikke mærke til ham og vedblev med modfalden og nedslagen mine at klage over sin skæbne. Quilp så tydeligt, at der var en hemmelig grund til dette besøg og hans usædvanlige modløshed, og ville i håb om, at der kunne ligge et middel til at gøre ondt gemt derunder, gå på jagt efter den. Ikke så snart var han enig med sig selv herom, førend han lagde så megen ærlighed i sit ansigt, som det var i stand til at udtrykke, og ytrede sin inderligste deltagelse.

"Jeg er selv ubehagelig til mode over vore venners udeblivelse," sagde Quilp; "men De har utvivlsomt virkelige grunde, private grunde til Deres sorg, og derfor falder den tungere end min."

"Ja naturligvis," svarede Dick tvært.

"Det gør mig virkelig meget ondt. Jeg er selv i dårligt humør. Men da vi nu engang er kammerater i denne modgang, skal vi da ikke også være kammerater i den sikreste måde at glemme den på? Hvis De ikke har noget at gøre, så, for at få Dem til at slå ind på en anden retning," sagde Quilp, idet han trak ham i ærmet og skelede til ham, "er der et hus nede ved floden, hvor man har den fortræffeligste schiedammer – den skal være smuglet ind, men det bliver mellem os – det er den bedste i hele verden. Værten kender mig. Der er et lysthus, hvorfra man har

udsigt til floden, og hvor vi kan få et glas af dette herlige stof og en pibe af den allerbedste tobak – jeg ved med vished, at den er af første kvalitet – og have det rigtig behageligt og hyggeligt, hvis ikke meget påtrængende forretninger kalder Dem andetsteds hen, hvad?"

Medens dværgen talte, opløste Dicks ansigt sig i et velbehageligt smil, og rynkerne i hans pande glattedes langsomt. Da han var færdig, så Dick ned på Quilp på den samme poliske måde, hvorpå Quilp så op på ham, og der var intet andet tilbage end at gå hen til det omtalte lysthus, hvilket de også straks gjorde. I samme øjeblik, de vendte ryggen til, optøedes lille James og fortsatte sin græden fra det punkt af, hvor Quilp havde bragt ham til at fryse.

Lysthuset, som Quilp havde talt om, var en bar og rådden kasse af uhøvlede brædder, der hang ud over floddyndet og truede med at glide ned i det. Værtshuset, hvortil det hørte, var en faldefærdig, af rotter undergravet bygning, der kun holdtes oppe af nogle svære bjælker, som havde båret den så længe, at selv de begyndte at smuldre hen og give efter for deres byrde; det indre svarede ganske til det ydre. Værelserne var lave og fugtige, de klamme vægge fulde af huller og sprækker, de rådne gulve sunkne, og selve bjælkerne var veget ud af deres leje og advarede den frygtsomme fremmede mod deres naboskab.

Til dette indbydende sted førte Quilp Richard Swiveller og opfordrede ham undervejs til at lægge mærke til dets skønheder; og på lysthusets bord, der var dybt udskåret med mangel en galge og mangt et begyndelsesbogstav, viste der sig snart en bimpel fuld af den lovpriste drik. Efter at have tappet den i glassene med øvet hånd og blandet den med omtrent en

tredjedel vand gav Quilp Richard Swiveller hans part, hvorpå han tændte sin pibe ved en stump lys i en meget gammel og bulet lygte, kastede sig på en bænk og dampede væk.

"Er det godt?" spurgte Quilp, da Richard Swiveller smækkede med læberne. "Er det stærkt og kraftigt? Får det Dem til at blinke og rømme Dem? Kommer vandet Dem i øjnene, og standser Deres åndedræt, hvad?"

"Om det gør?" udbrød Dick, idet han hældte noget af indholdet ud af sit glas og fyldte resten med vand. "De vil da vel ikke bilde mig ind, menneske, at De drikker sådan en flydende ild?"

"Ikke? Ikke drikke det? Se engang!"

Med disse ord tappede og tømte han tre små glas ublandet brændevin, hvorpå han med en afskyelig ansigtsfordrejelse tog en mængde drag af sin pibe og sank røgen, som han udsendte som en tyk sky gennem næsen. Efter denne heltegering satte han sig i sin forrige stilling og lo umådeligt.

"Udbring en skål!" råbte Quilp og dundrede i en slags takt skiftevis med sin næve og sin albue i bordet. "For en dejlighed, en kvinde! Lad os få en skål for en dejlighed og tømme vore glas til sidste dråbe. Hendes navn – nå?"

"Vil De endelig have et navn, så nævner jeg Sophy Wackles."

"Sophy Wackles," skreg dværgen, "den nuværende miss Sophy Wackles, den tilkommende mrs. Richard Swiveller – den tilkommende mrs. Richard Swiveller – ha, ha, ha!"

"Ak, det kunne De have sagt for et par uger siden; men nu er der ikke længere tale om det, kammerat. Hun ofrer sig på Cheggs alter –"

"Forgiv Cheggs, skær ørerne af Cheggs. Jeg vil ikke vide noget af Cheggs. Hendes navn er Swiveller eller intet. Jeg vil drikke hendes skål igen og hendes faders og hendes moders og alle hendes søskendes – en skål for den ædle familie Wackles – for alle Wackles'erne i ét glas – ned med det lige til bundfaldet!"

"Nå," sagde Richard Swiveller, idet han pludselig standsede med at føre glasset til sine læber og i en slags lammelse så på dværgen, medens denne svang sine arme og ben i luften. "De er en lystig fyr; men af alle de lystige fyre, jeg har set eller hørt tale om, har De det særeste og mest påfaldende væsen, forsikrer jeg Dem."

Denne oprigtige udtalelse snarere forøgede end formindskede Quilps udskejelser, og Swiveller, der forbavsedes over at se ham så overgiven og selv ikke drak så lidt for selskabs skyld, begyndte umærkeligt at blive mere omgængelig og åbenhjertig, så at han, idet Quilp forsigtigt bragte ham på gled, til sidst blev i høj grad fortrolig. Efter at Quilp først havde bragt ham i denne stemning og nu vidste, hvilken tone han skulle slå an, når han var i forlegenhed, blev hans opgave forholdsvis let, og han kendte snart alle enkeltheder ved den godtroende Dicks og hans kløgtigere vens plan.

"Stop!" sagde Quilp. "Det er rigtigt, sådan skal det være. Sagen kan og skal bringes i stand. Der har De min hånd på det; fra dette minut af er jeg Deres ven."

"Hvad, tror De, at der endnu skulle være en mulighed?" spurgte Dick, forbavset over denne opmuntring.

"En mulighed?" gentog dværgen. "En vished! Sophy Wackles kan blive en Cheggs, eller hvad hun ellers har lyst til, men aldrig en Swiveller. Å, De lykkens pamfilius! Han er rigere end en jøde;

De er en holden mand. Jeg ser ikke andet i Dem end Nellys mand, der vælter sig i guld og sølv. Jeg vil hjælpe Dem. Det skal ske. Husk mine ord; det skal ske!"

"Men hvorledes?" sagde Dick.

"Der er tid nok dertil," svarede dværgen, "og det skal ske. Vi vil sidde og gå det igennem fra først til sidst. Fyld Deres glas, mens jeg er borte. Jeg kommer straks tilbage, straks."

Med disse hastige ord gik Quilp hen til en ødelagt keglebane bag ved værtshuset, hvor han kastede sig ned på jorden og skreg og boltrede sig med ustyrlig henrykkelse.

"Det er løjer," udbrød han, "glimrende løjer, fuldstændigt opfundet og ordnet, så at de er lige til at nydes. Det var altså denne flynder af en karl, der fik mine knokler til at værke forleden dag? Hans ven og kammerat i sammensværgelsen er altså Trent, der engang kastede forlibte øjne til min kone og smiskede og koketterede? Og når de nu har arbejdet nogle år på deres kostelige plan, og de så ser, at de til sidst har fanget en tigger, og den ene af dem er bundet for livstid, ha, ha, ha! Han skal have hende, og når knuden er slået rigtig hårdt og fast, vil jeg være den første, der fortæller dem, hvad de har vundet, og hvad jeg har hjulpet dem til. Det bliver en opgørelse af gamle regninger; det bliver en tid til at minde dem om, hvilken tro ven jeg har været, og hvorledes jeg har hjulpet dem til den rige arving. Ha, ha, ha!"

På denne tinde af sin henrykkelse kunne det let være gået Quilp galt; for idet han rullede sig tæt hen til et skrøbeligt hundehus, sprang en stor, glubsk hund frem, der kunne have givet ham en ubehagelig hilsen, hvis dens lænke ikke havde været temmelig kort. Men således som forholdene var, blev

dværgen liggende på ryggen i fuldkommen sikkerhed. Han drillede hunden med afskyelige ansigter og hånede den, fordi den ikke kunne komme en tomme længere frem, skønt der næppe var et par fod imellem dem.

"Hvorfor kommer du ikke og bider mig, hvorfor kommer du ikke og river mig i stykker, din kryster?" sagde han, idet han tirrede og æggede dyret, til det næsten blev rasende. "Du er bange, din pralhans, du er bange, skal jeg sige dig."

Hunden rykkede og sled i sin lænke med stirrende øjne og en rasende gøen; men dværgen lå og knipsede med udfordrende og hånlige fagter med fingrene. Da han havde dæmpet sin glæde noget, stod han op og opførte med korslagte arme en slags djævledans om hundehuset lige uden for lænkens område. Herover blev hunden ganske vild, og da han på denne måde havde givet sin overlegenhed luft og var kommet i en roligere stemning, vendte han tilbage til sin kammerat, der med stor alvor sad og så ud på floden og tænkte på det guld og sølv, Quilp havde talt om.

21

Resten af denne og hele den næste dag var en travl tid for familien Nubbles, for hvem alt, hvad der stod i forbindelse med Kits udrustning og afrejse, var en sag af lige så stor vigtighed, som om han havde været i færd med at trænge ind i det indre af Afrika eller foretage en jordomsejling. Man skulle have ondt ved at tro, at der nogen sinde havde været en kasse, der var blevet åbnet og lukket så mange gange i løbet af fire og tyve timer som den, der indeholdt hans klæder og øvrige fornødenheder. Omsider blev den båret hen til en fragtmænd, til hvis hus Kit skulle komme den næste dag. Da kisten var kommet bort, var der kun to spørgsmål tilbage at overveje, for det første, om fragtmænd ville tabe eller uredeligt foregive at have tabt den undervejs, og dernæst, om Kits moder også vidste, hvorledes hun skulle komme ud af det under sin søns fraværelse.

"Jeg tror næppe, at der er nogen rimelighed for, at han virkelig taber den; men det kan ikke nægtes, at fragtmænd ofte lader sig friste til at foregive, at de har tabt en ting," sagde moderen ængsteligt.

"Det er meget sandt," sagde Kit med et alvorligt blik; "oprigtig talt, moder, synes jeg ikke, at det var klogt af os at overlade den til sig selv. En burde være fulgt med den, er jeg bange for."

"Det kan nu ikke være anderledes; men tåbeligt og urigtigt var det. Folk burde ikke ledes i fristelse."

Kit blev enig med sig selv om aldrig mere at føre nogen fragtmænd i fristelse undtagen med en tom kiste, og efter at have taget denne kristelige beslutning henvendte han sine tanker på det andet spørgsmål.

"Nu må du holde humøret oppe, moder, og ikke føle dig forladt, fordi jeg ikke er hjemme. Jeg er vis på, at jeg tit kan se herind, når jeg kommer til byen, og en gang imellem skal jeg skrive til dig, og når fjerdingåret er omme, får jeg naturligvis en fridag, og se så, om vi ikke skal tage lille James med på komedie og lære ham, hvad østers er for noget."

"Jeg vil håbe, at komedier ikke er syndige, Kit; jeg er næsten bange for det."

"Jeg ved nok, hvem der har sat dig det i hovedet," svarede hendes søn mistrøstigt, "det er igen det lille Bethlehem. Hør nu, moder, lad være at gå så regelmæssigt derhen; for skulle jeg se dit venlige ansigt, der altid har gjort vort hjem så muntert, blive trevent, og barnet oplært til også at se trevent ud og kalde sig en synder og et Djævelens barn – hvilket ville være det samme som at skælde dets afdøde fader ud – skulle jeg få alt dette at se, ville jeg tage mig det så nær til hjerte, at jeg er vis på, at jeg lod mig hverve til soldat og med frit forsæt løb panden imod den første den bedste kanonkugle, jeg så komme mig i møde."

"Å, Kit, tal dog ikke således."

"Jo, det ville jeg, moder, og hvis du ikke vil gøre mig rent fortvivlet og ulykkelig, så må du beholde den sløjfe på din hat, som du i forrige uge mere end halvvejs havde lyst til at tage af. Hvor kan du tro, at der skulle være noget ondt i at se så glad ud og være så glad, som vore fattige omstændigheder tillader os det? Ser jeg noget i den måde, hvorpå jeg er skabt, der opfordrer mig til at blive en snøvlede, højtidelig, hviskende knægt, der lusker omkring, som om han ikke kunne lade være med det, og taler med en meget ubehagelig snøften? Nej tværtimod, jeg ser al grund til ikke at blive det! Hør engang! Ha, ha, ha! Er det ikke

lige så naturligt som at gå og lige så godt for sundheden? Ha, ha, ha! Og er det ikke lige så naturligt som et fårs brægen, et svins grynten, en hests vrinsken eller en fugls sang? Ha, ha, ha! Har jeg ikke ret, moder?"

Der var noget smittende ved Kits latter; for hans moder, der først havde været alvorlig, gik først over til et smil og istemte den derpå hjerteligt, hvilket fik Kit til at le endnu mere. Lidt efter tørrede han øjnene og læste til bords, og deres tarvelige aftensmad var i sandhed et glad måltid.

Med flere kys, omfavnelser og tårer, end mangan en ung mand, der tiltræder en udenlandsrejse og efterlader et velforsynet hjem, ville mene var inden for sandsynlighedens grænser – hvis en så ringe sag i det hele kunne henføres dertil – forlod Kit tidligt næste morgen huset og gik til fragtmanden med en sådan stolthed over sit ydre, at det ville være tilstrækkeligt til at sikre hans bandlysning fra det lille Bethlehem, hvis han havde hørt til denne tungsindige menighed.

For det tilfælde, at nogen er nysgerrig efter at få at vide, hvorledes Kit var klædt, kan det siges, at han ikke bar liberi, men var iført en frakke af gråt meleret klæde og en kanariegul vest og stålgrå benklæder, og foruden disse herligheder strålede han med et par ny støvler og en meget stiv og skinnende hat, der lød som en tromme, når han bankede på den med knoerne. Og i denne dragt vandrede han, noget forundret over, at han tiltrak sig så liden opmærksomhed, ad Abel Cottage til.

Uden at opleve andre mærkelige eventyr undervejs, end at han mødte en knøs med en skyggeløs hat – et nøjagtigt sidestykke til hans gamle – som han forærede halvparten af de

seks pence, han ejede, kom Kit endelig til fragtmandens hus, hvor han til den menneskelige naturs uforgængelige ære fandt sin kasse i uskadte stand. Efter af denne pletfri mands kone at have fået Garlands adresse, tog han kassen på nakken og gik straks derhen.

Det var et nydeligt lille landsted med stråtag og små spir på gavlene og i nogle af vinduerne ruder af farvet glas så store som brevtasker. På den ene side af huset lå en lille stald, netop af passende størrelse til klepperten, med et lille kammer ovenpå, netop af passende størrelse til Kit. I vinduerne flagrede hvide gardiner, og fugle sang i bure så blanke, som om de havde været af guld; planter var opstillet på begge sider af fodstien og grupperet ved døren, og haven strålede af udsprungne blomster, der udbredte en sød vellugt og tog sig fine og fortryllende ud. Alt både inden og uden for huset syntes at være et mønster på pyntelighed og orden. I haven var der ikke spor af ukrudt og efter nogle nette haveredskaber, en kurv og et par handsker, der lå i en af gangene, at dømme, havde gamle Garland allerede denne morgen arbejdet ude i den.

Kit så sig om og beundrede og så sig atter om, og det mangfoldige gange, førend han kunne vende hovedet den anden vej og ringe på klokken. Men han fik tid nok til at se sig om, efter at han havde ringet; for der kom ingen, hvorfor han, efter at have ringet endnu et par gange, satte sig på sin kasse og ventede.

Han ringede mange gange på klokken, men dog kom der ingen. Men endelig, medens han sad og tænkte på forheksede slotte og prinsesser, som var bundet til knager med deres eget hår, og drager, som fo'r ud af porthvælvinger, og andre lignende

hændelser, der i historiebøgerne hyppigt hændes ynglinge af simpel stand under deres første besøg i fremmede huse, blev døren sagte lukket op, og en lille, meget net, ærbar og sat, men tillige meget smuk tjenestepige kom til syne.

"De er formodentlig Christopher?" sagde tjenestepigen.

Kit rejste sig op og svarede ja, det var ham.

"Jeg er bange for, at De har ringet mange gange; men vi kunne ikke høre Dem, da vi var ved at fange klepperten."

Kit kunne ikke fatte meningen med dette, men da han ikke kunne opholde sig for at spørge, tog han atter kassen og fulgte efter pigen ind i forstuen, hvor han gennem en bagdør opdagede Garland, der førte Whisker i triumf gennem haven, efter at denne egensindige kleppert i en time og tre kvarter havde narret familien til at løbe efter sig på en lille eng bag huset.

Den gamle herre modtog ham meget venligt, og det samme gjorde den gamle dame, hvis tidligere gode mening om ham højligt forøgedes ved, at han tørrede sine støvler af på måtten, indtil hans fodsåler brændte. Han førtes derpå ind i dagligstuen for at blive inspiceret i sine nye klæder, og efter at han flere gange var blevet taget i øjesyn og ved sit udvortes havde vakt almindelig tilfredshed, førtes han ud i stalden, hvor klepperten modtog ham med ualmindelig høflighed, og derfra op på det lille kammer, han allerede havde opdaget, og som var meget venligt og hyggeligt, og derfra ned i haven, hvor den gamle herre sagde ham, at han skulle lære at arbejde, og hvor han endvidere meddelte ham, hvor meget han ville gøre, for at han kunne blive glad og tilfreds, hvis han så, at han fortjente det. Alle disse venligheder påskønnede Kit med forskellige

taknemmelige ytringer og ved så mange gange at tage til den ny hat, at skyggen led overmåde meget under det. Da den gamle havde sagt alt, hvad han havde at sige i skikkelse af løfter og råd, og Kit havde sagt alt, hvad han havde at sige i skikkelse af forsikringer og taksigelser, overgaves han atter til den gamle dame, der kaldte på den lille tjenestepige, som hed Barbara, og sagde, at hun skulle tage ham ned med sig og give ham noget at spise og drikke.

Ned gik derfor Kit, og neden for trappen var der et køkken, hvortil man aldrig har set eller hørt magen undtagen i en legetøjsbutik, og hvor alt var så blankt og skinnende og lige så ordentligt som Barbara selv. Og i dette køkken satte Kit sig ved et bord, der var lige så hvidt som en dug, for at spise koldt kød og drikke tyndt øl og bruge sin kniv og gaffel temmelig kejtet, fordi Barbara var til stede og iagttog ham.

Det lod imidlertid ikke til, at der var noget særlig frygteligt ved denne Barbara, der, da hun havde levet meget stille og ensomt, rødmede stærkt og var lige så forvirret og forlegen med, hvad hun skulle sige eller gøre, som Kit selv. Da han havde siddet lidt og lyttet til det sindige urs dikken, vovede han at kaste et nyt nysgerrigt blik på køkkenbordet, og der så han blandt fadene og tallerkenene Barbaras lille syæske med skydelåg til at lukke for garnnøglerne og Barbaras salmebog og hendes bønnebog og bibel. Barbaras lille spejl hang i godt lys i nærheden af vinduet, og på et søm bag døren hang hendes hat. Fra disse stumme tegn og vidnesbyrd om hendes nærværelse skottede han naturligvis til Barbara selv, der sad lige så stum som de og pillede ærter i et fad, og netop som Kit så på hendes øjenhår og i sit hjertes enfoldighed spurgte sig selv, hvilken

farve hendes øjne havde, traf det sig så underligt, at Barbara hævede hovedet en lille smule for at se på ham, hvorpå begges øjne i en fart blev trukket tilbage, og Kit bukkede sig ned over sin tallerken, og Barbara sig over sine ærtebælge, hver enkelt af dem i den største forvirring over at være blevet opdaget af den anden.

22

Da Richard Swiveller vendte hjemefter fra Ørkenen – for dette var det passende navn på Quilps yndlingssted – i en bølgeformig og proptrækkeragtig stil med mange standsninger og snublinger, idet han snart pludselig blev stående og stirrede ud for sig, derpå lige så pludseligt løb nogle skridt fremad og lige så pludseligt igen stod stille og rystede på hovedet, alt sammen stødvis og uden overlæg – da Richard Swiveller gik hjemefter i denne stil, der af ildesindede mennesker menes at være som et sindbillede på drukkenskab og ikke af sådanne personer menes at tilkendegive den tilstand af dyb visdom og eftertanke, hvori den pågældende ved, at han er, begyndte han at tro, at han muligvis havde gjort en dårlig brug af sin åbenhjertighed, og at dværgen måske ikke var den, hvem han burde overgive en så kilden og vigtig hemmelighed. Og da han ved disse angerfulde tanker kom i en stemning, som den ovennævnte ildesindede klasse ville kalde fuldskabens tilstand eller stadium, faldt det Swiveller ind at kaste sin hat på jorden og klynke og råbe højt, at han var et ulykkeligt, forældreløst væsen, og at det aldrig ville være kommet så vidt med ham, hvis han ikke havde været et ulykkeligt, forældreløst væsen.

"Forladt af mine forældre i min barndom," sagde Swiveller, idet han beklagede sin hårde skæbne, "stødt ud i verden i mine spædeste år og afhængig af en bedragerisk dværgs nåde og unåde, som jeg er, kan nogen da undre sig over min svaghed! Ja, her står en elendig, forældreløs skabning. Her," sagde Swiveller med skingrende stemme og med søvnige blikke, "her står en elendig, forældreløs skabning!"

"Så," sagde en tæt ved ham, "lad mig være en fader for Dem."

Swiveller svajede frem og tilbage for at holde ligevægt og opdagede, idet han så ind i en slags tåge, der syntes at omgive ham, til sidst to blinkende øjne, som han kort efter opdagede var i nærheden af en næse og en mund. Idet han kastede blikket derhen, hvor et menneskes ben, efter hans øjne at regne, i almindelighed findes, opdagede han, at der til ansigtet hørte en krop, og ved at se nøjere til så han, at personen var Quilp, der rigtignok hele tiden havde været i selskab med ham, men som han havde en uklar forestilling om at have ladet blive et stykke tilbage.

"De har bedraget et forældreløst væsen," sagde Swiveller.

"Jeg! Jeg er jo en fader for Dem."

"De min fader! Da jeg godt kan passe mig selv, forlanger jeg at være alene – på øjeblikket."

Da dværgen ikke lod sig røre heraf, nærmede Swiveller sig ham for at tildele ham en tilbørlig tugtelse. Men idet han glemte dette forsæt eller forandrede det, da han var kommet hen til ham, greb han hans hånd og tilsvor ham evigt venskab, idet han med elskværdig frimodighed udtalte, at de fra nu af var brødre i alt undtagen i ydre. Derpå fortalte han ham igen sin hemmelighed fra begyndelsen til enden med den forskel, at han blev rørende, da han omtalte miss Wackles, der, som han lod Quilp forstå, var skyld i manglen på sammenhæng i hans tale, som alene hidrørte fra hans følelsers inderlighed og ingenlunde fra rosenfarvet vin eller anden gæret drik. Og derpå gik de meget kærligt videre arm i arm.

"Jeg er lige så ilter," sagde Quilp til ham, da de skiltes, "som en rottehund og lige så snedig som en væsel. De må føre Trent til

mig og forsikre ham, at jeg er hans ven, skønt jeg er bange for, at han er lidt mistroisk imod mig – jeg ved ikke hvorfor; jeg har ikke fortjent det – og I har da begge gjort jeres lykke – i perspektiv."

"Det er det værste af det. Sådan en lykke i perspektiv ser ud, som om den var langt borte."

"Men derfor ser den også mindre ud, end den virkelig er," sagde Quilp og trykkede hans arm. "De har ingen forestilling om, hvor kostbar Deres løn er, førend De er kommet tæt hen til den. Læg vel mærke til det."

"Er det Deres alvor?"

"Ja, det er, og jeg er vis på, hvad jeg siger, hvilket er endnu bedre. De fører Trent til mig. Sig ham, at jeg er hans og Deres ven – hvorfor skulle jeg ikke være det?"

"Der er rigtignok ingen grund til, at De ikke skulle være det, og måske mange, hvorfor De skulle være det – i det mindste ville der ikke være noget underligt i, at De gerne ville være min ven, hvis De var en udvalgt ånd; men på den anden side ved De også, at De *ikke* er en udvalgt ånd."

"Er jeg ikke en udvalgt ånd?"

"Nej, fordi det kan en mand med Deres ydre ikke være. Hvis De i det hele taget er en ånd, så er De en ond ånd. Udvalgte ånder," tilføjede Dick, idet han slog sig for brystet, "er en ganske anden slags mennesker, det kan De bande på."

Quilp skottede til sin åbenmundede ven med et blandet udtryk af list og mishag og sagde, idet han næsten i samme øjeblik klemte hans hånd, at han var en ualmindelig karakter og havde hans varmeste agtelse. Dermed skiltes de, Swiveller for, så godt han kunne, at gå hjem og sove rusen ud, og Quilp for at

tænke over den opdagelse, han havde gjort, og godte sig ved den rige udsigt til nydelse og hævn, den åbnede for ham.

Ikke uden stor ulyst og bange anelser indfandt Swiveller, med hovedet endnu værkende af den berømte schiedammers dunster, sig næste morgen i sin ven Trents logi, der lå oppe under taget i et gammelt hus, et spøgelsesagtigt retskollegium, og fortalte ganske langsomt, hvad der dagen i forvejen var foregået mellem ham og Quilp. Og heller ikke var det uden stor forundring og mange tanker over Quilps sandsynlige grunde, ligesom heller ikke uden mange bitre kommentarer over Swivellers tåbelighed, at hans ven hørte på ham.

"Jeg forsvarer mig ikke, Fred," sagde den bodfærdige Richard; "men den karl har sådan et sært væsen og er sådan en snedig hund, at han først fik mig til at tænke på, om der var noget ondt i at fortælle ham det, og mens jeg tænkte derpå, skruede det ud af mig. Havde du set ham drikke og ryge, således som jeg, kunne du ikke have holdt noget hemmeligt for ham. Han er en salamander, ser du, det er han."

Uden at spørge om salamandere nødvendigvis egnede sig til fortrolige, eller om en ildfast mand af naturen måtte være pålidelig, kastede Trent sig i en lænestol og søgte, idet han begravede hovedet i sine hænder, at udforske de grunde, der havde fået Quilp til at snige sig ind i Richard Swivellers fortrolighed; for at han havde søgt at gøre opdagelsen, og at Dick ikke af egen drift havde meddelt ham den, var tilstrækkelig tydeligt deraf, at Quilp havde søgt hans selskab og lokket ham bort.

Dværgen havde to gange mødt ham, mens han havde søgt at skaffe sig efterretning om flygtningene. Dette var, da han

tidligere ikke havde vist, at han brød sig om dem, måske nok til at vække mistanke hos en af naturen så misundelig og mistroisk skabning, ikke at tale om den yderligere grund til nysgerrighed, han kunne have fundet i Dicks uforsigtige væsen. Men efter at han havde lært den plan at kende, de havde lagt, hvorfor havde han så tilbudt at støtte den? Det var et spørgsmål, som det var vanskeligere at løse; men da kæltringer i almindelighed bedrager sig selv ved at tillægge andre deres egne planer, frembød straks den tanke sig, at en eller anden spænding mellem Quilp og oldingen, der hidrørte fra deres hemmelige forretninger og måske ikke var uden al forbindelse med den sidstes flugt, nu gjorde den første ivrig efter at hævne sig på ham ved at søge at dåre den eneste genstand for hans kærlighed og omhu til en forbindelse, som han vidste, at han frygtede og afskyede. Da Trent selv, der ikke brød sig det mindste om sin søster, havde det samme mål, hvilket kun stod tilbage for hans håb om vinding, forekom det ham at være den sandsynligste drivfjeder til Quilps handle måde. Efter først at have gjort sig det klart, at dværgen havde en hensigt med at tjene dem, som gjorde ham interesseret i, at deres plan lykkedes, faldt det Trent let at tro, at han mente det ærligt og oprigtigt; og da der ikke kunne være nogen tvivl om, at han ville vise sig som en kraftig og nyttig forbundsfælle, foresatte Trent sig at modtage hans indbydelse og samme aften at gå til hans hus og, hvis det, han sagde og gjorde, styrkede ham i den mening, han havde fattet, at lade ham deltage i arbejdet for deres plan, men ikke i fordelene ved den.

Efter at have vel overvejet alt dette og være kommet til denne slutning meddelte han Swiveller så meget af sin mening, som

han fandt passende – Dick ville have været fornøjet med mindre – og idet han overlod ham dagen til at forvinde sin sidste salamander, fulgte han om aftenen med ham til Quilps hus.

Mægtig glad blev Quilp ved at se dem, eller mægtig glad syntes han at blive; og frygtelig høflig var Quilp mod mrs. Jiniwin, og meget skarpt var det blik, han kastede til sin kone for at se, hvilket indtryk den unge Trent gjorde på hende. Mrs. Quilp var lige så fri som sin moder for nogen smertelig eller glædelig bevægelse ved synet af ham; men da hendes mands øjekast gjorde hende frygtsom og forvirret og rådvild om, hvad hun skulle gøre, eller hvad der forlangtes af hende, undlod Quilp ikke at udlede hendes forlegenhed fra den årsag, han havde tænkt sig, og opirredes hemmeligt af sin skinsyge, mens han kluklo over sin skarpsindighed.

Men han røbede sig ikke; Quilp var tværtimod idel venlighed og forekommenhed og præsiderede over kurveflasken med rommen med overordentlig åbenhjertighed.

"Nå, lad mig engang se," sagde han, "det må nu næsten være to år, siden vi første gang gjorde hinandens bekendtskab."

"Snarere tre, tror jeg," sagde Trent.

"Snarere tre! Hvor tiden løber! Synes du også, at det er så længe siden, mrs. Quilp?"

"Ja, jeg synes, det er fulde tre år siden, Quilp," var det ulykkelige svar. "Ja så," tænkte Quilp; "du har altså længtes. Meget godt, min kære."

"Det forekommer mig, at det først var som i går, at De gik ud til Demerara om bord i "Mary Anne", " sagde Quilp, "forsikrer jeg Dem. Nå, jeg kan nok lide en smule vildskab. Jeg har selv været vild engang."

Quilp ledsagede denne indrømmelse med en så forfærdelig, om gamle galskaber og udskejelser vidnende blinken, at mrs. Jiniwin blev vred og ikke kunne bare sig for med dæmpet stemme at indskyde, at han helst måtte opsætte sine bekendelser, indtil hans kone var gået ud af stuen. For denne dumdristighed og insubordination stirrede Quilp først så længe på hende, at hun tabte fatningen, og derpå drak han meget højtideligt hendes skål.

"Jeg tænkte nok, at De straks kom tilbage, Fred; det har jeg altid tænkt," sagde Quilp, idet han satte sit glas fra sig. "Og da nu "Mary Anne" kom hjem med Dem om bord i stedet for et brev om, hvor sønderknust Deres hjerte var, og hvor lykkelig De var i den stilling, man havde skaffet Dem, morede jeg mig – morede jeg mig kosteligt, ha, ha, ha!"

Den unge mand smilede, dog ikke, som om emnet var det allerbehageligste, der kunne være blevet valgt til hans underholdning, og af denne grund gik Quilp videre.

"Jeg siger altid," vedblev han, "at når en rig slægtning, af hvem to unge mennesker – brødre eller søstre, eller en broder og en søster – er afhængige, knytter sig udelukkende til den ene og støder den anden fra sig, gør han uret."

Den unge mand gjorde en utålmodig bevægelse; men Quilp vedblev lige så roligt, som om han drøftede et eller andet abstrakt spørgsmål, hvori ingen af de tilstedeværende havde den mindste personlige del.

"Det er meget sandt," sagde han, "at Deres bedstefader fremhævede gentagne tilgivelser, utaknemmelighed, svir og ødselhed og alt sådant noget; men, som jeg sagde ham, "det er almindelige fejl." "Men han er en slyngel," sagde han. "Dette

indrømmet," sagde jeg – for dispuutens skyld, naturligvis – "er en stor mængde unge adelsmænd og gentlemen også slyngler!" Men han ville ikke lade sig overbevise."

"Det undrer mig virkelig, mr. Quilp," sagde den unge mand spydigt.

"Ja, det undrede også mig dengang," svarede Quilp, "men han har altid været så stivnakket. Han har på en måde været en ven af mig, men altid stivnakket og stridig. Lille Nell er en sød pige, en fortryllende pige; men De er dog hendes broder, og det kan han, som De sagde ham sidste gang, De mødtes, ikke forandre."

"Han ville gerne, hvis han kunde; gid pokker havde ham for det og alle hans andre venligheder," sagde den unge mand utålmodigt. "Men nu kan der ikke komme noget ud af dét, og lad os derfor ikke tale mere om det."

"Med fornøjelse fra min side. Men hvorfor hentydede jeg til det? Kun for at vise Dem, at jeg altid har været Deres ven. De vidste kun lidt af, hvem der var Deres ven og hvem Deres fjende, ikke sandt? De troede, at jeg var imod Dem, og derfor har der været nogen kulde imellem os; men den var helt og holdent på Deres side. Lad os række hinanden hånden igen, Fred."

Med hovedet nede imellem skuldrene, og idet et hæsligt grin udbredte sig over hans ansigt, strakte dværgen sin korte arm ud over bordet. Efter et øjeblik vaklen strakte den unge mand den sin hånd i møde; Quilp greb hans fingre med et tag, der et øjeblik standsede blodets omløb i dem, og idet han trykkede sin anden hånd mod sine læber og truede ad den umistænksomme Richard, slap han dem igen og satte sig ned.

Denne bevægelse gik ikke tabt for Trent, som, da han vidste, at Richard Swiveller ikke var andet end et redskab i hans hånd og ikke kendte mere til hans planer, end han havde fundet for godt at meddele ham, så, at dværgen fuldstændig fattede deres gensidige stilling og ganske var trængt ind i hans vens karakter. Det er altid noget at blive påskønnet, selv i sin lumpenhed. Denne tavse hyldest af hans overordnede evner, ikke mindre end en følelse af den magt, som dværgens hurtige fatteevne allerede havde tillagt ham, stemte det unge menneske gunstig for den grimme hædersmand, så at han satte sig for at bruge hans hjælp.

Da det nu var Quilp om at gøre at forandre emnet med al sømmelig hurtighed, for at Richard Swiveller i sin tankeløshed ikke skulle røbe noget, som det ikke ville være hensigtsmæssigt, at fruentimmerne fik at vide, foreslog han en firemands cribbage. Ved trækningen tilfaldt mrs. Quilp Trent og Richard selv Quilp. Mrs. Jiniwin, der holdt meget af at spille kort, blev af sin svigersøn omhyggeligt udelukket fra enhver del i spillet og fik det hverv af og til at fylde glassene af kurveflasken. Ved fra nu af stadig at holde det ene øje fæstet på hende, for at hun ikke ved noget som helst middel skulle komme til at smage en dråbe, pinte Quilp den ulykkelige gamle dame, der var lige så hengiven til flasken som til kortspil, i en dobbelt grad og på en meget sindrig måde.

Mrs. Quilp var den unge Trents makker, og for hvert blik, der veksledes imellem dem, hvert ord, de talte, og hvert kort, de lagde på bordet, havde dværgen øjne og øren, idet han ikke alene var optaget af, hvad der foregik over bordet, men også af de signaler, som måske blev vekslet under dette. For at opdage

dem lagde han alle hånde snarer, foruden at han hyppigt trådte sin kone på tæerne for at opdage, om hun skreg eller var tavs under smerten, i hvilket sidste tilfælde det ville have været aldeles klart, at Trent tidligere ligeledes havde trådt hende på tæerne. Og dog hvilede det ene øje, trods alle disse adspredelser, uafladelig på den gamle dame, og når hun kun skød så meget som en teske hen mod et glas i nærheden, hvilket hun ofte gjorde for at liste sig til at få om det så kun var en eneste dråbe af dets søde indhold, væltede Quilps hånd det lige i samme øjeblik. Imens bad Quilps spottende stemme hende om at passe på sit dyrebare helbred. Ved ingen af disse mange opgaver svigtede Quilp en eneste gang lige fra begyndelsen til enden.

Da de havde spillet en mængde rubbere og stukket temmelig stift på kurveflasken, gav Quilp til sidst sin ægtehalvdel et vink om at gå til hvile. Da den føjelige hustru havde adlydt, og hendes opbragte moder var fulgt ud med hende, faldt Swiveller i søvn. Quilp vinkede derpå hans kammerat hen i den anden ende af stuen og havde en kort, hviskende samtale med ham.

"Det er bedst ikke at sige mere end højst nødvendigt i vor værdige vens påhør," sagde Quilp, idet han vrængede ad den sovende Dick. "Er det en aftale? Skal han med tiden ægte den lille, rosenkindede Nell?"

"De har naturligvis en eller anden hensigt dermed."

"Det har jeg naturligvis, kære Fred," sagde Quilp og grinede ved tanken om, hvor lidt han anede den sande grund. "Det er måske en gengældelse, måske et indfald. Jeg har indflydelse til at hjælpe og til at modarbejde. I hvilken retning skal jeg bruge

den? Det er et par vægtskåle, og jeg kan lægge den, i hvilken det skal være."

"Så læg den i min."

"Det er gjort," svarede Quilp, udstrakte sin knyttede næve og åbnede den, som om han havde ladet en vægt falde ud af den.

"Fra nu af ligger den i vægtskålen, og denne synker for dem. Husk vel på det."

"Hvor er de gået hen?" spurgte Trent.

Quilp rystede på hovedet og sagde, at det først måtte opdages, hvilket let lod sig gøre. Når det var sket, ville de gøre de indledende skridt. Han ville besøge den gamle mand, eller også kunne Richard Swiveller besøge ham og ved at foregive en varm interesse for ham og bønfalde ham om at bosætte sig i et passende hjem bringe barnet til at mindes ham med taknemmelighed og velvilje. Var hun først påvirket i den grad, ville det være en let sag, sagde han, at vinde hende i løbet af et par år; for hun troede, at den gamle mand var fattig, da det hørte til hans skinsyge politik, hvad han havde tilfælles med så mange gerrige, at foregive dette for sine omgivelser.

"Han har tit nok spillet den komedie for mig i den sidste tid," sagde Trent.

"Også for mig, hvilket er så meget underligere, som jeg ved, hvor rig han virkelig er."

"Ja, det må De vel vide."

"Det skulle jeg mene," svarede dværgen, og deri, i det mindste, talte han sandhed.

Efter lidt mere hvirken vendte de tilbage til bordet, og da Fred havde vækket Richard, underrettede han ham om, at han var parat til at gå, hvilket var en velkommen efterretning for

Dick, som straks sprang op. Efter at have vekslet nogle ord om udfaldet af deres plan, sagde de den grinende Quilp godnat.

Han listede sig hen til vinduet og lyttede, mens de gik forbi nede på gaden. Trent holdt en lovtale over hans kone, og de undrede sig begge over, ved hvilket trylleri man havde fået hende til at gifte sig med et sådant vanskabt uhyre som ham. Efter at have iagttaget deres forsvindende skygger med et bredere grin, end hans ansigt hidtil havde vist, sneg dværgen sig i mørket i seng.

Ved denne udklækning af deres plan havde hverken Trent eller Quilp haft nogen tanke for den stakkels uskyldige Nells lykke eller ulykke. Det ville have været sælsomt, om den letsindige svirebroder, der blev holdt for nar af dem begge, var blevet plaget af et sådant hensyn; for hans tanker om hans egne fortjenester gjorde planen snarere rosværdig end det modsatte, og havde en så sjælden gæst som eftertanken aflagt ham en visit, ville han – da han kun var et dyr i tilfredsstillelsen af sine lyster – have beroliget sin samvittighed med den undskyldning, at han ikke havde i sinde at prygle sin kone eller tage livet af hende og ville derfor, alt vel overvejet, blive en meget tålelig ægtemand.

23

Først da den gamle mand og barnet var helt udmattede og ikke længere kunne gå med den hurtighed, hvormed de var flygtet fra væddeløbsbanen, vovede de at standse og sætte sig ned i udkanten af en lille skov. Her kunne de, skønt banen var skjult for dem, endnu svagt skelne larmen af de fjerne råb, de summende stemmer og de dundrende trommer. Oppe fra den banke, der lå imellem dem og det sted, de havde forladt, kunne barnet endog se de vajende flag og de hvide telte; men ingen nærmede sig dem, og deres hvilested var ensomt og stille.

Det varede noget, førend hun kunne opmuntre eller endog berolige sin skælvende ledsager. Hans forstyrrede fantasi udmalede ham en mængde mennesker, der, skjult af buskene, sneg sig hen imod dem, lurede i hver en grøft og tittede frem imellem grenene på ethvert raslende træ. Han forfulgtes af frygt for at blive ført bort til et eller andet skummelt sted som fange, hvor han ville blive lænket og pisket, og, hvad der var endnu værre, hvor Nell aldrig kunne få ham at se, undtagen gennem jernstænger og gitre i muren. Hans skræk smittede barnet. En adskillelse fra hendes bedstefader var den største ulykke, hun kunne tænke sig, og idet hun for øjeblikket var til mode, som om de, hvor de så gik, ville blive forfulgt og aldrig kunne være sikre, medmindre de skjulte sig, svigtede hendes kækhed hende, og hun tabte modet.

Hos et væsen, der var så ungt og så uvant med de omgivelser, hvori hun i den sidste tid havde været, var denne modfaldenhed ikke underlig. Men naturen gemmer ofte et modigt og ædelt hjerte i et svagt bryst – som oftest, Gud velsigne den, i et

kvindeligt – og da barnet, idet hun vendte sine tårefyldte øjne mod oldingen, huskede på, hvor svag han var, og hvor forladt og hjælpeløs han ville være, hvis hun svigtede ham, svulmede hendes hjerte og fyldte hende med ny kraft og styrke.

"Nu er vi ganske sikre og har intet at frygte for, kære bedstefader," sagde hun.

"Intet at frygte for, hvis de rev mig fra dig! Intet at frygte for, hvis de skilte os ad! Ingen er mig tro. Nej, ingen. Ikke engang Nell."

"Åh, tal ikke således. Har nogen været tro og oprigtig af hjertet, så er det mig, og det ved du også meget godt."

"Hvorledes," sagde den gamle mand og så sig frygtsomt om, "hvorledes kan du tro, at vi er i sikkerhed, når de følger mig overalt og måske kommer herhen og lister sig over os, endnu mens vi sidder her og taler sammen?"

"Fordi jeg er vis på, at vi ikke er blevet forfulgt. Døm selv, kære bedstefader; se dig om og læg mærke til, hvor stille og roligt her er. Vi er alene og kan gå, hvorhen vi vil. Ikke i sikkerhed! Kunne jeg – ville jeg være rolig, når en fare truede dig?"

"Ja, det er sandt," svarede han og trykkede hendes hånd, men så sig dog ængsteligt om. "Hvad var det for en lyd?"

"En fugl, der flyver ind i skoven og viser os den vej, vi skal følge. Husker du ikke, at vi sagde, at vi ville vandre om i skovene og på markerne og langs med floderne, og hvor glade vi ville være – husker du ikke nok det? Men her, mens solen skinner over hovedet på os, og alt er lyst og muntært, sidder vi så modfaldne og spilder tiden. Se den smukke fodsti der, og der er

fuglen – den samme fugl – nu flyver den hen i et andet træ.
Kom!"

Da de stod op og slog ind på den skyggefulde sti, der førte dem gennem skoven, hoppede hun foran, afsatte sine spæde fodspor i mosset, der hævede sig elastisk efter så let et tryk, ligesom et åndepust forsvinder fra et spejl.

Stien, som efterhånden blev lysere og mindre vildsom, førte dem til sidst ud på landevejen. Snart kom de til en vej, der overskyggedes således af træerne på begge sider, at de mødtes foroven og hvævede sig over den smalle sti. En brækket vejviser viste, at denne sti førte til en landsby en halv mil derfra, og derhen besluttede de da at gå.

Vejen syntes at være så lang, at de undertiden troede, de måtte være gået fejl. Men til sidst gik de til deres store glæde ned ad en stejl skrænt, fra hvis sider træerne hang ud over fodstien, og husenes klynger i landsbyen tittede ud fra skovdalen nedenfor.

Det var en meget lille landsby. Mændene og de unge knøse spillede cricket på en mark. Og mens de øvrige beboere stod og så til, gik vandrerne frem og tilbage uden at vide, hvor de skulle søge sig et nattely. Der var kun en gammel mand i en lille have uden for hans hus, og ham nærmede de sig frygtsomt. Det var skolelæreren, hvad de kunne se af, at ordet "skole" stod skrevet med sorte bogstaver på et hvidt bredt oven over hans vindue. Det var en bleg mand med et fromt udseende og mager og spinkel af bygning, og han sad blandt sine blomster og bikuber og røg sin pibe i det lille bislag uden for døren.

"Tal til ham, kære Nell," hviskede oldingen.

"Jeg er næsten bange for at forstyrre ham," svarede barnet frygtsomt. "Han synes ikke at lægge mærke til os. Måske ser han denne vej, hvis vi venter lidt."

De ventede; men skolelæreren vendte ikke sine øjne mod dem og blev siddende tavs og tankefuld. Han havde et venligt ansigt. I sin gamle og simple sorte klædning så han så bleg og mager ud, og det forekom dem tillige, at der var noget forladt ved både ham og hans hus; men det var måske, fordi de andre folk var så lystige, og han syntes at være den eneste ensomme i hele byen.

De var meget trætte, og barnet havde gerne taget sig den frihed at tiltale endog en skolelærer, hvis der ikke havde været noget i hans væsen, som syntes at vise, at han var urolig eller sorgfuld. Mens de stod tøvende et lille stykke fra ham, så de, at han sad nogle minutter ad gangen i dybe tanker, hvorpå han lagde piben fra sig og gik lidt om i haven; derpå gik han hen til lågen og så ud på marken og tog så med et suk igen fat på sin pibe og satte sig tankefuld ned ligesom før.

Da ingen ellers viste sig, og det snart ville blive mørkt, tog Nell omsider mod til sig, og da han igen havde taget piben og sat sig ned, vovede hun at nærme sig ham, idet hun førte oldingen ved hånden. Den ringe støj, de gjorde ved at løfte klinken op på havelågen, vakte hans opmærksomhed. Han så venligt på dem, men syntes tillige at blive skuffet og rystede sagte på hovedet.

Nell nejede og fortalte ham, at de var et par fattige rejsende, som søgte nattely, og at de gerne ville betale derfor, så vidt deres evne slog til. Skolelæreren så alvorligt på hende, medens hun talte, lagde piben bort og rejste sig straks op.

"I er nok gået langt?" sagde han.

"Ja, meget langt."

"Du er en ung rejsende, mit barn," sagde han og lagde blidt sin hånd på hendes hoved. "Er det Deres barnebarn?"

"Ja, sir," udbrød den gamle mand, "og mit livs trøst og støtte."
"Kom indenfor."

Uden videre indledning førte han dem ind i sin lille skolestue, der tillige var dagligstue og køkken, og sagde, at de med fornøjelse måtte blive under hans tag til næste morgen. Førend de endnu var færdige med at takke ham, lagde han en grov, hvid dug og satte tallerkener på bordet, hvorpå han hentede noget brød og koldt kød og et krus øl og bad dem spise og drikke.

Nell så sig om i stuen, idet hun satte sig ned. Den indeholdt et par bænke, fulde af snit og ridser og overspildt med blæk; en lille fyrretræs pult på tre ben, ved hvilken læreren sikkert sad, nogle få, slidte bøger oppe på en hylde og desuden en broget samling toppe, bolde, drager, fiskesnører, springstene, halvt spiste æbler og andre konfiskerede ejendele af børnenes. På knager på væggen hang spanskrøret og linealen i hele deres rædselsfulde majestæt, og tætved på en lille hylde for sig selv lå dosmerhuen, der var lavet af avispapir og dekoreret med store oblater af de mest afstikkende farver. Men væggenes hovedprydelser var nogle moralske tankesprog, der var afskrevet med en tydelig, flydende hånd, og en hel del åbenbart med samme hånd skrevne additions- og multiplikationsstykker, der var klistret op rundt omkring i værelset i det dobbelte øjemed, som det syntes, at tjene til

vidnesbyrd om skolens fortrinlighed og opflamme en værdig kappelyst i disciplenes hjerter.

"Ja," sagde den gamle skolelærer, da han, så, at disse prøver tiltrak sig hendes opmærksomhed, "det er en smuk skrift, lille ven."

"Ja, meget smuk. Er det Deres?"

"Nej!" svarede han, idet han tog sine briller frem og satte dem på for des bedre at kunne se disse dyrebare triumfer. "Jeg kunne ikke skrive således nu. Det er alt sammen af én hånd, og det en lille hånd, ikke så gammel som din, men en flink hånd."

Idet skolelæreren sagde dette, så han, at der var kommet en lille klat blæk på en af afskrifterne, og han tog derfor sin pennekniv op af lommen og gik hen til væggen og raderede omhyggeligt klatten ud. Da han var færdig, gik han langsomt baglæns tilbage fra afskriften, idet han beundrede den, som om den havde været et skønt maleri; men der var en sørgmodighed i hans stemme og hans væsen, der i høj grad rørte barnet, skønt hun ikke kendte årsagen dertil.

"Ja, en lille hånd," sagde den stakkels skolelærer. "Han er så langt forud for sine kammerater både i leg og lærdom. Hvorledes er han dog kommet til at holde så meget af mig! At jeg kom til at holde af ham, er intet under; men at han kom til at holde af mig –" her tav skolelæreren og tog sine briller af for at tørre dem, som om de var blevet dunkle.

"Jeg vil ikke håbe, at der fejler ham noget."

"Ikke synderlig, lille ven. Jeg havde ventet at se ham på marken i aften. Han har altid været forrest imellem dem. Men han kommer nok i morgen."

"Har han været syg?" spurgte Nell med et barns levende interesse.

"Ikke meget. De sagde i går, at han havde været vild, den kære dreng, og det sagde de også i forgårs. Men det er noget, som hører til hans sygdom og ikke noget slemt tegn, slet ikke noget slemt tegn."

Barnet tav. Han gik hen til døren og så længselsfuldt ud ad den. Aftenens skygger begyndte at samle sig, og alt var stille.

"Hvis han kunne støtte sig til nogens arm, ville han komme til mig, det ved jeg," sagde han, idet han igen kom ind i stuen. "Men hans sygdom har måske netop først nu taget en god vending, og det er for sent for ham at gå ud; for det er så fugtigt, og der falder stærk dug. Det er langt bedre, at han ikke kommer i aften."

Skolelæreren tændte lys, stængede vinduesskoddet og lukkede døren. Men efter at have siddet tavs i nogen tid tog han sin hat og sagde, at han ville gå hen og spørge til drengen, hvis Nell ville blive siddende oppe så længe. Heri samtykkede Nell gerne, og han gik.

Hun blev siddende en halv times tid eller mere og følte sig så fremmed og ensom; for hun havde fået den gamle mand til at gå i seng, og der var intet andet at høre end et gammelt urs tikken og vindens susen mellem træerne. Da skolelæreren kom tilbage, satte han sig i krogen ved kaminen, men var længe tavs. Endelig vendte han sig om til hende og sagde, at han håbede, hun i aften ville bede en god bøn for et sygt barn.

"Min yndlingsdiscipel!" sagde den stakkels skolelærer, idet han røg på en pibe, han havde glemt at tænde, og så sørgmodigt omkring på væggene. "Det er kun en lille hånd, der har gjort alt

dette, og nu tæres den hen af sygdom. Det er en meget lille hånd."

24

Efter en tryk nattero oppe under stråtaget i et kammer, hvor graveren i nogle år havde været indkvarteret, men som han for kort tid siden havde forladt for at tage sig en kone og flytte ind i sit eget hus, stod barnet tidligt op om morgenen og gik ned i den stue, hvor hun den foregående aften havde spist, og da skolelæreren ligeledes havde forladt sit leje og var gået ud, gav hun sig til at gøre stuen ren og hyggelig og var netop blevet færdig med at få den i orden, da den venlige vært kom tilbage.

Han takkede hende mange gange og sagde, at den gamle kone, som ellers plejede at sørge for ham, var gået hen for at pleje den lille discipel, han havde fortalt hende om. Barnet spurgte, hvorledes det var med ham, og håbede, at han havde det bedre.

"Nej," svarede skolelæreren og rystede sørgmodigt på hovedet, "ikke bedre. De siger endog, at han har det værre."

"Det gør mig meget ondt," sagde barnet.

Den stakkels skolelærer syntes om hendes kærlige væsen, men blev endnu mere urolig ved det; for han tilføjede hastigt, at ængstelige folk ofte overdrev og holdt et onde for værre, end det var. "Jeg for min del," sagde han i sin stille, tålmodige tone, "håber, at det ikke er således. Jeg tror ikke, at det er værre med ham."

Barnet bad om tilladelse til at lave frokosten, og da hendes bedstefader nu også kom ned, nød de den alle tre i forening. Under måltidet så værten, at den gamle mand var meget træt og øjensynlig trængte til hvile.

"Hvis den rejse, De har for, er lang," sagde han, "og en enkelt dag ikke er Dem magtpåliggende, kan De gerne blive her en nat til. Det skulle glæde mig, hvis De ville, min ven," og da han så, at den gamle mand skottede hen til Nell, som om han vaklede imellem, om han skulle modtage eller afslå dette tilbud, tilføjede han:

"Det ville være mig kært, om jeg kunne beholde Deres unge ledsagerinde hos mig én dag endnu. Kan De vise en ensom mand denne velgerning og samtidig skaffe Dem selv hvile, så gør det. Men skal De endelig videre, ønsker jeg Dem lykke på rejsen og vil følge et lille stykke med Dem, førend skolen begynder."

"Hvad skal vi gøre, Nell?" sagde den gamle mand tvivlrådig. "Sig, hvad skal vi gøre, mit barn?"

Der skulle ikke mange overtalelser til at få barnet til at svare, at de gjorde bedst i at tage imod indbydelsen og blive. Hun var glad ved at kunne vise den venlige skolelærer sin taknemmelighed ved at tage fat på de huslige sysler i hans lille hus. Da alt var gjort i stand, tog hun sit sytøj op af sin kurv og satte sig på en skammel ved gittervinduet.

Da skolelæreren havde taget plads bag sin pult og gjort andre forberedelser til undervisningen, blev barnet bange for, at hun måske var til ulejlighed, og tilbød at gå op på sit lille sovekammer. Men dette ville han ikke tillade, og da han syntes gerne at se hende der, blev hun og syslede med sit arbejde.

"Har De mange disciple?" spurgte hun.

Den stakkels skolelærer rystede på hovedet og sagde, at de kun fyldte de to bænke.

"Er de andre flinke?" spurgte hun med et blik på trofæerne på væggen.

"Gode drenge; men sådan noget vil de aldrig kunne frembringe."

Mens han talte, viste en lille hvidhåret dreng med et solbrændt ansigt sig ved døren, og med et bondeagtigt buk gik han indenfor og satte sig på sin plads på en af bænken. Den hvidhårede dreng lagde derpå en bog med en forbavsende mængde æselører på skødet og begyndte, idet han stak hænderne i lommerne, at tælle de springstene, de indeholdt, medens udtrykket i hans ansigt røbede en mærkværdig evne til at lade tankerne forlade de bogstavrækker, hvorpå hans øjne var fæstet. Kort efter kom en anden lille hvidhåret dreng drivende ind og efter ham en rødåret knøs, og derpå endnu to med hvidt hår, og så en med hørparyk og så fremdeles, indtil bænken var optaget af en halv snes drenge med hår af alle mulige farver, undtagen gråt, og af enhver alder fra fire til fjorten år eller mere; for den yngstes ben var et langt stykke fra gulvet, når han sad på bænken, og den ældste var en plump, godmodig, enfoldig fyr, der var omtrent et halvt hoved højere end skolelæreren.

På den øverste ende af den forreste bæk, ærespladsen i skolen, var den lille syge discipels plads, og af de knager, hvorpå de, som kom med hat eller hue på, plejede at hænge disse, var den øverste tom. Ingen af drengene vovede at krænke pladsens eller knagens helligdom; men flere af dem så fra de tomme steder hen på skolelæreren og hviskede til sin ørkesløse nabo.

Nu begyndte den summende læsen over på og læren udenad af lektierne, den hviskende spøg og hemmelige leg og en skoles

hele støj og dræven, og under al denne larm sad den stakkels skolelærer, et sandt billede på blidhed og enfold, og søgte forgæves at fæste sine tanker ved dagens pligter og glemme sin lille ven. Men kedsommeligheden ved hans hverv mindede ham kun endnu mere om den villige elev, og hans opmærksomhed var borte fra de øvrige disciple – det var tydeligt nok.

Ingen mærkede dette bedre end de dovneste drenge, som, idet de blev dristigere, fordi de gik fri for straf, blev mere og mere højrøstede og næsvisse, spillede effen eller ueffen lige for lærerens øjne, spiste æbler åbenlyst og uden at blive irettesat, kneb hinanden for spøg eller af ondskab uden mindste tilbageholdenhed og skar deres navne i selve benene på hans pult. Den forvirrede dosmer, der stod ved siden af den for at remse sin lektie op udenad, så ikke længere op på loftet efter glemte ord, men flyttede sig tættere ind til læreren og kastede dristigt øjnene på bladet; spilopmageren i den lille bande skelede og vrængede mund – naturligvis ad den mindste dreng – uden at holde en bog for ansigtet, og de andre kendte i deres henrykkelse ikke nogen tvang. Kom læreren tilfældigvis nu og da til sig selv og syntes at mærke, hvad der foregik, tabte larmen sig et øjeblik, og intet øje mødte hans, idet de da alle påtog sig et grublende og dybsindigt udtryk; men så snart han atter faldt sammen, gik det løs på en frisk, og det ti gange højere end før.

Nell sad ved vinduet med sit sytøj, men dog stadig opmærksom på alt, hvad der foregik, skønt undertiden lidt bange for de støjende drenge. Da læsningen var forbi, begyndte skrivningen, og da der kun var én pult, nemlig lærerens, sad hver dreng efter sin tur ved den og arbejdede på sine skæve linjer, mens læreren gik omkring i stuen. Nu var der noget

roligere; for af og til kom han og så over skulderen på den skrivende for blidt at formane ham til at lægge mærke til, hvorledes et sådant bogstav var skrevet i prøveskriften på væggen, rose et træk opad hist og et træk nedad her og bede ham bruge det til mønster. Derpå kunne han smilende blive stående og fortælle dem, hvad den syge dreng havde sagt den foregående aften, og hvorledes han havde længtes efter atter at være iblandt dem. Så blidt og kærligt var den stakkels skolelærers væsen, at drengene syntes at blive angerfulde over, at de havde drillet ham, og blev stille, så at de hverken spiste æbler, skar navne, kneb hinanden eller vrængede mund i hele to minutter derefter.

"Hør, drenge," sagde skolelæreren, da klokken slog tolv, "jeg tror, jeg giver jer ekstrarfri i eftermiddag."

Ved dette budskab istemte alle drengene under ledelse af den store dreng et højt råb, under hvilket læreren talte, men uden at kunne høres. Dog da han rakte hånden op til tegn på, at de skulle være stille, var de fiffige nok til at holde op, så snart den af dem, der havde de stærkeste lunger, ikke længere kunne trække vejret.

"Først må I love mig," sagde skolelæreren, "at I ikke vil lave støj eller i det mindste, at I, hvis I ikke kan lade være, vil gå langt bort for at tumle jer – ud af byen, mener jeg; for jeg er vis på, at I ikke vil forstyrre jeres gamle ven og legekammerat."

Der hørtes en almindelig mumlen, som måske var meget oprigtigt ment – for de var jo kun drenge – og den store dreng krævede måske lige så oprigtigt som nogen af dem sine naboer til vidne på, at han kun havde hvisket.

"Glem så ikke, så er I nogle rare drenge," sagde skolelæreren, "hvad jeg har bedt jer om, og gør det som en tjeneste imod mig. Vær så glade, som I kan, og husk på, at I nyder sundhedens velsignelse. Farvel, allesammen."

"Mange tak" og "farvel", sagde en mængde forskellige stemmer på én gang, og drengene gik langsomt og stille ud. Men solen skinnede, og fuglene sang således, som solen kun skinner, og fuglene kun synger, når man har fået ekstrarfri; træerne vinkede ad alle de drenge, der havde fri, for at de skulle klatre op og bygge sig reder mellem deres løvrige grene; høet opfordrede dem til at komme og sprede det i den rene luft; det grønne korn lokkede dem venligt hen til skov og bæk; den glatte jord, som blandingen af lys og skygge gjorde endnu glattere, indbød dem til at løbe og springe og til lange spadsereture, Gud ved hvorhen. Det var mere, end drenge kunne tåle, og med et lystigt hurra tog hele klyngen fart og spredte sig under råb og latter til alle sider.

"Det er så naturligt, Himlen være lovet!" sagde skolelæreren, idet han så efter dem. "Jeg er glad over, at de ikke tog hensyn til mig."

Det er imidlertid vanskeligt at gøre alle tilpas, hvilket de fleste af os vil have mærket, selv uden den fabel, der indeholder denne moral, og i løbet af eftermiddagen indfandt flere af disciplenes mødre og tanter sig for at tilkendegive deres fulde misbilligelse af skolelærerens fremgangsmåde. Nogle få indskrænkede sig til at lade falde et eller andet vink, såsom ved høfligt at spørge om, hvad det var for en helligdag efter almanakken; andre – landsbyens dybsindige politikere – påstod, at det var en forhånelse af Tronen og en fornærmelse

mod kirke og stat og noget, som lugtede af revolutionære grundsætninger, at give ekstrafrì undtagen på monarkens fødselsdag; men flertallet tilkendegav sit mishag af private grunde og med rene ord, idet man påstod, at det at sætte disciplene på en sådan smal ration af lærdom ikke var andet end ligefremt tyveri og bedrageri, og en gammel dame, der mærkede, at hun ikke kunne gøre den fredelige skolelærer vred ved at tale til ham, fo'r ud af hans hus og talte en halv time om ham uden for hans vindue til en anden gammel dame og sagde, at han naturligvis ville trække denne halve fridag fra skolepengene, da han jo naturligvis måtte vente, at man ville stille en konkurrent op imod ham. Der var ingen mangel på dagdrivere der i egnen – her hævede den gamle dame sin stemme – og visse dagdrivere, der endog var for dovne til at være skolelærere, kunne måske snart få at vide, at andre dagdrivere blev foretrukket, og derfor skulle de bare tage sig i agt og se sig vel for. Men alle disse spydigheder og drillerier var ikke i stand til at lokke et eneste ord ud af den fromme skolelærer, der sad ved siden af barnet – måske lidt mere modfalden, men ganske tavs og uden at klage.

Henad aften kom en gammel kone rokkende, så hurtigt hun kunne, ind i haven og bad skolelæreren, da hun mødte ham i døren, straks at skynde sig hen til mo'r West. Han og barnet ville netop gå ud at spadserere, og uden at slippe hendes hånd ilede skolelæreren bort og lod sendebuddet følge efter, så godt hun kunne.

De standsede uden for et lille hus, og skolelæreren bankede sagte på døren, som straks blev lukket op. De kom ind i en stue,

hvor en lille klynge kvinder flokkedes om en ældre, som græd bitterligt, vred sine hænder og rokkede frem og tilbage.

"Ak, mo'r," sagde skolelæreren, "er det så galt fat?"

"Ja, det er snart forbi med ham; min sønnesøn ligger og drages med døden. Det er alt sammen Deres skyld. De skulle egentlig ikke have haft lov til at komme ind til ham, hvis han ikke selv ville se Dem. Dertil har al denne skolegang bragt ham. Ak, Gud, Gud!"

"Sig ikke, at jeg har nogen skyld," bad den blide skolelærer, "De kan ikke fornærme mig, mo'r, nej, nej. De er så ulykkelig og mener ikke, hvad De siger; det er jeg vis på."

"Jo, jeg gør, jeg mener det alt sammen. Havde han ikke af frygt for dem stadig siddet og ruget over sine bøger, havde han nu været rask; det ved jeg alt for godt."

Skolelæreren så omkring på de andre kvinder ligesom for at bønfalde en af dem om at lægge et godt ord ind for ham; men de rystede på hovedet og mumlede noget om, at de aldrig havde troet, at der var noget rigtig godt ved den lærdom; men nu var de blevet fuldstændig visse i deres sag. Uden at sige et ord til svar eller sende dem et bebrejdende blik fulgte han den gamle kone, der havde hentet ham og nu var kommet ind til dem, ind i et andet værelse, hvor hans lille ven lå halvt påklædt på en seng.

Det var en lille dreng, endnu ganske barn. Hans hår hang i lokker ned omkring hans ansigt, og hans øjne var meget klare; men deres lys tilhørte Himlen, ikke Jorden. Skolelæreren satte sig ved siden af ham og hviskede sit navn, idet han bøjede sig ned til puden. Drengen fo'r op, strøg sig over ansigtet med hånden og udbrød, idet han slyngede sine magre arme om hans hals, at han var hans egen kære ven.

"Det håber jeg altid at have været. Gud ved, at jeg i det mindste ville være det."

"Hvem er det?" sagde drengen, da han så Nell. "Jeg tør ikke kysse hende for ikke at gøre hende syg; men bed hende række mig hånden."

Barnet kom hulkende nærmere og tog den lille, matte hånd i sin. Noget efter tog den syge dreng sin lille hånd til sig igen og lagde sig sagte ned.

"Husker du haven, Harry," hviskede skolelæreren for at opmuntre ham; for en sløvhed syntes at udbrede sig over drengen, "og hvor smuk den plejede at være om aftenen? Du må snart se til den igen; for jeg tror, at endog blomsterne har savnet dig og ikke ser så glade ud, som de før gjorde. Du kommer jo snart, min kære dreng, meget snart, ikke sandt?"

Drengen smilede mat – så mat, så mat – og lagde hånden på sin vens grå hoved, han bevægede også læberne; men der kom intet ord, nej, ikke en lyd.

Under den pause, som påfulgte, kom en summen af fjerne stemmer, båret af aftenluften, bølgende ind ad det åbne vindue. "Hvad er det?" spurgte det syge barn og slog øjnene op.

"Det er drengene, som leger ude på marken."

Han tog et lommenørklæde fra puden og søgte at vifte med det over sit hoved; men den matte arm sank afmægtig ned.

"Skal jeg gøre det?" spurgte skolelæreren.

"Vift med det fra vinduet," lød det matte svar. "Bind det ved gitteret. En af dem får måske øje på det; så vil de måske tænke på mig og se herhen."

Han hævede hovedet og kastede et blik fra det vajende signal hen på sit ørkesløse boldtræ, der lå ved siden af tavle og bog og

andre sager på et bord inde i stuen. Og derpå lagde han sig atter sagte ned og spurgte, om den lille pige var der endnu; han kunne ikke se hende.

Hun trådte frem og trykkede den slappe hånd, der lå på tæppet. De to gamle venner og kammerater – for det var de, skønt de var mand og barn – holdt hinanden længe omfavnet, og derpå vendte den lille discipel ansigtet ind mod væggen og faldt i søvn.

Den stakkels skolemester blev siddende på det samme sted og holdt den lille kolde hånd inden i sin og gned den. Men denne hånd tilhørte et dødt barn. Han mærkede det, men dog blev han ved at gnide den og kunne ikke slippe den.

25

Næsten med knust hjerte forlod Nell sammen med skolelæreren sengen og vendte tilbage til hans hus; men midt under sin sorg og sine tårer passede hun dog omhyggeligt på at skjule årsagen til dem for den gamle mand; for den døde dreng havde været et barnebarn og kun efterladt sig én alderstegen slægtning, der sørgede over hans tidlige bortgang.

Hun listede sig i seng, så snart hun kunne, og da hun var blevet ene, gav hun den sorg, som tyngede på hendes hjerte, frit løb.

Da hun faldt i søvn, handlede hendes drømme om den lille skoledreng, ikke som han lå i ligkisten, men smilende glad i selskab med engle. Solen vækkede hende ved at sende sine opmuntrende stråler ind i kammeret, og nu stod kun tilbage at tage afsked med den stakkels skolelærer og atter drage ud i den vide verden.

Da de var rede til at gå, var skolen begyndt. I det mørke værelse gik støjen fra i går atter for sig, måske en lille smule mere dæmpet; men selv om så var, også kun en ganske lille smule. Skolelæreren rejste sig fra sin pult og fulgte dem hen til lågen.

Med skælvende og modstræbende hånd tilbød barnet ham de penge, som hun ved væddeløbet havde fået af damen for sine blomster, og stammede i sin tak ved tanken om, hvor lille summen var, og rødmede, da hun rakte den frem. Men han bad hende beholde den, bøjede sig ned for at kysse hende på kinden og vendte tilbage til sit hus.

De havde ikke gået en halv snes skridt, førend han atter var ved døren; den gamle mand vendte om for at trykke hans hånd, og barnet gjorde det samme.

"Gid held og lykke må følge Dem!" sagde den stakkels skolelærer. "Nu er jeg helt forladt. Kommer De nogen sinde denne vej igen, må De ikke glemme den lille landsbyskole."

"Den skal vi aldrig glemme," svarede Nell, "og heller ikke at være Dem taknemmelige for Deres godhed imod os."

"Sådanne ord har jeg tit hørt af barnelæber," sagde skolelæreren, idet han rystede på hovedet og smilede tankefuldt; "men de blev snart glemt. Jeg havde vundet mig en ung ven, der var mig så meget kærere, fordi han var så ung; men nu er det forbi – Gud velsigne Dem!"

De sagde ham mange gange farvel og vendte sig om, idet de gik langsomt og ofte så tilbage, indtil de ikke kunne øjne ham længere. Omsider havde de landsbyen bag ved sig og havde endog tabt røgen mellem træerne af syne, og nu traskede de raskere af sted med det forsæt at blive på landevejen og gå, hvorhen den førte.

Eftermiddagen var gået over til en smuk aften, da de kom til et sted, hvor vejen gjorde en skarp bøjning og gik hen over en fælle. På grænsen af denne fælle og tæt ved det gærde, som skilte den fra de dyrkede marker, holdt en vogn, som de på grund af det sted, hvor den stod, nærmede sig så pludseligt, at de ikke kunne have undgået den, selv om de havde villet.

Det var ikke nogen lurvet, smudsig, støvet vogn, men et net lille hus på hjul med hvide gardiner hængt i draperier op i vinduerne og grønne vinduesskodder med glørøde fyldinger, i hvilken heldige farveblanding det hele tog sig glimrende ud.

Heller ikke var det nogen fattig vogn, der blev trukket af et enkelt æsel eller en mager hest; for et par heste i ganske god stand var spændt fra den og græssede i det mugne græs. Lige så lidt var det en sigøjnervogn; for ved den åbne, med en blank messingdørhammer smykkede dør sad en kristen dame, før og vel ved magt at se til og med en stor hat på, der bævrede af sløjfer. At det ikke var en uprovianteret eller nødlidende vogn, var tydeligt af denne dames behagelige og vederkvægende nydelse at drikke te. Tetøjet, tillige med en flaske af mistænkeligt udseende og et stykke kold skinke, var opstillet på en med hvid serviet overdækket tromme, og der, ligesom ved det bekvemmeste runde bord i hele verden, sad denne omvandrende dame og drak sin te, mens hun tillige glædede sig ved udsigten.

Vognens ejerinde holdt i dette øjeblik tilfældigvis sin kop, som, for at alle hendes omgivelser kunne siges at være vel ved magt, var en kontorkop, til sine læber, og da hun nu i nydelsens af teens fulde velsmag, muligvis ikke ublandet med et overmåde ringe stænk af indholdet af den mistænkelige flaske – hvilket dog kun er en gisning og ingenlunde en historisk kendsgerning – vendte øjnene op mod himlen, hændte det sig, at hun på grund af denne behagelige syssel ikke straks så de rejsende nærme sig. Først da hun var ved at sætte koppen fra sig og trække vejret dybt oven på anstrengelsen ved at få dens indhold til at forsvinde, var det, at hun opdagede en gammel mand og et ungt barn, der kom langsomt gående og iagttog hendes bevægelser med undrende, men sultne blikke.

"Hvad er det?" udbrød hun, idet hun børstede krummerne af sit skød og spiste dem, førend hun tørrede sig om munden. "Ja,

ganske rigtigt. – Hvem vandt Hultertilbuler-prisen, barn?"

"Hvilket?" spurgte barnet.

"Hultertilbuler-prisen ved væddeløbet, barn – den pris, der blev løbet om forleden dag."

"Forleden dag?"

"Ja vist, forleden dag, kan du ikke sige, hvem der vandt Hultertilbuler-prisen, når man spørger dig om det på en høflig måde?"

"Jeg ved det ikke."

"Ved du det ikke? Men du var der jo. Jeg så dig med mine egne øjne."

Nell blev ikke så lidt urolig ved at høre dette, idet hun troede, at damen muligvis var nøje kendt med Kortben og Codlin; men hendes følgende ord dæmpede hendes frygt.

"Og meget ondt gjorde det mig," sagde damen, "at se dig i selskab med en Punch, en simpel, listig bedrager, som folk skulle holde sig for gode til at se på."

"Jeg var der ikke med min gode vilje; vi kendte ikke vejen, og de to mænd var meget gode imod os og lod os følge med dem. Kender – kender De dem?"

"Jeg kende dem! Men du er ung og uerfaren, og det må være din undskyldning for at have stillet et sådant spørgsmål. Ser jeg ud, som om jeg kendte dem, ser vognen ud, som om den kendte dem?"

"Nej," sagde barnet, der begyndte at blive bange for at have sagt noget galt. "Jeg beder om forladelse."

Den blev straks tilstået, skønt damen endnu syntes at være ærgerlig over den nedværdigende formodning. Barnet forklarede derpå, at de havde forladt væddeløbet den første dag

og agtede at følge landevejen til næste by, hvor de ville tilbringe natten.

Da damens ansigt begyndte at opklares, vovede hun at spørge, hvor langt der var til den. Svaret – som den føre dame dog ikke gav, førend hun udførligt havde forklaret, at hun var taget til væddeløbet den første dag i en gig og for sin fornøjelses skyld, og at hendes nærværelse – der ikke havde haft noget at gøre med forretninger – var, at der var to mil til byen.

Denne afskrækkende underretning tog modet fra barnet, så at hun ikke kunne undertrykke en tåre, idet hun kastede et blik hen ad vejen, der begyndte at mørknes. Hendes bedstefader klagede ikke, men drog et dybt suk, idet han støttede sig på sin stok og forgæves søgte at gennemskue den støvede afstand.

Vognens ejerinde var i færd med at samle sit tetøj, førend hun tog af bordet; men da hun lagde mærke til barnets modfaldne væsen, holdt hun inde dermed. Barnet nejede, takkede for god underretning og var, efter at have taget den gamle mands hånd, allerede kommet et halvt hundrede skridt bort, da vognens ejerinde råbte til hende, at hun skulle vende om.

"Kom nærmere, endnu nærmere," sagde hun og gav hende tegn til, at hun skulle stille sig på vogntrinet. "Er du sulten, barn?"

"Ikke meget, men vi er trætte, og det – det er en lang vej –"

"Nå, sultne eller ikke, så er det bedst, at I får noget te. Det har De vel ikke noget imod, gamle herre."

Bedstefaderen tog ydmygt hatten af og takkede hende, hvorpå damen ligeledes opfordrede ham til at stige op på vogntrinet; men da trommen viste sig at være et ubekvemt bord

til to, gik de ned igen og satte sig i græsset, hvor hun rakte dem tebakken, smørret og brødet, skinken og kort sagt alt, med undtagelse af flasken, som hun allerede havde fundet lejlighed til at putte i lommen.

"Stil det op imellem baghjulene, barn, det er den bedste plads," sagde deres veninde, der oppe fra vognen holdt øje med opdækningen. "Ræk mig nu tepotten, for at jeg kan komme noget mere varmt vand og lidt frisk te på den, og spis og drik så begge to, så meget I kan, og spar ikke på noget; det er det eneste, jeg beder jer om."

De havde måske opfyldt damens ønske, om det også var blevet udtalt mindre ligefremt, ja måske, selv om det slet ikke var blevet udtalt. Men da denne opfordring friede dem fra enhver skygge af tilbageholdenhed eller forlegenhed, holdt de et styrkende måltid og gjorde sig rigtig til gode.

Imidlertid steg vognens ejerinde ud af den og gik med hænderne på ryggen, og idet hendes store hat dirrede overmåde stærkt, frem og tilbage med afmålte skridt og meget statelig holdning, idet hun fra tid til anden så på vognen med roligt velbehag og fandt særlig tilfredsstillelse i de røde fyldinger og messingdørhammeren. Da hun i nogen tid havde gjort sig denne jævne bevægelse, satte hun sig på trinnet og råbte: "George!" hvorpå en mand i en fragtmandskittel, der indtil nu havde været så skjult af et gærde, at han havde kunnet se alt, hvad der foregik, uden selv at blive set, bøjede de grene til side, der skjulte ham, og viste sig i en siddende stilling, idet han havde et stegefad og en stendunk på fire potter på sine knæ samt holdt en kniv i den højre og en gaffel i den venstre hånd.

"Ja, missus," sagde George.

"Hvorledes er den kolde postej, George?"

"Den er ikke så ringe, madame."

"Og øllet?" sagde vognens ejerinde, tilsyneladende som om dette spørgsmål var hende mere magtpåliggende end det foregående.

"Det er en lille smule mere dovent end nødvendigt; men det er dog slet ikke så dårligt."

For at berolige sit herskab tog han en slurk på en halv pot af dunken og smækkede derpå med læberne og blinkede og nikkede, hvorpå han, utvivlsomt i den samme kærlige hensigt, atter tog kniv og gaffel som en praktisk forsikring om, at øllet ingen skadelig indflydelse havde haft på hans madlyst.

Vognens ejerinde så i nogen tid bifaldende til og sagde derpå: "Er du snart færdig?"

"Ja næsten." Og efter at han havde skrabet fadet ganske rent med sin kniv og puttet de brune lækkerbiskener i munden, samt taget et så kunstfærdigt drag af dunken, at hans hoved næsten umærkeligt for øjet bøjedes længere og længere tilbage, indtil han næsten lå, så lang han var, på jorden, sluttede han med at sige, at nu var han færdig, og kom frem af sit smuthul.

"Jeg har dog vel ikke skyndt for stærkt på dig, George?" spurgte hans madmoder, der syntes at nære stor medfølelse for hans sidste idræt.

"Om De også havde," svarede tjeneren, idet han klogt nok ikke ville give slip på nogen gunstig lejlighed, der kunne indtræffe, "så må vi indhente det næste gang, ikke sandt?"

"Vi har jo ikke noget svært læs."

"Det siger damerne nu altid," svarede karlen og så sig længe om, som om han appellerede til naturen imod sådanne

formastelige ytringer. "Ser man et fruentimmer køre, kan man være vis på, at hun aldrig holder piskene stille; hesten kan ikke gå rask nok for hende. Om kreaturerne også har deres tilbørlige læs, kan man dog aldrig overbevise et fruentimmer om, at de ikke kan trække mere. Hvad mon grunden kan være til det?"

"Vilde disse to rejsende gøre så stor forskel for hestene, om vi tog dem med?" spurgte hans madmoder uden at svare på hans spørgsmål, idet hun pegede på Nell og den gamle mand, der møjsommeligt belavede sig til at fortsætte deres vandring.

"De vil naturligvis gøre forskel," svarede George tvært. "De kan ikke være tunge."

"Deres vægt," vedblev George, idet han så på dem med et blik, som om han gjorde et overslag indtil på et lod, "ville kun være lidt under Oliver Cromwells."

Nelly blev meget forbavset over, at karlen kunne være så nøje kendt med vægten af en mand, om hvem hun havde læst, at han havde levet meget længe før deres tid, men glemte snart dette i sin glæde over at høre, at de skulle køre med, hvorfor hun med uforstilt hjertelighed takkede damen. Med stor villighed og raskhed hjalp hun at pakke tetøjet og de andre ting ind, som var taget frem, og da hestene imidlertid var blevet spændt for, satte hun sig op i vognen tillige med sin henrykte bedstefader. Deres velynderinde lukkede derpå døren og satte sig ved et åbent vindue ved siden af trommen, og efter at George havde slået trinet sammen, satte de sig i gang med megen knirken og knagen, og idet den blanke messinghammer, som aldrig nogen rørte ved, af egen drift slog dobbelte slag, mens de skumplede tungt af sted.

Da de havde kørt et kort stykke vej, vovede Nell at kaste et stjålent blik på vognen og undersøge den nøjere. Den ene halvdel af den – den halvdel, hvori dens føre ejerinde sad – var udpolstret og adskilt således fra den anden, at den dannede et sovested ligesom et lukaf om bord i et skib, der, ligesom de små vinduer, havde smukke, hvide gardiner og så ganske hyggeligt ud, skønt det var en uudgrundelig gåde, ved hvilken gymnastisk anstrengelse det kunne lykkes vognens ejerinde at komme derind. Den anden halvdel tjente til køkken og havde et ildsted, hvis lille skorsten gik ud gennem taget. Den indeholdt ligeledes et skab eller spisekammer, flere kasser, en stor vandspand og noget køkkentøj. Disse sidste nødvendighedsartikler hang på væggene, som i den anden del af vognen var smykket med nogle muntre og lettere prydelser som en triangel og et par brugte tamburiner.

Ved det ene vindue sad vognens ejerinde i de musikalske instrumenters hele herlighed og poesi, og ved det andet sad lille Nell og hendes bedstefader i kedlens og potternes hele ydmyghed, mens maskinen slæbte sig fremad og meget langsomt forandrede den mørkere og mørkere udsigt. I begyndelsen talte de to rejsende kun lidt og kun hviskende; men mens de blev fortroligere med stedet, vovede de at tale mere utvungent med hinanden og snakkede om egnen, de kom igennem, og de forskellige ting, der viste sig, indtil den gamle mand faldt i søvn. Da vognens ejerinde mærkede dette, indbød hun Nell til at sætte sig hos hende.

"Nå, barn," sagde hun, "hvad synes du om denne måde at rejse på?"

Nell svarede, at hun fandt den meget behagelig, hvilket damen indrømmede for de folks vedkommende, som havde et muntert sind. Hun selv, sagde hun, blev plaget af dårligt humør, der idelig krævede en pirring; men om denne pirring hentedes fra den allerede omtalte mistænkelige flaske eller fra andre kilder, sagde hun ikke.

"Det er nu et gode, som I unge mennesker har," vedblev hun. "I ved ikke af, hvad det vil sige at være i dårligt lune. Desuden har I altid god appetit, det er en trøst det."

Nell tænkte, at hun undertiden meget godt kunne undvære sin appetit, og tænkte endvidere, at der hverken i damens ydre eller den måde, hvorpå hun drak te, var noget, som førte til den slutning, at hendes medfødte lyst til mad og drikke på nogen måde havde svigtet hende. Hun indrømmede imidlertid pligtskyldigst, hvad damen havde sagt, og ventede, at hun atter ville tale.

Men i stedet for at tale sad hun længe og så stille på barnet, hvorpå hun stod op og fra et hjørne hentede en stor, omtrent en alen bred rulle lærred, som hun lagde på gulvet og bredte ud med sin fod, indtil den næsten nåede fra den ene ende af vognen til den anden.

"Se, barn," sagde hun, "læs dette."

Nelly lod øjnene løbe ned ad det og læste derpå følgende indskrift: *Jarleys Vokskabinet*.

"Læs det én gang til," sagde damen velbehageligt.

"*Jarleys Vokskabinet*," gentog Nell.

"Det er mig," sagde damen. "Jeg er mrs. Jarley."

Med et opmuntrende blik på barnet, der skulle lade hende forstå, at skønt hun var ansigt til ansigt med den ægte Jarley, måtte hun dog ikke aldeles lade sig overvælde, udfoldede vognens ejerinde en anden rulle med den indskrift: *Et hundrede figurer i legemsstørrelse*, og en tredje rulle, hvorpå der stod skrevet: *Den eneste forbavsende samling af ægte voksfigurer i hele verden*, og derpå flere mindre ruller med indskrifter som *Indenfor forevises – Den ægte og eneste Jarley – Jarleys mageløse Samling – Jarley er adelens og de højere klassers fryd – Jarley bæres med den kongelige families bevågenhed*. Da hun havde vist det forbavsende barn disse uhyrer af reklamer, fremtog hun eksemplarer af den mindre yngel i skikkelse af plakater, hvoraf nogle havde form af parodier på yndede melodier, *Tro mig, om Jarleys voksdukker så var – I ungdoms vår dit kabinet – over søen til Jarley*, mens andre for at tilfredsstille enhver slags smag var forfattet af hensyn til de lystigere og skæmtefuldere gemytter som en parodi på den yndede folkevise *Hvis et æsel jeg havde*. Da hun havde ladet alle disse vidnesbyrd om hendes vigtige stilling i samfundet gøre deres virkning på den unge rejsefælle, rullede hun dem sammen og satte sig, efter omhyggeligt at have gemt dem, ned igen og så triumferende på barnet.

"Efter dette må du aldrig mere give dig i kast med en smudsig Punch," sagde mrs. Jarley.

"Jeg har aldrig set et vokskabinet," sagde Nell. "Er det morsommere end Punch?"

"Morsommere!" sagde mrs. Jarley med skingrende stemme. "Det er slet ikke morsomt."

"Åh!" sagde Nell med al mulig ydmyghed.

"Det er slet ikke morsomt. Det er roligt og – hvad er det nu, det hedder – kritisk? – nej – klassisk, det er det – det er roligt og klassisk. Ingen lave pryglерier og narrestreger som med disse Puncher, men altid ens med det samme, uforanderlige udtryk af kulde og fornemhed, og så livagtigt, at hvis voksdukker bare kunne tale og gå, ville du ikke kunne mærke nogen forskel. Jeg vil ikke gå så vidt at sige, at jeg har set voksdukker, der ganske var som levende mennesker, men kun, at jeg har set levende mennesker, der ganske var som voksdukker."

"Er det her?" spurgte Nell, hvis nysgerrighed var blevet vakt ved denne beskrivelse.

"Hvilket, barn?"

"Vokskabinettet."

"Men Gud velsigne dig, barn, hvad tænker du på? Hvorledes skulle sådan en samling kunne være her, hvor du kan se alt, undtagen det indvendige af ét lille skab og nogle få kasser? Den er kørt på pakvognene hen til Assemblésalen, og der skal den forevises i overmorgen. Du kører nu til samme by, hvor du nok vil få den at se. Det er meget rimeligt, at du ønsker at se den, og det sker også nok. Jeg tror ikke, at du kunne blive borte derfra, om du også nok så gerne vilde."

"Jeg tror ikke, at jeg kommer til den by."

"Ikke det? Hvor skal du da hen?"

"Det – det – ved jeg ikke rigtig. Jeg er ikke ganske vis derpå."

"Da vil du dog vel ikke fortælle mig, at I rejser omkring i landet uden at vide, hvor I vil hen? I må være nogle underlige mennesker! I hvilket fag arbejder I da egentlig? Ved væddeløbet

syntes jeg rigtigt nok, at I ikke ganske var i jeres element, men kun var kommet dertil ved et tilfælde."

"Det var også kun tilfældigvis, at vi kom dertil," svarede Nell, forvirret over dette pludselige spørgsmål. "Vi er fattige folk og vandrere omkring på lykke og fromme. Vi har intet arbejde; – gid vi havde!"

"Du gør mig mere og mere forundret," sagde mrs. Jarley efter i nogen tid at have siddet lige så stum som en af sin egne voksfigurer. "Men hvad kalder I jer da? Dog vel ikke tiggere?"

"Oprigtig talt ved jeg ikke, hvad vi ellers er."

"Min Gud og fader, nu har jeg aldrig hørt mage! Hvem skulle have troet det?"

Efter dette udbrud var hun så længe tavs, at Nell begyndte at blive bange for, at hun holdt det for en uoprettelig krænkelser af sin værdighed, at hun havde ladet sig forlede til at skænke så ringe væsener sin beskyttelse og opmærksomhed. Denne frygt styrkedes snarere end svækkedes ved den tone, hvori hun omsider brød tavsheden og sagde:

"og dog kan du læse, og skrive med, tænker jeg?"

"Ja," svarede barnet, bange for at vække forargelse ved denne tilståelse.

"Nå, det må jeg sige, det kan *jeg* ikke!"

Nell sagde "ja så" i en tone, som kunne sige, enten at hun med rette forbavsedes over at høre, at den ægte og eneste Jarley, adelens og de højere klassers fryd og den kongelige families særlige kæledægge, manglede disse almindelige kunstfærdigheder; eller at hun troede, at en så ophøjet dame ikke trængte til så dagligdags talenter; men i hvilken mening mrs. Jarley end optog svaret, fremkaldte det dog for øjeblikket

ikke yderligere spørgsmål. Hun hensank i en tankefuld tavshed og blev i denne tilstand så længe, at Nell trak sig tilbage til det andet vindue og satte sig ved siden af sin bedstefader, som var vågnet.

Endelig rystede vognens ejerinde dette anfald af grublerier af sig, idet hun kaldte kusken hen til vinduet, hvor hun sad, og holdt en lang samtale med ham i en dæmpet tone, som om hun spurgte ham til råds i et vigtigt punkt og afhandlede en sag af største vægt med ham. Da denne rådslagning endelig var sluttet, trak hun hovedet til sig igen og vinkede Nell hen til sig.

"Og den gamle mand med," sagde mrs. Jarley; "jeg ønsker at tale et ord med ham. Ønsker De en god stilling for Deres barnebarn? Hvis så er, kan jeg måske skaffe hende en. Hvad siger De?"

"Jeg kan ikke slippe hende," svarede den gamle mand. "Vi kan ikke skilles. Hvad skulle der blive af mig uden hende?"

"Jeg havde dog troet, at De var gammel nok til at passe Dem selv, hvis De nogen sinde ville blive i stand dertil," indvendte mrs. Jarley skarpt.

"Men det bliver han aldrig," sagde barnet bønligt hviskende. "Det, er jeg bange for, bliver han aldrig mere. Åh, tal ikke så hårdt til ham. Vi er Dem meget taknemmelige; men vi kan ikke skilles, om så alle rigdomme i verden blev delt imellem os."

Mrs. Jarley blev lidt flov over denne modtagelse af hendes forslag og lånte den gamle mand, der kærligt tog Nells hånd og holdt den inden i sin, et par øjne, som om hun meget godt kunne undvære hans selskab, ja endog hans jordiske tilværelse.

"Har De virkelig lyst til at tage Dem noget for," sagde hun, "kunne der være nok at gøre for dem med at støve figurerne af,

tage mod billetter o. s. v. Hvad jeg kunne bruge deres barnebarn til, var at vise tilskuerne kabinettet. Det vil snart være lært, og hun har et væsen, som folk ikke vil finde ubehageligt, selv om hun trådte i mit sted. Jeg har altid plejet selv at gå omkring med tilskuerne og ville også være blevet ved dermed, hvis mit humør ikke gjorde en smule frihed uundgåelig nødvendig for mig. Det er ikke noget almindeligt tilbud, vil jeg sige Dem," sagde damen, idet hun påtog sig den tone og det væsen, hvormed hun var vant til at tiltale sine tilskuere; "det er Jarleys Vokskabinet, husk vel på det. Arbejdet er meget pænt og let, selskabet i højeste grad udvalgt, og forevisningen foregår i assemblésale, rådstuesale, store værelser i hoteller eller i auktionslokaler. Husk på, at adgangsprisen kun er seks pence, og at dette er en lejlighed, som måske aldrig mere tilbyder sig!"

Idet mrs. Jarley, da hun var kommet til dette punkt, nedlod sig fra det ophøjede til det daglige livs enkeltheder, tilføjede hun, at med hensyn til lønnen kunne hun ikke forpligte sig til nogen fast sum, førend hun tilstrækkeligt havde prøvet Nells evner og mærket, hvorledes hun opfyldte sine pligter. Men kost og logi, både til hende og hendes bedstefader lovede hun at yde og lod hende endvidere forstå, at kosten skulle blive god i kvalitet og rigelig i kvantitet.

Nell og hendes bedstefader rådførte sig med hinanden, og imidlertid vandrede mrs. Jarley med hænderne på ryggen og med ualmindelig værdighed og selvagtelse frem og tilbage i vognen, ligesom hun tidligere efter teen havde vandret på den kedsommelige jord. Og heller ikke vil man holde dette for en så ringe omstændighed, at den ikke skulle fortjene at omtales, når man husker på, at vognen hele tiden var i en urolig bevægelse,

og at kun en person med stor medfødt statelighed og tillært anstand kunne have ladet være at vakle.

"Nå, barn," udbrød mrs. Jarley, der standsede, idet Nell vendte sig om mod hende.

"Vi er Dem meget taknemmelige," sagde Nell, "og modtager med glæde Deres tilbud."

"Og vil heller aldrig komme til at angre det, det er jeg ganske vis på. Og da nu alt er klappet og klart, vil vi have os en bid aftensmad."

Vognen rullede imidlertid væk, som om også den havde drukket stærkt øl og var blevet søvnig, og kom til sidst ind i en bys brolagte gader, som var stille og fri for fodgængere; for det var nu næsten midnat, og alle folk var i seng. Da det nu var for sildigt at køre til udstillingslokalet, drejede de ind på ubebygget grund lige inden for den gamle byport, hvor de gjorde holdt for natten i nærheden af en anden vogn, der, uagtet den på fyldingen bar det store navn Jarley og brugtes til at køre landets stolthed, voksfigurerne, fra det ene sted til det andet, ikke des mindre af et knarvornt stempelkontor var blevet mærket som "almindelig fragtvogn" og havde oven i købet fået et nummer – syv tusinde og nogle hundrede – som om dens kostbare læs ikke havde været andet end mel eller stenkul!

I denne forurettede maskine, der var tom – den havde nemlig losset sin ladning ved udstillingslokalet og holdt her, indtil dens tjeneste atter gjordes fornøden – fik den gamle mand et sovested for den nat, og inden for dens træmure redte Nell ham, så godt hun kunde, et leje af de tilstedeværende materialer. Selv skulle hun sove i mrs. Jarleys egen rejsevogn som et udmærket bevis på denne dames nåde og tillid.

Da hun havde taget afsked med sin bedstefader og var ved at vende tilbage til den anden vogn, fristedes hun af nattens behagelige kølighed til at tøve lidt i fri luft. Månen skinnede ned på byens gamle port, hvis hvælving derved blev ganske sort og mørk, og med en blandet følelse af nysgerrighed og frygt nærmede hun sig porten og blev stående for at se op ad den, idet hun undrede sig over, at den tog sig så mørk og barsk og gammel og kold ud.

Der var en tom niche, hvorfra en gammel billedstøtte for flere hundrede år siden var faldet ned eller ført bort, og mens hun tænkte på, hvor mange fremmede mennesker den måtte have set ned på, mens den havde stået der, hvor mange hårde kampe der måske var foregået, hvor mange mord der måske var øvet på dette nu så ensomme sted, trådte pludselig en mand frem af hvælvingens sorte skygge. I samme øjeblik han viste sig, genkendte hun ham – hvem kunne andet end straks på øjeblikket genkende den hæslige, vanskabte Quilp!

På den anden side af porten var gaden så smal, og skyggen af husene så mørk, at han syntes at være steget op af jorden. Men der var han nu engang. Barnet trak sig ind i en mørk krog og så ham gå tæt forbi. Han havde en stok i hånden, og da han var kommet ud af skyggen af porten, støttede han sig til den, så sig tilbage – lige, syntes det, hen mod det sted, hvor hun stod – og vinkede ad hende? Åh nej, Gud ske lov, ikke ad hende; for mens hun, overvældet af frygt, stod og tænkte på, om hun skulle råbe om hjælp eller forlade sit smuthul og flygte, førend han kom nærmere, kom en anden skikkelse, en dreng med en kuffert på ryggen, langsomt ud af porthvælvingen.

"Raskere, slyngel!" sagde Quilp, idet han så ind ad den gamle port og i måneskinnet tog sig ud som en afskyelig billedstøtte, der var steget ned fra en niche og kastede et blik tilbage på sit gamle hus; "raskere!"

"Det er en skrækkelig tung byrde," indvendte drengen. "Jeg går, så raskt jeg kan."

"Du kryber jo, din hvalp; du måler jo dine skridt som en snegl. Hør, nu slår klokken halv ét."

Han standsede for at høre efter, og idet han derpå vendte sig om mod drengen med en pludselighed og en glubskhed, der fik denne til at fare sammen, spurgte han, hvornår London-diligencen kom omkring hjørnet af vejen. Drengen svarede klokken ét.

"Så skynd dig, ellers kommer jeg for sent. Raskere – hører du? Raskere!"

Drengen skyndte sig, det bedste han kunne, og Quilp gik foran, idet han idelig vendte sig om for at true ham og drive på ham. Nell vovede ikke at røre sig, førend de var kommet af syne, og skyndte sig derpå igen hen til sin bedstefader, idet hun var til mode, som om han måtte være blevet opfyldt af uro og skræk, alene fordi dværgen var gået forbi ham. Men han sov trygt, og hun trak sig i stilhed tilbage.

Hun fandt det rigtigst ikke at omtale denne hændelse, da det, i hvilket ærinde dværgen så havde været der – og hun var bange for, at det havde været for at søge efter dem – af hans spørgsmål efter London-diligencen var klart, at han var på tilbagevejen. Da han var rejst igennem denne by, kunne hun med god grund håbe, at de her ville være sikrere for hans efterspørgsler end på noget andet sted. Men herved fjernedes dog ikke hendes egen

uro; for hun var blevet så forskrækket, at hun ikke kunne fatte sig så snart og var til mode, som om hun var omringet af en legion Quilp'er, og som om selve luften var fuld af dem.

Hun nød den hele nat kun nu og da en afbrudt søvn af frygt for Quilp, der i alle hendes urolige drømme kom i forbindelse med vokskabinettet eller selv var en voksfigur eller både mrs. Jarley og en voksfigur eller sig selv, mrs. Jarley, en voksfigur og en lirekasse, alt sammen på én gang og dog ikke rigtig nogen af delene. Omsider, hen ad daggry, indfandt den dybe søvn sig, som følger oven på træthed og for megen vågen og ikke medfører noget andet end overvældende og uimodståelig nydelse.

Søvnen hvilede så længe på barnets øjenlåg, at da hun vågnede, var mrs. Jarley allerede smykket med sin store hat og ivrigt optaget af at lave frokosten i stand. Hun modtog Nells undskyldning, fordi hun var kommet så sent på benene, meget godmodigt og sagde, at hun ikke ville have vækket hende, om hun så havde sovet lige til middag.

"For du har godt af," sagde hun, "når du er træt, at sove så længe, som du bare kan, og få matheden rigtig ud af kroppen. Det er et gode ved din alder, at du kan sove så trygt."

"Har De haft en dårlig nat?" spurgte Nell.

"Det går mig sjældent anderledes, barn," svarede mrs. Jarley med en martyrs mine. "Jeg må undertiden undre mig over, at jeg kan holde det ud."

Idet Nell mindedes den snorken, der var udgået fra den kløft i vognen, hvori vokskabinettets ejerinde havde tilbragt natten, var hun tilbøjelig til at tro, at hun måtte have drømt, at hun havde ligget vågen; men hun udtalte dog sin deltagelse over at høre tale om en så sørgelig sundhedstilstand og satte sig kort efter med sin bedstefader og mrs. Jarley til frokosten. Da måltidet var endt, hjalp Nell at vaske tekopperne af og sætte dem på deres plads, og da disse huslige pligter var opfyldt, udstafferede mrs. Jarley sig med et overordentlig strålende sjal for at gøre en vandring gennem byens gader.

"Vognen kommer med kufferterne," sagde hun, "og du gør bedst i at følge med den, barn. Jeg er nødt til at gå, meget mod min vilje; men folk venter det af mig, og offentlige personer kan

ikke være deres egne herrer i sådanne sager. Hvorledes ser jeg ud, barn?"

Nell gav et tilfredsstillende svar, og efter at mrs. Jarley havde stukket en mængde knappenåle i forskellige dele af sin figur og gjort flere frugtesløse forsøg på at komme til at skue sin egen ryg, sagde hun til sidst, at hun var tilfreds med sit udseende, og gik majestætisk bort.

Vognen fulgte ikke langt bagefter. Mens den skumplede gennem gaderne, kiggede Nell ud ad vinduet, nysgerrig efter at se, hvad det var for en by, de nu var i, og dog tillige bange for ved hver omdrejning at møde Quilps frygtelige ansigt.

Efter at have rumlet af sted med en højst uvant larm holdt vognen endelig stille ved udstillingslokalet, hvor Nell steg ud blandt den beundrende gruppe af børn, som åbenbart mente, at hun var en vigtig del af mærkværdighederne, og var fuldt og fast overtydet om, at hendes bedstefader var en kunstig indretning af voks. Kufferten løftedes ned med al passende hurtighed og båret ind for at blive åbnet af mrs. Jarley selv. Ledsaget af George og en anden mand i bomuldsfløjs knæbenklæder og med en drapfarvet, med bomtegn dekoreret hat, ventede hun på at give deres indhold, der var røde frynser og kvaster og andre til tapetsererfaget hørende prydelser, den fordelagtigste plads.

De lagde alle straks hånd på værket og havde meget travlt. Da den forbavsende samling endnu skjultes af paklærred, for at det misundelige støv ikke skulle skade ansigternes teint, begyndte Nell straks at hjælpe til at forskønne salen, hvorved hendes bedstefader også ydede god tjeneste. De to karle, der var vant dertil, udrettede i kort tid en hel del, og mrs. Jarley tog

blikrosetterne op af en stor lærredslomme, hun havde på, og opmuntrede sine folk til at tage rask fat.

Midt under dette arbejde stak en temmelig høj herre med ørnenæse og sort hår ansigtet ind ad døren og smilede venligt. Han var klædt i en meget kort og snæver militærfrakke, der engang havde været fuld af snore og broderi, men nu var sørgelig bar for besætning og aldeles luvslidt – hvortil han endvidere bar et par gamle grå, stramme pantalons og et par dansesko i deres tilværelses vinter. Da mrs. Jarley netop i dette øjeblik vendte ryggen til, truede den militære herre med sin pegefinger til tegn for hendes drabanter, at de ikke måtte underrette hende om hans tilstedeværelse, hvorpå han listede sig tæt bag ved hende og kildede hende på halsen, idet han spøgende råbte: "Buh!"

"Hvad, mr. Slum!" udbrød vokskabinettets ejerinde. "Gud, hvem skulle have ventet at se Dem her!"

"På ære og samvittighed," sagde Slum, "det var godt sagt. På ære og samvittighed, det var klogt sagt. Hvem skulle have ventet det! George, min gode ven, hvorledes har De det?"

George modtog denne tilnærmelse med en tvær ligegyldighed, idet han ytrede, at han for den sags skyld havde det godt nok, og hamrede lystigt væk hele tiden.

"Jeg gik herhen," sagde den militære mand til mrs. Jarley – "på ære og samvittighed, jeg ved næsten ikke, hvorfor jeg gik herhen. Det ville sætte mig i forlegenhed at sige Dem det, det ville det ved Gud. Jeg trængte til lidt inspiration, lidt opmuntring, lidt ny idéer, og – på ære og samvittighed," sluttede han, idet han afbrød sig selv og så sig om i værelset,

"hvordette dog er forbandet klassisk! Det er jo aldeles minervisk!"

"Det vil se ganske godt ud, når det bliver færdigt."

"Ganske godt! Vil De tro mig, når jeg siger, at det er mit livs henrykkelse at have fusked med poesien, når jeg tænker på, at jeg har øvet min pen på dette fortryllende emne? Det er sandt – ingen ordrer? Ikke en eller anden ting, jeg kan skaffe Dem?"

"Det er så overordentlig kostbart, og jeg tror virkelig ikke, at det nytter stort."

"Stille! Nej, nej," svarede Slum med hævet hånd. "Ingen udflugter. Det vil jeg ikke vide noget af. Sig ikke, at det ikke nytter. Det ved jeg bedre!"

"Jeg tror ikke, det nytter."

"Ha, ha! De giver efter, De kommer med. Spørg parfumehandlerne, spørg blanksværtfabrikanterne, spørg hver eneste en af dem om, hvad mine vers har nyttet ham, og læg mærke til mine ord: Han vil velsigne navnet Slum. Er han en ærlig mand, vil han vende sine øjne mod himlen og velsigne navnet Slum – mærk Dem vel det! De kender da Westminster Abbey, mrs. Jarley?"

"Ja."

"Så vil De på ære og samvittighed også i et vist hjørne af denne vældige bygning i den såkaldte digterkrog finde nogle få navne, der er mindre end Slum," ytrede denne og bankede sig betydningsfuldt på panden for at vise, at der var et lille kvantum hjerne inden for den. "Jeg har en småting her," sagde Slum, idet han tog sin hat af, der var fuld af papirslapper, "en lille i øjeblikkets hede henkastet bagatel, som jeg tør påstå netop er, hvad De må have for at stikke denne by i brand. Det er

et akrostikon – navnet er for øjeblikket Warren, blanksværtfabrikanten, ved De nok – men tanken kan forandres og er en sand inspiration for Jarley. Tag dette akrostikon."

"Det er vel meget dyrt?"

"Fem shillings. Bedre køb end nogen som helst prosa."

"Jeg kan ikke give mere end tre."

"Og seks pence. Tre shillings og seks pence."

Mrs. Jarley kunne ikke holde stand mod digterens indsmigrende væsen, og Slum indførte ordren i en lille notesbog som en til tre shillings og seks pence, hvorpå han gik for at forandre sit akrostikon efter at have taget den kærligste afsked med sin velynderinde og lovet snarest muligt at komme tilbage med en renskrift til bogtrykkeren.

Da hans nærværelse ikke havde forstyrret eller afbrudt forarbejderne, var det hele nu rykket langt frem og blev kort efter helt færdigt. Efter at draperierne var blevet hængt så smagfuldt op som vel muligt, udpakkedes den forbavsende samling, og derpå opstilledes på en omtrent to fod høj forhøjning, der gik salen rundt og med et skarlagensrødt tov adskiltes fra det rå publikum, diverse livlige billeder af berømte personligheder enkeltvis eller i grupper med glimrende kostumer fra forskellige tidsaldre og himmelstrøg; de stod mere eller mindre usikkert på benene, med vidt opspilede øjne og næsebor, stærkt udviklede arm- og benmuskler og stor forundring afpræget i alle ansigter. Alle herrerne var meget højbrystede og blåskæggede, og alle damerne helt vidunderlige af figur, og alle damerne og herrerne så meget vist intetstedshen og stirrede med overordentlig alvor på intet.

Da Nell havde udtømt sin første henrykkelse over dette herlige syn, lod mrs. Jarley dem alle, på sig selv nær, forlade salen, hvorpå hun, efter at have taget plads i en stor lænestol midt på gulvet, højtideligt overrakte Nell en vidjestav, som hun selv længe havde brugt til at pege på figurerne med, og gjorde sig megen umage med at forklare hende, hvad hun havde at gøre.

"Dette," sagde mrs. Jarley i sin forevisningstone, idet Nell rørte ved en figur på den ene ende af forhøjningen, "er en ulykkelig hofdame fra dronning Elisabeths tid, der døde af at have stukket sig i fingeren, fordi hun havde syet på en søndag. Læg vel mærke til blodet, der pibler ud af hendes finger, ligesom også til den tids guldøjede synål, hvormed hun syr."

Alt dette gentog Nell nogle gange, mens hun til rette tid pegede på fingeren og synålen, og gik derpå videre til den næste figur.

"Dette, mine damer og herrer," sagde mrs. Jarley, "er Jasper Packlemerton, afskyelig ihukommelse, der ægtede fjorten koner og myrdede dem alle ved at kildre dem under fodsålerne, mens de sov, trygge ved deres dyd og uskyldighed. Da han førtes op på skafottet og blev spurgt, om han angrede, hvad han havde gjort, svarede han: Ja, han angrede, at han havde ladet dem slippe så nemt, og han bad til, at alle kristelige ægtemænd ville tilgive ham denne store brøde. Lad dette være en advarsel for alle unge damer om at være meget forsigtige med hensyn til de mænd, de vælger. Se, hvor hans fingre krummer sig, som om han lige skulle til at kildre, og hvorledes han kniber øjnene sammen, ligesom når han udførte sine barbariske mord."

Da Nell havde lært, hvad der vedkom Packlemerton, og kunne sige det uden at stamme, gik mrs. Jarley over til den tykke mand og derpå til den tynde mand, den høje mand, den lille mand, den gamle dame, der var død af at have danset i sit et hundrede og to og tredivte år, den vilde dreng fra skoven, konen, der havde forgivet fjorten familier med syltede valnødder, og andre historiske personer og interessante, men vildledte individer. Nell profiterede så godt af hendes undervisning og havde så nemt ved at huske den, at da de havde været et par timer indelukket, kendte hun fuldstændig hele etablissementets historie og var i stand til at give de besøgende al fornøden oplysning.

Mrs. Jarley var ikke sen til at udtale sin beundring over dette heldige udfald og tog sin unge elev og veninde med, for at hun skulle se de øvrige indretninger inde i huset. I dette øjemed var gangen allerede blevet forvandlet til en hvælving af grønt tøj med de tidligere nævnte indskrifter – frembringelser af Slum – og i den øverste ende var opstillet et meget sirligt bord til mrs. Jarley selv, hvorved hun skulle præsidere og tage imod penge i selskab med Hans Majestæt kong Georg den Tredje, klovnene Grimaldi, dronning Stuart af Skotland, en unavngiven herre af kvækernes sekt og Pitt, der i sin hånd havde en nøjagtig genpart af lovforslaget om indførelsen af vinduesskatten. Uden for huset var forberedelserne heller ikke blevet forsømt; for en nonne med store personlige yndigheder talte på sin rosenkrans i den lille niche oven over døren, og en røver med det sortest mulige hår og den lysest mulige ansigtsfarve kørte i dette øjeblik omkring i byen i en vogn, idet han så på et miniaturportræt af en dame.

Nu stod kun tilbage, at Slums frembringelser blev uddelt på en fornuftig måde; at de højtravende udgydelser banede sig vej til alle butikker og private huse, og at parolen "Hvis et æsel jeg kendte" indskrænkedes til værtshusene og kun udbredtes imellem sagførernes kontorister og byens øvrige udvalgte ånder. Da dette var sket, og mrs. Jarley havde gjort sin personlige opvartning i skolerne med en udtrykkelig for dem affattet plakat, hvori det tydeligt godtgjordes, at vokskabinetter uddannede ånden, forfinede smagen og udvidede de menneskelige kundskabers område, satte denne utrættelige dame sig til bords og drak af den mistænkelige flaske på et sejrrikt felttog.

Mrs. Jarley var unægtelig en opfindsom ånd. Midt under de forskellige planer for at lokke folk til udstillingen blev lille Nell ikke glemt. Efter at den lette vogn, hvori røveren foretog sine vandringer, var blevet smykket med flag og vimpler, og røveren selv sat i den med sin elskedes miniaturportræt som sædvanlig foran sig, fik Nell, prydet med kunstige blomster, plads ved siden af ham og kørte i dette statelige optog hver formiddag langsomt gennem byen, idet hun under lyden af tromme og trompet uddelte plakater fra en kurv. Barnets skønhed vakte i forening med hendes blide og frygtsomme væsen formelig opsigt i den lille købstad. Røveren, der hidtil havde været den eneste kilde til opmærksomhed i gaderne, blev nu kun underordnet og havde ingen anden vigtighed end som en del af det skue, hvis hovedattraktion hun udgjorde. Voksne mennesker begyndte at fatte interesse for den klarøjede pige, og en snes små drenge blev forelsket til op over ørerne og efterlod pakker med nødder og æbler adresseret til hende ved døren til vokskabinettet.

Dette gunstige indtryk gik ikke tabt for mrs. Jarley, der af frygt for, at Nell skulle blive alt for billig, snart sendte røveren alene ud igen og holdt hende inde i udstillingssalen, hvor hun hver halve time foredrog om figurerne til de beundrende forsamlingers store tilfredshed. Disse forsamlinger var af en meget overordnet slags, idet de omfattede en mængde skoler for unge damer, hvis velvilje mrs. Jarley havde gjort sig megen umage for at vinde ved at forandre klovnens Grimaldis ansigt og kostume således, at han forestillede forfatteren Lindley Murray,

sysselsat med at udarbejde sin engelske grammatik, og forvandle en berygtet morderske til den moralske forfatterinde mrs. Hanna More. Miss Monflathers, der forestod byens første institut og nedlod sig til privat at besøge kabinettet i selskab med otte udvalgte unge damer, indrømmede, at disse portrætter lignede ganske forbavsende. Pitt i nathue og slåbrok og uden støvler forestillede digteren til største fuldkommenhed, og dronning Maria Stuart af Skotland var med en sort paryk, hvid halslinning og i mandfolkeklæder et så fuldstændigt billede af lord Byron, at de unge damer formelig gav sig til at skrige, da de så det. Miss Monflathers dæmpede imidlertid denne begejstring og benyttede lejligheden til at lade mrs. Jarley høre ilde for, at hun ikke valgte figurerne til sin samling med mere smag, idet hun ytrede, at lord Byron havde næret nogle fri meninger, der var aldeles uforenelige med et vokskabinets ærbarhed.

Skønt Nells pligter var møjsommelige nok, fandt hun dog i kabinettets ejerinde en meget godmodig og rimelig person, der ikke alene havde sans for selv at have det hyggeligt, men også for at lade alle sine omgivelser have det på samme måde. Da den yndest, Nell nød, skaffede hende adskillige små sportler fra publikum, af hvilke hendes velynderinde ingen procenter forlangte, og da også hendes bedstefader var velset og gjorde nytte, havde hun ingen grund til at ængste sig med undtagelse af, at hun stadig måtte tænke på Quilp og måtte være bange for, at han kunne vende tilbage og pludselig en dag finde dem.

Quilp var i virkeligheden uafladelig et mareridt for barnet, der altid forfulgtes af et billede af hans stygge ansigt og undersætsige skikkelse. Til større sikkerhed for voksfigurerne

sov hun i den sal, hvor de var, og gik aldrig derind om aftenen uden – hun kunne ikke lade være – at plage sig med i et eller andet af deres dødningsansigter at udfinde en lighed med dværgen. Denne indbildning tog undertiden i den grad overhånd hos hende, at hun var nær ved at tro, at han havde fjernet figuren og selv stod der i dens klæder. Og så var de så mange med deres store glasøjne og, idet de stod den ene bag ved den anden rundt om hendes seng, lignede levende skabninger så meget og var dog disse så ulige i deres barske stilhed og tavshed, at hun nærede en slags frygt for dem for deres egen skyld og ofte kunne ligge og se på deres skikkelser, indtil hun blev nødt til at stå op og tænde lys eller at gå hen og sætte sig ved det åbne vindue for at søge selskab hos de klare stjerner. Ved sådanne lejligheder genkaldte hun sig det gamle hus og vinduet, hvorved hun havde plejet at sidde så ene; og da tænkte hun på stakkels Kit og hans venlighed, indtil tårerne kom hende i øjnene, så at hun på én gang både græd og smilede.

Ofte vendte hendes tanker i denne tavse time sig til hendes bedstefader, idet hun spurgte sig selv om, hvor meget han vel mindedes af deres tidligere liv, og om han virkelig nogen sinde forestillede sig den forandring, der var foregået med dem, og deres fordums hjælpeløshed og nød. Mens de vandrede, havde hun kun sjældent tænkt herpå; men nu kunne hun ikke lade være at gruble over, hvad der skulle blive af dem, hvis han blev syg, eller kræfterne svigtede hende selv. Han var meget villig og tålmodig, glad ved at udføre hvilket som helst hverv og være til nytte, men var dog ligegyldig uden udsigt til bedring – et rent barn – en stakkels tankeløs, sløvet skabning – en uskadelig,

venlig, gammel mand, der var fuld af kærlighed og ømhed for hende og modtagelig for behagelige og smertelige indtryk, men kold for alt andet. Det gjorde hende meget nedtrykt at vide, at dette var således og at mærke det, når han sad ørkesløs ved siden af hende og smilede og nikkede ad hende, hver gang hun så sig om, eller når han kælede for et lille barn og bar det på sine arme. Dette kunne han gøre hele timer ad gangen, forvirret af dets enfoldige spørgsmål og dog så tålmodig under sin egen svaghed, som han næsten lod til selv at føle, så at han syntes at ydmyges endog af et barns forstand. Hun blev så ulykkelig ved at se ham således, at hun kunne briste i tårer og liste sig hen til et afsides sted for at kaste sig på knæ og bede til Gud om hans helbredelse.

Men bitterheden i hendes sorg lå ikke i at se ham i denne tilstand, hvori han i det mindste var rolig og tilfreds, eller i hendes tanker om den foregåede forandring med ham, skønt de var hårde prøvelser for et ungt hjerte. Dybere og tungere sorger skulle endnu først komme.

En aften, da de havde fri, gik Nell og hendes bedstefader ud at spadserere. De havde i flere dage holdt sig temmelig meget inde, og da det var varmt i vejret, gik de en lang tur. Uden for byen bøjede de ind på en sti, som førte over nogle marker, og i den tanke, at den endte et sted ved den landevej, de havde forladt, og at de således kunne gå hjem ad denne, tog de en langt længere omvej, end de havde troet, indtil de omsider ved solens nedgang fandt det spor, de havde søgt, og standsede for at hvile sig.

Himlen var efterhånden blevet overtrukket og var nu ganske mørk, undtagen hvor den nedgående sol i sin herlighed

opdyngede masser af guld og glødende ild, hvoraf hendøende emmer hist og her glimtede frem gennem det sorte slør og med et rødtligt skær skinnede ned på jorden. Blæsten begyndte at stønne med en hul mumlen, idet solen gik ned og førte den lyse dag et andet sted hen, og en række tunge skyer trak op imod den og truede med torden og lynild. Snart begyndte store regndråber at falde, og mens uvejrsskyerne svævede videre, udfyldtes den tomhed, de havde efterladt sig, af andre, der havde udbredt sig overalt på himlen. De hørte den dumpe brummen af fjern torden, lynene knitrede, og en times mørke syntes at have samlet sig i et øjeblik.

De vovede ikke at søge ly under et træ eller et gærde, men skyndte sig af sted på landevejen i håb om at finde et hus, hvor de kunne søge tilflugt mod uvejret, der nu for alvor var brudt løs og med hvert øjeblik tiltog i voldsomhed. Gennemblødt af den øsende regn, forvirret af tordenen og forfærdet af skæret af de kløftede lynstråler, ville de være gået forbi et ensomt hus uden at have lagt mærke til dets nærhed, hvis en mand, dår stod i døren, ikke med høj røst havde opfordret dem til at gå ind.

"I må i hvert tilfælde have bedre øjne end andre folk, siden I bryder jer så lidt om måske at blive blinde," sagde han, idet han trådte tilbage fra døren og skyggede med hænderne for øjnene, hver gang et takket lyn viste sig. "Hvorfor ville I gå forbi?" tilføjede han, idet han lukkede døren og viste vej gennem en gang til et værelse.

"Vi så ikke huset, førend vi hørte Dem råbe," svarede Nell.

"Det er jo ikke så underligt, når man har lynilden lige i synet på sig. Bliv kun stående her ved ilden og tør jer lidt. I kan forlange, hvad I vil, hvis I trænger til noget. Trænger I ikke til

noget, behøver I heller ikke at kræve noget ind, vær kun ikke bange for det. Dette er et værtshus, skal jeg sige jer. "Den tapre Soldat" er kendt nok her på egnen."

"Hedder dette hus "Den tapre Soldat"?" spurgte Nell.

"Det troede jeg alle vidste. Hvor kommer I fra, siden I ikke kender "Den tapre Soldat" lige så godt, som jeres katekismus? Dette er "Den tapre Soldat", og James Groves hedder værten – Jem Groves – den ærlige Jem Groves, en mand med en uplettet karakter og en god, tør keglebane oven i købet. Har nogen noget at sige på Jem Groves, så lad ham sige det til Jem Groves, og Jem Groves skal vise ham, at han er karl for sin hat."

Med disse ord lagde han hånden på brystet for at tilkendegive, at han var den lovpriste Jem Groves, slog ud efter en eftergjort Jem Groves, der fra en sort ramme oven over kaminhylden slog ud mod menneskeslægten i almindelighed, og drak, idet han førte et med cognac og vand halvt fyldt glas til læberne, på Jem Groves' sundhed.

Da aftenen var varm, var et stort skærmbræt stillet op tværs over gulvet som et værn mod heden fra ilden, og det lod til, at nogen på den anden side af skærmbrættet havde ytret tvivl om Groves mod og derved fremkaldt de egenkærlige udtalelser; for Groves sluttede sin udfordring med at banke stærkt på skærmbrættet med knoerne og vente på et svar fra den anden side af det.

"Der er ikke ret mange," sagde Groves, da der ikke kom noget svar, "som ville vove at byde Jem Groves trods under hans eget tag. Der er kun én mand, så vidt jeg ved af, som har mod nok dertil, og denne mand er heller ikke hundrede mil herfra. Men

han er lige så god som en halv snes, og derfor lader jeg ham også sige om mig, hvad han lyster, det ved han."

Til svar på denne artige tiltale bad en meget grov stemme Groves "holde mund og tænde lys", hvorpå samme stemme tilføjede, at samme mand "ikke skulle spille sit vejr på skryderier; for de fleste vidste ret godt, hvilke krummer der var i ham."

"De spiller kort, Nell," hviskede den gamle mand med pludselig opmærksomhed. "Hører du?"

"Skynd Dem med lyset," sagde stemmen; "det er lige, at jeg kan se øjnene på kortene, og få så den skodde lukket, så snart De kan, hører De? Deres øl bliver rimeligvis surt af tordenvejret i aften. – Vundet! Syv shillings og seks pence; gamle Isak; pung ud."

"Hører du, Nell, hører du dem?" hviskede den gamle mand atter endnu mere ivrigt, da pengene klingrede på bordet.

"Jeg har ikke oplevet mage til uvejr som dette," sagde en skarp, hæs stemme af den ubehageligste slags, da et frygteligt tordenskrald var færdigt, "siden den aften, da gamle Luke Withers vandt tretten gange i træk på rødt. Vi sagde alle, at han havde Fandens og sin egen lykke med sig, og da det netop var en aften for Fanden til at være ude og på færde i, tænker jeg, at han så ham over skulderen, hvis blot nogen havde kunnet se ham."

"Bah!" svarede den grove stemme, "trods alt gamle Lukes held gennem tykt og tyndt i de sidste år husker jeg godt den tid, da han var det ulykkeligste og uheldigste af alle mennesker. Han kunne aldrig tage terninger eller kort i hånden uden at blive plukket og klædt af lige til skjorten."

"Hører du, hvad han siger?" hviskede den gamle mand.

"Hører du, Nell?"

Forbavset og urolig så barnet, at hele hans ydre var blevet fuldstændig forandret. Hans ansigt blussede af ivrighed, hans øjne stirrede, hans tænder var sammenpresset, hans åndedræt blev kort og tykt, og den hånd, han lagde på hendes arm, rystede så stærkt, at hun skælvede under dens tag.

"Vær mit vidne," mumlede han og så i vejret, "at jeg altid har sagt det; at jeg har vidst det, drømt om det, følt, at det var sandhed, og at det måtte være således! Hvor mange penge har vi, Nell? Nå, jeg så jo i går, at du havde penge. Hvor mange penge har vi? Lad mig få dem."

"Nej, nej, lad mig beholde dem, bedstefader," sagde det forskrækkede barn. "Lad os gå herfra. Bryd dig ikke om regnen. Å, lad os gå."

"Hid med dem, siger jeg," svarede den gamle mand hidsigt. "Stille, stille, græd ikke, Nell. Hvis jeg har talt hårdt til dig, barn, mente jeg ikke noget dermed. Det er til dit eget bedste. Jeg har forurettet dig, Nell; men jeg skal gøre det godt igen, det skal jeg. Hvor er pengene?"

"Åh, tag dem ikke, kære bedstefader. Lad mig, både for din og for min egen skyld, beholde dem, eller lad mig kaste dem bort; det er bedre, at jeg kaster dem bort, end at du får dem nu. Lad os gå, lad os gå."

"Giv mig pengene," svarede den gamle; "jeg må have dem. Så – så – nu er du min egen Nell. Du skal komme til din ret, det kan du være vis på!"

Hun tog en lille pung op af lommen, og med den samme utålmodige hurtighed, der havde ligget i hans ord, tog han den

og skyndte sig om på den anden side af skærmbrettet. Det var umuligt at holde ham tilbage, og barnet fulgte ham skælvende.

Værten havde sat et lys på bordet og var ved at trække gardinet for vinduet. De, som de havde hørt tale, var to mænd, der havde et spil kort og nogle sølvpenge imellem sig, mens de partier, de havde spillet, var opskrevet med kridt på skærmbrettet. Manden med den grove stemme var en svær, midaldrende karl med stort, sort skæg, brede kinder, en plump, bred mund og en tyrehals, der viste sig tydeligt, da hans skjortekrave kun var omslynget af et løst, rødt halstørklæde. Sin gråbrune hat havde han på hovedet og en tyk knortekæp ved siden af sig. Den anden mand, som hans kammerat havde kaldt Isak, var meget spinkel, duknakket og højskuldret og havde et meget hæsligt ansigt og en skummel og lumsk skelen.

"Nå, gamle herre," sagde Isak og så sig om, "kender De nogen af os? Denne side af skærmbrettet er for vor egen mund."

"Jeg har dog vel ikke fornærmet Dem, vil jeg håbe?" svarede den gamle.

"Da kalder jeg det en fornærmelse," sagde den anden, "at De trænger Dem ind på folk, medens de er optaget af deres egne forretninger."

"Det var ikke min hensigt at fornærme Dem," sagde den gamle med et lystent blik på kortene; "jeg troede, at –"

"Men De havde ingen ret til at tro. Hvad Fanden har en mand i Deres alder at gøre med at tro?"

"Nå, spektakelmager," sagde den svære mand, idet han for første gang så op fra kortene, "kan du ikke lade ham tale?"

Værten, som åbenbart ville holde sig neutral, indtil han havde fået at vide, til hvilken side af spørgsmålet den svære mand ville

hælde, istemte nu: "Ja rigtigt, kan De ikke lade ham tale, Isak List?"

"Om jeg ikke kan lade ham tale?" vrængede Isak til svar, idet han, så godt han kunne, med sin skingrende stemme efterabede værtens tone. "Jo, jeg kan lade ham tale, Jemmy Groves."

"Nå, så gør det," sagde værten.

Lists skelen fik et uheldvarslende præg, der syntes at true med en forlængelse af denne tvist, indtil hans kammerat, der havde stirret på den gamle mand, i tide gjorde ende på den.

"Hvem ved," sagde han med et snedigt blik, "om denne herre ikke i al høflighed ville spørge, om han måtte have den ære at spille et parti med os?"

"Jo, det var min mening!" udbrød den gamle mand, "det var min mening, og det ønsker jeg endnu!"

"Det tænkte jeg nok. Og hvem ved, om denne herre i den forudsætning, at vi ikke ville spille for fornøjelse alene, ikke i al høflighed ønskede at spille om penge?"

Den gamle mand svarede med at ryste med den lille pung i sin ivrige hånd, hvorpå han kastede den på bordet og samlede kortene, ligesom en gerrig skraber guld til sig.

"Nå, det er en anden sag," sagde Isak, "hvis det var denne herres hensigt, så beder jeg ham om forladelse. Tilhører denne lille pung den herre? Det er en meget smuk lille pung, noget let," tilføjede Isak, idet han kastede pungen op i luften og fangede den igen, "men dog tilstrækkelig til morskab i en halv times tid."

"Vi vil gøre et firemands parti og tage Groves med," sagde den svære mand. "Kom, Jemmy."

Værten, der opførte sig, som om han var velkendt med slige små partier, nærmede sig bordet og tog plads. Med den dybeste smerte trak barnet sin bedstefader til side og bønfuldt ham selv nu om at gå.

"Kom, vi kan blive så lykkelige," sagde barnet.

"Vi skal blive lykkelige," svarede den gamle mand hastigt.

"Lad mig være, Nell. Midlet til lykken ligger i kortene og terningerne. Vi må fra små gevinster svinge os op til store. Der er kun lidt at vinde her, men med tiden kommer der mere. Jeg vil kun vinde mit eget tilbage, og det er alt sammen til dig, mit eget barn."

"Gud hjælpe os!" udbrød barnet. "Åh, det er en hård skæbne, som har ført os herhen!"

"Stille!" sagde den gamle mand og lagde sin hånd på hendes mund, "skæbnen tåler ikke bebrejdelser. Vi må ikke vredes på den, ellers skyr den os; det har jeg opdaget."

"Nå," sagde den svære mand, "vil De ikke selv være med, så lad os i det mindste få kortene."

"Nu kommer jeg. Sid ned, Nell, sid ned og se til. Vær ved godt mod; det er alt sammen til dig – alt sammen – hver penny. Jeg vil ikke sige dem det; nej, nej, ellers ville de ikke spille af frygt for det held, som en sådan årsag må give mig. Se på dem. Se, hvad de er, og hvad du er. Hvem kan tvivle om, at vi må vinde?"

"Den gamle er kommet på andre tanker og kommer ikke," sagde Isak og lod, som om han ville rejse sig fra bordet. "Det gør mig ondt, at den gamle herre er blevet bange – den, som intet vover, intet vinder – men det ved den gamle herre nok."

"Jeg er jo færdig. De har alle været langsomme, undtagen jeg," sagde den gamle mand. "Jeg gad vide, hvem der længes mere

efter at begynde end jeg."

Med disse ord flyttede han en stol hen til bordet, og da de andre på samme tid havde sat sig, begyndte spillet.

Barnet iagttog med uroligt sind dets gang. Idet hun var ligegyldig for, hvorledes lykken vendte sig, og kun tænkte på den fortvivlede lidenskab, der havde fået magten over hendes bedstefader, var gevinst og tab et og det samme for hende. Snart stolt af en eller anden kortvarig triumf, snart modfalden over et nederlag sad han dér så vild og urolig, så feberagtig og spændt, så frygtelig ivrig, så grisk efter den jammerlige indsats, at hun næsten bedre kunne have tålt at se ham død; og dog var hun den uskyldige årsag til alle disse kvaler, og han, der spillede med en mere rasende tørst efter vinding, end den umætteligste spiller kunne føle, nærede ikke én egenkærlig tanke!

Derimod var de andre tre – spillere og kæltringer af håndværk – mens de passede deres kort, så kolde og rolige, som om enhver dyd havde fæstet bo i deres bryst. Undertiden kunne den ene se op og smile ad den anden, pudse det døsiges lys, skotte til lynene, når de fo'r forbi det åbne vindue eller det flagrende gardin, eller lytte efter et ualmindelig stærkt tordenskrald med en slags øjeblikkelig utålmodighed som om det forstyrrede ham; men for øvrigt sad de med ubevægelig ligegyldighed for alt, undtagen for deres kort, tilsyneladende som fuldstændige filosoffer og uden noget større skin af lidenskab eller spænding, end om de havde været af sten.

Uvejret havde varet i over tre timer, lynene var blevet svagere og mindre hyppige; tordenen, der tidligere syntes at rulle og brage over hovedet på dem, havde efterhånden tabt sig i det

fjerne med en dyb og hæs brummen; men stadig fortsattes spillet, stadig glemtes det ængstelige barn.

Omsider var spillet forbi, og Isak List rejste sig op som den eneste, der havde vundet. Mat og værten bar deres tab med fagmæssig styrke. Isak stak udbyttet i lommen med en mine, som om det havde været hans faste forsæt at vinde hele tiden, og syntes hverken at undre eller glæde sig.

Nells lille pung var tømt; men skønt den lå tom ved siden af den gamle, og hans medspillere nu havde rejst sig fra bordet, sad han dog endnu og spekulerede over kortene, idet han gav dem, ligesom de før var blevet givet, og vendte dem op for at se, hvad enhver ville have haft på hånden, hvis de endnu havde spillet. Han var ganske fordybet i dette, da barnet trådte hen til ham og, idet hun lagde sin hånd på hans skulder, sagde ham, at det var nær ved midnat.

"Se, det er fattigdommens forbandelse, Nell," sagde han og pegede på kortene, som han havde udbredt på bordet. "Kunne jeg have været blevet ved en lille smule længere, kun en lille smule længere, ville lykken have vendt sig til fordel for mig. Ja, det er lige så tydeligt som øjnene på kortene. Se her – og der – og der ovre."

"Læg dem bort," bad barnet. "Prøv at glemme dem."

"Prøv at glemme dem!" svarede han, idet han løftede sit udtærede ansigt op mod hendes og så på hende med en vantro stirren. "At glemme dem! Hvorledes skal vi nogen sinde blive rige, hvis jeg glemmer dem?"

Barnet kunne kun ryste på hovedet.

"Nej, nej, Nell," sagde den gamle mand og klappede hende på kinden, "de må ikke glemmes. Vi må råde bod på dette, så snart

vi kan. Tålmodighed, tålmodighed, og du skal komme til din ret, det lover jeg dig. I dag tab, i morgen vinding. Men intet kan vindes uden flid og omhu, intet. Kom, jeg er færdig."

"Ved De, hvad klokken er?" sagde Groves, der sad og røg en pipe tobak med sine venner. "Over tolv –"

"Og det regner," tilføjede den svære mand.

"Den tapre Soldat, James Groves. Gode senge, billigt nattely for mand og hest," sagde Groves, idet han citerede sit skilt.

"Klokken er halv ét."

"Det er meget sent," sagde det urolige barn. "Gid vi var gået før. Hvad vil de tro om os? Klokken bliver to, førend vi kommer tilbage! Hvad kunne det koste at blive her?"

"To gode senge en shilling seks pence, aftensmad og øl en shilling, i alt to shillings og seks pence," svarede den tapre soldat.

Nu havde Nell den i hendes kjole indsyede guldmønt, og da hun overvejede, hvor sent det var, og hvor tidligt mrs. Jarley plejede at blive søvnig, og forestillede sig den skræk, hvori de utvivlsomt ville sætte den gode dame ved at banke hende op midt om natten, og da hun på den anden side overvejede, at hvis de blev, hvor de var, og stod tidligt op om morgenen, kunne de være tilbage, førend hun vågnede, og bruge det voldsomme uvejr, der havde overrumplet dem, som en god undskyldning for deres udeblivelse, valgte hun efter lang tøven at blive. Hun tog derfor sin bedstefader til side og foreslog, at de skulle blive der natten over, idet hun meddelte ham, at hun endnu havde så meget tilbage, at hun kunne betale for deres nattely.

"Havde jeg bare haft de penge før – havde jeg bare vidst af det for nogle få minutter siden!" mumlede den gamle.

"Vi vil blive her, hvis De synes," sagde Nell hastigt til værten.

"Det er meget fornuftigt af Dem," svarede Groves. "Nu skal De straks få Deres aftensmad."

Da Groves derfor havde røget sin pibe ud, banket asken ud af den og lagt den omhyggeligt i en krog på skorstenen med hovedet nedad, hentede han brød, ost og øl med mange lovtaler over deres fortræffelighed og bad sine gæster tage for sig af retterne og lade, som om de var hjemme. Nell og hendes bedstefader nød kun lidt, da de var optaget af deres egne tanker, og de andre, for hvis maver øl var et alt for svagt og flovt fluidum, trøstede sig med brændevin og tobak.

Da de ville forlade huset meget tidligt næste morgen, var det barnet om at gøre at få deres regning betalt, førend de gik i seng; men da hun indså nødvendigheden af at skjule sin lille skat for sin bedstefader og måtte veksle guldmønten, tog hun den hemmeligt frem af dens skjul og benyttede lejligheden til at følge med værten, da han gik udenfor, og rakte ham den i den lille skænkestue.

"Vil De være så god at give mig tilbage her?" sagde hun.

Han blev åbenbart forbavset, betragtede mønten og lod den klingre, stirrede atter på barnet og så igen på mønten, som om han havde stor lyst til at spørge hende, hvorledes hun var kommet til den. Da mønten imidlertid var ægte og skulle veksles i hans hus, indså han som en klog vært, at dette var noget, som ikke kom ham ved; i hvert tilfælde talte han småpengene op og gav hende dem. Da barnet derpå vendte tilbage til det værelse, hvor de havde tilbragt aftenen, forekom det hende, som om hun så en skikkelse smutte ind ad døren. Imellem denne dør og skænkestuen, hvor hun havde vekslet

mønten, var der kun en lang, mørk gang, og da hun havde stået der, opstod den tanke hos hende, at hun var blevet iagttaget.

Men af hvem? Da hun igen kom ind i værelset, fandt hun de tilstedeværende i de samme stillinger, hvori hun havde forladt dem. Den svære karl lå på to stole og støttede hovedet på sin hånd, og han, som skelede så stygt, hvilede i en lignende stilling på den anden side af bordet. Imellem dem sad hendes bedstefader, der med en slags grådig beundring stirrede på ham; der havde vundet, og hang ved hans læber, som om han havde været et højere væsen. Hun blev et øjeblik ganske forlegen og så sig om for at finde ud af, om der ellers ikke var nogen til stede. Nej. Derpå spurgte hun hviskende sin bedstefader, om nogen havde forladt værelset, medens hun havde været ude. "Nej," sagde han.

Så måtte det have været en indbildning, og dog var det påfaldende, at hun, uden tidligere at have tænkt på noget, der kunne have fået hende dertil, havde kunnet forestille sig denne skikkelse så overordentlig tydeligt. Mens hun endnu, fuld af forundring, tænkte derpå, kom en pige for at lyse hende til sengs.

Den gamle tog på samme tid afsked med selskabet, og de gik ovenpå med hinanden. Det var et stort hus med øde gange og brede trapper, som de flimrende lys syntes at gøre endnu skumlere. Hun forlod sin bedstefader inde i hans kammer og fulgte med sin vejviserinde hen til et andet, der lå for enden af en gang, og hvortil man gik op ad en halv snes knirkende trappetrin. Dette var hendes. Pigen nølede lidt for at sladre og klage. Hun havde ingen god kondition, sagde hun; lønnen var dårlig og arbejdet strengt. Hun skulle skifte om fjorten dage;

kunne Nell ikke anbefale hende en anden tjeneste, skønt det vistnok var vanskeligt at komme an noget andet sted efter at have tjent her, da huset havde et slemt rygte, eftersom der gik så meget kortspil og alt sådant noget i svang her. Hun skulle tage meget fejl, hvis nogen af dem, der kom der hyppigt, var så redelige, som de kunne være; men ikke for alt i verden ville hun, at nogen skulle få at vide, at hun havde sagt det. Derpå kom der nogle løse hentydninger til en forkastet bejler, der havde truet med at lade sig hverve – så et løfte om at banke på døren tidligt om morgenen – og endelig "god nat."

Barnet var slet ikke hyggelig til mode, da hun var blevet ene. Hun kunne ikke lade være at tænke på skikkelsen, der havde sneget sig gennem gangen nedenunder, og det, pigen havde sagt, tjente ikke til at gøre hende roligere. Disse mænd havde et så frastødende ydre. De levede måske af at plyndre og myrde rejsende. Hvem kunne vide det?

Efter at hun havde bortjaget eller for en kort tid glemt denne frygt, indfandt atter den ængstelse sig, som nattens hændelser havde fremkaldt. Atter var den gamle lidenskab blevet vakt i hendes bedstefaders bryst, og til hvilke yderligere forvildelser den kunne friste ham, vidste kun Gud. Hvilken frygt kunne deres udeblivelse ikke allerede have voldet! Man søgte måske netop nu efter dem. Ville de få tilgivelse næste morgen eller på ny blive stødt ud i verden? Åh, hvorfor var de gået ind i dette hus? Det ville under alle omstændigheder have været bedre, om de havde fortsat deres vandring!

Omsider listede søvnen sig lidt efter lidt over hende – en afbrudt, urolig søvn, der forstyrredes af drømme om at falde ned fra høje tårne og af at vågne og fare op i den største skræk.

Derpå fulgte en dybere søvn – og så – hvilket? Denne skikkelse inde i kammeret!

En skikkelse var derinde. Ja, hun havde trukketalousiet op, for at lyset kunne strømme ind, når det dagedes, og der, imellem fødderne af sengen og den mørke vinduesfordybning, krøb den sammen og luskede om, idet den famlede sig frem med lydløse hænder og sneg sig om sengen. Hun havde ikke mæle til at råbe om hjælp og var ude af stand til at røre sig, men lå stille og iagttog den.

Den nærmede sig, nærmede sig tavs og forsigtigt til hovedgærdet af sengen, og dens åndedræt kom hendes pude så nær, at hun trykkede sig ned i den, for at disse urolige hænder ikke skulle komme til at røre ved hendes ansigt. Atter listede den sig tilbage til vinduet og vendte derpå hovedet om imod hende.

Den mørke skikkelse var ikke andet end en lysere plet i kammerets mørke; men hun så den dreje hovedet og følte og vidste, at øjnene så, og ørerne lyttede. Der blev den stående, lige så ubevægelig som hun. Omsider, med ansigtet stadig vendt mod hende, tog den fat på noget, og hun hørte klangen af penge.

Derpå nærmede den sig atter, tavs og forsigtigt ligesom før, sank, efter at have lagt de klædningsstykker, den havde taget bort fra kanten af sengen, hen på deres sted igen, ned på sine hænder og knæ og krøb bort. Hvor langsomt syntes den ikke at røre sig nu, da hun kunne høre, ikke se den, mens den sneg sig hen over gulvet! Endelig nåede den døren og rejste sig op. Trinnene knagede, og borte var den.

Barnets første tanke var at flygte bort fra dette rædsomme kammer – at være sammen med nogen – ikke længere at være ene – da ville hun få sit mæle igen. Uden at være sig bevidst at have rørt sig kom hun hen til døren.

Der stod den skrækkelige skygge nede for enden af trappen!

Det var hende umuligt at gå forbi den; hun kunne måske have gjort det i mørket uden at være blevet grebet; men blodet størknede i hendes årer. Skikkelsen stod ganske stille, og det gjorde hun med, ikke af kækhed, men af nødvendighed; for at vende tilbage til kammeret var næppe mindre rædsomt end at gå videre.

Regnen piskede rasende ned udenfor og løb i plaskende strømme ned fra stråtaget. Et insekt, der ikke kunne slippe ud i luften, fløj blindt frem og tilbage, idet det slog imod væggene og loftet og fyldte det tavse rum med sin snurren. Atter rørte skikkelsen sig, og uvilkaarlig gjorde barnet det samme. Var hun først inde i sin bedstefaders kammer, ville hun være i sikkerhed.

Den sneg sig gennem gangen, indtil den kom til den selvsamme dør, hun længtes så inderligt efter at nå. I sin fortvivlelse over at være så tæt ved den var barnet nær sprunget frem for at trænge sig ind i kammeret og lukke døren i lås efter sig, da skikkelsen atter stod stille.

Som et lyn fremstillede den tanke sig for hende – hvad om den gik derind og havde ondt i sinde mod oldingens liv! Hun var nær ved at dåne. Den gik ind. Der var lys derinde. Skikkelsen var nu inde i kammeret, og hun, stadig stum – aldeles stum og næsten uden samling – stod og så til.

Døren stod på klem. Uden at vide, hvad hun egentlig ville gøre, men i den hensigt at værne ham eller selv at lade sit liv vaklede hun frem og så derind. Hvilket syn mødte da ikke hendes blik!

Sengen var tom og endnu ganske urørt, og ved et bord sad oldingen selv, den eneste levende skabning derinde, med sit blege åsyn sammentrukket og skærpet af den griskhed, der gjorde hans øjne unaturlig klare, mens han talte de penge, han havde stjålet fra hende.

Med endnu mere vaklende og usikre skridt end dem, hvormed hun havde nærmet sig værelset, trak barnet sig tilbage fra døren og fandt med møjje vejen til sit eget kammer. Den rædsel, hun nylig havde følt, var intet i sammenligning med det, der nu tyngede på hende. Ingen fremmed tyv, ingen forræderisk vært, der så igennem fingre med, at hans gæster blev plyndret, eller sneg sig hen til deres leje for at myrde dem i søvne, ingen, om også nok så skrækkelig og grusom, naturlig spejder kunne have vakt halvdelen af den frygt i hendes hjerte, som genkendelsen af hendes tavse gæst indgød. At den gråhårede olding som et spøgelse var gledet ind i hendes kammer og havde gjort sig til tyv, mens han troede, at hun lå i en tryk søvn, og derpå var gået bort med sit bytte og havde hængt over det med den rædsomme fryd, hvortil hun havde været vidne, var værre, uendelig værre og langt skrækkeligere i øjeblikket at tænke på end noget, som selv den vildeste fantasi kunne have udmalet for hende. Hvis han kom tilbage – der var ingen lås eller slå for døren, og hvis han, bange for at kunne have ladet flere penge blive liggende der, kom tilbage for at søge efter dem – en rædsel fyldte hende ved tanken om, at han kunne komme listende ind igen med sagte skridt og vende ansigtet om mod den tomme seng, mens hun sank ned tæt ved hans fødder for at undgå, at han rørte ved hende, hvilket ville være næsten utåleligt. Hun sad og lyttede. Tys! Fodtrin ude på trappen, og nu blev døren sagte lukket op. Det var kun en indbildning, men en indbildning, der havde alle virkelighedens rædsler, ja var endnu værre end denne; for virkeligheden ville være kommet og gået, og dermed havde det

været forbi; men i indbildningen kom det stadig uden nogen sinde at gå igen.

Den følelse, der overvældede barnet, var en uklar rædsel. Hun var ikke bange for den kære, gamle bedstefader, hvis kærlighed til hende havde avlet denne sygdom i hans hjerne; men den mand, hun denne nat havde set snige omkring i hendes værelse og tælle penge ved det flimrende lys, syntes at være et andet væsen i hans skikkelse, et rædsomt vrængbillede af ham, noget, man måtte gyse tilbage for og være så meget mere bange for, som det havde lighed med ham og holdt sig i nærheden af hende, således som han altid gjorde. Hun kunne næppe sætte sin egen kærlige ledsager, undtagen gennem tabet af ham, i forbindelse med denne olding, der var ham så lig og dog så ulig. Hun havde grædt over at se ham sløv og rolig. Hvor langt større grund havde hun ikke nu til at græde!

Barnet sad og vågede og tænkte på alt dette, indtil spøgelse i hendes sjæl tiltog således i skummelhed og rædsel, at hun følte, det ville være en lettelse for hende at høre den gamle mands stemme eller, hvis han sov, endog kun at se ham og bandlyse noget af det frygtelige, der havde viklet sig omkring hans billede. Hun listede sig endnu en gang ned ad trappen og gangen. Døren stod endnu på klem, ligesom hun havde forladt den, og lyset brændte ligesom før.

Hun havde taget sit eget lys med, idet hun tænkte på, at hvis han var vågen, ville hun sige, at hun var urolig og ikke kunne sove og var kommet for at se, om hans endnu brændte; men da hun kiggede ind i kammeret, så hun ham ligge roligt i sin seng og tog derfor mod til sig til at gå ind.

I en tryk søvn – ingen lidenskab i ansigtet, ingen gerrighed, ingen ængstelighed, ingen vild attrå; alt åndede blidhed, ro og fred. Dette var ikke spilleren eller skyggen inde i hendes kammer; det var ikke engang den udmattede, udtærede mand, hvis åsyn så ofte havde mødt hendes i den grå morgendæmring; det var hendes kære gamle ven, hendes uskyldige rejsefælle, hendes gode, kærlige bedstefader.

Hun følte ingen frygt, idet hun iagttog den sovendes træk, men kun en dyb og tung sorg, der fandt lettelse i tårer.

"Gud velsigne ham!" sagde barnet, idet hun standsede for at kysse ham på kinden. "Nu ser jeg, at man ville skille os, hvis man opsporede os, og udelukke ham fra solens og himlens lys. Han har kun mig til at hjælpe sig. Gud være med os begge!"

Efter at have tændt sit lys trak hun sig lige så stille tilbage, som hun var kommet, og blev, da hun igen var kommet ind i sit kammer, siddende oppe resten af den lange, lange, sørgelige nat.

Omsider bragte dagen hendes lys til at blegne, og hun faldt i søvn; men kort efter blev hun vækket af pigen, og så snart hun havde klædt sig på, gjorde hun sig færdig til at gå ned til sin bedstefader, dog først efter at have ransaget sin lomme og fundet, at alle hendes penge var borte; ikke en sixpence var tilbage.

Den gamle mand var allerede færdig, og få sekunder efter gik de. Barnet syntes, at han ligesom skyede hendes øjne og lod til at vente, at hun skulle meddele ham sit tab, og det følte hun, at hun også måtte gøre, for at han ikke skulle fatte mistanke om sandheden.

"Bedstefader," sagde hun med skælvende stemme, da de havde gået et stykke vej uden at sige et ord, "tror du, at det var skikkelige folk?"

"Ja, de spillede ærligt nok."

"Jeg skal sige dig, hvorfor jeg spørger derom. Jeg mistede nogle penge i nat – i det kammer, hvor jeg lå. Medmindre nogen har taget dem for spøg – for spøg, kære bedstefader, hvilket ville få mig hjerteligt til at le, hvis jeg kunne være vis derpå –"

"Hvem vil tage penge for spøg?" indvendte den gamle mand hurtigt. "De, som tager penge, tager dem for at beholde dem. Tal ikke til mig om spøg."

"Så er de også blevet stjålet i mit kammer, bedstefader," sagde barnet, hvis eneste håb tilintetgjordes af tonen i hans svar.

"Men har du ikke flere, Nell," spurgte oldingen, "ikke flere noget andet sted? Blev de taget allesammen – hver eneste skilling; blev der slet ingen tilbage?"

"Nej, slet ingen."

"Vi må se at få nogle flere; vi må tjene os nogle, Nell, skrabe dem sammen, skaffe dem på en eller anden måde. Bryd dig ikke om dette tab. Tal ikke til nogen derom, så kan vi måske vinde det tilbage igen, og meget mere til; men tal ikke til nogen derom, ellers kunne vi måske komme i ulejlighed derfor. Så de blev taget i dit kammer, mens du sov!" tilføjede han i en medlidende tone, der var helt forskellig fra den snedige, hemmelighedsfulde måde, hvorpå han hidtil havde talt. "Stakkels Nell, stakkels lille Nell!"

Barnet hang med hovedet og græd. Den deltagende tone, hvori han talte, var fuldkommen oprigtig; det var hun vis på.

Det var ikke den letteste del af hendes sorg at vide, at det var sket for hendes skyld.

"Ikke et ord derom til nogen undtagen til mig. Nej, ikke engang til mig," tilføjede han hastigt; "for det nytter ikke noget. Alle de tab, der er blevet lidt, er ikke dine tårer værd, elskede barn. Hvorfor skal vi da bryde os om dem, når vi vil vinde dem tilbage igen?"

"Lad dem være glemt," sagde barnet, idet hun så op. "Glemst nu og for stedse, og jeg skal ikke fælde en tåre mere, om også hver penny havde været tusinde pund."

"Godt, godt," svarede den gamle mand, idet han standsede sig selv, mens et heftigt svar svævede på hans læber; "hun kender intet til sagen. Jeg burde være taknemmelig for det."

"Men hør mig," sagde barnet alvorligt; "vil du høre mig?"

"Ja, ja, jeg hører," svarede den gamle mand, stadig uden at se på hende; "en smuk stemme. Den har altid en rar klang for mig. Det havde den altid, da den tilhørte hendes moder, stakkels barn."

"Lad mig da overtale dig til – åh, lad mig overtale dig til ikke mere at tænke på vinding eller tab og ikke at søge efter nogen anden lykke end den, vi i forening stræber efter."

"Vi stræber i forening efter dette formål," svarede hendes bedstefader, idet han stadig syntes at rådslå med sig selv. "Hvis billede helliger spillet?"

"Har vi været værre farne," vedblev barnet, "siden du glemte disse sorger, og vi har rejst sammen? Har vi ikke været langt gladere og lykkeligere uden et hjem, som kunne give os ly, end vi var i det ulykkelige hus, hvor de tyngede på dit sind?"

"Hun taler sandhed," mumlede den gamle mand i samme tone som før. "Jeg må ikke lade mig røkke deraf; men det er sandhed, det er det unægtelig."

"Husk på, hvad vi har været siden den klare morgen, da vi for sidste gang vendte ryggen til det; husk på, hvad vi har været, siden vi har været fri for alle disse sorger; de fredelige dage og rolige nætter, vi har haft; de glade øjeblikke, vi har oplevet; den lykke, vi har nydt. Selv om vi også har været trætte og sultne, er vi snart blevet vederkvæget og har sovet så meget des bedre. Tænk på alle de smukke ting, vi har set, og på, hvor tilfredse vi har følt os. Og hvoraf kom denne velsignede forandring?"

Han standsede hende ved at løfte hånden og bad hende ikke at tale mere for øjeblikket, da han havde noget at tænke på. Lidt efter kyssede han hende på kinden og vedblev at gå, mens han så langt ud for sig og undertiden blev stående og stirrede med rynket pande på jorden, som om han med møjle søgte at samle sine forvirrede tanker. Én gang så hun tårer i hans øjne. Da han havde gået således i nogen tid, tog han hendes hånd i sin, som han plejede at gøre, uden mindste spor af den tidligere heftighed eller spænding og fik således atter med så svage overgange, at barnet ikke kunne mærke dem, sit sædvanlige rolige væsen og lod hende føre sig, hvorhen hun ville.

Da de fremstillede sig i vokskabinettet, fik de at vide, som Nell havde ventet, at mrs. Jarley endnu ikke var stået op, og skønt hun om aftenen havde været noget urolig for deres skyld og virkelig havde siddet oppe efter dem indtil efter klokken elleve, var hun gået til ro, vis på, at de, efter at være blevet overfaldet af uvejret langt borte fra hjemmet, havde søgt ly på det første, det bedste sted og ikke ville komme tilbage før næste

morgen. Nell gav sig straks med største flid i færd med at gøre ryddeligt og pynte op i salen og havde den tilfredsstillelse at være blevet færdig dermed og at have klædt sig pynteligt på, førend Kongehusets Yndling kom ned for at spise frokost.

"Vi har," sagde mrs. Jarley, da måltidet var endt, "kun haft otte af miss Monflathers' unge damer i al den tid, vi har været her, og der er i alt seks og tyve. Det fortalte kokkepigen mig, da jeg stillede hende et par spørgsmål og gav hende en fribillet. Vi må gøre et forsøg hos dem med en pakke ny plakater, og du skal bringe den derhen og se, hvilken virkning den gør på dem."

Da den foreslåede ekspedition var af overvejende vigtighed, satte mrs. Jarley egenhændig Nells hat på hendes hoved, og idet hun ytrede, at hun virkelig så meget godt ud og gjorde etablisementet ære, sendte hun hende af sted med mange gode råd og fornødne oplysninger om de tværgader på højre hånd, som hun skulle følge, og de tværgader på venstre hånd, som hun skulle sky. Ved hjælp af disse oplysninger faldt det ikke Nell vanskeligt at finde vejen til miss Monflathers' pensionat. Det var et stort hus med en høj mur og en stor haveport med en messingplade og et lille gitter, gennem hvilket miss Monflathers' kammerpige tog alle fremmede i øjesyn, før hun lukkede dem ind; for intet i skikkelse af en mandsperson – nej, ikke engang en mælkemand – kunne uden særlig tilladelse gå ind ad denne port. Endog skattekræveren, en tyk mand med briller og en bredskygget hat, fik skatterne rakt ud til sig gennem gitret. Hårdere end diamant eller malm truede miss Monflathers' port ad alt mandkøn. Selv slagteren ærede den som en hemmelighedsfuld port og holdt op at fløjte, når han ringede på klokken.

Da Nell nærmede sig den forfærdelige dør, drejede den sig med en knirkende lyd langsomt på sine hængsler, og ud fra den højtidelige buegang bag ved den kom en lang række unge damer, alle med opslåede bøger i hænderne og nogle med ditto parasoller. Og sidst i dette statelige optog kom miss Monflathers selv med en lilla silkeparasol, ledsaget af to smilende lærerinder, der var dødeligt misundelige på hinanden og miss Monflathers inderligt hengivne.

Forvirret af de unge pigers blikke og hvirken stod Nell med nedslagne øjne og lod toget gå forbi, indtil miss Monflathers, der sluttede troppen, nærmede sig hende. Hun nejede og overrakte hende den lille pakke, ved hvis modtagelse miss Monflathers befalede hele rækken at standse.

"Er du ikke fra vokskabinettet, barn?" spurgte damen.

"Jo, frøken," svarede Nell dybt rødmende; for de unge damer havde flokket sig om hende, og hun var det midtpunkt, hvorpå ilden fra alles øjne var rettet.

"Synes du da ikke, at du må være et meget slet lille barn," sagde miss Monflathers, der havde et noget ustadigt sind og aldrig forsømte nogen lejlighed til at indprente moralske sandheder i de unge damers spæde sjæle, "siden du er et vokskabinetbarn?"

Stakkels Nell havde aldrig set sin stilling i dette lys, og da hun ikke vidste, hvad hun skulle svare, tav hun og rødmede endnu stærkere end før.

"Ved du ikke, at det er meget uanstændigt og ukvindeligt og et misbrug af de hos os så viseligt og kærligt nedlagte evner, der kan vækkes af deres slumrende tilstand ad dannelsens vej?"

De to lærerinder fremmumlede deres ærbødige godkendelse af dette mesterlige udfald og så på Nell, som om de ville sige, at miss Monflathers havde ramt hende rigtig hårdt. Derpå smilede og skottede de til miss Monflathers, og så vekslede de, idet deres øjne mødtes, blikke, som tydeligt sagde, at hver enkelt af dem mente, at hun alene var smilerske hos miss Monflathers, og at den anden ingen ret havde til at smile, og at hun ved at gøre det gjorde sig skyldig i en formastelig og uforskammet handling.

"Indser du ikke, hvor uanstændigt det er for dig," vedblev miss Monflathers, "at være et vokskabinetbarn, i stedet for at du kunne have den stolte tanke, så vidt dine barnlige kræfter strækker til, at kunne understøtte dit fædrelands fabrikker, danne din ånd ved en stadig iagttagelse af dampmaskinen og skaffe dig et hyggeligt og selvstændigt udkomme af mellem to shillings ni pence og tre shillings om ugen? Ved du ikke, at jo strengere du arbejder, des lykkeligere er du?"

"Hvor er den lille –" mumlede den ene lærerinde med et citat af doktor Watts.

"Hvad?" sagde miss Monflathers og vendte sig rask om.

"Hvem sagde det?"

Den lærerinde, der ikke havde sagt det, påviste naturligvis den, der havde sagt det, og miss Monflathers pålagde hende barsk at tie, hvorved hun gjorde den ikke skyldige lærerinde henrykt.

"Den lille travle bi," sagde miss Monflathers, idet hun rettede sig, "passer kun på pæne folks børn. Ordene:

Ved bog, ved arbejde eller legen sund,

er fuldkommen rigtige om dem, og ved arbejdet menes malen på fløj, broderi eller tambureren. I et tilfælde som dette," her pegede hun med sin parasol på Nell, "og overalt, hvor der er spørgsmål om fattige børn, burde de læses således:

Med arbejde, arbejde, arbejde glad
Jeg hædre vil min stand,
At tro til sidst for hver en dag
Jeg regnskab gøre kan.

En dyb bifaldsmumlen opsteg ikke alene fra de to lærerinder, men også fra alle eleverne, der blev højst forbavsede over at høre miss Monflathers improvisere i en så glimrende stil; for skønt hun længe havde været kendt som politiker, havde hun dog aldrig optrådt som original digterinde. Netop da opdagede tilfældigvis nogen, at Nelly græd, og alles øjne vendte sig nu atter mod hende.

Der var tårer i hendes øjne, og da hun tog sit lommetørklæde frem for at tørre dem, kom hun til at tabe det. Førend hun kunne bukke sig for at tage det op, sprang en ung pige på femten eller seksten år, der havde stået lidt afsides fra de andre, som om hun ikke havde plads imellem dem, frem og rakte hende det, men standsedes af institutbestyrerinden, da hun frygtsomt ville smutte bort igen.

"Jeg ved, at det var miss Edwards, som gjorde det," sagde miss Monflathers profetisk. "Jeg er aldeles vis på, at det var miss Edwards, som gjorde det."

Det var også miss Edwards, og alle sagde, at det var miss Edwards, og miss Edwards indrømmede selv, at det var hende.

"Er det ikke," sagde miss Monflathers, idet hun slog sin parasol ned for at kunne tage forbrydersken skarpere i øjesyn,

"meget mærkværdigt, miss Edwards, at De føler en hengivenhed for de lavere klasser, som altid drager Dem hen til dem; eller, rettere sagt, er det ikke meget påfaldende, at alt, hvad jeg siger og gør, ikke kan vænne Dem af med tilbøjeligheder, som Deres oprindelige livsstilling desværre har gjort til vane hos Dem, De lavt tænkende pige?"

"Jeg tænkte virkelig ikke noget ondt derved, frøken," sagde en blid stemme. "Det var en øjeblikkelig indskydelse."

"En indskydelse!" gentog miss Monflathers hånligt. "Det undrer mig, at De tør tale til mig om indskydelser" – begge lærerinderne nikkede – "jeg forbavses" – begge lærerinderne forbavsedes – "det er vel sagtens også en indskydelse, der bringer Dem til at tage Dem af enhver lav, foragtelig person, De støder på?" – begge lærerinderne var af samme mening.

"Men De må vide, miss Edwards," vedblev institutbestyrerinden i en strengere tone, "at det ikke kan tillades Dem – om ikke for andet, så for at fremvise et sømmeligt eksempel og dekorum i dette institut – at det ikke kan tillades Dem, og at det ikke vil blive Dem tilladt at byde Deres foresatte trods på denne i højeste grad plumpe måde. Har De ikke grund til at føle en passende stolthed lige over for vokskabinetbørn, så er der unge damer her, som har det, og De må enten bøje Dem for disse unge damer eller forlade instituttet."

Den unge dame, der var moderløs og fattig, var sat i lære i skolen – undervistes for intet – lærte andre det, hun selv havde lært, for intet – fik kosten for intet – fik logi for intet – og regnedes af alle husets unge beboere for noget uendelig mindre end intet. Tjenestepigerne følte, hvor underordnet hun var, da

de havde det bedre, kunne komme og gå, som de ville, og nød større agtelse i deres stilling. Lærerinderne var uendelig overlegne; for de havde i sin tid betalt for deres skolegang og fik nu selv betaling. Eleverne brød sig kun lidt om en skolekammerat, der ingen glimrende historier havde at fortælle om sit hjem; ingen venner, der kom med postheste og af institutsbestyrerinden i al ydmyghed modtoges med kage og vin; ingen ærbødig tjener, der vartede hende op og ledsagede hende hjem i ferierne, intet fint at tale om og intet at stille til skue. Men hvorfor var miss Monflathers altid så vred og forbitret på den stakkels elev; hvorledes gik vel det til?

Jo, den stolteste fjer i miss Monflathers' hat og den mest strålende stjerne i miss Monflathers' skole var en datter af en baronet – en virkelig, levende datter af en virkelig, levende baronet – der på grund af en eller anden mærkelig omvæltning af naturens love ikke alene havde et dårligt ydre, men tillige en indskrænket forstand, hvorimod den fattige elev både havde et godt hoved og var smuk. Det synes utroligt. Hver eneste dag overgik og fordunklede uden mindste hensyn for instituttets ære og hæder denne miss Edwards, der kun havde betalt et lille, for længe siden brugt indskud, baronettens datter, som lærte alle ekstraragene – eller i det mindste undervistes i dem alle – og hvis halvårslige regning var dobbelt så stor som nogen anden ung dames i hele skolen. Derfor, og fordi hun var afhængig, kunne miss Monflathers ikke lide miss Edwards, men bar nag til hende og ærgrede sig over hende og havde, som vi allerede har set, overfaldet og mishandlet hende med ord, fordi hun ytrede medlidenhed med lille Nell.

"I dag kommer De ikke ud at spadser, miss Edwards," sagde miss Monflathers. "De er så god at gå tilbage til deres værelse og ikke forlade det uden tilladelse."

Den stakkels pige ville allerede skynde sig bort, da hun pludselig ved et dæmpet skrig fra miss Monflathers nødtes til, hvad man i sømandssproget kalder "at brase op."

"Hun er gået forbi mig uden at hilse på mig!" udbrød institutbestyrerinden og vendte øjnene mod himlen. "Hun er virkelig gået forbi mig uden at tage mindste notits af min nærværelse!"

Den unge dame vendte sig om og nejede. Nell kunne se, at hun løftede sine sorte øjne op mod sin foresattes ansigt, og at udtrykket i dem og hele hendes holdning var en stum, men rørende indsigelse mod denne uværdige behandling. Miss Monflathers kastede kun med nakken til svar, og den store port lukkede sig efter et bristefærdigt hjerte.

"Og du, du slette barn," sagde miss Monflathers til Nell, "sig dit herskab, at hvis hun understår sig i oftere at sende bud til mig, skal jeg skrive til de lovgivende autoriteter og sørge for, at hun kommer i gabestokken eller til at stå åbenbar skrifte, indhyllet i et hvidt lagen, og du selv kan være vis på at komme til at gøre bekendtskab med trædemøllen, hvis du vover at komme her oftere. Og nu, mine damer, videre!"

Optoget drog af sted, to og to, med bøgerne og parasollerne, og miss Monflathers opfordrede baronettens datter til at spadser med hende og berolige sine krænkede følelser, mens hun fjernede de to lærerinder, der imidlertid havde ombyttet deres smil med sympatiske blikke, og lod dem slutte troppen og

hade hinanden lidt mere endnu, fordi de var nødt til at gå sammen.

Mrs. Jarleys harme ved at høre, at hun på en så fornærmelig måde var blevet truet med gabestok og åbenbart skriftemål, overgik al beskrivelse. Den ægte og eneste Jarley udstillet til offentlig forhånelse, drillet af børn og spottet af stodderkonger! Adelens og de højere klassers fryd uden den hat, som en lordmayors gemalinde ville have sukket efter at gå med, og iført et hvidt lagen som et eksempel på ydmygelse og sønderknuselse! Og miss Monflathers, den frække person, som vovede, endog kun i den mørkeste og fjerneste afkrog af sin indbildningskraft, at fremmane dette fornedrende billede! "Jeg kunne næsten få lyst," sagde mrs. Jarley, bristefærdig af sin stærke harme og sine svage midler til at hævne sig, "jeg kunne næsten få lyst til at blive ateist, når jeg tænker derpå!"

Men i stedet for at vælge denne gengældelsesmåde hentede hun ved nærmere eftertanke den mistænkelige flaske og lod en del glas stille op på sin yndlingstromme, hvorpå hun, idet hun sank ned på en stol, samlede sine drabanter om sig og gentog flere gange for dem ord for ord de fornærmelser, hun havde lidt. Da dette var gjort, bad hun dem med en slags dyb fortvivelse at drikke, hvorpå hun snart lo, snart græd, så tog et lille nip og så lo og græd igen og tog et lille nip, og således blev den værdige dame gradvis ved, tiltagende i smil og aftagende i tårer, indtil hun til sidst ikke kunne le nok ad miss Monflathers, der i stedet for at have været genstand for bitter ærgrelse blev et rigt emne for spot og latter.

"For hvem af os det er bedst, for hende eller for mig, det gad jeg nok vide," sagde mrs. Jarley. "Alt vel overvejet, er det dog ikke

andet end løs tale, og snakker hun om, at jeg skal stå i gabestokken, så kan jeg jo også snakke om, at hun skal i den, hvilket er meget morsommere. I grunden har det jo slet ingenting på sig!"

Efter at være kommet i denne behagelige stilling, der i høj grad var blevet fremmet ved visse korte, interjektionale talemåder af den filosofiske George, trøstede mrs. Jarley Nell med mange venlige ord og udbad sig som en velvilje, at hun aldrig, når hun kom til at tænke på miss Monflathers, ville gøre andet end le hjerteligt ad hende.

Således endte mrs. Jarleys vrede, der gik over, længe før solen gik ned. Nells ængstelser derimod var af en dybere art, og det bånd, de lagde på hendes munterhed, var ikke så let at løse.

Samme aften listede hendes bedstefader, som hun nok havde frygtet for, sig bort og kom ikke hjem før langt ud på natten. Skønt udmattet og træt på legeme og sjæl blev hun siddende oppe alene og talte minutterne, til han kom tilbage – pengeløs, modfalden og ulykkelig, men stadig lige hildet i sin dårskab.

"Giv mig penge," sagde han vildt, da de skiltes for at gå til ro. "Jeg må have penge, Nell. Engang med tiden skal du få dem tilbage med gode renter; men alle de penge, der kommer i dine hænder, må jeg have, ikke for min egen skyld, men for din. Husk vel på det, Nell, for din skyld!"

Hvad skulle barnet, der vidste, hvad hun vidste, gøre andet end give ham hver eneste penny, der kom hende i hænde, for at han ikke skulle stjæle fra deres velgørerinde? Sagde hun sandheden, tænkte barnet, ville han blive behandlet som en afsindig; gav hun ham ikke penge, ville han selv tage dem; men netop derved nærede hun den ild, der ødelagde ham, og gjorde

ham måske uheldbredelig. Forvirret af disse tanker, nedtrykt af vægten af den sorg, hun ikke vovede at røbe, martret af mangfoldige ængstelser, når oldingen var fraværende, og lige bange, som hun var, for hans udeblivelse og hans tilbagekomst, svandt farven fra hendes kinder, hendes øjne blev matte og hjertet tungt og sygt. Alle hendes fordums sorger vendte tilbage, forøget med ny frygt og tvivl; om dagen trådte de frem for hendes sjæl; om natten flokkedes de om hendes leje og forfulgte hende i drømme.

Det var naturligt, at hun i denne sorg ofte kom til at tænke på den blide unge dame, af hvem hun kun havde set et glimt, men hvis deltagelse, skønt den kun havde ytret sig i en kort handling, havde rodfastet sig i hendes hukommelse som mangeårig venskabelighed. Ofte syntes hun, at når hun havde haft en sådan veninde at åbenbare sin sorg for, ville hendes hjerte have været langt lettere; at når hun bare kunne få denne stemme at høre, ville hun blive lykkeligere. Og så ønskede hun, at hun var noget bedre, at hun ikke var fuldt så fattig og ringe, at hun turde vove at tiltale hende uden at frygte for at blive afvist. Da følte hun, hvilken umådelig afstand der var imellem dem, og at hun ikke kunne håbe, at den unge dame mere tænkte på hende.

Skolen havde nu ferie; de unge damer var taget hjem, og man sagde, at miss Monflathers blomstrede i London og sårede midaldrende herrers hjerter; men ingen talte om miss Edwards eller ytrede det mindste om, enten hun var rejst hjem eller havde noget hjem, hvor hun kunne rejse hen, eller endnu var i skolen. Men en aften, da Nell vendte hjem efter en ensom spadseretur, kom hun tilfældigvis forbi den gæstgivergård, hvor

diligencerne tog ind, netop ligesom en af dem blev holdende der udenfor, og der trængte den smukke pige, som hun huskede så godt, sig frem for at omfavne et ungt barn, som man var ved at hjælpe ned fra vognen.

Ja, det var hendes søster, hendes lille søster, meget yngre end Nell, som hun ikke – således hed det sig siden – havde set i fem år, og for hvis skyld hun havde pålagt sig mangt et savn for at finde udvej til, at hun kunne komme hertil i et kort besøg. Nell blev til mode, som om hendes hjerte skulle briste, da hun så dem mødes. De gik lidt til side fra den klynge mennesker, der havde samlet sig om diligencen, og faldt hinanden om halsen og hulkede og græd af glæde. Deres simple, tarvelige påklædning, den lange vej, barnet havde rejst alene, og de tårer, de fældede, ville have været nok til at fortælle deres historie.

Snart blev de lidt roligere og gik bort, ikke så meget hånd i hånd, som klyngende sig til hinanden. "Er du også rigtig glad, søster?" sagde barnet, idet de gik forbi det sted, hvor Nell stod. "Ja, nu er jeg rigtig glad," var svaret. "Men også ellers?" sagde barnet. "Ak søster, hvorfor vender du ansigtet bort fra mig?"

Nell kunne ikke lade være at følge et lille stykke efter dem. De gik ind i en gammel kones hus, hvor den ældre søster havde lejet et sovekammer til barnet. "Jeg skal komme til dig tidligt hver morgen," sagde hun, "og vi kan være sammen hele dagen."

Ved morgenens opmuntrende skær, men endnu oftere i aftenens blide lys fulgte barnet med en ærbødighed for disse to søstres korte og lykkelige samvær, der forbød hende at nærme sig dem og sige et taknemmeligt ord, skønt hun brændte af længsel efter at gøre det, dem i frastand på deres vandringer, standsede, når de stod stille, satte sig i græsset, når de satte sig,

rejste sig, når de gik videre, og følte sig glad og tilfreds ved ligesom at være i deres selskab. Om aftenen spadserede de gerne nede ved floden. Og her var også barnet hver aften, uset, uænset af dem; men hun følte sig til mode, som om de var hendes veninder, som om de havde fortrolighed og tillid til fælles, som om hendes byrde blev lettere og mindre tung at bære, som om de udvekslede deres sorger og fandt trøst hos hinanden. Det var måske et sygeligt indfald, et barnagtigt indfald af et ungt, forladt væsen; men den ene aften efter den anden dvælede søstrene på det samme sted, og stadig fulgte barnet efter dem med mildt og beroliget hjerte.

Da gangen i denne fortælling kræver, at man omtrent på dette sted bliver kendt med nogle enkeltheder i Sampson Brass' huslige forhold, og da der rimeligvis ikke vil tilbyde sig nogen bedre lejlighed dertil end denne, tager fortælleren den venlige læser ved hånden og sænker, efter at have svunget sig op i luften med ham og kløvet den i større fart end den, hvormed Don Cleophas Leandro Perez Zambullo og hans *spiritus familiaris* i selskab sammen rejste gennem denne skønne egn, sig ned med ham på stenbroen i Bevis Marks.

De modige luftskippere kommer ned uden for et lille, mørkt hus, engang Sampson Brass' bolig.

Denne lille bygnings dagligstuevindue er så langt nede ved fortovet, at den, som går nær muren, med sit ærme strejfer de mørke ruder til forskønnelse for dem, da de er meget smudsige. I dette dagligstuevindue hang, dengang Brass boede der, skævt og sjattet og bleget af solen, et falmet, grønt gardin, der var så luvslidt af lang tjeneste, at det på ingen måde hindrede indsigten i den lille mørke stue, men snarere var et gunstigt middel, hvorigennem den tydeligt kunne overskues. Der var ikke meget at se på. Et skrøbeligt bord, hvorpå nogle få bundter dokumenter, der var blevet gule og slidte af at være blevet båret længe i lommen, var stillet til skue; et par stole lige over for hinanden på begge sider af dette brøstfældige stykke bohavede; en forræderisk, gammel lænestol ved kaminen, hvis visne arme havde fanget mangan klient og hjulpet til at kryste ham tør; en brugt parykkasse, der var gemme for blanketter til stævninger, erklæringer og andre små, juridiske formularer, engang det

eneste indhold af det hoved, der havde hørt til den paryk, som havde hørt til kassen, således som de nu var det af kassen selv; to eller tre håndbøger; en blækflaske, en oblatæske, en afslidt kaminkost, et tæppe, der var trådt i pjalter, men alligevel med sej fortvivelse hang fast i sine maller – disse og det gule panel på væggene, det af røg sværtede loft, støvet og spindelvævet hørte til de mest fremragende dekorationer i Brass' kontor.

Men dette var kun et stillebensstykke af ikke større vigtighed end pladen med "Brass, sagfører" på døren og brættet med "Første Sal til Leje for en ugift Herre", som var bundet fast ved dørhammeren. Kontoret indeholdt i almindelighed to levende væsener, der står i forbindelse med denne fortælling og er af langt større vigtighed.

Det ene af dem var Brass selv. Det andet var hans fuldmægtig, medhjælper, husholderske, sekretær, medrænkesmed, rådgiver, intrigant og sportelforøger, miss Brass, en slags amazone i lov og ret, af hvem det vil være hensigtsmæssigt at levere en kort beskrivelse.

Altså: Miss Sally Brass var en dame på fem og tredive år, mager og knoklet af bygning og med en resolut holdning, som, om den end undertrykte kærlighedens blidere følelser og holdt beundrere på afstand, visselig vakte en følelse af rædsel i de fremmede mandlige hjerter, som havde den lykke at nærme sig hende. I ansigtet havde hun en påfaldende lighed med sin broder Sampson, ja så nøjagtig var denne lighed, at havde det sømmet sig for miss Brass' jomfruelige undseelse og ædle kvindelighed, at hun af overgivenhed havde iført sig sin broders klæder og sat sig ved siden af ham, ville selv den ældste ven af familien have haft ondt ved at afgøre, hvem der var Sampson og

hvem Sally, især da damen havde nogle rødlige demonstrationer på sin overlæbe, som, hvis fantasien var blevet understøttet af hendes dragt, let kunne være blevet regnet for skæg. Det var imidlertid efter al sandsynlighed ikke andet end øjenhår på et galt sted, da miss Brass' øjne var aldeles fri for sådanne medfødte næsvisheder. Af hudfarve var miss Brass gullig – egentlig talt skidengul – men denne kolorit dannede en køn modsætning til det sunde skær, som dækkede den yderste spids af hendes smilende næse. Hendes stemme var overordentlig udtryksfuld, dyb og fyldig og ikke let at glemme, når man én gang havde hørt den. Hendes sædvanlige dragt var en kjole, der lignede gardinet i kontorvinduet, sad snævert om kroppen og gik lige op til halsen, hvor den lukkedes bagtil med en ejendommelig stor og massiv knap. Utvivlsomt i erkendelse af, at simpelhed og tarvelighed er pyntelighedens sjæl, gik miss Brass hverken med halsbånd eller tørklæde, undtagen på hovedet, som altid var smykket med et brunt flors skærf, lig vingen af den fabelagtige vampyrflagermus, og som, idet det snoede sig, som det fandt for godt, dannede en let og yndefuld hovedpynt.

Således var miss Brass' ydre. I åndelig henseende var hun stærk og kraftig, idet hun fra sin tidligste ungdom med ualmindelig iver havde hengivet sig til det juridiske studium uden at spille sine tanker på den ørneflugt, som juraen kun sjældent tager; men hun havde fulgt den gennem alle de slibrige og slangeagtige bugter, som den i almindelighed slår på sin vej. Heller ikke havde hun, som mange personer med store åndsgaver, indskrænket sig til teorien alene eller var blevet stående der, hvor praksis begynder, eftersom hun med den

største nøjagtighed kunne skrive rent, udfylde trykte blanketter og, kort sagt, udføre enhver almindelig kontorforretning, om det så var at skære en pen. Det er vanskeligt at fatte, hvorledes hun med disse tillokkelser kunne vedblive at være miss Brass; men enten hun nu havde hærdet sit hjerte mod mandkønnet, eller de, som kunne have bejlet til hende og vundet hende, lod sig skræmme af frygten for, at hun som kyndig i loven var alt for nøje kendt med de særlige bestemmelser, der vedrører, hvad man i daglig tale kalder søgsmål på grund af brud på ægteskabsløfte, så er så meget vist, at hun endnu var i ugift stand og hver dag sad på sin gamle stol lige over for sin broder. Og lige så vist er det, i forbigående sagt, at imellem disse to stole var mange folk dumpet ned på gulvet.

En formiddag sad Sampson Brass på sin stol og skrev på et indlæg, idet han trykkede pennen hårdt imod papiret, som om han skrev på selve den parts hjerte, mod hvem indlægget var rettet. Miss Sally Brass sad på sin stol og skar en ny pen for at skrive en lille regning, hvad der var hendes yndlingsarbejde. Således sad de længe og tav, indtil miss Brass brød tavsheden.

"Er du snart færdig, Sammy?" sagde hun; for på hendes blide kvindelæber blev Sampson til Sammy, og alt fik et blidere udtryk.

"Nej," svarede broderen; "men jeg kunne have været færdig, hvis du havde hjulpet mig i rette tid."

"Ja så, trænger du til min hjælp, du, som vil holde skriver?"

"Agter jeg måske at holde skriver for min egen fornøjelses skyld, eller fordi jeg selv ønsker det, din drillske slyngel!" sagde Brass, idet han tog pennen i munden og grinede hånligt ad sin søster. "Hvorfor driller du mig med, at jeg vil holde skriver?"

For at den omstændighed, at Brass kaldte en dame en slyngel, ikke skal vække forundring eller overraskelse, er det lige så godt her at indskyde, at han var så vant til at have hende om sig i egenskab af mandfolk, at han efterhånden havde vænnet sig til at tale til hende, som om hun virkelig havde været det. Og denne følelse var så fuldstændig gensidig, at ikke alene kaldte Brass ofte miss Brass en slyngel, ja satte endog et adjektiv foran slyngel; men miss Brass mente, det tillige var noget, der ganske faldt af sig selv, og det gjorde lige så lidt indtryk på hende, som det ville have gjort indtryk på en anden dame at blive kaldt en engel.

"Hvorfor driller du mig efter tre timers snakkeras i aftes med, at jeg vil holde skriver?" gentog Brass og grinede igen med pennen i munden, ligesom hjelmsmykket på et adeligt skjoldmærke. "Er det måske min skyld?"

"Alt, hvad jeg ved, er," sagde miss Sally med et tørt smil – for intet glædede hende så meget, som når hun kunne tirre sin broder – "at hvis enhver af vore klienter ville tvinge os til at holde skriver, gjorde du bedst i at opgive forretningerne, lade dig udslutte af sagførerlisten og spille fallit jo før jo hellere."

"Har vi nogen anden klient som ham?" sagde Brass, idet han rakte over efter regnskabsbogen og bladede hastigt om i den. "Se engang her – Daniel Quilp, Esquire – Daniel Quilp, Esquire – Daniel Quilp, Esquire – helt igennem. Skal jeg tage en skriver, som han anbefaler og siger om, "det er en mand for Dem," eller miste alt dette, hvad?"

Miss Sally nedlod sig ikke til at svare, men smilede atter og fortsatte sit arbejde.

"Men jeg ved, hvad det er," vedblev Brass efter en kort pause. "Du er bange for, at du ikke skal få dine fingre så meget i sagerne, som du har været vant til. Tror du ikke, at jeg kan indse det?"

"Forretningerne ville ikke gå ret længe, tænker jeg, uden mig," svarede søsteren roligt. "Vær nu ingen nar, Sammy, og irriter mig ikke, men tænk vel på, hvad du gør, og gør det."

Brass, der i sit hjerte var bange for sin søster, bøjede sig surmulende ned over sit skriveri igen og lyttede, medens hun sagde:

"Hvis jeg satte mig for, at skriveren ikke måtte komme, fik han naturligvis heller ikke lov til at komme. Det ved du meget godt, og derfor skal du holde op med det vås."

Brass tog imod dette med endnu større blidhed, idet han kun ganske sagte ytrede, at han ikke holdt af den slags spøg, og at miss Sally ville være en "langt bedre fyr", hvis hun ville lade være at ærgre ham. På denne kompliment svarede miss Sally, at hun nu engang yndede denne adspredelse og ikke agtede at nægte sig den, og da Brass, som det lod, ikke skøttede om at drøfte dette emne videre, brugte de begge ivrigt deres penne, og dermed endte diskussionen.

Pludselig blev vinduet mørkt, som om nogen stod tæt op imod det, og da Brass og miss Sally så op for at finde årsagen dertil, blev den øverste ramme rask skudt ned udefra, og Quilp stak hovedet ind ad det.

"Halløj!" sagde han, idet han stillede sig på tåspidserne i vindueskarmen og så ned i stuen, "er der nogen hjemme? Er der noget af Fandens kram her? Står Brass højt i kurs?"

"Ha, ha, ha!" lo sagføreren med påtaget henrykkelse. "Meget godt! Rigtig excentrisk! Gud, hvilket humør han har!"

"Er det min Sally?" skrålede dværgen og koketterede med den skønne miss Brass. "Er det retfærdigheden med bindet fra øjnene og uden sværd og vægtskål? Er det lovens stærke arm?"

"Hvilken forbavsende munterhed!" udbrød Brass. "Det er på ære noget ganske mærkeligt!"

"Luk døren op," sagde Quilp. "Jeg har taget ham med. Det er en skriver for Dem, Brass, hvilken gevinst, hvilket triumf es! Skynd Dem og luk døren op, for der bor en anden prokurator her i nærheden, og skulle han tilfældigvis se ud ad vinduet, snapper han ham væk lige for næsen af Dem."

Tabet af denne fønixs blandt skrivere ville, selv om han var faldet i hænderne på en medbejler, sandsynligvis ikke have knust Brass' hjerte; men ikke des mindre rejste han sig, idet han lod, som om han var meget ivrig, og gik hen til døren. Herfra vendte han tilbage med sin klient, der holdt ingen ringere end mr. Richard Swiveller ved hånden.

"Der sidder hun," sagde Quilp, der blev stående ved døren og skruede sine øjenbryn i vejret, idet han så hen på miss Sally; "der sidder den kvinde, jeg burde have ægtet; der sidder den dejlige Sara; der sidder den kvinde, som har alle sit køns yndigheder og ingen af dets svagheder. Oh Sally, Sally!"

På denne forelskede tiltale svarede miss Brass: "Vrøvl!"

"Hårdhjertet som malm! Kan hun ikke lade sig smelte?"

"Hold op med Deres vås, mr. Quilp," svarede Sally med et barskt smil. "Jeg kan ikke forstå, at De ikke skammer Dem i en fremmed, ung mands nærværelse."

"Den fremmede, unge mand," sagde Quilp og skubbede Dick Swiveller frem, "er selv alt for letfængelig, til at han ikke skulle forstå mig. Det er mr. Swiveller, min fortrolige ven, en mand af god familie og med glimrende udsigter; men da han ved ungdommelig letsindighed har bragt sig i forlegenhed, vil han tage til takke med for en tid at indtage en skrifters ringe stilling – ringe, men her misundelsesværdige, stilling. Hvilken fortryllende atmosfære!"

Hvis Quilp talte figurligt og ville tilkendegive, at den af miss Sally indåndede luft blev fortyndet og forsødet af dette nydelige væsen, så havde han utvivlsomt grund for, hvad han sagde; men hvis han talte om behageligheden af atmosfæren i Brass' kontor i bogstavelig mening, så havde han en ejendommelig smag, da den var lummer og jordslået og, foruden at den var gennemtrængt af stærke dunster af gamle klæder, endvidere lugtede stærkt af rotter og mus. Måske fremstillede også nogen tvivl om dens renhed sig for Swiveller; for han gav sig luft i et par korte nys, idet han vantro så på den grinende dværg.

"Da mr. Swiveller," sagde Quilp, "så temmelig kender verdens gang, miss Sally, mener han klogeligt, at én fugl i hånden er bedre end ti på taget. At være i sikkerhed holder han også klogeligt for at være noget og modtager derfor Deres broders tilbud. Brass, mr. Swiveller er Deres."

"Det glæder mig meget," sagde Brass, "glæder mig virkelig meget. Mr. Swiveller er lykkelig ved at være Deres ven. De kan være stolt af, at mr. Quilp er Deres ven!"

Dick mumlede noget om aldrig at mangle en ven og en flaske at sætte for ham og fremgispede ligeledes sin yndlingsshentydning til venskabet vinge, og at den aldrig måtte

svide en fjer; men hans åndsevner syntes dog ganske at tabe sig ved synet af miss Sally, på hvem han stirrede med dumme og ynkkelige blikke, der over al måde godtede den årvågne dværg. Den guddommelige miss Sally selv gned sig i hænderne, som forretningsmænd gør, og gik et par gange op og ned ad gulvet i kontoret med pennen bag øret.

"Jeg tænker," sagde dværgen, idet han pludselig vendte sig om mod sin juridiske ven, "at mr. Swiveller straks kan tiltræde sin tjeneste? Det er mandag formiddag."

"Ja straks, hvis De synes," svarede Brass.

"Miss Sally vil undervise ham i lovkyndigheden, i lovkyndighedens henrivende studium," sagde Quilp; "hun vil være hans manuduktrice, hans veninde, hans Blackstone, hans "Cokes Bog om Littleton", hans "Den unge Jurists bedste Ledsager"."

"Han er meget veltalende," sagde Brass, som om han stod i dybe tanker, mens han med hænderne i lommen kastede et blik på genbohusenes tage; "han har sproget så ganske i sin magt. Det er virkelig skønt!"

"Med miss Sally," vedblev Quilp, "og lovens herlige fiktioner vil hans dage svinde som minutter. Når digterens fortryllende frembringelser, de fingerede retspersoner John Doe og Richard Roe først går op for ham, vil de åbne en ny verden for uddannelsen af hans ånd og forædlingen af hans hjerte."

"Åh, det er skønt, skønt!" udbrød Brass. "Det er en nydelse at høre ham tale!"

"Hvor skal mr. Swiveller sidde?" spurgte Quilp, idet han så sig om.

"Vi vil købe en stol til," svarede Brass. "Vi havde ikke tænkt på at få nogen her i huset, førend De havde den godhed at foreslå os det, og vort bohave er temmelig indskrænket. Vi vil se os om efter en brugt stol. Imidlertid kan mr. Swiveller sidde på min plads og gøre et forsøg med at afskrive denne fogedforretning, da jeg bliver ude hele formiddagen."

"Gå med mig," sagde Quilp. "Jeg har et par ord at sige Dem om forretninger. Har De tid?"

"Om jeg har tid til at følges med Dem? De spørger, De spørger med mig. Jeg er færdig, ganske færdig. Min tid måtte virkelig være stærkt optaget, hvis jeg ikke skulle have tid til at følges med Dem. Det er ikke enhver, der har lejlighed til at uddanne sig ved samtaler med mr. Quilp."

Dværge skottede spydigt til sin underdanige ven og snurrede sig med en kort, tør hoste om på hælen for at sige farvel til miss Sally. Efter en meget galant afsked fra hans side og en meget kold og kavalermæssig fra hendes nikkede han ad Dick Swiveller og gik med prokuratoren.

Dick blev stående som målløs ved pulten og stirrede på den skønne Sally, som om hun havde været et eller andet mærkværdigt dyr, hvis lige aldrig havde levet. Da dværge var kommet ud på gaden, steg han atter op i vindueskarmen og så et øjeblik med grinende ansigt ned i kontoret, ligesom man kan se ned i et bur. Dick skottede op til ham, men uden at det lod til, at han genkendte ham, og stod, endnu længe efter at han var forsvundet, og stirrede, som naglet til gulvet, på miss Sally Brass uden at have øje eller tanker for andet.

Miss Brass havde imidlertid igen taget fat på regningen og brød sig ikke det mindste om Dick, men blev ved at kradse væk

med en skrattende pen, idet hun med øjensynlig glæde opsummerede tallene og arbejdede som en dampmaskine. Der stod Dick og stirrede snart på den grønne kjole, snart på det brune hovedtøj, snart på ansigtet og snart på den hurtige pen i en dum, befippet tilstand uden at kunne fatte, hvorledes han var kommet i selskab med dette sælsomme uhyre, eller om det var en drøm, og om han nogen sinde ville vågne. Omsider drog han et dybt suk og begyndte langsomt at tage frakken af.

Swiveller lagde frakken meget omhyggeligt sammen, medens han hele tiden stirrede på miss Sally; iførte sig derpå en blå trøje med to rader blanke knapper, som han oprindeligt havde købt for at bruge på sejlture, men som han nu havde taget med for at slide på kontoret, og lod sig stiltiende synke ned på Brass' stol. Derpå fik han et tilbagefald, og idet han atter blev kraftesløs, støttede han hagen på hånden og spilede øjnene så vidt op, at det syntes at være et stort spørgsmål, om han nogen sinde ville kunne lukke dem igen.

Da Dick havde stirret så længe, at han ikke mere kunne se noget, vendte han øjnene bort fra den skønne genstand for sin forbavselse, bladede i det udkast, han skulle skrive af, dyppede sin pen i blækhuset og begyndte endelig lidt efter lidt at skrive. Men han havde ikke skrevet en halv snes ord, førend han, idet han rakte over til blækhuset for at dyppe, tilfældigvis så op, og der var det utålelige, brune hovedtøj – der var den grønne kjole – der var, kort sagt, miss Sally Brass, udstyret med alle sine yndigheder og frygtelig at skue.

Dette gentoges så ofte, at Swiveller efterhånden begyndte at føle sig påvirket af sælsomme lyster – en rædsom attrå efter at tilintetgøre denne Sally Brass – gådefulde længsler efter at rive

hovedtøjet af hende for at se, hvorledes hun tog sig ud uden dette. Der lå en stor lineal på bordet, en stor, sort, blank lineal. Swiveller tog den og begyndte at gnide sig på næsen med den.

Fra at gnide sig på næsen med linealen til at vugge den i hånden og af og til at svinge den som en tomahawk var overgangen let og naturlig. Under nogle af disse svingninger fo'r den tæt forbi miss Sallys hoved; de frynsede ender af hovedtøjet flagrede i det lufttræk, den fremkaldte; kun én tomme nærmere, og den store, brune knude lå på gulvet, og dog arbejdede den intetanende dame væk uden en eneste gang at se op.

Nå, det var en stor trøst. Det var en herlig sag at skrive trodsigt og halsstarrigt, indtil han blev fortvivlet, og derpå snappe linealen og svinge den omkring det brune hovedtøj, vel vidende, at han kunne rive det af, når han ville. Det var en herlig ting at trække den til sig igen og gnide sig på næsen med den, når han troede, at miss Sally ville se op, og at belønne sig selv med endnu flere modige svingninger, når han mærkede, at hun stadig var fordybet i sit arbejde. På denne måde beroligede Swiveller sine oprørte følelser, indtil hans henvendelser til linealen blev mindre heftige og hyppige, så at han endog kunne skrive en halv snes linjer i træk uden at ty til den, og dette var en stor sejr.

33

Da tidens fylde kom, det vil sige, efter et par timers vedholdende flid blev miss Brass færdig med sit arbejde og kundgjorde dette ved at tørre sin pen på den grønne kjole og tage en pris tobak af en lille, rund blikdåse, som hun havde i lommen. Efter at have nydt denne mådeholdne forfriskning, rejste hun sig, bandt sine papirer sammen i en pakke med et rødt bånd og marcherede med pakken under armen ud af kontoret.

Næppe var Swiveller sprunget op fra sin plads og havde begyndt på opførelsen af en vanvittig hornpipe, førend han blev forstyrret i sin glædes fylde over at være blevet ene, ved at døren åbnedes, og miss Sallys hoved på ny viste sig.

"Jeg går ud," sagde hun.

"Meget vel, frøken," svarede Dick. "Og skynd Dem ikke for min skyld med at komme tilbage," tilføjede han ved sig selv.

"Hvis der kommer nogen i et eller andet forretningsærinde, så sig, at den herre, som har dermed at gøre, ikke for øjeblikket er til stede; hører De?"

"Ja vel."

"Jeg bliver ikke ret længe borte," sagde miss Brass, idet hun gik.

"Det gør mig ondt at høre," svarede Dick, da hun havde lukket døren efter sig. "Jeg håber, at De uventet bliver opholdt. Kunne De mage det således, at De blev kørt over, uden at De tog alt for megen skade, så meget des bedre."

Efter meget alvorligt at have udtalt disse velvillige ytringer satte Swiveller sig i klientstolen og grublede, gjorde derpå nogle

slag frem og tilbage i værelset og sank atter ned i stolen.

"Så er jeg altså skriver hos Brass!" sagde han; "skriver hos Brass, hvad? Og skriver hos Brass' søster – skriver hos en hundrage? Meget godt, meget godt! Hvad mere bliver jeg vel? Bliver jeg måske en straffefange med filthat og grå klæder, der traver omkring på et eller andet skibsværft med sit nummer nok så net broderet på sin uniform og med hosebåndsordenen om benet, som han har viklet et broget lommetørklæde om for ikke at få huden gnavet af sin ankel? Er det det, jeg skal være? Er det nok, eller er det måske for godt til mig? Som De vil, De må naturligvis råde."

Da Swiveller var ganske ene, tør det forudsættes, at han talte til sin skæbne, over hvilken det, som erfaringen viser os, er heltes vane at skumle med bitterhed og spydighed, når de er i ubehagelige stillinger. Dette er så meget mere sandsynligt, som Swiveller rettede sine ytringer mod loftet, hvor hin ulegemlige person i reglen menes at have sit hjem – undtagen i teatret, hvor den har sit opholdssted midt i den store lysekrone.

"Quilp tilbyder mig denne plads, som han siger, at han kan sikre mig," vedblev Dick efter et tankefuldt ophold og opregnede én for én omstændighederne ved sin stilling; "Fred, som jeg turde have gjort min ed på ikke ville have vidst af sligt at sige, holder til min forundring med Quilp og opfordrer mig ligeledes til at tage imod den – forbløffelse nummer ét. Min tante ude på landet standser remisserne og skriver en kærlig billet for at lade mig vide, at hun har lavet et nyt testamente, hvori jeg ikke er indsat – forbløffelse nummer to. Ingen penge, ingen kredit, ingen understøttelse af Fred, som synes pludselig at være blevet stadig; min gamle lejlighed opsagt – forbløffelse

nummer tre, fire, fem og seks. Under en sådan ophobelse af forbløffelse kan intet menneske synes at være et frit væsen. Intet menneske spænder ben for sig selv; spænder hans skæbne ben for ham, må hans skæbne også samle ham op igen. Derfor er jeg meget glad over, at min har skaffet sig alt dette bryderi på halsen, og jeg vil være så ligegyldig, som det er mig muligt, og ganske lade, som om jeg var hjemme, for at trodse den. Bliv derfor kun ved, min gut," sagde Swiveller, idet han med et meget sigende blik tog afsked med loftet, "og lad os se, hvem af os der først bliver træt."

Efter at have affærdiget sagen om hans fald med disse tanker, der unægtelig var meget dybsindige og heller ikke er aldeles ukendte i visse systemer af moralfilosofien, rystede Swiveller sin modløshed af sig og fik en ansvarsfri skrifters glade og utvungne væsen.

Som et middel til at fremme sin ro og selvbeherskelse indlod han sig på en nøjere undersøgelse af kontoret, end han hidtil havde haft lejlighed til; undersøgte parykkassen, bøgerne og blækflasken; løste op for og efterså alle papirerne; udskar nogle skitser i bordet med det skarpe blad af Brass' pennekniv og skrev sit navn på den indvendige side af trækulkassen. Da alt dette var gjort og overstået, satte han sig igen på sin stol og øvede sig i at tegne karikaturer af miss Brass, idet han hele tiden fløjtede nok så lystigt dertil.

Mens han var optaget af denne morskab, blev en vogn holdende tæt ved gadedøren, og straks hørtes en stærk banken. Da dette ikke var noget, som kom Swiveller ved, fordi vedkommende ikke ringede på kontorklokken, fortsatte han

med største ro sit arbejde, uagtet han var temmelig vis på, at der ellers ikke var nogen i huset.

Heri tog han imidlertid fejl; for efter at bankningen var blevet gentaget med ny utålmodighed, åbnedes døren, og nogen gik med tunge skridt op ad trappen og ind i værelset ovenpå, og medens Swiveller endnu sad og spekulerede på, om dette måske var en anden miss Brass, en tvillingsøster til dragen, blev der banket på kontordøren.

"Kom ind!" sagde Dick. "Gør ingen komplimenter. Forretningerne vil blive noget indviklede, hvis jeg får ret mange flere kunder. Kom ind."

"Åh, undskyld," sagde en spæd stemme ikke særlig langt fra dørtrinnet, "vil De ikke komme og vise de ledige værelser frem?"

Dick bøjede sig ud over bordet og opdagede en lille pige med tøfler og et groft, smudsigt forklæde med smække for, der ikke lod andet end fødderne og ansigtet komme til syne af hende, så hun for den sags skyld lige så gerne kunne have været iført en violinkasse.

"Hvem i alverden er du?" spurgte Dick, hvorpå han ikke fik andet svar end: "Åh, undskyld, vil De ikke komme og vise de ledige værelser frem?"

Der havde aldrig været mage til gammelagtigt barn i væsen og udseende. Hun måtte have været ude at tjene lige fra vuggen. Hun syntes at være lige så bange for Dick, som Dick var forbavset over hende.

"Jeg har ikke noget med værelserne at gøre," sagde Dick. "Lad dem komme igen."

"Åh, undskyld, De må endelig komme og vise værelserne frem; lejen er atten shillings om ugen med linned og sølvtøj. For

at få klæder og støvler børstet betales aparte, og brændsel om vinteren er otte pence om dagen."

"Hvorfor viser du dem ikke selv frem? Du synes jo at vide alt om dem," sagde Dick.

"Miss Sally sagde, at jeg ikke måtte, fordi folk ikke ville tro, at opvarthningen var god, hvis de straks så, hvor lille jeg er."

"Ja, men bagefter får de det dog at se, ikke sandt?"

"Ja, men så har de allerede lejet for fjorten dage," svarede barnet med et listigt blik, "og folk holder ikke af at flytte, når de først er kommet i ro."

"Det er en underlig lille tingest," mumlede Dick og rejste sig. "Hvad er du egentlig – er du kokkepige?"

"Ja, jeg laver den daglige mad," svarede barnet. "Men jeg er også stuepige; jeg gør alt det arbejde, der forefalder i huset."

"Da mener jeg dog, at Brass, dragen og jeg sørger for den smudsigste del deraf," tænkte Dick og havde sikkert, da han var i en tvivlende og vaklende stemning, tænkt endnu meget mere, hvis ikke pigen indstændigt havde gentaget sin opfordring, og hvis ikke gådefulde, dunkende lyde ude på gangen og trappen havde syntes at tilkendegive lejesøgerens utålmodighed. Med en pen bag hvert øre og en tredje i munden for at vise sin egen store vigtighed og forretningsiver skyndte Richard Swiveller sig derfor ud for at underhandle med den ugifte herre.

Han blev lidt forundret ved at se, at de dunkende lyde hidrørte fra befordringen af den ugifte herres kuffert op ad trappen; for da kufferten var næsten dobbelt så bred som denne og desuden overordentlig tung, var det ingen let opgave for herrens og kuskens forenede anstrengelser at bringe den op ad den stejle opgang. Men der var de nu engang, og de var nær ved

at knuse hinanden og skubbede og halede af alle kræfter og bragte kufferten i alle slags umulige hjørner, og om at komme forbi dem kunne der aldeles ikke være tale. Swiveller fulgte derfor langsomt bagefter, idet han på hvert trappetrin nedlagde en ny protest imod, at Sampson Brass' hus således blev indtaget med storm.

På disse indsigelser svarede herren ikke et ord; men da kufferten omsider var skaffet ind i sovekammeret, satte han sig på den og tørrede sit skaldede hoved og ansigtet med sit lommetørklæde. Han var meget varm, og det havde han også al god grund til at være; for foruden anstrengelsen ved at få kufferten op ad trappen var han tæt indpakket i vinterklæder, skønt termometret hele dagen havde stået på en og firsindstyve grader fahrenheit i skyggen.

"Jeg må tro," sagde Swiveller, idet han tog pennen af munden, "at De ønsker at se på disse værelser. Det er nogle meget smukke værelser. Man har en uafbrudt udsigt fra dem over – over gaden, og de ligger kun et minuts gang fra – fra hjørnet. Ganske tæt ved får man en fortræffelig porter, og de øvrige bekvemmeligheder er ganske overordentlige."

"Hvor høj er lejen?" spurgte den fremmede.

"Et pund om ugen," svarede Dick, idet han forhøjede villkårene.

"Jeg lejer dem."

"For at få Deres støvler og klæder børstet må De betale aparte, og for brændsel om vinteren er betalingen –"

"Jeg samtykker i alt," svarede den enlige herre.

"To uger i det mindste er den korteste –"

"To uger?" udbrød herren barsk og mønstrede ham fra øverst til nederst. "To år. Jeg bliver boende her to år. Dér. Ti pund på hånden. Akkorden er sluttet."

"Men, ser De, mit navn er ikke Brass, og –"

"Hvem har sagt, at det var det? Mit navn er ikke Brass. Hvis er det da?"

"Det er navnet på herren i huset."

"Det glæder mig; det er et godt navn for en prokurator. De kan godt gå, kusk; og det kan De med."

Swiveller blev så forvirret over, at herren gjorde så kort proces med ham, at han stod og så næsten lige så vist på ham, som han havde set på miss Sally. Herren lod sig imidlertid ikke i mindste måde forstyrre af denne omstændighed, men gik med største ro i gang med at løsne det sjal, der var bundet om hans hals, og derpå at trække sine støvler af. Efter at have skilt sig af med disse byrder fortsatte han med at afføre sig sine øvrige klædningsstykker, som han lagde sammen et for et og gemte oven på kufferten. Derpå trak han jalousiet ned, slog gardinet til side, trak sit ur op og gik ganske langsomt og metodisk i seng.

"Tag annoncen ned," lød hans afskedsord, idet han så ud fra gardinet, "og lad ingen komme ind til mig, førend jeg ringer."

Dermed lukkedes gardinet, og han gav sig øjeblikkelig til at snorke.

"Det er dog et mærkeligt og overnaturligt hus!" sagde Swiveller, idet han gik ind i kontoret med annoncen i hånden. "Hundrager, der deltager i forretningen og opfører sig som mænd af faget; kokkepiger på tre fods højde, der på en gådefuld måde kommer op af jorden; fremmede, der marcherer ind og

går i seng midt på dagen uden at spørge om lov! Skulle han være en af disse vidunderlige fyre, der af og til viser sig og sover to år i træk, ville min stilling virkelig være behagelig. Det er imidlertid min skæbne, og jeg håber, at Brass vil synes om det. Det vil gøre mig ondt, hvis han ikke gør det. Men det kommer ikke mig ved – jeg har ikke det mindste dermed at gøre!"

Da Brass kom hjem, modtog han med stor tilfredshed sin skribers meddelelse og spurgte i særdeleshed efter tipundsnoten, som, da den ved nærmere undersøgelse fandtes at være en god og lovlig, af den engelske bank udstedt note, højlig forøgede hans gode humør; ja han strømmede i den grad over af gavmildhed og nedladdenhed, at han i sit hjertes fylde indbød Swiveller til at nyde en bolle punch med sig på den tid, som i daglig tale kaldes "en af dagene", og sagde ham mange smukke ting om den ualmindelige forretningsdygtighed, som hans adfærd den første dag så tydeligt havde vist.

Det var en grundsætning hos Brass, at den vane at sige smukke ting holder et menneskes tunge smurt, uden at det koster noget, og da dette nyttige lem aldrig bør ruste eller knirke på sine hængsler hos en praktisk jurist, forsømte han sjældent nogen lejlighed til at øve sig ved at bruge forekommende talemåder og rosende ytringer. Og dette var blevet til en sådan vane hos ham, at om han end ikke kunne siges at have sin tunge på sine fingre, kunne han dog siges at have den ethvert andet sted end i sit ansigt. Da dette var hårdt og frastødende og ikke så let lod sig smøre, truede det altid, trods alle de glatte ord, som et af naturens fyrtårne, og bortskræmte alle dem, der færdedes over verdens skær og brændinger eller hint farlige stræde, loven, og opfordrede dem til at søge mindre forræderiske havne og prøve deres lykke andensteds.

Mens Brass skiftevis overøste sin skriver med komplimenter og undersøgte tipundsnoten, røbede miss Sally kun ringe

interesse, og denne var ikke af nogen behagelig slags. Da hendes juridiske praksis havde lært hende at fæste sine tanker på små fordele og kneb og skærpe og hvæsse sin medfødte kløgt, var hun ikke så lidt ærgerlig over, at den logerende herre havde fået værelserne for så godt køb. Hun påstod, at man, da han var så opsat på dem, burde have affordret ham den dobbelte eller tredobbelte leje, og at i samme forhold, som han havde trængt på, burde Swiveller have holdt sig tilbage. Men hverken Brass' gode mening eller miss Sallys misfornøjelse gjorde noget indtryk på denne unge mand, som, idet han kastede ansvaret for denne ligesom for enhver anden af sine fremtidige handlinger over på sin skæbne, var aldeles rolig og fattet, ventende det værste og filosofisk ligegyldig for det bedste.

"God morgen, mr. Richard," sagde Brass, dagen efter at Swiveller havde tiltrådt sin skriverpost. "Sally har i går aftes købt en brugt stol til Dem i Whitechapel. Hun er en udmærket fyr til at købslå, skal jeg sige Dem. De vil finde, at det er en ganske fortræffelig stol; det giver jeg Dem mit ord på."

"Den ser dog noget skrøbelig ud," mente Dick.

"De vil finde, at det er en ganske forbavsende stol at sidde på. Den blev købt ude på gaden lige over for hospitalet, og da den har stået der en måneds tid, er den blevet noget støvet og lidt brun af solen; men andet er der ikke at sige på den."

"Jeg vil håbe, at den ikke er blevet smittet af feber eller sådan noget. Det ene ben er noget længere end de andre."

"Så får vi en smule brænde med i købet. Ha, ha, ha! Og det er atter en fordel ved, at min søster går på torvet for os. Miss Brass, mr. Richard, er den –"

"Kan du ikke være stille?" afbrød den skønne genstand for disse ord ham, idet hun så op fra sine papirer. "Hvorledes skal jeg kunne arbejde, når du bliver ved med at sladre?"

"Hvor du dog er en uberegnelig fyr!" svarede sagføreren. "Snart har du kun lyst til at passiare og snart kun til at arbejde. Man ved aldrig, hvor man har dig."

"Nu er jeg netop i mit arbejdshumør, og derfor skal du lade være at forstyrre mig. Og forstyr heller ikke ham," her pegede miss Sally på Richard; "han gør sikkert ikke mere, end han er nødt til."

Brass havde åbenbart lyst til at give et vredt svar, men afholdtes dog herfra af forsigtige eller frygtsomme hensyn, idet han mumlede noget om fornærmelse og landstryger, dog uden at sætte disse udtryk i forbindelse med noget bestemt individ, men idet han kun udtalte dem som vedkommende visse abstrakte ideer, der tilfældigvis faldt ham ind. De vedblev derpå i lang tid at skrive uden at mæle et ord – under en så kedsommelig tavshed, at Swiveller – der savnede pirring – flere gange var faldet i søvn og med lukkede øjne havde skrevet forskellige sælsomme ord med ukendte skrifttræk, indtil miss Sally omsider afbrød kontorets ensformighed ved at tage den lille blikdåse frem og snøftende tage sig en pris tobak og derpå at ytre som sin mening, at Swiveller havde "gjort det."

"Hvad, frøken?" spurgte Richard.

"Ved De," svarede miss Brass, "at den logerende endnu ikke er oppe – at man ikke har hørt eller set noget til ham, siden han gik i seng i går eftermiddags?"

"Men jeg ville dog mene, at han har lov til at sove sine ti pund op i fred og ro, hvis han har lyst dertil."

"Jeg begynder at tro, at han aldrig vil vågne."

"Det er en meget mærkelig omstændighed," sagde Brass og lagde pennen fra sig. "De husker vel, mr. Richard, at hvis man finder den herre hængt på sengestolpen, eller hvis en anden lignende ulykke skulle hænde – De husker vel, at De fik denne ti-pundsnote som afdrag på to års husleje? Husk vel på det, mr. Richard! De må helst skrive det op for det tilfælde, at De skulle blive krævet til vidne."

Swiveller tog et stort folioark og begyndte med det mest alvorlige ansigt at skrive en kort optegnelse oppe i det ene hjørne af papiret.

"Man kan aldrig være for forsigtig," sagde Brass. "Der går så megen slethed i svang her i verden. Sagde denne herre tilfældigvis – dog bryd Dem ikke derom for øjeblikket; gør først denne lille note færdig."

Det gjorde Dick og rakte derpå papiret til Brass, der imidlertid havde rejst sig og gik frem og tilbage i kontoret.

"Nå," sagde Brass og gennemløb dokumentet, "det er meget godt. Sagde denne herre ellers ikke noget?"

"Nej."

"Er De ganske vis på," sagde Brass højtideligt, "at han ellers ikke sagde noget?"

"Ikke et muk."

"Tænk Dem vel om; det er min pligt i den stilling, jeg indtager, og som et hæderligt medlem af sagførerstanden, den første stand her i landet eller i noget andet land eller på nogen af de planeter, der skinner ned på os om natten og menes at være beboet – det er min pligt som et hæderligt medlem af denne stand ikke at forelægge Dem noget vejledende spørgsmål

i en så kilden og vigtig sag. Sagde den herre, som lejede første sal af Dem i går eftermiddags og bragte en kuffert med sig, intet andet, end hvad der indeholdes på dette papir?"

"Nå, vær nu ikke en nar," sagde miss Sally.

Dick så på hende og så på Brass og så igen på miss Sally, men sagde fremdeles: "Nej."

"Åh! Pokker stå i det, mr. Richard, så enfoldig De er!" udbrød Brass med et smil. "Sagde han ikke noget om sin formue? – Nå!"

"Det er den rigtige måde at stille sagen på," sagde miss Sally og nikkede til sin broder.

"Sagde han for eksempel ikke." tilføjede Brass i en slags venlig, fortrolig tone – "jeg påstår ikke, at han sagde det, husk vel på det; jeg spørger Dem kun for at opfriske Deres hukommelse – sagde han for eksempel ikke, at han var fremmed i London – at han lige så lidt havde lyst, som han var i stand til at henvise til sine venner – at han indrømmede, at vi havde ret til at fordre det – og at han, hvis der skulle tilstøde ham noget, udtrykkelig ønskede, at hvad han muligvis efterlod sig her i huset, skulle være min ejendom som et ringe vederlag for den ulejlighed, jeg ville få – og blev De, kort sagt, ikke," tilføjede Brass endnu fortroligere og venligere, "heraf drevet til på mine vegne at tage ham som lejer på disse vilkår?"

"Nej, på ingen måde," svarede Dick.

"Ja så," sagde Brass og tilkastede Dick et hovmodigt og bebrejdende blik, "så er det også min mening, at De har taget fejl af Deres kald og aldrig bliver sagfører."

"Ikke om De så lever i tusinde år," tilføjede miss Sally, hvorpå hun og broderen hver tog sig en pris tobak af den lille blikdåse og hensank i en mørk tankefuldhed.

Der skete intet videre før Swivellers spisetid, som var klokken tre og syntes at være tre uger om at komme. Ved klokkens første slag forsvandt den ny skriver; ved det sidste slag af fem indfandt han sig igen, og kontoret kom, ligesom ved et trylleri, til at dufte af gin og citronskal.

"Mr. Richard," sagde Brass, "den mand er ikke stået op endnu. Intet kan vække ham. Hvad kan der gøres?"

"Jeg ville lade ham sove ud."

"Men han har jo nu sovet i seks og tyve timer. Vi har flyttet dragkister over hovedet på ham; vi har slået reveille på gadedøren med dørhammeren; vi har ladet tjenestepigen flere gange falde ned ad trappen – hun er så let og støder sig ikke synderligt – men intet vækker ham."

"Hvis man tog en stige," ytrede Dick, "og gik ind ad vinduet på første sal –"

"Men der er en dør imellem, og desuden ville hele nabolaget komme i oprør."

"Hvad siger De om at krybe op på taget gennem lemmen og derpå klatre ned gennem skorstenen?"

"Ja, det ville være en fortræffelig plan, hvis nogen ville være –" og her så han meget vist på Swiveller – "ville være så venlig og ædelmodig at påtage sig at udføre den. Det er sikkert ikke så ubehageligt, som man skulle tro."

Dick havde gjort forslaget i den tanke, at dette hverv muligvis kunne tilfalde miss Sally. Da hun imidlertid tav og ikke lod til at være tilbøjelig til at følge det givne vink, var Brass ikke sen til at foreslå, at de skulle gå ovenpå sammen og gøre et sidste forsøg på at vække syvsoveren ved et eller andet mindre voldsomt middel. Hvis det slog fejl, ville det medføre kraftigere

forholdsregler. Idet Swiveller samtykkede heri, væbnede han sig med sin stol og den store lineal og gik sammen med sin principal til valpladsen, hvor miss Brass allerede af alle kræfter ringede med en bordklokke, men uden at gøre mindste indtryk på deres gådefulde logerende.

"Der står hans støvler, mr. Richard," sagde Brass.

"Og halsstarrige nok ser de ud, de tingester," mente Swiveller. Og det var virkelig også et par trodsige og stridige støvler, som man kunne se; de stod så fast plantet på gulvet, som om deres ejermands fødder og ben endnu var i dem, og syntes med deres brede såler og plumpe tæer at ville forsvare deres plads med vold og magt.

"Jeg kan ikke se andet end sengeomhænget," sagde Brass, der havde lagt øjet til nøglehullet i døren. "Er det en stærk mand, mr. Richard?"

"Ja, en meget stærk mand."

"Det ville være meget ubehageligt, hvis han pludselig fo'r ud. Hold trappen fri. Jeg ville naturligvis være ham mere end voksen; men jeg er husets herre, og gæstfrihedens love bør være mig hellige. Halløj der!"

Mens Brass, hvis øje borede sig nysgerrigt ind i nøglehullet, frembragte disse lyde for at tiltrække sig den fremmedes opmærksomhed, og mens miss Brass arbejdede med bordklokken, satte Swiveller sin stol tæt op til væggen ved siden af døren. Efter at være krøbet op på den og have gjort sig så tynd som mulig, så at den logerende, hvis han gjorde et udfald, højst sandsynligt i sit blinde raseri ville fare forbi ham, begyndte han et voldsomt anfald med linealen på den øverste fyldning i døren. Henrykt over sin egen sindrighed og sin sikre

stilling, som han havde indtaget på samme måde som de kække individer, der ved stærkt besøgte forestillinger åbner parterrets og galleriets døre i teatret, lod han en sådan byge af slag regne ned, at larmen af klokken overdøvedes deraf, og den lille tjenestepige, der var blevet stående nede på trappen, rede til på første vink at tage flugten, måtte holde sig for ørerne for ikke at blive døv for livstid.

Pludselig blev døren stødt heftigt op. Den lille tjenestepige flygtede ned i kulkælderen; miss Sally smuttede ind i sit sovekammer, og Brass, der ikke just udmærkede sig ved mod, løb ud på gaden, hvor han, da han mærkede, at ingen forfulgte ham, væbnet med en ildrager eller et andet angrebsvåben, stak hænderne i lommen og straks begyndte at gå langsomt og fløjtende videre.

Imidlertid trykkede Swiveller oppe på stolen sig så tæt ind til væggen som muligt og skuede, ikke uden ængstelse, ned på herren, der viste sig i døren; knurrende og bandende og med støvlerne i hånden syntes han at have lyst til at kaste dem på lykke og fromme ned ad trappen. Denne tanke opgav han imidlertid og var allerede, stadig brummende af forbitrelse, i færd med igen at gå ind i sit kammer, da hans øjne mødte den årvågne Richard.

"Er det Dem, der har frembragt denne afskyelige støj?" spurgte han.

"Jeg har hjulpet til med det," svarede Dick, idet han holdt sine øjne fæstet på ham og vuggede linealen i sin højre hånd som tegn på, hvad herren kunne vente sig, hvis han tillod sig voldsomheder.

"Hvor turde De," sagde den logerende, "hvad?"

Herpå gav Dick intet andet svar end ved at spørge, om den logerende fandt det overensstemmende med en gentlemans opførsel og karakter at sove seks og tyve timer i træk, og om en elskværdig og dydig families ro var for aldeles intet at regne.

"Er min ro da intet?"

"Om Deres ro intet er? Jeg ønsker ikke at bruge trusler – loven tilsteder jo ikke trusler; for at true er en fornærmelse, for hvilken man kan kræves til ansvar – men gør De det oftere, så vogt Dem, at De ikke bliver genstand for et ligskue og begravet i uindviet jord, førend De vågner. Vi har været nær ved at gå fra forstanden af frygt for, at De var død," vedblev Dick, idet han lod sig glide ned på gulvet. "Kort og godt, vi kan ikke tillade, at ugifte herrer flytter herind og sover for to, uden at de betaler aparte for det."

"Nej virkelig?" udbrød den logerende.

"Ja virkelig," svarede Dick, der gav efter for sin skæbne og sagde, hvad der lige faldt ham ind; "en sådan portion søvn er aldrig før bragt ud af én seng, og hvis De fremdeles vil sove således, må De betale for et værelse med to senge."

I stedet for at blive endnu mere opbragt over dette lo den logerende over hele hovedet og så med blinkende øjne på Swiveller. Han var brun og solbrændt og så endnu mere brun og solbrændt ud, fordi han havde en hvid nathue på. Da det var klart, at han i visse henseender var noget kolerisk, var det en lettelse for Swiveller at se ham i så godt humør, hvorfor han, for yderligere at styrke ham heri, selv gav sig til at smile.

I sin vrede over at være blevet vækket på en så plump måde havde den logerende trukket nathuen stærkt ned på den ene side af sit skaldede hoved. Dette gav ham et forvovent,

excentrisk udseende, der, da Swiveller nu havde ro til at lægge mærke til det, gjorde et godt indtryk på ham, hvorfor han for at tilvejebringe en forsoning ytrede det håb, at den ugifte herre nu ville stå op, og at han aldrig mere ville bære sig således ad.

"Kom med, uforskammede slyngel," var den logerendes svar, idet han igen gik ind i sit værelse.

Swiveller fulgte med og lod stolen blive stående udenfor, men holdt dog for en sikkerheds skyld linealen i hånden og ønskede sig allerede til lykke med sin forsigtighed, da den logerende herre uden videre forklaring eller varsel lukkede døren i lås.

"Kan De drikke noget?" var hans næste spørgsmål.

Swiveller svarede, at han vel for ganske nylig havde dulmet tørstens kvaler, men ikke des mindre var modtagelig for "en beskeden slurk", hvis materialet var ved hånden. Uden flere ord på nogen af siderne fremtog den logerende af sin store kuffert en slags tempel, der skinnede som poleret sølv, og satte det varsomt på bordet.

Tiltrukket af hans adfærd iagttog Swiveller ham nøje. I en af dette tempels små celler lagde han et æg, i en anden noget kaffe, i en tredje en tyk skive rå at kød, som han tog ud af en pyntelig blikdåse, og i en fjerde skænkede han noget vand. Derpå tændte han en spritlampe, der havde sin plads neden under templet; lukkede derpå dørene for alle de små celler i, lukkede dem så op igen, og da var ved en eller anden vidunderlig og usynlig kraft kødskiven blevet mør, ægget kogt, kaffe og frokost færdig.

"Varmt vand –" sagde den logerende og rakte Swiveller det med samme kulde, som om han havde haft en køkkenild for sig

– "prægtig rom – sukker – og et rejseglas. Bland selv, men skynd Dem."

Dick adlød, mens hans øjne hele tiden vandrede fra templet på bordet, som syntes at kunne udrette alt, hen til den store kuffert, der syntes at indeholde alt. Den logerende nød sin frokost som en mand, der var vant til at gøre disse mirakler og slet ikke regnede dem for noget.

"Manden i huset er jo prokurator, ikke sandt?" sagde han.

Dick nikkede. Rommen var ypperlig.

"Men fruentimmeret her i huset – hvad er hun?"

"En drage."

Herren røbede ingen forundring, måske fordi han på sine rejser før havde truffet sådanne ting. Eller måske fordi han var ugift, men spurgte kun: "Kone eller søster?" – "Søster." – "Så meget des lettere kan han blive hende kvit, når han vil."

"Jeg ønsker at have min frihed, unge mand," tilføjede han efter en kort pause; "at gå i seng, når jeg vil, stå op, når jeg vil, komme hjem, når jeg vil, gå ud, når jeg vil, uden at plages af spørgsmål og være omgivet af spioner. I den sidste henseende er tjenestepigerne værre end Fanden selv. Der er kun én her."

"Og det en ganske lille én."

"Og det en ganske lille én. Vel, De synes godt om huset, hvad?"

"Ja," sagde Dick.

"Det er formodentlig hajer?"

Dick nikkede og tømte sit glas.

"Sig til dem, hvorledes jeg vil have det," sagde herren og rejste sig. "Hvis de forstyrrer mig, mister de en god lejer. Når de ved, at jeg er dette, ved de nok. Hvis de søger at få mere at vide, er

det det samme som en opsigelse. Det er bedst straks at være på det rene med sådanne ting. God morgen."

"Undskyld," sagde Dick og standsede på vejen til døren, "når den, som dig tilbeder, sit navn kun efterlod –"

"Hvad mener De?"

"- kun navnet," sagde Dick – "sit navn kun efterlod – i tilfælde af breve eller pakker –"

"Jeg får aldrig nogle," svarede den logerende.

"Eller hvis nogen skulle spørge efter Dem."

"Der er aldrig nogen, som spørger efter mig."

"Skulle der indløbe fejltagelser, fordi navnet ikke vides, så giv mig skylden," sagde Dick, stadig tøvende. "Fortørnes ej på skjalden –"

"Jeg fortørnes ikke på nogen," svarede den logerende med en sådan pirrelighed, at Dick i det næste øjeblik var ude på trappegangen med den aflåsedes dør imellem dem.

Brass og miss Sally lurede tæt ved, da de, oprigtig talt, kun var blevet fordrevet fra nøglehullet ved Dicks pludselige udgang; men da det på grund af en rangstrid, der, skønt af nødvendigheden indskrænket til stød og nap og deslige, havde varet hele tiden, ikke trods alle deres anstrengelser havde været dem muligt at høre et eneste ord, ilede de ned i kontoret med ham for at få hans beretning om samtalen.

Denne meddelte Swiveller dem også – tro med hensyn til den ugifte herres ønsker og karakter og poetisk i henseende til den store kuffert, af hvilken han gav en beskrivelse, der udmærkede sig mere ved glimrende fantasi end ved streng overensstemmelse med sandheden, idet han med mange kraftige forsikringer sagde, at kufferten indeholdt prøver af alle

nutidens bedste og ypperligste fødevarer og vine især, at den bevægede sig af sig selv og leverede, hvad der forlangtes, vistnok ved hjælp af et urværk. Han fortalte ligeledes, at kogeapparatet stegte en skøn oksemørbrad på omtrent seks pund i løbet af to og et kvart minut. Dette havde han selv set og overbevist sig om ved smagens sans, og han havde, hvorledes det så var gået til eller ikke, tydeligt set vandet koge og boble, når herren blinkede med øjnene. Swiveller måtte derfor tro, at den loggerende var taskenspiller eller kemiker eller måske begge dele, og hans ophold under dette tag ville ikke undlade engang med tiden at udbrede stor hæder og udmærkelse over navnet Brass og føje en ny bemærkelsesværdighed til Bevis Marks historie.

Der var ét punkt, som Swiveller fandt det unødvendigt at udbrede sig over, og det var den beskedne slurk, der på grund af dens indre kraft, og da den var fulgt lige i hælene på den tempererede drik, han havde nydt til sin middagsmad, fremkaldte lidt feber og gjorde et par andre beskedne slurke i værtshuset nødvendige i løbet af aftenen.

Da pebersvenden, efter at have boet der nogle uger, stadig vægrede sig ved enten med ord eller fagter at indlade sig med Brass eller hans søster, men altid valgte Swiveller til sin meddelelseskanal, og da han i alle henseender viste sig at være en meget god lejer, idet han betalte alt forud, voldte ringe bryderi, ikke gjorde støj og kom tidligt hjem, opnåede Richard umærkeligt en høj stilling i familien som den, der havde indflydelse hos denne gådefulde lejer og kunne underhandle med ham om, hvad det skulle være, mens ingen andre vovede at nærme sig hans person.

Ærlig talt var dog Swivellers bekendtskab med den fremmede af en meget overfladisk natur og fandt kun ringe opmuntring; men da han aldrig kom tilbage fra en enstavelsesforhandling med pebersvenden uden at omtale ytringer som: "Swiveller, jeg ved, jeg kan stole på Dem." – "Jeg siger åbent, at jeg nærer agtelse for Dem." – "Swiveller, De er min ven og vil hjælpe mig, det er jeg vis på," med mange andre korte talemåder af den samme fortrolige og tillidsfulde art, som han påstod, den fremmede havde brugt, og som var hovedsummen af deres sædvanlige samtaler, drog hverken Brass eller miss Sally nogensinde omfanget af hans indflydelse i tvivl, men skænkede ham fuldstændig tiltro.

Men aldeles bortset fra og uafhængig af denne kilde til yndest havde Swiveller én til, der lovede at blive lige så varig og at lette hans stilling.

Han fandt nåde for miss Sally Brass' øjne. Lad ikke dem, som kaster vrage på kvindelig tilløkkelse, spidse øren for at lytte til en

kærlighedshistorie, der kan tjene til emne for deres skumlerier; for hvor fuldkommen miss Brass end var skabt til at elskes, var hun dog ikke selv af en forelsket natur. Idet denne elskværdige ungmø fra sin tidligste ungdom havde klynget sig til lovens skørter, ved hvilke hun ligesom havde støttet sig, da hun begyndte at gå selv, og siden altid holdt fast på dem, havde hun tilbragt sit liv i en slags juridisk barndom. Som spæd sladderhank havde hun udmærket sig ved et ualmindeligt talent til at efterligne en retsbetjents gang og væsen. I denne rolle havde hun lært at klappe sine små legekammerater på skulderen og føre dem til indbildte gældsarrester med en nøjagtig efterligning, som vakte forundring og henrykkelse hos alle dem, der var vidner til hendes præstationer. Det blev overgået af den fuldkommenhed, hvormed hun gjorde eksekution i sin dukkestue og optog en fuldstændig registreringsforretning over bordene og stolene. Disse ukunstlede lege havde naturligvis trøstet og glædet hendes gamle fader. Han var enkemand og kaldtes på grund af sin overordentlige skarpsindighed af sine venner "Den gamle Ræv". Han havde i højeste grad opmuntret hendes færd og, da han mærkede, at han nærmede sig Houndsditch Kirkegård, i særdeleshed beklaget, at hans datter ikke kunne løse bevilling som sagfører. Opfyldt af denne kærlige og rørende sorg havde han højtideligt overgivet hende til sin søn Sampson som en uvurderlig forbundsfælle, og fra den gamles dødelige afgang og til det tidspunkt, der her omhandles, havde miss Sally været en væsentlig støtte for broderens forretninger.

Det er klart, at da miss Brass fra ungdommen af havde ofret sig for denne ene idræt, kunne hun kun kende lidt til verden,

undtagen i forbindelse med lovkyndigheden, og det var derfor næppe at vente, at en dame, der var udrustet med så ophøjede tilbøjeligheder, skulle have opnået nogen stor fuldkommenhed i de blidere og kærligere sysler, hvori kvinden ellers udmærker sig. Miss Sallys talenter var alle af en mandhaftig og strengt juridisk natur og begyndte og endte med en sagførers praksis. Hun var så at sige i en lovmæssig barndomstilstand. Loven havde været hendes amme, og ligesom skæve ben og lignende legemlige lyder hos børn menes at være en følge af ammens forsømmelighed, således måtte også miss Sallys amme alene være skyld i, hvis der hos en så skøn ånd fandtes en moralsk skævhed eller pukkel.

Det var altså for denne dame, at Swiveller åbenbarede sig i fuld friskhed som noget nyt og hidtil ikke anet, idet han gjorde lyst i kontoret med stumper af viser og lystige indfald, hokusfokus med blækhuse og oblatæsker, fangede tre appelsiner med én hånd, balancerede med stole på sin hage og penneknive på sin næse og idelig udførte hundrede andre, lige så sindrige kunster; for med sådanne adspredelser lindrede Richard i Brass' fraværelse kedsommeligheden ved sin indespærring. Disse selskabelige egenskaber, som miss Sally først tilfældigvis opdagede, gjorde efterhånden et sådant indtryk på hende, at hun bønfuldt Swiveller om at more sig, som om hun ikke var til stede, hvori Swiveller hellere end gerne samtykkede. På den måde opstod der venskab imellem dem, og Swiveller indviede hende i den hemmelighed at rafle eller spille plat og krone om frugt, ingefærøl, stegte kartofler eller endog en beskeden slurk, som miss Brass ikke vægrede sig ved at dele med ham. Han overtalte hende ofte til at overtage hans skriveri

foruden hendes eget, ja undertiden lønnede han hende endog med et dygtigt dunk i ryggen og forsikrede, at hun var en forbandet rar fyr, en lystig kammerat osv., hvilke komplimenter miss Sally optog på det bedste og med største tilfredshed.

Der var én ting, som i høj grad gjorde Swiveller urolig, og det var, at den lille tjenestepige altid blev et eller andet sted i Jordens indvolde og aldrig kom op på overfladen, undtagen når herren ovenpå ringede med sin klokke; den lystrede hun, men hun forsvandt straks igen. Hun gik aldrig ud, kom aldrig ind i kontoret, havde aldrig et rent ansigt, tog aldrig det grove forklæde af, så aldrig ud af vinduerne, stod aldrig i gadedøren for at trække frisk luft og havde aldrig ro eller nogen fornøjelse. Ingen kom for at se til hende; ingen talte om hende; ingen brød sig det mindste om hende. Brass havde én gang sagt, at han troede, at hun var et "elskovsbarn" – hvilket vil sige alt andet end et elsket barn – og det var al den oplysning, Swiveller kunne få.

"Det nytter ikke at spørge dragen derom," tænkte Dick en dag, da han sad og iagttog miss Sally. "Jeg har en mistanke om, at hvis jeg spurgte om noget i den retning, ville det være ude med vor alliance. Jeg gad dog egentlig vide, om hun også virkelig er en drage, eller om hun ikke snarere er en slags havfrue. Hun ser så skælet ud. Men havfruerne holder så meget af at spejle sig, hvilket ikke kan være tilfældet med hende. Og de har også den vane at rede deres hår, men det gør hun ikke. Nej, hun er en drage."

"Hvor skal De hen, gamle ven?" sagde Dick højt, da miss Sally som sædvanlig tørrede sin pen på den grønne kjole og rejste sig op fra sin stol.

"Hen at spise."

"At spise!" tænkte Dick. "Det er en anden ting. Jeg tror ikke, at den lille tjenestepige nogen sinde får noget at spise."

"Sammy kommer ikke hjem," sagde miss Brass. "Bliv til jeg kommer tilbage; det skal ikke vare længe."

Dick nikkede og fulgte hende med øjnene til døren og med ørerne til den lille dagligstue, hvor hun og hendes broder nød deres måltider.

"Nu," sagde Dick, medens han gik op og ned ad gulvet med hænderne i lommen, "ville jeg give meget godt – hvis jeg havde det – for at få at vide, hvorledes de er mod dette barn, og hvor de gemmer hende. Min moder må have været et meget nysgerrigt fruentimmer; jeg tvivler ikke om, at jeg et eller andet sted er mærket med et spørgsmålstegn. For min higen her ingen bod er, men du har været skyld i min spænding – i sandhed," sagde Swiveller, idet han sank ned i klientlænestolen, "jeg gad vide, hvorledes de er mod hende!"

Noget efter åbnede Swiveller sagte kontordøren for at fare tværs over gaden efter et glas af den vederkvægende porter, men opfangede i samme øjeblik et glimt af miss Brass' hovedtøj, idet hun svævede ned ad køkkentrappen. "Ved Jupiter!" tænkte Dick. "Hun er i færd med at fodre tjenestepigen. Nu eller aldrig!"

Efter først at have spejdet ud over rækværket og ladet hovedtøjet forsvinde i mørket nedenunder, famlede han sig frem ned ad trappen og nåede døren til et bagkøkken, straks efter at miss Brass var gået derind med en kold lammefjerding i hånden. Det var et meget mørkt, usselt hul, lavt og fugtigt, og væggene var fulde af tusinde revner og pletter. Vandet pibledes ud af en læk tønne, og en stakkels kat labbede dråberne op med

nødlidenhedens sygelige griskhed. Kaminristen, der i sig selv var vid nok, var snøret og skruet så tæt sammen, at den ikke kunne rumme mere end et lille tyndt stykke smørrebrød af en ild. Alt var aflåset; kulkælderen, lysesaksen, salttønden, flueskabet var alle lukket med hængelåse. Der var ikke så meget, som en skarnbasse kunne have spist sig mæt i. Stedets udpinte og magre udseende ville have dræbt en kamæleon. Den ville ved den første mundfuld have fattet, at luften ikke var spiselig, og måtte i fortvivelse have opgivet ånden. Den lille tjenestepige stod ydmyg foran miss Sally og hang med hovedet.

"Er du der?" sagde miss Sally.

"Ja, frøken," svarede en mat stemme.

"Gå længere bort fra lammefjerdingen. Ellers ved jeg, at du stjæler den."

Pigen veg tilbage i en krog, mens miss Brass tog en nøgle op af lommen for at lukke flueskabet op, hvor hun tog en uhyggelig ørken af kolde kartofler, der så lige så spiselig ud som en stenbunke. Disse satte hun for den lille tjenestepige, hvorpå hun tog en vældig forskærerkniv og gjorde meget væsen af at hvæsse den på forskærergaflen.

"Ser du dette?" sagde miss Brass, idet hun efter alle disse forberedelser skar omtrent to kvadrattommer koldt lammekød af, som hun holdt frem på spidsen af gaflen.

Den lille tjenestepige så nøje nok på det med sine grådige øjne til – hvor lille det også var – at kunne se hver trevl i det og svarede ja.

"Gå så ikke hen og sig, at du aldrig får kød her. Der, spis det."

Det var snart gjort. "Nå, vil du have mere?" spurgte miss Sally. Det sultne pigebarn svarede med et svagt nej. De gennemgik

åbenbart en én gang for alle gældende formalitet.

"Du har nu fået kød," sagde miss Brass, idet hun opregnede omstændighederne; "du har fået så meget, du kunne spise; du er blevet spurgt, om du ville have mere, og du svarede nej. Gå derfor ikke hen og sig, at du er sat på smal kost. Husk vel på det."

Med disse ord satte miss Sally kødet fra sig og lukkede flueskabet i lås, hvorpå hun gik hen til den lille tjenestepige og holdt øje med hende, mens hun spiste kartoflerne.

Det var tydeligt nok, at en ærgrelse arbejdede i miss Brass' blide barm, og at det var den, som uden ringeste ydre grund drev hende til at give barnet nogle rap med bladet af kniven, snart over fingrene, snart på hovedet og snart på ryggen, som om hun fandt det aldeles umuligt at stå så tæt ved hende uden at uddele nogle slag. Men Swiveller blev ikke så lidt forundret over at se sin kontorfælle, efter at hun langsomt var gået baglæns hen til døren, som om hun søgte at gå ud af køkkenet, men uden at det ville lykkes hende, pludselig fare tilbage mod den lille tjenestepige og give hende nogle hårde knubs med sin knyttede hånd. Ofret skreg, men sagte, som om hun var bange for at lade sin stemme lyde, hvorpå miss Sally, efter at have styrket sig med en pris tobak, gik op ad trappen, netop som Richard var sluppet ind i kontoret.

Til den logerendes øvrige ejendommeligheder – og af sådanne ejede han et meget rigeligt forråd, hvoraf han hver dag gav en eller anden prøve til bedste – hørte også den, at han nærede en overordentlig og mærkelig interesse for forevisningen af Punch. Når lyden af en Punch's stemme i nok så lang afstand nåede Bevis Marks, fo'r han op, selv om han også lå i sin seng og sov, kastede klæderne på sig og ilede så hurtigt som muligt derhen for straks efter at vende tilbage i spidsen for et langt optog af lediggængere med teatret og dets ejere midt imellem sig. Straks blev teatret da stillet op lige over for Brass' hus; herren tog plads ved vinduet på første sal, og forestillingen gaves med hele dens spændende akkompagnement af pibe, tromme og råb til største forfærdelse for alle sindige forretningsfolk i denne tavse gade. Man skulle have troet, at når stykket var ude, ville både skuespillere og tilskuere være gået fra hinanden; men epilogen var lige så slem som selve stykket; for ikke så snart var djævelen død, førend styreren af dukkerne og hans kammerat af den logerende blev kaldt op på hans værelse, hvor de fik cognac og havde lange samtaler med ham, hvis indhold intet menneskeligt væsen kunne gætte.

Ingen var mere forbitret over disse forestillinger end Brass, der, da han på ingen måde havde råd til at miste en så fordelagtig husbeboer, holdt det for klogest at putte hans fornærmelser i lommen tillige med hans penge og drille tilskuerne ved de små gengældelsesmidler, der stod til hans rådighed. De indskrænkede sig til af usynlige vandkander at hælde skident vand ned i hovedet på dem, dænge dem til med

brudstykker af mursten og kalk oppe fra taget og få droskekuskene til pludselig at dreje om hjørnet og fare ind imellem dem. Det kunne ved første øjekast synes at være en grund til forundring for de få tankeløse, at Brass som lovkyndig ikke lod en eller flere af fredsforstyrrelserne tiltale; men De må have den godhed at huske på, at ligesom læger sjældent bruger deres egne lægemidler, og præster ikke altid opfylder, hvad de prædiker, således er de lovkyndige utilbøjelige til at bruge loven for deres eget personlige vedkommende, idet de ved, at den er et skarpt, usikkert redskab, som det er meget kostbart at få sat i gang, og som snarere udmærker sig ved sin tilbøjelighed til at barbere glat end ved altid at barbere den rette person.

"Nå," sagde Brass en eftermiddag, "det er nu to dage uden en Punch. Jeg nærer det håb, at han omsider har gennemgået dem alle."

"Hvorfor håber du det?" spurgte miss Sally. "Hvad skade gør de egentlig?"

"Du er mig en net fyr, et rigtig godt fæl!"

"Nå, hvad gør de da?"

"Er det måske ikke noget idelig at have ørene fulde af skrig og skrål, så man ikke kan passe sine forretninger og må skære tænder af forbitrelse? Og så at belejres og se gaden blive spærret af en flok skrålhalse, hvis struber må være af – af –"

"malm," ytrede Swiveller.

"Ja, af malm," sagde sagføreren.

Han holdt inde med sin skælden, idet han lyttede et øjeblik, og da han nu genkendte den velkendte stemme, støttede han hovedet på hånden, vendte øjnene op mod loftet og mumlede med mat stemme: "Der kommer en!"

Øjeblikkelig gik den ugifte herres vindue op.

"Der kommer en," gentog Brass. "Hvis jeg kunne få en rustvogn med fire fuldblodsheste for til at fare ind, når trængslen var tættest, ville jeg gerne give atten pence for det og aldrig angre det."

Atter hørtes den fjerne kvækken. Den logerendes dør blev stødt op. Han løb hastigt ned ad trappen, ud på gaden og derpå forbi vinduet, uden hat, hen mod den kant, hvorfra lyden kom, utvivlsomt for at sikre sig de fremmedes tjeneste.

"Gid jeg bare vidste, hvem hans slægtninge er," mumlede Sampson, idet han fyldte sine lommer med papirer; "og hvis de så bare ville løse bevilling til at optage et forhør over hans forstandstilstand og overdrage mig denne forretning, kunne jeg dog i hvert tilfælde i nogen tid få lejligheden tom."

Med disse ord og hatten ned over øjnene ligesom for at udelukke selv det mindste glimt af denne skrækkelige hjem søgelse styrtede Brass ud af huset og ilede bort.

Da Swiveller, eftersom det at se på Punch eller i det hele taget at se ud ad vinduet var bedre end at arbejde, var afgjort gunstigt stemt for disse forestillinger, og da han af denne grund havde gjort sig umage for hos sin kontorfælle at vække sansen for deres skønheder og mange fortjenester, rejste både han og miss Sally sig ligesom efter aftale op og tog plads ved vinduet, uden for hvilket unge damer og herrer, der var beskæftiget med at passe på småbørn og satte en ære i altid at være til stede ved sådanne lejligheder, allerede havde posteret sig, ligesom på en hæderspost.

Da ruden var snavset, snappede Swiveller i følge en venskabelig overenskomst, han havde indført imellem dem, det

brune hovedtøj af miss Sally og tørrede den omhyggeligt af dermed, og da han havde leveret det tilbage, og dets skønne bærerske atter havde sat dét på – hvilket hun gjorde med den største ro og ligegyldighed – vendte den logerende tilbage med teatret og foreviserne og et stort følge af tilskuere.

Dukkestyreren forsvandt bag draperiet, og hans kammerat, der stillede sig ved den ene side af teatret, så på forsamlingen med et mærkværdig tungsindigt udtryk, der blev endnu mærkværdigere, da han blæste en hornpipe på det yndige musikalske instrument, der i daglig tale kaldes en papagenofløjte, uden på nogen måde at forandre det sørgmodige udtryk i den øverste del af sit ansigt, skønt hans mund og hage nødvendigvis led af krampe.

Dramaet nærmede sig sin slutning og holdt som sædvanlig tilskuerne fængslet. Den bevægelse, som luer op i store forsamlinger, når de frigøres fra en åndeløs spændt tilstand og atter kan tale og røre sig, var endnu levende, da den logerende kaldte mændene op til sig.

"Begge to," råbte han ned fra vinduet; for kun den egentlige foreviser, en lille tyk mand, belavede sig til at følge opfordringen. "Jeg vil tale med jer. Kom herop begge to!"

"Kom, Tommy," sagde den lille mand.

"Jeg holder ikke af at tale," svarede den anden. "Sig ham det. Hvorfor skal jeg gå derop og snakke?"

"Kan du ikke se, at manden har taget en flaske og glas frem?" indvendte den lille mand.

"Det kunne du jo straks have sagt. Nå, hvad venter du på? Har du da slet ingen opdragelse?"

Med denne bebrejdelse gik den tungsindige mand, der ikke var nogen anden end Thomas Codlin, forbi sin ven og kunstbroder Harris, også kaldet Kortben eller Traveren, og skyndte sig op før ham.

"Nå, godtfolk," sagde herren. "I har spillet meget godt. Hvad vil I nyde? Bed den lille mand der bagved at lukke døren."

"Kan du ikke lukke døren efter dig?" sagde Codlin barsk til sin ven. "Jeg synes, at du godt kunne vide, at herren vil have sin dør lukket, uden at man behøvede at sige det til dig."

Kortben adlød, idet han mumlede noget om, at hans ven lod til at være usædvanlig sur, hvorfor han håbede, at der ikke var nogen mælkestue der i nærheden, da hans humør ellers let kunne ødelægge dens indhold.

Den logerende pegede på et par stole og viste med et betydningsfuldt nik, at han ventede, de ville sætte sig. Efter at have set på hinanden med tvivl og vaklen satte d'hr. Codlin og Kortben sig omsider ned på den yderste kant af stolene, medens herren af en flaske på bordet ved siden af sig skænkede i et par glas, som han bød dem med alle tilbørlige formaliteter.

"I er godt solbrændte begge to," sagde deres vært. "Har I rejst?"

Kortben svarede med et nik og et smil, og Codlin tilføjede et stadfæstende nik og en kort stønnen, som om han endnu følte vægten af Templet på sine skuldre.

"Til markeder, væddeløb osv., kan jeg tænke."

"Ja," sagde Kortben, "så noget nær overalt i hele det vestlige England."

"Jeg har talt med folk af jeres håndtering fra nord, øst og syd," sagde deres vært temmelig hastigt; "men jeg har ikke før truffet

på nogen fra vest."

"Vor regelmæssige sommertur går vester på, herre," sagde Kortben. "Om foråret og vinteren besøger vi landet øst for London og den vestlige del af England om sommeren. Mangen en streng dag har vi haft der vester på med at vandre omkring i regn og dynd uden at tjene så meget som en penny."

"Lad mig skænke i jeres glas igen."

"Jeg siger så mange tak, sir, siger jeg," sagde Codlin, idet han pludselig rakte sit glas frem og skubbede Kortben til side. "Det er mig, som det går ud over, enten vi er på rejser eller hjemme. I byen eller på landet, i regn eller solskin, i hede eller kulde, altid går det ud over Tom Codlin. Men derfor må Tom Codlin alligevel ikke klage, åh nej! Kortben tør klage, men mukker Codlin så meget som et eneste ord – åh Gud, så ned med ham, straks ned med ham. Det tilkommer ikke ham at knurre. Derom er der slet ikke tale."

"Codlin er ikke så ueffen," sagde Kortben med en listig mine; "men han lukker ikke altid øjnene rigtig op, ja falder undertiden rent i søvn, skal jeg sige Dem. Husk på væddeløbene, Tommy."

"Kan du aldrig holde op med at ærgre én? Jeg sov vel også, da vi tog fem shillings og ti pence ind i én omgang, ikke sandt? Jeg passede, hvad jeg havde at passe, og kunne lige så lidt som du have mine øjne på tyve steder på én gang ligesom en påfugl. Kan jeg ikke passe på en gammel mand og et ungt barn, så kan du ikke heller, og derfor skal du ikke rive mig det i næsen, for den hat passer lige så godt til dit hoved som til mit."

"Det er lige så godt, at du ikke taler mere om den sag, Tom," sagde Kortben; "det kan vist ikke være videre morsomt for herren at høre tale derom."

"Så skulle du heller ikke have bragt den på bane," svarede Codlin, "og jeg beder herren om forladelse på dine vegne, fordi du er sådant et vrølelhoved, der gerne vil høre sig selv snakke, uden at du bryder dig synderlig om, hvad det er, du snakker om, når du bare må have lov til at snakke."

Under begyndelsen af denne ordstrid havde deres vært siddet ganske rolig og snart set på den ene og snart på den anden af dem, som om han ventede på lejlighed til at gøre yderligere spørgsmål eller til at vende tilbage til det punkt, hvorfra samtalen var gået ud. Men fra det øjeblik af, at Codlin havde fået skyld for at have været søvnig, havde han røbet en voksende interesse for forhandlingen.

"I er de to mænd, jeg trænger til," sagde han, "de to mænd, jeg har set og søgt efter. Hvor er den gamle mand og det barn, I taler om?"

"Hvad mener De?" sagde Kortben tøvende og skortede til sin ven.

"Den gamle mand og hans barnebarn, der rejste med jer – hvor er de? Det vil nok være umagen værd for jer at tale rent ud af posen, kan jeg forsikre jer; langt mere umagen værd, end I tror. De forlod jer, siger I – ved de væddeløb, så vidt jeg forstod. De er blevet sporet lige dertil; men der er de kommet ud af syne. Kan I ikke opgive noget spor, hvorved man kan finde dem?"

"Sagde jeg ikke altid, Thomas," udbrød Kortben, idet han meget forbavset vendte sig om mod sin ven, "at der ganske sikkert ville blive spørgsmål om disse to rejsende?"

"Sagde *du* det?" svarede Codlin. "Var det måske ikke mig, som sagde, at dette hersens velsignede barn var det sødeste barn, jeg

nogen sinde havde set? Sagde jeg ikke altid, at jeg elskede hende og ikke kunne se mig mæt på hende? Det smukke barn; det kommer mig ordentlig for, som om jeg endnu hørte hende. "Codlin er min ven," sagde hun, idet en taknemmelig tåre perlede i hendes lille øje; "Codlin er min ven," sagde hun, "ikke Kortben. Kortben kan være god nok," sagde hun; "jeg har ikke noget imod Kortben; han mener mig det så godt, er jeg vis på; men Codlin," sagde hun, "ser på mit bedste, selv om han ikke ser ud til det."

Idet Codlin med megen rørelse gentog disse ord, gned han sig med sit frakkeærme på taget af sin næse og virrede sørgmodigt med hovedet, for at deres vært deraf skulle udlede den slutning, at fra det øjeblik, han havde tabt det kære unge barn af syne, var hans sindsro borte.

"Gode Gud," sagde den logerende, idet han gik frem og tilbage i værelset, "har jeg endelig fundet disse mænd kun for at opdage, at de ikke kan give mig nogen oplysning eller hjælp! Det havde været bedre at have levet i håbet fra den ene dag til den anden og aldrig at have truffet dem end at se mine forventninger tilintetgjort!"

"Vent et øjeblik," sagde Kortben. "En mand ved navn Jerry – du husker jo nok Jerry, Thomas?"

"Åh, tal ikke til mig om Jerry," svarede Codlin. "Hvad bryder jeg mig om Jerry, når jeg tænker på dette englebarn?"

"En mand ved navn Jerry," sagde Kortben og vendte sig fra sin egenkærlige kammerat, "der rejser omkring med dresserede hunde, fortalte mig sådan ganske tilfældigvis, at han havde set den gamle i selskab med et omrejsende vokskabinet, som han ikke kendte. Da de havde listet sig bort fra os, og det var nede i

landet at hun var blevet set, lagde jeg ingen videre vægt på det og spurgte mig ikke nærmere for derom; men jeg kan godt gøre det, hvis De ønsker det."

"Er denne mand her i byen?" spurgte herren utålmodigt "tal hurtigere."

"Nej han er ikke; men han kommer i morgen, for han logerer i samme hus som vi."

"Så bring ham herhen. Der er en sovereign til hver af jer. Kan jeg ved jeres hjælp finde disse mennesker, er det kun en indledning til tyve andre. Kom igen i morgen og ti stille med den hele sag. Men det behøver jeg ikke at bede jer om; det gør I nok for jeres egen skyld. Giv mig nu jeres adresse og gå så."

Han fik adressen, de to mænd gik, hoben fulgte med dem og herren vandrede to hele lange timer frem og tilbage oven over hovedet på Swiveller og miss Sally, der var fulde af forundring og nysgerrighed.

Kit havde, som læseren velsagtens kan tænke sig, indyndet sig mere og mere hos mr. og mrs. Garland, Abel, klepperten og Barbara og var lidt efter lidt kommet til at regne dem for sine særlig gode venner og Abel Cottage for sit rette hjem.

Stop – ordene er skrevet og må blive stående; men skulle de tyde på, at Kit over den rigelige kost og det hyggelige værelse i sit ny opholdssted begyndte at fatte ringere tanker om den tarvelige levemåde og det fattige bohave i sit forrige hjem, udretter de kun slet deres hverv og indeholder en uretfærdighed. Hvem har vel tænkt på dem, han forlod hjemme – var de end kun en moder og to småbørn – således som Kit? Har nogen stolt fader i sit hjertes fylde fortalt sådanne vidunderlige ting om sit barnlige underværk som dem, Kit aldrig kunne blive ked af at fortælle Barbara om den lille James? Har der nogen sinde været en moder som den, Kits moder var, efter hendes søns fremstilling; eller har der nogen sinde været en sådan tilfredshed ved siden af fattigdom som ved siden af fattigdommen i Kits familie, hvis man kan fælde nogen rigtig dom derom på hans egen glødende beskrivelse?

Skønt Kit stod i allerhøjeste gunst hos hele familien, er det dog en afgjort sag, at intet medlem af den røbede en så mærkværdig forkærlighed for ham som den egensindige kleppert, der fra at være den halsstarrigste og stridigste kleppert på hele Jordens overflade i hans hænder blev det frommeste og omgængeligste af alle dyr. Ganske vist blev den i samme forhold, som den blev regerlig for Kit, aldeles uregerlig for alle andre, som om den havde sat sig i hovedet at bruge

ethvert middel for at holde ham der i huset, og at den, selv under sin yndlings ledelse, undertiden gjorde en mængde sælsomme kaprioler til største skade for den gamle dames nerver; men da Kit altid påstod, at den kun gjorde det for sjov eller en særegen måde, hvorpå den viste sin hengivenhed, lod mrs. Garland sig lidt efter lidt overtale til denne tro. Heri blev hun til sidst så fast, at om klepperten endog i en sådan opbrusning havde væltet vognen, ville hun dog have været overtydet om, at den havde gjort det i den allerbedste mening.

Foruden at Kit på kort tid blev et sandt vidunder i alle staldsager, uddannede han sig også snart til en ganske tålelig gartner, en flink fyr inden døre og en uundværlig tjener for Abel, der hver dag gav ham ny vidnesbyrd om sin tillid og tilfredshed. Også Witherden så på ham med gunstige øjne, ja selv Chuckster kunne af og til nedlade sig til at skænke ham et let nik eller at værdige ham en hilsen, der forenede skæmt med protektion.

En morgen havde Kit kørt Abel til notarens kontor, som han undertiden gjorde, og ville, da han havde sat ham af der, til at køre hen til en stald i nærheden, da denne samme Chuckster kom ud af kontordøren og råbte: "Ho-a-a-a!" idet han holdt længe på den sidste tone i den hensigt derved at jage skræk ind i hjertet på klepperten og hævde menneskets overherredømme over de lavere dyr.

"Bliv holdende, fløs," råbte han til Kit. "Man vil tale med dig derinde."

"Skulle mr. Abel have glemt noget?" sagde Kit, idet han steg ned.

"Ingen spørgsmål, fløs, men gå ind og hør dig for. Ho-a-a du, kan du ikke stå? Var den kleppert min, skulle jeg nok kurere den."

"De må endelig være meget venlig imod den, ellers gør den sig ud til bens, og De må også helst lade være at trække den i ørerne; jeg ved, den kan ikke lide det."

Denne formaning værdigede Chuckster intet andet svar end med en stolt og kold mine at kalde Kit en "grønskolling" og befale ham at gå og komme igen straks. Da "grønskollingen" havde gjort som befalet, stak Chuckster hænderne i lommen og søgte at give sig udseende af ikke at bryde sig det mindste om klepperten, idet han lod, som om han tilfældigvis drev omkring der.

Kit skrabede sine sko omhyggeligt af – han havde endnu ikke mistet sin ærbødighed for aktbunkerne og blikkasserne – og bankede på kontordøren, der straks åbnedes af notaren selv.

"Kom kun ind, Christopher," sagde Witherden.

"Er det det unge menneske?" spurgte en aldrende, men tyk og kraftig herre, der var inde i stuen.

"Ja. Min klient, mr. Garland, traf på ham lige her uden for døren. Jeg har grund til at tro, at han er en flink fyr, og at De kan tro, hvad han siger. Tillad mig at forestille mr. Abel Garland, hans unge herre, min lærling og særdeles gode ven. Min særdeles gode ven," gentog notaren, idet han tog sit silkelommelørklæde op og viftede sig i ansigtet med det.

"Deres tjener," sagde den fremmede.

"I lige måde," svarede Abel venligt. "De ønsker at tale med Christopher?"

"Ja. Tillader De det?"

"Med største fornøjelse."

"Mit ærinde er ingen hemmelighed eller skal ikke være det her," sagde den fremmede, da han så, at Abel og notaren ville til at gå. "Det vedkommer en antikvitetshandler, hos hvem han har tjent, og for hvem jeg nærer en oprigtig og varm interesse. Det er mange, mange år siden, at jeg var her i landet, og skulle jeg synde imod former og ceremonier, håber jeg, at De vil tilgive det."

"Gud bevares," svarede notaren, og det samme sagde Abel.

"Jeg har forespurgt mig i det kvarter, hvor hans forrige herre boede," sagde den fremmede, "og hørte der, at han havde haft dette unge menneske i sin tjeneste. Jeg fandt hans moders hus og blev af hende vist herhen som det sted, hvor jeg lettest kunne få noget at vide om ham. Dette er årsagen til, at jeg har indfundet mig her i dag."

"Jeg glæder mig over enhver årsag," sagde notaren, "der skaffer mig æren af dette besøg."

"Nu taler De kun som verdensmand, og jeg holder Dem for noget bedre. Jeg beder Dem derfor ikke at nedværdige Dem ved at sige mig meningsløse komplimenter."

"Hm," hostede notaren, "De er ligefrem i Deres tale."

"Og ligefrem i min gerning. Det er måske min lange fraværelse og min mangel på kendskab til forholdene, som har bragt mig på denne tanke, men er de, som taler ligefremt, sjældne i denne del af verden, er jeg bange for, at de, som handler ligefremt, er endnu sjældnere. Skulle min tale sår Dem, håber jeg, at mine handlinger vil bøde derpå."

Witherden syntes at blive lidt forlegen over den måde, hvorpå den ældre herre førte samtalen, og Kit så på ham med gabende

forbavselse, nysgerrig efter at høre, i hvilket sprog han ville tiltale ham, når han talte så frit og utvungent til en notar. Det var imidlertid ingenlunde med barskhed, om end med en vis medfødt pirrelighed og hastighed, at han vendte sig om mod Kit og sagde:

"Hvis du tror, min gut, at jeg begynder disse undersøgelser i nogen anden hensigt end for at gavne dem, jeg søger, så tager du fejl og gør mig uret. Gør ikke det, beder jeg dig, men stol på min forsikring. Sagen er, mine herrer," tilføjede han derpå til notaren og hans lærling, "at jeg er i en såre pinlig og uventet stilling. Jeg kom til denne by med et inderligt ønske og ventede ikke at møde hindringer eller vanskeligheder for at nå det. Pludselig så jeg mig standset og hæmmet i udførelsen af min plan af en hemmelighed, som jeg ikke kan gennemtrænge. Ethvert skridt, jeg har gjort for at gennemtrænge den, har kun tjent til at gøre den endnu mørkere og mere indviklet, og jeg er bange for at røre åbenlyst ved sagen, for at de, som jeg søger, ikke skal flygte endnu længere bort fra mig. Jeg forsikrer Dem, at hvis De kunne yde mig nogen hjælp, ville De ikke angre det, når De vidste, hvor meget jeg trænger dertil, og hvilken byrde jeg derved ville blive fri for."

Der var en naturlighed i denne tilståelse, som hurtigt fandt genklang hos den godmodige notarius, der i samme ånd svarede, at den fremmede ikke havde taget fejl i sit ønske, og at han med største glæde ville vise ham enhver tjeneste, der stod i hans magt.

Kit blev derpå taget i forhør og omhyggeligt udspurgt om sin forrige herre og barnet, deres ensomme levemåde og strenge afsondrethed fra verden. Den gamle mands natlige fraværelser,

barnets ensomme liv under disse forhold, hans sygdom og helbredelse, Quilps adfærd og deres pludselige forsvinden var tilsammen genstand for mange spørgsmål og svar. Til sidst underrettede Kit den fremmede om, at lejligheden nu var at få til leje, og at et bræt på døren henviste de lysthavende til prokurator Sampson Brass, af hvem han måske kunne få yderligere oplysninger.

"Ikke ved at spørge mig for," sagde den fremmede og rystede på hovedet. "Jeg bor der."

"Bor De hos sagfører Brass?" spurgte Witherden noget forundret, da han på fagets vegne kendte noget til denne mand.

"Ja. Jeg flyttede ind hos ham forleden dag, særlig fordi jeg havde set det omtalte bræt. Det er mig temmelig ligegyldigt, hvor jeg bor, og jeg nærede et fortvivlet håb om at komme efter et eller andet der, som jeg ellers ikke ville få at vide. Ja, jeg bor hos Brass, hvilket vel for resten ikke er til ære for mig, tænker jeg."

"Det er en smagssag," sagde notaren og trak på skulderen. "Han er en noget tvivlsom person."

"Det glæder mig at høre, at der dog endnu kan være tale om tvivl. Det, troede jeg, var for længe siden afgjort. Men må jeg ikke tale et par ord i enrum med Dem?"

Da Witherden intet havde herimod, gik de ind i hans private kabinet og blev derinde et kvarters tid, hvorpå de atter kom ud i kontoret. Den fremmede havde ladet sin hat blive inde i Witherdens værelse og syntes på denne korte tid at være kommet på en meget venskabelig fod med ham.

"Nu vil jeg ikke opholde dig længere," sagde han, idet han stak Kit en krone i hånden og så hen på notaren. "Du skal nok

høre fra mig igen. Men ikke et ord om dette, hører du, undtagen til din herre og frue."

"Moder ville blive så glad ved at høre –" sagde Kit stammende.

"Hvilket?"

"Noget – når det bare ikke er noget sørgeligt – om miss Nell."

"Ville hun? Nå, så kan du fortælle hende det, hvis hun kan tie; men ellers ikke et ord derom til nogen. Husk vel på det. Vær tavs!"

"Jeg skal nok tage mig i agt," sagde Kit. "Mange tak og god morgen."

Nu traf det sig så, at den fremmede i sin iver for at indskærpe Kit, at han ikke måtte fortælle nogen det, der var foregået imellem dem, fulgte ham uden for døren for at gentage sin formaning, og endvidere traf det sig så, at Swivellers øjne i samme øjeblik var vendt i den retning og opdagede hans gådefulde ven og Kit sammen.

Det var et rent tilfælde, og måden, hvorpå det skete, var følgende. Som en mand med forfinet smag og dannet ånd var Chuckster medlem af den loge af stolte apolloer, hvis livsvarige stormester Swiveller var. Idet Swiveller i et ærinde fra Brass gik gennem gaden og fik øje på et af sit stolte broderskabs medlemmer, der stirrede vist på en kleppert, gik han over til ham for at give ham den broderlige hilsen, hvormed stormestere i embeds medfør er pligtige til at glæde og opmuntre deres disciple. Næppe havde han skænket ham sin velsignelse og ledsaget den med nogle ord om vejrets nuværende tilstand og dets fremtidige udsigter, førend han ved

at se op opdagede den ugifte herre i en alvorlig samtale med Christopher.

"Halløj," sagde Dick, "hvem er det?"

"Han kom i formiddags for at tale med min principal," svarede Chuckster; "men for resten kender jeg lige så lidt til ham som til Adam."

"I det mindste ved De da hans navn?"

Hertil svarede Chuckster med en for en stolt Apollo værdig forsikring, at han ville være "evig fordømt, om han gjorde."

"Alt, hvad jeg ved, kære ven," sagde Chuckster, idet han for med fingrene gennem håret, "er, at han er skyld i, at jeg har stået her i tyve minutter. Jeg hader ham derfor med et dødeligt og uudslukkeligt had og ville forfølge ham til evighedens grænser, hvis jeg havde tid."

Imidlertid gik genstanden for deres samtale, der ikke syntes at have genkendt Swiveller, atter ind i huset. Kort efter kom Kit hen til dem, hvorpå Swiveller med ikke større held henvendte det samme spørgsmål til ham.

"Det er en meget pæn herre," sagde Kit; "men det er alt, hvad jeg ved om ham."

Chuckster blev gnaven over dette svar og ytrede, uden at sigte til noget særligt tilfælde, som en almindelig sandhed, at det kunne være hensigtsmæssigt at slå hovedet i stykker på fløse og knibe dem i næsen. Uden at være enig med ham i denne sætning spurgte Swiveller efter nogle øjeblikkes overvejelse, hvilken vej Kit kørte, og tilføjede, da han havde fået det at vide, at det også var hans vej, hvorfor han ville bede ham om at måtte køre med. Kit havde gerne afslået den ære; men da Swiveller allerede havde sat sig ved siden af ham, havde han

intet andet middel hertil end en håndgribelig udkastelsesforretning og kørte derfor rask, ja så rask til, at han afbrød afskedsscenen mellem Chuckster og hans stormester og voldte Chuckster nogen ulempe, idet den utålmodige kleppert trådte ham på ligtornene.

Da Whisker var blevet ked af at stå, og Swiveller havde den godhed yderligere at ægge den med en skingrende fløjten og forskellige tilråb, rullede de af sted i en alt for stærk fart, til at der kunne føres nogen egentlig samtale, i særdeleshed da klepperten, ophidset af Swivellers opmuntringer, fattede en underlig forkærlighed for lygtepæle og vognhjul og røbede en stærk lyst til at løbe ind på fortove og gnide sig op ad brandmure. Det var derfor ikke, førend de var kommet til stalden, og vognen var blevet hjulpet ud af en ganske lille gang, hvori klepperten havde trukket den ind i den forudsætning, at den kunne tage den med sig til sit sædvanlige spiltov, at Swiveller fik lejlighed til at tale.

"Det var et strengt stykke arbejde," sagde han. "Hvad siger De til en tår øl?"

Kit ville først ikke have noget, men samtykkede dog derpå, og de gik nu ind i et ølhus der i nærheden.

"Vi vil drikke en skål for vor ven – hvad er det nu, han hedder?" sagde Dick, idet han holdt det blanke, skummende krus i vejret. – "Han, De ved nok, som snakkede med Dem for lidt siden – jeg kender ham godt – det er en herlig fyr, kun noget sær – meget sær – på hans velgående!"

Kit drak med ham.

"Han bor i mit hus;" sagde Dick, "i det mindste i det hus, som bruges af det firma, hvoraf jeg er en slags – en slags styrende

kompagnon – en vanskelig fyr at få noget ud af; men vi kan dog godt lide ham."

"Nu må jeg gå," sagde Kit og begyndte at flytte sig.

"Det har jo ingen hast, Christopher. Vi vil først drikke på deres moders velgående."

"Mange tak."

"En fortræffelig kone," sagde Swiveller. "Hvem var min barndoms ømmeste veninde? Min moder. En herlig kone. Han er meget gavmild af sig, den fyr. Vi må få ham til at gøre noget for Deres moder. Kender han hende, Christopher?"

Kit rystede på hovedet, takkede med et lystigt blik Swiveller og smuttede bort, førend han kunne få sagt ét ord til.

"Hm!" sagde Swiveller grublende. "Det er noget underligt noget. Hemmeligheder i alt, hvad der vedrører Brass' hus. Jeg skal passe på. Hidtil har alle været indviet i min fortrolighed; men nu tror jeg, at jeg vil begynde forretningerne for egen regning. Underligt – meget underligt."

Efter i nogen tid at have grundet dybt og med et meget kløgtigt udtryk drak Swiveller noget af øllet, hvorpå han kaldte på en lille dreng, der havde stået og gloet på ham, hældte de få tilbageværende dråber på gulvet som drikoffer og bad drengen bringe de tomme kar ind i skænkestuen igen med en hilsen fra ham og fremfor alt føre et ædrueligt og mådeholdent levnet og afholde sig fra alle hidsende drikke. Efter at have givet ham dette moralske råd for hans ulejlighed – hvilket, som han meget viseligt sagde, var meget bedre end en halv penny – stak de stolte Apolloers stormester hænderne i lommen og gik, stadig grundende, sin vej.

Skønt Kit ventede hele dagen lige til om aftenen på Abel, holdt han sig dog borte fra sin moders hus med det faste forsæt ikke ved den ringeste tilnærmelse at foregribe den næste dags glæder; for da kom det store og længe ventede afsnit af hans liv; den næste dag var det første fjerdingår af hans tjenestetid udløbet, og han skulle da modtage den første fjerdedel af sin årlige indtægt på seks pund med den uhyre sum tredive shillings; næste dag skulle det være en halv, til en hvirvel af forlystelser helliget fridag, og lille James skulle lære at kende, hvad østers ville sige, og gå på komedie.

Alt forenede sig til fordel for dagen; ikke alene havde mr. og mrs. Garland tilkendegivet ham, at de ikke agtede at trække noget for hans klæder fra det mægtige beløb, men ville udbetale ham det i hele dets kæmpemæssige storhed; ikke alene havde den fremmede herre forøget forrådet med en sum af fem shillings, der var en sand Guds gave og i og for sig en formue; ikke alene var alt dette hændet, uden at nogen kunne have forventet det eller selv i sine vildeste drømme håbet på det; men det var også Barbaras fjerdingårsdag – Barbaras fjerdingårsdag den selvsamme dag – og Barbara skulle lige så vel som Kit have en halv fridag, og Barbaras moder skulle være med til at drikke te hos Kits moder og gøre hendes bekendtskab.

Ganske tidligt om morgenen denne dag så Kit ud ad sit vindue for at se, hvilken vej skyerne drev, og Barbara havde ganske sikkert også været ved sit, hvis hun ikke havde siddet så længe oppe den foregående aften for at stive og stryge nogle stykker musselin og kruse dem som strimler og sy dem til nogle

andre stykker, for at de kunne danne pragtfulde helheder til den næste dags pynt. Men de var ikke des mindre begge to tidligt oppe og havde kun lidt appetit til frokost og endnu mindre til middag og var i en stærk spænding, da Barbaras moder kom ind og fortalte om, hvor smukt vejret var – men desuagtet med en stor paraply; for folk som Barbaras moder går sjældent ud at more sig uden en sådan – og da klokken ringede på dem, for at de skulle gå ovenpå og modtage deres fjerdingårs løn i guld og sølv.

Nå, var ikke Garland god, da han sagde: "Der, Christopher, er dine penge, og du har ærlig fortjent dem;" og var ikke mrs. Garland god, da hun sagde: "Der, Barbara, er dine, og jeg er meget fornøjet med dig;" og skrev ikke Kit rask sit navn under på sin kvittering, og skrev ikke Barbara sit ganske skælvende under på sin; og var det ikke smukt at se, hvorledes mrs. Garland skænkede et glas vin til Barbaras moder; og var det ikke pænt sagt af Barbaras moder, da hun sagde: "Gud velsigne Dem, frue, så god en frue som De er, og Dem med, sir, så god en herre som De er, og din skål, Barbara, og Deres med, Christopher;" og var hun ikke så længe om at tømme glasset, som om det havde været en pokal; og så hun ikke rigtig fin ud, mens hun stod der med handsker på, og lo og spøjte de ikke ret af hjertens grund, mens de gennemgik alle disse ting oven på diligencen, og beklagede de ikke alle de mennesker, som ingen fridag havde?

Og nu Kits moder – skulle man ikke have troet, at hun var kommet af godt folk og havde været en dame alle sine dage? Der stod hun, fiks og færdig til at modtage dem med en opstilling af tetøj, der kunne have varmet hjertet på en porcelænsbutik, og

med lille James og barnet i en så fuldkommen tilstand, at deres klæder så ud, som om de var så godt som nye, skønt Vorherre må vide, at de var gamle nok. Sagde hun ikke, førend de havde siddet i fem minutter, at Barbaras moder netop var sådan en kone, som hun havde ventet, og sagde Barbaras moder ikke, at Kits moder var det udtrykte billede af det, hun havde tænkt sig, og ønskede Kits moder ikke Barbaras moder til lykke med Kit, og var ikke Barbara selv indtaget i lille James, og viste et barn sig nogen sinde således til sin fordel, når man ønskede det, som denne dreng gjorde, og forstod nogen således som han at gøre sig gode venner med folk!

"Og vi er oven i købet begge to enker," sagde Barbaras moder. "Vi må være skabt til at omgås hinanden."

"Det tvivler jeg slet ikke om," svarede mrs. Nubbles. "Det er skade, at vi ikke har kendt hinanden før!"

"Men så er det også en så meget større fornøjelse," sagde Barbaras moder, "at bekendtskabet kommer i stand ved ens egen søn og datter, ikke sandt?"

Heri var Kits moder ganske enig med hende, og ved at gå tilbage fra virkningerne til årsagerne kom de ganske naturligt til at omtale deres afdøde ægtemænd, hvis liv, død og begravelse de sammenlignede, og de opdagede forskellige omstændigheder, som stemte vidunderligt overens, såsom at Barbaras fader havde været netop fire år og ti måneder ældre end Kits fader, at den ene af dem var død en onsdag og den anden en torsdag, og at de begge havde været to smukke og raske mænd, foruden andre påfaldende overensstemmelser. Da disse minder imidlertid egnede sig til at kaste en skygge over fridagen, henledte Kit samtalen på almindelige emner, og de

kom snart på gled igen og blev lige så lystige som før. Blandt andet fortalte Kit dem om sin forrige stilling og om Nells overordentlige skønhed – om hvilken han allerede tusinde gange før havde talt til Barbara – men den sidst nævnte omstændighed interesserede dog ikke hans tilhørere i den grad, han havde ventet, og endog hans moder sagde – idet hun med det samme tilfældigvis så hen på Barbara – at miss Nell nok havde været meget smuk, men hun havde dog ikke været andet end et barn, og der var mange unge piger, der var lige så smukke som hun. Barbara bemærkede blidt, at det troede hun med, og hun kunne ikke tro andet, end at mr. Christopher måtte tage fejl, hvilket undrede Kit, idet han ikke kunne fatte, hvilken grund hun kunne have til ikke at tro ham. Barbaras moder sagde derpå, at det var meget almindeligt, at unge mennesker forandrede sig i en alder af fjorten, femten år og blev, som folk er flest, uagtet de tidligere havde været smukke nok. Denne sandhed stadfæstede hun med mange slående eksempler; især var der en ung mand, en tømrersvend med meget gode udsigter, der havde vist Barbara megen opmærksomhed, men af hvem Barbara ikke havde villet vide noget at sige, hvilket hun næsten havde syntes var synd. Kit sagde, at det syntes han med, og det var virkelig også hans alvor, og han kunne ikke forstå, hvorfor Barbara på én gang blev så tavs, og hvorfor hans moder så på ham, som om han ikke skulle have sagt det.

Men nu var det på høje tid at tænke på at gå på komedie, hvortil der krævedes store forberedelser i henseende til sjaler og hatte, for ikke at tale om ét lommeetørklæde fuldt af appelsiner og et andet fuldt af æbler, som det tog tid at binde sammen,

fordi frugterne havde tilbøjelighed til at trille ud af hjørnerne. Til sidst var alting færdigt, og nu skyndte de sig af sted, idet Kits moder bar barnet, der var skrækkelig vågent, og Kit holdt lille James med den ene hånd og Barbara med den anden, hvad der fik de to mødre, som gik bagved, til at sige, at de ganske så ud som et par ægtefolk. Dette fik Barbara til at rødme og sige: "Åh, ti dog stille, moder!" Men Kit sagde, at hun ikke skulle bryde sig om, hvad de sagde, og det behøvede hun sandelig heller ikke, hvis hun havde vidst, hvor langt Kit var fra at tænke på at forelske sig i hende. Stakkels Barbara!

Endelig kom de til teatret. Gud, hvilket sted var ikke dette teater med al den maling og forgylldning og de mange spejle, den svage lugt af heste, som varslede om kommende vidundere, tæppet, som skjulte sådanne pragtfulde hemmeligheder, det rene, hvide savsmuld nede på cirkus, tilskuerne, som kom ind og tog plads, og musikanterne, der gloede ligegyldigt i vejret, mens de stemte deres instrumenter, som om de slet ikke brød sig om, når stykket begyndte, men kendte det helt igennem i forvejen!

Og nu forestillingen selv! Hestene, som lille James straks fra begyndelsen af mente var levende, og damerne og herrerne, om hvis virkelighed han på ingen måde kunne overbevises, eftersom han aldrig før havde set eller hørt mage til dem – skydningen, som fik Barbara til at blinke – den ulykkelige dame, som fik hende til at græde – tyrannen, som fik hende til at skælve – manden, som sang visen med kammerjomfruen og dansede til omkvædet, hvoraf hun kom til at le – klepperten, som slog bagud efter morderen og ikke ville høre noget om at gå på fire igen, førend han var blevet arresteret – bajadsen, som

tillod sig sådanne fortroligheder mod krigsmanden i de stive støvler – damen, som sprang over de ni og tyve bånd og kom lykkelig og vel ned på hestens ryg igen – alt var fortryllende, glimrende og forbavsende. Lille James klappede, til han fik ondt i hænderne; Kit råbte "dacapo" efter hvert nummer, treaktstykket medregnet, og Barbaras moder stødte i sin henrykkelse i gulvet med sin paraply, så at den næsten blev slidt lige til overtrækket.

Midt under alle disse trylleries syntes Barbaras tanker dog stadig at have dvælet ved det, Kit havde sagt ved tebordet; for da de gik ud af teatret, spurgte hun ham med et hysterisk smil, om miss Nell var lige så smuk som den dame, der var sprunget over båndene.

"Så smuk som hun?" sagde Kit. "Dobbelt så smuk."

"Åh, Christopher, jeg synes dog, at hun var det smukkeste væsen, man kunne tænke sig," sagde Barbara.

"Åh snak! Hun så godt nok ud, det kan jeg ikke nægte; men tænk på, hvor hun var pyntet og malet, og hvilken forskel det gør. De selv, Barbara, er jo langt smukkere end hun."

"Åh, Christopher!" sagde Barbara og slog øjnene ned.

"Jo, det er De, og det er Deres moder med."

Stakkels Barbara!

Men hvad var alt dette – ja, endog alt dette – imod den ødselhed, som påfulgte, da Kit, efter at være gået ned i en østerskælder så kækt, som om han boede der, uden så meget som at se til disken eller manden bag den, førte sit selskab ind i et aflukke, et privat aflukke med røde gardiner, en hvid dug og en komplet platmenage, og befalede en barsk herre, der fungerede som opvarter og kaldte ham, Christopher Nubbles,

"sir," at hente tre dusin af sine største østers og skynde sig. Ja, Kit befalede denne herre at skynde sig, og det lovede han ikke alene, men holdt det også og kom straks efter springende tilbage med det friskeste brød, det friskeste smør og de største østers, man kunne se. Derpå sagde Kit til denne herre: "Et krus øl!" – netop således – og i stedet for at svare: "Sir, er det mig, De taler til?" sagde denne herre: "Et krus øl, sir?" og gik efter det og satte det på bordet i en lille flaskebakke, der lignede dem, de blindes hunde går med i munden på gaden til at tage mod halvpence i; og både Kits moder og Barbaras moder sagde, da han gik ud, at han var et af de flinkeste og nettteste unge mennesker, de nogen sinde havde set.

Derpå gav de sig for alvor i lag med aftensmaden; men så forsikrede Barbara, den tåbelige Barbara, at hun ikke kunne spise mere end to østers og måtte nødes mere, end man skulle have troet, førend hun fik spist to til, uagtet både hendes moder og Kits moder bødede ganske godt derpå og spiste og lo og lod sig det smage så godt, at det glædede Kit i hans hjerte at se på dem og fik ham ligeledes til at le og spise af levende sympati. Men aftenens største underværk var lille James, der spiste østers, som om han var født og båret dertil; og så var der barnet, der ikke havde lukket et øje hele aftenen, men været så ejegodt. Aldrig, kort sagt, er et aftensmåltid løbet heldigere af, og da Kit til slutning forlangte et glas toddy og udbragte mr. og mrs. Garlands skål, førend han lod det gå rundt, var der ikke seks gladere mennesker til i verden.

Men enhver glæde får ende – hvilket er den bedste fornøjelse ved dens begyndelse – og da det nu var ved at blive sent, blev de enige om, at det var på tide at vende næsen hjemefter. Da Kit og

hans moder derfor var gået lidt af deres vej for at følge Barbara og hendes moder hen til en venindes hus, hvor de skulle tilbringe natten, forlod de dem ved døren efter at have aftalt at mødes tidligt næste morgen for at vende tilbage til Finchley og lagt mange planer for den næste fjerdingårsdag. Derpå tog Kit lille James på ryggen, gav sin moder armen og barnet et kys, og så travede de alle nok så lystigt hjem.

Fuld af den slags dunkle anger, som fridage vækker den næste morgen, stod Kit op med solen og gik, med sin tro på den foregående aften's nydelser lidt rokket af det kolde dagslys og de daglige pligters og syslers tilbagevenden, hen for at møde Barbara og hendes moder på det aftalte sted. For ikke at vække nogen af den lille familie, der endnu hvilede efter sine uvante anstrengelser, efterlod Kit sine penge på kaminhylden og skrev med kridt, for at henlede sin moders opmærksomhed derpå, at pengene var fra hendes lydige søn. Så gik han sin vej med et hjerte, der vel var noget tungere end hans lommer, men dog frit for ethvert egentlig stort tryk.

Åh, disse fridage! Hvorfor skal de altid efterlade anger hos os? Hvorfor kan vi ikke skyde dem et par ugers tid tilbage i vor hukommelse for straks at bringe dem i den passende afstand, hvori man kan se på dem enten med en rolig ligegyldighed eller med en behagelig anstrengelse af hukommelsen? Hvorfor hænger de ved os ligesom dunsterne af gårsdagens vin, idet de fremkalder hovedpine og træthed og de gode forsætter, som under jorden danner den evigvarende brolægning i en stor gård, og på jorden i almindelighed varer til middagstid?

Hvem vil undre sig over, at Barbara havde hovedpine, eller at Barbaras moder var noget tvær, eller at hun undervurderede teatret lidt og syntes, at bajadsen var ældre, end de om aftenen havde holdt ham for? Kit blev slet ikke overrasket ved at høre hende tale således, nej ingenlunde. Han havde allerede haft en anelse om, at de skuespillere, der var trådt op i dette blændværk, havde spillet de samme roller den næstforegående

aften og ville spille dem igen denne aften og den næste og i flere uger og måneder, om han end selv ikke kom derhen. Dette er forskellen mellem i dag og i går. Vi er alle i færd med enten at gå på komedie eller at vende tilbage derfra.

Dog solen selv er svag, når den er ved at stå op, og sanker styrke og mod, mens dagen skrider frem. Efterhånden begyndte de at huske flere, efter deres natur mere og mere behagelige omstændigheder, indtil de, efter at have gået, snakket og leet, kom til Finchley så muntre, at Barbaras moder forsikrede, at hun aldrig havde følt sig mindre træt eller været i bedre humør, og det samme sagde Kit. Barbara havde været tavs hele vejen, men også hun sagde det samme. Stakkels lille Barbara, hun var så stille!

De kom så tidligt hjem, at Kit havde striglet klepperten og fået den så blank som en væddeløber, førend Garland kom ned til frokosten. Denne punktlighed og flid roste den gamle dame og den gamle herre og Abel i høj grad. På sin sædvanlige time – eller rettere sagt på sit sædvanlige minut og sekund; for han var punktligheden selv – gik Abel ud for at lade sig indhente af London diligencen, og Kit og den gamle herre gik ned for at arbejde i haven.

Dette var ikke den mindst fornøjelige af Kits sysler; for når vejret var godt, dannede de ligesom et familieselskab, idet den gamle dame sad i nærheden med sin arbejds kurv på et lille bord, mens den gamle herre med stor vedholdenhed gravede, klippede med den store havesaks eller på andre måder hjalp Kit, og Whisker velbehageligt kiggede til dem alle fra sin løkke. I dag skulle vinranken bindes op, hvorfor Kit stod midtvejs på en kort stige og begyndte at snitte og hamre, mens den gamle

herre med megen interesse for hans virksomhed rakte ham søm og skindstumper, når han skulle bruge dem.

"Nå, Christopher," sagde Garland, "du har jo fået dig en ny ven?"

"Hvad behager, sir?" svarede Kit og så ned fra stigen.

"Jeg hører af Abel, at du har fået dig en ny ven på kontoret?"

"Åh – ja. Han var meget venlig imod mig."

"Det glæder mig at høre. Men han har i sinde at være endnu venligere imod dig."

"Så? Det er meget smukt af ham, men jeg trænger såmænd ikke til ham," sagde Kit og hamrede løs på et søm.

"Det er ham om at gøre at få dig i sin tjeneste – men tag dig dog i agt, at du ikke falder ned og kommer til skade."

"At få mig i sin tjeneste!" udbrød Kit, der pludselig var holdt inde med sit arbejde og vendte sig om på stigen som en behændig gymnastiker. "Men det kan da aldrig være hans alvor?"

"Jo, det er det. Han har selv sagt det til Abel."

"Nu har jeg aldrig hørt mage!" mumlede Kit med et vemodigt blik på sin herre og frue. "Jeg forstår mig ikke på ham, nej jeg gør ikke."

"Ser du, Christopher, dette er meget vigtigt for dig, og fra den side bør du også opfatte og overveje det. Denne herre har evne til at give dig flere penge end jeg – ikke, vil jeg håbe, til at vise større venlighed og tillid i det gensidige forhold mellem herre og tjener, men ganske vist til at give dig flere penge."

"Men, sir," sagde Kit, "det er noget –"

"Vent et øjeblik. Det er ikke alt. Du var, som jeg hører, dit gamle herskab en meget tro tjener, og skulle det lykkes denne

mand at finde dem, hvilket det er hans plan at prøve på ved ethvert middel, der står til hans rådighed, tvivler jeg ikke om, at du, hvis du stod i hans tjeneste, ville få en god løn, foruden," tilføjede han med endnu større eftertryk, "foruden den glæde atter at komme i forbindelse med dem, som du synes at være så inderligt og uegennyttigt hengiven. Alt dette må du huske og ikke være overilet eller hastig i dit valg."

Kit følte et stik, en forbigående smerte ved at blive fast i sit forsæt, da denne sidste grund hurtigt fo'r gennem hans hoved og fremmanede opfyldelsen af alle hans forhåbninger og fantasier. Men denne smertelige følelse gik straks over, og han svarede trodsigt, at den fremmede herre måtte se sig om efter en anden, hvilket han syntes, at han lige så godt kunne have gjort straks.

"Han har ikke ret til at tro, at jeg skulle lade mig lokke til at tage til ham," sagde Kit, idet han efter et halvt minuts hamren atter vendte sig om. "Tror han, at jeg er en nar?"

"Det vil han måske tro, hvis du afslår hans tilbud."

"Så lad ham det. Hvad bryder jeg mig om, hvad han tror? Hvorfor skulle jeg bryde mig om, hvad han tror, når jeg ved, at jeg ville være en nar, ja værre end en nar, hvis jeg kunne forlade den bedste herre og frue, der nogen sinde har været til, og som tog mig op fra gaden som en meget fattig og sulten knøs, for at tage til ham eller nogen anden? Ja, hvis miss Nell kom," tilføjede Kit, pludselig henvendt til sin frue, "så kunne det være en anden sag, og hvis hun trængte til mig, ville jeg måske bede Dem om at måtte arbejde for hende, når alting var færdigt herhjemme. Men kommer hun tilbage, fatter jeg nok, at hun vil være så rig, som min gamle herre altid sagde, at hun engang ville blive, og

når hun var en rig, ung dame, hvorledes kunne hun så trænge til mig? Nej, nej," sagde Kit og rystede sørgmodigt på hovedet, "hun vil ikke mere komme til at trænge til mig, og Gud velsigne hende! Jeg håber heller ikke, at hun nogen sinde må komme til det, skønt jeg jo rigtignok gerne ville se hende."

Her bankede Kit et søm meget hårdt – meget hårdere end nødvendigt – ind i muren, og da han var færdig, vendte han sig om igen.

"Der er nu klepperten, og den ved så godt, at jeg snakker om den, at den allerede begynder at vrinske – ville den måske lade nogen anden end mig komme sig nær, frue? Og så er der haven, sir, og mr. Abel, frue. Ville vel mr. Abel skilles ved mig, sir, eller er der nogen, som kunne holde mere af haven, frue? Det ville knuse moders hjerte, og endog lille James ville have forstand nok til at græde sine øjne ud, hvis han troede, at mr. Abel kunne ønske at skilles så snart ved mig, efter at han endnu forleden dag sagde, at han håbede, at vi endnu i mange år ville blive sammen –"

Det er umuligt at sige, hvor længe Kit ville være blevet stående på stigen og skiftevis have talt til sin herre og sin frue og i almindelighed henvendt sig til den urette person, hvis ikke Barbara i samme øjeblik var kommet løbende for at sige, at et bud havde bragt en billet fra kontoret, hvilken hun med et udbrud af forundring over Kits deklamatoriske holdning overrakte sin herre. "Åh, bed buddet at komme herhen," sagde den gamle efter at have læst billetten. Og da Barbara trippede bort for at lyde denne ordre, vendte han sig om mod Kit og sagde, at de ikke ville tale mere derom, og at Kit ikke kunne

skilles nødigere fra dem end de fra ham, en ytring, som den gamle dame meget ædelmodigt gentog.

"Men alligevel, Christopher," tilføjede Garland med et blik på billetten, "hvis den fremmede herre ønsker at låne dig en gang imellem på et par timers tid eller vel endog en hel dag ad gangen, så må vi indrømme ham det, og du må finde dig i at blive lånt ud. – Nå, der er den unge mand. Velkommen."

Denne hilsen gjaldt Chuckster, der, med hatten stærkt på snur og håret et langt stykke bagud, kom spankulerende op ad gangen.

"Håber, De har det godt, sir," svarede han. "Håber, De også har det godt, frue. Fortryllende landsted dette, sir. Dejlig egn!"

"De ønsker at få Kit tilbage med Dem, ser jeg," sagde Garland.

"Ja, jeg har en vogn, som venter på os. En meget vælig skimmel er spændt for den, hvis De er en kender af hestekød."

Garland, der afslog at tage skimmelen i øjesyn, idet han undskyldte sig med, at han forstod sig dårligt på den slags sager og kun ufuldkomment ville kunne dømme om dens skønheder, indbød Chuckster til at deltage i en let frokost. Da han gerne gav sit samtykke dertil, blev forskellige kolde fødevarer, omgivet af ale og vin, hurtigt sat frem til hans vederkvægelse.

Ved dette måltid anstrengte Chuckster sig af yderste evne for at henrykke sin vært og værtinde og overtyde dem om den åndelige overlegenhed hos dem, der bor i byen. I dette øjemed ledte han samtalen hen på dagens sladderhistorier, hvori han af sine venner med rette holdtes for at glimre vidunderligt. Han var således i stand til at meddele de mindste omstændigheder

ved uenigheden mellem markien af Mizzler og lord Bobby, der viste sig at være opstået om en flaske champagne, og ikke om en duepostej, således som der fejlagtigt stod i bladene. Heller ikke havde lord Bobby sagt til markien: "Mizzler, en af os lyver, og det er ikke mig," som de samme autoriteter urigtigt havde fortalt, men: "Mizzler, De ved, hvor jeg er at finde, og find mig, hvis De vil mig noget," hvilket naturligvis helt forandrede denne interessante sag og satte den i et helt andet lys. Endvidere gjorde han dem bekendt med den nøjagtige indtægt, som hertugen af Thigsberry havde sikret Violetta Stetta fra den italienske opera. Pengene skulle udbetales fjerdingårsvis og ikke halvårsvis, som det var blevet udspreddt, og var eksklusive og ikke, som man så fejlagtigt havde sagt, inklusive smykker, parfume, pudder til fem tjenere og to par aluns handsker om dagen til en page. Efter at have bønfalet den gamle dame og herre om at være sikre på, at han havde ret med hensyn til disse væsentlige hovedpunkter – for de kunne stole på, at hans meddelelse var rigtig – underholdt Chuckster dem med teaternyt og anekdoter fra hoffet og sluttede dermed en glimrende og tillokkende samtale, som han alene, uden nogen hjælp, havde holdt vedlige henved tre kvarter.

"Og nu, da hesten igen har fået sit vejr," sagde han endelig, idet han med klædelige manerer rejste sig fra bordet, "er det nok bedst, at jeg tænker på at komme hjem igen."

Hverken mr. eller mrs. Garland gjorde nogen indsigelse mod, at han rev sig løs – utvivlsomt fordi de tænkte, at en sådan mand kun dårligt kunne undværes i sin rette virkekreds. Derfor var Chuckster og Kit kort efter på vejen, Kit oppe på bukken ved

siden af kusken og Chuckster indeni i majestætisk ensomhed med en støvle stikkende ud ad hvert af de forreste vinduer.

Da de var kommet til notarens hus, gik Kit ind i kontoret, hvor Abel opfordrede ham til at sætte sig ned og vente; for den herre, der ville tale med ham, var gået ud og kom måske ikke tilbage for det første. Denne forventning stadfæstedes også fuldkommen; for Kit havde fået både middagsmad og te og læst alle de lettere sager i statskalenderen og vejviseren og var faldet flere gange i søvn, førend den herre, han tidligere havde set, kom ind med meget stort hastværk.

Han lukkede sig en kort tid inde med Witherden, og Abel blev kaldt ind for at overvære forhandlingen, førend Kit, der slet ikke kunne fatte, hvad man ville ham, blev opfordret til ligeledes at komme ind.

"Christopher," sagde den fremmede, lige som han trådte ind ad døren, "jeg har fundet din gamle herre og hans datterdatter."

"Nej, har De virkelig?" svarede Kit, hvis øjne strålede af fryd. "Hvor er de? Er de – er de nær herved?"

"Nej, langt borte herfra," svarede den fremmede og rystede på hovedet; "men jeg tager bort i aften for at hente dem og ville gerne have dig til at følge med mig."

"Mig, sir?" udbrød Kit, fuld af glæde og overraskelse.

"Det sted," sagde den fremmede, idet han tankefuldt henvendte sig til notaren, "som manden med hundene nævnede, ligger – hvor langt ligger det vel herfra? – en snes mil?"

"Imellem femten og tyve."

"Hm; hvis vi rejser med ekstrapost hele natten, kan vi være der i god tid i morgen tidlig. Da de ikke vil kunne kende mig, og

barnet let kunne falde på, at en fremmed, der forfulgte dem, kunne nære planer mod hendes bedstefaders frihed, er det kun et spørgsmål, om jeg kan gøre noget bedre end at tage denne knøs, som de begge kender og let vil huske, med for at vise mine venskabelige hensigter imod dem?"

"Nej, ingenlunde. Tag endelig Christopher med."

"Om forladelse," sagde Kit, der var blevet temmelig lang i ansigtet, mens han hørte på denne samtale, "men hvis det er grunden, så er jeg bange for, at jeg ville gøre mere skade end gavn – miss Nell, hun kender mig og ville tro mig, det er jeg vis på; men min gamle herre – jeg ved ikke hvorfor, det ved ingen – kunne ikke tåle at se mig, da han var blevet syg, og miss Nell sagde selv til mig, at jeg ikke måtte komme ham nær eller nogen sinde lade ham få mig at se. Jeg ville ødelægge alt, hvad De har i sinde at gøre, hvis jeg fulgte med, er jeg bange for. Jeg ville give alt i verden for at rejse med, men De gør bedst i ikke at tage mig med."

"Atter en vanskelighed!" udbrød den heftige herre. "Har nogen sinde et menneske været så plaget som jeg? Er der ingen anden, som kender dem, ingen, som de har tillid til? Er der, hvor ensomt de end har levet, slet ingen, som kunne fremme mit øjemed?"

"Er der, Christopher?" sagde notaren.

"Ikke én, sir," svarede Kit. "Jo – der er min moder."

"Kendte de hende?" spurgte herren.

"Om de kendte hende? Hun gik stadig ind og ud hos dem. De var lige så gode imod hende, som de var imod mig. Gud velsigne Dem, hun ventede, at de skulle komme tilbage til hendes hus."

"Hvor Fanden er da konen?" sagde manden utålmodigt og snappede sin hat. "Hvorfor er hun ikke her? Hvorfor er den kone altid borte, når man trænger mest til hende?"

Han ville allerede fare ud af kontoret for at lægge hånd på Kits moder, tvinge hende til at sætte sig op i en vogn og føre hende bort; men denne ny art af bortførelse hindredes med nogen vanskelighed af Abel og notaren, der ved deres indsigelser holdt ham tilbage og overtalte ham til at spørge Kit, om det var sandsynligt, at hun ville være villig til med et så kort varsel at foretage en sådan rejse.

Dette vakte nogen tvivl hos Kit og voldte adskillige heftige udbrud fra den fremmedes og en mængde beroligende taler fra notarens og Abels side. Enden på det hele blev, at Kit på sin moders vegne lovede, at hun om to timer skulle være rede til ekspeditionen, og at han inden den fastsatte tids udløb skulle fremstille hende der i enhver henseende udrustet og rede til rejsen.

Efter at have givet dette løfte, der var temmelig dristigt og ikke let at holde, tøvede Kit ikke med at gå og sørge for dets øjeblikkelige opfyldelse.

Kit trængte sig frem igennem de overfyldte gader, idet han adskilte folkestrømmen, fo'r tværs over de alfare veje og smuttede ind i stræder og gyder uden at standse eller bøje af noget sted, førend han var lige over for antikvarens butik, hvor han blev stående, dels af vane, dels fordi han havde tabt vejret.

Det var en skummel augustaften, og han syntes, at det gamle hus aldrig havde set så sørgeligt ud som nu i det uhyggelige tusmørke. De sønderslåede ruder, de skøre vinduesrammer, der raslede i deres karme, det øde hus, der ligesom en livløs skranke delte de blussende lys og travlheden i gaden i to lange rækker og stod midt i den, koldt, mørkt og tomt, alt dette frembød et sørgeligt skue i skærende modsætning til de lyse udsigter, som knøsen havde tænkt sig for dets forrige beboere, og tog sig ud som en skuffelse eller ulykke. Kit ville have haft, at et dygtigt bål skulle have buldret i den tomme kamin, lys skinnet og tindret gennem vinduerne, mennesker gået rask frem og tilbage, stemmer ladet sig høre i muntre samtaler, kort sagt, noget, der havde stået i samklang med de ny forhåbninger, der var blevet vakt. Han havde ikke ventet, at huset skulle se anderledes ud, og havde vidst, at det ikke kunne være anderledes; men idet han stødte på det midt i sine ivrige tanker og forventninger, standsede det strømmen i dens løb og kastede en sørgelig skygge over den.

Til alt held var Kit imidlertid ikke lærd eller dybsindig nok til at blive urolig af varsler om fremtidige sorger, og da han ikke havde åndelige briller, der i så henseende kunne støtte hans syn, så han intet andet end det øde hus, som på en ubehagelig

måde forstyrrede ham. Idet han derfor næsten ønskede, at han ikke var kommet forbi det, skønt han næppe vidste hvorfor, skyndte han sig atter af sted og indhentede med fordoblet hurtighed de få øjeblikke, han havde spildt.

"Skulle hun nu være ude," tænkte Kit, da han nærmede sig sin moders fattige bolig, "og jeg ikke kunne finde hende, bliver den utålmodige herre vist rent tummelumsk. Ganske rigtigt, der er ikke lys, og døren er låst. Nå, Gud forlade mig, at jeg siger det, men hvis dette er Lille Betlehems skyld, ville jeg ønske, at Lille Betlehem var – var længere borte," sagde Kit og bankede på døren.

En gentagen banken bragte ikke svar inde fra huset, men fik en kone lige overfor til at se ud og spørge, hvem det var, der ville tale med mrs. Nubbles.

"Det er mig. Hun er vel i – i Lille Betlehem, kan jeg tænke?" tilføjede han, idet han udtalte den forbistrede forsamlings navn med et hånligt eftertryk.

Genboersken nikkede.

"Så sig mig, hvor det er, for jeg er kommet her i et meget nødvendigt ærinde og må have fat i hende, om hun så stod oppe på prædikestolen."

Det var ikke så let at få underretning om denne fårefold, da ingen af naboerne hørte til den hjord, som samledes der, og kun få kendte mere til den end dens navn. Endelig meddelte en veninde af mrs. Nubbles, der havde ledsaget hende hen til kapellet ved et par lejligheder, hvorved hendes andagt var blevet indledt med en hyggelig kop te, de fornødne oplysninger, som Kit ikke så snart havde fået, før han igen fo'r af sted.

Lille Betlehem kunne have været nærmere og ligget i en mere lige gade, skønt præsten i så tilfælde ville være gået glip af sin yndlingsshentydning til de krumme veje, ad hvilke man nærmede sig det, og som satte ham i stand til at sammenligne det med selve Paradiset i modsætning til sognekirken og den brede alfarvej, der førte til denne. Efter nogen ulejlighed fandt Kit det omsider, og efter at have stået lidt stille ved døren og trukket vejret for at kunne træde ind med passende sømmelighed gik han ind i kapellet.

I én henseende var dets navn ikke så galt, da det var et særdeles lille Betlehem, et Betlehem af de mindste dimensioner, med små stole og en lille prædikestol, på hvilken en lille herre af profession skomager og af kald præst – med en ingenlunde lille stemme holdt en ingenlunde lille prædiken, hvis man kunne dømme om dens udstrækning efter hans tilhøreres tilstand. Hvor lille deres bruttoantal end var, var antallet af virkelige tilhørere endnu mindre, idet de fleste af dem halvsov.

Iblandt disse var også Kits moder, som, da hun fandt det overordentlig vanskeligt at holde øjnene åbne og følte deres tilbøjelighed til at lukke sig i høj grad støttet og styrket af talerens foredrag, havde givet efter og var faldet i søvn, skønt ikke så fast, at hun jo fra tid til anden frembragte en svag og næsten umærkelig stønnen, ligesom om hun samstemmede med talerens lærdomme. Det lille barn, hun havde på armen, sov lige så godt som hun, og lille James, hvis ungdom hindrede ham i at finde noget i denne langvarige åndelige bespisning, der var halvt så underholdende som østers, sov snart og var snart lysvågen, eftersom hans lyst til at sove eller hans skræk for

at blive personlig udpeget i prædikenen vandt herredømme over ham.

"Og nu er jeg her," tænkte Kit og smuttede ind i den nærmeste tomme stol lige over for hans moders, "men hvorledes skal jeg komme hen til hende og få hende til at gå ud? Jeg kunne lige så godt være tyve mil borte. Hun vågner ikke, førend det hele er forbi, og nu slår klokken igen! Bare han ville holde op et minut, eller de ville give sig til at synge!"

Men der var kun ringe grund til at tro, at nogen af delene ville finde sted i det første par timer. Prædikanten vedblev at meddele dem, hvad han agtede at indprente dem, førend han blev færdig, og det var tydeligt, at hvis han kun holdt den ene halvdel af sine løfter og glemte den anden, ville han endda have emner nok tilbage.

I sin fortvivelse og uro lod Kit øjnene løbe rundt i kapellet, og idet han lod dem falde på en lille stol lige over for klokkerens plads, ville han næppe tro dem, da de viste ham – Quilp!

Han gned øjnene et par gange, men stadig påstod de, at Quilp var der, og det var han også. Han sad med hænderne på sine knæ og sin hat imellem dem på en lille knage, med det sædvanlige grin i sit snavsede ansigt og med øjnene fæstet på loftet. Vistnok så han hverken på Kit eller dennes moder og lod til at være aldeles uvidende om, at de var der; men Kit kunne dog ikke andet end føle, at den lumske lille djævels opmærksomhed var henvendt på dem og ikke på andet.

Men hvor forbavset han end blev over synet af dværgen iblandt Lille Betlehemiterne og ikke var fri for en anelse om, at det var forløberen for en eller anden ulykke eller ubehagelighed, nødtes han dog til at undertrykke sin forundring og tage

kraftigere forholdsregler for at bortføre sin moder, da det allerede var sent på aftenen og sagen alvorlig. Han begyndte derfor, så snart lille James næste gang vågnede, at tiltrække sig hans opmærksomhed, og da dette ikke var nogen videre vanskelig sag – en eneste nysen var tilstrækkelig – lod han ham vide ved tegn, at han skulle vække sin moder.

Men nu ville ulykken, at prædikanten netop i samme øjeblik under en indtrængende udvikling af et punkt i sit foredrag bøjede sig således ud over prædikestolen, at der ikke var stort andet end benene tilbage af ham i den, og, medens han gjorde nogle fagter med sin højre hånd og holdt sig fast med den venstre, stirrede eller syntes at stirre lille James ind i øjnene, idet han ved mine og stilling truede ham med – således forekom det drengen – at hvis han rørte så meget som en muskel, ville prædikanten på øjeblikket, bogstavelig og ikke billedlig, "falde ned på hans hoved", under denne frygtelige tilstand sad den ulykkelige lille James, forvirret over det pludselige syn af Kit og fortryllet af prædikantens øjne, stiv som en stok, aldeles ude af stand til at røre sig, meget tilbøjelig til at græde, men bange for at gøre det, og gengældte sin hyrdes blik, indtil hans barnlige øjne syntes at trænge ud af deres huler.

"Hvis jeg må gøre det åbenlyst, er det lige så godt at gøre det straks," tænkte Kit, og dermed gik han sagte ud af sin stol og ind i sin moders og tog barnet "ved kraven" uden at sige et ord.

"Tys, moder!" hviskede han. "Kom med; jeg har noget at sige dig."

"Hvor er jeg?" sagde mrs. Nubbles.

"I det velsignede Lille Betlehem," svarede sønnen vranten.

"Ja, velsignet!" udbrød hun. "Åh, Christopher, hvor jeg er blevet opbygget i aften!"

"Ja, ja, det ved jeg nok," sagde Kit hastigt, "men kom nu med, moder; alle folk ser på os. Gør ingen støj – tag lille James – sådan."

"Bliv, Satan, bliv!" råbte prædikanten, da Kit ville til at gå.

"Præsten siger, at du skal blive, Kit," hviskede hans moder.

"Bliv, Satan, bliv!" brølede prædikanten igen. "Frist ikke den kvinde, der bøjer sit øre til dig, men hør efter hans stemme, som kalder. Han tager et lam ud af folden!" råbte prædikanten og hævede sin stemme endnu mere og pegede på barnet. "Han bortfører et dyrebart lam! Han går omkring som en ulv ved nattetid og forlokker de spæde lam!"

"Nej, jeg gør ikke. Han er min broder."

"Han er min broder!" råbte prædikanten.

"Nej, han er ikke," sagde Kit harmfuldt. "Hvor kan De sige sådan noget? Lad bare være at skælde mig ud; hvad ondt har jeg gjort? Jeg var såmænd ikke kommet for at hente dem, hvis jeg ikke havde været nødt dertil, det kan De være rolig for. Jeg ville have gjort det i al stilhed; men jeg måtte jo ikke få lov til det for dem. Satan og alle hans engle kan De skælde ud, så meget De vil, men mig skal De lade være i fred."

Med disse ord marcherede Kit ud af kapellet med sin moder og lille James, og da han var kommet ud i fri luft, mindedes han utydeligt at have set folk vågne og blive forundrede, og at Quilp sad roligt i samme stilling uden at flytte sine øjne fra loftet eller at synes i mindste måde at lægge mærke til, hvad der foregik.

"Åh, Kit," sagde hans moder med lommenørklædet for øjnene, "hvad har du gjort? Nu kan jeg aldrig mere komme der igen!"

"Det glæder mig, moder. Hvad var der i den lille smule fornøjelse, du havde i går, at du skulle bryde dig om det i aften? Men således bærer du dig nu altid ad. Er du en gang imellem glad og vel til mode, så skal du straks hen til denne fyr og sige, at det gør dig ondt. Det er en stor skam af dig, moder, havde jeg nær sagt."

"Stille, kære barn!" sagde moderen. "Jeg ved nok, at du ikke mener, hvad du siger; men det er syndigt af dig at tale således."

"Mener jeg det ikke? Jo jeg gør såmænd!" forsikrede Kit. "Jeg tror ikke, at uskyldig munterhed og et godt humør i Himlen holdes for større synder end skjortelinninger, og det er lige så urigtigt og ufornuftigt af disse fyre at forbyde det ene som at bandlyse det andet; det er nu min tro. Men jeg vil ikke tale mere derom, hvis du vil love mig ikke at græde. Tag du nu barnet, for det er lettere, så tager jeg lille James, og så skal jeg undervejs – men vi må skynde os – fortælle dig de nyheder, jeg bringer, og du vil undre dig over dem, kan jeg sige dig. Så, det var ret! Nu ser du ud, som om du aldrig i dit liv havde set Lille Betlehem, og jeg håber, at du heller aldrig i dit liv mere vil få det at se. Der er barnet, og du, lille James, kan hænge dig på min ryg og holde dig fast om min hals, og hvis en Lille Betlehems præst nogen sinde kalder dig et dyrebart lam eller siger, at din broder er det, så svar ham, at det er det sandeste, han har sagt i et helt år, og at hvis han selv havde fået lidt mere af lammet og lidt mindre af den skarpe sauce, så at han ikke var slet så bidsk og sur, ville jeg synes bedre om ham. Det er det, du skal svare ham, James."

Ved således at snakke, halvt i spøg og halvt i alvor, og opmuntre sin moder, børnene og sig selv ved hjælp af det simple middel at *ville* være i godt humør førte Kit dem rask af

sted og fortalte samtidig, hvad der var foregået i notarens hus, og i hvilket øjemed han havde trængt sig ind i Lille Betlehems højtideligheder.

Hans moder blev ikke så lidt forbavset over at høre, hvilken tjeneste man fordrede af hende, og blev overvældet af en mængde forvirrede forestillinger, af hvilke de fornemste var de, at det var en stor hæder og værdighed at køre med ekstrapost, og at det var en moralsk umulighed at lade børnene blive tilbage. Men denne og en mængde andre indvendinger, der støttedes på, at nogle klædningsstykker var til vask, og at andre slet ikke fandtes i hendes garderobe, afviste Kit, der mod hver eneste en af dem opstillede glæden ved at frelse Nell og den fryd, det ville være at føre hende tilbage i triumf.

"Nu har vi kun ti minutter tilbage, moder," sagde han, da de var kommet hjem. "Der er en hatteæske; læg, hvad du vil have med, i den, så går vi straks."

At fortælle, hvorledes Kit kastede alle mulige slags ting i æsken, skønt der ikke var den fjerneste sandsynlighed for, at der ville blive brug for dem, og hvorledes han forbigik alt, der kunne være til mindste nytte; hvorledes en nabokone lovede at komme og blive hos børnene, og hvorledes børnene først græd ynkeligt og derpå lo hjerteligt, da de fik løfte om alle slags umuligt og uhørt legetøj; hvorledes Kits moder ikke kunne holde op at kysse dem, og hvorledes Kit ikke kunne få sig selv til at blive vred, fordi hun ikke kunne, ville medtage mere tid og plads, end der kan undværes. Vi nøjes derfor med at sige, at få minutter over de aftalte to timer kom Kit og hans moder til notarens dør, hvor en postvogn allerede ventede på dem.

"Og det med fire for!" sagde Kit, ganske forfærdet over forberedelserne. "Nå, moder, du kommer rigtignok op at køre! Her er hun, sir. Her er min moder. Hun er ganske klar."

"Det er godt," svarede pebersvenden. "Vær nu ikke ængstelig, madam; der skal blive sørget godt for Dem. Hvor er kassen med de ny klæder og de andre ting til dem?"

"Her er den," sagde notaren. "Ind med den, Christopher."

"Det skal ske, sir," svarede Kit. "Alting er rede."

"Lad os så komme af sted," sagde herren. Og dermed gav han Kits moder armen, hjalp hende høfligt op i vognen og satte sig ved siden af hende.

Op gik vogntroset, i smækkede døren, rundt snurrede hjulene, og af sted rullede de, idet Kits moder hang ud ad det ene vindue og viftede med et fugtigt lommetørklæde og råbte mange hilsener til lille James og barnet, hvorefter ingen hørte et ord.

Kit stod midt ude på gaden og så efter dem med tårer i øjnene, som dog ikke fremkaldtes af den afrejse, hvortil han var vidne, men af den tilbagekomst, han imødeså. "De tog bort," tænkte han, "til fods, og uden at nogen talte til dem eller sagde dem et venligt ord til afsked, og de vil komme tilbage, trukket af fire heste, i selskab med denne rige mand og efter at have overstået alle deres sorger! Hun vil glemme, at hun har lært mig at skrive –"

Hvad det så var, som Kit derefter tænkte, så tog det nogen tid at tænke derpå; for han stod og stirrede på de brændende lygter, længe efter at vognen var forsvundet, og gik ikke ind i huset, førend notaren og Abel, der selv var blevet udenfor, indtil

hjulenes rullen ikke længere kunne skelnes, flere gange havde undret sig over, hvad i al verden der dog kunne opholde ham.

Vi må nu for en tid forlade den tankefulde og ventende Kit og følge lille Nells skæbne, og atter optage fortællingens tråd på det sted, hvor vi slap den for nogle kapitler siden.

På en af de aftenvandring, da hun, idet hun i en beskeden afstand gik bag efter de to søstre, i sin interesse for dem og i følelsen af, at hun i deres modgang så noget, der var i slægt med hendes egen åndelige ensomhed, følte en trøst og beroligelse, der gjorde sådanne øjeblikke til en inderlig fryd, skønt de blide glæder, de ydede, hørte til dem, der lever og dør i tårer – på en af disse spadsereture, der nu var blevet hendes eneste glæde eller lindring i sorgen, var lyset gået over til mørke og aftenen til nat, og dog dvælede den lille pige ude i skummelheden og nød et selskab i den ophøjede og stille natur, i sammenligning med hvilket larmen af tunger og skæret af lys ville have været ensomhed.

Søstrene var gået hjem, og hun var alene. Hun sad tavs under et træ, og selv hendes åndedræt blev dæmpet af nattens stilhed og dens vidundere. Tiden og stedet vakte til eftertanke, og hun tænkte med et stille håb – mindre med håb måske end med hengivelse i sin skæbne – på fortiden og nutiden, og hvad der endnu forestod hende. Imellem hende og oldingen var der efterhånden kommet en kløft, hvilket var tungere at bære end enhver tidligere sorg. Hver aften og ofte om dagen med gik han alene bort, og skønt hun godt vidste, hvor han gik hen og hvorfor – kun alt for godt på grund af de idelige krav på hendes tarvelige pung og hans vilde blikke – undgik han ethvert

spørgsmål, iagttog en streng tilbageholdenhed og skyede endog hendes nærværelse.

Mens hun sad og grublede sørgmodigt over denne forandring og ligesom blandede den med alt, hvad der omgav hende, slog den fjerne kirkeklokke ni. Ved denne lyd rejste hun sig op og gik tankefuld tilbage til byen.

Da hun kom til en lille træbro, der gik over floden og førte til en eng, som lå på hendes vej, fik hun pludselig øje på et rødt lys og opdagede ved at se sig nøjere for, at det kom fra et sted, der så ud som lejrplads for nogle sigøjnere, som havde tændt et bål i et hjørne ikke langt fra gangstien og nu sad eller lå omkring det. Da hun var for fattig til at være bange for dem, forandrede hun ikke sin gang, hvilket hun heller ikke havde kunnet uden at tage en lang omvej, men gik lidt raskere til i samme retning som før.

Da hun nærmede sig stedet, drev en vis frygtsom nysgerrighed hende til at skotte til bålet. Imellem dette og hende var der en skikkelse, hvis skarpe omrids bragte hende til pludselig at standse; men derpå gik hun videre, som om hun var gået i rette med sig selv og var vis på, at det ikke kunne være, eller havde overtydet sig om, at det ikke var skikkelsen af den person, hun havde ment.

Men i samme øjeblik blev den samtale, hvilken den så var, som var blevet ført i nærheden af bålet, atter fortsat, og tonerne af den stemme, som talte – ordene kunne hun ikke skelne – klang lige så kendte for hende som hendes egne.

Hun vendte sig om og så tilbage. Personen havde tidligere siddet ned, men stod nu oprejst og bøjede sig forover på en stok, hvorpå han støttede hænderne. Stillingen var hende ikke

mindre kendt, end stemmen havde været. Det var hendes bedstefader.

Først ville hun kalde på ham, men så spekulerede hun på, hvem hans omgivelser kunne være, og i hvilket øjemed de var samlet. En uklar frygt opstod hos hende, og idet hun gav efter for den stærke tilbøjelighed, den vakte, nærmede hun sig stedet, dog ikke over den åbne mark, men snigende sig langs med gærdet.

På denne måde nærmede hun sig bålet til et par skridts afstand og kunne, da hun stod mellem nogle unge træer, både se og høre, uden at være synderlig udsat for at blive opdaget.

Der var ingen fruentimmere eller børn der, således som hun havde set i andre sigøjnerlejre, de var kommet forbi på deres vandringer. Kun én sigøjner, en høj, kraftig mand, der stod med korslagte arme og støttede sig til et træ et lille stykke derfra, mens han under sine sorte øjenhår snart så hen på ilden og snart med årvågen, men halvt skjult opmærksomhed på tre andre mænd, som var der. Af disse var hendes bedstefader den ene; i de andre genkendte hun to af kortspillerne i værtshuset den skæbnesvangre uvejrsaften – den mand, de havde kaldt Isak List og hans barske kammerat. Et af de sædvanlige lave, runde sigøjnertelte var opslået tæt ved, men var eller syntes at være tomt.

"Nå, går De ikke?" sagde den tykke mand og så fra jorden, hvor han lå mageligt, op på hendes bedstefader. "For et minut siden havde De sådan et forfærdeligt hastværk. Gå kun. De er vel Deres egen herre, skulle jeg tro?"

"Dril ham ikke," sagde Isak List, der sad som en frø på den anden side af bålet og havde skruet sig således sammen, at han

syntes at skele med hele kroppen; "han mente det ikke så ilde."

"I gør mig fattig og udplyndrer mig og gør oven i købet nar af mig bagefter," sagde den gamle mand. "I får mig til sidst til at gå fra forstanden."

Den skrækkelige vankelmodighed og svaghed hos det gråhårede barn i sammenligning med de skarpe og snedige blikke hos dem, i hvis magt han var, skar den lille lyttende Nell i hjertet. Men hun tvang sig til at høre efter alt, hvad der foregik, og lægge mærke til hvert blik og hvert ord.

"Hvad er det, De siger," sagde den tykke, idet han rejste sig lidt op og støttede sig på sin albue. "Gør vi Dem fattig? De ville måske ikke gøre os fattige, hvis De kunne? Men således er det altid med jer, I klynkende, modløse, ynkelige spillere! Når I taber, er I martyrer; men når I vinder, mærker jeg ikke noget til, at I ser andre i det samme lys. De snakker om at plyndre!" råbte karlen med hævet stemme; "Guds død, hvad mener De med sådanne nærgående ord som plyndre, hvad?"

Derpå lagde han sig ned igen og gjorde et par korte, forbitrede spark, ligesom for så meget mere at udtrykke sin grænseløse harme. Det var tydeligt nok, at han i et eller andet øjemed gav slagsbroderens, ligesom hans ven gav fredsstifterens rolle; i det mindste ville det have være tydeligt nok for enhver anden end for den svage gamle mand. De vekslede ganske åbenlyst blikke både med hinanden indbyrdes og med sigøjneren, der grinende gav sit bifald til kende, så at hans hvide tænder skinnede.

Den gamle mand stod en kort tid rådvild imellem dem og sagde derpå, idet han vendte sig om mod sin modpart:

"De talte jo selv nylig om at plyndre, ikke sandt? Vær nu ikke så hidsig. Gjorde De ikke, hvad?"

"Ikke om at plyndre nogen af os, som er her til stede! Ærlighed mellem – mellem gentlemen," svarede den anden, der syntes at have været meget nær ved at give sætningen en helt anden slutning.

"Vær nu ikke så hård imod ham," sagde Isak List. "Det gør ham ondt, hvis han har fornærmet Dem. Nå, kom nu med, hvad De ville sige, kom nu med det."

"Jeg er et lystigt, godmodigt gammelt får," udbrød Jowl, "siden jeg i min alder kan sidde her og give gode råd, uagtet jeg ved, at de ikke vil blive fulgt, og at jeg ikke får andet end utak for min ulejlighed. Men således er det altid gået mig her i livet. Erfaringen har ikke kunnet kølne mit varme hjerte."

"Jeg siger Dem jo, at det gør ham ondt," indvendte Isak List, "og at han ønsker, De skal blive ved."

"Ønsker han virkelig det?"

"Ja," stønnede den gamle mand, idet han satte sig ned og rokkede frem og tilbage. "Bliv ved, bliv ved. Det nytter ikke at stride imod; jeg kan ikke; bliv ved!"

"Nå," sagde Jowl, "så vil jeg da begynde, hvor jeg slap, da De blev så heftig. Er De vis på, at lykken er ved at vende sig, som den også sikkert er, og ved De, at De ikke har de fornødne midler til at prøve den med – og det er også tilfældet; for De har jo aldrig tilstrækkelig mønt til at kunne holde længe nok ud – så tag, hvad der synes med forsæt at være lagt lige for næsen af dem. Lån det, siger jeg, og betal det tilbage igen, når De kan."

"Ja," sagde Isak List; "har den gode dame, der ejer vokskabinettet, penge, som hun gemmer i en blikkasse, når hun

går i seng, og lukker hun af frygt for ildebrand ikke sin dør af, synes den ting at være let nok. Et sandt Guds forsyn ville jeg kalde det, hvis jeg ikke havde fået en gudfrygtig opdragelse."

"Ser De, Isak," sagde hans ven, der blev mere og mere ivrig og flyttede sig tættere hen til den gamle mand, idet han gav sigøjneren et vink om ikke at nærme sig. "Fremmede folk går ud og ind hver time på dagen; intet ville være rimeligere, end at en af dem var krøbet ind under den gode dames seng eller havde lukket sig inde i hjørneskabet; mistanken ville blive meget ubestemt og utvivlsomt skyde langt forbi målet. Og jeg ville give ham revanche til den sidste skilling, han bragte med, hvor meget det end var."

"Men kunne De?" indvendte Isak List. "Er Deres bank stærk nok?"

"Stærk nok?" svarede den anden med påtaget hån. "Åh hør, ræk mig den kasse, der står derinde i halmen."

Disse ord henvendtes til sigøjneren, som på alle fire krøb ind i det lave telt og, efter at have rumsteret noget derinde, kom tilbage med en pengekasse, som den mand, der havde talt, åbnede med en nøgle, han havde hos sig.

"Ser De her?" sagde han, idet han tog en håndfuld penge op og lod dem glide ned i kassen igen imellem sine fingre ligesom vand. "Hører De? Kender De klangen af guld? Så, bring den nu ind igen, og tal De ikke mere om banker, Isak, førend De selv har fået Dem en."

Med tilsyneladende ydmyghed forsikrede Isak List, at han intet øjeblik havde tvivlet om, at man måtte tro en mand som ham på hans ord, da han jo var så kendt for sin hæderlighed, og at han ikke havde givet det vink om at fremvise kassen for at

undertrykke nogen tvivl hos sig selv, for han nærede ingen, men alene for at komme til at fryde sig ved synet af så megen rigdom. Skønt det af nogle måske ville holdes for en indbildt og tom glæde, var det dog for en mand i hans omstændigheder en kilde til den inderligste nydelse, der kun kunne overgås af denne rigdoms sikre opbevaring i hans egne lommer. Skønt List og Jowl kun talte til hinanden indbyrdes, var det påfaldende, at de begge så så vist på den gamle mand, der sad med øjnene fæstet på bålet og grundede over det, men tillige lyttede ivrigt til alt, hvad de sagde – i det mindste efter en uvilkårlig bevægelse med hovedet og nogle trækninger i hans ansigt at dømme.

"Mit råd," sagde Jowl, idet han med en ligegyldig mine lagde sig ned igen, "er tydeligt nok; jeg har allerede givet ham det. Jeg handler som ven. Hvorfor skulle jeg hjælpe en mand til midlet til måske at vinde alt, hvad jeg ejer, hvis jeg ikke tog ham for min ven? Det er måske en tåbelighed at være så omhyggelig for andre folks velfærd; men det ligger nu én gang i min natur, og jeg kan ikke andet. De må derfor ikke dadle mig, Isak List."

"Jeg dadle Dem!" svarede den tiltalte person. "Ikke for alt i verden, Jowl. Gid jeg selv havde råd til at være lige så ædelmodig som De, og, som De siger, han kan jo betale det tilbage, hvis han vinder, og skulle han tabe –"

"Det behøver De slet ikke at tænke på," sagde Jowl.

"Men sæt også, at han tabte – skønt intet er mindre sandsynligt efter alt, hvad jeg kender til lykkens omskiftelighed – nå, så er det jo bedre at tabe andre folks penge end sine egne, ikke sandt?"

"Åh," vedblev Isak, "hvor det er en glæde at vinde! Hvor det er herligt at skrab pengene – disse blanke, skinnende, gule drenge – til sig og køre dem ned i sin egen lomme! Hvor det er stolt endelig at vinde en sejr og tænke på, at man ikke standsede og vendte om, men kom den i møde på halvvejen! Hvor – men De går da vel ikke, gamle?"

"Jeg vil gøre det," sagde den gamle mand, der havde rejst sig og havde taget nogle hurtige skridt og nu vendte lige så hurtigt tilbage.

"Nå, det var ret," sagde Isak, idet han sprang op og slog ham på skulderen, "og jeg ærer Dem, fordi De endnu har så meget ungdommeligt blod tilbage. Ha, ha, ha! Jowl er halvt ulykkelig over, at han gav dem dette råd. Vi har fået latteren på vor side, ha, ha, ha!"

"Han har lovet at give mig revanche, husk vel på det," sagde den gamle mand og pegede ivrigt på ham med sin rynkede hånd, "husk, at han har lovet at sætte mønt imod mønt lige til den sidste i kassen, enten der er mange eller få. Glem ikke det!"

"Jeg er vidne," svarede Isak, "og skal sørge for, at det gå ærligt til."

"Jeg har givet mit ord," sagde Jowl med fingeret ulyst, "og jeg skal også holde det. Hvornår skal dette parti finde sted? Jeg ville ønske, at det var forbi. – I aften?"

"Først må jeg have pengene," sagde den gamle mand, "og dem vil jeg tage i morgen."

"Hvorfor ikke i aften?" indvendte Jowl.

"Nej, det er allerede sent nu, og jeg ville være forlegen og forvirret. Det må gøres med forsigtighed. Nej, i morgen aften."

"Lad det så være i morgen," sagde Jowl. "Kom med en dråbe til at styrke os på. På den vindendes held! Skænk i!"

Sigøjneren kom med tre blikbægre og fyldte dem til randen med cognac. Den gamle mand vendte sig om og mumlede noget, før han drak. Det lyttende barns øre ramtes af hendes eget navn i forening med et eller andet så brændende ønske, at han syntes at udånde det i en kvalfuld bøn.

"Gud være os nådig," udbrød barnet ved sig selv, "og hjælpe os i denne prøvelsens time! Hvad skal jeg gøre for at frelse ham?"

Resten af deres samtale førtes i en mere dæmpet tone og var temmelig kort, idet den kun drejede sig om selve udførelsen af planen og de bedste midler til at undgå mistanke. Den gamle mand tog derpå afsked med sine fristere.

De fulgte hans krumryggede, nedbøjede skikkelse, idet den langsomt forsvandt, og når han drejede hovedet for at se sig tilbage, som han ofte gjorde, slog de ud med hånden eller tilråbte ham en eller anden kort opmuntring. Først da de havde set ham lidt efter lidt svinde ind til et punkt på landevejen, vendte de sig om mod hinanden og vovede at le højt.

"Så," sagde Jowl og varmede sine hænder ved bålet, "nu er det endelig gjort. Der måtte flere overtalelser til at få ham dertil, end jeg havde troet. Hvad tror De, han bringer?"

"Hvad han bringer, deler vi," svarede Isak List.

Den anden mand nikkede. "Vi må skynde os med det," sagde han, "og derpå sky ham for at undgå mistanke. Det gælder om at passe på."

Heri var List og sigøjneren enige med ham. Da de alle tre havde moret sig lidt over deres offers dumhed, opgav de emnet som noget, der allerede var tilstrækkelig drøftet, og begyndte at

tale i et mål, som barnet ikke forstod. Da deres samtale syntes at handle om ting, der lå dem stærkt på sinde, mente hun, det var den belejligste tid at slippe bort, og sneg sig med langsomme og forsigtige skridt af sted i skyggen af gærderne eller banede sig vej gennem dem over de tørre grøfter, indtil hun kunne komme ud på landevejen på et sted, hvor de ikke kunne se hende. Derpå ilede hun hjem, så hurtigt hun kunne, sønderrevet og blødende af sår af tornene og buskene, men endnu mere sønderrevet i sjælen, og kastede sig fortvivlet på sit leje.

Den første tanke, der fremstillede sig for hende, var øjeblikkelig at flygte, at føre ham bort fra dette sted og hellere dø på landevejen end oftere udsætte ham for sådanne skrækkelige fristelser. Derpå mindedes hun, at forbrydelsen først skulle ske den næste aften, og at hun i mellemtiden ville have tid til at tænke på, hvad der var at gøre. Så overvældedes hun af en rædsom frygt for, at forbrydelsen måske skete i dette øjeblik; af en gysen for at høre skrig og råb gennemtrænge nattens stilhed; af skrækkelige forestillinger om, hvad han kunne blive fristet til at gøre, hvis han blev grebet i gerningen og kun havde en kvinde at strides med.

Det var umuligt at udholde denne kval. Hun listede sig hen til det værelse, hvor pengene var, åbnede døren og så derind. Gud være lovet! Han var der ikke, og hun sov trygt!

Hun vendte tilbage til sit eget værelse og søgte at berede sig til at gå i seng. Men hvem kunne sove – sove? Hvem kunne lægge sig uvirksomt til hvile, overvældet af sådanne rædsler? Halvt afklædt og med håret i vild uorden, fløj hun hen til oldingens leje, greb ham om handledet og vækkede ham.

"Hvad er der?" udbrød han, idet han fo'r op i sengen og fæstede sine øjne på hendes spøgelsesagtige åsyn.

"Jeg har haft en rædsom drøm," sagde barnet med en kraft, som kun sådanne rædsler kunne have indgydt hende, "en frygtelig, skrækkelig drøm. Jeg har haft den én gang før. Det er en drøm om gråhårede mænd som du, der i mørke værelser om natten stjæler de sovendes guld. Op, op!" Den gamle mand rystede over det hele og foldede hænderne som en, der beder.

"Ikke mig," sagde barnet, "ikke mig – Vorherre skal du bede at frelse os fra sådanne gerninger. Denne drøm er alt for virkelig. Jeg kan ikke sove. Jeg kan ikke blive her, jeg kan ikke lade dig blive alene tilbage under et tag, hvor sådanne drømme indfinder sig. Af sted! Vi må flygte!"

Han så på hende, som om hun var en ånd – hvilket hun også sagtens kunne have været, så lidt jordisk var der ved hende – og skælvede mere og mere.

"Der er ingen tid at spille; jeg vil ikke spille et minut," sagde barnet. "Op og af sted med mig!"

"I nat?" mumlede den gamle mand.

"Ja, i nat. I morgen nat er det for sent. Så vil drømmen være der igen. Kun flugt kan frelse os. Op!"

Med panden kold af angstens sved rejste den gamle mand sig op af sin seng og gjorde sig rede til at følge hende, idet han bøjede sig for barnet, som om hun havde været en engel, der var blevet sendt for at føre ham, hvorhen hun ville. Hun tog ham ved hånden og førte ham bort. Idet de gik forbi døren til det værelse, han havde haft i sinde at plyndre, gøs hun og så ham ind i ansigtet. Hvor dette ansigt var blegt, og med hvilket blik mødte han ikke hendes!

Hun førte ham til sit eget værelse, og mens hun stadig holdt ham ved hånden, som om hun var bange for at slippe ham et øjeblik, samlede hun de småting, hun ejede, sammen og hængte sin lille kurv på armen. Den gamle mand modtog sit tornyster af hendes hænder og spændte det på sine skuldre – også hans stok havde hun taget med – og derpå trak hun ham af sted med sig.

Ilsomt førte deres skælvende fødder dem gennem de trange gader og smalle, krumme forstæder; også op ad bakken, der kronedes af den gamle, grå borg, arbejdede de sig frem med hurtige skridt uden en eneste gang at se sig tilbage.

Men da de nærmede sig de ødelagte mure, stod månen op i hele sin blide herlighed, og fra deres ærværdige, med vedbend, mos og bølgende græs kransede alderdom skuede barnet tilbage på den sovende by dybt nede i dalens skygge og på den fjerne flod med dens bugtede lysstribe og på bakkerne langt borte, og samtidig holdt hun den hånd, hun holdt inden i sin, mindre og mindre fast og faldt til sidst med tårer i øjnene den gamle mand om halsen.

Da hendes øjeblikkelige svaghed var gået over, genvandt hun atter den fatning, der hidtil havde holdt hende oppe, og idet hun prøvede stadig at have den ene tanke for øje, at de flygtede bort fra vanære og forbrydelse, og at hendes bedstefaders frelse ene og alene afhang af hendes fasthed, uden anden hjælp i råd eller dåd, drev hun ham fremad og så sig ikke mere tilbage.

Mens han, nedbøjet og skamfuld, syntes at krybe i støvet for hende og at gyse og underkaste sig ligesom for et overordnet væsen, fremspirede hos barnet en ny følelse, der adlede hendes natur og indgød hende en kraft og tillid, hun ikke før havde kendt. Nu var ansvarligheden ikke længere delt; hele byrden af deres liv var faldet på hende, og fra nu af måtte hun tænke og handle for dem begge. "Jeg har frelst ham," tænkte hun. "I enhver fare og nød vil jeg mindes dette."

Til enhver anden tid ville tanken om uden et ord til retfærdiggørelse at have forladt den velgørerinde, der havde vist dem så megen sand godhed – tanken om, at de tilsyneladende havde gjort sig skyldige i troløshed og utaknemmelighed – ja, selv skilsmissen fra de to søstre – have opfyldt hende med sorg. Men nu tabte ethvert andet hensyn sig i deres urolige, omflakkende livs ny uvisheder og ængstelser, og selv det fortvivlede i deres stilling opmandede og æggede hende.

I det blege måneskin, der udbredte sit ejendommelige, matte skær over alt, fortalte det fine ansigt, hvori tankefuld sorg allerede blandede sig med ungdommens indtagende ynde og elskværdighed, de alt for klare øjne, det åndfulde hoved,

læberne, der pressede sig sammen med en så ophøjet fasthed og kækhed, den spinkle, i sin holdning så faste og dog så svage skikkelse deres tavse historie, men fortalte den kun til blæsten, der susede forbi.

Natten sneg sig frem, månen gik ned, stjernerne blev blege og matte, og morgenen, kold som de, begyndte langsomt at vise sig. Da viste sig bag en fjern bakke den herlige sol, der drev tågen i fantastiske skikkelser foran sig og rensede Jorden for disse spøgelsesformer, indtil mørket atter faldt på. Da den var kommet højere op på himlen, og der var varme i dens opmuntrende stråler, lagde de sig til at sove på et dige tæt ved noget vand.

Men Nell vedblev at holde fast på den gamle mands arm, og længe efter at han var faldet i en tryk søvn, iagttog hun ham med utrættelige øjne. Til sidst overvældede matheden hende; hendes tag slappedes, strammedes og slappedes atter, og nu slumrede de ved siden af hinanden.

En forvirret lyd af stemmer, der blandede sig i hendes drømme, vækkede hende. En mand med et meget plump og barskt udseende stod og bøjede sig ned over dem, og to af hans kammerater så til nede fra en lang, svær båd, der havde lagt tæt ind til det dige, hvor de lå og sov. Båden havde hverken årer eller sejl, men blev trukket af et par heste, der stod og hvilede sig på gangstien, mens det tov, hvortil de var spændt fast, hang slapt og dryppede ned i vandet.

"Halløj!" sagde manden barsk. "Hvad er her på færde?"

"Vi lå kun og sov," sagde Nell. "Vi har gået hele natten."

"Det var et par underlige rejsende til at gå hele natten," ytrede den mand, der først havde talt til dem. "Den ene af jer er en

smule for gammel til det stykke arbejde, og den anden en smule for ung. Hvor skal I hen?"

Nell stammede og pegede på lykke og fromme mod vest, hvorpå manden spurgte, om hun mente en by, som han nu nævnede. For at undgå flere spørgsmål svarede Nell: Ja, der skulle de hen.

"Hvor kommer I fra?" var det næste spørgsmål, og da dette var lettere at svare på, nævnede Nell navnet på den landsby, hvor deres ven skolelæreren boede, da det var mindre sandsynligt, at dette ville være kendt af mændene eller fremkalde flere spørgsmål.

"Jeg troede, at nogen måske havde plyndret og mishandlet jer, skal jeg sige dig," sagde manden. "Farvel."

Idet Nell gengældte hans hilsen og følte sig i høj grad lettet ved hans forsvinden, så hun efter ham, mens han satte sig op på en af hestene, og båden kom i gang. Den var imidlertid ikke kommet ret langt, før den atter standsede, og hun så mændene vinke ad hende.

"Kaldte De på mig?" spurgte Nell, idet hun løb hen til dem.

"I kan godt følge med os, hvis I vil," sagde en af dem nede i båden. "Vi skal til den samme by."

Barnet var uvis et øjeblik, men besluttede at modtage tilbuddet efter at have overvejet, hvad hun mere end én gang før med stor forfærdelse havde tænkt på, at de mænd, hun havde set i selskab med sin bedstefader, måske i deres griskhed efter bytte kunne forfølge dem. Når de havde genvundet deres indflydelse på ham, ville dette gøre hendes omhu frugtesløs, hvorimod ethvert spor af dem øjeblikkelig ville være tabt, hvis de nu fulgte med disse mænd. Båden lagde igen tæt ind til

diget, og straks efter var hun og hendes bedstefader om bord og gled mageligt ned ad kanalen.

Da de sent om eftermiddagen standsede ved en slags værft, blev Nell noget modfalden ved af en af mændene at høre, at de ikke ville nå deres mål før næste dag, og at det, hvis hun ikke havde fødevarer, ville være bedst, at hun købte nogle der. Hun havde kun nogle få pence, da hun allerede havde givet nogle ud til brød; men selv på dem, hun havde tilbage, var det nødvendigt at spare, da de var på vej til et aldeles fremmed sted og uden hjælpemidler. Et lille brød og en bid ost var derfor alt, hvad hun turde tillade sig at købe, og dermed tog hun atter plads i båden og fortsatte rejsen efter en halv times ophold, under hvilket mændene havde siddet og drukket i et værtshus.

De havde bragt noget øl og brændevin med sig ned i båden og var snart godt på vej til at blive trættekære og fulde af det, de havde fået at drikke i forvejen, og det, de nu i rigeligt mål tog til sig. For derfor at undgå den lille kahyt, der var meget mørk og snavset, og hvor de ofte bød Nell og hendes bedstefader ind, blev hun siddende ude i fri luft med den gamle mand ved siden af sig, mens hun med bankende hjerte lyttede til deres støjende værter og næsten ønskede sig lykkelig og vel i land igen, om hun så skulle have gået den hele nat.

Det var i virkeligheden nogle meget plumpe og larmende karle og meget rå imod hinanden indbyrdes, skønt høflige nok mod deres to passagerer. Da der således opstod et klammeri mellem den mand, som styrede, og hans ven inde i kahytten om, hvem det var, som først havde foreslået, at man skulle vise Nell den høflighed at byde hende en drik øl, og da klammeriet gik over til slagsmål, hvorunder de til hendes skræk pryglede løs

på hinanden, lod ingen af dem sin harme gå ud over hende; men hver af dem nøjedes med at give den luft mod sin modstander, hvem han, foruden slagene, tildelte en mængde komplimenter, der til alt held for barnet fremsattes i et sprog, som var aldeles uforståeligt for hende.

Imidlertid var det atter blevet nat, og skønt barnet frøs, da hun kun var tyndt klædt, var hendes ængstelige tanker dog langt borte fra hendes egne lidelser, men ivrigt optaget af at lægge en plan til at føde dem begge. Det samme mod, der holdt hende oppe den foregående nat, støttede hende også nu. Hendes bedstefader lå og sov trygt ved siden af hende, og den forbrydelse, hvortil hans vanvid kunne have drevet ham, var ikke blevet udført. Det var hendes trøst.

Tilfældigvis mødte hun den mands ansigt, der var på dækket, og hos hvem drukkenskabens følsomme stadium nu havde afløst det larmende. Han tog en kort kridtpibe, der, for at den kunne holde længere, var omviklet med sejl garn, ud af munden og bad hende glæde ham med en sang.

"De har en meget smuk stemme, meget blide øjne og en meget god hukommelse," sagde han. "For stemmen og øjnene har jeg beviser nok, og hukommelsen tænker jeg mig til, og jeg tager aldrig fejl. Lad mig nu straks på minuttet høre en vise."

"Jeg tror ikke, jeg kan nogen," svarede Nell.

"De kan syv og fyrretyve viser," sagde manden med en alvor, der ikke tilstedte nogen indvending. "Syv og fyrretyve kan De. Lad mig høre en af dem – den bedste. Syng straks en vise for mig."

Da hun ikke vidste, hvad der kunne blive følgen af at irritere hendes ven, og skælvende af frygt for at gøre det, sang stakkels

Nell en lille vise for ham, som hun havde lært i lykkeligere dage, og som lød så behagelig i hans øre, at han, da den var færdig, i samme bydende tone forlangte at blive opvartet med én til, til hvilken han var så venlig at brøle et kor med en selvlavet melodi og aldeles uden ord, men som ved sin forbavsende kraft rigeligt bødede på sine mangler i andre henseender. Larmen af denne musik vækkede den anden mand, som, idet han ravede frem på dækket og trykkede sin forrige modstander i hånden, svor på, at sang var hans stolthed, glæde og bedste adspredelse, og at han ikke ønskede sig nogen bedre fornøjelse. En tredje opfordring, der var endnu mere bydende end nogen af de foregående, følte Nell sig nødsaget til at adlyde, og denne gang udførtes koret ikke alene af de to mænd, men også af den tredje mand, som red på bredden og, da hans stilling hindrede ham i nærmere at deltage i nattens lystighed, brølede, når hans kammerater brølede, og fik luften til at dirre. På denne måde holdt det trætte og udmattede barn med få mellemrum, og idet hun atter og atter gentog de samme viser, dem i godt humør hele natten, og mangelhusmand, der vækkedes af sin dybeste søvn af det uharmoniske kor, når det båret hen af vinden, stak hovedet under dynen og skælvede ved disse toner.

Endelig begyndte dagen at gry. Ikke så snart var det blevet lyst, førend det begyndte at regne meget stærkt. Da barnet ikke kunne udholde de utålelige dunster nede i kahytten, indhyllede de hende til gengæld for hendes anstrengelser med nogle stykker sejldug og gamle presenninger, der holdt hende nogenlunde tør og desuden skærmede hendes bedstefader. Højere op ad dagen tiltog regnen. Ved middagstid strømede

den endnu voldsommere og tungere ned uden mindste udsigt til, at den snart ville høre op.

Allerede i nogen tid havde de lidt efter lidt nærmet sig deres mål. Vandet var blevet mere plumret og snavset; andre pramme fra byen gik dem tit forbi; stier fulde af kulaske og hytter af gloende røde mursten viste, at de nærmede sig en stor fabriksby, mens enkelte gader og huse og røg fra fjerne ildsteder tilkendegav, at de allerede var i dens nærmeste omegn. Og nu forkyndtes slutningen af deres rejse af tæt ved hinanden pakkede tage; masser af bygninger, der rystede af maskinernes arbejden og rungede dumpt af deres hvæsen og banken, høje skorstene, der udsendte en sort damp, som hang ligesom en tyk, hæslig sky over tagryggene og opfyldte luften med mørke; klingrende hamre, som bearbejdede jernet, og drønene fra travle gader og larmende menneskehobe, som efterhånden tiltog, indtil alle disse lyde blandedes sammen i én, uden at nogen enkelt af dem kunne skelnes fra de andre.

Båden flød hen til den losseplads, hvortil den hørte, og mændene kom straks i arbejde. Efter forgæves at have ventet for at takke dem og spørge dem om, hvor de skulle ty hen, gik barnet og hendes bedstefader gennem en snavset gyde ud i en menneskefyldt gade og stod i dens støj og tummel og den øsende regn så fremmede, forvirrede og øre i hovedet, som om de havde levet for tusinde år siden og var blevet opvakt fra de døde og sat derhen ved et vidunder.

43

Menneskemassen ilede af sted i to modsatte strømninger uden noget tegn på standsning eller udmattelse. De to stakkels fremmede, forvirrede af alt det hastværk, hvortil de var vidner, men som de ingen del havde i, stod og så sørgmodigt til. De følte en ensomhed i denne sværm, som kun kunne sammenlignes med tørsten hos den skibbrudne sømand, der, medens han tumles omkring af et mægtigt verdenshavs bølger, og hans røde øjne blændes af at se på det vand, der omringer ham på alle kanter, ikke har en dråbe, hvormed han kan køle sin brændende tunge.

De tyede ind i en lav porthvælving for at søge ly mod regnen og iagttog de forbigåendes ansigter for i et af dem at opdage en stråle af opmuntring eller håb. Hensunket i den slags åndsfraværelse, som en sådan ensomhed fremkalder, vedblev barnet at stirre på den hastigt forbigående skare med en forundret opmærksomhed, der næsten grænsede til en midlertidig glemsel af hendes egen stilling. Men kulde, fugtighed, sult, mangel på hvile og savnet af et sted, hvor hun kunne lægge sit værkende hoved, bragte snart hendes tanker tilbage til det punkt, hvorfra de var skejet ud. Der kom ingen forbi, som syntes at ænse dem, eller til hvem hun vovede at henvende sig. Nogen tid efter forlod de det sted, hvor de var tyet ind for vejret, og blandede sig i trængslen.

Aftenen faldt på. Stadig flakkede de om, vel omgivet af færre mennesker, men med den samme ensomhed i deres egne hjerter og den samme ligegyldighed hos alle dem, der var i deres nærhed. Lysskæret på gaderne og fra butikkerne gjorde,

at de følte sig endnu mere forladt; for ved dettes hjælp syntes nat og mørke at nærme sig endnu hurtigere. Rystende af kulde og fugtighed, lidende på legemet og dødssyg i hjertet måtte barnet opbyde hele sin fasthed for at krybe af sted.

Hvorfor var de kommet til den larmende by, da der dog gaves fredelige steder nok ude på landet, hvor de i det mindste ville have lidt mindre ved at sulte og tørste end her i denne smudsige tummel? De var kun et støvgran i en bjerghøj dyng af elendighed, hvoraf synet alene øgede deres håbløshed og kvaler.

Barnet måtte ikke alene bære de forøgede lidelser, der var knyttet til deres forladte stilling, men også høre bebrejdelser af sin bedstefader, der begyndte at knurre, fordi han var blevet ført bort fra deres forrige opholdssted, og forlangte at komme derhen igen. Da de nu slet ingen penge havde, og der hverken viste sig hjælp eller blot udsigt til nogen, vendte de gennem de øde gader tilbage til lossepladsen i håb om at finde den båd, hvormed de var kommet, og få tilladelse til at sove om bord. Men her blev de atter skuffet; for porten var lukket, og nogle glubske hunde, der gav sig til at gø, da de nærmede sig, nødte dem til at vende om.

"Vi må sove under åben himmel i nat, kære bedstefader," sagde barnet med mat stemme, idet de gik tilbage fra dette sidste tilflugtssted, "og i morgen vil vi tigge os frem til en eller anden stille egn og søge at tjene vort brød ved det simpleste arbejde."

"Hvorfor har du ført mig herhen?" spurgte den gamle mand hastigt. "Jeg kan ikke udholde disse lumre, evindelige gader. Vi kom jo fra en rolig egn. Hvorfor tvang du mig til at forlade den?"

"Fordi jeg aldrig mere tør have den drøm, jeg fortalte dig om," svarede barnet med en øjeblikkelig fasthed, der opløste sig i tårer; "og vi må leve blandt fattigfolk, ellers kommer den igen. Kære bedstefader, du er gammel og svag, ved jeg nok; men se på mig. Jeg skal aldrig klage, hvis du heller ikke vil, skønt jeg sandelig også lider."

"Det stakkels husvilde, omflakkende, moderløse barn!" udbrød den gamle mand, idet han slog hænderne sammen og stirrede ligesom for første gang på hendes sorgfulde ansigt, hendes af rejsen tilsnavsede klæder og forstødte og ophovnede fødder. "Har al min kvalfulde omsorg bragt det dertil med hende? Var jeg engang en lykkelig mand, og har jeg nu mistet lykke og alt, hvad jeg ejede, for at opleve dette?"

"Hvis vi nu var ude på landet," sagde barnet med påtagen munterhed, idet de gik videre og så sig om efter et skjul, "kunne vi finde et eller andet godt, gammelt træ, der udstrakte sine grene og nikkede og susede, som om det ville have os til at falde i søvn og drømme om det, mens det vågede. Med Guds hjælp vil vi snart være der – i morgen eller senest i overmorgen – men lad os imidlertid huske på, kære bedstefader, at det var godt, at vi kom hertil; for her forsvinder vi i trængslen og travlheden, og skulle nogle grusomme mennesker forfølge os, vil de sikkert ikke kunne spore os længere. Der er nogen trøst deri. Her er en dyb, gammel gang, rigtignok meget mørk, men ganske tør og varm; for blæsten står ikke på her – hvad er det?"

Med et kvalt skrig fo'r hun tilbage for en sort skikkelse, som pludselig kom ud af den mørke fordybning, hvori de ville ty ind, og blev stående stille og så på dem.

"Tal igen," sagde den; "kender jeg stemmen?"

"Nej," svarede barnet frygtsomt; "vi er fremmede, og da vi ikke har penge til nattelogi, ville vi hvile os her."

Ikke langt derfra brændte en lygte, den eneste der på stedet, en slags firkantet gård, men den var tilstrækkelig til at vise, hvor fattigt og usselt det var. Skikkelsen vinkede dem hen til lygten, idet den selv også gik inden for dens lyskreds, ligesom for at vise, at den ikke havde til hensigt at skjule sig eller komme bag på dem.

Skikkelsen viste sig at være en usselt klædt mand, der var sværtet af røg, hvilket måske ved dens modsætning til hans naturlige hudfarve gjorde, at han så blegere ud, end han virkelig var. At han havde et meget udtæret og gustent udseende, godtgjorde noksom hans indfaldne kinder, skarpe træk og dybtliggende øjne, ikke mindre end et udtryk af tålmodig liden. Hans stemme var af naturen hård, men ikke rå, og skønt hans ansigt, foruden at have de ovennævnte ejendommeligheder, overskyggedes af en masse langt, sort hår, var dets præg hverken vildt eller grusomt.

"Hvorledes faldt det Dem ind at ville hvile Dem der?" sagde han. "Eller," tilføjede han, idet han så mere opmærksomt på barnet, "hvoraf kommer det, at De på denne tid af aftenen savner et hvilested?"

"Vore ulykker," svarede den gamle mand, "er skyld deri."

"Ved De," sagde manden og så endnu alvorligere på Nell, "hvor våd hun er, og at de fugtige gader ikke er noget passende sted for hende?"

"Jeg ved det alt for godt, Gud hjælpe mig," svarede han. "Hvad skal jeg gøre?"

Manden så atter på Nell og rørte sagte ved hendes klæder, hvorfra regnen dryppede ned i små pytter. "Jeg kan skaffe jer varme," sagde han; "andet ikke. Det logi, jeg har, er inde i huset der," tilføjede han og pegede på den gang, hvorfra han var kommet ud, "men hun vil have det bedre her end der. Det er et ubehageligt sted der, hvor ilden er, men I kan tilbringe natten ved siden af det, hvis I vil betro jer til mig. Ser I det røde lys derhenne?"

De så i vejret og opdagede et rødtligt skær på himlen, det matte genskin af en eller anden ild.

"Det er ikke langt herfra," sagde manden. "Skal jeg vise jer derhen? I ville lægge jer til at sove på kolde mursten; jeg kan skaffe jer et leje på varm aske, intet bedre."

Uden at vente noget andet svar end det, han så i deres blikke, tog han Nell på armen og bad den gamle mand følge med.

Idet han bar hende varsomt og lige så let, som om hun havde været et lille barn, og viste sig både hurtig og sikker på benene, førte han dem gennem det tilsyneladende fattigste og usleste kvarter af byen, uden at bøje af for at undgå de overstrømmende rendestene og tagrender og uden at bryde sig om disse hindringer, og banede sig vej lige igennem dem. Da de var gået således et kvarters tid og havde tabt ilden, han havde vist dem, af syne i de mørke krinkelkroge, hvorigennem de var kommet, viste den sig pludselig på ny for dem, idet den blussede op fra den høje skorsten på en bygning tæt foran dem.

"Her er stedet," sagde han, idet han blev stående ved en dør for at sætte Nell ned og tage hende ved hånden. "Vær ikke bange. Der er ingen her, som vil gøre jer noget."

En stærk tillid til denne forsikring var nødvendig for at få dem til at gå ind, og det, de så indenfor, formindskede ikke deres frygt og uro. I en stor og høj, af jernpiller båret bygning med store, sorte åbninger oppe i murene for at skaffe lufttræk, rungende lige op til taget af hammerslag og brøl af ovne, der blandedes med det rødglødende metals syden, når det strømmede ud i vand, og hundrede andre sælsomme og uhyggelige lyde, der ikke hørtes noget andet sted –; i denne skumle bygning arbejdede en del mænd som kæmper, idet de bevægede sig lig dæmoner mellem luer og røg og kun sås i uklare omrids, ophedede og pinte af de brændende bål og håndterende svære redskaber, med hvilke et forkert slag ville have knust en eller anden arbejders pandeskal. Andre sov eller hvilede sig efter deres arbejde på dynger af kul eller aske med ansigtet vendt op mod den sorte hvælving oven over dem. Atter andre åbnede de hvidglødende ovndøre og kastede brændsel på ilden, der fo'r brølende ud for at modtage det og slikke det i sig som olie. Andre igen halede store plader af glødende stål frem og lod dem falde med en klingrende lyd ned på jorden, hvorved de udsendte en utålelig hede og et dorsk, men stærkt lys som det, der ulmer i et glubende vilddyrs øjne.

Mellem disse bedøvende lyde og forvirrende syner førte han dem hen til en mørk afdeling af bygningen, hvor der nat og dag fyredes i en ovn – det sluttede de sig i det mindste til efter bevægelserne af hans læber; for hidtil havde de kun kunnet se, men ikke høre ham tale. Den mand, som havde passet denne ild, og hvis arbejde for øjeblikket var endt, gik gerne til side og lod dem være ene med deres ven, som, idet han bredte Nells lille kåbe ud over en dyngge aske og viste hende, hvor hun kunne

hænge sine yderklæder til tørring, gav hende og den gamle mand tegn til, at de skulle lægge sig ned og sove. For sit eget vedkommende tog han plads på en lodden måtte foran ovndøren, hvor han støttede hagen på sine hænder og iagttog den gennem sprækkerne i jernet skinnende lue og den hvide aske, som faldt ned i sin lyse, varme grav nedenunder.

Varmen fra hendes leje, hvor hårdt og ringe det også var, gjorde i forening med hendes træthed, at larmen ramte barnets udmattede øre med en sagtere lyd og ikke var længe om at dysse hende i søvn. Den gamle mand havde strakt sig ved siden af hende, og med sin arm om hans hals lå hun og drømte.

Det var endnu nat, da hun vågnede, og hun vidste heller ikke, hvor længe eller hvor kort hun havde sovet. Men hun fandt sig skærmet både imod ethvert koldt lufttræk, der kunne trænge ind i bygningen, og mod den brændende hede af nogle af arbejdsfolkenes klæder, og idet hun nu kastede et blik på deres ven, så hun, at han sad aldeles i samme stilling, idet han med urokkelig, alvorlig opmærksomhed så på ilden og holdt sig så stille, at han ikke engang syntes at ånde. Hun lå i en tilstand mellem soven og vågen og så så længe på hans ubevægelige skikkelse, at hun næsten blev bange for, at han var død, mens han havde siddet der, og idet hun rejste sig sagte op og flyttede sig tæt hen til ham, vovede hun at hviske ham noget i øret.

Han rørte sig og kastede et blik fra hende hen på den plads, hun nylig havde indtaget, ligesom for at overtyde sig om, at det virkelig var barnet, der var så tæt ved ham, og så spørgende på hende.

"Jeg var bange for, at De var syg," sagde hun. "Alle de andre er i bevægelse, men De er så stille."

"De lader mig skøtte mig selv," svarede han. "De kender mit sind. De gør nar ad mig, men dermed gør de mig ingen skade. Se engang derhen – det er min ven."

"Ilden?" sagde barnet.

"Den har levet lige så længe som jeg. Vi taler og tænker hele natten sammen."

Fuld af forundring skottede barnet hurtigt til ham; men han havde vendt sine øjne i den forrige retning og sad og grublede ligesom før.

"Den er som en bog for mig," sagde han, "den eneste bog, jeg nogen sinde har lært at læse i, og mangen gammel historie fortæller den mig. Den er som musik; for jeg ville kunne kende dens stemme blandt tusinde, og der er andre stemmer i dens bragen. Den indeholder også billeder. De ved ikke, hvor mange underlige ansigter og forskellige optrin jeg kan opdage i de gloende kul. Den er min hukommelse, denne ild, og giver mig hele mit liv."

Idet barnet bukkede sig ned for at lytte til hans ord, kunne hun ikke undgå at lægge mærke til, med hvilke klare øjne han vedblev at tale og gruble.

"Ja," sagde han med et svagt smil, "således var den også, da jeg endnu var et ganske lille barn og krøb omkring den, indtil jeg faldt i søvn. Dengang passede min fader den."

"Havde De ingen moder?" spurgte barnet.

"Nej, hun var død. Fruentimmerne må arbejde strengt her i egnen. Hun arbejdede livet af sig, fortalte man mig, og efter at man har fortalt mig det, er ilden stadig vedblevet at sige det samme. Jeg tror, at det er sandt. Jeg har altid troet det."

"Er De da blevet opdraget her?" spurgte barnet.

"Sommer og vinter. Først hemmeligt; men da man opdagede det, lod man min fader beholde mig her, og således opdrog ilden mig, den samme ild. Den er aldrig gået ud."

"De holder altså af den?"

"Ja naturligvis. Han døde foran den. Jeg så ham falde sammen – netop der, hvor asken nu ligger og gløder – og undrede mig over, at ingen kom ham til hjælp."

"Har De stadig været her siden?"

"Lige siden jeg kom til at passe den, men der var en mellemtid, en kold, fæl mellemtid. Den brændte alligevel hele tiden og bragede og hoppede, da jeg kom tilbage, ligesom den havde gjort, da vi legede sammen. Ved at se på mig kan De slutte Dem til, hvad jeg var for et barn; men trods al forskellen imellem os, var jeg et barn, og da jeg så Dem på gaden i nat, bragte De mig til at huske på mig selv, således som jeg var, efter at han var død, og fik mig til at ønske at bringe Dem hen til den gamle ild! Jeg tænkte atter på disse gamle tider, da jeg så Dem ligge og sove ved den. Men nu skulle De sove. Læg Dem ned igen, stakkels barn, læg Dem ned."

Dermed førte han hende hen til hendes plumpe leje, og efter at have dækket hende til med de klæder, hvori hun havde været indhyllet, da hun vågnede, vendte han tilbage til sin plads, hvorfra han ikke rørte sig undtagen for at lægge på ilden, men blev siddende ubevægelig som en billedstøtte. Barnet iagttog ham endnu en lille tid, men gav snart efter for den søvnighed, der overvældede hende, og sov så trygt i den mørke, fremmede bygning og på askedyngen, som om stedet havde været en sal i et slot og lejet et leje af dun.

Da hun atter vågnede, skinnede den lyse dag gennem de høje åbninger i murene og syntes, idet den med skrå stråler sneg sig midtvejs ned, at gøre bygningen endnu mørkere, end den havde været om natten. Larmen og tummelen varede stadig ved, og det barmhjertige bål brændte lige så rasende som før; for kun få skift af nat og dag tilvejebragte her ro og stilhed.

Hendes ven delte sin frokost – en lille portion kaffe og noget groft brød – med barnet og hendes bedstefader og spurgte, hvor de agtede sig hen. Hun svarede ham, at de ønskede at komme til et eller andet afsides sted ude på landet, langt borte fra de store byer, ja endog fra landsbyerne, og spurgte med stammende tunge, hvilken vej de helst skulle følge.

"Jeg kender kun lidt til landet," sagde han og rystede på hovedet; "jeg og mine lige tilbringer vort liv foran vore ovndøre og går sjældent ud for at trække frisk luft. Men der findes rigtignok sådanne steder derude."

"Langt borte herfra?"

"Ja, det kan De være vis på. Hvorledes kunne de være nær herved og være friske og grønne? Og på en strækning af flere mil oplyses vejen af bål ligesom vore – en underlig sort vej, som man godt kunne blive bange for om natten."

"Nu er vi her engang og må gå videre," sagde barnet kækt; for hun mærkede, hvor ivrigt den gamle mand lyttede til denne efterretning.

"Rå mennesker – stier, der ikke passer for små fødder som Deres – en styg, afskyelig vej – kan De ikke vende om, barn?"

"Nej, nej," udbrød Nell og skyndede på for at komme af sted. "Kan De vise os vej, så gør det; hvis ikke, så søg ikke at afholde os fra vort forsæt. De kender ikke den fare, vi søger at undgå, og

ved ikke, hvor vigtigt det er, at vi flygter for den, ellers ville De ikke søge at opholde os."

"Det forbyde Gud, hvis det er således!" sagde deres plumpe beskytter, idet han fra det ivrige barn så hen på hendes bedstefader, der hang med hovedet og fæstede sine øjne på jorden. "Jeg skal vise Dem vej fra døren, det bedste jeg kan. Gid jeg kunne gøre mere."

Han viste dem altså, ad hvilken vej de skulle gå ud af byen, og hvilken retning de derpå skulle følge; men han opholdt sig så længe med at give sine råd, at barnet til sidst rev sig løs med en inderlig taksigelse uden at kunne udholde at høre mere.

Men førend de havde nået gadehjørnet, kom manden løbende efter dem og stak hende noget i hånden – to gamle, bøjede, tilrøgede pennystykker. Hvem ved, om de ikke skinnede lige så klart i englenes øjne som mange af de gyldne gaver, der omtales på ligstenene?

Og således skiltes de, barnet for at føre sit hellige pant længere bort fra brøde og skændsel, og arbejderen for at fatte ny interesse for det sted, hvor hans gæster havde hvilet, og læse ny historier i sin gloende ovn.

På ingen af deres vandringer havde de længtes og vansmægtet så meget efter frisk luft og landlige egne som nu. Nej, ikke engang hin mindeværdige morgen, da de, idet de forlod deres hjem, på nåde og unåde havde overgivet sig til en fremmed verden og ladet alle de stumme og livløse ting, de havde kendt og elsket blive tilbage. Ikke engang da havde de hilet efter skovens og markens og bakkernes friske ensomhed således som nu, da den store, af ynkelig usselhed og forsulten elendighed stinkende fabriksbys larm og smuds og kvalme omringede dem på alle sider og syntes at udelukke alt håb og gøre frelse umulig.

"To dage og nætter!" tænkte barnet. "To dage og nætter, sagde han, at vi måtte tilbringe i sådanne omgivelser som disse. Åh, hvis vi oplever at komme ud på landet igen, slipper bort fra disse skrækkelige steder, om det også kun er for at lægge os ned og dø, med hvilket taknemmeligt hjerte vil jeg da ikke takke Gud for så megen nåde!"

Tanker som disse og en plan om at drage langt, langt bort, hen mellem floder og bjerge, hvor der kun boede ganske fattige og enfoldige mennesker, og hvor de måske kunne finde udkommet ved det simpleste bondearbejde, fri for de rædsler, for hvilke de flygtede, styrkede barnet til denne rejse, og hun udførte modigt sin opgave. Hun havde ingen andre hjælpeskilder end den fattige mands gave og ingen anden opmuntring end den, der udstrømmede fra hendes eget hjerte og overbevisningen om, at det var rigtigt og godt, hvad hun gjorde.

"Vi bliver nødt til at gå meget langsomt i dag, kære bedstefader," sagde hun, medens de møjsommeligt arbejdede sig igennem gaderne, "mine fødder er så ømme, og jeg har ondt i alle mine lemmer af fugtigheden i går. Jeg så, at han tænkte på det, da han sagde, hvor længe vi ville være undervejs."

"Han sagde, at det var en fæl vej, vi havde for os," svarede bedstefaderen klynkende. "Er der ingen anden vej? Vil du ikke lade mig gå en anden vej end denne?"

"På den anden side af den," sagde barnet, "findes der egne, hvor vi kan leve i fred uden at fristes til det onde. Vi vil følge den vej, der lover at føre derhen, og ikke bøje af fra den, om den også var hundrede gange værre, end vor frygt lader os tro. Vel, kære bedstefader?"

"Nej," svarede den gamle mand med dirrende stemme, ligesom rådvild. "Lad os gå videre. Jeg er rede. Jeg er ganske rede, Nell."

Barnet gik med større møj, end hun havde ladet sin ledsager ane; for de smerter, hun følte i sine lemmer, var ualmindelig heftige, og enhver anstrengelse forøgede dem. Men de fravristede hende ingen klage, intet spor af lidelse, og skønt de rejsende kun gik meget langsomt, kom de dog fremad, og efter at være kommet ud af byen begyndte de at mærke, at de nu var på den rette vej.

De kom igennem en lang forstad af røde, grundmurede huse, med nogle små pletter havejord foran, hvor kulstøv og røg fra fabrikkerne sværtede de indskrumpne blade og grove, vildt voksende buske, og hvor den vansmægtende plantevækst sygnede hen og bukkede under for ovenenes hede ånde, der gav dem et endnu mere forkrøblet og usundt udseende end i byen

selv. Da de var kommet igennem denne lange, ensformige, uordentlige forstad, nærmede de sig efterhånden et trist landskab, hvor ikke et græsstrå groede; hvor ingen knop vidnede om vårens komme; hvor intet grønt kunne trives, undtagen på overfladen af de stillestående pytter, som hist og her lå og rådnete i landevejsgrøfterne.

Jo længere de kom ind i denne egns skygge, des mere virkede dens nedtrykkende indflydelse på deres sind og opfyldte det med en uhyggelig modløshed. Overalt, og så langt øjet kunne nå i det vide fjerne, udspyede høje, tæt liggende skorstene, der frembød den uendelige gentagelse af de samme kedsommelige, stygge former, som udgør det rædselsfulde ved kvalfulde drømme, deres forpestede røg, formørkede lyset og gjorde den tungsindige luft kvalm. På dynger af aske ved landevejen og kun skjult af nogle få uhøvlede brædder eller rådne halvtage, vred og snurrede sælsomme maskiner sig rundt som forpinte skabninger; de raslede med deres jernlænker, vandede sig fra tid til anden i deres hurtige hvirvel som af en utålelig smerte og bragte jorden til at skælve ved deres kvaler. Hist og her lå faldefærdige huse uden tage, uden vinduer, sværtede og øde, men dog beboede; mænd, kvinder og børn, gustne af udseende og pjaltede i klædedragt, passede maskinerne, vedligeholdte deres bål, tiggede på landevejen eller skulede ud fra de dørløse huse, derpå kom der flere af de rasende uhyrer, som stønnede og uafladelig hvirvlede sig rundt ligesom de forrige, og overalt, foran, bagved, til højre og til venstre så man det samme uendelige perspektiv af grundmurede tårne, der uafbrudt udspyede deres sorte galde, ødelagde alt levende og livløst, udelukkede dagens åsyn og omgav alle disse rædsler med en

tyk, mørk sky. Men natten på dette skrækkelige sted! – Natten, da røgen forvandlede til ild; da enhver skorsten sprøjtede sine luer i vejret, og steder, der hele dagen havde været mørke kældere, nu viste sig i deres blussende lys med skikkelser, der bevægede sig i deres blussende svælg og med hæse råb kaldte på hinanden – natten, da larmen af alle de sælsomme maskiner forstærkedes af mørket; da menneskene i deres nærhed fik et endnu mere fantastisk og vildt udseende; da skarer af ledige arbejdere drev om på vejene eller ved fakkelskin flokkedes om deres førere, der i et bittert sprog skildrede den uret, de led, og ophidsede dem til frygtelige skrig og trusler; da afsindige, med sværd og ild væbnede mænd uden at ænse de kvinders bønner og tårer, der ville holde dem tilbage, styrtede af sted for at udbrede rædsel og ødelæggelse, ikke halvt så sikre på at volde nogen andens undergang som deres egen – natten, da vogne kom rullende med plumpe ligkister – for smitsot og død havde gjort lyst blandt den levende afgrøde – da faderløse børn og vanvittige kvinder fulgte skrigende efter dem – natten, da nogle råbte på brød og nogle på stærke drikke for at drukne deres sorger, og nogle med tårer, andre med vaklende skridt og atter andre med blodskudte øjne gik grublende hjem – natten, der forskellig fra den nat, som himlen sænker ned over Jorden, hverken bragte fred, ro eller den velsignede søvns kendetegn med sig – hvem kan skildre, hvor forfærdelig denne nat var for det unge, omflakkende barn!

Og dog lagde hun sig ned, uden noget imellem sig og himlen, og opsendte, uden frygt for sig selv, en bøn for den stakkels gamle mand. Så mat og svag, så rolig og hengiven i sin skæbne følte hun sig, at hun ingen tanke nærede om sine egne savn,

men bad Gud sende *ham* en ven. Hun søgte at genkalde sig den vej, de var kommet, og at se hen imod den kant, hvor det bål brændte, ved hvilket de havde sovet den foregående nat. Hun havde glemt at spørge deres ven, den fattige mand, om hans navn, og da hun havde indesluttet ham i sine bønner, forekom det hende utaknemmeligt ikke at kaste et blik hen mod det sted, hvor han vågede.

Et brød til en penny var alt, hvad de havde nydt den dag. Det var meget lidt; men selv sulten glemtes over den sælsomme ro, der overvældede hende. Hun lagde sig ganske sagte ned og faldt med et blidt smil på sit ansigt i en døs. Det var ikke nogen søvn, og dog måtte den have været det; for hvorledes kunne hun ellers hele natten igennem have drømt så smukt om den lille skoledreng.

Morgenen kom. Barnet var langt mattere, endog svækket på syn og hørelse; men dog klagede hun ikke, ville måske ikke engang have klaget, selv om hun ikke havde haft den ved hendes side vandrede grund til at tie. Hun havde opgivet håbet om, at de nogen sinde ville slippe ud af denne fortabte egn, nærede en dump overbevisning om, at hun var meget syg, måske døden nær, men ingen frygt eller ængstelse.

En modbydelighed for al føde, som hun havde mærket, førend de havde givet deres sidste penny ud til et brød, hindrede hende i at deltage i selv dette fattige måltid.

Deres vej førte dem gennem lignende omgivelser som den foregående dag, uden afveksling eller bedring. Det var den samme tykke, tunge luft; det samme sørgelige jordsmon, den samme håbløse udsigt, den samme elendighed og nød. Genstandene viste sig utydeligere, larmen blev mindre, stien

mere ubanet og hård. Undertiden snublede hun og kom ligesom til samling af frygt for at falde. Stakkels barn! Årsagen lå i hendes vaklende fødder.

Henad eftermiddagen klagede hendes bedstefader bittert over sult. Hun nærmede sig en af de usle hytter ved landevejen og bankede på døren.

"Hvad vil du?" spurgte en gusten, elendig mand, idet han lukkede op.

"Bede om en almisse, en bid brød."

"Ser du dette?" svarede manden barsk og pegede på en slags bylt, der lå på gulvet. "Det er et dødt barn. Jeg og fem hundrede andre mistede for tre måneder siden vort arbejde. Det er det sidste af mine tre børn, som nu alle er døde. Tror du, at jeg har almisser at give bort eller en bid brød at undvære?"

Barnet gøs tilbage fra døren, som lukkedes efter hende.

Med mindre og mindre håb og færre og færre kræfter, men med det urokkelige forsæt hverken med ord eller tegn at røbe sin tilstand, så længe hun endnu havde viljekraft til at røre sig, tvang barnet sig hele resten af denne strenge dag til at gå videre, uden nogen sinde at standse, for dermed noget at opveje den langsomhed, hvormed hun var nødt til at gå. Aftenen nærmede sig, men var endnu ikke faldet på, da de, idet de stadig vandrede mellem de samme uhyggelige omgivelser, kom til en travl by.

Hvor udmattede og modløse de også var, var dens gader dem dog utålelige. Efter ydmygt at have bedt om hjælp ved nogle døre, men fået afslag, blev de enige om at skynde sig ud af byen, så hurtigt de kunde, og prøve, om beboerne af et eller andet

ensomt liggende hus på den anden side af den ville have mere medlidenhed med dem.

Mens de slæbte sig gennem den sidste gade, og barnet allerede mærkede, at det øjeblik ikke var langt borte, da hendes udtømte kræfter ikke kunne holde længere ud, opdagede de i den samme retning, hvori de selv gik, en fodgænger, som med et tornyster på ryggen støttede sig til en tyk stok, idet han gik og læste i en bog, som han havde i den anden hånd.

Det var ingen let sag at indhente ham og bede ham om hjælp, da han gik så hurtigt og havde et lille forspring. Omsider blev han stående for med større opmærksomhed at gennemlæse en eller anden sætning i bogen. Oplivet af en stråle af håb fo'r barnet forbi sin bedstefader og begyndte, idet hun nærmede sig den fremmede, uden dog ved sine skridt at vække ham af hans dybe tanker, at bønfalde ham om hjælp.

Han drejede hovedet, barnet slog hænderne, sammen, udstødte et vildt skrig og sank sanseløs om ved hans fødder.

Det var den fattige skolelærer, ingen anden end den fattige skolelærer. Næppe mindre rørt og overrasket ved at se barnet, end hun var blevet ved at genkende ham, blev han et øjeblik stående tavs og forvirret over dette uventede syn og havde ikke engang åndsnærværelse nok til at løfte hende op fra jorden.

Men idet han hurtigt genvandt sin fatning, kastede han stok og bog fra sig og søgte, idet han lagde sig på det ene knæ ved siden af hende, ved de simple midler, der faldt ham ind, at bringe hende til sig selv igen, medens hendes bedstefader, der stod og så ørkesløst til, vred sine hænder og bad hende i de ømmeste udtryk at tale til ham, om det så kun var med et eneste ord.

"Hun er aldeles udmattet," sagde skolelæreren og så ham op i ansigtet. "De har sat hendes kræfter på en alt for hård prøve."

"Hun omkommer af sult," svarede den gamle mand; "jeg havde ingen anelse om, hvor svag og syg hun var, før nu."

Med et halvt bebrejdende, halvt medlidende blik på ham tog skolelæreren barnet på sine arme, bød den gamle mand tage l hendes lille kurv og følge med og bar hende bort, så hurtigt han kunne.

I nærheden lå en lille kro, mod hvilken han syntes at have rettet sine skridt, da han så uventet blev indhentet. Derhen skyndte han sig med sin sanseløse byrde, ilede ind i køkkenet, opfordrede det dér samlede selskab til for Guds skyld at gøre plads og satte hende på en stol ved skorstenen.

Selskabet, der ved skolelærerens indtrædelse i stor forvirring havde rejst sig op, bar sig ad, som folk i almindelighed plejer

under sådanne omstændigheder. Hver enkelt råbte på sit yndlingsmiddel, som ingen bragte; alle skreg på luft, men udelukkede på samme tid omhyggeligt den luft, der var, ved at flokke sig om genstanden for deres medlidenhed, og alle undrede sig over, at ingen gjorde noget, som det ikke syntes at falde dem ind, at de selv kunne gøre.

Men værtinden, der var mere rådsnar og virksom end nogen af dem og hurtigere fattede sammenhængen, kom kort efter løbende ind med lidt brændevin og varmt vand, ledsaget af sin tjenestepige, der bragte eddike, hjortetakspiritus, salmiak og andre sådanne oplivende midler. Dette bragte snart barnet så meget til sig selv, at hun med mat stemme kunne takke dem og udstrække hånden mod den fattige skolelærer, der ængstelig stod ganske tæt ved hende. Uden at tillade hende at sige et eneste ord mere eller så meget som røre en finger bragte kvinderne hende øjeblikkelig til sengs og sendte bud efter lægen, efter at de havde dækket hende varmt til, badet hendes kolde fødder og svøbt dem ind i flonel.

Mens Nellys aftensmad blev lavet, faldt hun i en vederkvægende søvn, hvorefter man var nødt til at vække hende, fordi maden var færdig. Da hun røbede en påfaldende uro ved at høre, at hendes bedstefader var nedenunder, og lod til at ængstes ved tanken om, at de var skilt, spiste han til aften med hende, og da hun fremdeles vedblev at vise sig meget ængstelig i denne henseende, redte de en seng til ham i et kammer indenfor, hvor han straks gik ind. Til alt held var nøglen til dette kammer på den side af døren, som vendte ind mod Nellys værelse, og da værtinden var gået, drejede hun den om efter ham og listede sig med taknemmeligt hjerte igen i sin seng.

I lang tid sad skolelæreren og røg sin pibe ved skorstenen i det tomme køkken, idet han med et inderlig glad ansigt tænkte på det lykkelige tilfælde, der så heldigt havde sat ham i stand til at komme barnet til hjælp. Så godt han på sin ukunstlede måde kunne, afbødede han et nysgerrigt krydsforhør af værtinden, der havde den største lyst til at få hver enkelt omstændighed i Nellys liv og historie at vide. Den fattige skolelærer var så åbenhjertig og lidet øvet i selv de almindeligste fif og kunstgreb, at hun sikkert ville have fået bugt med ham på mindre end fem minutter, hvis han tilfældigvis ikke havde været uvidende om det, hun ønskede at få at vide, og det sagde han hende. Men ingenlunde tilfredsstillet ved dette, som hun holdt for en sindrig omgåelse af spørgsmålet, svarede værtinden, at han naturligvis havde sine grunde. Vorherre forbyde, at hun skulle ønske at trænge sig ind i sine gæsters sager, der rigtignok ikke vedkom hende, som selv havde nok at tage vare på. Hun havde bare stillet et høfligt spørgsmål og var vis på at få et høfligt svar. Hun var fuldkommen tilfredsstillet – fuldkommen. Hun havde måske hellere set, at han straks havde sagt, at han ikke ønskede at være meddelsom, da det ville have været tydeligt og forståeligt. Men hun havde naturligvis ikke ret til at føle sig fornærmet. Han var den bedste dommer og havde fuldkommen ret til at sige, hvad han ville, det kunne ingen et eneste øjeblik nægte. Åh Gud, nej!

"Jeg forsikrer Dem, gode kone," sagde den blide skolelærer, "at jeg har sagt Dem den rene, skære sandhed – så sandt jeg håber at blive salig, har jeg sagt Dem sandheden."

"Nå ja da, jeg tror Dem," sagde værtinden, der straks blev god igen, "og det gør mig ondt, at jeg har plaget Dem. Men

nysgerrighed, ved De nok, er vort køns forbandelse, det er sagen."

Værten kløede sig i hovedet, som om han tænkte, at denne forbandelse undertiden også ramte det andet køn, men blev af skolelærerens svar hindret i at tale om det, hvis han havde tænkt på det.

"Til gengæld for al den godhed og kærlighed, De har vist i aften, måtte De gerne sidde og spørge mig ud hele timer ad gangen, og jeg skulle også med den største tålmodighed svare Dem, hvis jeg kunne," sagde skolelæreren. "Men nu må jeg indskrænke mig til at bede Dem se til hende i morgen og i god tid lade mig vide, hvorledes hun har det, og huske på, at jeg er kassimester for os alle tre."

Med disse ord tog skolelæreren afsked med dem. De var nu i den venskabeligste stemning, som måske ikke var mindre hjertelig på grund af den sidste ytring, hvorpå både han og værten og værtinden gik i seng.

Om morgenen viste det sig, at det var bedre med barnet; men hun var så mat, at hun trængte til en dags hvile og omhyggelig pleje, førend hun kunne fortsætte sin rejse. Denne meddelelse modtog skolelæreren med den største glæde, idet han mente, at han havde én dag – ja, for den sags skyld to dage – at undvære og derfor godt kunne vente. Da patienten skulle være oppe om aftenen, fastsatte han tiden for sit besøg hos hende, hvorpå han spadserede ud med sin bog og ikke kom tilbage før den fastsatte tid.

Da de var blevet ene, kunne Nell ikke bare sig for at græde, hvorover, ligesom ved synet af hendes blege ansigt og udtærede skikkelse, den hjertensgode skolelærer selv fældede tårer, mens

han dog på samme tid i stærke udtryk udviklede, hvor tåbeligt det var at gøre den slags, og hvor let det var at undgå det, når man blot prøvede på det.

"Midt under al denne godhed," sagde barnet, "bliver jeg så sorgfuld, når jeg tænker på, at vi skal falde Dem til byrde. Hvorledes kan jeg takke Dem? Havde jeg ikke truffet Dem så langt fra Deres hjem, var jeg død, og han ville da have stået alene."

"Vi vil ikke tale om at dø," sagde skolelæreren, "og heller ikke om byrden; jeg har gjort min lykke, siden De sov i mit lille hus."

"Nej, virkelig?" udbrød barnet glad.

"Ja. Jeg er blevet klokker og skolelærer i en landsby langt borte herfra – og langt borte fra mit gamle hjem tillige, som De nok kan tænke – med en løn på fem og tredive pund om året. Fem og tredive pund!"

"Hvor jeg er glad," sagde barnet, "så glad, så glad!"

"Jeg er nu på vejen derhen," vedblev skolelæreren. "Man tilstod mig godtgørelse for rejse med diligencen – uden på diligencen hele vejen. Man nægter mig ingenting. Men da jeg ikke ventedes så snart, ville jeg hellere gå end køre. Og nu er jeg glad over, at jeg gjorde det!"

"Hvor glade må vi ikke være!"

"Ja, ja," sagde skolelæreren og rokkede uroligt på sin stol, "ganske vist, det er meget sandt. Men De – hvor skal De hen, hvor kommer De fra, hvad har De foretaget Dem, siden De forlod mig, hvad tog De Dem til forinden? Sig mig det. Jeg kender meget lidt til verden, og De er måske bedre skikket til at give mig råd i praktiske forhold, end jeg er til at råde Dem; men jeg mener det ærligt og har en grund – De har ikke glemt den –

til at holde af Dem. Siden den tid har jeg været til mode, som om min kærlighed til ham, der døde, var gået over på Dem, der stod ved hans leje. Er dette," tilføjede han og så op mod himlen, "det skønne væsen, der spirer frem af aske, da lad dets fred trives hos mig, såfremt jeg viser dette unge barn ømhed og medlidenhed!"

Den ærlige skolelærers ligefremme, frimodige venlighed, den kærlige alvor i hans tale og væsen, den sanddruhed, der prægede hvert af hans ord og blikke, gav barnet en tillid til ham, som troløshedens og forstillelsens mest fuldendte træskhed aldrig kunne have vakt i hendes bryst. Hun fortalte ham alt – at de jo hverken havde venner eller slægtninge – at hun var flygtet med den gamle mand for at frelse ham fra dårekisten og alle de gyseligheder, han frygtede for – at hun nu var på flugt for at frelse ham fra ham selv – og at hun søgte et tilflugtssted i en eller anden afsides og ufordærvet egn, hvor den fristelse, for hvilken han var faldet, ikke ville findes, og hvor hendes tidligere sorger ikke ville få rum.

Skolelæreren hørte med forbavselse på hende. "Dette barn!" tænkte han. "Har dette barn heltemodigt holdt ud under enhver tvivl og fare, kæmpet med fattigdom og lidelser, holdt oppe alene af en levende kærlighed og visheden om, hvad der er ret? Og dog er verden fuld af sådant heltemod. Skal jeg endnu først lære, at de tungeste og bedst bårne prøvelser er de, som aldrig optegnes i nogen jordisk krønike og bæres hver dag, og kunne jeg undre mig over at høre dette barns historie?"

Hvad mere han tænkte eller sagde, gør intet til sagen. Det blev afgjort, at Nelly og hendes bedstefader skulle følge med ham til landsbyen, og at han ville søge at skaffe dem en simpel

syssel, hvormed de kunne finde udkommet. "Det vil nok lykkes os," sagde skolelæreren hjerteligt. "Sagen er for god til at kunne slå fejl."

De aftalte at fortsætte rejsen næste aften, da en fragtvogn, der kørte et stykke ad deres vej, ville tage ind i kroen for at skifte heste, og kusken nok mod en drikkeskilling ville lade Nelly få plads på vognen. Da denne kom, blev akkorden snart sluttet, og til den fastsatte tid rullede vognen af sted med lille Nell, der sad bekvemt imellem de blødere pakker, mens hendes bedstefader og skolelæreren gik ved siden af kusken, og værtinden og alle de gode folk i kroen tilråbte dem deres bedste ønsker og farvel.

Det var en beroligende, magelig, søvndyssende rejsemåde at ligge inden i dette bjerg, der bevægede sig så langsomt frem, og lytte til klangen af hestenes klokker, smældene af kuskens pisk, de store, brede hjuls jævne rullen, seletøjets raslen og det muntre godaften fra andre rejsende, der travede forbi på små, kortbenede heste, hvilket alt blev gjort så behagelig utydeligt af den tykke presenning, der syntes skabt til at ligge og lytte dovent under, indtil man faldt i søvn. Og selv dette at falde i søvn, stadig, mens hovedet skumpledtes frem og tilbage på puden, med en uklar forestilling om at komme fremad uden møje og høre alle disse lyde, der som en drømmemusik lullede sanserne i søvn – og den langsomme opvågningen og at mærke, hvorledes man selv stirrede ud gennem det luftige, halvtåbne gardin højt oppe mod den kolde, klare himmel med dens utallige stjerner og ned efter kuskens lygte, der hoppede som en rigtig lygteemand, og til siderne efter de mørke, barske træer, og fremad efter den lange, nøgne landevej, der steg opad, indtil

den pludselig standsede ved en brat, høj ås, som om der ikke længere var nogen vej, men alt andet hinsides var himmel – og at holde ved kroen for at raste, og at blive hjulpet ned og komme ind i en stue med ild og lys og blinke stærkt og blive venligt mindet om, at natten var kold, og af lutter hyggelighed holde den for koldere, end den var! – Hvor dejlig var ikke denne rejse i fragtvognen!

Nell gik undertiden en fjerdingvej, mens hendes bedstefader kørte, ja overtalte endog undertiden skolelæreren til at tage hendes plads og lægge sig til hvile og kom i det hele taget lykkelig af sted, indtil de nåede en stor by, hvor vognen blev holdende, og hvor de tilbragte natten. Da de var kommet igennem denne by, var de atter ude på landet og nærmede sig deres mål.

De var det imidlertid ikke så nær, at de jo måtte tilbringe én nat på landevejen, ikke fordi dette egentlig var nødvendigt; men da skolelæreren var kommet nærmere til sin landsby, kom han til at tænke på sin værdighed som den ny klokker, så at han nødig ville holde sit indtog med støvede sko og uordentlig påklædning. Det var en smuk, klar efterårs morgen, da de nåede skuepladsen for hans forfremmelse og standsede for at tage dens skønheder i øjesyn.

"Se, der er kirken!" udbrød den henrykte skolelærer med dæmpet stemme. "Og den gamle bygning der tæt ved, det er sikkert skolen. Fem og tredive pund om året på dette dejlige sted!"

De beundrede alt – det gamle, grå våbenhus, de gotiske vinduer, de ærværdige ligstene, der tittede frem på den gamle kirkegård, det ældgamle tårn, ja selve vejrhnen; de brune

stråtage, som stak af mod træernes løv; åen, som krusede sig forbi vandmøllen hist henne; de blå walisiske bjerge langt borte i det fjerne. Det var efter et sådant sted, barnet havde higit i arbejdets kvalme, mørke, elendige huler. På hendes askeleje og blandt de væmmelige rædsler, de havde trængt sig igennem, havde synet af sådanne omgivelser – vistnok skønne, men ikke skønnere end denne dejlige virkelighed – altid stået levende for hendes sjæl. De havde syntes at smelte sammen i en dunkel og luftig frastand, mens udsigten til atter at få dem at se var blevet svagere; men jo længere de var veget tilbage, des mere havde hun elsket og længtes efter dem.

"Jeg må forlade Dem et øjeblik," sagde skolelæreren, der endelig brød den tavshed, hvori de i deres glæde var hensunket. "Jeg har et brev at aflevere og forespørgsler at gøre. Hvor skal jeg føre Dem hen? Til den lille kro derhenne?"

"Lad os vente her," svarede Nell. "Porten står åben. Vi sætter os i våbenhuset, til De kommer tilbage."

"Ja, det er et ret godt sted," sagde skolelæreren, idet han gik foran derhen og samtidig tog sin vadsæk af vognen og lagde den på stenbænken. "De kan være vis på, at jeg kommer tilbage med gode efterretninger, og jeg skal ikke blive længe borte."

Dermed tog den lykkelige skolelærer et par splinterny handsker på, som han hele tiden havde haft i lommen i en lille pakke, og skyndte sig bort, fuld af iver og håb.

Barnet fulgte ham med øjnene, indtil bladene skjulte ham for hende, og gik derpå sagte ud på den gamle kirkegård, der var så højtidelig og stille, at enhver raslen af hendes kjole mod det nedfaldne løv, hvormed gangen var overstrøet, og som gjorde hendes fjed lydløse, syntes at være en krænkelse af dens

tavshed. Det var et meget gammelt, spøgelsesagtigt sted; kirken var blevet opført for mange hundrede år siden, og engang havde der hørt et kloster til den; for indsinkne hvælvinger, levninger af karnapvinduer og brudstykker af sværtede mure var endnu tilbage, mens andre dele af den gamle bygning, der var faldet ned og smuldret hen, havde blandet sig med jorden på kirkegården og var overvokset med græs, som om også de gjorde krav på at være en begravelsesplads og søgte at blande deres aske med menneskestøvet. Tæt ved disse gravstene over døde år og som en del af ruinen, som man i den nyere tid havde søgt at gøre beboelig, lå to små boliger med sunkne vinduer og egetræs døre, tomme og øde og ilede undergangen i møde.

På disse bygninger fæstede barnets opmærksomhed sig udelukkende, uden at hun vidste hvorfor. Kirken, ruinen, de forældede grave havde et i det mindste lige så stort krav på en fremmeds tanker; men fra det øjeblik, hendes øjne var faldet på disse to bygninger, kunne hun ikke vende dem noget andet sted hen. Selv da hun var gået den indhegnede plads rundt og, efter at være kommet tilbage til våbenhuset, sad og ventede tankefuld på deres ven, valgte hun sig en plads, hvor hun kunne se dem, og følte sig ligesom fasttryllet til stedet.

Kits moder og den loggerende, der skyndte sig af sted i den firspændte vogn, lod snart byen ligge bag sig og slog ild af flintestenene på den brede vej.

Den gode kone var ikke så lidt forlegen over sin ny stilling og nærrede en moderlig frygt for, at lille James eller den spæde eller begge måske netop nu var faldet i ilden eller tumlet ned ad trappen eller trykket flade bag døren eller havde skoldet deres halse ved at søge at slukke deres tørst af tuden på tekedlen. Hun vedligeholdte en urolig tavshed; og når hun fra vinduet så bommænd, omnibuskuske og andre, blev hun over den ny værdighed ved sin stilling til mode omtrent ligesom en, der, når han deltager i et ligtog uden at være videre stærkt berørt af tabet af den hedengangne, fra vinduet i sørgekareten genkender sine daglige omgangsvener, men nødsages til at påtage sig en sømmelig højtidelighed og skinnethed af at være ligegyldig for alle andre ting. At have været ligegyldig for den loggerendes selskab ville have været det samme som at have nerver af stål. Aldrig har en vogn indeholdt eller heste trukket en så urolig mand som ham. Han blev aldrig siddende to minutter i den samme stilling, men fægtede idelig med arme og ben, idet han snart trak vinduerne op og snart lod dem gå raslende ned igen eller stak hovedet ud af det ene vindue for at trække det til sig igen og stikke det ud af det andet. Desuden havde han et fyrtøj af en gådefuld og ukendt konstruktion i sin lomme, og så sikkert som Kits moder nogen sinde lukkede sine øjne, så sikkert rådførte han efter et raskt strøg sig med sit ur ved hjælp af en flamme og lod gnisterne falde ned mellem

halmen, som om der ikke var nogen mulighed for, at han selv og Kits moder kunne blive levende stegt, førend postillonerne kunne få hestene standset. Når de holdt for at skifte forspand, fo'r han ud af vognen uden at slå trinet ned, fløj omkring i gården som en tændt sværmer, trak sit ur op af lommen ved skinnet af lygten, men glemte at se på det, førend han stak det ned igen, og gjorde, kort sagt, så mange tossede ting, at Kits moder blev helt bange for ham. Når hestene var spændt for, sprang han ind som en harlekin, og førend de havde kørt en mil, kom uret og fyrtøjet atter frem, og Kits moder blev atter lysvågen uden håb om at få den mindste blund på den station.

"Har De det godt?" kunne han så sige efter en af disse bedrifter, idet han pludselig vendte sig om.

"Mange tak, meget godt."

"Er De nu også vis på det? Fryser De ikke?"

"Det er jo rigtignok lidt køligt."

"Det tænkte jeg nok!" råbte han og slog et af de forreste vinduer ned. "Hun trænger til noget cognac og vand! Det gør hun naturligvis! Hvorledes kunne jeg også glemme det? Hold ved den næste kro og skaf et glas varm grog!"

Forgæves forsikrede Kits moder, at hun ikke trængte til noget af den slags. Han var ubønhørlig, og hver gang han havde udtømt enhver anden form og skikkelse for sin utålmodighed, faldt det ham ind, at Kits moder trængte til cognac og vand.

På denne måde rejste de indtil henved midnat, da de blev holdende for at spise til aften. Til dette måltid indkrævede han alt, hvad huset indeholdt af spiseligt, og da nu Kits moder ikke spiste det alt sammen på én gang eller spiste det alt sammen op, satte han sig i hovedet, at hun måtte være syg.

"De er nær ved at falde i afmagt," sagde den logerende, der selv ikke gjorde andet end at gå omkring i stuen. "Jeg kan godt se, hvad der fejler Dem. Jeg slæber denne stakkels kone bort fra hendes families skød med et minuts varsel, og hun bliver mere og mere afmægtig lige for mine øjne. Jo, jeg er en net fyr! Hvor mange børn har De?"

"To, foruden Kit."

"Drenge?"

"Ja."

"Er de døbt?"

"Endnu kun hjemmedøbt."

"Jeg står fadder til dem begge to. Glem ikke det, hører De? De gør bedst i at drikke noget afbrændt vin."

"Jeg kan ikke nyde en dråbe."

"De må," sagde han. "Jeg kan se, at De trænger til det. Det burde jeg straks have tænkt på."

Efter øjeblikkelig at være faret hen til klokken og have forlangt afbrændt vin med en heftighed, som om den lige på stedet skulle bruges for at kalde en eller anden person, der tilsyneladende var druknet, til live igen, tvang han Kits moder til at tømme en pokal afbrændt vin af så høj en temperatur, at tårerne trillede hende ned ad kinderne. Derpå jog han hende igen ud i vognen, hvor hun – muligvis som en virkning af dette velsmagende og smertestillende middel – blev aldeles døv for hans utålmodighed og faldt i en dyb søvn. Heller ikke var de heldige virkninger af denne kur af en forbigående natur, eftersom hun, uagtet afstanden var større og rejsen længere, end den logerende havde ventet, ikke vågnede, førend det var højlys dag, og de raslede hen over brostenene i en by.

"Her er stedet!" råbte hendes rejsefælle og slog alle vinduerne ned. "Kør til vokskabinettet!"

Postillonen på stanghesten tog til hatten, og da han brugte sine sporer for at komme frem med en glimrende anstand, satte alle fire heste sig i et raskt trav og for gennem gaderne med en larm, der bragte de gode folk forundrede til døre og vinduer og kvalte lyden af kirkeklokkerne, der netop slog halv ni. De kørte op for en dør, ved hvilken en mængde mennesker havde flokket sig, og der blev de holdende.

"Hvad er dette?" sagde den ugifte herre, idet han stak hovedet ud. "Er der noget på færde her?"

"Bryllup, bryllup!" råbte flere stemmer. "Hurra!"

Han steg, noget forvirret over at være midtpunktet i denne larmende trængsel, ud ved hjælp af en af postillonerne og hjalp derpå Kits moder ud, ved synet af hvem folkemassen råbte: "Her er et bryllup til!" og brølede og dansede af glæde.

"Verden er blevet gal, tror jeg," sagde den logerende, idet han trængte sig igennem stimlen med sin formentlige brud. "Åh, gå lidt til side og lad mig banke på."

Alt, hvad der støjede, er en folkemasse velkomment. En snes snavsede hænder hævede sig øjeblikkelig for at banke på for ham, og sjældent har en dørhammer af samme kraft frembragt en mere øredøvende lyd end den maskine, som brugtes ved denne lejlighed. Efter at have ydet denne frivillige tjeneste trak skaren sig beskedent lidt tilbage, idet den foretrak at lade den ugifte herre nu alene bære følgerne deraf.

"Nå, hvad vil De egentlig?" sagde en mand med en stor, hvid sløjfe i knaphullet, idet han åbnede døren og stirrede på ham.

"Hvem har haft bryllup her?" sagde den logerende.

"Det har jeg."

"De! Og med hvem i pokkers skind og ben?"

"Hvad ret har De til at spørge derom?" svarede brudgommen og målte ham fra øverst til nederst.

"Hvad ret!" udbød den ugifte herre og trak Kits moders arm tættere ind til sig, da den gode kone åbenbart havde i sinde at løbe sin vej. "En ret, De kun lidet drømmer om. Hør, godtfolk, har denne mand giftet sig med en umyndig – nej, nej, det er, det kan ikke være tilfældet. Hvor er det barn, I har her, gode ven? I kalder hende Nell. Hvor er hun?"

Da han fremsatte dette spørgsmål, som Kits moder gentog, udstødte nogen i et værelse ved siden af et højt skrig, og en tyk dame i hvid kjole kom løbende hen til døren og hang sig ved brudgommens arm.

"Hvor er hun?" råbte denne dame. "Hvilke efterretninger bringer De mig? Hvad er der blevet af hende?"

Den ugifte herre fo'r tilbage og stirrede med et udtryk af frygt, skuffelse og vantro på den forhenværende mrs. Jarley, der samme formiddag til digteren Slums evige harme og fortvivlelse var blevet viet til den filosofiske George. Omsider stammede han:

"Det er mig, som spørger Dem om, hvor hun er. Hvad mener De?"

"Åh, er De kommet for at gøre hende noget godt, hvorfor kom De så ikke for otte dage siden?"

"Hun er da vel ikke – ikke død?" sagde den logerende og blev ganske bleg.

"Nej, så slemt er det ikke."

"Gud være lovet! Lad mig komme ind."

De gjorde plads for ham og lukkede døren, da han var kommet indenfor.

"De ser i mig, mine venner," sagde han til det nygifte par, "en mand, for hvem livet selv ikke er dyrebarere end de to personer, jeg søger. De vil nu ikke kunne kende mig. Mine træk er dem fremmede, men hvis de eller nogen af dem er her til stede, så tag denne gode kone med og lad dem først se hende; for hende kender de begge. Hvis De skjuler dem af en eller anden misforstået omhu eller ængstelighed for dem, kan De dømme om mine hensigter, når de i denne person genkender deres gamle beskedne veninde."

"Jeg har altid sagt det!" udbrød bruden. "Jeg vidste nok, at hun ikke var noget almindeligt barn! Ak, det står desværre ikke i vor magt at hjælpe Dem; for alt, hvad vi har kunnet gøre, er forgæves blevet prøvet."

Derpå fortalte de ham uden forstillelse eller tilbageholdenhed alt, hvad de vidste om Nell og hendes bedstefader lige fra deres første møde med dem til deres pludselige forsvinden. De tilføjede, at de havde gjort ethvert muligt forsøg på at opspore dem, men uden held, og at de i begyndelsen havde været meget urolige såvel for deres sikkerhed som på grund af den mistanke, de selv engang kunne blive udsat for på grund af deres pludselige forsvinden. De dvælede ved den gamle mands åndssløvhed, den uro, barnet stadig havde lagt for dagen, når han var fraværende, det selskab, man havde troet, han søgte, og den tiltagende modløshed, der lidt efter lidt havde udbredt sig over hende og forandret både hendes sundhedstilstand og hendes humør. Om hun havde savnet den gamle mand om natten, og idet hun

vidste eller gættede sig til, hvor han var henne, var gået bort for at opsøge ham, eller om de havde forladt huset i selskab med hinanden, kunne de ikke afgøre; men de tog det for en afgjort sag, at der kun var ringe udsigt til at få dem fundet igen, og at, hvad enten deres flugt hidrørte fra den gamle mand eller fra barnet, der nu intet håb var om, at de ville komme tilbage.

På alt dette hørte den ugifte herre med en mine, som om han var aldeles overvældet af sorg og skuffelse. Han fældede tårer, da de talte om bedstefaderen, og syntes at sørge inderligt.

Førend sammenkomsten fik ende, mente den ugifte herre at have tilstrækkelige beviser for, at han havde fået sandheden at vide, og søgte at pånøde bruden og brudgommen en påskønnelse af deres godhed mod det venneløse barn, hvilken de imidlertid standhaftigt vægrede sig ved at modtage. Til slut skumplede det lykkelige par af sted i pakvognen for at tilbringe hvedebrødsdagene på en landlig udflugt, og den logerende og Kits moder stod modløse uden for deres egen vogndør.

"Hvor skal vi køre Dem hen?" spurgte postillonen.

"Åh, I kan køre mig til –." Han ville ikke have tilføjet "gæstgivergården", men for Kits moders skyld tilføjede han det dog, og til gæstgivergården kørte de altså.

Rygtet havde allerede udsprede, at den lille pige, der havde plejet at vise vokskabinettet frem, var et barn af fornemme folk, som i en spæd alder var blevet stjålet fra sine forældre og først nu var blevet opsporet. Meningerne var delte, om hun var en datter af en fyrste, en hertug, en viscount eller en baron, men alle var enige i hovedsagen og om, at den ugifte herre var hendes fader, og alle bøjede sig frem for at opfange et glimt, om

det så kun var af tippen af hans adelige næse, da han mismodig kørte bort.

Hvad ville han ikke have givet for at have vidst, og hvilken sorg ville ikke være undgået, om han havde vidst, at i samme øjeblik sad både barnet og bedstefaderen i det gamle våbenhus og ventede tålmodigt på skolelærerens tilbagekomst!

Rygtet om den ugifte gentleman og hans ærinde, der tiltog i vidunderlighed, jo mere det udbredtes – for forskelligt fra den rullende sten i ordsproget sanker rygtet en hel del mos på sig på sine vandringer – medførte, at hans udstigning ved gæstgivergården blev et spændende og tiltrækkende skue, der ikke kunne beundres nok og samlede en stor skare dagdrivere, der, da de for kort tid siden var blevet ligesom brødløse ved vokskabinettets lukning og fuldbyrdelsen af bryllupsceremonierne, næsten holdt hans komme for en særlig gunst af Forsynet og jublede det i møde med levende glædesytringer.

Idet han aldeles ikke delte den almindelige stemning, men så ud som en mand, der, led og ked af alt, ønskede at gruble i stilhed og ensomhed over sin sorg, steg han ud og hjalp Kits moder af vognen med en mørk høflighed, der gjorde et dybt indtryk på tilskuerne. Da dette var gjort, bød han hende armen og førte hende ind i huset, mens flere travle opvartere løb foran ligesom blænkere for at gøre vejen ryddelig og påvise det værelse, der var klart til deres modtagelse.

"Det første, det bedste værelse er godt nok," sagde den ugifte herre, "når det kun er i nærheden."

"Lige herved, sir, vær så god at gå denne vej."

"Ønsker den fremmede herre ikke dette værelse?" sagde en stemme, idet en lille dør ved foden af trappen rask fløj op, og et hoved blev stukket ud af den. "Det er ganske til hans tjeneste. Han skal være lige så velkommen som blomster i maj måned

eller kul ved juletid. Ønsker De ikke dette værelse? Gør mig den ære at træde indenfor."

"Du min Gud og fader!" udbrød Kits moder og veg forbavset tilbage. "Nu har jeg aldrig kendt så galt!"

Hun havde også grund til at blive forbavset; for den person, som var kommet med den venlige indbydelse, var ingen anden end Daniel Quilp. Den lille dør, ad hvilken han havde stukket hovedet ud, var tæt ved spisekammeret, og der stod han og bukkede med grotesk høflighed, idet han følte sig lige så meget hjemme der, som om han havde stået i døren til sit eget hus; han ødelagde alle lammefjerdingerne og de kolde stegte høns ved sin nærhed og så ud, som om han var kælderens onde ånd, der var steget op af jorden for at lave en eller anden ulykke.

"Vil De gøre mig den ære?" sagde Quilp.

"Jeg foretrækker at være alene," svarede den ugifte herre.

"Nå!" sagde Quilp og fo'r dermed ind igen i ét sæt og smækkede den lille dør i, ligesom figuren på et nürnbergerrur, når det slår.

"Det er ikke længere siden end i aftes," hviskede Kits moder, "at jeg så ham i Lille Betlehem."

"Nej virkelig?" sagde hendes rejsefælle. "Hvornår kom denne person hertil, opvarter?"

"Han kom i morges med nattediligencen, sir."

"Hm! Og hvornår rejser han?"

"Det kan jeg virkelig ikke sige. Da stuepigen spurgte ham, om han ønskede en seng, skar han ansigt ad hende, og derpå ville han kysse hende."

"Bed ham komme herind," sagde den ugifte herre. "Sig ham, at jeg ønsker at tale et par ord med ham. Bed ham komme

straks, hører De?"

Opvarteren gjorde store øjne ved at modtage denne befaling; for den ugifte herre havde ikke alene røbet lige så megen forbavselse som Kits moder ved synet af dværgen, men endog, da han ikke var bange for ham, gjort sig mindre umage for at skjule sit mishag og sin modbydelighed. Han udrettede imidlertid sit ærinde og kom straks efter tilbage med Quilp.

"Deres tjener," sagde dværgen. "Jeg mødte Deres bud på halvvejen. Jeg tænkte nok, at De ville tillade mig at gøre Dem min opvartning. Jeg håber, De har det godt, har det rigtig godt."

Der opstod et kort ophold, under hvilket dværgen, med øjnene lukket og ansigtet lagt i folder, stod og ventede på svar. Men da han intet fik, henvendte han sig til sin nærmere bekendt.

"Christophers moder!" udbrød han. "Hvilken sjælden kone, hvilken værdig kone, og hvor hun kan være glad over sin ærlige søn! Hvorledes har Christophers moder det? Har forandringen af luft og omgivelser gjort hende godt? Og hendes små børn og Christopher? Trives de? Blomstrer de? Vokser de op og bliver værdige borgere, hvad?"

Idet Quilp ved ethvert enkelt spørgsmål lod sin stemme stige en tone, sluttede han med et skingrende kvæk og fik derpå den stakåndede mine, han plejede at have, og som, hvad enten den nu var påtaget eller naturlig, ligefuldt havde den virkning, at den bortjog ethvert udtryk fra hans ansigt og gjorde dette, for så vidt det skulle tjene som nøgle til hans stemning eller mening, til en aldeles tom flade.

"Mr. Quilp," sagde den ugifte herre.

Dværgen holdt hånden til sit store laskede øre og lod, som om han var lutter opmærksomhed.

"Vi to har set hinanden før –"

"Ja," udbrød Quilp og nikkede. "Ganske vist. En sådan ære og fornøjelse – det er begge dele – glemmes ikke så let. Nej, ingenlunde."

"De husker måske, at den dag jeg kom til London og fandt det hus, hvor jeg var kørt hen, øde og tomt, blev jeg af naboerne vist hen til Dem og indfandt mig hos Dem uden at standse for at hvile eller vederkvæge mig?"

"Hvor det var overilet, og dog hvilken kraftig og alvorlig forholdsregel!" sagde Quilp og konfererede med sig selv, idet han heri efterlignede sin ven Brass.

"Jeg så Dem på en aldeles uforklarlig måde som ejer af alt det, der for så kort tid siden havde tilhørt en anden mand, som, indtil De havde taget hans ejendom, var blevet holdt for formuende, men nu pludselig var bragt til tiggerstaven og drevet fra hus og hjem."

"Vi havde hjemmel for, hvad vi gjorde, min gode herre," svarede Quilp. "Sig heller ikke drevet. Han gik frivilligt bort – forsvandt om natten."

"Lige meget, borte var han."

"Ja, borte var han," sagde Quilp med samme irriterende ro. "Han var rigtig nok borte. Spørgsmålet var kun om, hvor han var gået hen; og det er endnu et spørgsmål."

"Hvad skal jeg nu," sagde den enlige herre med et strengt blik på ham, "tro om Dem, som dengang åbenbart var utilbøjelig til at meddele mig oplysninger, ja endog øjensynlig holdt dem

tilbage og dækkede Dem bag alle slags udflugter, kunstgreb og undvigelser og nu lurder på mine skridt?"

"Nej!" råbte Quilp.

"Jo, gør De ikke?" svarede den anden, i højeste grad opirret. "Var De ikke for nogle få timer siden tresindstyve mil herfra og i det samme kapel, hvor denne gode kone går hen for at holde sin andagt?"

"Hun var der jo også, skulle jeg mene," sagde Quilp, stadig urokkelig. "Hvis jeg ville være grov, kunne jeg svare, hvorledes kan jeg vide, om det ikke er Dem, som lurder på mine skridt? Ja, jeg var i kapellet. Men hvad så? Jeg har læst i bøger, at pilgrimmene plejede at gå i kirke, førend de drog på rejse, for at opsende bønner om en lykkelig tilbagekomst. Det var kloge folk! At rejse er en meget farlig sag – især uden på en diligence. Et hjul kan gå af, hestene blive bange, kusken køre for stærkt, og så ligger vognen i grøften. Jeg går altid hen i kapellet, førend jeg tiltræder en rejse. Det er det sidste, jeg gør ved sådanne lejligheder, ja det er såmænd så."

At Quilp løj af hjertens lyst i denne tale, skal der ingen stor skarpsindighed til at opdage, skønt han på grund af det, han lod komme til syne i sit ansigt, sin stemme eller sit væsen, godt kunne have syntes at holde fast på sandheden med en martyrs stille standhaftighed.

"I navnet af alt, hvad der egner sig til at få en mand til at gå fra forstanden, menneske," sagde den uheldige logerende, "har De ikke af en eller anden grund, som De selv bedst må kende, påtaget Dem mit ærinde? Ved De ikke, i hvilket øjemed jeg er kommet hertil, og ved De det, kan De da ikke udbrede noget lys derover?"

"De tror, jeg er en troldmand," svarede Quilp og trak på skuldrene. "Var jeg det, kunne jeg spå mig min lykke – og gøre den."

"Nå, vi har sagt alt, hvad nødvendigt er, mærker jeg nok," svarede den anden og kastede sig utålmodigt på en sofa. "Hav den godhed at forlade os!"

"Med fornøjelse, med største fornøjelse. Christophers moder, min gode sjæl, farvel. En lykkelig rejse – *tilbage*. Hm!"

Med disse afskedsord og et grin i sine træk, der var aldeles ubeskriveligt, men syntes at være sammensat af alle de afskyelige vrængninger, hvortil mennesker eller aber er i stand, trak dværgen sig langsomt tilbage og lukkede døren efter sig.

"Hååå!" sagde han, da han atter var kommet ind i sit eget værelse og med armene over kors sad på en stol. "Er du der, min ven? Ja så!"

Idet han fnisede som af den inderligste glæde og lønnede sig selv for den tvang, han nylig havde lagt på sit ansigt, ved at sno det i alle mulige afvekslinger af grimhed, hensank han, mens han rokkede frem og tilbage på stolen og på samme tid kløede sit venstre ben, i nogle overvejelser, hvoraf det turde være nødvendigt at meddele indholdet.

For det første gennemgik han de omstændigheder, der havde fået ham til at rejse til dette sted, og som kort fortalt var følgende: Idet han den foregående aften var kommet ind i Sampson Brass' kontor, havde han i denne mands og hans lærde søsters fraværelse truffet Swiveller, der i samme øjeblik havde været i færd med at stænke et glas varm genevertoddy på lovkyndighedens støv og, som det hedder, væde sit eget ler temmelig rigeligt. Men ligesom ler i almindelighed, når det

vædes alt for meget, bliver svagt og usikkert, så at det går i stykker på steder, hvor man mindst venter det, og kun svagt fastholder noget indtryk og ikke har styrke og karakterfasthed, således var også Swivellers ler efter at have indsuget et dygtigt kvantum fugtighed, så løst og slibrigt, at de forskellige forestillinger, der var blevet afpræget i det, mere og mere tabte deres særlige karakter og løb sammen i ét. Det er ikke noget usædvanligt, at menneskeligt ler, der er i denne tilstand, i særdeleshed gør sig til af sin egen store klogskab og skarpsindighed. Swiveller, der stærkt fremhævede disse egenskaber hos sig selv, benyttede lejligheden til at ytre, at han havde gjort nogle underlige, den ugifte herre som logerede ovenpå, vedkommende opdagelser, som han ville gemme i sin egen barm, og som hverken pinsler eller gode ord nogen sinde skulle få ham til at åbenbare. Til dette forsæt udtalte Quilp sit bifald og kom, ved i samme åndedræt at forlede Swiveller til at lade nogle flere vink falde, snart efter, at den ugifte herre var blevet set sammen med Kit, og at dette var den hemmelighed, som aldrig skulle røbes.

Efter disse oplysninger tænkte Quilp straks, at den ugifte herre måtte være det samme individ, som havde været hos ham, og da han efter yderligere forespørgsler var blevet vis på, at denne formodning var rigtig, faldt det ham ikke vanskeligt at komme til den slutning, at hensigten og øjemedet med hans forbindelse med Kit var at finde hans gamle klient og barnet. Brændende af nysgerrighed efter at få at vide, hvad der egentlig var i gære, besluttede han at kaste sig over Kits moder som den person, der mindst var i stand til at modstå hans underfundigheder, og som følgelig lettest ville lade sig forlokke

til at give de oplysninger, han begærede, hvorfor han i en hast tog afsked med Swiveller og skyndte sig hen til hendes hus. Da den gode kone ikke var hjemme, spurgte han sig for hos sin nabo, ligesom Kit selv kort efter gjorde, og da han fik at vide, at hun var i kapellet, gik han derhen for at passe hende op, så snart gudstjenesten var forbi.

Han havde ikke siddet mere end et kvarters tid i kapellet og i denne tid med øjnene fromt fæstet på loftet grinet indvendig over det pudsige i, at han i det hele taget var der, da Kit selv viste sig. Årvågen som en los, som dværgen var, var ét øjekast nok til at vise ham, at Kit var kommet der i et særligt ærinde. Tilsyneladende fordybet i tanker mærkede han sig enhver omstændighed ved hans adfærd og fo'r ud efter ham, da han forsvandt med sin moder og sine søskende. Han fulgte dem til notarens hus og fik at vide af en af postillonerne, hvor vognen skulle hen, og da han vidste, at en hurtigt kørende nattediligence netop var ved i samme øjeblik at afgå fra en gade der i nærheden til den samme by, løb han uden ophold hen til diligencekontoret og satte sig oven på vognen. Efter i nattens løb flere gange at være kommet forbi vognen og flere gange at være blevet indhentet af den, efter som de ophold, de gjorde, var kortere eller længere, eller den fart, hvormed de kørte, var forskellig, kom de næsten på en og samme tid til byen. Quilp beholdt vognen i sigte, skjulte sig i menneskemængden, hørte den ugifte herres ærinde og dets uheldige udfald og skyndte sig bort efter at have fået alle de oplysninger, det var ham af vigtighed at indhente, nåede gæstgiverstedet, førend han havde den nys beskrevne sammenkomst med ham, og lukkede sig

inde i det lille kammer, hvor han i en fart gennemgik alle disse tildragelser.

"Så De er altså her, min ven!" gentog han, idet han grådigt bed sig i neglene. "Jeg mistænkes altså og vises døren, mens Kit er den fortrolige? Jeg kommer nok til at se at blive ham kvit, er jeg bange for. Havde vi fået fat på Dem i morges," vedblev han efter en tankefuld pause, "var jeg forberedt på at have gjort en ganske pæn fordring gældende, hvorved jeg ville have haft en ganske artig fortjeneste. Hvis disse snøvlede hyklere, knøsen og hans moder, ikke havde været, kunne jeg have fået denne hidsige mand lige så mageligt i mit garn som vor gamle ven – vor fælles ven, ha, ha, ha! – og den buttede, rosenkindede Nell. I værste tilfælde er det en gylden lejlighed, som ikke må forsømmes. Lad os først finde dem, så skal jeg nok hitte på midler til at lette dem for noget af deres overflødige mønt, sir, så længe fængselsgitre og slåer og låse kan holde på deres ven eller slægtning. Jeg hader disse dydige mennesker!" sagde dværgen, idet han tømte et stort glas cognac og smækkede med læberne. "Ja, jeg hader dem allesammen!"

Dette var ikke noget tomt ordgyderi, men en vel overvejet tilståelse af hans sande mening; for Quilp, der ikke elskede nogen, var lidt efter lidt kommet til at hade alle, der stod i nærmere eller fjernere forbindelse med hans ødelagte klient; oldingen selv, fordi han havde været i stand til at skuffe hans årvågenhed; barnet, fordi hun var genstand for mrs. Quilps medlidenhed og idelige selvbekrejdelse; den ugifte herre på grund af hans tydelige modbydelighed for ham, og først og fremmest Kit og hans moder. Foruden denne almindelige følelse af fjendskab mod dem, der ville have været uadskillelig

fra hans griske attrå efter at gøre sig rig ved hjælp af de forandrede omstændigheder, hadede Daniel Quilp dem alle hver for sig.

I denne elskværdige stemning oplivede Quilp sig og sit had med mere cognac, hvorpå han skiftede opholdssted og gik hen i et simpelt ølhus, fra hvilket smuthul han stillede alle mulige spørgsmål, der kunne lede til opdagelsen af den gamle mand og hans barnebarn. Men alt forgæves. Ikke det fjerneste spor var at finde. De havde forladt byen om natten; ingen havde set dem gå bort; ingen havde mødt dem på vejen; ingen diligencekusk eller fragtmand havde set to rejsende, der svarede til beskrivelsen af dem; ingen var stødt på dem eller havde hørt tale om dem. Da han til sidst var blevet overtydet om, at alle sådanne forsøg for øjeblikket var håbløse, tog han to spejdere i sin tjeneste og lovede dem en stor løn, når de bragte ham en brugbar efterretning, hvorpå han vendte tilbage til London med næste dags diligence.

Det var en vis tilfredsstillelse for Quilp at se, da han tog plads oven på diligencen, at Kits moder var alene inden i den, hvorved han undervejs forskaffede sig et adspredende tidsfordriv, eftersom hendes ensomme stilling satte ham i stand til, at forskrække hende med mange sære plagerier, såsom ved med livsfare at hænge sig ud over diligencen og glo ind i den med sine store køjne, der tog sig så meget mere rædsomme ud ved, at hans ansigt vendte nedad; forfølge hende fra det ene vindue til det andet; behændigt at stige ned, hvor de skiftede heste, og stikke hovedet ind ad vinduet med en afskyelig skelen. Disse sindrige kvaler gjorde et sådant indtryk på mrs. Nubbles, at hun var aldeles ude af stand til at modstå

den tro, at Quilp i egen person forestillede og var en legemliggørelse af den onde magt, der blev så kraftigt angrebet i Lille Betlehem, og som hendes egne synder med hensyn til teater og østers nu gjorde så lystig og glubende.

Kit, der skriftligt var blevet underrettet om sin moders tilbagekomst, ventede på hende på diligencekontoret, og hans forbavelse blev stor, da han så Quilps velkendte ansigt skotte ud over kuskens skulder ligesom en for alle andres øjne usynlig dæmons.

"God dag, Christopher," brægede dværgen ned fra vognhimlen. "Alt godt og vel? Moder er indeni."

"Men moder, hvorledes er han kommet her?" hviskede Kit.

"Jeg ved ikke, hvorledes eller hvorfor han kom, min dreng," svarede mrs. Nubbles, medens hun med sin søns hjælp steg ud; "men han har ikke gjort andet hele den velsignede dag igennem end at skræmme mig fra mine syv sanser."

"Har han?" udbrød Kit.

"Du skulle ikke tro det, men sig ikke et ord til ham; for jeg tror virkelig ikke, at han er et menneske. Stille! Vend dig ikke om, som om jeg talte om ham; men han skeler nu rent forskrækkeligt ad mig i lygteskæret."

Trods sin moders formaning vendte Kit sig pludselig om for at se efter. Quilp stirrede blidt på stjernerne, aldeles fordybet i himmelske betragtninger.

"Åh, han er den snedigste person, man kan tænke sig!" udbrød mrs. Nubbles. "Men kom med. Tal for alt i verden ikke til ham."

"Jo, jeg vil, moder. Hvad er det for en snak? Hør, sir –"

Quilp lod, som om han studsede, og så sig smilende om.

"Kan De ikke lade min moder være i fred, hvad?" sagde Kit. "Hvor tør De plage en stakkels kone og gøre hende ulykkelig, som om der ikke var nok, der kunne gøre hende det, foruden Dem? Skammer De Dem ikke over Dem selv, De lille uhyre?"

"Uhyre?" sagde Quilp ved sig selv med et smil. "Den styggeste dværg, man noget sted kan få at se for en penny – uhyre – ah!"

"Kommer De oftere med nogen af Deres uforskammetheder imod hende," vedblev Kit, idet han tog hatteæsken på nakken, "så tåler jeg det ikke; det vil jeg sige Dem, mr. Quilp. De har ingen ret dertil; for vi har aldrig gjort Dem noget. Det er ikke første gang, og hvis De plager og forskrækker hende oftere, nøder De mig – skønt det ville gøre mig ondt for Deres lille krops skyld – til at give Dem en dragt prygl."

Quilp svarede ikke et ord, men gik Kit så tæt ind på livet, at hans øjne kun var to tommer fra hans ansigt, stirrede på ham, trådte derpå et lille stykke tilbage uden at vende sit blik bort, nærmede sig atter, trådte atter tilbage og blev således ved en halv snes gange ligesom et hoved ved en forevisning af skyggebilleder. Kit blev stående, som om han hvert øjeblik ventede et angreb; men da han mærkede, at det ikke blev til noget med alle disse fagter, knipsede han med fingrene og gik sin vej, idet hans moder trak ham med sig, så hurtigt hun kunne, og selv midt under hans fortællinger om lille James og barnet så sig tilbage over skulderen for at se, om Quilp ikke fulgte dem.

Kits moder kunne have sparet sig den ulejlighed at se sig så ofte tilbage; for intet var fjernere fra Quilps tanker end at forfølge hende og hendes søn og forny det klammeri, under hvilket de var skiltes. Han gik sin vej, idet han af og til fløjtede nogle brudstykker af en melodi og traskede med det roligste og mest fattede ansigt ganske fornøjet hjemad, idet han undervejs godtede sig ved tanken om den frygt og rædsel, der sandsynligvis havde overfaldet mrs. Quilp, som, da hun intet havde hørt fra ham i hele tre dage og to nætter og ikke i forvejen var blevet underrettet om hans bortrejse, nu utvivlsomt var halvt afsindig og dånedede hvert øjeblik af ængstelse og sorg.

Denne morsomme sandsynlighed stod så ganske i samklang med dværgens stemning og morede ham i den grad, at han undervejs lo, så tårerne trillede ham ned ad kinderne; ja mere end én gang gav han, når han var i en sidegade, sin henrykkelse luft i et skingrende skrig, som, idet det vældigt forfærdede en eller anden fodgænger, der gik foran ham og mindst ventede sligt, forøgede hans lystighed og gjorde ham mærkværdig munter og let om hjertet.

Da Quilp i denne glade stemning var kommet til Tower Hill, forekom det ham, idet han skottede op til sit eget dagligstuevindue, som om han så mere lys, end der plejer at være i et sorgens hus. Da han gik nærmere og lyttede opmærksomt, kunne han høre forskellige stemmer i ivrig samtale, blandt hvilke han ikke alene kunne skelne sin kones og svigermoders, men også mandfolkerøster.

"Ha," udbrød den skinsyge dværg, "hvad er dette? Tager de mod sådanne gæster, når jeg er borte?"

En kvalt hosten oppefra var svaret. Han følte i sin lomme efter gadedørsnøglen; men den havde han glemt. Der var altså intet andet for end at banke på døren.

"Lys på gangen?" sagde Quilp, idet han kiggede igennem nøglehullet. "En ganske sagte banken, og med Deres tilladelse, mylady, skal jeg nok komme bag på Dem. Til sagen da!"

På et meget sagte slag kom der ikke svar indefra. Men efter et nyt slag med dørhammeren, der ikke var stærkere end det første, blev døren lukket sagte op af drengen fra pladsen, som Quilp øjeblikkelig kneblede med den ene hånd og trak ud på gaden med den anden.

"De kvæler mig jo," hviskede drengen. "Slip mig, siger jeg."

"Hvem er deroppe, din hvalp?" spurgte Quilp i samme tone. "Sig det, men tal ikke for højt, eller jeg kvæler dig for ramme alvor."

Drengen kunne kun pege op mod vinduet og svare med en undertrykt fnisen, der vidnede om et så inderligt velbehag, at Quilp atter greb ham i struben og måske havde ført sin trussel ud i livet eller i det mindste gjort meget gode fremskridt mod dette mål, hvis ikke drengen behændigt havde snoet sig fra ham og forskanset sig bag den nærmeste lygtepæl, hvorved hans herre, efter nogle frugtesløse forsøg på at gribe ham i håret, nødsagedes til at indlade sig på en parlamentering.

"Vil du svare?" sagde han. "Hvad går der for sig deroppe?"

"De vil jo ikke lade mig tale. De – ha, ha, ha! De tror, at De er – at De er død. Ha, ha, ha!"

"Død!" udbrød Quilp og brast selv i en barsk latter. "Nej virkelig? Tror de virkelig det, din hvalp?"

"De tror, at De er – er druknet," svarede drengen, hvis ondskabsfulde natur havde fået en stærk tilsætning af hans herres. "De blev sidst set oppe på bolværket på pladsen, og nu tror de, at De er faldet i vandet, ha, ha, ha!"

Udsigten til under så fornøjelige omstændigheder at optræde som spejder og skuffe dem alle ved at gå lyslevende ind i stuen voldte Quilp større glæde, end den største gunst af lykken ville have vakt hos ham. Han kildredes ikke mindre end hans håbefulde assistent, og de stod begge nogle sekunder og grinede og gispede og virrede med hovedet ad hinanden, hver på sin side af lygtepælen, som et par kinesiske afgudsbilleder.

"Ikke et ord," sagde Quilp, idet han listede sig på tåspidserne hen til døren. "Ikke en lyd, ikke så meget som et knirkende bræt eller en snublen over et spindelvæv. Druknet, hvad, mrs. Quilp? Druknet!"

Med disse ord pustede han lyset ud, skubbede sine sko af og famlede sig op ad trappen, mens hans unge ven blev tilbage i en henrykkelse af kolbøtter.

Da sovekammerdøren ud til trappegangen ikke var lukket i lås, smuttede Quilp derind og stillede sig bag døren mellem dette værelse og dagligstuen. Da den stod på klem for at gøre de to værelser mere luftige og havde en meget bekvem sprække – som han ofte havde brugt i spejdende øjemed, ja endog gjort større med sin lommekniv – satte dette ham i stand til ikke alene at høre, men også tydeligt at se alt, hvad der foregik.

Med øjet ved sprækken opdagede han Brass ved bordet med pen, blæk og papir, og kurveflasken – hans egen kurveflaske og

hans egen gamle jamaicarom – på rede hånd tillige med varmt vand, duftende citroner, hugget sukker og alt andet fornødent tilbehør. Af disse udvalgte stoffer havde Brass, ingenlunde følelsesløs for deres krav på hans opmærksomhed, lavet sig et vældigt glas glohed punch, som han netop i dette øjeblik rørte rundt i med en teske og så på med blikke, i hvilke et mat skin af følsom sorg kun kæmpede svagt med en mild, hyggelig glæde. Ved samme bord, med albuerne støttet på det, sad mrs. Jiniwin, idet hun ikke som hun plejede på en tyvagtig måde nippede med teskeer af andre folks punch, men tog dybe drag af sin egen pokal, mens hendes datter – vel ikke bogstavelig talt med aske på hovedet og sækkelærred på ryggen, men dog med et meget sømmeligt og passende sorgfuldt udseende – lå i en lænestol og dulmede sin smerte med et mindre kvantum af den samme lindt flydende væske. Endvidere var der et par bådførere til stede, som holdt nogle af den slags maskiner, der kaldes søgere, imellem sig; endog disse karle havde hver fået et stift glas, og da de drak med stort velbehag og af naturen havde et rød næset, finnet, lystigt ydre, blev det afgjorte præg af hyggelighed, som var den største ejendommelighed ved selskabet, snarere større end mindre ved deres nærværelse.

"Gid jeg kunne forgifte den kære gamle dames romtoddy," mumlede Quilp, "så vil jeg gerne dø."

"Ak," sagde Brass, idet han brød tavsheden og med et suk vendte øjnene op mod loftet, "hvem ved, om han ikke i dette øjeblik skuer ned på os? Hvem ved, om han ikke iagttager os fra – fra et eller andet sted og ser på os med et årvågent øje! Åh Gud!"

Her standsede Brass for at drikke halvdelen af sin punch og fortsatte derpå, idet han med et vemodigt smil så på den anden halvdel, mens han talte.

"Jeg kan næsten forestille mig," sagde sagføreren og rystede på hovedet, "at jeg ser hans øjne glimte nede på bunden af mit glas. Hvornår får vi nogen sinde mere hans lige at se? Aldrig, aldrig! I det ene minut er vi her" – her holdt han bægeret op for sine øjne – "i det næste er vi nede" – nu slubrede han dets indhold i sig og slog sig udtryksfuldt et lille stykke neden for brystet – "i den tavse grav. At tænke sig, at jeg skulle drikke hans egen rom! Det forekommer mig som en drøm!"

Utvivlsomt for at overtøge sig om sin stillings virkelighed skød Brass sit bæger over til mrs. Jiniwin for at få det fyldt igen, og vendte sig derpå om mod de ventende bådførere.

"Deres søgen har altså været forgæves?"

"Ja aldeles. Men kommer han i det hele nogen sinde for en dag igen, tror jeg vist, at han i morgen ved ebбетid driver i land et eller andet sted nede ved Greenwich – hvad, kammerat?"

Den anden var enig med ham heri og sagde, at han ventedes nede ved hospitalet, og at flere pensionister var rede til at modtage ham, når han indfandt sig.

"Da er der intet andet tilbage for os end at finde os i vor skæbne og vente," sagde Brass. "Det ville være en trøst at få fat i hans lig, en sørgelig trøst."

"Ja unægtelig," ytrede mrs. Jiniwin hastigt; "havde vi det bare, ville vi være fuldkommen sikre."

"Men nu til annoncen med hans signalement," sagde Brass og tog sin pen. "Det er en tungsindig glæde at genkalde sig hans træk. Med hensyn til hans ben –"

"Da var de unægtelig skæve," sagde mrs. Jiniwin.

"Finder De virkelig, at de var skæve?" sagde Brass i en indsmigrende tone. "Jeg synes at se dem komme op ad gaden meget langt fra hinanden i nankins benklæder der er krøbet lidt op og uden stropper. Ak, i hvilken tåredal lever vi ikke! Skal vi altså sætte skæve?"

"Jeg synes også, at de var det lidt," indskød mrs. Quilp med et suk

"Skæve ben," sagde Brass og skrev, medens han talte. "Stort hoved, lav af vækst, skæve ben –"

"Meget skæve," mente mrs. Jiniwin.

"Vi vil ikke sætte meget skæve," sagde Brass fromt. "Lad os ikke være hårde mod den afdødes svagheder. Han er gået derhen, frue, hvor der aldrig vil være tale om hans ben. Vi vil lade os nøje med skæve."

"Jeg troede, at det var Dem sandheden om at gøre," sagde den gamle dame.

"Gud velsigne dine øjne, hvor jeg elsker dig!" mumlede Quilp "der er hun igen. Intet andet end punch!"

"Dette er et arbejde," sagde sagføreren, idet han lagde pennen fra sig og tømte sit glas, "som synes at fremstille ham for mine øjne, ligesom genfærdet af Hamlets fader, i de selvsamme klæder, han gik med til hverdag. Hans frakke, hans vest, hans sko og strømper, hans bukser, hans hat, hans vittighed og lune, hans patos og hans paraply, alt fremstiller sig for mig ligesom syner fra min ungdom. Hans linned, som altid var af en ejendommelig farve; for det var nu engang et indfald af ham – hvor tydeligt ser jeg ikke hans linned!"

"De skulle hellere passe Deres arbejde," sagde mrs. Jiniwin utålmodigt.

"De har ret; sorgen bør ikke stivne vore nerver. Tør jeg bede Dem om lidt mere af dette? Der opstår nu et spørgsmål om hans næse."

"Flad," sagde mrs. Jiniwin.

"Krum!" skreg Quilp, idet han stak hovedet ind ad døren og med sin knyttede næve slog sig på den omtalte legemsdel.

"Krum, De heks. Kan De se den? Kalder De den flad? Gør De? Hvad?"

"Åh, det er herligt, herligt!" råbte Brass alene af vanens magt. "Fortræffeligt! Hvor han er ypperlig! Han er en meget mærkelig mand – så fuld af påfund! Hvor han forstår at overraske folk!"

Quilp ænsede aldeles ikke disse komplimenter, lige så lidt som det tvivlende og forskrækkede ansigt, som sagføreren efterhånden satte op, eller at hans svigermoder og kone gav sig til at skrigе, idet den første løb ud af stuen, og mrs. Quilp faldt i afmagt. Med øjnene fæstet på Brass gik han hen til bordet, hvor han begyndte at tømme hans glas, og gik derpå regelmæssig rundt, indtil han havde tømt de andre to, hvorpå han tog kurveflasken og knugede den under sin arm, medens han stirrede på sagføreren med en meget mærkelig skelen.

"Endnu ikke, Sampson," sagde Quilp. "Endnu ikke!"

"Åh, det er meget godt!" udbrød Brass, idet han genvandt sit mod en smule. "Ha, ha, ha! Umådelig godt! Der findes ikke én levende mand, der kunne spille den rolle således. En meget vanskelig rolle. Men han har et sådant forbavsende overflod af lune, sådan et forbavsende overflod!"

"God nat," sagde dværgen med et meget sigende nik.

"God nat, sir," udbød sagføreren, mens han langsomt trak sig tilbage hen mod døren. "Det er virkelig en morsom hændelse. Ha, ha, ha! Så komisk, så grundkomisk!"

Efter at have ventet, til Brass' udbrud havde tabt sig i det fjerne – for han vedblev at lade dem strømme ud hele vejen ned ad trappen – nærmede Quilp sig de to mænd, der endnu tøvede i en slags dum forbavselse.

"Har De søgt i floden hele dagen?" sagde dværgen, idet han med den største høflighed holdt døren åben.

"Og i går med, sir."

"Gud, hvilken ulejlighed De har haft! De må gerne beholde alt, hvad De finder på – på liget. God nat!"

Mændene så på hinanden, men havde åbenbart ingen lyst til for øjeblikket at drøfte sagen nøjere og luskede ud af stuen. Efter så hurtigt at være blevet dem kvit lukkede Quilp døren i lås, og mens han endnu knugede kurveflasken ind til sig med korslagte arme og skuldrene trukket op i vejret, stod han og så på sin sanseløse kone ligesom en nattemare, der var steget af sin hest.

Ægteskabelige uenigheder forhandles i almindelighed imellem de pågældende i skikkelse af dialoger, hvoraf damen tager rigelig halvdelen på sin part. Mr. og mrs. Quilps tvistigheder udgjorde imidlertid en undtagelse fra denne regel, idet alt, hvad der blev sagt, indskrænkede sig til en lang enetale fra herrens side med måske nogle få undskyldende ytringer fra damens, der dog ikke strakte sig ud over et skælvende, med lange mellemrum og i en underdanig og ydmyg tone udtalt, enstavelsesord. Ved nærværende lejlighed dristede mrs. Quilp sig i lang tid ikke engang til at indlade sig på dette blide forsvar, men sad, efter at hun var kommet til sig selv igen, i tårefuld tavshed og hørte sagtnodigt på sin herres og mesters bebrejdelser.

Og disse foretog Quilp også med den største livlighed og hurtighed og med så mange forvridninger af lemmer og ansigtstræk, at endog hans kone, skønt ganske godt kendt med hans færdighed i disse henseender, var nær ved at gå fra forstanden af skræk. Men jamaicarommen og glæden over at have forvoldt en bitter skuffelse kølede efterhånden Quilps harme, der fra at have været sydende hed, dalede langsomt ned til det skæmtende eller klukkende punkt, på hvilket den blev stående.

"Du troede altså, at jeg var død og borte, hvad?" sagde han.

"Du troede, du var enke, hvad? Ha, ha, ha, din tøjte!"

"Ja, Quilp, jeg er meget nedtrykt –"

"Hvem tvivler på det?" udbrød dværgen. "Ja, det er du ganske vist. Hvem tvivler på, at du er meget nedtrykt?"

"Jeg mener ikke over, at du er kommet levende og frisk og vel tilbage," sagde hans kone, "men over, at jeg kunne komme på den tro. Jeg er glad ved at se dig, Quilp, det er jeg sandelig."

Sandt at sige, syntes mrs. Quilp virkelig at være en hel del gladere ved at se sin herre, end man kunne have ventet, og lagde en interesse for hans velbefindende for dagen, som, alt vel overvejet, var noget uforklarlig. På Quilp gjorde denne omstændighed imidlertid intet indtryk, uden for så vidt den bragte ham til med diverse triumferende og spottende grin at knipse med fingrene tæt ved sin kones øjne.

"Hvor kunne du rejse så langt bort uden at sige mig et eneste ord derom eller lade mig høre fra dig?" spurgte den stakkels lille kone hulkende. "Hvor kunne du være så grusom, Quilp?"

"Hvor jeg kunne være så grusom? Fordi jeg var i humør til det. Og i det samme humør er jeg endnu. Jeg er grusom, når jeg får lyst til at være det. Jeg tager bort igen."

"Åh nej!"

"Jo. Jeg tager bort nu lige på stedet. Jeg agter, når det indfald kommer over mig, at bo nede på pladsen – i kontoret – og leve som en lystig ungkarl. Du var enke i håbet, men jeg," skreg dværgen, "jeg vil være ungkarl for alvor."

"Det kan ikke være din mening, Quilp," hulkede hans kone.

"Jeg siger dig," sagde dværgen, jublende over sin plan, "at jeg vil være ungkarl, en overgiven ungkarl, og jeg vil have min ungkarlebolig nede i kontoret, og kom det nær, hvis du tør, på de tider. Og pas på, at jeg ikke kommer bag på dig igen i et eller andet uheldigt øjeblik; for jeg skal holde øje med dig og komme og gå som en muldvarp eller en væsel. Tom Scott – hvor er Tom Scott?"

"Her!" råbte drengens stemme, da Quilp stødte vinduet op.

"Vent dernede, hvalp, du skal bære en ungkarls vadsæk. Gør den i stand, mrs. Quilp, og bank den kære gamle dame op, for at hun kan hjælpe dig; bank hende op. Halløj der! Halløj!"

Med disse ord tog Quilp ildrageren, og idet han ilede hen til den gamle dames sovekammer, bankede han på døren med den, indtil hun vågnede af skræk og troede, at hendes kærlige svigersøn ville myrde hende til tak for hans ben, som hun havde bagtalt. Gennemtrængt af denne tanke var hun ikke så snart blevet rigtig vågen, førend hun gav sig til at skrigе; og hun havde styrtet sig ud ad vinduet og ned gennem naboens taglugе, hvis hendes datter ikke var ilet til for at bringe hjælp. Noget roligere ved at høre om den tjeneste, hun skulle yde, indfandt mrs. Jiniwin sig, iført en slåbrok, og moder og datter, der begge skælvede af frygt og kulde – for det var allerede langt ud på natten – adlød i ydmyg tavshed Quilps befalinger. For til så meget des større glæde for dem at trække sine forberedelser i langdrag, førte denne excentriske herre tilsyn med indpakningen af sin garderobe, og da han hertil egenhændigt havde føjet en tallerken, kniv, gaffel og ske, et par kopper og andre lignende små husholdningssager, snørede han vadsækken til, tog den på nakken og marcherede så virkelig bort uden at sige et eneste ord og med kurveflasken, som han intet øjeblik havde sat fra sig, stadig knuget ind under sin arm. Efter at have overgivet sin tungere byrde til Tom Scotts varetægt, taget sig en dram af flasken til opmuntring for sig selv og givet drengen et dunk i hovedet med den som en lille forsmag for ham, gik Quilp sindigt foran ned til pladsen, som han nåede imellem klokken tre og fire om morgenen.

"Hyggeligt!" sagde Quilp, da han havde famlet sig frem til sit bræddekontor og lukket døren op med en nøgle, han altid bar hos sig. "Yndigt, hyggeligt! Kald på mig klokken otte, hvalp."

Uden nogen videre afsked eller forklaring snappede han vadsækken, lukkede døren for næsen af sin tjener og klatrede op på pulten, hvor han rullede sig sammen som et pindsvin i en gammel sømandsfrakke og straks faldt i søvn.

Da Quilp næste morgen var blevet vækket – og vækket med møj på grund af sine nylig overståede møjsommeligheder – befalede han Tom Scott at tænde op ude i gården med nogle stykker gammelt tømmer og koge kaffe til frokost, idet han til måltidets bedre forsyning overgav ham nogle småpenge til indkøb af friskt brød, smør, sukker, røgede sild og andre husholdningsartikler, så at et velsmagende måltid kort efter dampede på bordet. Med denne substantielle vederkvægelse gjorde dværgen sig af hjertens grund til gode, og idet han følte sig særdeles veltilfreds med denne fri og sigøjneragtige levemåde – hvilket han ofte havde tænkt sig som et middel til at skaffe sig en behagelig frihed for ægteskabets tvang og holde mrs. Quilp og hendes moder i uophørlig spænding og ængstelse – gav han sig i lag med at udbedre sit tilflugtssted og gøre det bekvemmere og mageligere.

Derfor gik han hen til et sted der i nærheden, hvor slige sager solgtes, og købte sig en brugt køje, som han fik hængt på skibsmaner op under loftet i kontoret. I denne samme mugne kahyt lod han ligeledes en gammel skibskakkelovn sætte op, hvis rustne rør førte røgen ud igennem taget; og da disse indretninger var bragt i stand, så han på dem med usigeligt velbehag.

"Jeg har fået mig et landsted ligesom Robinson Crusoe," sagde han og så på sine herligheder, "et ensomt, afsondret, øde, øagtigt sted, hvor jeg kan være alene, når jeg har noget at gøre, og være sikker for enhver spejder og lurer. Ingen andre i nærheden af mig end rotterne, og det er nogle pæne, forsigtige, hemmelighedsfulde fyre. Jeg vil være så lystig som en ål imellem disse godtfolk. Jeg vil se mig om efter en, der ligner Christopher, og forgive den – ha, ha, ha! Men forretningerne – forretningerne må ikke glemmes for glæden, og tiden er virkelig fløjet denne morgenstund!"

Efter at have pålagt Tom Scott at vente på hans tilbagekomst og ikke stå på hovedet eller slå kolbøtter eller så meget som gå på hænderne i mellemtiden under straf af langsomme pinsler, kastede dværgen sig i en båd og lod sig sætte over til den anden side af floden. Herpå gik han videre til fods og kom til Swivellers sædvanlige restauration i Bevis Marks, netop som denne satte sig til sin middagsmad i den mørke spisestue.

"Dick," sagde dværgen, idet han stak hovedet ind ad døren, "min kæledægge, min elev, min øjesten, hejda, hejda!"

"Nå, er De der?" svarede Swiveller. "Hvorledes har De det?"

"Hvorledes har Dick det?" spurgte dværgen. "Hvorledes har skriverstandens creme det?"

"Temmelig surt; begynder at blive noget ostet."

"Hvad er der i vejen?" sagde dværgen og kom nærmere. "Har Sally været unådig? "Af alle raske piger er ingen som" – hvad, Dick?"

"Ganske vist," svarede Swiveller, idet han spiste sin mad med stor alvor, "ingen som hun. Hun er privatlivets sfinks, Sally B."

"De er i dårligt humør," sagde Quilp, idet han tog sig en stol.
"Hvad er der i vejen?"

"Lovkyndigheden holder jeg ikke af. Den er ikke fugtig nok, og jeg er for bundet ved den. Jeg har tænkt på at løbe min vej."

"Pyt!" sagde dværgen. "Hvor vil De løbe hen?"

"Det ved jeg ikke. Vel sagtens til Highgate. Klokkerne vil måske spille op til et: "Vend om, Swiveller, lordmayor i London." Whittingtons fornavn var Dick. Jeg ville ønske, at kattene var sjældnere."

Quilp så på sin kammerat med et par øjne, der var spilet op med et komisk, nysgerrigt udtryk, og ventede tålmodigt på hans yderligere forklaring. Swiveller syntes imidlertid ikke at have hastværk med at indlade sig på dette, eftersom han holdt et meget langt måltid i den dybeste tavshed og til sidst skubbede sin tallerken fra sig, kastede sig tilbage i stolen, lagde armene over kors og stirrede sørgmodigt på kaminen, hvor nogle cigarstumper brændte på egen hånd og udbredte en vellugtende duft.

"De har måske lyst til en bid kage?" sagde Dick omsider til dværgen. "Den er ganske til Deres tjeneste, og det bør den også være, da De selv har lavet den."

"Hvad mener De?" sagde Quilp.

Swiveller svarede ved at tage en lille og meget fedtet pakke op af lommen, hvorpå han langsomt åbnede den og fremviste en lille skive svesketærte, der så i højeste grad ufordøjelig ud og var omgivet af en halvanden tomme bred rand af sukker.

"Hvad tror De, at dette er for noget?" spurgte han.

"Det ser ud som et stykke bryllupskage."

"Og af hvis tror De, det er?" spurgte Swiveller, idet han med en frygtelig ro gned sig på næsen med bagværket. "Af hvis?"

"Da vel ikke –"

"Jo, netop. De behøver ikke at nævne hendes navn; der findes ikke længere et sådant navn. Hendes navn er nu Cheggs, Sofie Cheggs. *"Dog elsked' jeg som ingen, der ej var rent aflægs, og hjertet aldrig glemmer den mø, som nu er Cheggs".*"

Med denne heldige tillempning af en folkesang efter de sørgelige omstændigheder ved hans egen historie lagde Swiveller pakken sammen igen og trykkede den ganske flad imellem hænderne, stak den ind på brystet, knappede frakken til over den og lagde armene over kors over det hele.

"Nu er De vel rigtig fornøjet," sagde Dick, "og Fred med, håber jeg. I var lige gode om ulykken, og jeg håber, at I synes om den. Dette er den triumf, jeg skulle fejre, ikke sandt? Den ligner den gamle engelskdans af det navn, hvori der er to herrer og én dame, og den ene får hende og den anden ikke, men kommer hinkende bagefter for at gøre turen fuldstændig. Men sådan er skæbnen, og min er en knuser!"

Quilp skjulte sin hemmelige glæde over Swivellers nederlag og valgte det sikreste middel til at trøste ham ved at ringe på klokken og forlange et forråd af rosenfarvet vin – det vil sige af dens sædvanlige repræsentant – som han skænkede op med stor iver, idet han opfordrede Swiveller til at drikke forskellige skåler med sig til forhånelse af Cheggs og til lovprisning af ungkarles lyksalighed. Idet Swiveller tænkte på, at ingen kan undgå sin skæbne, gjorde de et sådant indtryk på ham, at hans humør på kort tid bedredes, så at han blev i stand til at fortælle dværgen om modtagelsen af kagen, der var blevet bragt til Bevis

Marks af de to tilbageværende misses Wackles i egne personer og afleveret ved kontordøren under megen fnisen og munterhed.

"Ha," sagde Quilp, "snart kommer turen til Dem til at fnise! Men det er sandt – De nævnte den unge Trent – hvor er han?"

Swiveller forklarede, at hans hæderlige ven nylig havde fået en ansvarsfuld stilling i et vandrende spillehus og for øjeblikket var fraværende på en professionel rundrejse blandt Storbritanniens forvovne ånder.

"Det er uheldigt," sagde dværgen; "for jeg er, egentlig talt, kommet for at spørge Dem om ham. Der er faldet mig noget ind, Dick; Deres ven heroppe –"

"Hvilken ven?"

"På første sal."

"Nå?"

"Deres ven på første sal, Dick, kender ham måske."

"Nej han gør ikke," sagde Swiveller og rystede på hovedet.

"Nej, det er også sandt; for han har ikke set ham; men hvis vi bragte dem sammen, hvem ved da, om ikke Fred, når han er blevet passende forestillet, næsten kunne passe lige så godt i hans kram som lille Nell eller hendes bedstefader – hvem ved, om det ikke kunne gøre den unge fyrs lykke, og Deres gennem ham, hvad?"

"Ja, sagen er, ser De," sagde Swiveller, "at de allerede er blevet bragt sammen."

"Er de!" udbrød dværgen og så mistroisk på sin staldbroder. "Ved hvis hjælp?"

"Ved min," svarede Dick lidt forvirret. "Fortalte jeg Dem det ikke, da De sidst var hos os på kontoret?"

"Nej, det ved De godt, De ikke gjorde."

"De har ret; nej, det gjorde jeg ikke heller, nu husker jeg det. Jo, jeg havde bragt dem sammen samme dag. Det var efter Freds forslag."

"Hvad kom der ud af det?"

"Åh, i stedet for at min ven skulle briste i gråd, da han fik at vide, hvem Fred var, omfavne ham ømt og sige ham, at han var hans bedstefader eller bedstemoder – hvilket vi fuldt og fast ventede – gerådede han i et frygteligt raseri, skældte ham ud for alt det, der var til; sagde, at det for en stor del var hans skyld, at lille Nell og hendes bedstefader var blevet bragt til tiggerstaven; gjorde ikke ringeste mine til at byde os noget at drikke – og kastede os så godt som på døren."

"Det var sært," sagde dværgen grublende.

"Det samme sagde vi også til hinanden dengang," svarede Dick koldblodigt; "men sandt er det."

Quilp blev åbenbart overrasket af denne efterretning, som han i nogen tid grublede over i skummel tavshed, mens han ofte fæstede sine øjne på Swivellers ansigt og nøje iagttog dets udtryk. Da han imidlertid ikke deri kunne læse nogen yderligere underretning eller noget, som kunne få ham til at tro, at han havde løjet, og da Swiveller sukkede dybt og åbenbart begyndte at blive vemodig ved tanken om mrs. Cheggs, hævdede dværgen snart mødet og tog afsked, idet han overlod den ulykkelige til hans egne tungsindige grublerier.

"Er de blevet bragt sammen, hvad?" sagde dværgen, mens han gik ned ad gaden. "Min ven har tilsneget sig forspring for mig. Det nytter ham intet og har derfor ikke stort at sige; men hensigten var der. Det glæder mig, at han har mistet sin

kæreste. Ha, ha, ha! Det tossehoved må ikke forlade lovkyndigheden lige med det første. Jeg er sikker på ham der, hvor han er, hvis jeg vil bruge ham i mine egne øjemed, og desuden er han, uden at vide af det, en god spion hos Brass og fortæller mig, når han sidder ved glasset, alt, hvad han hører og ser. Du er mig nyttig, Dick, og koster mig kun lidt, undtagen en smule traktering en gang imellem. Jeg er ikke vis på, om det ikke inden ret lang tid kunne være umagen værd at sætte sig i kridthuset hos den fremmede ved at meddele ham dine planer mod barnet; men for øjeblikket vil vi med din tilladelse vedblive at være de bedste venner af verden."

Mens han spekulerede således og gispede på sin ejendommelige måde, lod han sig atter sætte over Themsen og lukkede sig inde i sin ungkarlebolig, der, fordi det nylig indrettede ildsted afsatte røgen inde i stuen uden at føre noget af den bort, ikke var fuldt så behagelig, som mere kræsne mennesker kunne have ønsket. Men i stedet for at dværgen skulle være misfornøjet med sit ny opholdssted, var sådanne ulemper tværtimod efter hans smag, hvorfor han, efter at have spist et yppigt middagsmåltid, som han lod hente fra værtshuset, tændte sin pibe og røg om kap med kakkelovnen, indtil der ikke kunne ses andet gennem tågen end et par rødrandede øjne og undertiden et svagt glimt af hans hoved og ansigt, når han under et heftigt anfald af hoste satte røgen i bevægelse og spredte de tunge hvirvler, hvoraf de omtalte legemsdele blev formørket. I denne atmosfære, der uden tvivl ville have kvalt ethvert andet menneske, tilbragte Quilp velfornøjet aftenen, idet han hele tiden trøstede sig med piben og kurveflasken og af og til opmuntrede sig med en melodisk

hylen, der skulle forestille sang, men ikke havde den fjerneste lighed med noget som helst brudstykke af nogen af mennesker opfundet instrumental- eller vokalmusik. Således underholdt han sig til midnat, da han såre veltilfreds krøb i sin køje.

De første lyde, som ramte hans øre om morgenen, da han lukkede øjnene halvt op og ved at se sig så usædvanlig tæt oppe under loftet fattede en uklar forestilling om, at han i nattens løb måtte være blevet forvandlet til en spyflue, var en kvalt hulken og græden inde i værelset. Ved at kigge forsigtigt ud over køjen opdagede han mrs. Quilp, som han, efter i nogen tid stiltiende at have gloet på hende, bragte til at fare sammen ved pludselig at skråle:

"Halløj!"

"Åh, Quilp!" udbrød hans stakkels lille kone og så op. "Hvor du gjorde mig forskrækket!"

"Det var også min hensigt, din tøjte. Hvad vil du her? Jeg er jo død, ikke sandt?"

"Åh, kom hjem, kom dog hjem," sagde mrs. Quilp hulkende; "vi skal aldrig gøre det mere, og det var jo dog ikke andet end en fejltagelse, der hidrørte fra vor længsel."

"Fra jeres længsel?" grinede dværgen. "Ja vist, det ved jeg nok, fra jeres længsel efter min død. Jeg skal nok komme hjem, når jeg får lyst, siger jeg dig. Jeg skal komme hjem, når jeg får lyst, og gå igen, når jeg vil. Jeg vil være som en lygteemand, snart hist og snart her, stadig danse omkring jer, vise mig, når I mindst venter det, og holde jer i uafbrudt uro og spænding. Skrub nu af!"

Mrs. Quilp vovede kun at gøre en bønfoldende bevægelse.

"Nej, siger jeg," råbte dværgen, "nej! Hvis du vover at komme her oftere, uden at der er sendt bud efter dig, vil jeg holde hunde her på pladsen, som skal gø og bide; jeg vil indrette kunstige fælder til at fange fruentimmere i; jeg vil lægge selvskud, som går af, så snart du træder på snorene, og skyder dig i lutter små stykker. Gå nu din vej!"

"Tilgiv mig; kom hjem," bad hans kone indtrængende.

"Ne-e-nej!" brølede Quilp. "Ikke førend jeg selv finder for godt. Så skal jeg komme hjem, så ofte jeg lyster, uden at gøre nogen regnskab for min kommen og gåen. Ser du døren derhenne? Gå!"

Quilp udtalte denne sidste befaling med så kraftig en stemme og ledsagede den desuden med så pludselig en bevægelse, der tydede på, at han kunne få i sinde at springe ud af køjen og med nathue på bære sin kone hjem igen gennem gaderne, at hun fløj af sted som en pil. Hendes værdige husbond strakte hals og anstrengte sine øjne, indtil hun var kommet over pladsen, hvorpå han, ikke utilfreds med at have haft denne lejlighed til at sætte sin vilje igennem og hævde sin borgs helligdom, brast i en umådelig latter og igen lagde sig til at sove.

Ungkarleboligens venlige og frimodige ejermand vedblev at sove under de samstemmende omgivelser, regn, dynd, snavs, fugtighed, tåge og rotter, til langt op på dagen, hvorpå han, efter at have befalet sin kammertjener Tom Scott at hjælpe sig op og lave frokosten, forlod sit leje og fuldendte sit toilette. Da dette var gjort, og han havde spist, gik han atter til Bevis Marks.

Denne gang gjaldt besøget ikke Swiveller, men hans ven og principal Brass. Begge var de imidlertid ude, og heller ikke var lovkyndighedens liv og lys, miss Sally Brass, på sin post. At de alle tre havde forladt kontoret, bekendtgjordes for alle ved hjælp af et med Swivellers håndskrift skrevet stykke papir, der var bundet til klokkestrengen og, idet det ikke gav læseren nogen tråd med hensyn til, hvilken tid på dagen det var blevet sat der, kun meddelte den noget usikre og utilfredsstillende oplysning, at den nævnte herre ville "komme tilbage om en time".

"Der er vel en pige," sagde dværgen og bankede på gadedøren. "Det er der nok."

Temmelig lang tid efter blev døren åbnet, og en spæd stemme tiltalte ham øjeblikkelig med: "Åh, vær så god og giv mig et kort eller en besked!"

"Hvad for noget?" sagde dværgen og så forbavset på den lille tjenestepige.

Hertil svarede barnet med de samme udtryk, hun havde brugt under sin første samtale med Swiveller: "Åh, vær så god og giv mig et kort eller en besked."

"Jeg vil skrive en billet," sagde dværgen og smuttede forbi hende ind i kontoret; "glem ikke at give din herre den, så snart

han kommer hjem." Derpå klatrede Quilp op på en høj stol for at skrive billetten, mens den lille tjenestepige, omhyggeligt afrettet til sådanne tilfælde, stod og passede på med opspilede øjne, rede til, såfremt han tilegnede sig så meget som en oblat, at fare ud på gaden og kalde på politiet.

Mens Quilp lagde sin billet – der snart var skrevet, da den var ganske kort – sammen, mødte han den lille tjenestepiges blik og så længe og alvorligt på hende.

"Hvorledes har du det?" sagde dværgen, idet han med rædsomme ansigtsfordrejelser vædede en oblat.

Forskrækket, måske over hans minespil, gav den lille tjenestepige intet hørligt svar, men bevægelsen af hendes læber viste, at hun ved sig selv gentog den tidligere formular.

"Er de slemme imod dig? Er din frøken en tyrk?" spurgte Quilp.

Til svar på dette sidste spørgsmål snerpede den lille tjenestepige med et uendelig listigt, men tillige frygtsomt blik munden ganske tæt sammen og nikkede.

Om der lå noget i den ejendommelige snedighed i denne bevægelse, som fængslede Quilp, eller noget i udtrykket af hendes træk, som af en eller anden grund tiltrak sig hans opmærksomhed, eller om han fandt det morsomt at søge at gøre den lille tjenestepige befippet ved at stirre på hende, nok er det, han støttede albuerne fast mod pulten, trykkede kinderne i vejret med hænderne og så vist på hende.

"Hvor er du fra?" sagde han efter en lang pause og strøg sig om hagen.

"Det ved jeg ikke."

"Hvad er dit navn?"

"Ingenting."

"Vrøvl! Hvad kalder din frøken dig, når hun vil dig noget?"

"En lille satan," sagde barnet.

Disse usædvanlige svar kunne ganske naturligt have fremkaldt nogle flere forespørgsler; men uden at sige ét ord til, vendte Quilp øjnene bort fra den lille tjenestepige og strøg sig endnu mere tankefuldt end før om hagen. Efter at have bukket sig ned over billetten, ligesom for at skrive adressen med den samvittighedsfuldeste og nøjagtigste omhu, gav han sig igen til hemmeligt, men nøje at glo på hende under sine buskede øjenbryn. Udfaldet af denne hemmelige undersøgelse var, at han skyggede for ansigtet med hænderne og lo polisk og lydløst, så at alle årerne i hans hoved svulmede, som om de skulle briste. Han trykkede hatten ned i panden for at skjule sin lystighed og dens virkninger, kastede brevet hen til barnet og gik hastigt sin vej.

Da han atter var kommet ud på gaden, lo han, drevet af en eller anden hemmelig tilskyndelse, holdt sig i siderne og lo atter og atter og søgte at kigge igennem det støvede kældergitter, ligesom for at opfange endnu et glimt af barnet, indtil han blev ganske træt. Omsider vandrede han tilbage til "Ørkenen", der kun lå et bøsseskud fra hans ungkarleresidens og forlangte te til tre personer i bræddelysthuset til om eftermiddagen. Hensigten både med hans vandring og med hans billet havde nemlig været at indbyde miss Sally Brass og hendes broder til et sådant traktement på det nævnte sted.

Det var vel ikke egentlig den slags vejr, hvori folk plejer at drikke te i lysthuse og endnu mindre i lysthuse i en langt fremskreden forfaldenhetstilstand og med udsigt over en stor

flods mudrede bredder ved lavvande. Ikke des mindre var det i dette kostelige tilflugtssted, at Quilp havde bestilt en kold anretning, og under dets revnede og utætte tag var det, at han på den fastsatte tid modtog Sampson og hans søster.

"De er en elsker af naturens skønheder," sagde Quilp med et grin. "Er dette ikke fortryllende, Brass? Det er noget ualmindeligt, så ukunstlet og naturligt, ikke sandt?"

"Ja, det er i sandhed henrivende," svarede sagføreren.

"Koldt?"

"Ne-øj, det finder jeg dog egentlig ikke," svarede Brass med klaprende tænder.

"Måske lidt fugtigt og feberagtigt?"

"Ikke fugtigere, end at man godt kan være munter her," svarede Brass.

"Og Sally?" sagde den henrykte dværg. "Synes hun om det?"

"Hun vil synes bedre om det," svarede den højsindede dame, "når hun får te. Lad os derfor få den uden videre vrøvl."

"Yndige Sally!" udbrød Quilp og åbnede sine arme, som om han ville omfavne hende. "Ædle, fortryllende, overvældende Sally!"

"Han er virkelig en mærkelig mand, ligefrem en troubadour," sagde Brass ved sig selv.

Disse smigrende ytringer udtaltes noget åndsfraværende og tankeløst; for foruden at den ulykkelige sagfører havde en meget slem snue, var han blevet våd ved at gå derhen og ville have bragt et ikke så ganske lille pengeoffer for at have kunnet ombytte sit nuværende råkolde opholdssted med et varmt værelse og tørre sig ved en kraftig ild. Men Quilp, som ved at tilfredsstille sine dæmoniske indfald kunne betale den gæld,

hvori han stod til Sampson for den rolle, denne havde spillet i den sørgescene, hvortil han skjult havde været vidne, så med uendelig fryd disse kendetegn på ildebefindende og fandt i dem en hemmelig fornøjelse, som det yppigste gæstebud ikke kunne have skaffet ham.

Det fortjener tillige, da det oplyser et lille træk i miss Sally Brass' karakter, at siges, at skønt hun for sit eget vedkommende ville have taget "Ørkenens" ubehageligheder meget ilde op og sandsynligvis være gået sin vej, førend teen kom, opdagede hun dog ikke så snart sin broders ildebefindende og ulykkelige tilstand, førend hun viste en bister tilfredsstillelse og begyndte at godte sig på sin ejendommelige måde. Skønt fugtigheden sivede gennem taget og dryppede ned i hovedet på dem, klagede miss Brass dog ikke, men skænkede teen med uforstyrrelig fatning. Quilp satte sig i sin overgivne gæstfrihed på en tom øltønde, roste stedet som det skønneste og hyggeligste i alle tre kongeriger, og idet han løftede sit glas, drak han på, at de snart igen måtte mødes på dette hyggelige sted, idet Brass, mens regnen plaskede ned i hans tekop, gjorde et ynkeligt forsøg på at samle sit mod og give sig udseende af ret at være i sit es, og Tom Scott, der ventede uden for døren under en gammel paraply og jublede af glæde, var nær ved at revne af latter. Imens sad miss Sally Brass, uden at ænse vandet, der dryppede ned på hendes kvindelige person og smukke pynt, roligt ved tebakken og iagttog stiv og barsk og med roligt sind sin broders ulyksalighed. Hun var i sin elskværdige ligegyldighed for sig selv gerne blevet siddende der hele natten for at være vidne til de kvaler, som hans gerrige og krybende natur tvang ham til at udholde og forbød ham at

hævne, og det, vel at mærke – for ellers ville oplysningen være ufuldstændig – uagtet hun fra forretningens standpunkt levende sympatiserede med Sampson og ville være blevet over al måde opbragt, hvis han i nogen henseende havde gjort deres klient imod.

Da Quilp på højdepunktet af sin larmende lystighed under et eller andet foretagende havde ladet sin tjenende ånd gå bort et øjeblik, fik han pludselig atter sit sædvanlige væsen tilbage, steg ned fra sin tønne og lagde hånden på sagførerens ærme.

"Et ord, før vi går videre," sagde han. "Hør efter et minut, Sally."

Miss Sally flyttede sig nærmere, som om hun vidste, at forretninger med deres vært helst måtte udelukkes fra den fri luft.

"Forretninger," sagde dværgen og så fra broderen hen på søsteren. "Meget hemmelige forretninger. Stik hovederne sammen, når I er ene med hinanden."

"Ja vel," svarede Brass og tog sin lommebog og sit blyant frem. "Med Deres tilladelse vil jeg notere hovedpunkterne. Bemærkelsesværdige dokumenter," tilføjede sagføreren, idet han så op mod loftet, "bemærkelsesværdige dokumenter. Han fremsætter sine tanker så klart, at det er en sand fornøjelse at skrive dem op! Jeg kender ikke nogen parlamentslov, der kommer ham nær i klarhed."

"Ikke des mindre må jeg berøve Dem denne fornøjelse," sagde Quilp tørt. "Gem Deres bog. Vi trænger ikke til dokumenter. Så. Der er en knøs ved navn Kit –"

"Kit!" sagde Sampson. – "Kit! Ja, jeg har hørt dette navn før, men jeg husker ikke ganske –"

"De er lige så langsom som en skildpadde og mere tykhovedet end et næsehorn," svarede hans høflige klient utålmodigt.

"Nej, hvor han er morsom!" udbrød den underdanige Sampson. "Og hvilket forbavsende kendskab har han ikke til naturhistorien! En sand buffo!"

Der er ingen tvivl om, at Brass nok mente en eller anden kompliment med dette, og det er ikke ganske uden grund blevet påstået, at han ville have sagt buffon, men glemte at tage endekonsonanten med. Dette være imidlertid, som det vil, så lod Quilp ham ikke få tid til at rette fejlen, men påtog sig selv at irettesætte ham, idet han mere end pikkede ham i hovedet med grebet af sin paraply.

"Lad os bare være fri for klammeri," sagde miss Sally og standsede hans hånd. "Jeg har vist Dem, at jeg kender ham, og det er nok."

"Hun er altid forrest!" sagde dværgen, idet han klappede hende på ryggen og så hånligt på Sampson. "Jeg kan ikke lide Kit, Sally."

"Jeg heller ikke," svarede miss Brass.

"Jeg lige så lidt," sagde Sampson.

"Nå, det var godt!" udbrød Quilp. "Halvdelen af vor gerning er allerede gjort. Denne Kit er et af disse skikkelige mennesker, en af disse uplettede karakterer; en lumsk, nysgerrig hund; en hykler, en tvetunget, fej, snigende spion; en krybende køter imod dem, der føder ham og kæler for ham, og en gøende, hylende hund mod alle andre."

"Frygtelig veltalende!" udbrød Brass med en nysen. "Aldeles forfærdelig veltalende!"

"Kom til sagen," sagde miss Sally, "og snak ikke så meget."

"Hun har atter ret!" råbte Quilp igen med et hånligt blik på Sampson. "Altid forrest! Jeg siger, Sally, han er en hylende, uforskammet hund mod alle andre og især imod mig. Han har kort sagt noget til gode hos mig."

"Det er nok," sagde Sampson.

"Nej, det er ikke nok," svarede Quilp; "kan De ikke høre mig ud? Foruden at han allerede af den grund har noget til gode hos mig, er han mig i dette øjeblik til hinder og står imellem mig og et mål, som ellers kunne blive en guldgrube for os alle. Bortset fra dette, gentager jeg, at jeg ærgrer mig over ham og hader ham. Nå, I kender knøsen og kan gætte jer til resten. Find på midler til at skaffe ham af vejen og brug dem. Skal det ske?"

"Det skal det," sagde Sampson.

"Så giv mig Deres hånd og Deres med, Sally. Jeg stoler lige så meget eller mere på Dem end på ham. Tom Scott kommer tilbage. Lygter, piber, mere toddy og en lystig aften!"

Intet ord mere blev talt, intet blik mere vekslet, som kunne have den fjerneste hentydning til den sande grund til deres sammenkomst. Kløverbladet var så vant til at handle i forening og knyttet så fast til hverandre med bånd af gensidig egennytte og fordel, at alt var i orden. Idet Quilp igen fik sit larmende væsen med samme lethed, som han havde aflagt det, blev han øjeblikkelig den samme støjende, overgivne lille vildmand, han havde været nogle sekunder i forvejen. Klokken blev ti, førend den elskværdige Sally fulgte sin elskede og kærlige broder hjem fra "Ørkenen". Han trængte nu til al den understøttelse, hendes fine legeme kunne yde ham, idet han af en eller anden årsag var

alt andet end fast i sin gang, og hans ben ofte, uden at han vidste af det, lagde sig dobbelt.

Overvældet, trods sin sidste langvarige søvn, af de foregående få dages anstrengelser, skyndte dværgen sig at krybe ind i sit lækre hus og lå snart og drømte i sin hængekøje. Idet vi overlader ham til hans syner, hvori de stille skikkelser, vi forlod i våbenhuset til den gamle kirke, måske også indtog en plads, vil vi nu vende tilbage til dem, mens de sidder der og venter.

En lang tid efter viste skolemesteren sig ved kirkegårdslågen og skyndte sig hen til dem, idet han undervejs raslede med et stort knippe rustne nøgler, han havde i hånden. Han var ganske åndeløs af glæde og ilfærdighed, da han kom hen til våbenhuset, og kunne først kun pege på den gamle bygning, som barnet havde set så alvorligt på.

"Ser De de to gamle hase?" spurgte han omsider.

"Ja vist gør jeg," svarede Nell; "jeg har set på dem næsten hele tiden, mens De var borte."

"Og De ville have set på dem med endnu større nysgerrighed, hvis De kunne have gættet, hvad jeg har at fortælle Dem," sagde hendes ven. "Det ene af disse huse er mit."

Uden at sige mere eller lade barnet få tid til at svare tog skolelæreren hendes hånd og førte hende, mens hans ærlige ansigt strålede af stolthed, hen til det sted, hvorom han havde talt.

De blev stående uden for den lave, buede dør. Efter forgæves at have prøvet flere af nøglerne fandt skolelæreren omsider en, der passede i den store lås, som drejede sig knirkende og gav dem adgang til huset.

Det værelse, hvori de trådte ind, var et hvælvet kammer, der i fordums tider var blevet herligt prydet af kyndige bygmestre og endnu i sit smukke buede loft og sine rige stensnirkler viste skønne levninger af sin gamle glans. Det i sten udhuggede løvværk, der kappedes med mesterværket af naturens hånd, var endnu tilbage som et vidne om, hvor mange gange løvet udenfor var kommet og svundet, mens dette havde levet

uforandret. De sønderbrudte figurer, der bar kaminhylden, viste, skønt lemlæstede, endnu – vidt forskellige fra støvet udenfor – hvad de havde været, og dannede et sørgeligt sidestykke til det tomme ildsted, ligesom væsner, der havde overlevet deres slægt og sørgede over deres egen, alt for langsomme undergang.

Engang i gamle dage – for på dette gamle sted var selve forandringen gammel – var der i den ene side af værelset blevet sat et skillerum af træ for at danne et sovekammer, der på samme tid havde fået lys gennem et i den faste mur hugget vindue eller rettere sagt hul. Dette skillerum havde i et eller andet nu glemt tidsrum tillige med to bænke i kaminkrogen hørt til kirken eller klosteret; for egetræet, der i en hast var blevet brugt dertil, var kun blevet lidt forandret fra sin tidligere skikkelse og udgjorde en samling brudstykker af rigt billedskærerarbejde fra gamle munkestole.

En anden dør, der førte ind til en stue eller celle, der kun halvt oplystes af det lys, der trængte ind mellem vedbendens blade, fuldstændiggjorde det indre af denne del af ruinen. Der var også noget bohave. Nogle få sælsomme stole, hvis arme og ben så ud, som om de var hentæret af alderdom; et bord, et sandt genfærd af sin art; en stor, gammel kiste, hvori kirkens dokumenter forhen blev gemt; nogle andre gammeldags huslige fornødenheder og et forråd af brændsel var spredt rundt omkring og tydede på, at disse værelser for ikke ret længe siden havde været beboet.

Barnet så sig om med den højtidelige følelse, hvormed vi ser på værker af århundreder, der er blevet som dråber i evighedens ocean. Den gamle mand var fulgt med dem; men de tav alle i

nogen tid og trak sagte deres vej, som om de var bange for at forstyrre tavsheden ved endog så svag en lyd.

"Det er et meget smukt sted!" sagde barnet sagte.

"Jeg havde næsten frygtet for, at De ville være af den modsatte mening," svarede skolelæreren. "De gøs, da vi kom herind, som om De fandt det koldt eller skummelt."

"Det var ikke derfor," sagde Nell, idet hun med en let gysen så sig om. "Jeg kan virkelig ikke sige Dem, hvad det var; men mens jeg fra våbenhuset så på den udvendige side af bygningen, påkom den samme følelse mig. Det er måske, fordi den er så gammel og grå."

"Et fredeligt sted at leve på, ikke sandt?" sagde hendes ven.

"Åh ja," svarede barnet, idet hun alvorligt foldede hænderne.

"Et roligt, fredeligt sted – et sted, hvor man kan lære at dø!" Hun ville have sagt mere; men hendes stærke tanker bragte hendes stemme til at dirre, så at den kom som en skælvende hvissen fra hendes læber.

"Et sted, hvor man kan leve og lære at dø og vinde sundhed på sjæl og legeme," sagde skolelæreren; "for dette gamle hus er Deres."

"Vort!" udbrød barnet.

"Ja," svarede skolelæreren muntert, "i mange glade år vil jeg håbe. Jeg bliver Deres nærmeste nabo – der er kun en dør imellem os – men dette hus er Deres."

Efter at have lettet sig for denne store overraskelse satte skolelæreren sig og fortalte Nell, idet han trak hende hen til sig, at han havde hørt, at den gamle bygning i meget lang tid havde været beboet af en meget gammel, næsten hundredårig kone, der havde haft nøglerne til kirken at opbevare, åbnet og lukket

den før og efter gudstjenesten og vist den for fremmede; men hun var død for nogle uger siden, uden at man endnu havde fundet nogen til at sætte i hendes plads. Da han hørte dette under en samtale med graveren, der måtte holde sengen på grund af forkølelse, havde han været så dristig at omtale sine rejsefæller, hvilket var blevet så godt optaget af denne vigtige autoritet, at han havde taget mod til sig og fulgt hans råd at forelægge præsten sagen. Udbyttet af hans bestræbelser var, kort sagt, blevet, at Nell og hendes bedstefader næste dag skulle forestilles præsten, og da hans bifald med deres opførsel og udseende kun var en formsag, havde de allerede så godt som den ledige post.

"Der er forbundet en lille løn med den," sagde skolelæreren. "Det er ikke meget, men altid nok til at leve af på dette afsides sted. Ved at lægge vore midler sammen kan vi godt komme ud af det; det kan De være ganske rolig for."

"Gud velsigne og bevare Dem!" hulkede barnet.

"Amen, kære barn," svarede hendes ven muntert, "og os alle, og det vil han gøre og har han allerede gjort ved at føre os gennem sorger og lidelser til dette rolige liv. Men nu må vi se på mit hus. Kom!"

De gik da til den anden bygning, prøvede de rustne nøgler ligesom før, fandt omsider den rigtige og åbnede den ormstukne dør. Den førte ind til et værelse, der var hvælvet og gammelt ligesom det, hvorfra de var kommet, men ikke så rummeligt, og der hørte kun endnu et lille kammer til det. Det var ikke vanskeligt at gætte, at det andet hus egentlig var det, som tilkom skolelæreren, og at han i sin omhu og opmærksomhed for dem havde valgt det mindst bekvemme til

sig selv. Ligesom den tilstødende bolig indeholdt det så meget gammelt bohav, som var uundgåelig nødvendigt, og var ligeledes forsynet med et forråd af brændsel.

At gøre disse bygninger så beboelige og hyggelige, som det stod i deres magt, var nu deres glade formål. Kort tid efter brændte og knitrede en lystig ild på arnestedet i dem begge og farvede de gamle blege vægge røde med en kraftig og sund blussen. Nell, der flittigt brugte sin nål, istandsatte de sønderrevne gardiner, trak de rifter sammen, som tiden havde frembragt i de luvslidte stumper af tæpper, og gjorde dem hele og pæne. Skolelæreren fejede og glattede pladsen uden for døren, studsede det lange græs, bandt vedbenden og slyngplanterne op, der hang sørgeligt forsømt med hovedet, og gav udvæggene et oplivende, hjemligt præg. Den gamle mand, der snart var hos ham og snart hos barnet, hjalp dem, udrettede tålmodigt forskellige småærinder og var glad. Også naboerne tilbød, når de kom fra arbejde, deres hjælp eller sendte deres børn med små gaver eller lån af ting, som de fremmede trængte mest til. Det var en travl dag, og aftenen kom og fandt dem fulde af forundring over, at der endnu var så meget tilbage at gøre, og at det så snart var blevet mørkt.

De spiste til aften sammen i det hus, som vi for fremtiden vil kalde barnets, og da de var færdige med deres måltid, satte de sig ved ilden og talte hviskende – deres hjerter var alt for rolige og glade til lydelige ytringer – om deres fremtidsplaner. Før de skiltes, læste skolelæreren nogle bønner højt, hvorpå de, fulde af taknemmelighed og lyksalighed, sagde hverandre godnat.

I denne tavse time, da hendes bedstefader sov fredeligt i sin seng, og enhver lyd var dæmpet, tøvede barnet foran de udgåede emmer og tænkte på sine forbigangne tilskikkelser, som om de havde været en drøm, hvoraf hun nu først var vågnet op. Skæret af den synkende lue, der afspejlede sig i egetræsfyldingerne, hvis udskårne lister kun uklart kunne skimtes under det mørke loft – de gamle vægge, hvor sælsomme skygger kom og gik ved ildens flimren – den undergang indenfor, der rammer selv de varigste livløse ting, og døden udenfor – opfyldte hende med dybe og tankefulde følelser, men hverken med rædsel eller uro. Under hendes ensomhed og sorg var der lidt efter lidt sket en forandring med hende. Med kræfternes aftagen og modets stigen var der opstået en rensset og forvandlet ånd hos hende; der var i hendes barm spiret salige tanker og håb, som kun bliver få andre end de svage og henvisnende til del. Der var ingen, som så den spinkle, skrøbelige skikkelse, da den svævede bort fra ilden og støttede sig tankefuldt på vindueskarmen; ingen, undtagen stjernerne, skuede ned på det opadvendte ansigt og læste dets historie. Med en sørgelig klang forkyndte den gamle kirkeklokke tiden, som om den var blevet tungsindig af så meget samkvem med de døde og så mange uænsede advarsler til de levende; det nedfaldne løv raslede; græsset bølgede på gravene; alt andet var stille og sov.

Det varede længe, førend barnet lukkede vinduet og nærmede sig sin seng. Atter havde hun noget af den samme følelse som før – en uvilkårlig gysen – en øjeblikkelig følelse, der lignede frygt – men den svandt straks og efterlod ikke nogen uro. Atter indfandt der sig drømme om den lille

skoledreng, om, at loftet åbnede sig, og at en skare strålende ansigter, der hævede sig højt op i himlen, således som hun tidligere havde set på nogle gamle bibelske billeder, så ned på hende, mens hun sov. Det var en sød og lykkelig drøm. Den stille plet udenfor syntes at være uforandret med undtagelse af, at der var musik i luften og en susen af englevinger. Nogen tid efter indfandt søstrene sig der hånd i hånd og stod mellem gravene. Og da blev drømmen utydelig og tabte sig.

Med morgenens klarhed og munterhed kom fortsættelsen af gårsdagens arbejde, genoplivelsen af dens glade tanker, foryngelsen af dens kræfter, tilfredshed og håb. De arbejdede ivrigt på at ordne og indrette deres huse indtil middag og gik da hen til præsten.

Han var en ligefrem gammel mand, noget ængstelig og modfalden, vant til ensomhed og meget lidt kendt med verden, som han for mange år siden havde forladt for at bosætte sig på dette sted. Hans kone var død i det hus, hvori han endnu boede, og han havde for længe siden tabt enhver jordisk sorg eller forhåbning uden for det af syne.

Han modtog dem meget venligt og viste straks interesse for Nell, idet han spurgte om hendes navn og alder, hendes fødested og de omstændigheder, der havde ført hende derhen, og så fremdeles. Skolelæreren havde allerede fortalt hendes historie. De havde ingen andre venner, intet hjem, sagde han, og var kommet for at dele godt og ondt med ham. Han elskede barnet, som om hun var hans eget.

"Det er godt," sagde præsten. "Lad det da ske, som De ønsker. Hun er meget ung."

"Men gammel i modgang og prøvelser."

"Gud være med hende! Lad hende udhvile sig og glemme dem," sagde præsten. "Men en gammel kirke er et skummelt og øde sted for et så ungt væsen som dig, mit barn."

"Åh nej," svarede Nell, "jeg har ikke sådanne tanker."

"Jeg ville hellere se hende danse på engen om aftenen," sagde den gamle præst, idet han lagde sin hånd på hendes hoved og smilede tungsindigt, "end at hun skulle sidde i skyggen af vore hensmuldrende hvælvinger. De må tage Dem af hende og sørge for, at hendes hjerte ikke bliver tungt imellem disse højtidelige ruiner. Deres ønske er opfyldt, min ven."

Efter nogle flere venlige ord gik de hen til barnets hus, hvor de endnu sad og talte om deres heldige skæbne, da en ny ven indfandt sig.

Det var en lille gammel mand, der boede i præstegården, hvor han, som de senere hørte, havde opholdt sig lige siden præstekonens død for femten år siden. Han havde været præstens universitetsven og fortroligste omgang og var kommet for at trøste ham under den første sorg, og fra den tid af havde de været uadskillelige. Den lille gamle herre var stedets virksomme ånd; han mæglede i alle tvistigheder, fremmede al lystighed, uddelte almisser for sin ven og ikke ringe gaver af sin egen lomme; han var den almindelige voldgiftsmand, trøster og ven. Af de simple landsbyfolk havde ingen brudt sig om at få hans navn at vide, eller, hvis han havde fået det at vide, om at huske det. Måske var det, fordi han var ugift og uden familiepåhæng, at han var blevet kaldt pebersvenden. Navnet havde behaget ham eller passet for ham lige så godt som ethvert andet, og pebersvenden var han stadig vedblevet at hedde. Og pebersvenden var det, der egenhændig havde overbragt det

forråd af brændsel, som de rejsende havde fundet i deres ny boliger.

Pebersvenden altså – for at kalde ham ved hans sædvanlige navn – løftede klinken, viste et øjeblik sit lille runde, venlige ansigt i døren og trådte ind i værelset som en, der ikke var fremmed der.

"Er De den ny skolelærer mr. Morton?" spurgte han, idet han hilste på Nells ven.

"Ja, jeg er."

"De kommer med gode anbefalinger, og det glæder mig at se Dem. Jeg ville i går være taget Dem i møde; men jeg måtte køre ud på landet for at bringe en hilsen fra en syg moder til hendes datter, der tjener nogle mil herfra, og først for nylig er kommet tilbage. Er det vor unge stolekone? De er ikke mindre velkommen, min ven, for hendes og denne gamle mands skyld, og heller ikke nogen mindre god lærer, fordi De har lært menneskekærlighed."

"Hun har været meget syg," sagde skolelæreren til svar på det blik, som deres gæst kastede på Nell, da han havde kysset hende på kinden.

"Ja, ja, det ved jeg," svarede han. "Der har været lidelser og hjertesorg her."

Den gamle mand så på bedstefaderen, derefter på barnet, hvis hånd han tog kærligt inden i sin og holdt fast på.

"De vil blive lykkeligere her," sagde han, "i det mindste vil vi prøve på at gøre Dem lykkeligere. De har allerede udrettet store forandringer her. Har De selv gjort det?"

"Ja, vi har."

"Vi kan måske gøre nogle flere, vistnok i og for sig ikke bedre, men dog måske med andre midler," sagde pebersvenden. "Lad os nu engang se det hele."

Nell fulgte ham ind i de andre værelser og gennem begge huse, hvor han fandt, at der manglede forskellige små bekvemmeligheder, som han påtog sig at skaffe til veje fra en samling af diverse sager, han havde hjemme. Den må have været såre blandet og omfattende, da den indeholdt de mest modsatte ting, man kunne tænke sig. De kom imidlertid allesammen, og det uden tidsspilde; for den lille gamle mand, der forsvandt fem til ti minutter, vendte tilbage med gamle hylder, tæpper og andre ting, og ledsaget af en dreng, der bar en lignende byrde. Da alt dette var blevet lagt i en bunke på gulvet, blev der nok at gøre med at ordne, gemme og stille op, og tilsynet med dette arbejde voldte den lille gamle mand særdeles stor glæde og optog i nogen tid hele hans livlighed og virksomhed. Da der ikke var mere tilbage at gøre, pålagde han drengen at løbe hen efter sine skolekammerater, for at de kunne blive forestillet for deres ny lærer og højtideligt mønstret.

"Det er så god en flok drenge, Morton, som man kan ønske sig at se," sagde han til skolelæreren, da drengen var gået; "men jeg lader mig ikke mærke med, at jeg har disse tanker om dem. Det ville slet ikke kunne gå an."

Sendebuddet kom snart tilbage i spidsen for en lang række drenge, både store og små, som, da de så pebersvenden i døren, fik forskellige krampetrækninger af høflighed, idet de rev deres hatte og huer af hovedet, trykkede dem sammen i det mindst mulige format og gjorde alle slags buk og skrabud, som den lille

gamle mand så på med stor fornøjelse og billigede med en mængde nik og smil. Ja, hans tilfredshed med drengene holdtes ingenlunde så samvittighedsfuldt skjult, som han havde bragt skolelæreren til at tro, idet den gav sig luft i lydelig hvisken og fortrolige ord, som alle og enhver med lethed kunne høre.

"Denne dreng her, skolelærer," sagde pebersvenden, "er John Owen, en dreng med gode evner og et ærligt, frimodigt hjerte, men alt for tankeløs, legelysten og letsindig. Denne dreng ville med fornøjelse knække sin hals og berøve sine forældre deres væsentligste trøst – og mellem os sagt, når De har set, hvorledes han leger hare og hund, voltigerer over grøfter og gærder og lader sig glide ned ad skrænterne i det lille stenbrud, vil De aldrig glemme det. Det er dejligt!"

Efter at John Owen var blevet således irettesat og tydeligt havde hørt den afsides tale, udpegede pebersvenden en anden dreng.

"Se engang på denne dreng. Ser De denne fyr? Richard Evans er hans navn. En forbavsende dreng til at lære, med en god hukommelse og en hurtig fatteevne og desuden med en god stemme og et øre for salmesangen, hvori han er den bedste blandt os. Og dog vil det tage en dårlig ende med den dreng; han kommer ikke til at dø i sin seng, han falder altid i søvn under prædikenen – og sandt at sige, mr. Morton, så gjorde jeg det selv samme, da jeg var på hans alder, og jeg er sikker på, at det lå i min natur, så at jeg ikke kunne lade være."

Da denne håbefulde discipel var blevet opbygget af denne frygtelige påmindelse, vendte pebersvenden sig om mod den tredje.

"Men når vi vil tale om eksempler, som bør skys, når vi kommer til drenge, der burde være en advarsel for alle deres kammerater, så er her en, og jeg håber, at De ikke vil skåne ham. Der står knøsen, ham med de blå øjne og det lyse hår. Det er en svømmer, denne krabat, en dykker, Gud hjælpe os! Det er en dreng, som fik det indfald at springe ud i atten fod vand med klæderne på efter en blind mands hund, der var ved at drukne under vægten af sin lænke og sit halsbånd, mens dens herre stod på bredden og vred sine hænder og klagede over tabet af sin ven og vejleder. Jeg sendte drengen anonymt to guineas," tilføjede pebersvenden med sin ejendommelige hvisken, "så snart jeg fik det at vide; men tal aldrig til ham derom; for han har ikke mindste anelse om, at de kom fra mig."

Efter at have affærdiget denne forbryder, henvendte pebersvenden sig til en fjerde og fra ham til en femte og så videre hele rækken igennem, idet han, for at de til deres eget bedste kunne holdes inden for de tilbørlige grænser, lagde det samme skærende eftertryk på de af deres tilbøjeligheder, der var hans hjerte de kæreste og utvivlsomt hidrørte fra hans egne forskrifter og hans eget eksempel. Da han til sidst havde overtydet sig om, at han havde gjort dem ganske ulykkelige ved sin strenghed, lod han dem gå med en lille gave og en formaning om at gå roligt hjem, uden at lave spilopper, slås eller tage nogen omvej. Disse pålæg meddelte han skolelæreren med den samme hørlige hemmelighedsfuldhed og tilføjede, at han ikke troede, han selv kunne have opfyldt dem, da han var dreng, om det så skulle koste hans liv.

Idet skolelæreren holdt disse små tegn på pebersvendens stemning for lige så mange tegn på, hvorledes han selv i

fremtiden ville indrette sin fremgangsmåde, skiltes han fra ham med et let hjerte og et glad sind og følte sig som et af de lykkeligste mennesker på Jorden. Vinduerne i det gamle hus farvedes den aften atter røde af genskinnet fra den muntre ild, der brændte indenfor, og pebersvenden og hans ven, der standsede for at se på dem, da de vendte hjem fra deres aftenvandring, talte sagte sammen om det smukke barn og så sig med et suk om på kirkegården.

Nell var tidligt på benene næste morgen, og efter at hun havde tilendebragt sine huslige sysler og sat alting i orden for den gode skolelærer – skønt meget imod hans vilje, da han så gerne havde skånet hende for denne ulejlighed – tog hun et lille nøgleknippe, som pebersvenden den foregående dag højtideligt havde overgivet hende, ned fra dets søm ved skorstenen og gik ud for at besøge den gamle kirke.

Himlen var lys og klar, luften ren og gennemtrængt af den friske vellugt af det nyligt faldne løv og behagelig for alle sanser. Bækken i nærheden funkede og rislede med en melodisk velklang; duggen glimtede på de grønne tuer ligesom tårer, som gode ånder fælder over de døde.

Nogle små børn legede imellem gravene og skjulte sig med leende ansigter for hinanden. De havde taget et spædt barn med og lagt det til at sove på en barnegrav i en lille seng af blade. Det var en frisk grav, hvilestedet måske for et eller andet lille væsen, der, blidt og tålmodigt i sin sygdom, ofte havde siddet og iagttaget dem og nu forekom dem næppe at være blevet forandret.

Hun gik nærmere og spurgte en af dem, hvis grav det var. Barnet svarede, at det var ikke en grav; det var en have – hans broders. Den var grønnere, sagde han, end alle de andre haver, og fuglene holdt af den, fordi han havde plejet at fodre dem. Da han havde talt, så han smilende på hende, og efter at have bukket sig ned og et øjeblik trykket sin kind mod grønsværen hoppede han lystigt bort.

Hun gik forbi kirken, idet hun stirrede op ad dens gamle tårn, og ud gennem lågen og videre ind i landsbyen. Den gamle graver, der, støttet på sin krykke, stod i sin dør og trak frisk luft, bød hende godmorgen.

"Har De det bedre?" spurgte barnet og blev stående for at tale med ham.

"Jo, Gud ske lov," svarede den gamle mand, "meget bedre."

"De bliver nok snart ganske rask."

"Med Guds hjælp og lidt tålmodighed. Men kom indenfor."

Den gamle mand hinkede frem og viste vej ind i det lille hus, idet han advarede hende mod dørtrinet, som han selv med ikke ringe møje slap over.

"Her er kun ét værelse, som De ser. Ovenpå er der ét til, men trappen er i de sidste år blevet vanskeligere at komme opad, og jeg bruger det derfor ikke, skønt jeg jo rigtignok har tænkt på at tage det i brug igen til næste sommer."

Barnet undrede sig over, at en gråhåret mand som han – og det oven i købet en mand af hans håndtering – kunne tale så sorgløst om tiden. Han så hendes øjne fæste sig på de redskaber, der hang på væggen, og smilede.

"Jeg tør vædde på," sagde han, "at De tror, at alle disse ting bruges til at grave grave med."

"Ja, jeg undrede mig over, at De brugte så mange."

"Og det har De også grund til. Men jeg er gartner. Jeg graver, og jeg planter ting, som skal leve og vokse. Ikke alle mine gerninger smuldrer hen og rådner i jorden. Ser De den spade der i midten?"

"Den gamle – den, der er så slidt og fuld af skår? Ja."

"Det er graverspaden, og den er blevet ordentlig brugt, som De ser. Vi er sunde folk her, men den har udrettet en mængde arbejde. Hvis den kunne tale, den samme spade, så kunne den fortælle Dem om mangt et uventet stykke arbejde, som den og jeg har gjort; men jeg glemmer det alt sammen; min hukommelse er kun dårlig. Det er ikke noget nyt," tilføjede han hastigt, "det har den altid været."

"Der gives blomster og buske, som kan vidne om Deres andre gerninger," sagde barnet.

"Åh ja; og høje træer. Men de står ikke i den grad graverens gerning fjern, som De tror."

"Ikke?"

"Ikke i mine tanker og for min hukommelse – således som den er. Ja, de hjælper endog ofte på den. Sæt for eksempel, at jeg har plantet det og det træ for den og den mand, så står det der og minder mig om, at han er død. Når jeg ser dets brede skygge og husker på, hvad det var på hans tid, hjælper det mig til at udregne mit andet stykke arbejdes alder, og jeg kan så noget nær sige Dem, hvornår jeg gravede hans grav."

"Men det kan også minde Dem om en, der lever."

"Og da tillige om tyve døde, der vedkom den ene, som lever," svarede oldingen, "kone, mand, forældre, brødre, søstre, børn, venner – en hel snes i det mindste. Deraf kommer det, at graverspaden bliver slidt og bulet. Jeg kommer til at trænge til en ny – til næste sommer."

Barnet så hurtigt på ham i den tanke, at han drev spøg med sin alder og skrøbelighed; men den naive graver mente det alvorligt.

"Ak," sagde han efter en kort pause, "folk lærer aldrig noget. Det er kun os, som roder rundt i den jord, hvor intet gror, men alt opløses, der tænker på sådanne ting som disse – der tænker rigtigt på dem, mener jeg. Har De været inde i kirken?"

"Jeg ville netop gå derind nu."

"Der er en gammel brønd derinde, lige neden under klokkerstolen, en dyb, mørk, genlydende brønd. For fyrretyve år siden lod man kun spanden gå ned, til den første knude på tovet kom fri af bommen, så kunne man høre den plaske nede i det kolde, stillestående vand. Lidt efter lidt sank vandet, så at der ti år derefter blev lavet en knude til, og man måtte lade så meget mere tov løbe ud, hvis spanden ikke skulle svaje tom og stramt for enden af det. Ti år derefter igen sank vandet atter, og der blev bundet en tredje knude. Efter andre ti år var brønden tom, og lader man nu spanden gå ned, til ens arme bliver trætte, og næsten hele tovet er løbet ud, kan man høre den pludselig støde mod bunden med en lyd så dybt nedefra, at hjertet står en i halsen, og man farer tilbage, som om man var bange for at falde derned."

"Det må være et skrækkeligt sted at støde på i mørket!" udbrød barnet, der havde fulgt den gamle mands ord og blikke, indtil hun syntes, at hun stod på randen af brønden.

"Hvad er det andet end en grav?" sagde graveren. "Men hvem af vore gamle folk, som kendte alt dette, tænkte, da kilden udtørredes, på sine egne aftagende kræfter og sit svindende liv? Ikke én!"

"Er De selv meget gammel?" spurgte barnet uvilkårligt.

"Jeg bliver ni og halvfjerds – næste sommer."

"Og De arbejder endnu, når De er rask?"

"Arbejder? Ja, det gør jeg rigtignok. De skal se mine haver her i nabolaget. Se engang ud ad vinduet. Den plet har jeg anlagt og holdt vedlige med mine hænder. Næste år ved denne tid vil jeg næppe kunne se himlen, så tætte vil grenene være blevet. Og desuden har jeg mit vinterarbejde, som jeg får aftnerne til at gå med."

Med disse ord åbnede han et skab og fremtog nogle små, simpelt udskårne æsker af gammelt træ.

"Adskillige fornemme folk, der synes godt om gamle dage, og hvad der hører til dem," sagde han, "køber gerne disse minder om vor kirke og ruinerne. Undertiden laver jeg dem af egetræ, som hist og her kommer for lyset, og undertiden af stumper af ligkister, som længe har stået nede i gravhælvingerne. Se engang her – det er en lille kasse af den sidste slags. På kanterne er der stykker af messingplader, hvorpå der stod noget skrevet, skønt det ville falde vanskeligt at læse det nu. På denne tid af året har jeg ikke mange; men alle disse hylder vil være fulde – næste sommer."

Barnet beundrede og roste hans arbejde og tog kort efter afsked, idet hun undervejs tænkte på, hvor underligt det var, at denne gamle mand, der uddrog én og samme alvorlige moral af alle sine sysler og omgivelser, aldrig tænkte på at overføre den på sig selv og, medens han dvælede ved det menneskelige livs uvished, syntes både i ord og gerning at holde sig selv for udødelig. Men hendes tanker standsede ikke her; for hun var klog nok til at indse, at dette ved en god og barmhjertig tilskikkelse måtte være menneskets natur, og at den gamle graver med sine planer for næste sommer kun var et forbillede på hele menneskeslægten.

Blandt sine forskellige sysler fandt pebersvenden en stadig kilde til nysgerrighed og underholdning i den gamle kirke. Idet han satte den stolthed i den, som menneskene føler ved deres egen lille verdens vidundere, havde han gjort dens historie til sit studium, og mangen sommerdag inden for dens mure og mangen vinteraften ved kaminilden i præstegården havde set pebersvenden gruble over og øge sit forråd af sagn og fortællinger.

Han var ikke en af de plumpe ånder, der vil røve den ædle sandhed ethvert lille klædningsstykke, som tiden og en levende fantasi finder en glæde i at iføre den, og hvoraf nogle klæder den smukt nok, idet de, ligesom vandet i dens brønd, tjener til at føje ny ynder til de tillokkelser, som de halvt skjuler og halvt røber, og til snarere at vække iver og interesse end dorskhed og ligegyldighed. Han var forskellig fra hin barske og forhærdede klasse og så helst gudinden smykket med de kranse af vilde blomster, som sagnet fletter til et let klædebon for den, og som hyppigst er friskest i deres simpleste skikkelse. Derfor trådte han med lette fjed og rørte med let hånd ved århundreders støv, idet han nødig ville omstyrte et af de luftige altre, der var blevet opført over det, hvis kun én god følelse af det menneskelige hjerte skjulte sig der. Der var en gammel stenligkiste, som mange slægtled havde ment indeholdt benene af en lensherre, der, efter i fremmede lande at have hærget med hug og stik og plyndring, var kommet tilbage med et angrende og sorgfuldt hjerte for at dø i hjemmet, mens lærde oldgranskere i den sidste tid havde vist, at det ikke var således, da den omtalte lensherre

– efter deres mening – var faldet på valpladsen og havde skåret tænder og udstødt forbandelser lige til sit sidste åndedræt. Om denne ligkiste påstod således pebersvenden, at den gamle fortælling var den sande; at lensherren havde angret sine synder, gjort mange kærlighedsgerninger og fromt opgivet sin ånd, og at, hvis en lensherre nogen sinde var kommet i himlen, var denne lensherre nu salig. Oldgranskerne udviklede og påstod, at en hemmelig gravhvælving ikke gemte en gråhåret dame, der var blevet hængt og parteret af dronning Elisabeth, berømmelig ihukommelse, fordi hun havde understøttet en ulykkelig katolsk præst, der af sult og tørst var sunket om på hendes dørtærskel. Men pebersvenden påstod derimod, at den stakkels dames aske var til hellig pryð for kirken, og at hendes levninger om natten var blevet sanket sammen fra fire af stadens porte og i hemmelighed ført til kirken og jordet der. Han blev ved sådanne lejligheder meget varm og benægtede endvidere dronning Elisabeths berømmelighed og påstod, at den ringeste kvinde i hendes rige, der havde et ømt og kærligt hjerte, havde været uendelig mere berømmelig end hun. Den påstand, at den flade sten ved døren ikke var en ligsten over en gerrig, som havde forskudt sit eneste barn og testamenteret kirken en sum penge, for at der skulle ringes over ham, indrømmede pebersvenden villigt og mente, at byen ikke havde været et sådant menneskes fødested. Han ville, kort sagt, have at enhver sten og enhver messingplade kun skulle være et mindesmærke om sådanne gerninger, der burde vedblive at leve i hukommelsen. Alle andre ville han gerne glemme. De kunne blive begravet i indviet jord, men han ville have dem dybt begravet og aldrig mere bragt for lyset.

Af en sådan lærers mund var det, at barnet lærte sin lette opgave. Allerede stærkt gennemtrængt af ærefrygt for den tavse bygning og det steds fredelige skønhed, hvorpå den lå – majestætisk, af evig ungdom omgivet alderdom – forekom den hende, når hun hørte tale om sådanne ting, at være indviet til alt, hvad der var dydigt og godt. Den var en anden verden, hvor synden og sorgen aldrig kom hen; et roligt hvilested, hvor aldrig noget ondt satte sin fod.

Da pebersvenden havde lært hende næsten enhver gravs og ligstens særlige historie, førte han hende ned i den gamle kryptkirke, nu ikke andet end en skummel kælder, og viste hende, hvorledes den på munkenes tid var blevet oplyst, og hvorledes man imellem hængelamper og røgelseskar, der havde udsendt en stærkt duftende vellugt, og klædebon, der havde tindret af guld og sølv, og billeder og kostelige stoffer og ædelstene, der havde lynet og glimtet under de lave hvælvinger, mangel en gang her ved midnatstid i gamle dage havde hørt en hymne af gamle folks stemmer, mens tilhullede skikkelser havde ligget på knæ rundt omkring og bedt og talt perlerne på deres rosenkranse. Derfra førte han hende op over jorden og viste hende, højt oppe på de gamle mure, små svalegange, hvor nonnerne – næppe synlige i deres mørke dragter på denne lange afstand – havde plejet at svæve omkring, eller at standse ligesom skygger for at lytte til bønnerne. Han viste hende også, hvorledes krigerne, hvis stensikkelser lå oven på gravminderne, havde båret de rustne stykker af rustninger, der hang deroppe, hvorledes dette havde været en hjelm, dette et skjold og dette en stridshandske, og hvorledes de havde svunget de store sværd og slået folk til jorden med jernkøllen dér. Alt,

hvad han fortalte barnet, gemte hun i sin sjæl, og når hun undertiden om natten vågnede op af drømme om hine gamle tider og rejste sig fra sin seng for at se ud på den gamle kirke, håbede hun næsten at se vinduerne oplyst og høre orgelets brusen og lyden af stemmer i den susende blæst.

Det blev snart bedre med den gamle graver, og han var atter på færde. Af ham lærte barnet mange andre ting, skønt af en forskellig art. Han var ikke i stand til at grave; men en dag skulle der graves en grav, og han kom for at føre tilsyn med en mand, der gjorde arbejdet. Han var i en snaksom stemning, og barnet, der i begyndelsen havde stået ved siden af ham og derpå sat sig i græsset ved hans fødder, med sit tankefulde åsyn vendt op imod hans, begyndte at tale med ham.

Nu var den mand, som udførte graverens arbejde, lidt ældre end han, men langt mere rørig. Men han var døv, og når graveren – der, når det havde knebet, måske med megen møje kunne have gået en mils vej på fem-seks timer – vekslede nogle ord med ham om hans arbejde, kunne barnet ikke undgå at lægge mærke til, at han gjorde dette med en slags utålmodig medynk med hans svaghed, som om han selv var den stærkeste og kraftfuldeste mand i verden.

"Det gør mig ondt at se, at dette skal gøres," sagde barnet, da hun nærmede sig; "jeg havde ikke hørt, at nogen var død."

"Hun boede i en anden landsby, lille ven," svarede graveren, "en mil herfra."

"Var hun ung?"

"Ja-a," sagde graveren, "ikke over de fire og tres, tænker jeg. Var hun mere end fire og tres, David?"

David, der gravede ivrigt, hørte ikke spørgsmålet, og da graveren ikke kunne nå ham med sin krykke og var for svag til at rejse sig uden hjælp, vakte han hans opmærksomhed ved at kaste en lille klump jord på hans røde nathue.

"Hvad er der?" sagde David og så op.

"Hvor gammel var Becky Morgan?" spurgte graveren.

"Becky Morgan?" gentog David.

"Ja," svarede graveren og tilføjede i en halvt medlidende, halvt opirret tone, som den gamle mand ikke kunne høre, "du begynder at blive meget døv, David."

Den gamle mand holdt inde med sit arbejde og gav sig til at tænke over sagen, mens han rensede sin spade med et stykke skifer og med det samme skrabede grundstoffet af Gud ved hvor mange Becky Morgan'er af den.

"Lad mig engang se," sagde han. "Jeg så i aftes, hvad de havde sat på kisten – var det ikke ni og halvfjerds?"

"Nej, nej," sagde graveren.

"Jovist var det," svarede den gamle mand med et suk. "For jeg synes, at hun næsten var af samme alder som vi. Jovist var det ni og halvfjerds."

"Er du nu også vis på, at du ikke tog fejl af tallet, David?" spurgte graveren noget urolig.

"Hvad?" sagde den gamle mand. "Sig det én gang til."

"Han er meget døv, han er virkelig meget døv!" udbrød graveren hidsigt. "Er du vis på, at du ikke tog fejl af tallet?"

"Ja ganske vis," svarede den gamle mand. "Hvorfor?"

"Han er meget døv," mumlede graveren. "Jeg tror, han begynder at gå i barndom."

Barnet undrede sig noget over, at han kunne være kommet på denne tro, da den gamle mand, sandt at sige, syntes at være fuldkommen så åndsfrisk som han og var langt mere kraftig. Da graveren imidlertid ikke for øjeblikket sagde mere, glemte hun det snart igen og talte atter.

"De fortalte mig," sagde hun, "at De gav Dem af med at være gartner. Planter De undertiden også her på kirkegården?"

"Nej, jeg gør ikke."

"Jeg har set nogle blomster og små buske her; der står nogle der henne, som De ser. Jeg troede, at De måske passede dem, skønt de rigtignok kun trives dårligt."

"De trives, som Vorherre vil," sagde den gamle mand, "og han afgør kærligt, at de aldrig skal blomstre her."

"Jeg forstår Dem ikke."

"Jo, det hænger således sammen. De viser deres grave, som havde meget ømme, kærlige venner."

"Det var jeg vis på!" udbrød barnet "det glæder mig inderligt at høre det!"

"Ja, men vent lidt. Se på dem. Se, hvor de hænger med hovedet og visner. Gætter De grunden dertil?"

"Nej," sagde barnet.

"Det er, fordi mindet om dem, som ligger dernede, taber sig så hurtigt. Først ser de til dem morgen, middag og aften; men snart begynder de at komme sjældnere, fra én gang om dagen til én gang om ugen, fra én gang om ugen til én gang om måneden og til sidst slet ikke. Sådanne tegn trives sjældent længe. Jeg har set de kortvarigste sommerblomster overleve dem."

"Det gør mig ondt at høre."

"Ja, det samme siger de fine folk, der kommer herved for at se sig om," svarede den gamle mand og rystede på hovedet; "men jeg siger det modsatte. "Det er en smuk skik, I har her på egnen," siger de undertiden til mig, "at plante blomster på gravene; men det er sørgeligt at se dem alle visne og gå ud." Jeg beder dem om forladelse og svarer, at i mine tanker er det et godt tegn på, at de levende er glade og tilfredse. Og det er det. Således er naturen."

"Måske værner de sørgende sig til at se på den blå himmel om dagen og på stjernerne om aftenen og til at tro, at de døde er der og ikke i gravene," sagde barnet alvorligt.

"Måske," svarede den gamle mand tvivlende. "Det kan jo være muligt."

"Enten det nu er, som jeg tror, eller ikke," tænkte barnet ved sig selv, "så vil jeg gøre dette sted til min have. Der kan i det mindste ikke være noget ondt i at arbejde her hver dag, og venlige tanker vil opstå deraf, det er jeg vis på."

Hendes glødende kinder og fugtige øjne sås ikke af graveren, der vendte sig om mod den gamle David og kaldte på ham. Det var tydeligt nok, at Becky Morgans alder stadig optog ham, skønt barnet ikke kunne indse hvorfor.

Den anden eller tredje gentagelse af hans navn vakte den gamle mands opmærksomhed. Han holdt inde med sit arbejde, støttede sig på sin spade og lagde hånden til øret.

"Kaldte De?" spurgte han.

"Jeg har tænkt på, Davy, at hun," her pegede han på graven, "må have været en del ældre end både du og jeg."

"Ni og halvfjerds," sagde den gamle mand med en sørgmodig rysten på hovedet; "jeg sagde Dem jo, at jeg så det."

"Ja, men fruentimmerne, Davy, siger ikke altid sandheden om deres alder."

"Det er rigtignok sandt," sagde den anden gamle mand med et pludseligt glimt i sit øje. "Hun har måske været ældre."

"Det er jeg ganske vis på. Husk på, hvor gammel hun så ud. Du og jeg syntes kun at være drenge imod hende."

"Ja, det har De ret i. Hun så gammel ud."

"Husk på, hvor gammel hun i mange, mange år har set ud, og sig så, om hun ikke til sidst var mere end ni og halvfjerds – samme alder som vi," sagde graveren.

"Hun var mindst fem år ældre."

"Fem! Ti. Ni og firs godt og vel. Jeg kan godt huske, da hendes datter døde. Hun var lige så vist ni og firsindstyve år, som hun var én dag gammel, og endda vil hun narre os og gøre sig ti år yngre. Det er den menneskelige forfængelighed!"

Den anden mand var ikke sen til at give nogle moralske tanker til bedste over dette frugtbare emne, og begge kendte en mængde så vægtige beviser, at det blev tvivlsomt, ikke om den afdøde havde været af den påståede alder, men om hun ikke næsten havde nået den patriarkalske grænse hundrede. Da de havde afgjort dette spørgsmål til fælles tilfredshed, rejste graveren sig ved sin vens hjælp for at gå.

"Det er køligt at sidde her, og jeg må være forsigtig – til sommeren kommer," sagde han, idet han belavede sig til at hinke af sted.

"Hvad?" spurgte gamle David.

"Han er meget døv, den stakkel! Farvel."

"Åh!" sagde gamle David og så efter ham. "Han falder stærkt af og ældes for hver dag."

Og dermed skiltes de, hver især overtydet om, at den anden havde mindre livskraft end han selv, og begge i høj grad trøstet ved det lille påfund, hvorom de var kommet overens med hensyn til Becky Morgan, hvis hedengang ikke længere var et ubehageligt præcedens og ikke ville komme dem ved i den første halve snes år.

Barnet tøvede nogle minutter for at iagttage den døve gamle mand, mens han kastede jorden op med sin skovl og, idet han ofte standsede for at hoste og trække vejret, stadig med en slags adstadig kluklatter mumlede, at graveren faldt stærkt af på den. Omsider vendte hun sig bort, og medens hun tankefuldt vandrede gennem kirkegården, stødte hun uventet på skolelæreren, der sad på en grav i solskinet og læste.

"Er Nell her?" sagde han og lukkede sin bog. "Det glæder mig at se Dem ude i luften og solen. Jeg var bange for, at De atter var inde i kirken, hvor De så ofte opholder Dem."

"Er det ikke et godt sted?" spurgte barnet, idet hun satte sig ved siden af ham.

"Jo, jo. Men De må undertiden være munter – nej, ryst ikke således på hovedet og smil ikke så tungsindigt."

"Ikke tungsindigt, hvis De kendte mit hjerte. Se ikke på mig, som om De troede, at jeg var sørgmodig. Der gives ingen lykkeligere skabning på Jorden, end jeg nu er."

Fuld af taknemmelig kærlighed greb barnet hans hånd og lagde den mellem sine. "Det er Guds vilje!" sagde hun, da de i nogen tid havde siddet tavse.

"Hvilket?"

"Alt dette, som omgiver os. Men hvem af os er nu tungsindig? De ser, at jeg smiler."

"Det gør jeg med ved at tænke på, hvor ofte vi skal le her på dette sted. Talte De ikke med nogen derhenne?"

"Jo," svarede barnet.

"Om noget, der har gjort Dem sørgmodig."

Der var en lang pause. "Hvad var det?" spurgte skolelæreren kærligt. "Nå, sig mig, hvad det var."

"Jeg bliver så trist, så inderlig trist ved tanken om," sagde barnet og brast i tårer, "at de, som dør omkring os, så hurtigt bliver glemt."

"Tror De da," sagde skolelæreren, idet han opdagede det blik, hvormed hun havde set sig om, "at en forsømt grav, et udgået træ, et par visnede blomster er tegn på glemsel eller ligegyldighed? Tror De ikke, at der gives gerninger langt borte herfra, hvorved disse døde bedst mindes? Nell, Nell, der kan findes mennesker, som i dette øjeblik færdes travlt rundt om i verden, men til hvis gode gerninger og gode tanker disse grave, hvor forsømte de end kan forekomme os at være, er de fornemste redskaber."

"Sig ikke mere," sagde barnet hurtigt. "Jeg føler det, jeg ved det. Hvorledes kunne jeg glemme det, når jeg tænkte på dem?"

"Nej," udbrød hendes ven, "der gives intet uskyldigt eller godt, som dør eller bliver glemt. Lad os holde fast ved den tro eller ingen. Et spædt, lallende barn, som dør i sin vugge, vil atter leve i de bedre tanker hos dem, som elskede det, og gennem dem udføre sin part af verdens forløsende gerninger, om også dets legeme er brændt til aske eller druknet i det dybeste hav. Der føjes ikke en engel til himlens hærskarer, uden at den udretter sit velsignende værk på Jorden gennem dem, som elskede den her. Glemme! Åh, kunne de menneskelige

skabningers gode gerninger følges til deres kilde, hvor skøn ville da ikke selv døden synes; for hvor megen kærlighed, barmhjertighed og ren hengivenhed ville man da ikke se har deres udspring fra støvede grave!"

"Ja," sagde barnet, "det er sandt; jeg ved, at det er det. Hvem kan føle styrken deraf så meget som jeg, i hvem Deres lille discipel atter lever? Kære, kære, gode ven, vidste De bare, hvilken trøst De har skænket mig!"

Den fattige skolelærer svarede ikke, men bøjede sig tavs over hende; hans hjerte var fuldt.

De sad endnu på det samme sted, da bedstefaderen nærmede sig. Før end de havde talt ret mange ord med hinanden, slog skoletimen, hvorpå deres ven gik.

"En god mand," sagde bedstefaderen og så efter ham, "en venlig mand. *Han* vil sikkert aldrig gøre os skade, Nell. Her er vi endelig i sikkerhed, hvad? Dette sted vil vi jo aldrig forlade?"

Barnet rystede på hovedet og smilede.

"Hun trænger til hvile," sagde den gamle mand og klappede hende på kinden; "for bleg – for bleg. Hun er ikke, som hun før var."

"Hvornår?" spurgte barnet.

"Ja rigtigt! Hvornår? For hvor mange uger siden? Kan jeg tælle dem på mine fingre? Men lad dem hvile; det bedste er, at de er overstået."

"Ja, det er det allerbedste, kære bedstefader. Vi vil glemme dem; eller hvis vi nogen sinde tilbagekalder dem i vore tanker, skal det kun være som en urolig drøm, der er forbi."

"Stille!" sagde den gamle mand, idet han hastigt vinkede ad hende med hånden og så sig over skulderen. "Tal ikke mere om

drømmen og alle de elendigheder, den bragte med sig. Her gives der ingen drømme. Dette er et roligt sted, og de bliver væk herfra. Lad os aldrig tænke på dem, for at de ikke igen skal forfølge os. Hule øjne og indfaldne kinder – regn, kulde og sult – og rædsler, der var endnu værre – vi må glemme sådanne ting, hvis vi skal få ro her."

"Gud være lovet," udbrød barnet ved sig selv, "for denne lykkelige forandring!"

"Jeg vil være tålmodig," sagde oldingen, "ydmyg, taknemmelig og lydig, hvis du vil lade mig blive her. Men skjul dig ikke for mig; list dig ikke bort alene; lad mig blive hos dig. Jeg skal sandelig være ærlig og tro, Nell."

"Jeg liste mig alene bort! Ih," svarede barnet med påtaget munterhed, "det ville jo være en smuk spøg. Se engang her, kære bedstefader, dette sted vil vi gøre til vor have – hvorfor ikke? Det er jo et meget godt sted – og i morgen vil vi begynde at arbejde side om side med hinanden."

"Ja, det var et ypperligt indfald! Husk på det, mit søde barn; vi begynder i morgen!"

Hvem var så glad som den gamle mand, da de den næste dag begyndte deres arbejde? Hvem ænsede så lidt som han alle de forestillinger, der knyttede sig til stedet? De rykkede det lange græs og nælderne, der voksede på gravene, op, beskar de kummerlige buske, glattede grønsværet og rensede det for det visne løv og ukrudtet. Mens de endnu var i fuldt arbejde, opdagede barnet, at pebersvenden sad på stenten tæt ved og stiltiende iagttog dem.

"En kærlighedsgerning," sagde den lille mand og nikkede til Nell, da hun nejede for ham. "Har I gjort alt det i dag?"

"Det er kun meget lidt," svarede barnet med nedslagne øjne, "imod, hvad vi har i sinde at gøre."

"Godt gjort, smukt gjort," sagde pebersvenden. "Men vil I kun arbejde ved gravene over børn og unge mennesker?"

"Med tiden kan vi også nå til de andre," svarede barnet med sagte stemme og vendte hovedet bort.

Det var en ringe omstændighed og kunne være plan, tilfælde eller barnets instinktmæssige interesse for ungdommen; men den syntes at gøre indtryk på bedstefaderen, skønt han ikke før havde lagt mærke til den. Han så hurtigt på gravene, derefter ængsteligt på barnet, trykkede hende ind til sig og bad hende hvile sig. Noget, som han længe havde glemt, syntes at arbejde mat i hans sjæl. Det gik bort igen, således som vigtigere ting havde gjort, men kom atter og atter frem den dag og mange gange siden. Én gang, medens de endnu arbejdede, da barnet mærkede, at han ofte vendte sig om og så uroligt på hende, som om han søgte at løse en eller anden pinlig tvivl eller samle nogle spredte tanker, bad hun ham sige grunden. Men han svarede, at det var intet – intet, og lagde hendes hoved på sin arm, klappede hendes smukke kind og mumlede, at hun blev stærkere for hver dag og snart ville være en voksen pige.

Fra den tid opstod der i den gamle mands sind en ængstelse for barnet, som aldrig slumrede eller forlod ham. Der gives strenge i det menneskelige hjerte – sælsomme, foranderlige strenge – som kun anslås af hændelsen, som vedbliver at være stumme og ufølsomme for de lidenskabeligste opfordringer, men til sidst svarer ved den letteste, tilfældige berøring. Selv hos de uforstandigste og barnagtigste sjæle findes der en eller anden tankerække, som kunsten sjældent kan lede eller færdigheden understøtte, men som, således som det er gået med så mange store sandheder, åbenbarer sig ganske tilfældigt, og når opdageren har haft det simpleste og mest ligefremme mål for øje. Fra den tid glemte oldingen intet øjeblik barnets svaghed og selvopofrelse; fra den tid, da dette havde fundet sted, vågnede han. Han havde set hende slæbe sig frem ved hans side under så megen møje og lidelse og næppe tænkt anderledes på hende end som på den, der delte den modgang, som han følte tungt i sin egen person og klagede over mindst lige så meget for sin egen som for hendes skyld. Nu følte han, hvad han skyldte hende, og hvad den modgang havde gjort hende til. Aldrig, nej ingen sinde i noget tankeløst øjeblik fra den tid og til enden ledte nogen sorg for ham selv, nogen tanke om hans eget velvære, noget egenkærligt hensyn hans tanker bort fra den blide genstand for hans omhu.

Han fulgte hende, hvor hun gik og stod, og ventede, til hun blev træt og støttede sig på hans arm – sad lige over for hende i kaminkrogen, tilfreds med at iagttage og se på hende, indtil hun løftede hovedet og smilede ad ham, ligesom i gamle dage –

varetog hemmeligt de huslige sysler, der var for tunge for hendes kræfter – stod i de kolde, mørke nætter op for at lytte efter hendes åndedræt, medens hun sov, og kunne undertiden sidde flere timer i træk sammenkrøbet ved hendes leje, alene for at røre ved hendes hånd. Kun Gud, som ved alt, kan vide, hvilke forhåbninger, hvilken frygt, hvilke inderligt kærlige tanker der rummedes i denne ene forvirrede hjerne, og hvilken forandring der var foregået med den stakkels gamle mand.

Undertiden – uger var dengang gået – kunne barnet, udmattet af et ringe arbejde, tilbringe hele aften på en løjbænk ved kaminen. Når dette var tilfældet, bragte skolelæreren bøger og læste højt for hende, og sjældent gik en aften, uden at pebersvenden så ind til dem og ligeledes læste højt. Oldingen sad og hørte til – med ringe forstand for ordene, men med øjnene fæstet på barnet – og når hun smilede eller opmuntredes af fortællingen, kunne det ofte falde ham ind at sige, at det var en smuk historie, ja endog at fatte godhed for selve bogen. Når pebersvenden under deres samtaler om aftenen fortalte hende et eller andet, som morede hende, gjorde den gamle mand sig al mulig umage for at huske det, ja listede sig endog, når pebersvenden forlod dem, undertiden ud efter ham og bad ham bønligt fortælle det og det sted endnu en gang, for at han kunne lære at afvinde Nell et smil.

Men disse tilfælde var lykkeligvis sjældne; for barnet higede efter at være ude og vandre rundt i sin højtidelige have. Undertiden kom der også fremmede for at se kirken, og de, som kom, talte til andre om barnet og fik derved flere til at komme, så at de, selv på denne tid af året, næsten hver dag havde besøg. Den gamle mand fulgte på kort afstand bag efter

dem gennem bygningen for at lytte til den stemme, han elskede så højt, og når de fremmede tog bort og skiltes fra Nell, blandede han sig med dem for at opfange brudstykker af deres samtaler eller blev i samme hensigt, uden hat på sit grå hoved, stående ved porten, mens de gik igennem den. De roste altid barnet, hendes forstandighed og skønhed, og han var stolt af at høre på dem! Men hvad var det, som så ofte samtidig skar ham i hjertet og fik ham til at hulke og græde alene i en eller anden afsides krog? Ak, selv ligegyldige fremmede – de, som ikke havde nogen anden følelse for hende end øjeblikkets nysgerrighed – de, som gik deres vej og om otte dage havde glemt, at et sådant væsen var til – selv de så det – selv de beklagede hende – selv de sagde ham medlidende farvel og hviskede, idet de gik forbi.

Også blandt folkene i landsbyen, af hvilke der ikke var én, som ikke mere og mere fattede godhed for stakkels Nell, selv blandt dem herskede den samme følelse, en ømhed for hende – en medlidende opmærksomhed for hende, som voksede for hver dag. Selv skoledrengene, hvor letsindige og tankeløse de end var, tænkte på hende. Den vildeste iblandt dem blev sørgmodig, når han savnede hende på sin vej til skolen, og bøjede ofte af fra stien for at spørge til hende ved gittervinduet. Sad hun inde i kirken, kiggede de undertiden forsigtigt ind ad den åbne dør, men talte aldrig til hende, hvis hun ikke selv rejste sig og gik ud for at tale til dem. Der var en eller anden følelse, som hævede barnet op over dem alle.

Således også, når søndagen kom. I kirken kom kun fattige landsbyfolk; for herregården, hvor den gamle familie havde boet, var en tom ruin, og i flere miles omkreds hørte

indbyggerne kun til almueklassen. Der, som overalt ellers, havde de interesse for Nell. Før og efter gudstjenesten flokkedes de om hende i våbenhuset; de små børn klyngede sig til hendes skørter, og gamle mænd og koner afbrød deres samtaler for venligt at hilse på hende. Ingen af dem, unge eller gamle, tænkte på at gå forbi barnet uden et venligt ord. Mange, som var kommet langt borte fra, bragte hende små gaver; de ringeste og barskeste havde gode ønsker at byde.

Hun havde opsøgt de små børn, som hun først havde set lege på kirkegården. Et af disse – den dreng, der havde talt om sin broder – var hendes lille yndling og ven og sad ofte ved siden af hende inde i kirken eller steg op i tårnet med hende. Det var hans glæde at hjælpe hende eller at bilde sig ind, at han gjorde det, og de blev snart daglige omgangsvener.

Mens hun en dag sad alene på sin gamle plads og læste, kom denne dreng løbende ind med øjnene fulde af tårer, og efter at han havde holdt hende ud fra sig og set et øjeblik på hende, slyngede han lidenskabeligt sine små arme om hendes hals.

"Hvad er der?" sagde Nell for at trøste ham. "Hvad er der i vejen?"

"Endnu er hun det ikke!" råbte drengen og omfavnede hende endnu tættere. "Nej, nej, endnu ikke!"

Hun så forundret på ham og spurgte, idet hun strøg håret fra hans ansigt og kyssede ham, hvad han mente. "Du må ikke blive til det, kære Nell," sagde drengen. "Man kan ikke se dem. De kommer aldrig og leger eller taler med en. Bliv, som du er. Således er du bedst."

"Jeg forstår dig ikke; sig mig, hvad du mener."

"Jo, de siger," svarede drengen, idet han så hende op i ansigtet, "at du bliver en engel, førend fuglene igen begynder at synge. Men det bliver du ikke, vel? Forlad os ikke, Nell, hvor klar end himlen er."

Barnet sænkede hovedet og holdt hænderne for ansigtet.

"Hun kan ikke tåle at tænke derpå!" Råbte drengen, jublende gennem sine tårer. "Du vil ikke gå bort. Du ved, hvor vi vil sørge. Kære Nell, sig, at du vil blive hos os. Åh, sig det!"

Den lille dreng foldede hænderne og knælede ved hendes fødder.

"Se på mig, Nell," sagde drengen, "og sig, at du vil blive, så ved jeg, at de har uret, og vil ikke græde mere. Vil du ikke nok sige ja?"

Stadig var hovedet sænket og ansigtet skjult og barnet tavs – undtagen at hun hulkede.

"Når nogen tid er gået," vedblev drengen, idet han søgte at drage hendes hånd til side, "vil de venlige engle være glade ved at vide, at du ikke er iblandt dem, men er blevet her hos os. Willy gik bort for at opsøge dem; men havde han vidst, hvorledes jeg ville savne ham i vor lille seng om natten, er jeg vis på, at han aldrig havde forladt mig."

Endnu kunne barnet ikke svare ham, men hulkede som om hendes hjerte skulle briste.

Hun lod ham flytte hendes hænder og lægge dem om hans hals. Det var et tårefuldt øjeblik; men det varede ikke længe, førend hun så på ham med et smil og lovede ham i en blid, rolig tone, at hun ville blive og være hans veninde, så længe Vorherre ville tillade det. Han klappede i hænderne af glæde og takkede hende mange gange, og da hun pålagde ham ikke at fortælle

nogen, hvad der var foregået imellem dem, lovede han hende oprigtigt, at det skulle han aldrig.

Det gjorde han da heller ikke, men ledsagede hende stille på alle hendes vandringer og under alle hendes grublerier, uden nogen sinde oftere at vende tilbage til det emne, som han mærkede havde voldt hende smerte, uden at han fattede årsagen. Men stadig vedblev han at nære lidt mistillid; for han kom ofte, selv når det var ganske mørkt om aftenen, og spurgte frygtsomt uden for døren, om hun var lykkelig og vel indenfor, og når der svarede ja, og han blev indbudt til at komme ind, tog han gerne plads på en lille skammel ved hendes fødder og blev tålmodigt siddende, indtil man kom for at finde ham og bringe ham hjem. Hver gang morgenen kom, fandt den ham tøvende i nærheden af huset for at spørge, om hun var rask, og hvor hun så gik, morgen, middag eller aften, forlod han sine kammerater og sine lege for at være sammen med hende.

"Og en god lille ven er han," sagde den gamle graver engang til hende. "Da hans ældre broder døde – ældre er et underligt ord; for han var kun syv år gammel – husker jeg, at det gik ham meget nær til hjertet."

Barnet tænkte på, hvad skolelæreren havde sagt til hende, og følte, hvorledes sandheden deraf afspejlede sig endog i dette barn.

"Det har givet ham et stille væsen," sagde den gamle, "skønt han for den sags skyld undertiden kan være lystig nok. Jeg tør nu vædde på, at De og han har lyttet ved den gamle brønd."

"Nej, det har vi ikke. Jeg har været bange for at komme den nær; for jeg kommer ikke ofte i den del af kirken og kender ikke rigtig stedet."

"Gå derhen med mig," sagde den gamle. "Jeg har kendt det fra dreng. Kom!"

De gik ned ad den smalle trappe, som førte ned til kryptkirken, og standsede mellem de skumle hvælvinger på et mørkt og muggent sted.

"Her er stedet," sagde den gamle mand. "Ræk mig Deres hånd, mens De løfter lemmen op, for at De ikke skal snuble og falde ned. Jeg er for gammel – for gigtsvag, mener jeg – til selv at bukke mig."

"Det er et sort og skrækkeligt sted!" udbrød barnet.

"Se derned!" sagde den gamle mand og pegede nedad.

Barnet adlød og så ned i hullet.

"Det ligner en grav," sagde den gamle.

"Ja, det gør det," svarede barnet.

"Det er ofte faldet mig ind, at denne brønd fra først af måske er blevet gravet for at gøre det gamle sted mere skummelt og de gamle munke mere gudfrygtige. Nu skal den kastes til og overbygges."

Barnet stod stadig og så tankefuldt ned i dybet.

"Vi vil få at se," sagde graveren, "over hvilke glade hoveder jorden vil have lukket sig, når lyset lukkes ude herfra. Gud ved det! Til foråret skal den kastes til!"

"Fuglene synger atter til foråret," tænkte barnet, mens hun stod ved sit vindue og så på den nedgående sol. "Foråret! En dejlig og lykkelig tid!"

Et par dage efter det quilpske teselskab i "Ørkenen" trådte Swiveller til sædvanlig tid ind i Brass' kontor, og da han fandt sig ene i dette redelighedens tempel, lagde han sin hat på pulten, tog en lille pakke sort flor op af lommen og gav sig til at svøbe det om hatten og stikke det fast på den med knappenåle ligesom et sørgeflor. Efter at have fuldført denne prydelse, så han med velbehag på sit værk og satte hatten på – ned over det ene øje for at forøge den triste virkning. Da alt var tilendebragt til hans tilfredshed, stak han hænderne i lommen og gik med afmålte skridt frem og tilbage på gulvet.

"Således er det altid gået mig," sagde han, "altid. Således har det til stadighed været – fra min barndoms tidligste tid har jeg set mine kæreste forhåbninger briste, og aldrig holdt jeg af en blomst eller et træ, uden at de visnede. Ikke så snart havde jeg opfostret en yndig gazelle for at glæde mig ved hendes blide, sorte øje, ikke så snart havde hun lært mig at kende og begyndt at elske mig, førend hun giftede sig med en handelsgartner!"

Overvældet af disse tanker blev han pludselig stående ved klient-lænestolen og kastede sig i dens åbne arme.

"Og dette," sagde han med en slags spottende fatning, "er at leve, siger man. Ja vist. Hvorfor ikke? Jeg er fuldkommen tilfreds. Jeg vil bære," tilføjede han, idet han tog sin hat af og så på den, som om han af pekuniære hensyn afholdtes fra at sparke til den, "jeg vil bære dette sindbillede på kvindelig troløshed til minde om hende, med hvem jeg aldrig mere skal træde den bugtede; hvis skål jeg aldrig mere skal drikke i den

rosenfarvede; som i den korte tid, der er tilbage af min tilværelse, vil myrde den balsamiske. Ha, ha, ha!"

Det turde måske være nødvendigt at indskyde, for at der ikke skal synes at være noget modsigende i slutningen af denne enetale, at Swiveller ikke endte med en lystig, hjertelig latter, der unægtelig ville have stået i strid med hans højtidelige tanker, men at han i sin teatralske stemning kun udførte, hvad der i melodramaerne kaldes "en djævelsk latter;" for det lader til, at disse djævløse altid ler i stavelser og altid i tre stavelser, hverken mere eller mindre, hvad der er en mærkelig ejendommelighed hos sådanne godtfolk og fortjener at huskes.

Næppe var de ildevarslende toner hendøde, førend der, medens Swiveller endnu stadig med bister majestæt sad i klient-lænestolen, hørtes en ringen med kontorklokken – eller, hvis lyden skal tillempes efter hans daværende sindsstemning, en kimen. Han åbnede døren med al mulig hurtighed og skuede det udtryksfulde åsyn, der tilhørte Chuckster, mellem hvem og ham en udveksling af broderlige hilsener påfulgte.

"I er forbandet tidligt på benene i dette forpestede gamle slagterhus," sagde Chuckster og støttede sig på sit ene ben, mens han utvungent rystede det andet.

"Ja temmelig," svarede Dick.

"Temmelig!" gentog Chuckster med det udtryk af yndefuld skæmt, der klædte ham så godt. "Det skulle jeg rigtignok mene. Ved De, hvad klokken er, min ven? Halv ti om formiddagen."

"Vil De ikke komme indenfor?" sagde Dick. "Ganske alene. Swiveller *solus*. Nu er det nattens –"

"Trylletime!"

"Da kirkegårde gabe,"

"Og gravene opsende deres døde."

Ved slutningen af dette citat i dialogisk form stillede hver enkelt af de to herrer sig i en attitude, hvorpå de, idet de straks efter faldt tilbage til det prosaiske, gik ind i kontoret. Sådanne mundfulde af begejstring var almindelige blandt de stolte apolloer og egentlig de bånd, der knyttede dem sammen og hævede dem op over den kolde, kedelige jord.

"Nå, hvorledes har De det så, min gut?" sagde Chuckster, idet han tog sig en stol. "Jeg var nødt til at tage til city i et lille privat ærinde og kunne ikke gå forbi gadehjørnet uden at se herind; men jeg ventede min sæl ikke at træffe dem. Det er umådelig tidligt."

Swiveller takkede, og efter at det i samtalens løb endvidere havde vist sig, at han var ved godt helbred, og at Chuckster var i den samme misundelsesværdige tilstand, istemte begge ifølge en højtidelig skik hos det gamle broderskab, hvortil de hørte, et brudstykke af den yndede vekselsang: "Det går så herligt," som endte med et langt håndtryk.

"Men hvad nyt?" sagde Richard.

"Byen er så glat, kære ven, som overfladen af en hollandsk kakkelovn. Der er slet intet nyt. Men det er sandt, jeres logerende er dog en højst mærkværdig person. Han narrer den skarpeste forstand. Aldrig har der været mage til menneske!"

"Hvad har han da nu gjort?"

"Ved Jupiter," svarede Chuckster og fremtog en aflang snustobaksdåse, hvis metallåg var prydet med et kunstigt udskåret rævehoved, "denne mand er uudgrundelig. Denne mand har sluttet venskab med vor fuldmægtig. I ham er der intet ondt; men han er så forbavsende sløj og blid. Når han nu

endelig skulle have sig en ven, hvorfor kunne han da ikke vælge sig en, der kendte verden og kunne opmuntre ham og være ham til nytte med sine manerer og sine samtaler? Jeg har mine fejl –"

"Nej, nej," afbrød Swiveller ham.

"Jovist har jeg så; ingen kender sine fejl bedre end jeg kender mine. Men undselig er jeg ikke. Selv mine værste fjender – enhver har sine fjender, og jeg har mine – har aldrig givet mig skyld for at være undselig. Og jeg vil sige Dem noget, hvis jeg ikke havde mere af de egenskaber, der gør det ene menneske afholdt af det andet, end vor fuldmægtig, ville jeg stjæle en chester-ost, binde den om halsen og drukne mig. Jeg ville dø vanæret, som jeg havde levet, det ville jeg, på ære!"

Chuckster tav, bankede rævehovedet lige på næsen med knoen af sin pegefinger, tog sig en pris tobak og så på Swiveller, som om han ville have sagt, at hvis han troede, at han skulle til at nyse, tog han højlig fejl.

"Ikke tilfreds," sagde Chuckster, "med at slutte venskab med Abel, har han også gjort sig gode venner med hans fader og moder. Siden han kom hjem fra sin vildgåsejagt, har han været der, faktisk været der. Desuden har han også fattet godhed for lømlen Kit – De vil have lagt mærke til, at denne idelig indfinder sig her, så i et, så i et andet ærinde – og dog tror jeg ikke, at han, med undtagelse af de sædvanlige høflighedsformer, nogen sinde har vekslet en halv snes ord med mig. Dette, ser De," sagde Chuckster og rystede alvorligt på hovedet, som folk plejer, når de synes, at tingene går en smule vel vidt, "er min sæl en så oprørende historie, at hvis jeg ikke havde noget tilovers for min principal og vidste, at han ikke ville

kunne komme ud af det uden mig, ville jeg være nødt til at hæve forbindelsen. Jeg ville ikke have noget andet valg."

Swiveller, der sad på en anden stol lige over for sin ven, rørte med et overmål af interesse op i ilden, men sagde intet.

"Med lømlen skal De få at se," vedblev Chuckster med en profetisk mine, "at det er galt fat. I vort fag er der lejlighed til at studere den menneskelige natur, og De kan tro mig på mit ord, at denne knægt, som kom tilbage for at aftjene den shilling, med det allerførste vil vise sig i det sande lys. Han er en tyv; det er umuligt andet."

Chuckster, der nu var blevet varm, ville sandsynligvis yderligere have drøftet sit emne i et endnu kraftigere sprog, hvis ikke en banken på døren, der syntes at melde en eller anden persons komme i et forretningsærinde, havde bragt ham til at påtage sig et større skin af beskedenhed, end der måske var helt foreneligt med hans nylig afgivne udtalelse. Swiveller lod sin stol hurtigt dreje sig på det ene ben, indtil den bragte ham hen til hans pult, i hvilken han, da han i sin ophidsede sindstilstand havde glemt at lægge ildrageren fra sig, gemte denne, idet han råbte: "Kom ind!"

Hvem ellers skulle vel vise sig end den selvsamme Kit, der havde været grunden til Chucksters forbitrelse? Aldrig har en mand så hurtigt samlet sit mod eller set så bister ud som Chuckster, da han opdagede, at det var ham. Swiveller stirrede et øjeblik på ham, og efter at han derpå var sprunget op fra sin stol og havde taget ildrageren ud af pulten, gennemgik han i en slags vanvid hele fægteskolen med samtlige udfald og dækninger.

"Er herren hjemme?" spurgte Kit, noget forbavset over denne usædvanlige modtagelse.

Førend Swiveller kunne svare, benyttede Chuckster lejligheden til at nedlægge sin harmfulde protest imod denne forespørgsels form, som han mente var næsvis og lømmelagtig. Spørgeren burde, da han havde set, at der var to herrer til stede, have talt om den anden herre, eller snarere – da det ikke var umuligt, at genstanden for hans søgen kunne være af underordnet stand – burde have nævnt hans navn og overladt sine tilhørere at afgøre hans rang. Chuckster sagde endvidere, at han havde grund til at tro, at denne tiltaleform indeholdt noget personlig fornærmeligt for ham selv, og at han ikke var at spøge med, hvilket visse lømler – som han ikke nærmere nævnte – let kunne komme til at mærke til deres egen skade.

"Jeg mener herren ovenpå," sagde Kit til Richard Swiveller.
"Er han hjemme?"

"Hvorfor det?" spurgte Dick.

"Fordi jeg, hvis han er hjemme, har et brev til ham."

"Fra hvem?"

"Fra mr. Garland."

"Åh, ja så," sagde Dick med stor høflighed, "så kan De give mig det. Og vil De vente på svar, kan De vente ude på gangen, som er en luftig og godt ventileret hal."

"Mange tak," svarede Kit. "Men jeg skal levere det til ham selv, hvis De ikke har noget imod det."

Den grænseløse dumdristighed i dette svar overvældede Chuckster således og rørte i den grad ved hans ømme følelser for hans vens ære, at han sagde, at han, hvis han ikke var blevet holdt tilbage af hensyn til kontoret, ganske vist på stedet havde

tilintetgjort Kit, som tugtelse for fornærmelsen. Af hensyn til de med denne forbundne, særdeles graverende omstændigheder kunne han ikke tro andet, end at den ville være blevet billiget og bifaldet af en jury af englændere, der utvivlsomt ville have afgivet en kendelse om nødværgedrab i forbindelse med det hæderligste vidnesbyrd om hævnerens moralitet og karakter. Swiveller, der ikke havde taget sig sagen slet så nær, blev lidt undselig over sin vens heftighed og ikke lidt forlegen med, hvorledes han skulle bære sig ad – Kit var nemlig ganske koldblodig og rolig – da de i det samme hørte den ugifte herre råbe højt ned ad trappen.

"Kom der ikke en i et ærinde til mig?"

"Jo," svarede Dick.

"Hvor er han da?" brølede den logerende.

"Her er han," svarede Swiveller. "Nå, unge mand, hører De ikke, at De skal gå ovenpå? Er De døv?"

Kit fandt det ikke umagen værd at indlade sig på yderligere ordveksling, men skyndte sig bort og lod de to stolte apolloer stå og glo i tavshed på hinanden.

"Sagde jeg det ikke?" sagde Chuckster. "Hvad synes De så?"

Swiveller, der egentlig var en godmodig fyr og ikke så nogen så skrækkelig lumpenhed i Kits opførsel, vidste næppe, hvad han skulle svare. Han blev udfriet af denne forlegenhed ved Sampsons og Sallys komme, ved synet af hvem Chuckster hovedkulds trak sig tilbage.

Brass og hans elskværdige ledsagerinde syntes under deres mådeholdne frokost at have holdt en rådslagning om en eller anden meget vigtig og interessant sag. Når sådanne forhandlinger fandt sted, indfandt de sig i almindelighed i

kontoret en halv times tid efter det sædvanlige klokkeslæt og meget smilende, som om deres nylig lagte planer og rænker havde beroliget deres sind og udbredt et lys over deres møjsomme vej. Ved denne lejlighed syntes de at være særlig muntre; for miss Brass var meget slesk, og Brass gned sig smilende i hænderne.

"Nå, mr. Richard, hvorledes har vi det i dag? Er vi rigtig rask og veltilpas, – hvad, mr. Richard?"

"Så temmelig," svarede Dick.

"Det er herligt. Ha, ha, ha! Vi vil være så muntre som lærker, – hvorfor ikke? Det er en skøn verden, vi lever i, en meget skøn verden. Der er slette folk i den; men var der ingen slette folk, ville der ingen gode sagførere være. Ha, ha, ha! Breve med posten i dag, mr. Richard?"

"Nej!"

"Nå, lige meget! Er der kun lidt at gøre i dag, vil der være des mere i morgen. Et nøjsomt sind er tilværelsens sødme. Har der været nogen her?"

"Kun min ven. *Gid aldrig vi savne en* –"

"– *ven*," istemte Brass hurtigt, "*og et glas ham at byde*. Ha, ha, ha! Således står der jo i visen, ikke sandt? En meget god vise, mr. Richard; kan godt lide moralen af den. Ha, ha, ha! Deres ven, det er nok det unge menneske hos Witherdens – ja – gid vi aldrig savne en – ellers ingen været her, mr. Richard?"

"Kun en, der ville tale med den logerende."

"Ja så? Ha, ha, ha! Gid aldrig vi savne en ven og et – en, der ville tale med den logerende, hvad, mr. Richard?"

"Ja," svarede Dick, lidt forvirret over den påfaldende lystighed, hans principal lagde for dagen. "Han er oppe hos

ham nu."

"Ha, ha, ha! Der lad dem være, fri og glade, falderallalala. Hvad, mr. Richard? Ha, ha, ha!"

"Ja, for mig gerne."

"Men hvem er det?" sagde Brass og rodede mellem sine papirer. "Hvad er det for en gæst, der er oppe hos den logerende, – dog ingen dame, vil jeg håbe, hvad, mr. Richard? Bevis Marks' moralitet, ved De nok – *"når en yndig mø til dårskab låner øre"* – og alt sådant noget – hvad, mr. Richard?"

"Et ungt menneske, der også, eller i det mindste halvvejs hører til Witherdens. Kit kalder de ham."

"Kit, hvad? Sært navn det – navnet på noget, som glarmestrene bruger, hvad, mr. Richard? Ha, ha, ha! Så Kit er der altså, hvad?"

Dick så på miss Sally, fuld af forundring over, at hun ikke standsede denne ualmindelige overgivenhed hos Sampson; men da hun ikke prøvede derpå og snarere syntes stiltiende at give sit bifald til kende med den, mente han, at de nylig havde snydt en eller anden og fået deres regning betalt.

"Vil De ikke have den godhed at tage over til Peckham Rye med dette, mr. Richard?" sagde Brass, idet han tog et brev op af sin pult. "Der skal intet svar; men det er af vigtighed, at det bliver leveret i vedkommendes egne hænder. Vognlejen skriver De på kontorets regning, ved De nok; skån ikke kontoret; få så meget ud af det, som De kan, det er jo kontoristens valgsprog. Ikke sandt, mr. Richard? Ha, ha, ha!"

Swiveller afførte sig højtideligt sin sømandstrøje, trak sin frakke på, tog sin hat ned fra knagen, stak brevet i lommen og gik. Så snart han var borte, rejste miss Sally sig op og trak sig

ligeledes tilbage med et sødt smil til sin broder, der til svar nikkede og bankede sig på næsen.

Ikke så snart var Brass blevet alene, førend han lukkede kontordøren op på vid gab, og efter at have sat sig således ved sin pult lige over for den, at han ikke kunne undgå at se enhver, der kom ned ad trappen og gik ud ad gadedøren, begyndte han at skrive med overordentlig munterhed og vedholdenhed, mens han med en stemme, der var alt andet end melodisk, nynnede musikalske brudstykker, der syntes at vedrøre forbindelsen mellem kirke og stat, eftersom de var sammensat af aftensalmen og God Save The King.

Således sad prokuratøren længe og skrev og nynnede, undtagen når han standsede for snedigt at lytte, hvorpå han vedblev at nynne højere og skrive langsommere. Omsider hørte han under en af disse pauser sin logerendes dør blive lukket op og i og fodtrin komme ned ad trappen. Da holdt Brass ganske op at skrive og nynnede meget stærkt med pennen i hånden, idet han imidlertid, ret som om han med hele sin sjæl fulgte melodien, virrede med hovedet og smilede på helt engleagtig måde.

Det var hen mod dette rørende syn, at trappen og de yndige toner førte Kit, og da han var uden for døren, holdt Brass op med at synge, men ikke med at smile, og nikkede venligt, idet han tillige vinkede ad ham med sin pen.

"God dag, Kit," sagde sagføreren i den mest forekommende tone, man kan tænke sig.

Kit, der var lidt bange for sin ven, gav et passende svar og havde allerede lagt hånden på gadedøren, da Brass med blid stemme kaldte ham tilbage.

"De må ikke gå, Kit," sagde sagføreren i en hemmelighedsfuld og dog tillige forretningsmæssig tone. "De må være så god at komme indenfor. Ak Gud, ak Gud! Når jeg ser på Dem," sagde prokuratoren, idet han forlod sin stol og stillede sig med ryggen til kaminen, "kommer jeg til at tænke på det yndigste lille ansigt, mine øjne nogen sinde har skuet. Jeg husker, at De kom der et par gange, efter at vi havde gjort eksekution. Ak Kit, min kære ven, folk af mit fag har undertiden så pinlige pligter at opfylde, at man sandelig ikke skal misunde os!"

"Det gør jeg ikke heller," sagde Kit, "skønt det ikke passer sig for mig og mine lige at dømme derom."

"Vor eneste trøst, Kit," vedblev sagføreren og så på ham i en slags tankefuld åndsfraværelse, "er, at om vi end ikke kan afværge stormen, kan vi dog mindske den, kan vi dog, om jeg tør udtrykke mig således, mildne den for de klippede lam."

"Ja, klippede," tænkte Kit, "og det temmelig tæt!" Men han sagde det ikke.

"Ved den lejlighed, hvortil jeg har hentyder, havde jeg en hård kamp med mr. Quilp – for mr. Quilp er en meget hård mand – for at udvirke den skånsel, der vistes mod dem. Det havde nær kostet mig en klient; men den lidende dyd begejstrede mig og jeg sejrede."

"Han er dog ikke så slem," tænkte den ærlige Kit, da sagføreren snerpede læberne sammen og så ud som et menneske, der kæmper med sine bedre følelser.

"Jeg ærer Dem, Kit," sagde Brass rørt. "Jeg så dengang nok af Deres opførsel til at ære Dem, skønt Deres stilling er beskeden og Deres kår små. Det er ikke vesten, jeg ser på, det er hjertet.

Striberne i vesten er kun ståltrådene i buret, men hjertet, det er fuglen. Å! Hvor mange sådanne fugle fælder ikke idelig og stikker deres næb ud mellem ståltrådene for at pikke ad hele menneskeslægten!"

Denne poetiske lignelse, som Kit holdt for en særlig hentydning til hans egen sribede vest, overvældede ham aldeles, og Brass' stemme og væsen forøgede ikke lidet dens effekt; for han talte med en eremits hele milde alvor og manglede kun et reb om livet uden på sin brune frakke og et dødningehoved på kaminhylden for at være fuldstændig installeret i dette fag.

"Nå, nå," sagde Sampson, smilende som gode mennesker smiler, når de ynkes over deres egne og deres medmenneskers svagheder, "dette er langt fra centrum. Men her er noget, som De må tage imod, hvis De vil være så god." Med disse ord pegede han på et par halve kroner, der lå på pulten.

Kit så på pengene og derefter på Sampson og tøvede. "Til Dem selv," sagde Brass.

"Fra –"

"Lige meget fra hvem. Lad det være mig, hvis De synes. Vi har excentriske venner over hovedet på os og må ikke gøre spørgsmål eller tale for meget – De forstår mig. De skal tage Dem, og dermed basta, og, mellem os sagt, tror jeg ikke, at det bliver de sidste, De får fra det samme sted. I det mindste vil jeg ikke håbe det. Farvel, Kit, farvel."

Med mange taksigelser og mange selvbebrejdelser, fordi han af så uholdbare grunde havde næret mistanke mod en mand, der under deres allerførste samtale viste sig at være så helt forskellig fra det, han havde holdt ham for, tog han pengene og

skyndte sig hjem. Brass blev stående og dampede sig af ved kaminen, idet han samtidig fortsatte sin sangøvelse og sit engleagtige smil.

"Kan jeg komme ind?" sagde miss Sally.

"Ja, kom kun nærmere."

"Mm?" hostede miss Brass spørgende.

"Ja, jeg tør næsten indestå for, at det er så godt som gjort."

Chucksters harmfulde formodninger var ikke grebet ud af luften. Venskabet mellem den ugifte herre og Garland fik unægtelig ikke lov til at kølnes, men havde en hurtig vækst og trivedes overordentlig. De kom snart i vane med stadig at omgås, og da den loggerende for øjeblikket led af et ildebefindende – formodentlig en følge af hans ophidsede stemning for kort tid siden og den derpå følgende skuffelse – var dette en årsag til, at der opstod et endnu livligere samkvem imellem dem, så at enten den ene eller den anden af beboerne af Abel Cottage næsten hver dag færdedes imellem dette sted og Bevis Marks.

Da klepperten nu havde kastet enhver forklædning og uden videre omsvøb halsstarrigt vægrede sig ved at lade sig køre af nogen anden end Kit, var det i almindelighed tilfældet, at hvad enten gamle Garland eller Abel kom, så var Kit med. Af alle ærinder og forespørgsler var Kit ifølge sin stilling overbringeren, og således gik det til, at Kit, så længe den loggerende var upasselig, hver morgen indfandt sig i Bevis Marks med næsten samme regelmæssighed som postbuddet.

Brass, der utvivlsomt havde sine grunde til at se sig vel for, lærte snart at kende kleppertens trav og den lille vogns rullen ved hjørnet af gaden. Så snart disse lyde nåede hans øren, lagde han straks sin pen og gav sig til at gnide sig i hænderne og ytre den største munterhed.

"Ha, ha!" kunne han da udbryde. "Der er klepperten igen. En bemærkelsesværdig kleppert, så from, hvad, mr. Richard?"

Dick gav da et eller andet almindeligt svar, mens Brass, der stod på den nederste tremme af sin stol for at kunne se ud på gaden oven over vinduesjalousiet, iagttog de kommende.

"Atter den gamle herre!" kunne han udbryde. "En meget indtagende gammel herre – fortryllende ansigt – overordentlig rolig – velvilje i ethvert træk. Han svarer ganske til min forestilling om kong Lear, således som han så ud, mens han endnu var konge i sit rige – den samme godmodighed, de samme hvide hår, den samme skaldede isse og den samme lettroenhed. Ah! En smuk genstand at tænke på, en meget smuk genstand!"

Når Garland derpå var steget af og gået op ad trappen, nikkede og smilede Sampson fra vinduet ad Kit og gik straks efter ud på gaden for at hilse på ham, hvorpå der da gerne opstod en samtale imellem dem som den følgende.

"Beundringsværdigt passet, Kit" – Brass klapper klepperten – "gør Dem stor ære – virkelig forbavsende blank og glat. Den ser bogstavelig talt ud, som om den var lakeret over det hele."

Kit tager til hatten, smiler, klapper selv klepperten og udtaler sin overbevisning, "at mr. Brass ikke vil finde mange som den."

"Et dejligt dyr!" udbryder Brass. "Og så klogt!"

"Det må De nok sige! Den forstår alt, hvad man siger til den, lige så godt, som om den var et kristent menneske."

"Nej, gør den virkelig?" udbryder Brass, der, skønt han har hørt det samme på det samme sted af den samme person med de samme ord en halv snes gange, ikke des mindre lammes af forbavselse.

"Jeg tænkte mindst på, da jeg så den første gang," siger Kit, der glæder sig over sagførerens levende interesse for hans

yndling, "at jeg skulle blive så gode venner med den, som jeg nu er."

"Ja så!" Svarer Brass, fuld til randen af moralske leveregler og kærlighed til dyden. "Et dejligt emne til eftertanke for Dem. En grund til stolthed og tilfredshed. Ærlighed varer længst – det mærker jeg altid selv. Jeg tabte syv og fyrretyve pund og ti shillings i formiddags ved at være ærlig. Men det er en ren vinding."

Brass kildrer sig hemmeligt i næsen med sin pen og ser på Kit, mens vandet står ham i øjnene. Kit tænker, at har der nogen sinde været et godt menneske, hvis udseende har løjet, er det Sampson Brass.

"Den mand," siger Sampson, "der på én formiddag taber syv og fyrretyve pund og ti shillings ved sin ærlighed, er til at misunde. Havde det været firsindstyve pund, ville det have forøget følelsens sødme. Ethvert tabt pund ville have været et centner lyksalighed vundet. Den spæde, sagte stemme, Christopher," udbryder Brass smilende, "synger lystige viser inden i mig, og alt er glæde og lyksalighed."

Kit er så opbygget af samtalen og finder, at den stemmer så aldeles overens med hans egne følelser, at han står og tænker på, hvad han skal sige, da Garland indfinder sig. Den gamle herre bliver med stor ærbødighed hjulpet op i vognen af Brass, og efter at klepperten har rystet flere gange på hovedet og stået tre, fire minutter med alle fire ben plantet fast mod jorden, som om den ikke ville røre sig af stedet, men leve og dø der, farer den pludselig, uden mindste foregående varsel, af sted med en fart af tre mil i timen. Derpå veksler Brass og hans søster, der er kommet hen til døren, et underligt smil – slet ikke behageligt –

og går ind igen til Swiveller, der under deres fraværelse har gjort sig til gode med forskellige pantomimiske kunststykker og sidder meget ophidset ved sin pult, hvor han raderer voldsomt på ingenting med en brækket pennekniv.

Hver gang Kit kom ene uden vognen, traf det sig altid således, at Sampson Brass mindedes et eller andet ærinde, der kaldte Swiveller et godt stykke bort, hvorfra han ikke kunne ventes tilbage i de første par timer eller efter al sandsynlighed i en langt længere tid, da denne mand, sandt at sige, ikke var kendt for at skynde sig overdrevent ved sådanne lejligheder, men snarere for at forhale og trække tiden ud til mulighedens yderste grænse. Var Swiveller kommet af syne, trak miss Sally sig øjeblikkelig tilbage. Brass lukkede da døren op, nynnede med hjertensglæde sin gamle melodi igen og smilede lige så engleagtigt som før. Når Kit kom ned ad trappen, blev han kaldt ind, underholdt med en eller anden moralsk og behagelig samtale, måske bedt om at passe et øjeblik på kontoret, mens Brass gik over på den anden side af gaden; bagefter fik han en eller to halve kroner, ligesom det kunne falde sig. Dette gentoges så ofte, at Kit, der ikke tvivlede om, at pengene kom fra den ugifte herre, der allerede havde lønnet hans moder meget gavmildt, ikke noksom kunne beundre hans ædelmodighed og købte så mange billige gaver til hende, lille James og barnet og til Barbara med, at den ene eller den anden af dem hver dag fik noget.

Medens alt dette foregik i og uden for Brass' kontor, begyndte Swiveller, der ofte var alene der, at finde tiden gyselig lang. For altså at bevare sin munterhed og hindre sine evner i at ruste, købte han sig et cribbagebræt og et spil kort og vænnede sig til

at spille cribbage med blind mand om tyve, tredive, ja undertiden halvhundrede tusinde pund, foruden mange dristige væddemål.

Da disse partier, trods størrelsen af de summer, hvorom det gjaldt, spilledes i al stilhed, begyndte det at forekomme Swiveller, at han de aftener, da mr. og miss Brass var ude, hørte en slags snorkende eller pustende lyd ved døren. Efter nogen eftertanke faldt det ham ind, at den måtte hidrøre fra den lille tjenestepige, der altid var forkølet på grund af sit fugtige opholdssted. Idet han en aften stirrede meget nøje hen ad den kant, skelnede han tydeligt, at et øje glimtede ved nøglehullet, og da han ingen tvivl nærede om, at hans formodning var rigtig, listede han sig sagte hen til døren og fo'r løs på hende, førend hun havde mærket ham.

"Åh, jeg mente sandelig ikke noget ondt dermed; min tro, om jeg gjorde!" udbrød den lille tjenestepige, der strittede imod som en langt større. "Der er så kedeligt dernede. Røb mig endelig ikke!"

"Røbe dig?" sagde Dick. "Er det din mening, at du så igennem nøglehullet for selskabs skyld?"

"Ja sandelig, ene og alene derfor."

"Hvor længe har du kølet dit øje der?"

"Åh, lige siden at De begyndte at spille med disse hersens kort og længe før."

Minder om forskellige fantastiske øvelser, hvormed han havde forfrisket sig efter de trættende forretninger, og som den lille tjenestepige utvivlsomt havde været vidne til, gjorde Swiveller noget forlegen; men da han ikke var synderlig kilden i så henseende, fattede han sig snart.

"Nå, kom kun ind," sagde han efter at have tænkt sig lidt om.
"Der – sæt dig ned, så skal jeg lære dig at spille."

"Åh, det tør jeg ikke, miss Sally ville slå mig ihjel, hvis hun fik at vide, at jeg kom herop."

"Har du ild på dernede?" spurgte Dick.

"Ja, ganske lidt."

"Da miss Sally ikke ville slå mig ihjel, hvis hun fik at vide, at jeg gik derned, vil jeg komme til dig," sagde Dick og stak kortene i lommen. "Hvor du er mager! Hvoraf kommer det?"

"Det er ikke min skyld."

"Kunne du spise brød og kød?" sagde Dick, idet han tog sin hat. "Ja? Det tænkte jeg nok. Har du nogen sinde smagt øl?"

"Ja jeg har én gang fået et nip deraf."

"Det er dog underligt," udbrød Swiveller og så op mod loftet.
"Hun har aldrig smagt det – det kan ikke smages i et nip! Men hvor gammel er du da?"

"Det ved jeg ikke."

Swiveller spilede øjnene op og syntes et øjeblik at falde i dybe tanker; derpå bad han barnet passe på døren, til han kom tilbage, og forsvandt som et lyn.

Kort efter kom han igen, ledsaget af drengen fra værtshuset, der i den ene hånd bar en tallerken med brød og kød og i den anden et stort krus, der var fyldt med en eller anden stærkt duftende blanding, som udsendte en kostelig vellugt og virkelig også var noget fortræffeligt krydderøl. Den var lavet efter en særegen opskrift, som Swiveller havde meddelt værten på en tid, da han var dybt i hans gæld og gerne ville sikre sig hans venskab. Efter at have lettet drengen for hans byrde ved døren og pålagt den lille tjenestepige at lukke denne i lås for at

forebygge overrumpling fulgte Swiveller ned i køkkenet med hende.

"Der!" sagde Richard og satte tallerkenen hen for hende. "Gør først og fremmest den ryddelig, så skal du se, hvad der kommer bagefter."

Den lille tjenestepige lod sig ikke dette sige to gange, og snart var tallerkenen tom.

"Tag nu," sagde Dick og rakte hende krydderøllet, "et drag af dette; men hold måde, siden du ikke er vant til det. Nå, er det godt?"

"Åh, om det er!"

Swiveller synes at føle sig over al måde smigret ved dette svar og tog selv et langt drag, mens han ufravendt stirrede på den lille tjenestepige. Da disse anstalter var truffet, gav han sig til at undervise hende i spillet, som hun snart lærte tålelig godt, da hun både var opvakt og skarpsindig.

"Se nu," sagde Swiveller, idet han lagde to sixpencer i en underkop og pudsede det usle lys, efter at kortene var givet, "det er indsatserne. Vinder jeg, tager jeg dem. For at det skal synes mere virkeligt og morsomt, vil jeg kalde dig grevinde, hører du?"

Den lille tjenestepige nikkede.

"Nå, grevinde," sagde Swiveller, "kil på!"

Grevinden, der holdt sine kort fast med begge hænder, vidste ikke, hvad hun skulle spille ud, og Swiveller, der påtog sig det muntre og fine væsen, som et sådant selskab krævede, tog et drag af kruset og ventede på hendes udspil.

Swiveller og grevinden spillede flere rubbere med skiftende held, indtil tabet af tre sixpence, krydderøllets gradvise forsvinden og den omstændighed, at klokken slog ti, i forening mindede den unge mand om tidens flugt og hensigtsmæssigheden af at trække sig tilbage, førend Sampson og miss Sally kom hjem.

"Derfor, grevinde," sagde Swiveller gravitetisk, "vil jeg udbede mig Deres Nådes tilladelse til at stikke brættet i lommen og anbefale mig, når jeg har tømt dette krus; dog vil jeg endnu sige, at eftersom livet ligner en rindende flod, ænser jeg ikke, hvor hurtigt det løber, Deres Nåde, så længe sligt krydderøl på bredden vanker, og sådanne strålende øjne hviler på de rullende bølger. Grevinde, Deres skål! De undskylder, at jeg beholder hatten på; men paladset er fugtigt, og marmorgulvet er – hvis jeg tør bruge dette udtryk – sølet."

Som værn mod den sidstnævnte ulempe havde Swiveller i nogen tid siddet med fødderne på kaminpladen; i denne stilling udtalte han nu disse undskyldende ord og indsugede langsomt de sidste dråber af den sjældne nektar.

"Baron Sampson Brasso og hans skønne søster er jo, siger De, grevinde, på komedie?" sagde Swiveller, idet han støttede sin venstre arm tungt mod bordet og hævede sin stemme og sit højre ben som en teaterbandit.

Grevinden nikkede.

"Ha!" sagde Swiveller med vældige rynker i panden. "Det er godt, grevinde! – dog lige meget. Noget vin hid. Ho!" Disse melodramatiske brudstykker illustrerede han ved meget

ydmygt at række sig selv kruset, stolt modtage det, drikke tørstigt af det og smække glubsk med læberne.

Den lille tjenestepige, der ikke var så godt kendt med, hvad der er skik og brug på teatret som Swiveller, da hun aldrig havde set en komedie eller hørt tale om nogen, undtagen tilfældigvis gennem dørsprækker og på andre forbudne steder, blev noget urolig over disse efter deres natur så påfaldende demonstrationer og røbede sin ængstelse så tydeligt ved sine blikke, at Swiveller holdt det for nødvendigt at ombytte sin røvertone med en mere passende, idet han spurgte:

"Går de ofte hen, hvor herlighed venter dem, og lader dig her ene tilbage?"

"Ja, det kan De tro. Miss Sally er sådan en én til det."

"Hvad for noget?" spurgte Dick.

"Sådan en én," svarede grevinden.

Efter et øjeblikks eftertanke besluttede Swiveller at tilsidesætte sin ansvarsfulde pligt at vise hende til rette og derimod lade hende tale videre, da det var klart, at hendes tunge var blevet løsnet af krydderøllet, og at hun ikke så tit havde lejlighed til at få sig en samtale, at en bebrejdelse kunne være af nogen vigtighed.

"Somme tider går de hen til mr. Quilp," sagde den lille tjenestepige med et listigt blik. "De går så mange steder hen."

"Er mr. Brass også sådan en én?" sagde Dick.

"Ikke halvt så meget som miss Sally," svarede den lille tjenestepige og rystede på hovedet. "Ak Gud, han tør ikke gøre noget uden hende."

"Hvad, tør han ikke?"

"Nej, miss Sally holder ham så strengt til orden, han spørger altid om råd hos hende, og hun råder ham også, kan De tro."

"Jeg tænker, at de rådslår en hel del med hinanden og taler om en mængde mennesker – om mig, f.eks., hvad, grevinde?"

Grevinden nikkede af al magt.

"Fordelagtigt?" sagde Swiveller.

Grevinden forandrede bevægelsen af sit hoved, der endnu ikke var holdt op med at nikke, og begyndte pludselig at virre med det så voldsomt, at det truede med at vride hendes hals af led.

"Hm!" mumlede Dick. "Ville det være et brud på fortrolighed, grevinde, at meddele, hvad de siger om det ringe individ, som nu har den ære at –"

"Miss Sally siger, at De er en morsom fyr."

"Nå, grevinde, det er ikke noget ufordelagtigt. Munterhed, grevinde, er ingen slet eller fornedrende egenskab. Gamle kong Cole var selv et lystigt gammelt skind, hvis man kan tro historiens blade."

"Men hun siger, at De ikke er at stole på."

"I sandhed, grevinde," sagde Swiveller tankefuldt, "flere damer og herrer – ikke vel egentlig folk af mit fag, men forretningsfolk, har sagt det samme. Den usle borgermand, som ejer hotellet her lige over for, hældede stærkt til denne mening, da jeg befalede ham at lave festmåltid. Det er en almindelig fordom, og dog fatter jeg ikke grunden til den; for man har i tidens løb stolet meget på mig, og jeg kan trygt forsikre, at jeg aldrig har skuffet den mig viste tillid, førend den til sidst selv skuffede mig – nej aldrig. Mr. Brass er vel af samme mening?"

Atter nikkede hans veninde med et listigt blik, som syntes at tyde på, at Brass i så henseende havde en bestemt mening end hans søster, hvorpå hun, idet hun syntes at betænke sig, bønfoldende tilføjede: "Men røb mig ikke, ellers bliver jeg pryglet ihjel."

"Grevinde," sagde Swiveller, idet han rejste sig, "en gentlemans ord er lige så godt som hans forskrivning, ja, undertiden bedre, således som i nuværende tilfælde, da hans forskrivning turde være en tvivlsom sikkerhed. Jeg er Deres ven og håber, at vi skal spille mange flere rubbere med hinanden i denne salon. Men, grevinde," sagde Swiveller, idet han blev stående på vejen hen til døren og langsomt vendte sig om mod den lille tjenestepige, der kom bagefter med lyset, "det falder mig ind, at De, siden De ved alt dette, må have den vane idelig at lufte Deres øje ved nøglehullerne."

"Jeg ville kun," svarede den skælvende grevinde, "vide, hvor nøglen til pengekassen var gemt, ikke andet, og jeg havde ikke taget ret meget, hvis jeg havde fundet den – kun nok til at stille min sult."

"Fandt De den da ikke? Men det gjorde De naturligvis ikke; ellers havde De jo været fyldigere. God nat, grevinde. Lev da vel, og om for stedse, så for stedse lev da vel – og hæng kæden for døren, for at De kan være sikker for overfald."

Med denne afskedsformaning forlod Swiveller huset, og da han mærkede, at han havde fået fuldt så meget at drikke, som der turde være godt for ham – eftersom krydderøl er en temmelig stærk blanding, der går til hovedet – ville han straks gå hjem og i seng. Hjem gik han da, og da hans værelse ikke lå langt fra kontoret, sad han snart i sit eget sovekammer, hvor

han efter at have trukket den ene støvle af, men glemt den anden, faldt i dybe tanker.

"Denne grevinde," sagde Swiveller, med armene over kors, "er en meget mærkelig person – omringet af hemmeligheder, ukendt med smagen af øl, uvidende om sit eget navn – og med en indskrænket mening om samfundet, som hun får gennem nøglehuller. Kan alt dette være den hende tildelte lod, eller har en eller anden person rejst modstand mod skæbnens vilje? Det er en såre vanskelig, ja uudgrundelig gåde at løse!"

Da han var nået til dette tilfredsstillende punkt, blev han opmærksom på sin anden støvle, som han med usvækket højtidelighed gav sig til at trække af, mens han hele tiden rystede på hovedet og sukkede dybt.

"De rubbere," sagde Swiveller, idet han satte sin nathue på aldeles på samme måde, som han bar sin hat, "minder mig om den ægteskabelige arne. Cheggs' kone spiller cribbage og ligeledes firkort. Hun synger nu den samme vise. Fra den ene forlystelse til den anden jager de hende for at bandlyse hendes sorg, og når de fralister hende et smil, tror de, at hun glemmer – men det gør hun ikke. Nu, tør jeg sige," tilføjede Richard, idet han fik sin venstre kind i profil og velbehageligt så på afspejlingen af en ganske lille stump bakkenbart i spejlet, "nu, tør jeg sige, er dolken trængt ind i hendes sjæl. Løn som forskyldt!"

Idet han fra denne strenge og barske tone gik over til den ømme og rørende stemning, stønnede han lidt, gik vildt op og ned ad gulvet og lod endog, som om han ville rive håret af hovedet på sig, hvad han imidlertid dog opgav og i stedet for rev

kvasten af sin nathue. Omsider gik han i seng, efter at han med en skummel fasthed havde klædt sig af.

Nogle ville i hans ulyksalige forfatning have slået sig på drik; men da Swiveller allerede tidligere havde slået sig derpå, havde han ved efterretningen om, at Sophie Wackles for stedse var tabt for ham, kun slået sig på at blæse på fløjte. Han havde nemlig efter nogen overvejelse fundet, at dette var en god, sund og sørgelig sysselsættelse, der ikke alene stod i samklang med hans egne sørgmodige tanker, men også egnede sig, til at vække lignende følelser i hans naboers hjerter. Derfor trak han et lille bord hen til sin seng og tog, efter at have stillet lyset og en lille, aflang nodebog så bekvemt som muligt, sin fløjte op af dens kasse og begyndte at spille på det allersørgeligste.

Melodien var: "*Bort med al melankoli*", en komposition, som, når den spilles meget langsomt på fløjte i sengen, og der endvidere er forbundet den uheldige omstændighed dermed, at den udføres af en med instrumenter kun ufuldkommen kendt mand, der mangfoldige gange gentager en node, førend han kan finde den næste, ikke gør nogen oplivende effekt. Ikke des mindre spillede Swiveller, snart liggende på ryggen med øjnene vendt mod loftet og snart halvt ude af sengen for at rette sig efter bogen, atter og atter denne ulykkelige melodi den halve nat igennem eller længere, uden nogen sinde at holde op, undtagen et par minutter ad gangen for at trække vejret og tale med sig selv om grevinden, hvorpå han begyndte igen med ny kraft. Først da han aldeles havde udtømt sine forskellige tankeemner og blæst hele indtrykket af krydderøllet ind i fløjten lige til bærmens og næstens gjort alle sine naboer og genboer vanvittige, lukkede han nodebogen, slukkede lyset,

lagde sig med i høj grad lindret og lettet sind om på den anden side og faldt i søvn.

Næste morgen vågnede han vederkvæget, hvorpå han, efter at have øvet sig en halv times tid på fløjten og nådigst modtaget en opsigelse af sin værtinde, der i dette øjemed havde ventet ude på trappen siden daggry, gik til Bevis Marks, hvor den skønne Sally allerede var på sin post, med så mildt et skær i sine øjne som det, der udstråler fra den jomfruelige måne.

Swiveller tilkendegav med et nik, at han havde opdaget hendes nærværelse, og ombyttede sin frakke med sømandstrøjen, som han i almindelighed brugte nogen tid til at få på, da han på grund af ærmernes snæverhed kun kunne komme i den efter en række kampe. Da denne vanskelighed var overvundet, tog han plads ved sin pult.

"Mm," sagde miss Brass, idet hun pludselig afbrød tavsheden, "har De ikke set et sølv-blyantsfederal i dag, hvad?"

"Jeg mødte ikke ret mange på gaden," svarede Swiveller. "Jeg så ét – et forladent, respektabelt udseende blyantsfederal – men da det var i selskab med en aldrende pennekniv og en ung tandstikker, med hvilke det havde fordybet sig i en samtale, forbød min finfølelse mig at tale til det."

"Nej, alvorlig talt, har De ikke set det?"

"Hvor De dog må være et fæ, siden De for alvor kan stille mig et sådant spørgsmål. Jeg kom jo i dette øjeblik."

"Nå ja, alt, hvad jeg ved," sagde miss Brass, "er, at det ikke er til at finde, og at det er forsvundet en dag i denne uge, da jeg lod det ligge på pulten."

"Halløj!" tænkte Swiveller. "Da vil jeg dog håbe, at grevinden ikke har været på spil her."

"Jeg havde også en kniv med det samme mønster. Min fader forærede mig begge dele for mange år siden; men nu er de borte. Har De ikke selv savnet noget?"

Swiveller fo'r uvilkaarlig med hænderne ind imod trøjen for at overtøge sig om, at den var en trøje og ikke en frakke med skøder, og da han fik undersøgt, at hans eneste rørilige gods i Bevis Marks var i sikkerhed, svarede han nej.

"Det er meget ubehageligt, Dick," sagde miss Brass, idet hun tog blikdåsen frem og vederkvægede sig med en pris tobak, "men mellem os sagt – mellem venner, ser De; for vidste Sammy af det, ville jeg aldrig få det mindste at vide om det – nogle af kontorets penge, der er blevet liggende her, er på samme måde blevet borte. Især har jeg tre forskellige gange savnet tre halve kroner."

"Det er da vel ikke Deres alvor? Tag Dem i agt for Deres mund, gamle dreng; for det er en alvorlig sag. Er De nu også ganske vis derpå? Kan det ikke være en fejltagelse?"

"Nej, på ingen måde, det er ikke nogen fejltagelse."

"Så er jeg min sandten," tænkte Richard og lagde pennen fra sig, "også bange for, at det er ude med grevinden."

Jo mere Dick i tankerne drøftede sagen, des sandsynligere forekom det ham, at den ulykkelige tjenestepige var den skyldige. Når han huskede på, hvor smal kost hun var sat på, hvor forsømt og uvidende hun var, og hvorledes hendes medfødte listighed var blevet skærpet af nød og mangel, kunne han næppe drage det i tvivl. Og dog ynkedes han så meget over hende og ville så nødig, at en alvorlig sag skulle forstyrre deres underlige bekendtskab, at han syntes, at han hellere ønskede,

grevinden skulle være uskyldig, end at han selv fik halvtreds pund kontant.

Medens han var fordybet i meget alvorlige tanker over dette emne, sad miss Sally og rystede meget hemmelighedsfuldt og tvivlende på hovedet, indtil hendes broder Sampsons stemme hørtes ude på gangen. Han nynnede en munter melodi og trådte så ind, strålende af dydige smil.

"God morgen, mr. Richard. Her er vi atter, begynder en ny dag med legemet styrket af søvn og frokost og ånden frisk og livlig. Her er vi, mr. Richard, vi står op med solen for at gennemløbe vor lille bane – pligtens bane – og, ligesom den, fuldbringer vi vor dagsgerning til ære for os selv og til gavn for vore medskabninger. En opløftende tanke, såre opløftende!"

Mens Brass tiltalte sin skriver med disse ord, syslede han på en noget iøjnefaldende måde med omhyggeligt at undersøge en fempunds banknote, som han havde haft i hånden, da han trådte ind, og holdt den op for lyset, men da Richard ikke modtog hans tale med noget, der lignede begejstring, vendte hans principal øjnene mod hans ansigt og opdagede, at det havde et uroligt udtryk.

"De er i dårligt humør," sagde Brass. "Vi bør tage fat på vort arbejde med munterhed og ikke tabe humøret. Det sømmer sig for os, mr. Richard, at –"

Her drog den kyske Sara et dybt suk.

"Min Gud!" sagde Sampson, "du med? Er der noget galt på færde? Mr. Richard –"

Idet Dick skottede til miss Sally, så han, at hun gjorde tegn til ham om, at han skulle underrette hendes broder om emnet for deres sidste samtale. Da hans egen stilling ikke var den

behageligste, førend det enten i den ene eller i den anden retning var kommet i orden, gjorde han det, og miss Brass, der håndterede sin tobaksdåse med den største ødselhed, stadfæstede hans udsagn.

Sampson blev lang i ansigtet, og sorg udbredte sig over hans træk. I stedet for lidenskabeligt at klage over tabet af sine penge, hvilket miss Sally havde ventet, gik han på tåspidserne hen til døren, åbnede den, så sig om ude på gangen, lukkede sagte døren igen, vendte atter på tåspidserne tilbage og sagde hviskende:

"Det er meget påfaldende og pinligt, mr. Richard. Oprigtig talt har jeg selv savnet flere småsummer, der har ligget her på pulten; men jeg har undladt at taler om det, da jeg håbede, at tilfældet skulle røbe forbryderen, men det har det ikke gjort. Sally – mr. Richard – det er meget sørgeligt."

Medens Sampson talte, havde han, ligesom i åndsfraværelse, lagt banknoten på pulten imellem nogle papirer og stukket hænderne i lommen. Swiveller pegede på den og opfordrede ham til at gemme den.

"Nej, mr. Richard," svarede Brass rørt, "jeg gemmer den ikke. Jeg vil lade den ligge der. At gemme den kunne tyde på mistro til Dem, og til Dem nærer jeg uindskrænket tillid. Vi vil lade den ligge her, og på ingen måde gemme den." Dermed klappede Brass ham venskabeligt på skulderen og bad ham være overtydet om, at han havde lige så stor tiltro til hans redelighed, som han havde til sin egen.

Skønt Swiveller måske til enhver anden tid ville have anset dette for en tvivlsom kompliment, var det ham dog under de forhåndenværende omstændigheder en stor trøst at vide, at han

ikke blev uskyldigt mistænkt. Da han havde givet et passende svar, trykkede Brass hans hånd og faldt derpå, ligesom Sally, i dybe tanker. Også Richard vedblev at være tankefuld, idet han hvert øjeblik var bange for at høre grevinden blive anklaget og ikke var i stand til at modstå tanken om, at hun måtte være skyldig.

Da de havde siddet nogle minutter således, gav miss Sally pludselig låget af pulten med sin knyttede næve og råbte: "Jeg har det!" – hvilket hun virkelig også havde, og slået en splint af det tilmed, men det var dog ikke det, hun mente.

"Nå," udbrød Brass ivrigt, "jamen så kom da med det!"

"Jo," svarede hans søster triumferende, "er der ikke én, som i de sidste tre-fire uger er gået ind og ud her på kontoret? Har han ikke undertiden – på grund af din tillid – været alene her, og vil du måske kunne sige, at han ikke er tyven?"

"Hvem?" buldrede Brass.

"Ih, hvad er det nu, du kalder ham? – Kit."

"Mr. Garlands karl?"

"Ganske rigtigt."

"Aldrig," råbte Brass, "aldrig! Det vil jeg ikke høre noget om. Sig mig ikke –" vedblev han, idet han rystede på hovedet og arbejdede med begge hænder, som om han fejede ti tusinde spindelvæv bort. "Det vil jeg aldrig tro om ham. Aldrig."

"Jeg siger," gentog miss Brass, idet hun tog sig en pris, "at han er tyven."

"Og jeg siger," svarede Sampson heftigt, "at han ikke er det. Hvad mener du? Hvor tør du? Skal et godt navn således kunne skæmmes af løs tale? Ved du ikke, at han er det ærligste og

redeligste menneske, og at hans rygte er uplettet? – Kom ind, kom ind!"

Disse sidste ord gjaldt ikke miss Sally, skønt de udtaltes i samme tone som de harmfulde forestillinger, der var gået forud for dem. De gjaldt en person, der havde banket på kontordøren, og de var næppe kommet over Brass' læber, førend den selvsamme Kit stak hovedet indenfor.

"Med forlov, er herren ovenpå?"

"Ja, Kit," sagde Brass endnu glødende af ædel harme og truende med rynkede bryn ad sin søster; "ja, han er, Kit. Det glæder mig at se Dem, det glæder mig ret meget. Kom herind igen, når De er færdig ovenpå. *Den knøs*," udbrød Brass, da han var gået, "med dette åbne og frimodige ansigt en tyv! Jeg ville betro ham utalte penge. Hav den godhed, mr. Richard, straks at gå hen til Wrasp & Co. og spørg, om de har fået fuldmagt til at møde i Carkem-*contra*-Painter. *Den knøs* en tyv!" spottede Sampson, ophidset og blussende af forbitrelse. "Er jeg da blind, døv og dum, forstår jeg mig da slet ikke på den menneskelige natur, når jeg ser den for mine øjne? Kit en tyv! Pjat!"

Idet han tilkastede miss Sally dette slutningsudråb med umådelig hån og foragt, stak han hovedet ned i sin pult, ligesom for at skjule den lumpne verden for sine blikke, og udåndede trods under det halvt lukkede låg.

Da Kit efter at have udført sit ærinde kom ned fra den logerendes værelse, var Brass alene i kontoret. Han sang ikke, som han ellers plejede, og heller ikke sad han ved sin pult. Gennem den åbne dør kunne man se ham stå med ryggen til kaminen, og han så så underlig ud, at Kit troede, han pludselig måtte være blevet syg.

"Er der noget i vejen?" spurgte Kit.

"Nej. Hvad skulle der være i vejen?"

"De er så bleg, at jeg næppe kunne genkende Dem."

"Åh, det er ikke andet end indbildning! Aldrig haft det bedre, Kit, aldrig i mit liv haft det bedre, og i godt humør med. Ha, ha, ha! Hvorledes har vor ven ovenpå det?"

"Meget bedre."

"Det glæder mig; jeg er taknemmelig derfor, kan jeg sige. En fortræffelig mand – værdig, gavmild, ædelmodig, gør så lidt ulejlighed – en beundringsværdig logerende. Ha, ha, ha! Mr. Garland – har det godt, vil jeg håbe, Kit – og klepperten – min ven, min specielle ven, ved De nok. Ha, ha, ha!"

Kit meddelte alt om det lille husvæsen i Abel Cottage. Brass, der syntes at være påfaldende uopmærksom og utålmodig, satte sig på sin stol, vinkede ham hen til sig og tog ham i knaphullet.

"Jeg har tænkt på, Kit," sagde sagføreren, "at jeg måske kunne skaffe Deres moder lidt at tjene – for De har jo en moder, mener jeg? Om jeg husker ret, fortalte De mig –"

"Ja, ganske vist."

"En enke, mener jeg? En flittig enke?"

"En stræbsommere kone eller bedre moder har der aldrig været til."

"Nå," udbrød Brass, "det er rørende, meget rørende! En fattig enke, der strider hårdt for at underholde sine faderløse børn på en passende og anstændig måde, er et skønt billede af menneskelig godhed. – Læg Deres hat fra Dem, Kit."

"Mange tak, men jeg skal straks gå."

"Sæt den dog fra Dem så længe," sagde Brass, idet han tog den fra ham og bragte papirerne i uorden for at finde en plads til den på pulten. "Jeg har tænkt på, Kit, at vi ofte har huse at leje ud for folk, som vi har forretninger for og andet deslige. Nu ved De nok, at vi er nødt til at sætte folk til at passe disse huse – meget ofte upålidelige folk, som vi ikke kan stole på. Hvad skulle hindre os i at vælge en person, som vi kan stole på, og derved tillige skaffe os den glæde at gøre en god gerning? Hvad skulle vel hindre os i at give pladsen til denne værdige kone, Deres moder? Imod at sørge for et eller andet stykke arbejde kommer hun til at bo husfrit og godt næsten hele året og får lidt penge til om ugen, hvorved hun kan skaffe sig mange bekvemmeligheder, som hun nu må savne. Hvad synes De om det? Har De noget at indvende derimod? Mit eneste ønske er at tjene Dem, Kit; har De derfor noget at indvende, så kom kun frem med det."

Mens Brass talte, flyttede han hatten nogle gange og rodede atter rundt imellem papirerne, som om han søgte efter noget.

"Hvor kan jeg have noget at indvende mod et så velvilligt tilbud?" svarede Kit af sit ganske hjerte. "Jeg ved ikke, hvorledes jeg skal takke Dem, nej jeg ved sandelig ikke."

"Det er godt," sagde Brass, idet han pludselig vendte sig om imod ham og holdt sit ansigt tæt ind mod Kit med et så modbydeligt smil, at denne trods sin levende taknemmelighed, trak sig ganske forbavset tilbage. "Det er godt, *sagen er i orden.*"

Kit så noget forvirret på ham.

"I orden, siger jeg," tilføjede Sampson, idet han gned sig i hænderne og atter indhyllede sig i sit sædvanlige sleske væsen. "Ha, ha, ha! Det skal De få at se, Kit. Men min Gud, hvilken tid mr. Richard dog bliver borte! En rigtig nøler er han! Vil De ikke nok passe på kontoret et minut, mens jeg løber ovenpå? Kun ét minut, så skal jeg ikke opholde Dem et øjeblik længere." Med disse ord ilede Brass ud af kontoret, men kom straks efter igen. Næsten i samme øjeblik vendte Swiveller tilbage, og idet Kit hastigt forlod værelset for at indhente den spildte tid, mødte miss Brass ham i døren.

"Ja så," spottede Sally og så efter ham, idet hun trådte ind.

"Der går jo din kæledægge, Sammy, hvad?"

"Ja, der går han; min kæledægge, om du vil. En brav karl, mr. Richard – et hæderligt menneske!"

"Hm!" hostede miss Brass.

"Hør, din plageånd," sagde den forbitrede Sampson, "jeg siger dig, at jeg tør holde mit liv på hans redelighed. Skal jeg da aldrig blive fri for at høre mere om det? Skal jeg stadig pines og plages med din lumpne mistanke? Har du da slet ingen sans for virkelig fortjeneste, din ondsksfulde karl? Bliver du ved med det, får jeg snarere mistanke til din ærlighed end til hans."

Miss Sally tog snustobaksdåsen frem og tog sig en lang, langsom pris, mens hun hele tiden så på sin broder.

"Hun gør mig rasende, mr. Richard," sagde Brass; "hun irriterer mig. Jeg er ophidset og overanstrengt, det ved jeg nok. Det er intet forretningsvæsen og ingen forretningstone; men hun får mig til at gå ud af mit gode skind."

"Hvorfor lader De ham ikke være i fred?" sagde Dick.

"Fordi hun ikke kan," svarede Brass; "fordi det hører til hendes natur at ærgre og drille mig, og hun vil og må gøre det, eller også tror jeg, at hun ikke er rigtig rask. Men det er det samme. Jeg har fået min vilje. Jeg har vist min tillid til knøsen. Han har igen passet på kontoret. Ha, ha, ha! Åh, din øgle!"

Den skønne mø tog sig igen en pris og stak tobaksdåsen i lommen, mens hun stadig med urokkelig fatning så på sin broder.

"Han har igen passet på kontoret," sagde Brass triumferende; "han har haft min tillid og skal vedblive at have den; han – men hvor er –"

"Savner De noget?" spurgte Swiveller.

"Men Gud!" sagde Brass og slog på alle sine lommer, den ene efter den anden, søgte i sin pult, under og oven på den og kastede papirerne imellem hinanden; "banknoten, mr. Richard, fempunds banknoten – hvor kan den være blevet af? Jeg lagde den her – Gud se i nåde til mig!"

"Hvad?" udbrød miss Sally, idet hun sprang op, klappede i hænderne og strøede papirerne om på gulvet. "Borte! Nå, hvem har nu ret? Nå, hvem har taget den? Lige meget med de fem pund – hvem bryder sig om fem pund? Han er jo ærlig, siger du, fuldkommen ærlig. Det ville være lavt at mistænke ham! Løb ikke efter ham! Nej, nej, ikke for alt i verden!"

"Er den virkelig borte?" sagde Dick og så på Brass med et ansigt, der var lige så blegt som dennes.

"På ære," svarede sagførereren og følte i alle sine lommer, "jeg er bange for, at det er en slem sag. Ja, vist er den borte. Hvad skal jeg gøre?"

"Løb ikke efter ham!" sagde miss Sally og tog sig en pris. "Lad ham få tid til at skille sig af med den! Det ville være grusomt at gribe ham på fersk gerning!"

Swiveller og Brass så med den største forvirring fra miss Sally hen på hinanden, hvorpå de, ligesom drevet af en og samme tilskyndelse, snappede deres hatte og styrtede ud, fo'r midt over gaden og skubbede alle hindringer til side, som om det gjaldt deres liv.

Tilfældigvis havde Kit også løbet, skønt ikke så hurtigt, og da han havde nogle få minutters forspring for dem, var han et godt stykke forud. Da de imidlertid var temmelig vis på, hvilken vej han var gået, og de selv skød en god fart, indhentede de ham netop i det øjeblik, da han havde pustet ud og atter ville give sig til at løbe.

"Holdt!" råbte Sampson, idet han lagde sin hånd på hans ene skulder, medens Swiveller slog en klo i den anden. "Ikke så rask, De har nok hastværk?"

"Ja, det har jeg rigtignok," sagde Kit og så forundret fra den ene hen på den anden.

"Jeg – jeg – kan næppe tro det," stønnede Sampson, "men noget værdifuldt savnes i kontoret. Jeg vil håbe, at De ikke ved, hvad det er."

"Ved, hvad det er! Store Gud, mr. Brass," udbrød Kit, skælvende fra hoved til fod, "De tror da vel ikke –"

"Nej, nej," svarede Brass hurtigt, "jeg tror ingenting, sig ikke, at jeg har sagt, at De gjorde det. Jeg håber, at De følger ganske roligt tilbage med os."

"Naturligvis, hvorfor ikke?"

"Ganske rigtigt, hvorfor ikke? Jeg vil håbe, at det vil vise sig, at De med god grund siger, hvorfor ikke. Vidste De, hvilken plage jeg har haft i formiddag, fordi jeg har taget Deres parti, ville det gøre Dem ondt, Christopher."

"Og jeg er vis på, at De vil angre, at De har mistænkt mig. Kom, lad os skynde os tilbage."

"Ja, rigtigt, jo før des bedre. Mr. Richard, hav den godhed at tage denne arm, så tager jeg den anden. Det er ingen let sag at gå tre ved siden af hinanden; men under disse omstændigheder må det ske, der er intet andet for."

Kit blev først bleg og så rød og så bleg igen, da de således sikrede sig ham, og syntes et øjeblik tilbøjelig til at gøre modstand, men idet han hurtigt fattede sig og huskede på, at hvis han satte sig til modværge, ville han måske blive slæbt ved kraven gennem gaderne, gentog han kun med den største alvor og med tårer i øjnene, at de ville angre det, og lod dem derpå trække af med sig. På tilbagevejen benyttede Swiveller, hvis nuværende funktion faldt ham såre vanskelig, lejligheden til at hviske ham i øret, at hvis han ville tilstå sin brøde, om det så kun var med et nik, og love ikke at gøre sligt en anden gang, ville han se igennem fingre med, at han sparkede Sampson Brass op ad skinnebenene og smuttede væk; men da Kit harmfuldt forkastede dette forslag, havde Richard intet andet valg end at holde fast på ham, indtil de nåede Bevis Marks, og

fremstille ham for den fortryllende Sara, der straks var forsigtig nok til at lukke døren i lås.

"Ser De, Christopher," sagde Brass, "hvis De er uskyldig, så er det en sag af den natur, at den fuldstændigste åbenhed er den bedste fyldestgørelse for os alle. Vil De derfor samtykke i en undersøgelse" – hvilken art undersøgelse, han mente, viste han ved at smøge opslagene på sine ærmer op – "vil det være velkomment og behageligt for alle parter."

"Ransag mig," sagde Kit stolt og rakte armene i vejret. "Men husk på, jeg ved, at De vil angre det, så længe De lever."

"Det er virkelig meget pinligt," sagde Brass med et suk, idet han tog ned i en af Kits lommer og opfiskede en forskelligartet samling af småting. "Her er intet, mr. Richard; alt fuldkommen tilfredsstillende. Heller ikke her. Og ikke heller i vesten eller i skøderne. For så vidt er jeg rolig, kan jeg sige Dem."

Swiveller, der holdt Kits hat i sin hånd, iagttog med stor spænding ransagningen og havde det mindst mulige spor af et smil på sit ansigt, da Brass, idet han lukkede det ene øje, med det andet så op i et af den stakkels fyrs ærmer, som om det havde været en kikkert, hvorpå han vendte sig hurtigt om imod Swiveller og bad ham undersøge hatten.

"Her er et lommeørklæde," sagde Dick.

"Det er der ikke noget ondt i," svarede Brass, idet han satte øjet for det andet ærme og talte i en tone, som om han iagttog et umådelig omfattende prospekt. "Der er intet ondt i et lommeørklæde. Lægerne holder det, så vidt jeg ved, ikke for nogen sund vane, at man går med sit lommeørklæde i hatten – jeg har hørt, at det holder hovedet så varmt – men fra ethvert

andet synspunkt er dets tilstedeværelse der meget tilfredsstillende."

Et udbrud fra Swiveller, miss Sally og Kit selv afbrød pludselig sagføreren. Han drejede hovedet og så Dick stå med banknoten i hånden.

"I hatten?" spurgte Brass med en slags skrig.

"Under lommetørklædet og stukket op under foret," svarede Dick, forfærdet over opdagelsen.

Brass så på ham, på sin søster, på væggene, på loftet, på gulvet, på alt – undtagen på Kit, der stod som lamslået.

"Og dette," sagde Brass og slog hænderne sammen, "er den verden, der drejer sig om sin akse og påvirkes af månen og drejer sig omkring himmelske legemer og driver andet sådant spil! Dette er altså menneskenaturen! Oh natur! Natur! Dette er den ugudelige, som jeg ville gøre vel imod, og for hvem jeg endog nu har så meget tilovers, at jeg ønsker at kunne lade ham slippe! Men," tilføjede Brass med større styrke, "jeg er selv lovkyndig og pligtig til at foregå andre med mit eksempel, når det gælder om at hævde mit lykkelige fædrelands love. Kære Sally, tilgiv mig og pas på ham på den anden side. Mr. Richard, hav den godhed at løbe hen efter en politibetjent. Svagheden er forbi og overvundet, og den moralske kraft vender tilbage. En politibetjent, hvis De vil være så god!"

Kit stod som fortryllet med sine opspilede øjne fæstet på gulvet, idet han lige lidt ænsede det skælvende tag, Brass havde i den ene side af hans halstørklæde, og miss Sallys fastere greb i den anden, uagtet dette sidste i og for sig var en ikke ringe ulempe, da denne indtagende kvinde, foruden at hun fra tid til anden skruede sine knoer ind i struben på ham, straks fra det første øjeblik havde slået så fast en klo i ham, at han, selv til trods for den forvirring og uorden, hvori hans tanker var, ikke kunne blive af med en ubehagelig følelse af at være nær ved at kvæles. I denne stilling mellem broderen og søsteren blev han stående ganske stille og uden at gøre ringeste modstand, indtil Swiveller kom tilbage med en politibetjent i hælene på sig.

Denne var naturligvis fortrolig med sådanne optrin og opfattede alle slags ejendomsforbrydelser lige fra småt tyveri til indbrud og landevejsspekulationer som regelmæssige forretningssager, ligesom han også holdt gerningsmændene for lige så mange kunder, der kom for at blive betjent i kriminallovgivningens udsalg en gros og en detail, hvor han stod bag disken. Han modtog derfor Brass' forklaring af sagens omstændigheder omtrent med samme interesse og forundring som en bedemand ville vise, hvis han skulle høre på en omstændelig skildring af en persons sidste sygdom, som han opfordredes til at yde sin fagmæssige tjeneste, og tog med sømmelig ligegyldighed Kit i sin varetægt.

"Vi gør bedst i," sagde denne retfærdighedens underordnede tjener, "at tage op på kammeret, mens der endnu sidder en dommer i retten. Jeg må opfordre dem til at følge med, mr.

Brass, og –" han så på miss Sally, som om han ikke var rigtig vis på, om hun var en drage eller et andet fabelagtigt uhyre.

"Damen, hvad?" sagde Sampson.

"Nå, ja – damen. Og ligeledes den unge mand, som fandt tyvekosterne."

"Mr. Richard," sagde Brass sørgmodigt. "En sørgelig nødvendighed. Men vort fædrelands alter –"

"De vil vel have en droske?" afbrød politibetjenten ham, mens han holdt Kit, hvis øvrige bevogtere havde sluppet ham, ligegyldigt ved armen lidt oven for albuen. "Vil De ikke sende bud efter en?"

"Men lad mig dog sige et ord," udbrød Kit, idet han så sig bønfoldende om. "Jeg er ikke mere skyldig end nogen af Dem. Ved min evige salighed om jeg er. Jeg en tyv! Å, mr. Brass, De kender mig bedre. Det er virkelig ikke rigtigt af Dem!"

"Jeg giver Dem mit ord, betjent –" sagde Brass. Men her lagde betjenten sig imellem ifølge den urokkelige grundsætning: "Pokker i vold med de ord," og sagde, at ord kun var søbemad for pattebørn, men eder var føde for mænd.

"Det er sandt," indrømmede Brass i samme sørgmodige tone, "ganske rigtigt. Jeg vil gøre min ed på, at indtil for få minutter siden, da den ulykkelige opdagelse blev gjort, havde jeg en sådan tillid til denne knøs, at jeg ville have betroet ham – en droske, mr. Richard! De er meget langsom af Dem."

"Er der nogen, som kender mig," udbrød Kit, "der ikke ville stole – som ikke stoler på mig? Spørg enhver, om man nogen sinde har haft mistro til mig, om jeg nogen sinde har forurettet nogen for så meget som for en hvid. Har jeg en eneste gang været uredelig, mens jeg var fattig og led sult, og er det

rimeligt, at jeg nu ville begynde på det? Åh, tænk på, hvad De gør! Hvor kan jeg træde frem for de kærligste venner, et menneske har haft, med denne skrækkelige sigtelse hvilende på mig?"

Brass svarede, at det ville være godt for arrestanten, om han havde tænkt på dette før, og var i færd med at gøre nogle skumle tilføjelser, da man hørte den ugifte herres stemme spørge oppefra, hvad der var på færde, og hvad årsagen var til al den støj og tummel. I sin ivrighed for at komme til selv at svare gjorde Kit uvilkårlig et sæt hen mod døren, men blev hurtigt standset af betjenten og havde den sorg at se Brass alene løbe ud for at fortælle historien på sin måde.

"Han har ligeledes ondt ved at tro det," sagde Sampson, da han atter var kommet ind, "og det vil enhver have. Jeg ville ønske, at jeg kunne drage mine egne sansers vidnesbyrd i tvivl; men deres forklaringer er uforkastelige. Det nytter ikke at krydsforhøre mine øjne," udbrød Sampson, idet han gned sig i dem og blinkede med dem; "de bliver ved deres første forklaring. Nå, Sara, jeg hører vognen udenfor; tag din hat på, så kører vi. Et sørgeligt ærinde! En moralsk ligfærd!"

"Mr. Brass," sagde Kit, "gør mig en tjeneste. Lad mig først komme hen til mr. Witherden."

Sampson rystede tvivlrådig på hovedet.

"Gør det," sagde Kit, "min herre er der. For Guds skyld, lad mig komme derhen først."

"Ja, jeg ved ikke rigtig," stammede Brass, der måske havde sine grunde til at ønske at stå så upartisk som mulig i notarens øjne. "Hvorledes har vi det med hensyn til tiden, betjent?"

Betjenten, der imens havde tygget ganske filosofisk på et halmstrå, svarede, at hvis de straks tog af sted, havde de tid nok, men stod de og vrøvlede længere, måtte de tage lige til Mansion House; det var alt, hvad han kunne sige.

Da Swiveller var kommet med vognen, i hvilken han blev siddende i det bekvemmeste hjørne på bagsædet, opfordrede Brass betjenten til at skaffe arrestanten bort og sagde, at han selv var færdig. Betjenten skød Kit frem foran sig, således at han holdt ham tre fjerdedele af en arms længde fra sig – den fagmæssige metode – stoppede ham ind i vognen og fulgte selv bagefter. Derefter steg miss Sally ind, og da de nu var fire inde i vognen, satte Brass sig op på bukken og lod kusken køre til.

Kit var endnu overvældet af den pludselige og skrækkelige forandring, der var foregået med ham, og sad og stirrede ud ad vognvinduet, idet han håbede at få fat på et eller andet rædsomt særsyn på gaden, der kunne give ham grund til at tro, at han drømte. Men alting var kun alt for virkeligt og kendt! Den samme række af gadehjørner, de samme huse, de samme menneskestrømme i modsatte retninger på fortovene; den samme trængsel af arbejdsvogne og drosker på kørebanen; de samme velkendte sager i butiksvinduerne – en regelmæssighed i selve støjen og tummelen, som ingen drøm nogen sinde havde afspejlet. Hvor meget historien end lignede en drøm, var den dog sand. Han var sigtet for tyveri; banknoten var fundet hos ham, skønt han var uskyldig i tanke og gerning, og han førtes nu bort som arrestant.

I disse smertelige grublerier tænkte han med sorgfuldt hjerte på sin moder og lille James og følte sig til mode, som om ikke engang visheden om hans uskyldighed ville være tilstrækkelig

til at holde ham oppe i hans venners nærværelse, hvis de holdt ham for skyldig. Jo mere de nærmede sig notarens hus, des mere tabte han modet og håbet og så længselsfuldt ud ad vinduet uden at lægge mærke til noget – indtil han pludselig, som om det var blevet fremmanet ved trylleri, fik øje på Quilps ansigt.

Hvor ondskabsfuldt grinede ikke dette ansigt, idet det så ud ad et vindue i et værtshus, hvor dværgen havde bredt sig således med sine albuer på karmen og sit hoved på begge hænder, at han i denne stilling og opsvulmet, som han var af undertrykt latter, så ud, som om han var pustet op til det dobbelte af sin sædvanlige bredde. Så snart Brass genkendte ham, standsede han vognen, og da denne holdt, tog dværgen hatten af og hilste med modbydelig latterlig høflighed på selskabet.

"Aha!" råbte han. "Hvorhen, Brass? Og Sally er også med? Den yndige Sally! Og Dick? Den muntre Dick! Og Kit? Den ærlige Kit?"

"Han er overordentlig vittig!" sagde Brass til kusken. "Ganske overordentlig! Ak, det er en sørgelig historie! Tro aldrig mere på redelighed!"

"Hvorfor ikke det?" svarede dværgen. "De skælm af en prokurator, hvorfor ikke?"

"En banknote blev borte i vort kontor," sagde Brass og rystede på hovedet. "Fandtes i hans hat, – han var i forvejen alene der – aldeles ingen fejltagelse – bevisrækken fuldstændig – ikke et led mangler."

"Hvad!" råbte dværgen med sin halve krop ud ad vinduet. "Kit en tyv! Ha, ha, ha! Ih, han er jo en styggere tyv, end der noget sted vises frem for en penny! Hvad Kit, hvad? Har man

arresteret Kit, førend han har haft tid og lejlighed til at banke mig, hvad, Kit, hvad?" Og dermed brast han i en hylende latter, åbenbart til største forfærdelse for kusken, og pegede på en farvers tørrestang tætved med et dinglende sæt klæder, der havde lighed med et menneske i en galge.

"Er det kommet så vidt med os, Kit?" råbte dværgen og gned sig voldsomt i hænderne. "Ha, ha, ha! Hvilken skuffelse for lille James og hans ømme moder! Lad ham få betlehemspræsten til at styrke og trøste sig, Brass. Hvad, Kit, hvad? Kør til, kusk. Farvel, lille Kit; lykke på rejsen og hold modet oppe. Hils Garlands, den gode gamle dame og den gode gamle herre, fra mig. Du siger jo nok, at jeg spurgte til dem? Velsignelse over dem og over dig og over alle, Kit. Velsignelse over den hele verden!"

Med sådanne gode ønsker, som udøstes i en hurtig strøm, indtil de ikke længere kunne høres, lod Quilp dem tage bort, og da vognen var kommet ham af syne, trak han hovedet til sig og rullede sig på gulvet, ellevild af glæde.

Da de kom til notarens hus, hvilket de ikke var længe om, eftersom de var stødt på dværgen i en sidegade et kort stykke derfra, steg Brass ned og bad, idet han med et tungsindigt ansigt lukkede vogndøren op, sin søster om at følge med ind i kontoret for at forberede de gode mennesker derinde på det sørgelige budskab, der ventede dem. Da miss Sally intet havde at indvende herimod, opfordrede han Swiveller til at gøre dem selskab, hvorpå de gik ind i kontoret, Sampson og hans søster arm i arm, og Swiveller alene bagefter.

Notaren stod foran kaminen i det yderste kontor og talte med Abel og den ældre Garland, mens Chuckster sad og skrev ved

pulten, hvor han opsamlede de smuler af deres samtale, som tilfældigvis nåede hans øre. Dette opdagede Brass gennem glasdøren, og da han så, at notaren genkendte ham, begyndte han at ryste på hovedet og sukke dybt, mens dette skillerum endnu skilte dem.

"Sir," sagde Sampson, idet han tog hatten af og kyssede på de to forreste fingre af sin handske, "mit navn er Brass – Brass fra Bevis Marks. Jeg har haft den ære og fornøjelse at have været engageret imod Dem i nogle små arvesager."

"Min skriver kan tage imod enhver meddelelse, De har at bringe, mr. Brass," sagde notaren og vendte sig bort fra ham.

"Mange tak, det tvivler jeg ikke om. Tillad, at jeg forestiller Dem min søster – hører ganske til faget, skønt af det svagere køn – er mig til stor nytte i mine forretninger, kan jeg forsikre Dem. Mr. Richard, hav den godhed at komme nærmere. – nej," sagde Brass, idet han trådte mellem notaren og hans private værelse, mod hvilket denne havde begyndt at trække sig tilbage, og talte i en krænket mands tone, "Nej, jeg må virkelig udbede mig den ære at tale et par ord med Dem."

"Mr. Brass, jeg er optaget. De ser, at jeg har forretninger med disse herrer. Hvis De vil meddele mr. Chuckster Deres ærinde, vil De finde al mulig opmærksomhed hos ham."

"Mine herrer," sagde Brass, idet han lagde sin højre hånd på sin vest og med et slesk smil så hen på faderen og sønnen – "jeg appellerer til Dem – det gør jeg, mine herrer. Jeg hører til sagførerstanden. I kraft af en parlamentsakt kaldes jeg gentleman og hævder denne titel ved en årlig betaling af tolv pund sterling for min bevilling. Jeg hører ikke til disse musikere, skuespillere, forfattere eller malere, der tiltager sig

en stilling, som deres fædrelands love ikke godkender. Jeg er ingen landstryger eller løsgænger. Indgiver nogen en klage imod mig, må han kalde mig gentleman, eller også er hans klage ugyldig. Jeg appellerer til dem – er dette ganske høfligt?"

"Vel, så hav den godhed at sige, hvad Deres ærinde er, mr. Brass," sagde notaren.

"Det skal jeg. Mr. Witherden, De kender kun så lidt til mig – dog, jeg skal ikke lade mig friste til at skeje ud fra sagen. Den ene af disse herrer hedder nok Garland?"

"Det hedder de begge!"

"Ja så!" svarede Brass med et dybt buk. "Men det burde jeg have kunnet slutte mig til af den ualmindelige lighed. Det glæder mig meget at have den ære at blive forestillet for to sådanne mænd, om end ved en meget sørgelig lejlighed. Den ene af disse herrer har en tjener ved navn Kit?"

"Det har de begge," svarede notaren.

"To Kit'er?" sagde Brass smilende. "Ja så!"

"Én Kit," svarede Witherden ærgerlig, "der tjener hos begge disse herrer. Hvad med ham?"

"Dette," sagde Brass, idet han udtryksfuldt dæmpede sin stemme. "Denne unge mand, til hvem jeg har næret uindskrænket tillid, og imod hvem jeg altid har opført mig, som om han var min ligemand – denne unge mand har i formiddags gjort sig skyldig i et tyveri på mit kontor og er blevet grebet så godt som på fersk gerning."

"Det må være løgn!" råbte notaren.

"Det er ikke muligt," sagde Abel.

"Jeg tror ikke et ord af det," udbrød Garland.

"Mr. Witherden, *Deres* ord er ærekrænkende, og var jeg en mand i en lav og ringeagtet stilling, der ikke kunne tåle at blive bagtalt, ville jeg anlægge erstatningssøgsmål imod Dem. Da jeg imidlertid er den, jeg er, ser jeg kun på sådanne ytringer med foragt. De andre herrers oprigtige varme ærer jeg, og det smerter mig at være overbringer af så ubehagelige efterretninger. Jeg havde ikke bragt mig selv i denne pinlige stilling, forsikrer jeg dem, hvis ikke knøsen selv havde ønsket først at blive ført herhen, hvorfor jeg gav efter for hans bønner. Mr. Chuckster, vil De ikke have den godhed at banke på ruden ad den betjent, der venter derude i vognen?"

Lange i ansigterne så de tre herrer på hinanden, da disse ord udtaltes, og Chuckster, der havde banket på ruden og var sprunget ned fra sin stol i samme spænding som en begejstret profet, hvis forudsigelser omsider er gået i opfyldelse, holdt døren åben for den ulykkelige fange.

Hvilket optrin blev det ikke, da Kit kom ind og, idet han brød ud i den ukunstlede veltalenhed, som sandheden til sidst indgav ham, kaldte Gud til vidne på, at han var uskyldig, og at han ikke vidste, hvorledes det kunne være gået til, at banknoten var blevet fundet hos ham! Hvilken dødsstilhed, da alt var blevet sagt, og hans tre venner vekslede tvivlende og forbavsede blikke.

"Er det ikke muligt," sagde Witherden efter en lang pause, "at denne note kan være kommet i hatten ved et eller andet tilfælde – ved papirernes omflytning på pulten for eksempel?"

Men det blev tydeligt påvist, at det var aldeles umuligt. Swiveller kunne, hvor nødtigt han end optrådte som vidne, ikke

andet end udtale, at banknoten på grund af det sted, hvor den fandtes, måtte være blevet skjult med forsæt.

"Det er sørgeligt," sagde Brass, "umådelig sørgeligt, tilstår jeg. Når hans sag kommer for, vil det være mig meget kært at anbefale ham til dommerens nåde på grund af hans tidligere gode rygte. Jeg har rigtignok tidligere mistet penge; men deraf følger ikke ligefrem, at det er ham, der har taget dem. Skinnet er imod ham – stærkt imod ham – men vi er kristne, håber jeg."

"Der er vel ingen af de her tilstedeværende herrer," sagde betjenten, idet han så sig om, "der kan oplyse, om han i den sidste tid har ruttet med penge? Skulle De tilfældigvis vide noget derom?"

"Vistnok har han fra tid til anden haft penge," svarede Garland, til hvem manden havde henvendt sit spørgsmål. "Men disse, sagde han mig stadig, var blevet ham givet af mr. Brass selv."

"Ja ganske vist," sagde Kit ivrigt. "Det kan De stadfæste."

"Hvad for noget?" udbrød Brass og så forbavset fra det ene ansigt hen på det andet.

"Pengene, ved De nok, de halve kroner, som De gav mig."

"Åh Gud!" råbte Brass, idet han rystede på hovedet og lavede nogle ildevarslende rynker i panden. "Det er en slem sag."

"Hvad, har De virkelig ingen penge givet ham fra nogen?" spurgte Garland ængsteligt.

"Jeg givet ham penge?" svarede Sampson. "Nej, det er dog alt for frækt. Betjent, lad os nu gå."

"Hvad!" skreg Kit. "Nægter han, at han har gjort det? Spørg ham dog engang om det. Spørg ham, om han har gjort det eller ikke."

"Har De gjort det?" spurgte notaren.

"Jeg vil sige Dem noget, mine herrer," svarede Brass meget alvorligt; "på den måde bedrer han ikke sin sag, og føler De virkelig nogen interesse for ham, gør De bedst i at råde ham til at styre en anden kurs. Om jeg har gjort det? Nej aldrig, naturligvis."

"Mine herrer," råbte Kit, for hvem der pludselig gik et lys op, "master Abel, mr. Witherden, De alle – han har gjort det! Hvad jeg har gjort, der har kunnet fornærme ham, ved jeg ikke; men det er en list for at ødelægge mig. Det er en list, og hvilken ende det så tager med mig, vil jeg med mit sidste åndedræt sige, at det var ham selv, som gemte banknoten i min hat. Se på ham. Se, hvor han skifter farve. Hvem af os ser ud som den skyldige – han eller jeg?"

"De hører ham, mine herrer," sagde Brass smilende. "Synes denne sag Dem nu at få et noget sort skær, eller synes den ikke? Er det i det hele efter Deres mening en underfundig sag eller kun en simpel forbrydelse? Måske havde De, hvis han ikke havde sagt det i Deres nærværelse, men jeg fortalt det, ligeledes holdt det for umuligt, hvad?"

Med sådanne fredelige og spottende talemåder gendrev Brass den skammelige plet på sin karakter; men den dydige Sara, der dreves af stærkere følelser, og hvem familiens ære måske lå ivrigere på hjerte, fløj uden foregående tilkendegivelse af sin hensigt bort fra sin broders side og fo'r rasende løs på arrestanten. Det ville unægtelig være gået Kits ansigt meget ilde, hvis den snedige betjent, der forudså hendes plan, ikke i det kritiske øjeblik havde trukket ham til side og derved bragt Chuckster i knibe; for da denne tilfældigvis således blev

nærmest udsat for miss Brass' forbitrelse, og da forbitrelsen, ligesom kærligheden og lykken, er blind, angrebes han af den skønne tryllerinde og fik sine flipper rykket op med rode og sit hår bragt i uorden, førend det lykkedes selskabet at få hende til at fatte sin vildfarelse.

Advaret af dette fortvivlede anfald og i den tanke måske, at retfærdighedens øjemed bedre ville fremmes, hvis arrestanten blev stillet for en dommer i hel tilstand i stedet for i små stykker, førte betjenten ham uden længere ophold tilbage til drosken. Endvidere forlangte han, at miss Brass skulle køre udenpå, i hvilket forslag den fortryllende skabning også efter en lille varm diskussion samtykkede. Hun indtog sin broders plads på bukken, efter at Brass med ulyst havde sat sig på hendes plads indeni. De kørte derpå til retssalen, ledsaget af notaren og hans to venner, der kom bagefter i en anden vogn. Kun Chuckster blev til sin store harme tilbage; for han holdt det vidnesbyrd, han kunne have aflagt om, at Kit var kommet igen for at aftjene shillingen, for at være en så vigtig oplysning om hans hykleriske og snedige karakter, at han mente, at dets undertrykkelse var det samme som delagtighed i forbrydelsen.

I retssalen fandt de den logerende, der var gået lige derhen og med fortvivlet utålmodighed ventede på dem. Men selv ikke halvtreds logerende kunne, om de så var blevet æltet sammen til én, have hjulpet stakkels Kit, der en halv time derefter kom i varetægtsarrest og på vejen til fængslet af en venskabelig betjent fik den forsikring, at der ingen grund var til at tabe modet, eftersom retssessionen var nær, og han efter al sandsynlighed ville få sin lille sag afgjort og selv blive nok så hyggeligt deporteret på mindre end fjorten dage.

Moralister og filosoffer kan sige, hvad de vil, alligevel er det meget tvivlsomt, om et skyldigt menneske ville have følt sig halvt så ulykkelig den nat, som Kit trods sin uskyldighed følte sig. Verden, der ustandselig udsætter én for en så uhyre masse uretfærdigheder, er lidt vel tilbøjelig til at trøste sig med den idé, at når offeret for dens løgn og ondskab har en ren samvittighed, kan det ikke andet end holdes oppe under sine prøvelser og må til sidst komme til sin ret, "i hvilket tilfælde," siger dets forfølgere, "– skønt vi ganske vist ikke venter det – ingen vil glæde sig mere end vi." Verden ville derimod gøre vel i at huske på, at for enhver ædel og rettænkende sjæl er uretfærdighed i og for sig den utåleligste og kvalfuldeste af alle krænkelse, og at mange rene samvittigheder er gået hen for at aflægge regnskab på et andet sted og mange sunde hjerter blevet knust, ene og alene af denne grund, idet deres viden om deres gode sag kun har øget deres lidelser og gjort disse så meget mere uudholdelige.

Verden havde imidlertid ingen skyld i Kits sag. Men Kit var uskyldig – han vidste det og mente, at hans bedste venner holdt ham for skyldig – at mr. og mrs. Garland ville mene, at han var et uhyre af utaknemmelighed – at Barbara ville sætte ham ved siden af alt, hvad der var slet og forbryderisk – at klepperten ville føle sig forladt – at måske endog hans egen moder ville give efter for det stærke skin, der var imod ham, og tro, at han virkelig var den usling, han syntes at være. Da han vidste og følte alt dette, led han i begyndelsen en sjælekvide, som ord ikke

kan skildre, og gik, næsten ude af sig selv af sorg, frem og tilbage på gulvet i den lille celle, hvor han var indespærret.

Selv da disse følelsers voldsomhed var begyndt at tabe sig noget og han var blevet lidt roligere, opstod der en ny tanke hos ham, som næppe var mindre smertefuld. Barnet – den klare stjerne i dette ærlige menneskes liv – hun, der altid viste sig for ham som en dejlig drøm – der havde gjort den fattigste del af hans tilværelse til den lykkeligste og bedste – der altid havde været så blid, så taktsom og så god – hvad ville hun tro, hvis hun nogen sinde hørte noget om dette? Da denne tanke faldt ham ind, syntes fængslets mure at smelte bort og det gamle sted at vise sig for ham, således som det plejede at se ud om vinteraftnerne – kaminen, det lille aftensbord, den gamle mands hat, frakke og stok – den halvt åbne dør, som førte ind til hendes lille kammer – alt sammen var det der. Og Nell selv var der, og han – begge to lo lige så hjerteligt, som de så ofte havde gjort – og da Kit var kommet hertil, kunne han ikke komme længere, men kastede sig på sit usle leje og græd.

Det var en lang nat, som syntes aldrig at skulle få ende; men han sov dog og drømte – stadig om frihed, og at han vandrede omkring, snart med den ene og snart med den anden, men stadig med frygt for igen at blive sat i fængsel, ikke i dette fængsel, men i et, der i sig selv var en uklar forestilling, ikke om et sted, men om en ængstelse og en sorg, om noget nedtrykkende og stadig tilstedeværende, noget, som det dog var umuligt at skildre. Omsider gryede morgenen, og der var fængslet selv – koldt, sort og øde, og kun alt for virkeligt.

Han var imidlertid overladt til sig selv, og deri var der en trøst. På en bestemt tid havde han lov til at røre sig i en lille

brolagt gård, og af slutteren, der kom for at åbne hans celle og vise ham, hvor han kunne vaske sig, hørte han, at der hver dag var en bestemt tid til at lade besøgende komme ind, og at hvis nogen af hans venner kom for at se til ham, ville han blive hentet ned til gitteret. Da manden havde givet ham denne underretning og en blikskål med hans frokost, lukkede han ham ind igen og klaprede hen ad flisegulvet i gangen, hvor han åbnede og lukkede en mængde andre døre og fremkaldte utallige genlyde, der i lang tid rungede gennem bygningen, som om også de var i fængsel og ikke kunne slippe ud.

Denne slutter havde ladet ham forstå, at han, ligesom nogle få andre, var indkvarteret afsondret fra massen af fangerne, fordi han ikke blev anset for at være aldeles fordærvet og uforbederlig og ikke før havde boet i et gemak i dette palads. Kit følte sig taknemmelig for denne skånsel og sad og læste meget opmærksomt i en katekismus – skønt han havde kunnet den udenad, siden han var et lille barn – indtil han hørte nøglen i låsen, og manden atter trådte ind.

"Nå," sagde han, "følg med!"

"Hvorhen?" spurgte Kit.

Manden nøjedes med at svare: "Fremmede," og idet han tog ham ved armen aldeles på samme måde, som betjenten i forvejen havde gjort, førte han ham igennem forskellige bugtede gange og stærke porte til et gitter, hvor han stillede ham op og vendte sig om. På den anden side af dette gitter, i en afstand af fire, fem fod, var der et andet. I mellemrummet sad en slutter og læste en avis, og uden for det yderste gitter så Kit med bankende hjerte sin moder med barnet på armen, Barbaras moder med sin aldrig manglende paraply og stakkels

lille James, der stirrede af alle kræfter, som om han så efter en fugl eller et vildt dyr og troede, at menneskene var noget ganske tilfældigt, som ikke havde det mindste med jernstængerne at gøre.

Men så snart lille James opdagede sin broder og, idet han stak sine arme igennem gitret for at omfavne ham, mærkede, at han ikke kom nærmere, gav han sig til at græde på det ynkeligste, hvorved Kits moder og Barbaras moder, der havde behersket sig så meget som muligt, på ny stak i at hulke og græde. Stakkels Kit kunne ikke bare sig for at stemme i med dem, og ikke én af dem kunne tale et ord.

Under denne sørgelige pause havde slutteren læst i sin avis med et polisk ansigt – han var åbenbart kommet til de morsomme artikler – indtil han ved tilfældigvis at vende øjnene bort fra avisen, for ligesom ved eftertankens hjælp at trænge ind til marven af en mere dybsindig vittighed, for første gang syntes at opdage, at der var nogen, som græd.

"Mine damer," sagde han og så sig forundret om, "jeg vil råde Dem til ikke at spille tiden således. Den er knapt afmålt her. De må heller ikke lade dette barn gøre sådan en støj. Det strider imod alle regler."

"Jeg er hans stakkels moder," hulkede mrs. Nubbles med et ydmygt kniks, "og denne dreng er hans broder. Åh Gud, åh Gud!"

"Ja," svarede slutteren, idet han lagde avisen sammen på sit knæ, for så meget lettere at kunne komme om på næste spalte, "det står nu en gang ikke til at ændre, skal jeg sige dem. Han er ikke den eneste, der er i en sådan knibe. Det må De ikke tage således på veje for."

Og dermed gav han sig igen til at læse. Denne mand var af naturen hverken grusom eller hårdhjertet. Han var efterhånden kommet til at opfatte forbrydelsen som en slags sygdom, ligesom skarlagensfeber eller rosen; nogle fik den, andre ikke, ligesom det kunne træffe sig.

"Åh, min elskede Kit!" sagde hans moder, som Barbaras moder barmhjertigt havde befriet for barnet. "At jeg skal se min stakkels dreng her!"

"Du tror da vel ikke, at jeg har gjort det, man beskylder mig for, kære moder?" udbrød Kit med kvalt stemme.

"Jeg tro det!" råbte den stakkels kone. "Jeg, som aldrig har hørt dig sige en usandhed eller set dig gøre noget slet, lige fra du lå i vuggen – som aldrig har haft et øjeblikks sorg for din skyld, undtagen for de tarvelige måltider, som du nød så glad og tilfreds, at jeg glemte, hvor lidt der var, når jeg tænkte på, hvor god og fornuftig du var, skønt du kun var et barn! – Skulle jeg tro det om den søn, der har været min trøst, lige fra han blev født og til nu, og som jeg aldrig nogen aften er skiltes fra i vrede!"

"Nå Gud være lovet!" sagde Kit og greb i jernstængerne, så de rystede, "så kan jeg bære det! Ske hvad der vil, jeg skal dog altid have én dråbe lyksalighed i mit hjerte, når jeg tænker på, at du har sagt disse ord."

Herover gav den stakkels kone sig igen til at græde, og det samme gjorde Barbaras moder. Lille James' usammenhængende tanker havde imidlertid opløst sig i en temmelig klar forestilling om, at Kit ikke kunne gå ud at spadserere, når han vilde, og at der ingen fugle, løver, tigre eller andre naturhistoriske mærkværdigheder fandtes bag disse

jernstænger – intet andet end en broder i bur. Han føjede derfor sine tårer til deres med så lidt støj som mulig.

Kits moder tørrede sine øjne – og vædede dem mere, stakkels sjæl, end hun tørrede dem – tog så en lille kurv op fra gulvet og henvendte sig ydmygt til slutteren med det spørgsmål, om han ville have den godhed at høre et minut på hende. Slutteren, som netop var på det interessanteste punkt af en vittighed, tilkendegav med en håndbevægelse, at hun skulle tie stille et minut endnu, hvis hun havde sit liv kært. Han bragte heller ikke sin hånd hen på dens forrige plads, men holdt den i samme advarende stilling, indtil han havde læst artiklen færdig, hvorpå han tøvede nogle sekunder med et smil på sit ansigt, som om han ville sige: "Denne avisskriver er dog en komisk fyr – en lystig krabat," hvorpå han spurgte hende, hvad hun ville.

"Jeg har bragt lidt mad med til ham," sagde den gode kone. "Må han få det?"

"Jo, det må han, det strider ikke mod nogen regel. Giv mig det, når De går; så skal jeg sørge for, at han får det."

"Ja, men – tag mig det ikke fortrydeligt op – jeg er hans moder, og De har selv engang haft en moder – hvis jeg bare måtte se ham spise en smule, ville jeg blive så meget mere overtydet om, at der ikke var noget i vejen med ham."

Og atter brast både Kits moder og Barbaras moder og lille James i gråd. Barnet kaglede og lo af fuld hals, tilsyneladende fordi det bildte sig ind, at det hele optrin var blevet opfundet og sat i gang til dets egen særlige fornøjelse.

Slutteren så ud, som om han fandt hendes bøn underlig og ualmindelig, men lagde ikke des mindre bladet fra sig og gik hen, hvor Kits moder stod, tog kurven fra hende og rakte Kit

den efter at have undersøgt indholdet, og satte sig igen på sin plads. Man kan let forestille sig, at arrestanten ikke havde nogen stor appetit; men han satte sig dog på gulvet og spiste, alt hvad han kunne, mens hans moder ved hver bid, han stak i munden, på ny hulkede og græd, om end med en mildere sorg, der vidnede om den tilfredsstillelse, som dette syn skaffede hende.

Mens Kit var således optaget, fremkom han med nogle ængstelige spørgsmål om sit herskab og om man havde ytret nogen mening om ham; men alt, hvad han kunne få at vide, var, at Abel sent den foregående aften med den største godhed og skånsomhed havde meddelt hans moder efterretningen, uden dog selv at udtale nogen dom. Kit var dernæst allerede ved at tage mod til sig for at spørge Barbaras moder om Barbara, da den slutter, der havde ført ham derhen, kom tilbage, mens en anden slutter viste sig bag hans gæster, og den tredje slutter med avisen råbte: "Tiden er ude!" og i samme åndedræt tilføjede: "Nu den næste," hvorpå han igen fordybede sig i sin avis. Kit førtes øjeblikkelig bort, mens en velsignelse fra hans moder og et skrig fra lille James endnu lød i hans øren. Mens han med sin tidligere fører gik gennem den nærmeste gård med sin kurv i hånden, råbte en anden betjent til dem, at de skulle blive stående, og nærmede sig dem med et krus porter i hånden.

"Det er jo Christopher Nubbles, som kom ind i går aftes for tyveri?" sagde manden.

Hans kammerat svarede, at det ganske rigtig var den omtalte kylling.

"Så er her øl til dig," sagde den anden mand til Christopher.
"Hvad ser du efter? Der er ingen løsladelsesordre i det."

"Om forladelse," sagde Kit, "hvem har sendt mig det?"

"Det har din ven. Du skal have det hver dag, siger han. Og det skal du også, det vil sige, så længe han betaler."

"Min ven!" gentog Kit.

"Du synes ikke at være rigtig i hovedet," svarede den anden mand. "Der er hans brev; tag det."

Kit tog det og læste, da han var blevet lukket inde, følgende:

"Drik af dette bæger. De vil finde, at hver enkelt af dets dråber indeholder et tryllemiddel mod dødelighedens onder. Der snakkes så meget om den styrkende drik, som perlede for Helena! Hendes bæger var indbildning; men dette er virkelighed (Barcly & Co.'s bryg). Sendes det nogen sinde i doven tilstand, så klag til inspektøren.

Deres

R. S."

"R. S.!" sagde Kit efter at have tænkt sig om. "Det må være mr. Richard Swiveller. Nå, det er meget smukt af ham, og jeg takker ham hjerteligt."

Et svagt lys, der flimrede fra vinduet i kontoret på Quilps plads og så så rødt og inflammeret ud i aftentågen, som om det led under den ligesom et øje, underrettede Sampson Brass, da han med forsigtige skridt nærmede sig træskuret, om, at den fortræffelige ejermænd, hans højt agtede klient, var hjemme og sikkert med vanlig tålmodighed og blidhed ventede på det stævnemøde, som bragte Brass til hans skønne enemærker.

"Et lumsk sted, hvor man let kan falde en mørk aften," mumlede Sampson, idet han for tyvende gang snublede over et stykke tømmer og haltede af smerte. "Jeg tror, at drengen hver dag lægger tømmeret anderledes, udtrykkelig for at man skal støde og skamslå sig, medmindre hans herre gør det egenhændigt, hvilket er mere end sandsynligt. Jeg kan ikke lide at komme her uden Sally. Hun er en bedre beskyttelse end en halv snes mandfolk."

Efter at have gjort den fraværende tryllerinde denne kompliment, stod Brass stille, idet han så tvivlrådigt hen mod lyset og tilbage over sin skulder.

"Hvad mon han egentlig tager sig for?" mumlede sagføreren, der stod på tåspidserne og søgte at opfange et glimt af, hvad der foregik indenfor, hvad der var umuligt på denne afstand. – "Drikker vel for at gøre sig endnu mere glubsk og rasende og ophede sin ondskabsfuldhed, til den koger over. Jeg er altid bange for at komme her alene, når hans regning er noget lang. Jeg tror ikke, at han ville bryde sig mere om at kvæle mig og kaste mig ganske sagte ud i floden, når strømmen løber stærkest, end han ville bryde sig om at slå en rotte ihjel – ja, jeg

er ikke vis på, om han ikke ville holde det for en ypperlig spas. Tys! Nu synger han!"

Quilp underholdt sig ganske rigtigt med en sangøvelse; men det var snarere en hymne end en vise, han udførte, idet det var en ensformig gentagelse af én sætning i et meget hurtigt tempo med et langt eftertryk på det sidste ord, som han lod svulme til et fælt brøl. Heller ikke handlede indholdet om kærlighed, krig, troskab mod konge og fædreland eller noget almindeligt emne, men om en genstand, der ikke ofte sættes i musik eller i det hele omtales i viser, idet ordene var disse: "Efter at den værdige dommer havde set, at arrestanten ville have ondt ved at få en jury til at tro hans forklaring, satte han ham i varetægtsarrest, for at hans sag kunne blive påkendt i den forestående retssession, og lod klageren stille den sædvanlige borgen for sagens forfølgelse."

Hver gang Quilp kom til dette sidste ord og havde udtømt hele sin kraft på det, brast han i en skingrende latter og begyndte på ny.

"Han er frygtelig uforsigtig," mumlede Brass, efter at have hørt sangen et par gange. "Rædsomt uforsigtig. Gid han var stum. Gid han var døv. Gid han var blind. Pokker i vold med ham," udbrød Brass, da hymnen atter begyndte, "gid han var død!"

Efter at have udtalt disse venskabelige ønsker for sin klient lagde Sampson sit ansigt i de sædvanlige glatte folder og ventede, indtil skriget var kommet igen og atter havde tabt sig, hvorpå han bankede på døren.

"Kom ind!" råbte dværgen.

"God dag, hvorledes har De det i aften?" sagde Sampson, idet han stak hovedet ind. "Hvorledes har De det, sir? Åh Gud, hvilket lune! Hvor forbavsende fuld af lune!"

"Kom ind, De nar," svarede dværgen, "og stå ikke der og ryst på hovedet og vis tænder. Kom ind, De falske vidne, De meneder, De vidneforfører, kom ind!"

"Han har det rigeste lune," udbrød Brass og lukkede døren efter sig, "den mest forbavsende komiske åre! Men er det ikke en lille smule uforsigtigt –"

"Hvad?" spurgte Quilp. "Hvad, De Judas?"

"Judas!" råbte Brass. "Hvilket humør! Hvilken vittighed! Åh ja – åh Gud, hvor morsomt! Ha, ha, ha!"

Under alt dette havde Sampson hele tiden gnedet sig i hænderne og med latterlig forundring og rædsel stirret på en stor, køjet, braknæset galionsfigur fra et eller andet gammelt skib, som var stillet op mod væggen i en krog ved kaminen og lignede en nisse eller en afskyelig afgud, som dværgen tilbad.

"Ved De, hvad det er?" spurgte dværgen, idet han fulgte Sampsons øjne. "Kan De se ligheden?"

"Hvad?" sagde Brass, idet han holdt hovedet på den ene side og lidt tilbage, således som kunstkere gør. "Nu, da jeg nærmere ser på det, forekommer det mig, som om jeg så – ja, der er unægtelig noget i smilet, der minder mig om – og dog, på ære, om jeg kan –"

Sagen var, at Sampson, der aldrig havde set noget, som på det fjerneste lignede dette vældige genfærd, var helt befippet, idet han ikke var vis på, om Quilp ikke mente, at det lignede ham selv, og derfor måske havde købt det som et familieportræt, eller om han måske mente, det var et billede af

en eller anden fjende. Han var imidlertid ikke længe i tvivl; for mens han undersøgte det med den kyndige mine, som folk påtager sig, når de for første gang ser portrætter, som de burde, men ikke kan genkende, kastede dværgen den avis, som han havde sunget de allerede nævnte ord efter, og greb en rusten jernstang, han plejede at bruge til ildrager. Han gav nu figuren et sådant drag på næsen med den, at den rokkede ved det.

"Ligner det ikke Kit – er det ikke hans portræt, hans billede, ham selv?" råbte dværgen, idet han tildelte det følelsesløse ansigt en hagl af slag, så at der overalt fremkom smilehuller. "Er det ikke en nøjagtig model og genpart af den hund – er det ikke – er det ikke – er det ikke?" Og ved hver gentagelse af spørgsmålet hamrede han løs på det store billede, indtil sveden strømmede ned ad hans ansigt af det voldsomme arbejde.

Skønt det kunne have været højst komisk at se på fra en sikker tilskuerplads, ligesom en tyrefægtning menes at være et underholdende skuespil for dem, der ikke opholder sig på kamppladsen, og et brændende hus er bedre end en komedie for dem, der ikke bor i nærheden af det, var der dog noget i alvorligheden i Quilps væsen, der bragte hans lovkyndige rådgiver til at føle, at kontoret var lidt vel lille og en hel del for afsides, til at han ret kunne glæde sig over disse indfald. Han holdt sig derfor så langt tilbage, han kunne, mens dværgen var således optaget. Han gav kun med mat, klynkende stemme sit bifald til kende og nærmede sig med større underdanighed end ellers, da han holdt op og af bare træthed satte sig.

"Fortræffeligt!" udbrød Brass. "Ha, ha, ha! Det er meget godt! Se dog," vedblev han, idet han så sig om og ligesom appellerede til den forslåede admiral, "hvor han er en mærkelig mand!"

"Sæt Dem," sagde dværgen. "Jeg købte den hund i går. Jeg har boret med vridbor i ham, stukket ham gafler i øjnene og skåret mit navn ud i ham. Til sidst agter jeg at brænde ham."

"Ha, ha, ha!" lo Brass. "Det er meget morsomt!"

"Kom herhen! Hvad er det, der er uforsigtigt, hvad?"

"Intet. Det er næppe værd at tale om; men jeg synes, at den sang – skønt i og for sig beundringsværdig humoristisk – dog måske –"

"Nå, hvad?"

"Grænsede eller måske rettere sagt på en vis måde nærmede sig uforsigtighedens grænser," svarede Brass, idet han frygtsomt iagttog dværgens snedige øjne, der var fæstet på ilden og afspejlede dens røde skær.

"Hvorledes det?" spurgte Quilp uden at se i vejret.

"Jo, ser De," svarede Brass mere fortroligt, "tingen er, at enhver hentydning til sådanne små aftaler mellem venner i øjemed, der i sig selv er højst rosværdige, men som loven kalder komplotter, helst – De forstår mig – helst må holdes hemmelige og blive mellem venner."

"Hvad behager?" sagde Quilp og så op med et aldeles intetsigende åsyn. "Hvad mener De?"

"Forsigtig, yderst forsigtig må man være!" udbrød Brass og nikkede. "Tavshed, endog her – min mening, netop min mening."

"Netop Deres mening, De fugleskræmsel – hvad er Deres mening? Hvad snakker De til mig om aftaler for? Indlader jeg mig på aftaler? Kender jeg noget til Deres aftaler?"

"Nej, nej – på ingen måde."

"Hvis De bliver ved at nikke og blinke således ad mig," sagde dværgen og så sig om, ligesom efter sin ildrager, "skal jeg ødelægge udtrykket i Deres abekattefjæs, det skal jeg!"

"Gør Dem endelig ingen ulemage," svarede Brass og standsede hurtigt sine bevægelser. "De har fuldkommen ret. Jeg burde ikke have talt om den sag. Det er langt bedre at lade være. Lad os tale om noget andet, hvis De synes. Sally fortalte mig, at De havde spurgt om den logerende. Han er ikke kommet tilbage."

"Ikke?" sagde Quilp, der varmede noget rom i en lille kasserolle og passede på, at det ikke kogte over. "Hvorfor ikke?"

"Jo, han – åh Gud, mr. Quilp –"

"Hvad er der på færde?" spurgte dværgen og standsede, ligesom han skulle til at føre kasserollen til munden.

"De har glemt vandet," sagde Brass. "Og – undskyld mig – men det er gloende hedt."

Uden at værdige denne forestilling andet end et praktisk svar førte Quilp den varme kasserolle til munden og drak roligt al den rom, den indeholdt. Det kunne være omtrent en halv liter, og et øjeblik i forvejen, da han tog den af ilden, havde den boblet og sydet. Efter at have sunket dette blide pirringsmiddel og med sin knyttede næve truet ad admiralen bad han Brass blive ved.

"Men først," sagde Quilp med sit sædvanlige grin, "skal De selv have en dråbe – en velmagende dråbe – en god, varm, gloende dråbe."

"Ja, hvis det var muligt uden ulemage at få så meget som en mundfuld vand –"

"Det kan ikke fås her. Vand til prokuratorer? Smeltet bly og svovl mener De nok, rigtig varm, sydende beg og tjære – det er noget for Dem – hvad, Brass, hvad?"

"Ha, ha, ha!" lo Brass. "Åh, hvor han er bidende! Og dog så kildrende og fornøjelig!"

"Drik det," sagde dværgen, der imidlertid havde varmet noget mere. "Skyl det ned, skæggelevninger tåles ikke; skold Deres hals og vær glad!"

Den elendige Sampson tog nogle få, korte nip af drikken, der øjeblikkelig destilleredes til brændende tårer og i denne skikkelse trillede ned ad hans kinder i kasserollen igen, forvandlede farven af hans ansigt og øjenlåg til mørkerødt og fremkaldte et voldsomt anfald af hoste, midt under hvilket han dog med en martyrs standhaftighed sagde, at det virkelig var "dejligt". Mens han endnu led uendelige kvaler, optog dværgen igen tråden i deres samtale.

"Den logerende," sagde han, "hvad med ham?"

"Han opholder sig stadig," svarede Brass, af og til afbrudt af hoste, "hos familien Garland. Han har kun været én gang hjemme, siden den forbryder blev forhørt. Han underrettede mr. Richard om, at han ikke kunne udstå huset, efter hvad der var foregået; at han følte sig ulykkelig i det, og at han på en måde regnede sig selv som ophavsmanden til det skete. – En fortræffelig logerende. Jeg vil håbe, at vi ikke mister ham."

"Åh, De tænker aldrig på andet end Dem selv – hvorfor indskrænker De Dem da ikke? Hvorfor sparer De ikke og skrabes sammen alt, hvad De kan?"

"Men jeg synes dog, at Sara er så god en husholderske som nogen; det synes jeg virkelig, mr. Quilp."

"Fugt Deres ler, væd Deres andet øje, drik, mand," udbrød dværgen. "De tog en skriver for at gøre mig en tjeneste."

"Det er mig til enhver tid en stor fornøjelse. Ja, det gjorde jeg."

"Så kan De nu give ham hans afsked igen," sagde Quilp. "Det er altid ét middel til at spare."

"Afskedige mr. Richard?" udbrød Brass.

"Har De mere end én skriver, De papegøje, siden De kommer med dette spørgsmål? – Ja."

"På ære, det har jeg ikke tænkt på."

"Hvor kunne De også have det, siden jeg ikke tænkte på det? Hvor tit skal jeg sige Dem, at jeg førte ham til Dem, for at jeg stadig kunne holde øje med ham og vide, hvor han var – og at jeg havde en plan, en lille morskab for, hvoraf fløden og kraftessensen var, at den gamle mand og hans barnebarn – der nu, tror jeg, er sunket i jorden – mens han og hans dejlige ven holdt dem for rige, i virkeligheden skulle være så fattige som kirkerotter."

"Det forstod jeg meget godt," svarede Brass.

"Nå ja, og kan De nu forstå, at de ikke er fattige, at de ikke kan være det, når mennesker som Deres logerende søger efter dem og strejfer landet rundt, vidt og bredt?"

"Ja, det forstår jeg naturligvis."

"Det forstår de naturligvis," svarede dværgen og vrængede ondskabsfuldt efter ham. "De forstår altså naturligvis, at det ikke har noget at sige, hvad der bliver af den karl? De forstår altså naturligvis, at han i ingen anden henseende er et menneske for mig eller for Dem?"

"Ja, jeg har ofte sagt til Sara, at han slet ingen nytte var til i forretningerne. Man kan aldeles ikke have tillid til ham. Vil De tro, at jeg har mærket, at denne knægt i de simpleste små kontorsager er buset ud med sandheden, uagtet han udtrykkelig var blevet advaret i forvejen? Den slubberts upålidelighed har overgået alt, hvad De kan forestille Dem. Kun den ærbødighed jeg skylder Dem –"

Da det var tydeligt, at Sampson ville til at holde en lang, høflig tale, hvis han ikke i tide blev afbrudt, dunkede Quilp ham forekommende i hovedet med den lille kasserolle og bad ham være så god at holde sin mund.

"Praktisk, meget praktisk," sagde Brass, idet han smilende gned sin isse, "men meget morsomt – umådelig morsomt!"

"Vil De høre efter, hvad?" svarede Quilp. "Ellers bliver jeg snart endnu morsommere. Der er ingen udsigt til, at hans ven og kammerat kommer tilbage. Slynglen er, efter hvad jeg har hørt, blevet nødt til at flygte for et eller andet skælmsstykkets skyld og skal være kommet til udlandet. Lad ham rådne der!"

"Ja vel, fuldkommen rigtigt. Hvor tydeligt," udbrød Brass med et øjekast på admiralen, som om denne var tredjemand i selskabet, "hvor overordentlig tydeligt!"

"Jeg hader ham," sagde Quilp, "og har altid hadet ham – af familiegrunde. Desuden var han en uregerlig skurk; ellers kunne man have haft nytte af ham. Denne hersens karl er fej og enfoldig. Jeg har ikke længere brug for ham. Lad ham hænge eller drukne sig – sulte ihjel – gå fanden i vold!"

"Med største fornøjelse. Hvornår ønsker De, at han – ha, ha, ha! – at han foretager denne lille udflugt?"

"Når sagen mod Kit er pådømt, kan De lade ham gå."

"Det skal ske. Det vil jo rigtignok være et lille stød for Sara; men hun forstår at være herre over sine følelser. Ak, mr. Quilp, jeg tænker ofte på, at hvis det havde behaget Vorherre at føre Dem og Sara sammen tidligere i livet, hvilke velsignede resultater ville der da ikke være kommet ud af en sådan forbindelse! De har aldrig set vor fader? – en indtagende mand. Sara var hans stolthed og glæde. Han ville have lukket sine øjne med ro, hvis han havde kunnet skaffe hende en sådan mage, mr. Quilp. De agter hende jo?"

"Jeg elsker hende," brægede dværgen.

"De er alt for god. Er der ellers ikke noget, jeg skal udrette for Dem, foruden denne lille sag med mr. Richard?"

"Nej," svarede dværgen og greb kasserollen. "Lad os drikke den elskværdige Saras skål."

"Hvis vi kunne drikke den i noget, der ikke var fuldt så kogende hedt," ytrede Brass ydmygt, "så ville det måske være bedre. Jeg tror, at det, når jeg fortæller hende, hvilken ære De har vist hende, vil være behageligere for hendes følelser at vide, at hendes skål er blevet drukket i en noget køligere drik end den forrige."

Men Quilp var døv på begge øren for disse forestillinger, og da Brass, der nu var alt andet end ædru, således nødtes til at tage nogle yderligere drag af den samme stærke bowle, mærkede han, at de, i stedet for på nogen måde at hjælpe ham til samling, havde den påfaldende virkning, at de fik kontoret til at snurre rundt med overordentlig hurtighed og gulvet og loftet til at bølge på en foruroligende måde. Efter en kort døs syntes han, at han dels lå under bordet og dels under kaminristen, og da denne stilling ikke var den allerbequemteste, han kunne

have valgt sig, lykkedes det ham at arbejde sig op, hvorpå han, idet han holdt sig ved admiralen, så sig om efter sin vært.

Brass' første tanke var, at hans vært var gået og havde ladet ham alene – ja måske havde indespærret ham for hele natten; men da en stærk lugt af tobak fremkaldte en ny række forestillinger, så han op og opdagede, at dværgen lå og smøgede i sin køje.

"Farvel," sagde Brass med mat stemme.

"Vil De ikke blive her i nat?" spurgte dværgen og kikkede ud.
"Bliv her i nat."

"Det kan jeg sandelig ikke," svarede Brass, der var halvt død af kvalme og den trykkende luft i værelset. "Hvis De ville have den godhed at lyse for mig, for at jeg kan se at finde over pladsen –"

Quilp tørnede ud i et øjeblik, ikke med benene først eller hovedet først eller armene først, men med hele kroppen på én gang.

"Det er sandt," sagde han og tog en lygte, som nu indeholdt det eneste lys der på stedet. "Pas på hvor De går, min ven. Tag Dem i agt mellem tømmeret; de rustne søm vender opad. Der er også en hund nede i gyden. Den bed en mand i aftes og en kone i forgårs aftes, og sidste tirsdag tog den livet af et barn; men det var kun for spøg. Kom den ikke for nær."

"På hvilken side af vejen er den?" spurgte Brass forskrækket. "Den opholder sig i almindelighed på den højre side," sagde Quilp, "men undertiden skjuler den sig også på den venstre og ligger på spring der. Tag Dem endelig i agt. Jeg tilgiver Dem aldrig, hvis De ikke gør det. Så, nu gik lyset ud – men det kan være det samme – De kender jo vejen – lige ud!"

Quilp havde hemmelig skygget for lyset ved at holde det ind mod sit bryst og stod nu og grinede og rystede over hele kroppen af henrykkelse ved at høre sagføreren stolpre hen over pladsen og nu og da falde. Omsider slap han dog ud og kunne ikke høres mere.

Dværgen lukkede sig inde igen og sprang atter op i sin køje.

Den mand af faget, der havde meddelt Kit den trøstelige oplysning om afgørelsen af hans lille sag i Old Bailey Kriminalret og sandsynligheden af, at den snart ville komme for, havde fuldkommen ret i sine forudsigelser. Otte dage efter begyndte retssessionen. Én dag derefter udtalte juryen, at der var al grund til at sagsøge Christopher Nubbles for tyveri, og to dage derefter opfordredes Christopher Nubbles til at svare skyldig eller ikke skyldig på en anklage for, at han, førnævnte Christopher Nubbles, på en forbryderisk måde i det en vis Sampson Brass, gentleman, tilhørende hus og kontor havde tilvendt sig og stjålet en af direktionen for English National Bank for fem pund udstedt banknote og derved overtrådt de for sådanne tilfælde givne love, til krænkelse for vor suveræne herre Kongens fred, hans krone og værdighed.

På denne anklage svarede Christopher Nubbles med dæmpet og skælvende røst: Ikke skyldig. Her må de, som har den vane at fælde overilede domme efter skinnet og vil, at Christopher, når han var uskyldig, skulle have talt højt og tydeligt, vel lægge mærke til, at indespærring og ængstelse kan kue de stolteste hjerter, og at for den, der er blevet holdt indelukket, om også kun i ti-elleve dage, og kun har set stenmure og nogle få forstenede ansigter, er den pludselige indtræden i en stor, livlig sal en noget forvirrende og overraskende omstændighed. Hertil må endnu føjes, at et hoved med dommerparyk på er langt forfærdeligere og mere gruopvækkende for en stor klasse mennesker end et hoved med eget hovedhår. Når man foruden disse omstændigheder endvidere tager hensyn til Kits naturlige

bevægelse ved at se de to Garland'er og den lille notar med blege og sørgende ansigter, vil man måske ikke finde det så meget underligt, at han følte sig noget forlegen og ude af stand til at lade, som om han var hjemme.

Skønt han hverken havde set nogen af de to Garland'er eller Witherden, siden han var blevet arresteret, havde han dog fået at vide, at de havde taget en sagfører for ham. Da derfor en af disse herrer med paryk på rejste sig og sagde: "Jeg møder for arrestanten, mylord," bukkede Kit for ham; og da en anden herre med paryk på rejste sig og sagde: "Og jeg møder imod ham, mylord," skælvede Kit stærkt og bukkede ligeledes for ham. Hvor håbede han ikke i sit hjerte, at hans herre måtte være den anden herre voksen og gøre ham til skamme!

Den herre, der var imod ham, skulle tale først, og da han var i frygtelig godt humør – for i den foregående sag havde han været meget nær ved at få en ung mand, der var kommet for skade at myrde sin fader, frikendt – talte han også rigtigt fra leveren og foreholdt de edsvorne, at hvis de frifandt denne arrestant, måtte de vente at komme til at lide ikke mindre samvittighedskvaler end dem, han havde spået de andre edsvorne, hvis de fældede den forrige arrestant. Da han havde meddelt dem alle sagens omstændigheder og sagt, at han aldrig havde kendt en værre sag, gjorde han et kort ophold, som om han havde noget skrækkeligt at meddele dem, og sagde derpå, at han havde hørt, at der af hans lærde ven – og her skottede han hen til Kits advokat – ville blive gjort et forsøg på at svække det vidnesbyrd, der ville blive aflagt af de pletfri vidner, som han snart skulle fremstille for dem. Han håbede trygt, at hans lærde ven ville have større agtelse og ærefrygt for sagsøgerens

gode navn og rygte; for, som han helt vel vidste, et hæderligere medlem af den hæderlige stand, hvortil denne hørte, var der ikke og havde der aldrig været til. Og derpå spurgte han, om de edsvorne kendte Bevis Marks – hvilket han til ære for dem ville håbe, at de gjorde – kendte de historiske og opløftende minder, der knyttede sig til dette mærkelige sted. Troede de, at en mand som Brass kunne bo på et sted som Bevis Marks og ikke være en dydig og grundærlig personlighed? Og da han havde sagt en hel del til dem om dette punkt, huskede han, at det var en fornærmelse mod deres dømmekraft at tale mere om noget, hvoraf de også uden ham måtte være så stærkt gennemtrængt, hvorfor han ufortøvet kaldte Sampson Brass ind i vidneaflykket.

Frem træder da Brass meget raskt og livligt, og efter at han har bukket for dommeren som en mand, der har haft den fornøjelse at have set ham før og håber, at han har haft det godt siden, lægger han armene over kors og ser på sin advokat, ligesom for at sige: "Her er jeg – fuld af vidnesbyrd – tap mig!" Og hans advokat tapper ham øjeblikkelig, og det med den største varsomhed, idet han lidt efter lidt drejer hanen om og får vidneforklaringerne til at løbe klart og gennemsigtigt for alle de tilstedeværendes øjne. Derpå bearbejder Kits advokat ham, og efter en mængde meget lange spørgsmål og meget korte svar bliver Sampson Brass på det hæderligste dimitteret.

Han afløses af Sara, der på samme måde er let at håndtere for Brass' advokat, men viser sig meget stridig mod Kits. Kits advokat kan, kort sagt, ikke få andet ud af hende end en gentagelse af, hvad hun tidligere har sagt – kun er hun denne gang noget strengere mod hans klient – og han må derfor

slukøret lade hende gå. Derpå kalder Brass' advokat på Richard Swiveller, og Richard Swiveller træder følgelig frem.

Nu er det blevet hvisket Brass' advokat i øret, at dette vidne er tilbøjeligt til at vise sig venskabelig mod arrestanten, hvilket han, sandt at sige, ikke ugerne har hørt, da hans styrke menes at ligge i, hvad man i almindelighed kalder at forbløffe. Derfor begynder han også med at opfordre betjenten til at passe på, at dette vidne virkelig kysser Bibelen, hvorpå han giver sig i lag med ham med tænder og negle.

"Mr. Swiveller," siger han til Dick, efter at denne med åbenbar ulyst har afgivet sin forklaring og søgt at give den den fordelagtigste vending, "hvor spiste De til middag i går?" – "Hvor jeg spiste til middag i går?" – "Ja, sir, hvor spiste De til middag i går? Var det tæt herved?" – "Åh, javist – ja – her lige overfor." – "Rigtigt. Ja. Her lige overfor" – gentager Brass' advokat med et blik på retten. – "Alene, sir?" – "Hvad behager?" siger Swiveller, der ikke rigtig har forstået spørgsmålet. – "Alene, sir?" gentager advokaten med tordenrøst. "Spiste De alene til middag? Eller trakterede De nogen? Nå!" – "Javist gjorde jeg – ja, jeg gjorde," siger Swiveller med et smil. – "Hav den godhed at lade en letfærdighed fare, som passer sig såre ilde for det sted, hvor De står – skønt De måske har grund til at takke Gud for, at det kun er dette sted," siger advokaten med et nik, som hentyder til, at arrestflukket ville være Swivellers rette virkekreds, "og hør efter, hvad jeg siger. De opholdt Dem i går her i nærheden i den tro, at denne sag skulle komme for. De trakterede nogen. Nå, var denne nogen en broder til arrestanten, der står for skranken?" – Swiveller vil til at forklare sig. – "Ja eller nej," råber Brass' advokat. – "Men tillad mig dog

– "Ja eller nej." – "Ja, det var, men –" "Ja, det var," råber advokaten; "De er et meget net vidne!"

Ned sætter Brass' advokat sig. Kits advokat, der ikke kender sammenhængen, er bange for at gå videre i sagen. Swiveller trækker sig forvirret tilbage. Dommeren, juryen og tilskuerne forestiller sig, hvorledes han har drevet om med en frastødende, seks fod høj, ung svirebroder med vældige bakkenbarter. Sandheden er, at det har været lille James, hvis lægge var udsat for den fri lufts påvirkning, og som selv var indbundet i et sjal. Ingen kender denne sandhed; enhver tænker sig en løgnagtig forklaring – og det på grund af advokatens sindrighed!

Derpå afhøres de vidner, som skal afgive forklaring om arrestantens foregående levned, og her viser Brass' advokat sig atter i et glimrende lys. Det kommer for dagen, at Garland har taget Kit i sin tjeneste uden skudsmål, at han ikke er blevet anbefalet til ham af andre end sin moder, og at han af ukendte grunde pludselig er blevet afskediget af sin forrige herre. "I sandhed, mr. Garland," siger Brass' advokat, "af en mand at være, der har opnået Deres alder, forekommer De mig, mildest talt, at have handlet påfaldende uforsigtigt." Det samme finder juryen og kender Kit skyldig. Han føres bort, mens han ydmygt forsikrer, at han er uskyldig. Tilskuerne sætter sig til rette på deres pladser med fornyet opmærksomhed; for forskellige kvindelige vidner skal afhøres i den næste sag, og det hedder, at Brass' advokat vil lave mange løjer med dem under krydsforhøret.

Kits moder, stakkels kone, venter ved gitteret nedenfor, ledsaget af Barbaras moder – der, den ærlige sjæl! Ikke gør

andet end græde og holde barnet – og en sørgelig sammenkomst påfølger. Den avislæsende slutter har fortalt dem det hele. Han tror ikke, at dommen vil falde ud til deportation på livstid, da der endnu er tid til at føre beviser for hans gode rygte, hvilket vil komme ham til nytte. Han kan ikke fatte, hvorfor han har gjort det. "Han har ikke gjort det!" udbryder Kits moder. "Nå," siger slutteren, "jeg vil ikke modsige Dem. Det kommer nu ud på et, enten han har gjort det eller ikke."

Kits moder kan nå hans hånd mellem jernstængerne og trykker den – kun Gud og de, hos hvem han har nedlagt en sådan ømhed, ved, med hvor megen smerte Kit beder hende være ved godt mod og beder, under påskud af at få børnene løftet op, for at de kan kysse ham, hviskende Barbaras moder om at føre hende hjem.

"En eller anden ven vil nok hjælpe os, moder," udbryder han, "det er jeg vis på. Om ikke nu, så dog snart. Min uskyldighed vil komme for en dag, og jeg vil blive bragt tilbage, derom er jeg overtydet. Du må indprente lille James og barnet, hvorledes alt dette er gået til; for kunne de, når de er blevet gamle nok til at forstå sig derpå, tro, at jeg nogen sinde havde været uredelig, ville mit hjerte briste, hvis jeg fik det at vide, om jeg så var tusinde mile borte. – Åh, er der ikke en mand her, som vil drage omsorg for hende?"

Hånden slipper ud af hans; for den gode skabning synker sanseløs til jorden. Swiveller iler til, skubber de omkringstående til side, tager hende med nogen møje på teatraliske bortføreres vis på den ene arm og bærer hende

hurtigt bort, idet han nikker ad Kit og byder Barbaras moder følge bagefter, da han har en vogn, som venter på dem.

Nå, Richard bragte hende altså hjem; men hvilke forbavsende dumheder han gjorde undervejs ved at citere brudstykker af viser og digte, ved ingen. Han bragte hende hjem og blev hos hende, til hun var kommet til sig selv igen, og da han ikke havde penge til at betale vognen med, kørte han i højtideligt optog tilbage til Bevis Marks, hvor han bad kusken – det var nemlig lørdag aften – vente udenfor, mens han gik ind efter småpenge.

"Ih se, mr. Richard!" sagde Brass muntert. "God aften!"

Hvor utrolig Kits fortælling end i begyndelsen havde lydt, havde Richard dog den aften sin venlige principal halvt mistænkt for en eller anden underfundig skurkestreg. Måske var det kun den elendighed, hvortil han nylig havde været vidne, som indgav hans letsindige natur denne mistanke; men dette være nu, som det vil, så nærede han den i meget høj grad og forklarede med så få ord som muligt, hvad han ville.

"Penge!" udbrød Brass og tog sin pung frem. "Ha, ha, ha! Meget rigtigt, mr. Richard. Alle mennesker må leve. De skulle vel ikke kunne give mig tilbage på en fempunds note, hvad?"

"Nej," svarede Dick kort.

"Åh, her er netop summen. Det sparer os ulejligheden. Det er mig en fornøjelse at tjene Dem, mr. Richard, –"

Dick, der imidlertid var kommet hen til døren, vendte sig om.

"De skal ikke," sagde Brass, "oftere ulejlige Dem med at komme igen."

"Hvadbehager?"

"Ser De, mr. Richard," sagde Brass, idet han stak hænderne i lommen og gyngede frem og tilbage på sin stol, "sagen er, at en mand med Deres evner går aldeles til grunde i vort tørre og skimlede fag. Det er et frygteligt, rædsomt trællereri. Jeg skulle mene, at skuepladsen, eller – hæren, mr. Richard, eller også den finere delikatessehandel var noget, der kunne bringe et geni som Deres for lyset. Jeg håber, at De ser ind til os en gang imellem. Sally vil blive henrykt. Det gør hende meget ondt at miste Dem, mr. Richard; men bevidstheden om hendes pligt mod samfundet forsoner hende med denne tanke. – Hun er forbavsende! Jeg tror nok, at De vil finde pengene rigtige. Der er en knækket vinduesrude; men jeg har ikke trukket noget af for den. Når man skilles fra en ven, må man ikke være så nøjeregnende, mr. Richard. En meget smuk sætning!"

På alle disse usammenhængende ord svarede Swiveller ikke, men gik hen efter sømandstrøjen, som han rullede sammen i en fast, rund kugle, og så samtidig skarpt på Brass, som om han havde i sinde at kaste ham til jorden med den. Han tog den imidlertid kun under armen og drog i dybeste tavshed ud af kontoret. Så snart han havde lukket døren, åbnede han den igen, stirrede et par øjeblikke ind ad den med den samme værdighed og forsvandt derpå med et langt og spøgelsesagtigt nik.

Han betalte kusken og vendte ryggen til Bevis Marks, opfyldt af store planer om at trøste Kits moder og hjælpe Kit.

Men når mænd hengiver sig til sådanne forlystelser som Richard Swiveller, er deres liv overordentlig usikkert. Idet de sidste fjorten dages åndsspænding indvirkede på et system, der i en ikke ringe grad var påvirket af en flerårig

vinåndsspænding, blev den ham lidt vel stærk. Selvsamme aften blev Richard Swiveller overfaldet af et foruroligende ildebefindende, og fire og tyve timer efter lå han og fantaserede i den heftigste feber.

Han kastede sig frem og tilbage på sit hede, urolige leje, pint af en brændende tørst, som intet kunne slukke, ude af stand til ved forandring af stilling at finde et øjeblikks ro. Han flakkede idelig gennem ørkener af tanker, hvor der ikke gaves noget hvilested, intet syn, ingen lyd, som tydede på vederkvægelse eller hvile, intet undtagen en trættende, evindelig ensformighed uden andre afvekslinger end hans elendige legemes uophørlige skiften plads og hans sjæls matte fantasier, der dog stadig holdt fast på én tanke, en viden om, at noget var blevet ugjort, om en eller anden frygtelig hindring, der skulle overvindes, om en eller anden lurende sorg, der ikke lod sig bortjage, men snart i denne og snart i hin skikkelse plagede den syge hjerne – stadig dunkel og uklar, men genkendelig som det samme genfærd, hvilken form den så fik, idet den, lig en ond samvittighed, formørkede ethvert syn og opfyldte søvnen med rædsler. Under disse frygtelige kvaler lå den ulykkelige Richard og hentæredes tomme for tomme, indtil han til sidst, mens han syntes at kæmpe og arbejde for at rejse sig op og at blive holdt nede af djævlø, faldt i en dyb søvn og ikke drømte mere.

Han vågnede og begyndte med en følelse af velgørende ro, der var bedre end søvnen selv, lidt efter lidt at huske noget af disse lidelser og at tænke på, hvilken lang nat det havde været, og om han ikke havde været vanvittig. Da han tilfældigvis under disse tanker kom til at løfte sin hånd i vejret, forbavsedes han ved at mærke, hvor tung den syntes at være, og hvor tynd og mager den virkelig var. Ikke des mindre var han i godt humør og lå, da han ikke var videre nysgerrig efter at tænke videre om

dette emne, i den samme vågne halvsøvn, indtil hans opmærksomhed vakt af en hoste. Derved blev han uvis om, hvorvidt han havde lukket sin dør af om aftenen, og lidt forundret over at have en kammerat inde hos sig. Men stadig manglede han kraft til at følge denne tankerække og begyndte uden at vide af det i en yppig nydelse af hvile at stirre på nogle grønne striber i sengeomhængen og på en underlig måde at forestille sig dem som pletter af friskt grønsvær, mens den gule grund imellem dem dannede grusgange og således frembragte et langt perspektiv af pyntelige haver.

Mens han i indbildningen vandrede omkring på disse terrasser og var faret vild imellem dem, hørte han endnu en gang den hoste. Ved denne lyd skrumpede gangene atter ind til striber, og idet han rejste sig lidt op i sengen og trak omhængen til side, så han ud.

Det var ganske rigtigt det samme værelse, og stadig brændte der lys; men med hvilken grænseløs forbavselse så han ikke alle disse flasker og skåle og stykker linned, der hang til afdampning ved kaminen, og andet lignende tilbehør i et sygeværelse – alt sammen meget rent og pænt, men himmelvidt forskelligt fra alt, hvad han havde set der, da han gik i seng. Om det så var luften, så var den gennemtrængt af en kølende lugt af krydderurter og eddike; gulvet var nylig blevet stænket, og – hvad? Grevinden? Ja, hun spillede cribbage med sig selv ved bordet. Der sad hun, fordybet i sit spil og hostede sagte af og til, som om hun var bange for at forstyrre ham, og blandede kortene, tog af, gav, spillede, talte, markerede og gennemgik alle cribbagespillets hemmeligheder, som om hun havde været indviet i dem fra vuggen.

Swiveller stirrede en kort tid på alt dette og lagde derpå, idet han slap omhængen, igen hånden på puden.

"Jeg drømmer," tænkte Richard, "det er klart. Da jeg gik i seng, var mine hænder ikke lavet af æggeskaller, og nu kan jeg næsten se igennem dem. Hvis dette ikke er en drøm, er jeg ved en fejltagelse vågnet i en af nätterne i Tusind og én Nat i stedet for i en londonsk nat. Men jeg tvivler ikke om, at jeg sover; ikke det mindste."

Her fik den lille tjenestepige igen et anfald af hoste.

"Højst mærkeligt!" tænkte Swiveller. "Jeg har aldrig før drømt så tydelig en hoste, ja jeg ved i det hele taget ikke, om jeg nogen sinde har drømt om hoste eller nysen. Det hører måske til drømmenes filosofi, at man aldrig gør det. Der er det igen – og igen – jeg drømmer temmelig hurtigt, må jeg sige."

For at få vished om sin sande tilstand gav Swiveller sig efter nogen vaklen til at knibe sig i armen.

"Endnu underligere!" tænkte han. "Da jeg gik i seng, var jeg snarere fed end mager, og nu er der ingenting at få fat i. Jeg vil se mig om endnu en gang."

Udbyttet af denne undersøgelse blev, at Swiveller overtydedes om, at de genstande, der omgav ham, var virkelige, og at han uden al tvivl så dem med åbne øjne.

"Det er et eventyr af Tusind og én Nat, det er det," sagde Richard. "Jeg er i Damaskus eller i Cairo. Grevinden er en fe, der har væddet med en anden fe om, hvem der er den smukkeste unge mand i verden og værdigst til at giftes med prinsessen af Kina, og nu har hun flyttet mig med værelset og det hele, for at der kan ske en sammenligning. Måske," sagde Swiveller, idet han langsomt vendte sig om og så på den side af sengen, som

var nærmest mod væggen, "er prinsessen endnu – nej, hun er borte."

Men da Swiveller ikke følte sig fuldkommen tilfreds med denne forklaring, da den, selv om den var den rigtige, dog indeholdt noget gådefuldt og tvivlsomt, løftede han atter forhængen op med det faste forsæt at benytte den første, den bedste lejlighed til at tiltale den person, der var til stede. En sådan lod heller ikke vente længe på sig; for da grevinden ved at give kort kom til at vende knægten op, men glemte at føre sig den til indtægt efter spillets regler, råbte Swiveller så højt, han kunne: "To points for knægten!"

Grevinden sprang hurtigt op og klappede i hænderne. "Ja vist, et eventyr af Tusind og én Nat," tænkte Swiveller; "i dem klapper de alle i hænderne i stedet for at ringe med klokken. Og nu kommer de to tusinde sorte slaver med kar fulde af ædelstene på hovedet."

Det viste sig imidlertid, at hun kun havde klappet i hænderne af glæde; for straks efter begyndte hun at le og derpå at græde, idet hun ikke på sirligt arabisk, men på almindeligt engelsk sagde, at hun var så glad, at hun ikke vidste, hvilket ben hun ville stå på.

"Grevinde," sagde Swiveller tankefuldt, "hav den godhed at træde nærmere. Vil De have den godhed at underrette mig om, hvad der er blevet af mit kød?"

Grevinden rystede sørgmodigt på hovedet og stak atter i at græde, hvorved Swiveller, der var meget mat, følte sine øjne angrebet på samme måde.

"Af Deres væsen, grevinde, og alt, hvad jeg ser, begynder jeg at tro," sagde Richard efter en pause og med dirrende læber, "at

jeg har været syg."

"Ja det har De rigtignok!" svarede den lille tjenestepige og tørrede sine øjne. "Og så har De ligget og vrøvlet så forskrækkeligt!"

"Så? Har jeg da været meget syg, grevinde?"

"Så godt som død. Jeg troede aldrig, at De var kommet dem. Men det er De dog, Gud ske lov!"

Swiveller tav længe. Lidt efter lidt begyndte han igen at tale og spurgte, hvor længe han havde ligget der.

"I morgen bliver det tre uger."

"Tre hvilket?"

"Uger," svarede grevinden med eftertryk; "tre lange, langsomme uger."

Tanken om at have været døden så nær bragte Dick til atter at tie og lægge sig ned, så lang han var. Efter at grevinden havde lagt sengeklæderne noget bedre til rette og følt, at hans hænder og pande var ganske kølige – en opdagelse, der opfyldte hende med henrykkelse – græd hun lidt endnu og gav sig derpå til at lave te og riste nogle tynde skiver brød.

Imens hun var således sysselsat, så Swiveller til med taknemmeligt hjerte, meget forbavset over, hvor fuldkommen hun havde gjort sig hjemme der, og i den mening, at denne omhu oprindelig hidrørte fra Sally Brass, som han syntes, at han ikke noksom kunne takke. Da grevinden var færdig med at riste brødet, lagde hun en ren serviet på en bakke og bragte ham nogle skiver og en stor spølkum med tynd te, hvormed lægen, sagde hun, havde givet hende lov til at vederkvæge ham, når han vågnede. Hun understøttede ham med puder, om ikke med samme lethed, som om hun hele sit liv igennem havde

været sygeplejerske af profession, så dog i det mindste med lige så stor ømhed, og så med uendelig tilfredsstillelse til, mens patienten – der af og til standsede for at trykke hendes hånd – nød sit tarvelige måltid med en appetit og et velbehag, som Jordens største lækkerier under andre omstændigheder aldrig ville have kunnet fremkalde. Da hun havde taget af og lagt alting omkring ham til rette igen, satte hun sig ved bordet for selv at drikke te.

"Grevinde," sagde Swiveller, "hvorledes har Sally det?"

Den lille tjenestepige skruede sit ansigt sammen i et udtryk af den højeste grad af listighed og rystede på hovedet.

"Hvad, har De ikke set hende for nylig?"

"Gud velsigne Dem, jeg løb bort fra hende!"

Swiveller lagde sig øjeblikkelig igen ned, så lang han var, og blev liggende i denne stilling i omtrent fem minutter. Derefter indtog han atter lidt efter lidt sin siddende stilling og spurgte:

"Men hvor bor De da, grevinde?"

"Her!"

"Nå!" sagde Swiveller og faldt dermed så pludseligt ned igen, som om han var blevet skudt. Således blev han liggende, stille og målløs, indtil hun havde endt sit måltid, sat alt på plads igen og fejlet kaminen, hvorpå han bad hende flytte en stol hen til sengen og åbnede en yderligere samtale efter atter at være blevet understøttet med puder.

"Så De er løbet bort?"

"Ja, og De har verteret efter mig."

"Har – undskyld, hvad har de gjort?"

"Verteret efter mig – verteret, ved De nok – i aviserne."

"Ja vist, ja vist, averteret?"

Den lille pige nikkede og blinkede. Hendes øjne var så røde af at græde og våge, at hun for den sags skyld gerne kunne have forestillet den tragiske muse. Og det følte Dick.

"Sig mig," sagde han, "hvorledes De fandt på at gå herhen?"

"Jo, ser De, da De var gået bort, havde jeg ikke en eneste ven tilbage; for den logerende kom ikke igen, og jeg vidste ikke, hvor enten han eller De var at finde. Men en formiddag, da jeg var –"

"Var i nærheden af et nøglehul?" tilføjede Swiveller, da han mærkede, at hun stammede.

"Nå ja," sagde den lille tjenestepige nikkende, "da jeg var i nærheden af kontornøglehullet – som De så mig igennem, ikke sandt? – hørte jeg nogen sige, at hun boede her og var den dame, i hvis hus De logerede, og at De var blevet meget syg, og om ingen ville komme og passe Dem. Men mr. Brass sagde: "Det kommer ikke mig ved," og miss Sally sagde: "Han er en morsom fyr; men det kommer ikke mig ved;" og damen gik sin vej og smældede døren i efter sig. Så løb jeg bort og fortalte dem, at De var min broder, og de troede mig, og siden har jeg været her hele tiden."

"Denne stakkels lille grevinde har været nær ved at plage livet af sig!" udbrød Dick.

"Nej jeg har ikke, ikke en smule. Bryd Dem bare ikke om mig. Jeg holder meget af at sidde oppe og har ofte, Gud velsigne Dem, fået mig en søvn på en af disse stole. Men hvis De kunne have set, hvorledes De tit og mange gange prøvede på at springe ud ad vinduet, og hvis De kunne have hørt, hvorledes De uophørlig blev ved at synge og snakke, ville De ikke have troet det – jeg er så glad over, at det er bedre med Dem, mr. Liverer."

"Ja, Liverer!" sagde Dick tankefuldt. "Liv er der dog endnu i mig. Jeg har en stærk mistanke om, at jeg var død, grevinde, hvis De ikke havde været."

Nu greb Swiveller atter den lille tjenestepiges hånd og kunne, da han, som man har set, endnu var yderst mat, let under sine forsøg på at udtrykke sin taknemmelighed have fået sine øjne lige så røde som hendes, hvis hun ikke havde forandret emnet ved at få ham til at lægge sig ned igen og formane ham til at holde sig ganske rolig.

"Doktoren," forklarede hun, "sagde, at De skulle ligge ganske stille, og at der ikke måtte gøres mindste støj her. Hvil Dem nu lidt, så kan vi siden snakke med hinanden igen. Jeg bliver siddende hos Dem, skal jeg sige Dem. Hvis De lukker Deres øjne, falder De måske i søvn, og det har De godt af, kan De tro."

Med disse ord flyttede grevinden et lille bord hen til sengen, satte sig ved det og gav sig til at lave en kølende drik med en hel snes apotekeres færdighed. Swiveller, der virkelig var træt, faldt i søvn, men vågnede igen en halv time efter og spurgte, hvad klokken var.

"Akkurat halv syv," svarede hans lille veninde, mens hun hjalp ham at sætte sig op.

"Grevinde," sagde Richard, idet han strøg sig med hånden over panden og pludselig vendte sig om, som om denne tanke først i dette øjeblik faldt ham ind, "Hvad er der blevet af Kit?"

"Han er blevet dømt til deportation på en mængde år."

"Er han kommet af sted?" spurgte Dick. "Hans moder – hvorledes har hun det – hvad er der blevet af hende?"

Hans sygeplejerske rystede på hovedet og svarede, at hun ikke vidste noget om hende; "men," tilføjede hun ganske

langsomt, "hvis jeg kunne stole på, at De ville være ganske rolig og ikke endnu en gang skaffe Dem feberen på halsen, kunne jeg fortælle Dem noget; men nej, det tør jeg ikke endnu."

"Jo, gør det. Det ville mere mig."

"Så? Tror De det?" svarede den lille tjenestepige med et forfærdet blik. "Det ved jeg bedre. Vent, til De er blevet raskere, så skal jeg fortælle Dem det."

Dick så så bønligt på sin lille veninde, og hans øjne, der var store og hule af sygdom, understøttede i den grad udtrykket, at hun blev ganske forskrækket og bad ham ikke tænke mere derpå. Men det, der allerede var undsluppet hende, havde ikke alene pirret hans nysgerrighed, men virkelig gjort ham urolig, hvorfor han bønfuldt hende om straks at fortælle ham det værste.

"Åh, der er ikke noget værste i det. Det har ikke noget med Dem at gøre."

"Har det noget at gøre med – er det noget, De har hørt gennem sprækker og nøglehuller – og som De ikke måtte høre?" spurgte Dick åndeløs.

"Ja."

"I – i Bevis Barks? Samtaler mellem Brass og Sally?"

"Ja."

Richard Swiveller stak sin magre arm ud af sengen og bad hende, idet han greb hende om håndledet og trak hende tæt hen til sig, at komme frem med det og det straks, da han ellers ikke kunne indestå for følgerne, eftersom det var ham aldeles umuligt at udholde en så pinlig uvished. Da hun nu så, at han var stærkt ophidset, og at virkningerne af at udsætte hendes meddelelse kunne blive langt mere fordærlige end de, der

kunne opstå af at komme frem med den straks, lovede hun at føje ham på det vilkår, at han skulle holde sig rolig og lade være at fare op eller kaste sig omkring i sengen.

"For begynder De på sådan noget," sagde hun, "holder jeg op; det vil jeg bare sige Dem."

"De kan ikke holde op, førend De har begyndt. Men begynd, så er De sød. Tal, søster, tal, skønne Polly, sig – oh, sig mig, når, oh, sig mig, hvor, grevinde. Jeg bønfaller dem."

Ude at stand til at modstå disse indtrængende opfordringer, som Swiveller fremsatte så lidenskabeligt, som om de havde været af den højtideligste og frygteligste natur, talte hans sygeplejerske således:

"Nå ja, førend jeg løb min vej, plejede jeg at sove nede i køkkenet, der hvor vi spillede kort, ved De nok. Miss Sally plejede at gemme nøglen til køkkendøren i sin lomme og kom altid ned om aftenen for at tage lyset bort og slukke ilden. Når hun havde gjort dette, lod hun mig gå i seng i mørke, lukkede døren i lås udvendig, gemte igen nøglen i sin lomme og holdt mig indelukket, til hun kom ned om morgenen – meget tidligt, kan jeg forsikre Dem – og lukkede mig ud. Jeg var i den skrækkeligste angst over at være således indelukket; for jeg tænkte, at hvis der blev ildløs, ville De glemme mig og kun sørge for sig selv. Hver gang jeg så en rusten nøgle, tog jeg den derfor op og prøvede, om den passede i døren, og til sidst fandt jeg også en nøgle i affaldet, som virkelig passede."

Her gjorde Swiveller en voldsom demonstration med benene; men da den lille tjenestepige øjeblikkelig gjorde ophold i sin tale, holdt han op igen og bad hende blive ved, idet han

undskyldte sig med et øjeblik at have glemt deres overenskomst.

"De holdt mig meget knapt," sagde den lille tjenestepige. "De kan ikke tro, hvor knapt de holdt mig. Derfor plejede jeg også, når de var gået i seng, at liste mig ud og søge i mørket efter små stykker tvebak eller smørrebrød, som de måske havde ladet ligge i kontoret, eller endog efter citronskaller for at komme dem i vand og bilde mig ind, at det var vin. Har De nogen sinde smagt citronskal og vand?"

Swiveller svarede, at han aldrig havde smagt denne hidsende drik, og opfordrede atter sin veninde til igen at optage tråden i sin fortælling.

"Når man virkelig bilder sig ind, at det er vin, er det ikke så galt," sagde den lille tjenestepige; "men hvis ikke, synes det jo rigtignok at kunne trænge til lidt mere krydderi. Nå, undertiden listede jeg mig ud, efter at de var gået i seng, og undertiden før, og et par aftener før al denne skrækelige støj i kontoret – dengang den unge mand blev arresteret, mener jeg – kom jeg ovenpå, mens Brass og miss Sally sad ved kaminen i kontoret. Oprigtig talt var jeg kommet for at lure og se, om jeg kunne få noget at vide om nøglen og pengekasen."

Swiveller samlede sine knæ således, at han dannede en stor kegle af sengeklæderne, og lagde et yderst mismodigt udtryk i sit åsyn. Men da den lille tjenestepige på grund af dette tav og truede med fingeren, forsvandt keglen igen, derimod ikke det mismodige udtryk.

"Han og hun," sagde den lille tjenestepige, "sad ved kaminen og talte sagte med hinanden, og Brass sagde: "På min tro," sagde han, "det er en farlig sag, og det bringer os i en slem

forlegenhed, og jeg synes slet ikke om det." Og så sagde hun – De kender hende jo nok – så sagde hun: "Du er det usleste, fejeste kyllingehjerte af et mandfolk, jeg har set, og jeg synes," sagde hun, "at jeg burde have været broderen og du søsteren. Er Quilp ikke," sagde hun, "vor fornemste støtte?" "Jo, det er han rigtignok," sagde han. "Hvad har så det at sige," sagde hun, "om vi ødelægger denne Kit, hvis Quilp ønsker det?" "Nej, det har rigtignok ikke noget at sige," sagde han. Derpå hviskede og tiskede de længe om, at der ingen fare var ved det, når det blev gjort godt, og så tog han sin brevtaske frem og sagde; "Nå," sagde han, "her er den – Quilps egen fempunds note, og vi vil nu træffe følgende aftale," sagde han. "Kit kommer i morgen, ved jeg. Mens han er ovenpå, skal du gå din vej, og jeg skal nok skaffe mr. Richard bort, og når jeg så er blevet ene med Kit, giver jeg mig i snak med ham og gemmer noten i hans hat. Desuden skal jeg mage det således," sagde han, "at mr. Richard skal finde den der og må aflægge vidnesbyrd. Og hvis det ikke skaffer Christopher af vejen og stiller mr. Quilp tilfreds," sagde han, "skulle da også Fanden stå i det." Miss Sally lo og sagde, at det var en god plan, og da de nu syntes at ville til at røre sig, og jeg var bange for at blive længere, gik jeg ned igen. – Så!"

Den lille tjenestepige var efterhånden blevet lige så ivrig som Swiveller og søgte derfor ikke at holde ham tilbage, da han satte sig op i sengen og hastigt spurgte, om denne historie var blevet meddelt nogen.

"Hvorledes skulle det være gået til?" svarede hans sygeplejerske. "Jeg var næsten bange for at tænke på det, og håbede, at den unge mand ville blive fri. Da jeg hørte dem sige, at han var blevet fundet skyldig i, hvad han ikke havde gjort, var

De borte, og det var den logerende med – skønt jeg tror, at jeg ville være bange for at fortælle ham, hvad jeg vidste, selv om han havde været til stede. Mens jeg har været her, har De jo været fra forstanden, og hvad kunne det så nytte at sige Dem noget?"

"Grevinde," sagde Swiveller, idet han rev nathuen af hovedet og kastede den hen i den anden ende af værelset, "hvis De vil vise mig den artighed at gå bort nogle minutter og se, hvorledes vejret er, vil jeg stå op."

"Det må De ikke tænke på!"

"Jo, det må jeg netop," sagde patienten og så sig om i stuen. "Hvor er mine klæder?"

"Åh, jeg er så glad – så glad over, at De ingen har."

"Grevinde!" sagde Swiveller forbavset.

"Jeg har været nødt til at sælge dem allesammen for at kunne skaffe det, der blev ordineret til Dem. Men det må De ikke tage Dem så nær," bad grevinden, da Dick sank tilbage på puden. "De er endnu for mat til at kunne stå på Deres ben."

"Ja, jeg er bange for, De har ret," sagde Richard i en ynkelig tone. "Hvad skal jeg dog gøre?"

Efter at han havde tænkt sig om, faldt det ham ganske naturligt ind, at det første skridt, der var at gøre, var at sætte sig i forbindelse med en af Garland'erne. Det var meget muligt, at Abel endnu ikke havde forladt kontoret. Lige så hurtigt, som det kan fortælles, fik den lille tjenestepige adressen skrevet med blyant på et stykke papir, en mundtlig beskrivelse af fader og søn, som ville sætte hende i stand til uden vanskelighed at kende dem, og en særlig formaning om at tage sig i agt for Chuckster på grund af denne herres velkendte fjendskab mod Kit. Udrustet med disse små hjælpemidler, skyndte hun sig af

sted med det hverv at føre enten gamle Garland eller Abel personlig tilbage med sig.

"Der er vist intet tilbage – ikke engang så meget som en vest?" sagde Dick, idet hun langsomt lukkede døren og kiggede ind igen for at være sikker på, at han lå godt.

"Nej, intet."

"Det er fortvivlende," sagde Swiveller. "I ildebrandstilfælde ville selv en paraply være noget; men De har handlet fuldkommen rigtigt, kære grevinde; uden Dem var jeg død."

Det var godt for den lille tjenestepige, at hun var skarpsindig og kløgtig, da følgen af at sende hende ud netop i det nabolag, hvor det var allerfarligst for hende at vise sig, sandsynligvis ville være blevet, at miss Sally havde genvundet sin myndighed over hendes person. Men grevinden var ikke ligegyldig for det, hun udsatte sig for, og aldrig så snart havde hun forladt huset, førend hun smuttede ind i den første mørke sidegade, der viste sig, og uden foreløbig at tænke på sin rejses egentlige mål, lod hun det være sin første opgave at lægge et godt stykke vej af kalk og mursten imellem sig og Bevis Marks.

Da dette var gjort, stilede hun kursen efter notarens kontor, hvortil hun let fik vejen at vide, idet hun listigt hørte sig for hos æblekællingerne og østerssælgerne på gadehjørnerne, hellere end i de oplyste butikker og hos velklædte folk, for ikke at tiltrække sig opmærksomhed. Ligesom brevduerne, når de slippes løs på et fremmed sted, først flagrer på lykke og fromme en kort tid om i luften, førend de styrer mod deres mål, således kredsede også grevinden omkring, indtil hun troede sig i sikkerhed, hvorpå hun hurtigt nærmede sig den havn, til hvilken hun var destineret.

Hun havde ingen hat – intet andet på hovedet end en stor kappe, som engang i gamle dage var blevet båret af Sally Brass, der, som vi har set, havde en ejendommelig smag. Hendes hurtighed forsinkedes snarere, end den understøttedes, af hendes sko, som, da de var meget store og nedtrådte, af og til faldt af og var vanskelige at finde i trængslen. Ja det stakkels lille væsen udstod så mange lidelser og blev så opholdt af at

søge i dyndet og rendestenene efter disse klædningsstykker og blev under disse ransagninger så puffet, stødt og klemmt, at hun, da hun omsider nåede den gade, hvor notaren boede, var træt og udmattet og ikke kunne tilbageholde sine tårer.

Men til sidst at være kommet derhen var dog en stor trøst, især da der endnu var lys i kontoret og følgelig også håb om, at hun ikke var kommet for sent. Grevinden tørrede derfor sine øjne og kiggede, efter sagte at have listet sig op ad gadetrappen, ind ad glasdøren.

Chuckster stod bag ved låget af sin pult og var i færd med at slutte arbejdet for den aften. Han trak sine manchetter frem og sine flipper op, satte sin hals pynteligere i lave i sit halsbind og ordnede hemmeligt sit skæg ved hjælp af et lille trekantet stykke spejlglas. Foran kaminen stod to herrer, af hvilke hun ganske rigtig tog den ene for notaren og den anden, der knappede sin overfrakke og åbenbart ville til at tage bort, for Abel Garland.

Efter at have gjort disse iagttagelser rådførte den lille spejderske sig med sig selv og ville vente ude på gaden, til Abel kom ud, da hun så ikke var udsat for, at Chuckster skulle høre, hvad hun sagde, og hun således ville have mindre vanskeligt ved at udrette sit ærinde. Derfor listede hun sig ned igen, gik over på det andet fortov og satte sig på et dørtrin lige overfor.

Næppe havde hun indtaget denne stilling, førend en kleppert kom dansende op ad gaden med alle fire ben hver sin vej og hovedet i alle mulige retninger. Denne kleppert havde en lille phaeton med en mand i bag ved sig; men den brød sig hverken om mand eller vogn, når den stillede sig på bagbenene eller blev stående eller gik videre eller stod stille igen eller gik baglæns eller til siden, uden at ænse dem, hver gang den fik nykker, som

om den var det frieste dyr i hele verden. Da de kom til notarens dør, råbte manden meget ærbødigt: "Hoa!" for at tilkendegive, at hvis han turde ytre et ønske, skulle det være dette, at de måtte standse der. Klepperten tøvede et øjeblik; men da det faldt den ind, at den ved på opfordring at stå stille ville afgive et farligt eksempel, som kunne drage ubehagelige følger efter sig, tog den straks fart igen, travede rask hen til gadehjørnet, drejede om, vendte tilbage og blev stående af sin egen fri vilje.

"Jo, du er mig en dejlig fyr!" udbrød manden, der i forbigående sagt ikke vovede at vise sig i sin sande farve, førend han lykkelig og vel stod nede på brostenene. "Jeg ville ønske, at jeg måtte give dig løn som forskyldt, det ville jeg!"

"Hvad har den gjort?" spurgte Abel, der bandt et sjal om sin hals, mens han gik ned ad gadedørstrappen.

"Den kan plage livet af et menneske," sagde staldkarlen. "Det er det ondsksfuldeste bæst – hoa der! Vil du stå?"

"Den bliver ikke stående, når De skælder den ud," sagde Abel, idet han satte sig op og tog tømmen. "Det er første gang i lang tid, den har været ude; for den har mistet sin gamle kusk og har ikke villet lade sig køre af nogen anden førend i morges.

Lygterne er vel i orden? Det er godt. Kom her igen i morgen og tag imod den. Farvel!"

Og efter et par sælsomme spring af egen opfindelse gav klepperten efter for Abels venlighed og travede føjeligt af sted.

I al denne tid havde Chuckster stået i døren og den lille tjenestepige været bange for at nærme sig. Hun havde derfor nu intet andet valg end at løbe efter vognen og råbe til Abel, at han skulle holde; men da hun havde mistet vejret, da hun havde indhentet den, kunne hun ikke råbe så højt, at han kunne høre

hende. Sagen blev fortvivlet, idet klepperten løb stærkere og stærkere. Grevinden hang nogle øjeblikke bagpå; men da hun mærkede, at hun ikke kunne holde længere ud og snart måtte slippe, klavrede hun med en kraftanstrengelse op på bagsædet og mistede derved en af sine sko.

Abel, der var tankefuld og havde nok at gøre med at holde klepperten i gang, vedblev at skumple af sted uden at se sig om, idet han lidet anede, hvilket sælsomt væsen der sad bag ved ham, førend grevinden, efter nogenlunde at have fået sit vejr og forvundet tabet af sin sko, råbte ham i øret:

"Hør, sir –"

Da drejede han hurtigt nok hovedet og udbrød, idet han noget ængstelig standsede klepperten: "Men Gud, hvad er dette?"

"Bliv ikke bange," svarede det endnu pustende sendebud. "Åh, jeg har løbet sådan et langt stykke vej efter Dem!"

"Hvad vil De mig? Hvorledes er De kommet derop?"

"Jeg kom op bagfra," svarede grevinden. "Åh, køр til, – hold ikke – køр til City, hvad? Og skynd Dem; det er af vigtighed. Der er nogen der, som ønsker at tale med Dem. Han sendte mig af sted, for at jeg skulle bede Dem komme straks og sige, at han vidste alting om Kit og endnu kunne frelse ham og bevise hans uskyldighed."

"Hvad er det, De siger, barn?"

"Sandheden, ved Gud i Himlen! Men køр endelig til; skynd Dem. Det er så længe siden, jeg gik fra ham, at han må tro, jeg er blevet borte."

Abel drev uvilkårlig på klepperten, der, tilskyndet af en hemmelig sympati eller et indfald, satte sig i skarpt trav og

hverken sagtnede dette eller indlod sig på excentriske forestillinger, førend de kom til Swivellers dør, hvor den, forunderligt nok, samtykkede i at blive stående, da Abel standsede den.

"Se! Det er deroppe," sagde grevinden og pegede op til et vindue, hvor der sås et svagt lys. "Kom!"

Abel, der var en af de uskyldigste og mest forlegne personer i verden og tillige frygtsom af naturen, tøvede lidt; for han havde hørt fortælle, hvorledes folk under omstændigheder, der i høj grad havde lignet de nuværende, og, så vidt han vidste, af vejvisere, der havde lignet grevinden, var blevet lokket ind på fremmede steder og plyndret og myrdet. Hans godhed for Kit overvandt imidlertid ethvert andet hensyn. Efter derfor at have overladt Whisker til en mand, der stod der i nærheden og ventede på at få dette stykke arbejde, lod han sin ledsagerinde tage hans hånd og lede ham op ad den mørke og smalle trappe.

Han blev ikke lidt forundret over at se sig ført ind i et halvmørkt sygeværelse, hvor en mand lå og sov roligt i en seng.

"Er det ikke smukt at se ham ligge der så stille?" sagde hans vejviserske med en alvorlig hvisken. "Det ville De vist sande med mig, hvis De havde set ham for to eller tre dage siden."

Abel svarede ikke, men holdt sig, sandt at sige, langt borte fra sengen og tæt ved døren. Hans ledsagerinde, der lod til at mærke hans ulyst, pudsede lyset og gik hen til sengen med det i hånden. Idet hun gjorde dette, fo'r den sovende op, og nu genkendte Abel i det udtærede ansigt Richard Swivellers træk.

"Men hvad er det?" sagde Abel venligt og skyndte sig hen til ham. "Har De været syg?"

"Meget," svarede Dick. "Næsten død. De kunne let have fået at høre, at Deres Richard lå på båren, hvis den veninde, jeg sendte hen efter Dem, ikke havde været. Endnu et håndtryk, grevinde, om De behager. Sid ned, sir, sid ned."

Abel syntes ikke at blive meget forbavset ved at høre, i hvilken egenskab hans ledsagerinde var her, og satte sig på en stol ved sengen.

"Jeg har bedt Dem komme," sagde Dick; "men har hun sagt til Dem hvorfor?"

"Ja. Jeg er ganske forvirret over alt dette. Jeg ved virkelig ikke, hvad jeg skal sige eller tænke."

"Det vil De snart kunne. Vil De ikke sætte dem på sengen, grevinde? Fortæl nu denne herre alt, hvad De har fortalt mig, og vær udførlig. Og ti De stille så længe, sir."

Historien gentoges ganske således som før, uden udeladelser eller afvigelser. Under fortællingen holdt Richard Swiveller sine øjne stadig fæstet på sin gæst og tog, så snart den var ude, atter til orde.

"De har nu hørt det hele og vil ikke glemme det. Jeg er for mat og svimmel til at finde på råd; men De og Deres venner vil vide, hvad der er at gøre. Efter denne lange udsættelse er ethvert minut et århundrede. Hvis De nogen sinde i Deres liv er kørt rask hjem, så køр rask hjem i aften. Tøv ikke for at sige et eneste ord til mig, men gå. Hun er at finde her, når der er brug for hende, og mig selv kan De være temmelig vis på at træffe hjemme i det første par uger. Spilder De et minut endnu med at se på mig, vil jeg aldrig tilgive Dem det!"

Abel trængte ikke til flere opfordringer eller overtalelser. Han var borte i samme øjeblik, og da grevinden kom tilbage, efter at

have lyst ham ned ad trappen, fortalte hun, at klepperten uden mindste indvendinger var faret af sted i fuld galop.

"Det er godt og smukt af den," sagde Dick, "og fra denne time ærer jeg den. Men hent noget aftensmad og et krus øl; for jeg er vis på, at De må være træt. Hent endelig et krus; det vil gøre mig lige så godt at se Dem tømme det, som om jeg selv drak det."

Kun denne forsikring kunne bringe den lille sygeplejerske til at gøre sig til gode med en sådan overdådighed. Efter at have spist og drukket til Swivellers største tilfredshed, givet ham at drikke og sat alting til rette, svøbte hun sig ind i et gammelt dynevår og lagde sig på kamintæppet foran ilden.

Swiveller mumlede imidlertid i søvne: "Red da, o red et leje af siv. Her vil jeg tøve og kvæge mit liv. God nat, grevinde."

Da Swiveller vågnede næste morgen, mærkede han lidt efter lidt hviskende stemmer i værelset og opdagede ved at kigge ud mellem sengeomhængt Garland, Abel, notaren og den ugifte herre, der var samlet om grevinden og talte meget alvorligt, men tillige, utvivlsomt for ikke at forstyrre ham, i en meget dæmpet tone til hende. Han tøvede intet øjeblik med at lade dem vide, at denne forsigtighed var unødvendig, og alle fire herrer nærmede sig derpå straks hans seng. Gamle Garland var den første, der rakte ham hånden og spurgte, hvorledes han havde det.

Dick ville allerede til at svare, at han havde det meget bedre og kun endnu var så mat som en flue, da hans lille sygeplejerske skød de fremmede til side og trykkede sig op til hans leje, ligesom af skinsyge over deres mellemkomst. Derpå satte hun hans frokost for ham og påstod, at han skulle nyde den, førend han underkastede sig anstrengelsen af at tale og blive talt til. Swiveller, der var sulten som en ulv og hele natten igennem havde haft forbavsende tydelige og sammenhængende drømme om lammekoteletter, porter og lignende lækkerier, fandt, at selv den tynde te og det tørre, ristede brød var så uimodståelige fristelser, at han samtykkede i at spise og drikke, men dog kun på ét vilkår.

"Og det er," sagde Dick og gengældte trykket af Garlands hånd, "at De ærligt svarer mig på ét spørgsmål, førend jeg nyder en bid eller en dråbe. Er det for sent?"

"Til at fuldføre den gerning, De begyndte så godt i aftes?" svarede den gamle. "Nej, vær De kun rolig i så henseende. Det er

ikke for sent, forsikrer jeg Dem."

Beroliget ved denne efterretning gav patienten sig i lag med sit måltid med levende appetit, skønt ikke med større velbehag, end hans sygeplejerske lod til at føle ved at se ham nyde det. Måden, hvorpå dette skete, var følgende: Medens Swiveller holdt en skive brød eller tekoppen i sin venstre hånd og tog en bid eller en slurk, ligesom det nu kunne falde sig, omsluttede han stadig den ene af grevindens hænder med sin højre, og for at trykke eller kysse denne fængslede hånd nu og da kunne han, selv ligesom han var i færd med at synke noget, for ramme alvor og med den største gravitet holde inde dermed. Hver gang han førte mad eller drikke til munden, opklaredes grevindens åsyn; men når han gav hende det ene eller det andet af disse tegn på taknemmelighed, blev hendes ansigt mørkt, og hun begyndte da at hulke. Men hvad enten grevinden lo eller græd af glæde, kunne hun ikke bare sig for at vende sig om mod de fremmede med et spørgende blik, som syntes at sige: "Ser De dette menneske? Kan jeg vel gøre for det?" Og idet disse således ligesom gjordes til deltagere i optrinnet, svarede de lige så regelmæssigt med et blik: "Nej, sandelig ikke." Da denne pantomime opførtes i al den tid, rekonvalescenten nød sin frokost, og da han, bleg og afmagret som han var, spillede en ikke lille rolle i samme, kan man drage i tvivl, om der ved noget måltid, hvorved intet ord, enten godt eller ondt, fra først til sidst er blevet talt, er blevet udtrykt så meget ved i og for sig så simple og uvæsentlige lader.

Endelig – og sandt at sige ikke ret lang tid derefter – havde Swiveller nydt så meget te og ristet brød, som forsigtigheden tillod ham at få på dette stadium af hans helbredelse. Men

dermed ophørte grevindens omsorg ikke; for idet hun forsvandt et øjeblik og kom tilbage med et fad rent vand, vaskede hun hans ansigt og hænder, børstede hans hår og gjorde ham, kort sagt, så ren og pæn, som nogen under sådanne omstændigheder kunne blive, og det alt sammen så hurtigt og forretningsmæssigt, som om han havde været en lille dreng og hun hans voksne barnepige. I disse forskellige opmærksomheder fandt Swiveller sig med en slags taknemmelig forbavselse, som ord ikke kan skildre, og da grevinden var gået hen i en krog for at nyde sin egen tarvelige frokost, der nu var blevet ganske kold, vendte han nogle øjeblikke sit ansigt bort og vekslede et hjerteligt håndtryk med luften.

"Mine herrer," sagde Dick, idet han mandede sig op og vendte sig om igen, "De må undskylde mig. Den, der er blevet således medtaget som jeg, bliver let træt. Men nu er jeg igen kommet til kræfter og er i stand til at tale. Blandt andre småting har vi også mangel på stole her, men hvis De vil gøre mig den ære at sætte Dem på sengen –"

"Hvad kan vi gøre for Dem?" spurgte Garland venligt.

"Hvis De kunne gøre grevinden derhenne til en rigtig, virkelig grevinde," svarede Dick, "ville jeg bede Dem gøre det. Men da De ikke kan dette, og talen ikke er om, hvad De vil gøre for mig, men hvad De vil gøre for en anden, der har et bedre krav på dem, så sig mig, hvad De agter at foretage Dem."

"Det er især af denne grund, at vi er kommet netop nu," sagde den ugifte herre; "for De vil snart få et besøg til. Vi var bange for, at De skulle blive urolig, når De ikke vidste, hvilke

skridt vi agtede at tage, og gik derfor herhen til Dem, førend vi foretog os videre i sagen."

"Mine herrer," svarede Dick, "jeg takker Dem. Enhver, der er i den hjælpeløse tilstand, hvori De ser mig, er naturligvis ængstelig. Men jeg vil ikke afbryde Dem."

"De må da vide, gode ven," sagde den ugifte herre, "at mens vi ikke nærer den ringeste tvivl om sandheden af denne opdagelse, der ved Forsynets styrelse er kommet for lyset –"

"Gennem hende, mener De?" sagde Dick og pegede på grevinden.

"Gennem hende, naturligvis. Mens vi ikke nærer nogen tvivl derom eller om, at en fornuftig brug af den øjeblikkelig vil skaffe den stakkels knøs friheden, nærer vi megen tvivl om, at den i og for sig vil kunne sætte os i stand til at nå Quilp, hovedmanden i denne skurkestreg. Jeg må sige Dem, at denne tvivl er blevet så godt som til vished ved de råd, vi i denne korte tid har kunnet indhente om sagen fra de bedste kilder. De vil være enig med os i, at det, hvis vi kan undgå det, ville være skammeligt at åbne ham selv den fjerneste mulighed til frelse. De vil utvivlsomt sige med os, at skal nogen undslippe, må det før være enhver anden end ham."

"Ja, ganske vist. Det vil sige, hvis nogen skal – men på ære, jeg ville nødig, at nogen skulle undslippe. Da loven er til for lasten at bøje, hvad enten den går med kjol' eller trøje – og så videre, ved De nok – ser De ikke også tingen i dette lys?"

Den ugifte herre smilede, som om det lys, hvori Swiveller havde sat sagen, ikke var det allerklareste, og ytrede da, at de for det første havde i sinde at bruge list, og at deres plan gik ud på at søge at afpresse den blide Sara en tilståelse.

"Når hun mærker, hvor meget vi ved, og hvorledes vi har fået det at vide," sagde han, "og at hun allerede står ganske blottet, er vi ikke uden stærkt håb om, at vi ved hjælp af hende kan tugte de to andre eftertrykkeligt. Kan vi det, må hun for mig gerne gå skudfri."

Dick syntes slet ikke om denne plan og forestillede med så megen varme, som han da var i stand til at lægge for dagen, at de ville finde det vanskeligere at komme til rette med den gamle buk – hvorved han mente Sara – end med Quilp selv; at hun var aldeles utilgængelig for bestikkelser, trusler eller overtalelser; at hun var af en slags malm, der ikke let lod sig smelte eller støbe i nogen form, og at de, kort sagt, ikke var hende voksne og ville lide et afgjort nederlag. Men de ville på ingen måde vælge en anden fremgangsmåde. Den ugifte herre er blevet fremstillet som den, der forklarede deres hensigter; men man burde egentlig have sagt, at de alle talte i munden på hinanden, og at når én af dem tilfældigvis et øjeblik tav, stod han og gispede og higede efter en lejlighed til at stemme i med igen, så at de havde nået den grad af utålmodighed og ivrighed, da det er en umulighed at overtale folk eller ræsonnere med dem. Det ville have været lettere at få den heftigste storm, som nogen sinde har blæst, til at vende sig, end at have fået dem til endnu en gang at tage deres plan under overvejelse. Efter derfor at have fortalt Swiveller, hvorledes de ikke havde tabt Kits moder og børnene af syne; hvorledes de ikke engang havde tabt Kit selv af syne, men været utrættelige for at udvirke en formildelse i hans straf; hvorledes de var blevet aldeles forvirrede af de stærke beviser på hans brøde og deres eget svindende håb om hans uskyldighed, og hvorledes han, Richard Swiveller, kunne være

rolig, da alt skulle komme i den bedste orden fra nu af og til om aftenen; – efter at have sagt ham alt dette og tilføjet en mængde hjertelige og venlige ytringer mod ham selv, som det er unødvendigt at gentage, anbefalede Garland, notaren og den ugifte herre sig i et meget kritisk øjeblik, da Swiveller ellers ganske vist havde fået et nyt feberanfald, hvoraf følgerne kunne være blevet meget ødelæggende.

Abel blev tilbage og så ofte på sit ur og på stuedøren, indtil Swiveller vaktes af en kort søvn ved, at en gigantisk byrde blev, ligesom fra en sjovers skuldre, sat ned på en trappeafsats udenfor og syntes at få huset til at ryste, så de små medicinglas på kaminhylden klirrede ved det. Så snart denne lyd nåede Abels øren, sprang han op, gik hen til døren og åbnede den, og se, en svær mand stod der med en vældig kurv, som, efter at være slæbt ind i værelset og øjeblikkelig udpakket, fremviste sådanne skatte af te, kaffe, vin, appelsiner, druer, plukkede og skoldede høns, gelé af kalvefødder, salep, sago og andre styrkningsmidler, at den lille tjenestepige, som aldrig havde troet det muligt, at sådanne ting kunne findes andre steder end i butikkerne, stod som rodfæstet i sin ene sko, mens hendes øjne og mund samtidig løb i vand, og hun var ganske målløs. Men det gjaldt ikke om Abel eller den svære mand, der i en fart tømte kurven, hvor stor den så var, og ikke om den pæne gamle dame, der viste sig så pludseligt, som om også hun var kommet ud af kurven, der var rummelig nok til det – og vimsede omkring på tåspidserne og uden at gøre støj – snart hist, snart her, og snart overalt på én gang og begyndte at hælde geléen ud i tekopper og lave hønsekødsuppe i små potter og skrælle appelsiner til den syge mand og skære dem i små skiver og

traktere den lille tjenestepige med vin og lækre mundfulde af alle mulige ting, indtil kraftigere føde kunne blive lavet. Alle disse åbenbarelsen var så uventede og forvirrende, at Swiveller, efter at have spist to appelsiner og lidt gelé og set den svære mand gå med den tomme kurv, idet han åbenbart efterlod al denne overflødighed til nytte og brug for ham, hellere end gerne lagde sig til at sove igen og var aldeles ude af stand til at fatte sådanne vidundere.

Imidlertid var den ugifte herre, notaren og Garland gået til en café, hvor de skrev og afsendte et brev til miss Sally Brass, idet de bad hende i korte og hemmelighedsfulde udtryk om snarest muligt at bære en ven med hendes selskab der på stedet, da han ønskede at rådføre sig med hende. Denne meddelelse opnåede sit øjemed så godt, at ti minutter efter at budet var kommet tilbage, blev miss Brass selv meldt.

"Behag at tage plads," sagde den ugifte herre, som hun fandt alene i værelset.

Miss Brass satte sig meget stift og koldt og syntes – hvilket hun virkelig også var – ikke lidt forbavset ved at se, at den logerende og hendes hemmelighedsfulde korrespondent var en og samme person.

"De ventede ikke at se mig?" sagde han.

"Jeg tænkte ikke synderlig derover," svarede skønheden. "Jeg troede, at det var en eller anden forretnings sag. Er det om lejligheden, må De naturligvis give min broder en lovlig opsigelse, ved De nok, eller penge. Den sag er meget let bragt i orden. De er den, som har ansvaret, og i et sådant tilfælde er lovlige penge og lovlig opsigelse omtrent et og det samme."

"Jeg er Dem meget taknemmelig for Deres venlighed," sagde han, "og tiltræder ganske Deres mening. Men det er dog ikke den sag, jeg ønsker at tale med Dem om."

"Ja så. Vær da så god at meddele mig enkelthederne. Det er vel en juridisk forretning?"

"Åh, ja; den står ganske rigtigt forbindelse med loven."

"Meget vel. Min broder og jeg udgør så godt som én person. Jeg kan modtage enhver meddelelse og give Dem ethvert råd."

"Da sagen vedkommer flere end mig," sagde han, idet han rejste sig og lukkede døren op til et værelse indenfor, "er det bedst, at vi alle deltager i samtalen. Miss Brass er her, mine herrer!"

Garland og notaren trådte ind med meget alvorlige ansigter, og idet de satte en stol på hver side af den ugifte herre, dannede de en slags gærde om den blide Sara og spærrede hende inde i en krog. Under sådanne omstændigheder ville hendes broder Sampson sikkert have røbet ængstelse eller forvirring; men hun – fatningen selv – trak blikdåsen op af lommen og tog roligt en pris.

"Miss Brass," sagde notaren, der i dette afgørende øjeblik tog ordet, "vi folk af faget forstår hinanden og kan, når vi vil, med få ord sige, hvad vi har at sige. De efterlyste jo for nogle dage siden en pige, der var løbet bort fra Dem?"

"Nå," svarede miss Sally, idet en pludselig rødme udbredte sig over hendes træk, "og hvad så?"

"Hun er fundet," sagde notaren og tog med et sving sit lommeørklæde op af lommen.

"Hvem har fundet hende?" spurgte Sara hastigt.

"Vi, vi tre. Men først i aften; ellers havde De hørt tidligere fra os."

"Og nu, da jeg har hørt fra Dem," sagde miss Brass, idet hun lagde armene over kors, som om hun gjorde sig rede til hårdnakket at komme frem med en nægtelse, "hvad har De så at sige? Naturligvis noget, De har sat Dem i hovedet om hende. Men De må bevise det, vil jeg bare sige Dem: Bevis det. De har fundet hende, sagde De. Jeg kan sige Dem, hvis De ikke ved det, at De har fundet den snedigste, løgnagtigste, tyvagtigste og mest fordømte lille heks, der nogen sinde er blevet født. Har De hende her?" tilføjede hun, idet hun med et skarpt blik så sig om.

"Nej, hun er her ikke for øjeblikket," svarede notaren, "men hun er i sikkerhed."

"Ha," udbrød Sally og snoede en pris tobak ud af sin dåse lige så hånligt, som om hun havde været i færd med at vride næsen af den lille tjenestepige, "hun skal fra nu af være i sikkerhed, lover jeg Dem."

"Det håber jeg med," svarede notaren. – "Faldt det Dem først ind, efter at De mærkede, at hun var løbet bort, at der var to nøgler til Deres køkkendør?"

Miss Sally tog sig atter en pris, og idet hun lagde hovedet på den ene side, så hun på sin inkvisitor med en underlig slags krampe ved munden, men med et umådelig snedigt udtryk.

"To nøgler," gentog notaren, "hvoraf den ene skaffede hende lejlighed til at snige sig om i huset om aftenen, når De troede, at hun var lukket inde, og til at lytte efter fortrolige samtaler. Deriblandt var netop den samtale, der i dag skal meddeles en dommer, og som De vil få lejlighed til at høre hende meddele; den samtale, som De og mr. Brass havde, aftenen før det

ulykkelige og uskyldige unge menneske blev anklaget for tyveri ifølge en afskyelig plan, om hvilken jeg kun vil sige, at den kan nævnes med de samme udtryk, De har brugt om dette stakkels lille vidne, og med endnu stærkere."

Sally tog sig en pris. Uagtet hendes ansigt var vidunderlig fattet, var det dog tydeligt, at hun var blevet aldeles overrumplet, og at det, hun havde ventet at se sig lagt til last med hensyn til hendes lille tjenestepige, var noget helt andet.

"Nå, nå, miss Brass," sagde notaren, "De har et stort herredømme over Deres ansigtstræk; men De fatter, ser jeg, at ved et tilfælde, som De aldrig har tænkt Dem, er denne skændige plan blevet opdaget, og to af deltagerne i den må stilles for domstolene. De kender den straf, som De er udsat for, og jeg vil derfor ikke udbrede mig videre over den. Jeg har et forslag at gøre Dem. De har den ære at være søster til en af de største, endnu ikke hængte skurke, og hvis jeg tør tillade mig at tale således til en dame, De er ham i enhver henseende værdig. Men i forbindelse med Dem står en tredje person, en kæltræng ved navn Quilp, den første ophavsmand til den hele djævelske plan, og som jeg holder for endnu slettere end nogen af Dem. Gør os for hans skyld den tjeneste, miss Brass, at afsløre hele denne historie. Lad mig minde Dem om, at De ved at gøre dette bringer Dem selv i en sikker og tryk stilling – Deres nuværende er ingenlunde hyggelig – uden derved at skade deres broder; for imod ham og Dem har vi, som De hører, fuldkommen tilstrækkelige beviser. Jeg vil ikke sige, at det er af barmhjertighed, at vi foreslår Dem denne fremgangsmåde; for vi har, rent ud sagt, intet tilovers for Dem; men det er en nødvendighed. Jeg råder Dem derfor til at følge vort forslag,

som det klogeste De kan gøre. I en sag som denne er tiden," sagde Witherden og trak sit ur op af lommen, "overordentlig kostbar. Meddel os derfor så snart som muligt Deres beslutning."

Med et smil og et blik på den ene efter den anden af dem alle tre tog miss Brass sig endnu to, tre priser og lod, da der nu kun var ganske lidt tobak tilbage i dåsen, sin pege- og tommelfinger spadsere omkring i den for at skrabe én til sammen. Efter ligeledes at have brugt denne og omhyggeligt gemt dåsen i sin lomme sagde hun:

"Skal jeg straks antage eller forkaste?"

"Ja," svarede Witherden.

Den fortryllende skabning ville allerede åbne sine læber til et svar, da døren ligeledes blev åbnet i en fart og Sampson Brass' hoved stukket ind i stuen.

"Undskyld," sagde han hastigt; "vent et øjeblik."

Med disse ord og ganske ligegyldig for den forbavelse, hans nærværelse forårsagede, smuttede han ind, kyssede på sin fedtede handske så ydmygt, som om den havde været selve støvet, og gjorde et underdanigt buk.

"Sara," sagde han, "hav den godhed at holde din mund og lad mig tale. Hvis jeg, mine herrer, kunne udtrykke, hvilken glæde det er for mig at se tre sådanne mænd så heldigt overensstemmende i følelser og mening, ville De vist næppe tro mig. Men skønt jeg er ulykkelig – ja, en forbryder, mine herrer, hvis vi i et selskab som dette skal bruge hårde ord – har jeg dog mine følelser lige så vel som andre mennesker. Jeg har hørt sige, at en digter har ytret, at følelsen er alles fælles lod. Hvis han

havde været et svin, men dog udtalt denne mening, ville han være udødelig."

"Hvis du ikke er fuldstændig tosset," sagde miss Brass barskt, "så hold din mund."

"Tak, kære Sara. Men jeg ved, hvad jeg gør, min engel, og vil tage mig den frihed at udtrykke mig i overensstemmelse dermed. Mr. Witherden, Deres lomme tørklæde hænger ud af lommen; tillader De, at jeg –"

Idet Brass nærmede sig for at råde bod på denne uorden, veg notaren tilbage fra ham med stærk modbydelighed. Brass, der foruden sine sædvanlige indtagende kvaliteter var forkradset i ansigtet, havde en grøn skærm for det ene øje og en skrækkelig bulet hat i hånden, blev pludselig stående og så sig om med et ynkeligt smil.

"Han skyr mig," sagde han, "selv i det øjeblik, da jeg havde i sinde at sanke gloende kul på hans hoved. Nu vel! Ak! Men jeg er et faldefærdigt hus, og rotterne – hvis jeg tør bruge dette udtryk om en mand, som jeg elsker og ærer over alt – flygter bort fra mig. Mine herrer – med hensyn til den samtale, De har haft med min søster, så så jeg hende tilfældigvis gå herhen, og da jeg ikke kunne fatte, hvad hun ville her, og – jeg tilstår det – af naturen er noget mistroisk, fulgte jeg efter hende. Siden den tid har jeg lyttet."

"Hvis du ikke er gal," afbrød miss Sally ham, "så hold nu op og sig ikke mere."

"Kære Sara," svarede Brass med uformindsket artighed, "jeg takker dig inderligt, men vil dog blive ved. Mr. Witherden, da vi har den ære at være medlemmer af samme stand – for ikke at tale om, at den anden herre har været min logerende og således

på en måde nydt godt af mit tags gæstfrihed – forekommer det mig, at De gerne først kunne have overladt mig dette valg. Ja, det gør sandelig. Nej, bedste herre," udbrød Brass, da han så, at notaren var ved at afbryde ham, "lad mig tale, beder jeg Dem."

Witherden tav, og Brass blev ved.

"Hvis De vil gøre mig den ære," sagde han og løftede den grønne skærm i vejret, hvorved et forfærdelig grønt og blåt øje kom til syne, "at se på dette, vil De ganske sikkert spørge Dem selv, hvorledes jeg er kommet til det. Når De derefter ser på mit ansigt, vil De undre Dem over, hvad der har været årsagen til alle disse skrammer. Og ser De dernæst på min hat, vil De blive nysgerrig efter at høre, hvorledes den er kommet i den tilstand, hvori De ser den. Mine herrer," sluttede han og slog rasende til hatten med sin knyttede næve, "på alle disse spørgsmål svarer jeg – Quilp."

De tre herrer så på hinanden, men svarede intet.

"Jeg siger," vedblev Brass med et sideblik på sin søster, som om han talte til underretning for hende, og idet han talte med en snerrende ondskab, der dannede den stærkeste modsætning til hans sædvanlige sleskhed, "at jeg på alle disse spørgsmål svarer – Quilp – Quilp, som lokker mig ind i sin djævelske hule og sætter sin glæde i at se til og grine, når jeg svides og brændes og støder og lemlæster mig – Quilp, der ikke en eneste gang, nej, ikke en eneste gang i alt, hvad vi har haft med hinanden at gøre, har regnet mig for andet end en hund – Quilp, som jeg altid af mit ganske hjerte har hadet, men aldrig så meget som i den sidste tid. Han vender mig ryggen netop i denne sag, som om den slet ikke kom ham ved, i stedet for at det er ham, der er den første ophavsmand til den. Jeg tror gerne, at han i en af sine

hylende, rasende, ildsprudende stemninger kunne røbe den uden at tænke på sig selv, hvis han kunne tage modet fra mig. Men," vedblev han, idet han tog sin hat op igen, atter satte skærmen for øjet og i overmålet af sin slaviskhed formelig krøb sammen, "hvad bringer alt dette mig til? Hvad tror De, at det bringer mig til? Gætter De det ikke?"

Ingen talte. Brass stod et øjeblik og smiskede, som om han havde fremsat en dybsindig gåde, og sagde derpå:

"For da at være kort, bringer det mig til dette. Sandheden er åbenbart kommet for dagen, og det på en måde, der gør al modstand umulig – og en såre ophøjet og storartet ting er sandheden, mine herrer, på sin vis, om vi end, ligesom ved andre ophøjede og storartede ting, såsom tordenvejr og deslige, ikke altid er så overvættes glade ved at se den. Derfor må jeg hellere angive denne mand end lade ham angive mig. Jeg indser tydeligt, at det er ude med mig. Skal altså nogen sladre af skole, er det bedst, jeg gør det og høster fordelene deraf. Du, kære Sara, er forholdsvis i sikkerhed. Jeg meddeler disse omstændigheder til mit eget bedste."

Dermed fortalte Brass i den største fart den hele historie, idet han kastede hele skylden over på sin elskværdige klient og fremstillede sig selv som en slags helgen, skønt – det indrømmede han – menneskelige skrøbeligheder underkastet. Han sluttede således:

"Mine herrer, jeg er ikke den mand, som gør noget halvt. Lige så gerne som at række den lille finger, rækker jeg den hele hånd. De kan gøre med mig, hvad De vil, og føre mig hen, hvor De vil. Ønsker De at få dette skriftligt, vil vi øjeblikkelig føre det i pennen. De vil være skånsomme imod mig, er jeg vis på. Jeg er

overtydet om, at De vil være skånsomme imod mig. De er mænd af ære og har følelse hjerte. Af nødvendighed gav jeg efter for Quilp; for skønt nødvendighed bryder alle love, har den dog sine lovkyndige. Også af nødvendighed giver jeg efter for Dem, og tillige af klogskab og på grund af følelse, som temmelig længe har arbejdet i mig. Straf Quilp, mine herrer! Tyng tungt på ham, knus ham til støv. Træd ham under fødder. Det samme har han i lang, lang tid gjort ved mig."

Da Sampson således havde sluttet sit foredrag, standsede han sin harmes strøm, kyssede atter på sin handske og smilede således, som kun snyltegæster og krystere kan smile.

"Og dette," sagde miss Brass, idet hun hævdede hovedet, som hun hidtil havde støttet på hænderne, og med et bittent hånsml målte ham fra hoved til fod, "dette er min broder! Dette er min broder, som jeg har slidt og stræbt for, og som jeg dog troede havde noget af en mand i sig!"

"Kære Sara," svarede Sampson og gned sig sagte i hænderne, "du forstyrrer vore venner. Og desuden – desuden føler du dig skuffet, og da du ikke ved, hvad du siger, kompromitterer du dig."

"Ja, din ynkelige kryster," sagde den yndige ungmø, "jeg forstår dig. Du var bange for, at jeg skulle komme dig i forkøbet. Men tror du, at jeg havde ladet mig lokke til at sige et ord? Jeg havde ikke ænset det, om de så havde fristet og plaget mig i tyve år."

"He, he, he!" klynkede Brass, der i sin dybe fornedrelse virkelig syntes at have byttet køn med sin søster og overdraget hende enhver gnist af mandighed, han mulig kunne have ejet. "Det tror du måske nu; men du ville have handlet ganske

anderledes. Du kan ikke have glemt, at det var en grundsætning hos vor gamle – vor salig fader, mine herrer – "mistro altid alle". Det er den grundsætning, man skal følge livet igennem! Om du end ikke allerede var i færd med at købe din egen sikkerhed, da jeg viste mig, tror jeg dog, at du nu ville have gjort det. Og derfor har jeg selv gjort det og sparet dig både ulejligheden og skammen. Skammen, mine herrer," tilføjede Brass og lod, som om han blev lidt rørt, "hvis der er nogen, er min. Det er bedre, at en kvinde skånes for den."

De tre herrer talte nogle øjeblikke afsides sammen. Efter at de havde endt deres korte rådslagning, pegede notaren på skrivematerialerne på bordet og tilkendegav Brass, at hvis han ønskede at afgive en skriftlig forklaring, havde han nu lejlighed dertil. Han følte sig dog forpligtet til at gøre ham opmærksom på, at de straks ville stille ham for en fredsdommer, så at han ganske måtte råde sig selv med hensyn til, hvad han sagde og gjorde.

"Mine herrer," sagde Brass, idet han trak sine handsker af og i ånden krøb hen ad gulvet for dem, "jeg skal retfærdiggøre den skånsomhed, jeg ved, der vil blive vist mig, og da jeg, uden en sådan skånsomhed, nu da denne opdagelse er gjort, ville være i den værste stilling af os alle tre, kan De stole på, at jeg åbent skal gå til bekendelse. Mr. Witherden, jeg bliver så underlig mat; vil De gøre mig den tjeneste at ringe på klokken og skaffe mig et glas vand med noget varmt og krydret, så skal jeg, til trods for hvad der er sket, gøre mig den fornøjelse at drikke Deres skål. Jeg havde håbet," vedblev han og så sig om med et sørgmodigt smil, "at jeg en dag skulle se Dem alle tre, mine

herrer, med Deres ben under mahognibordet i min ringe spisestue i Bevis Marks. Men håbet er flygtigt. Ak Gud ja!"

Brass blev her så rørt, at han intet mere kunne sige eller gøre, førend han havde fået en forfriskning. Da han havde nydt denne med jævnt velbehag, af en mand i hans rystede sindstilstand at være, satte han sig til at skrive.

Mens Saras broder var således sysselsat, gik den yndige Sara, snart med korslagte arme og snart med hænderne foldet på ryggen, med mandige skridt frem og tilbage i værelset og blev af og til stående for at tage sin tobaksdåse frem og bide i låget. Hun blev ved at gå op og ned ad gulvet, til hun blev ganske træt, og faldt til sidst i søvn på en stol tæt ved døren.

Man har siden med nogen grund ment, at denne søvn kun var forstillelse, eftersom det ud på eftermiddagen lykkedes hende at smutte bort i tusmørket. Om dette var en forsætlig og vågen bortgang eller en somnambulistisk forsvinden og gåen i søvne, kan være tvivlsomt; men i ét punkt – og det er hovedpunktet – er alle parter enige. I hvilken tilstand hun end gik bort, er det vist, at hun ikke kom tilbage.

Da tusmørket er blevet nævnt, kan man deraf udlede den slutning, at Brass brugte nogen tid til at fuldføre sin opgave. Den blev først færdig om aftenen; men da dette omsider var sket, kørte denne hædersmand og de tre venner i en droske til en fredsdommer. Efter at denne havde givet Brass en varm modtagelse og sat ham i forvaring på et sikkert sted for at være vis på at kunne have den fornøjelse at se ham igen den næste morgen, lod han de andre gå med den opmuntrende forsikring, at der næste morgen utvivlsomt ville blive udfærdiget en ordre til at gribe Quilp, og at en ansøgning og udvikling af alle sagens

omstændigheder for ministeren, som til alt held var i byen, uden al tvivl ville medføre Kits frigivelse.

Og nu syntes det, at Quilps ondskabsfulde løbebane nærmede sig sin afslutning, og at gengældelsen, der ofte går langsomt – især når den kommer tungest – var kommet sikkert og ubedrageligt på hans spor og halede rask ind på ham. Uden at mærke, dens sagte fjed fortsatte dens offer sin gang i indbildt triumf. Men i hælene på ham kommer den, og er den først sat i bevægelse, bøjer den aldrig af til siden.

Da de tre herrer havde endt deres hverv, ilede de tilbage til Swiveller, som de fandt så vidt fremskredet i sin helbredelse, at han kunne sidde op en halv time og tale med livlighed. Mrs. Garland var taget hjem for noget siden; men Abel var endnu hos ham. Efter at have fortalt ham alt, hvad de havde udrettet, tog de to Garland'er og den ugifte herre, ligesom efter en foregående aftale, afsked med ham for den aften, mens notaren og åen lille tjenestepige blev tilbage.

"Da det er så meget bedre med Dem," sagde Witherden, idet han satte sig ved sengen, "kan jeg måske meddele Dem en efterretning, jeg har modtaget i min egenskab af forretningsmand."

Tanken om et forretningsmæssigt budskab fra en lovkyndig mand syntes ingenlunde at vække behagelige forventninger hos Richard. Måske knyttede han den til et par ubetalte regninger, med hensyn til hvilke han allerede havde modtaget forskellige truende breve. Noget lang i ansigtet svarede han:

"Ja, sir. Men jeg vil dog ikke håbe, at denne efterretning er af en så særdeles ubehagelig natur?"

"Hvis jeg troede det, ville jeg vælge et mere passende øjeblik til at meddele den," svarede notaren. "Men først må jeg sige Dem, at mine venner, som har været her i dag, er uvidende derom, og at deres godhed imod Dem har været aldeles frivillig og uden håb om gengæld. Det vil måske gøre et tankeløst, letsindigt menneske godt at få dette at vide."

Dick takkede ham og sagde, at det håbede han, det ville.

"Jeg har spurgt om Dem på forskellige steder," sagde Witherden, "idet jeg ikke anede, at jeg skulle træffe Dem under sådanne forhold som dem, der har ført os sammen. De er en nevø af Rebecca Swiveller fra Cheselbourne i Dorsetshire, ugift og nu afgået ved døden."

"Afgået ved døden?" udbrød Dick.

"Ja. Havde De været en anden slags nevø, ville De – det står der i testamentet, og jeg ser ingen grund til at tvivle derom – være kommet til at eje fem og tyve tusinde pund. Således som det er, er der tilfaldet dem en livrente af halvandethundrede pund om året; men jeg synes, at jeg kan ønske Dem til lykke også med."

"Det kan De," sagde Dick, på én gang hulkende og leende. "For med Guds hjælp skal vi endnu skaffe den stakkels grevinde god lærdom. Og silkeklædt så skal hun gå og sølv i lommen bære, eller også vil jeg aldrig mere stå op af denne seng!"

Quilp, der var uvidende om de i forrige kapitel nøjagtigt skildrede tildragelser og ikke drømte om den mine, der var blevet sprængt under ham – idet man for at han ikke skulle blive advaret om, hvad der var i gære, iagttog den dybeste hemmelighedsfuldhed under den hele sag – holdt sig indelukket i sin eremitage, uforstyrret af mistanke og overordentlig veltilfreds med udfaldet af sine rænker. Da han havde sysselsat sig med at opgøre nogle regnskaber, et arbejde, for hvilket stilheden og ensomheden i hans tilflugtssted var særdeles gunstige, havde han i to dage ikke været ude af sin hule. Den tredje dag fandt ham endnu stadig ivrig ved sit arbejde og lidet oplagt til at gå ud.

Det var dagen efter Brass' bekendelse og følgelig den, som truede med at indskrænke Quilps frihed og med pludselig at lære ham nogle højst ubehagelige og uvelkomne omstændigheder at kende. Da dværgen ingen anelse havde om, hvilken sky der sænkede sig ned over hans hus, var han munter som sædvanlig, og når han syntes, at han blev mere plaget af sine forretninger, end det var godt for hans helbred og humør, afbrød han deres ensformighed ved en smule skrigen eller hysten eller en anden uskyldig adspredelse af samme natur.

Tom Scott gik ham, som sædvanlig, til hånde. Tom krøb sammen ved ilden, ligesom en skrubbtudse, og fra tid til anden, når hans herre vendte ryggen til ham, efterlignede han med frygtelig nøjagtighed hans ansigtsfordrejelser. Galionsfiguren var endnu ikke borte, men stod på sin gamle plads. Ansigtet, der var rædsomt skrammet af den hyppige anvendelse af den

gloende ildrager og endvidere prydedes af et titommerspiger, der var banket ind i næsetippen, smilede, trods disse mishandlinger, ikke des mindre venligt og syntes, ligesom en hårdnakket martyr, at udfordre sin plageånd til ny pinsler og forhånelser.

Selv i de lyseste og højst liggende kvarterer af byen var der fugtigt, mørkt, koldt og skummelt; men på dette lave og sumpede sted opfyldte tågen hver krog og hvert hjørne med en tyk, tæt sky. Alt var mørkt i et par skridts afstand. De advarende lys og blus ude på floden var afmægtige under dette ligklæde, og havde den rå og gennemtrængende kulde i luften ikke været, og havde nu og da et råb af en eller anden vildfaren bådfører, der hvilede på årerne, mens han søgte at finde ud af, hvor han var, ikke ladet sig høre, kunne man godt have troet, at floden var flere mile borte.

Skønt træg og langsom i sine bevægelser var tågen dog skarp og gennemtrængende. Hverken pelsværk eller det tykkeste klæde var i stand til at holde den ude. Den syntes at gå de gysende fodgængere gennem marv og ben og at pine dem med kulde og smerte. Alt var vådt og klamt at føle på. Kun den varme lue trodsede den og hoppede og gnistrede nok så lystigt. Det var en dag til at være hjemme i for at flokke sig om ilden og fortælle historier om rejsende, der i et sådant vejr var faret vild ude på heder og i moser, og til mere end ellers at elske den varme arne.

Det var, som vi ved, et indfald af dværgen at have sit ildsted for sig selv og, når han var oplagt til munterhed, at gøre sig til gode alene. Ingenlunde ligegyldig for hyggeligheden ved at være inden døre befalede han Tom Scott at fylde kul i den lille

kakkelovn. Han ville standse sit arbejde for den dag og være glad.

I dette øjeblik vakte en sagte banken på kontordøren hans opmærksomhed. Da den var blevet gentaget et par gange, åbnede han forsigtigt det lille vindue, stak hovedet ud og spurgte, hvem det var.

"Kun mig, Quilp," svarede en kvinderøst.

"Kun dig!" råbte dværgen og strakte hals for bedre at kunne se sin gæst. "Og hvad fører dig herhen, din tøjte? Hvor tør du vove at nærme dig varulvens borg, hvad?"

"Jeg bringer en efterretning. Vær ikke vred på mig."

"Er det en god efterretning, en behagelig efterretning, en efterretning, som kan få et menneske til at danse og knipse med fingrene? Er den kære, gamle dame død?"

"Jeg ved ikke, hvad det er for en efterretning, eller om den er god eller slet."

"Så lever hun, og der er ingenting i vejen med hende. Gå hjem igen, du ulykkesfugl, gå hjem."

"Jeg har et brev –" begyndte den blide lille kone.

"Kast det ind ad vinduet her og gå din vej," sagde Quilp, "ellers kommer jeg ud og kradser dig."

"Åh nej dog, Quilp, hør mig!" bad hans ydmyge hustru med tårer. "Hør mig!"

"Så tal da," brummede dværgen med et ondskabsfuldt grin. "Men skynd dig og vær kort – nå, vil du så tale?"

"Det blev afleveret hjemme hos os i eftermiddags," sagde mrs. Quilp skælvende, "af en dreng, der sagde, at han ikke vidste, hvorfra det var, men at han skulle aflevere det, og at det var blevet ham pålagt at sige, at det straks måtte sendes til dig,

da det var af yderste vigtighed. – Men," tilføjede hun, da hendes mand strakte hånden ud efter brevet, "lad mig dog komme indenfor. Du ved ikke, hvor våd og kold jeg er, eller hvor ofte jeg er gået fejl for at nå herhen gennem den tykke tåge. Lad mig tørre mig ved kakkelovnen kun i fem minutter. Jeg skal gå igen, så snart du befaler det; det skal jeg sandelig."

Hendes kærlige mand tøvede nogle øjeblikke; men da han kom til at tænke på, at brevet måske krævede svar, som hun kunne tage med tilbage, lukkede han vinduet, åbnede døren og bød hende gå ind. Mrs. Quilp adlød og overleverede ham en lille pakke, idet hun knælede foran kakkelovnen for at varme sine hænder.

"Det glæder mig, at du er våd," sagde Quilp, idet han snappede pakken og skelede til hende. "Det glæder mig, at du er kold. Det glæder mig, at du er gået fejl. Det glæder mig, at dine øjne er røde af gråd. Det glæder mig i hjertet at se din lille næse så skrumpen og forfrossen."

"Åh, Quilp," hulkede hans kone, "hvor det er grusomt af dig!"

"Troede hun ikke, at jeg var død?" sagde Quilp og lagde sit ansigt i de vidunderligste, forskellige folder. "Troede hun ikke, at hun skulle arve alle pengene og kunne gifte sig med en, hun holdt af? Ha, ha, ha! Gjorde hun ikke?"

Disse stiklerier fremkaldte intet svar fra den stakkels lille kone, der blev liggende på knæ og varmede hænderne og hulkede til stor glæde for Quilp. Men mens han klukkende så på hende, opdagede han tilfældigvis, at Tom Scott ligeledes morede sig. For ikke at have nogen formastelig deltager i sin fryd, tog Quilp ham øjeblikkelig i kraven, slæbte ham hen til døren og sparkede ham efter en kort modstand ud i gården. Til

gengæld for dette tegn på opmærksomhed gik Tom på hænderne hen til vinduet og så – hvis et sådant udtryk er tilladt – ind ad det med sine sko, idet han tillige som et endevendt spøgelse dundrede på ruderne med sine fødder. Som noget, der faldt af sig selv, tøvede Quilp ikke et øjeblik med at ty til den ufejlbare ildrager. Efter nogen søgen og legen skjul tildelte han sin unge ven et par så utvetydige komplimenter, at denne øjeblikkelig forsvandt.

"Så, oven på dette lille stykke arbejde," sagde dværgen koldblodigt, "vil jeg læse mit brev. Hm!" mumlede han, idet han så på udskriften. "Jeg skulle kende den hånd. Skønne Sally!"

Han åbnede brevet og læste følgende, skrevet med en smuk, rund kontorhånd:

"Sammy har ladet sig narre og sladret af skole. Alt er derfor kommet for dagen. De gør bedst i at skjule Dem, da De kan vente besøg af fremmede. Hidtil har de holdt sig ganske stille, da de agter at overrumple Dem. Spild ikke tiden. Jeg gjorde det ikke. Jeg er intetsteds at finde. Det bør De heller ikke være. S. B., forhen i B. M."

At skildre de forandringer, der foregik med Quilps ansigt, mens han en halv snes gange læste dette brev igennem, ville kræve et nyt sprog. Længe mælede han ikke et ord, men efter et langt mellemrum, hvorunder mrs. Quilp næsten blev lammet af den skræk, hans minespil fremkaldte, lykkedes det ham omsider at sige:

"Havde jeg ham her! Havde jeg ham bare her –"

"Åh, Quilp," sagde hans kone, "hvad er der på færde? Hvem er du vred på?"

"Jeg skulle drukne ham," sagde dværgen uden at ænse hende. "For let en død, for kort, for hurtig – men floden løber så tæt her forbi. Åh, havde jeg ham her! Bare for lokkende og venligt at føre ham hen til brinken – tage ham i knaphullet – spøge med ham – og med et pludseligt stød skubbe ham plaskende ned i vandet! Mennesker, der er ved at drukne, kommer tre gange op igen, siger man jo. Åh! At se ham disse tre gange og håne ham, når hans ansigt stak op. Det ville være en fryd!"

"Quilp," stønnede konen og vovede tillige at klappe ham på skulderen, "hvad er der?"

Hun var så forfærdet over det velbehag, hvormed han udmaled sig denne nydelse, at hun næppe kunne gøre sig forståelig.

"Den lumpne køter!" sagde Quilp og gned sig langsomt i hænderne og trykkede dem fast mod hinanden. "Jeg troede, at hans fejhed og slaviskhed var den bedste borgen for hans tavshed. Å, Brass, Brass – min kære, gode venlige, trofaste, høflige, indtagende ven – gid jeg bare havde dig her!"

Hans kone, der havde trukket sig noget tilbage, for at hun ikke skulle synes at lytte til disse ytringer, vovede nu atter at nærme sig og ville lige til at tale til ham, da han ilede hen til døren og kaldte på Tom Scott, som efter den sidste blide påmindelse fandt det klogest straks at indfinde sig.

"Så!" sagde dværgen, idet han trak ham indenfor. "Følg hende hjem. Du skal ikke komme her i morgen; for så er her lukket. Kom ikke tilbage, før du hører fra mig eller ser mig. Forstår du?"

Tom nikkede tvært og gav mrs. Quilp et vink om at gå foran.

"Og du," sagde dværgen til hende, "spørg ikke efter mig, søg ikke efter mig, tal ikke om mig. Jeg er ikke død; lad det være dig en trøst. Han skal ledsage dig."

"Men, Quilp, hvad er der på færde? Hvor vil du hen? Sig noget mere."

"Hvis du ikke går straks," sagde dværgen og greb hende i armen, "så skal jeg sige noget og gøre noget, som du helst måtte ønske usagt og ugjort."

"Er der hændt noget? Åh, sig mig, hvad det er!"

"Ja," svarede dværgen. "Nej. Hvad kommer det dig ved? Jeg har jo sagt dig, hvad du skal gøre. Ve dig, hvis du undlader det eller i mindste måde er mig ulydig. Gå så!"

"Jeg går; men," stammede hans kone, "svar mig først på ét spørgsmål. Står dette brev i nogen forbindelse med den søde lille Nell? Det må jeg spørge dig om, det må jeg, Quilp. Du kan ikke tro, hvor mange sorgfulde dage og nætter jeg har oplevet, fordi jeg én gang narrede dette barn. Jeg ved ikke, hvad ondt jeg kan have gjort, men stort eller lidet, jeg gjorde det for din skyld, Quilp. Samvittigheden slog mig, da jeg gjorde det. Svar mig dog i det mindste på dette spørgsmål."

Den forbitrede dværg gav intet svar, men vendte sig om og greb med en sådan heftighed sit sædvanlige våben, at Tom Scott med vold og magt trak mrs. Quilp med sig, så hurtigt han kunne. Og godt var det, at han gjorde det; for Quilp, der næsten var vanvittig af forbitrelse, forfulgte dem til den nærmeste gyde og havde måske fortsat jagten, hvis den tykke tåge, der hvert øjeblik syntes at blive tættere, ikke havde skjult dem for ham.

"Det bliver en god nat at rejse inkognito i," sagde han, mens han gik langsomt tilbage, helt åndeløs efter sit løb. "Stop. Det er

bedst at se sig for her. Det tager sig alt for gæstfrit og indbydende ud."

Med stor møjse lukkede han de to gamle portfløje, der var sunket dybt ned i mudderet, og stængede for dem med en forsvarlig bjælke. Da dette var gjort, strøg han sit sammenfiltrede hår fra øjnene og prøvede porten. Stærk og fast.

"Det er en let sag at klatre over plankeværket," sagde han, da han havde bragt alt i orden. "Og derfra går den gyde, som jeg kan følge, når jeg vil ud. Man må kende vejen godt, hvis man skal finde hen til dette yndige sted i nat. Så længe dette varer, er der ingen grund til at være bange for uvelkomne besøg." Næsten tvunget til at famle sig frem – så mørkt var det blevet, og så stærkt var tågen tiltaget – vendte han tilbage til sit smuthul, og efter at have siddet nogen tid ved ilden og grundet gav han sig i færd med at træffe forberedelser til en hastig afrejse. Mens han samlede nogle få nødvendige ting og stoppede dem i lommen, holdt han intet øjeblik op med at tale med sig selv, lige så lidt som han åbnede tænderne, som han havde presset sammen, da han havde læst miss Brass' billet.

"Åh, Sampson!" mumlede han; "gode, værdige væsen, kunne jeg bare kryste dig! Kunne jeg bare omslynge dig med mine arme og knuge dine ribben, således som jeg ville kryste dem, når jeg først havde fået fat i dig! Hvilket møde ville det ikke være! Hvis vi nogen sinde oftere træffes, Sampson, skal jeg tage således imod dig, at du ikke så let skal glemme det, det kan du stole på! Dette øjeblik, da alt var gået så godt, hvor snildt var det ikke valgt af dig! Det var så vel overvejet, så bodfærdigt, så smukt af dig! Hvis vi nogen sinde igen står ansigt til ansigt med

hinanden i denne stue, du lovkyndige kryster, hvor vil da ikke en af os være glad!"

Dermed tav han, satte punchebollen for munden og tog et langt, dybt drag, som om det var rent vand, han drak for at køle sin brændende gane. Idet han pludselig satte den fra sig igen og atter tog fat på sine forberedelser, fortsatte han sin enetale:

"Men Sally," sagde han med lynende øjne; "hun er modig, fast og ubøjelig – var hun faldet i søvn eller forstenet? Hun kunne trygt have gennemboret ham eller givet ham gift. Hun havde forudset, at det ville komme således. Hvorfor advarede hun mig ikke, førend det var for sent? Dengang han sad derhenne – derovre med sit blege ansigt, sit røde hår og sit vample smil, hvorfor vidste jeg da ikke, hvad der foregik i hans hjerte? Det skulle have holdt op at slå den aften, hvis jeg var blevet indviet i hans hemmelighed, hvis der ellers gives dråber, der kan dysse et menneske i søvn, eller ild, som kan brænde det op!"

Han tog et nyt drag af bollen, krøb med en glubsk mine sammen ved ilden og mumlede atter ved sig selv.

"Og dette hidrører, ligesom enhver anden modgang og angst, jeg har haft i den sidste tid, fra det gamle tossehoved og hans yndlingsbarn, disse to usle, svage vandrere. Men jeg skal vedblive at være deres onde ånd. Og du, ædle Kit, ærlige Kit, dydige og uskyldige Kit, se dig for. Hvor jeg hader, der bider jeg. Jeg hader dig, sødeste ven, med god grund, og hvor stolt du også er i aften, kommer turen nok en gang til mig. – Hvad er det?"

Der blev banket stærkt på porten, som han havde lukket. Derpå var der en pause, som om de, der havde banket, lyttede.

Og så larmede det atter voldsommere og mere påtrængende end før.

"Så snart!" sagde dværgen. "Og så ivrige! Jeg er bange for, at jeg kommer til at narre jer. Det er godt, at jeg er advaret; Sally, jeg takker dig!"

Mens han talte, slukkede han lyset. Under sine ivrige forsøg på at dæmpe ildens klare skær, rev han kakkelovnen om, så at den med et brag styrtede ned over de brændende emmer og gjorde hele værelset mørkt. Da larmen ved porten vedvarede, famlede han sig frem hen til døren og gik ud i det fri.

I samme øjeblik holdt man op med at banke. Klokken var omtrent otte; men nattens tykkeste mørke ville have været højlys dag i sammenligning med den tætte sky, som rugede over jorden og tilhyllede alt. Han fo'r nogle skridt frem ligesom ind i munden af en mørk, gabende hule, forandrede derpå i den tanke, at han var gået fejl, retningen og blev til sidst stående, som om han ikke vidste, hvorhen han skulle vende sig.

"Hvis de bare ville banke igen," sagde han og søgte at stirre gennem det mørke, der omgav ham, "så kunne lyden måske vejlede mig. Nå, spræng hellere porten straks!"

Med spændt opmærksomhed stod han og lyttede, men larmen gentoges ikke. Intet andet lod sig høre på dette øde sted end et fjernt hundeglam. Lyden kom langt borte fra – nu fra én retning og nu fra en anden – men heller ikke den kunne tjene til vejledning, da den, som han vidste, ofte kom fra et skib.

"Hvis jeg kunne finde en mur eller et plankeværk," sagde dværgen, idet han strakte armene ud og langsomt gik videre, "så kunne jeg deraf slutte mig til, hvilken vej jeg skulle gå. En herlig, sort helvedesnat til at have min gode ven her. Hvis jeg

bare kunne få dette ønske opfyldt, så måtte det for mig gerne aldrig blive dag mere."

Ligesom disse ord var kommet over hans læber, snublede han og faldt; i næste øjeblik kæmpede han med det kolde, sorte vand.

Hvor stærkt det end brusede og susede ham om ørerne, kunne han dog atter høre dem banke på porten – kunne han høre et råb – kunne han genkende stemmen. Trods al sin kæmpen og plasken, kunne han forstå, at de havde taget fejl af vejen og var vendt tilbage til det punkt, hvorfra de var gået ud; at de så godt som så til, mens han druknede; at de var ganske tæt ved ham, men uden at kunne gøre noget for at redde ham; at han selv havde lukket dem ude. Han svarede på råbet med et hyl, som syntes at få de hundrede luer, der dansede for hans øjne, til at dirre og flimre, som om et vindstød havde sat dem i røre. Det nyttede intet. Den stærke strøm fyldte hans hals og bar ham af sted på sine rivende vande.

Endnu en dødskamp, og atter kom han op, idet han piskede vandet med sine hænder og så fremad med vilde, stirrende blikke, der viste ham en mørk ting, han drev tæt ind imod. Skroget af et skib! Han kunne røre ved dets glatte, slibrige overflade med sin hånd. Nu et lydeligt råb, og – men det vilde vand trak ham ned, førend han kunne få råbet frem, rev ham ind under skibet og førte et lig bort med sig.

Det legede og spøjte med sin skrækkelige byrde, stødte den mod slimede pæle, skjulte den i lange, frodige vandplanter, slæbte den tungt hen over grus og sten, lod, som om det ville overgive den til dens eget element, men lokkede den i samme øjeblik bort med sig igen, indtil det, ked af det fæle legetøj,

kastede den op i en sump – et hæsligt sted, hvor sørøverne mangen en vinternat havde hængt og dinglet i kæder – og lod den ligge der for at bleges.

Og der lå den alene. Himlen var rød af ild, og vandet, som havde ført den derned, var undervejs blevet farvet af det matte lys. Det sted, som dette ådsel nylig havde forladt som et levende menneske, var nu en brændende ruin. Noget af skæret var udbredt på dets ansigt. Håret, som bevægedes af den fugtige luftning, spillede med en slags hån mod døden – en hån, som den døde mand selv ville have jublet over, hvis han havde været levende – og dets klæder flagrede ørkesløst i natteblæsten.

Oplyste værelser, klart blussende ild, muntre ansigter, musik af glade stemmer, kærlige ord og hilsener, varme hjerter og glædestårer – hvilken forandring er ikke dette! Men sådanne glæder er det, Kit iler i møde. De venter ham, ved han. Han er bange for at dø af fryd, førend han når ind iblandt dem.

De har hele dagen forberedt ham på dette. Han skal ikke føres bort i morgen med de andre, fortæller de ham først. Efterhånden meddeler de ham, at der er opstået tvivl, at der skal ske undersøgelser, og at han måske dog bliver benådet. Endelig, da det er blevet aften, bringer de ham til et værelse, hvor nogle herrer er samlet. Forrest iblandt dem er hans gode, gamle herre, der går hen og tager ham i hånden. Han hører, at hans uskyldighed er godtgjort, og at han er blevet benådet. Han kan ikke se den, der taler, men vender sig om mod stemmen og synker, da han søger at svare, sanseløs til jorden.

De bringer ham atter til samling og siger ham, at han må være rolig og bære dette som en mand; en siger, at han må tænke på sin stakkels moder. Det er netop, fordi han tænker så meget på hende, at den glædelige efterretning har overvældet ham. De flokkes om ham og fortæller ham, at sandheden er kommet for lyset, og at hele byen genlyder af deltagelse for hans modgang. Han har ikke øre for det. Hans tanker har endnu ikke noget videre område end hjemmet. Ved hun det? Hvad siger hun? Hvem har fortalt hende det? Han kan ikke tale om andet.

De får ham til at drikke lidt vin og taler nogen tid venligt til ham, indtil han bliver mere fattet og kan høre efter og takke dem. Han kan gå, når han vil. Garland mener, at hvis han føler

sig bedre, er det bedst at tage bort. De andre rækker ham hånden. Han er opfyldt af taknemmelighed for den deltagelse, de viser ham, og de gode løfter, de giver ham; men mælet er atter borte, og han har nok at gøre med at holde sig på benene, skønt han støtter sig på sin herres arm.

Mens de går igennem de fæle gange, ønsker nogle af fængselsbetjentene, der har vagt her, ham på deres plumpe måde til lykke med hans løsladelse. Avisslugeren er iblandt dem; men hans væsen er dog ikke så ganske hjerteligt; der er noget surt i hans komplimenter. Han mener, at Kit er en påtrængende gæst, der under et falskt foregivende har fået adgang til stedet; der har nydt godt af et privilegium uden at have tilstrækkelig ret dertil. Det kan gerne være, mener han, at han er et skikkeligt ungt menneske; men han har intet der at gøre, og jo før han kommer bort, des bedre.

Den sidste dør lukker sig efter dem. De er kommet uden for ydermuren og står i den fri luft – i den gade, han så ofte har udmalet sig, mens han var omgivet af de skumle stene, og som har vist sig for ham i alle hans drømme. Gaden synes bredere og livligere, end den plejer at være. Aftenen er kold, men hvor opmuntrende og styrkende forekommer den ham alligevel ikke! Ved afskeden havde en af de tilstedeværende herrer trykket ham nogle penge i hånden. Han har ikke talt dem; men da de er kommet nogle skridt forbi de fattige fangers bøsse, vender han hastigt tilbage og lægger dem i den.

Garland har en vogn holdende på gadehjørnet, og efter at have ladet Kit sætte sig op hos ham befaler han kusken at køre hjem. Først kan de kun køre i skridt, og det endda kun med fakler foran sig på grund af den tykke tåge. Men da de er

kommet længere bort fra floden og har fået de tætbyggede dele af byen bag sig, kører de raskere til. Undervejs ville den stærkeste galop være for langsom for Kit; men da de nærmer sig målet for deres rejse, beder han om, at de må køre langsommere, og da huset kommer til syne, ønsker han, at de må holde – kun et par minutter, for at han kan få tid til at trække vejret.

Men der bliver ingen holden; for den gamle herre taler kraftigt til ham; hestene går raskere, og allerede er de ved haveporten. I næste minut er de ved døren. Indenfor er der larm af stemmer og fodtrin. Den går op. Kit styrter ind, og hans moder kaster sig om hans hals.

Og ligeledes er Barbaras trofaste moder der; hun bærer stadig barnet, som om hun ikke har sat det fra sig siden hin sørgelige dag, da de mindst håbede at skulle opleve en glæde som denne – der er hun, Gud velsigne hende, og græder sine øjne ud og hulker således, som en kvinde aldrig før har hulket, og lille Barbara er der – stakkels lille Barbara, så bleg og så mager, og dog så smuk. Hun skælver som et espeløv og støtter sig til væggen. Og mrs. Garland er der, endnu pænere og pynteligere end ellers, og dåner, uden at nogen kommer hende til hjælp; og Abel er der; han pudser voldsomt sin næse og er længselsfuld efter at omfavne alle; og den ugifte herre er der; han farer omkring overalt og står aldrig et øjeblik stille på ét sted; og den gode, kære, tankefulde lille James er der; han sidder ganske alene nede på trappen med hænderne på sine knæ, ligesom et gammelt menneske, og brøler frygteligt, uden at nogen bryder sig om ham; og allesammen er de rent fra

forstanden og gør hver for sig og i forening alle mulige tåbeligheder.

Og selv da de andre til en vis grad er kommet til sig selv igen og kan finde ord og smil, bliver Barbara – den blødhjertede, blide, tossede lille Barbara – pludselig savnet. Hun ligger afmægtig i bagstuen, hvorefter hun får krampe og så igen falder i afmagt og er så dårlig, at hun, trods en umådelig masse eddike og koldt vand, ikke er en smule bedre sidst, end hun var først. Så kommer Kits moder ind og spørger, om han ikke vil komme ud og tale med hende, og Kit svarer "jo" og går; og med venlig stemme siger han: "Barbara!" Og Barbaras moder siger, "at det er kun Kit," og Barbara siger – med øjnene lukket hele tiden: "Åh, er det virkelig ham?" Og Barbaras moder siger: "Ja vist er det, barn, nu er der ingenting i vejen." Og til en yderligere forsikring om, at Kit er frisk og vel, taler han atter til hende, og derpå får Barbara igen et anfald af latter og så et anfald af gråd; og så nikker Barbaras moder og Kits moder til hinanden og lader, som om de skænder på hende – men kun for så meget før at bringe hende til sig selv igen, Gud bevares! – og da de er et par forfarne matroner og skarpsindige nok til at opdage de første gryende tegn på, at hun kommer til sig selv, trøster de Kit med, "at nu vil hun nok komme sig," og lader ham derpå gå.

Nå, i værelset ved siden af er der karafler med vin og alt sådan noget opstillet så pragtfuldt, som om Kit og hans slægt og venner hørte til det fineste selskab, og lille James arbejder sig, som man siger, ind i en hjemmelavet svesketærte i forbavsende fart, uden at vende øjnene bort fra fignerne og appelsinerne, der skal følge efter, og bruger tiden på bedste

måde, kan De tro. Ikke så snart kommer Kit ind, førend den ugifte herre – aldrig har der været mage til vims mand – fylder alle glassene – pokaler – og drikker hans skål og forsikrer ham, at han, så længe han lever, aldrig skal savne en ven, og det samme siger både Garland og Abel. Men selv denne ære og udmærkelse er ikke alt; for straks efter tager den ugifte herre et svært sølvur op af lommen – et ur, der går rigtigt på et sekund – og på bagsiden af det er Kits navn indgraveret, omgivet af sving og kruseduller, og det er, kort sagt, Kits ur og er udtrykkelig købt til ham og foræres ham lige på stedet, man kan være vis på, at mr. og mrs. Garland ikke kan bare sig for at lade falde et vink om, at de også har deres gaver i baghånden, og at Abel ligefrem siger, at han har sin, og at Kit er den lykkeligste blandt de lykkelige.

Der er én ven, som han endnu ikke har set, og da denne ikke ret vel kan føres ind i familiekredsen, eftersom den har jernsko på alle fire fødder, benytter Kit den første lejlighed til at slippe væk og ile ud i stalden. I samme øjeblik han lægger hånden på klinken, vrinsker klepperten den lydeligste kleppert-hilsen; førend han er kommet over tærsklen, gør klepperten kaprioler inde i sit løsspiltov – for den tåler ikke den uværdige grime – vanvittig efter at byde ham velkommen, og da Kit er kommet hen til den og kærtegner og klapper den, gnider klepperten sin næse mod Kits frakke og kæler kærligere for ham, end en kleppert nogen sinde har kælet for et menneske. Dette sætter kronen på den hjerteligste modtagelse, og han lægger formelig sin arm om Whiskers hals og trykker den ind til sig.

Men hvorledes går det til, at Barbara kommer trippende derind? Og hvor pyntelig ser hun nu ikke ud igen! Hun har vist

stået foran sit spejl, efter at hun er kommet til sig selv. Hvad mon Barbara vil netop inde i stalden? Jo, mens Kit har været borte, har klepperten ikke villet modtage sit foder af andre end hende, og Barbara, der, må De vide, ikke drømte om, at Kit var der, og kun ville se, om også alt var, som det skulle være, er uforvarende truffet sammen med ham. Den rødmende lille Barbara!

Det kan måske være, at Kit har kærtegnet klepperten nok; det kan måske være, at der gives noget bedre at kærtegne end klepperten. I hvert tilfælde forlader han den for at vende sig til Barbara og ytrer det håb, at hun har det bedre. Ja; Barbara har det meget bedre. Hun er bange for – og her slår Barbara øjnene ned og rødmer endnu mere – at han har fundet hende naragtig. "Nej, slet ikke," siger Kit. Barbara bliver glad over at høre dette og hoster – hm! – kun den mindst mulige hoste – nej, slet ikke mere.

Hvor klepperten er artig, når den vil være det! Den står så stille nu, som om den var af marmor. Den ser jo rigtignok noget polisk ud; men det gør den altid. "Vi har næppe haft tid til at give hinanden hånden, Barbara," siger Kit. Barbara giver ham sin. Men nu skælver hun jo! Den tossede, ængstelige Barbara!

På arms længde! En arms længde er ikke meget. Barbaras arm var ingenlunde lang, og desuden holdt hun den ikke lige ud, men lidt bøjet. Kit var så tæt ved hende, da de gav hinanden hånden, at han kunne se en ganske lille tåre, der endnu dirrede på et øjenhår. Det var ikke mere end naturligt, at han, uden at Barbara vidste af det, så på den. Det var ikke mere end naturligt, at Barbara uvillkårligt så op og greb ham på fersk gerning. Var det naturligt, at Kit i dette øjeblik, uden nogen

foregående tilskyndelse eller hensigt, kyssede Barbara? I hvert tilfælde gjorde han det. Barbara sagde: "Fy!" men lod ham gøre det – to gange. Han havde godt kunnet gøre det tredje gang, men nu slog klepperten bagud og rystede på hovedet, som om den fik krampetrækninger af henrykkelse, og Barbara løb forskrækket sin vej, men dog ikke lige hen til sin moder og Kits moder, for at de ikke skulle se, hvor røde hendes kinder var, og spørge hende om grunden dertil. Den lumske lille Barbara!

Da hele selskabets glæde havde lagt sig noget, og Kit og hans moder og Barbara og hendes moder og lille James og barnet oven i købet havde spist til aften sammen – hvormed de ikke behøvede at forhaste sig, da de skulle blive der natten over – kaldte Garland Kit til sig, førte ham ind i et værelse, hvor de kunne være alene, og sagde, at han havde noget at fortælle ham, som i høj grad ville overraske ham. Kit så så ængstelig ud og blev så bleg, at den gamle skyndte sig at tilføje, at han ville blive behageligt overrasket, og spurgte, om han næste morgen kunne være klar til en rejse.

"Til en rejse, sir?" udbrød Kit.

"I selskab med mig og min ven inde i stuen ved siden af, kan du gætte hvorhen?"

Kit rystede på hovedet og blev endnu blegere.

"Jo vist. Jeg skulle næsten tro, at du allerede har gættet det. Prøv på det."

Kit mumlede nogle usammenhængende og uforståelige ord, hvoriblandt han dog flere gange tydeligt gentog "miss Nell," idet han rystede på hovedet, som om han ville tilføje, at derom var der vel intet håb.

Men i stedet for at sige: "Prøv endnu en gang," hvilket Kit havde været vis på, at han ville have sagt, ytrede Garland ganske alvorligt, at han havde gættet rigtigt.

"Deres tilflugtssted er endelig virkelig blevet opdaget," sagde han. "Og det er det, som er vor rejses mål."

Kit fremstammede nogle spørgsmål om, hvor det var, hvorledes det var blevet opdaget, om det var længe siden, og om hun var rask og lykkelig.

"Lykkelig er hun utvivlsomt," sagde Garland, "og rask, det – det håber jeg, at hun bliver. Hun har skrantet noget, har jeg hørt, men var bedre, ifølge det brev, jeg fik i morges, og de havde det bedste håb. Men sæt dig, så skal du høre resten."

Kit vovede næppe at trække vejret. Garland fortalte ham, at han havde en broder – som han ville huske at have hørt ham tale om, og hvis billede, som var blevet malet, da han endnu var en ung mand, hang i den bedste stue – han boede langt borte et sted ude på landet hos en gammel præst, der havde været hans ungdomsven. Skønt de elskede hinanden, således som brødre bør, havde de dog ikke set hinanden i mange år, men fra tid til anden vekslet breve, idet de stadig havde imødeset et eller andet tidspunkt, da de atter kunne række hinanden hånden; de havde dog ladet tiden gå hen, som det nu er menneskenes vane, og fremtiden smelte sammen med fortiden. Denne broder, blid og venlig, ligesom Abel, var i høj grad elsket af de simple folk, blandt hvilke han opholdt sig, ja de tilbad formelig pebersvenden, som de kaldte ham, og havde alle nydt godt af hans velvilje og godgørenhed. Disse omstændigheder var kun langsomt og i årenes løb kommet til hans kundskab; for pebersvenden hørte til dem, hvis godhed skyr lyset, og som

finder større glæde i at opdage og rose andres gode gerninger end i at udbasunere deres egne, om de end er nok så fortjenstlige. Af denne grund havde han kun sjældent fortalt noget om sine venner i landsbyen; men ikke des mindre var han blevet så indtaget i to af dem – en olding og et barn, som han havde været meget god imod – at han i et brev havde udbredt sig om dem og givet en sådan skildring af deres vandringer og gensidige kærlighed, at få kunne læse den uden at røres til tårer. Garland var straks kommet på den tanke, at det måtte være de selvsamme pilgrimme, efter hvem der var blevet søgt så meget, og som Vorherre nu havde overgivet til hans broders omsorg, hvorfor han havde udbedt sig nærmere oplysninger. Og disse oplysninger havde han nu fået i morges; de havde gjort hans formodning til vished og var den umiddelbare grund til, at den rejse var blevet fastsat, som de skulle tiltræde næste dag.

"Imidlertid," sagde den gamle herre, idet han rejste sig og lagde hånden på Kits skulder, "kan du vel trænge til at hvile dig; for en dag som denne kan trætte selv den kraftigste mand. God nat, og Vorherre give, at vor rejse må få et lykkeligt udfald."

Kit lå ikke og dovnede næste morgen, men sprang ud af sengen noget før dag og begyndte at gøre sig i stand til den kærkomne tur. Gårsdagens tildragelser havde gjort ham så forstumlet i hovedet, og den uventede efterretning, han havde hørt om aftenen, havde således forstyrret hans søvn i de lange, mørke timer og sanket så urolige drømme om hans leje, at det var en sand lise for ham at kunne stå op.

Men havde det også været begyndelsen af et eller andet svært arbejde med det samme øjemed til formål; havde det været tiltrædelsen af en lang rejse, der skulle være foretaget til fods på denne ublide årstid, fortsat under savn og møjsommeligheder og kun fuldendt med anstrengelse, nød og lidelser – havde det været et eller andet pinligt foretagende, der med sikkerhed ville gøre krav på hele hans fasthed, udholdenhed og kraft, men kun havde haft nogen sandsynlighed for, at det, når det lykkelig og vel fuldbagtes, ville ende til held og glæde for Nell – så ville Kit have været lige så varm og utålmodig.

Heller ikke var han den eneste ivrige og travle. Førend han havde været et kvarter oppe, var hele huset på benene og i bevægelse. Alle skyndte sig at gøre noget for at lette forberedelserne, vel kunne den ugifte herre ikke selv gøre noget; men han førte tilsyn med alle de andre og var ivrigere end nogen af dem. Pakningen gik rask fra hånden, og ved daggry var forberedelserne til rejsen færdige. Da begyndte Kit at ønske, at de ikke havde været fuldt så hastige; for vognen skulle først komme klokken ni, og der var intet andet end frokosten til at udfylde den kedsommelige mellemtid.

Jo, det var der alligevel. Der var Barbara. Ganske vist havde Barbara travlt; men så meget des bedre, så kunne Kit jo hjælpe hende og få tiden til at gå bedre end på nogen anden måde, han kunne tænke sig. Barbara havde intet imod det, og Kit begyndte, i kraft af den forestilling, der så pludseligt var opstået hos ham den foregående aften, at tro, at Barbara holdt af ham, og at han holdt af Barbara.

Nu syntes Barbara, når sandheden endelig skal siges – hvilket den skal og bør – at være den af hele den lille husstand, som fandt mindst glæde i den almindelige travlhed, og da Kit i sit hjertes oprigtighed fortalte hende, hvor glad og lykkelig den gjorde ham, blev Barbara endnu mere stilfærdig og syntes at finde endnu mindre glæde i den end før.

"De har ikke været så længe hjemme, Christopher," sagde Barbara – og det er umuligt at skildre, i hvilken ligegyldig tone hun sagde dette – "De har ikke været så længe hjemme, at De behøver at glæde Dem til at skulle bort igen."

"Men i et sådant øjemed," svarede Kit. "At hente miss Nell! At se hende igen! Tænk bare derpå! Og jeg er tillige så glad ved tanken om, at De, Barbara, nu også endelig får hende at se."

Barbara sagde ikke rent ud, at hun ingen synderlig glæde følte i denne henseende, men udtrykte dog denne tanke så tydeligt med et eneste lille kast med hovedet, at Kit blev ganske forlegen og i sin enfoldighed ikke kunne fatte, hvor hun kunne være så kold.

"De vil sige, at hun har det sødeste og smukkeste ansigt, De nogen sinde har set, det ved jeg," sagde Kit og gned sig i hænderne. "Det er jeg ganske vis på, at De vil sige."

Barbara kastede atter med hovedet.

"Men hvad er der i vejen, Barbara?"

"Åh, ingenting." Og Barbara spidsede munden, skønt ikke på nogen gnaven og styg måde, men kun så meget, at hendes læber fik endnu større lighed med et par røde kirsebær.

Der gives ingen skole, hvori en lærling gør så hurtige fremskridt, som i den, hvori Kit optoges, da han gav Barbara et kys. Han så nu, hvad Barbara mente – lige med ét kunne han sin lektie udenad – hun var bogen – der stod det for ham så tydeligt, som om det havde været trykt.

"Barbara," sagde han. "De er da vel ikke vred på mig?"

Ak Gud nej! Hvorfor skulle Barbara være vred? Hvilken ret havde hun til at være vred? Og hvad gjorde det også til sagen, om hun var vred eller ej? Hvem brød sig vel om hende?

"Jo, det gør jeg," sagde Kit. "Det gør jeg naturligvis."

Barbara kunne ikke indse, hvorfor han naturligvis gjorde det.

Jo, det var Kit vis på, at hun måtte kunne. Ville hun ikke tænke sig lidt om?

Barbara kunne godt tænke, men nej, derfor kunne hun alligevel ikke indse, hvorfor han naturligvis gjorde det. Hun forstod ikke, hvad Christopher mente. Og desuden savnede de hende vist nu ovenpå, og hun måtte virkelig gå –

"Nej, Barbara," sagde Kit og holdt hende blidt tilbage, "lad os skilles som venner. Jeg tænkte stadig på Dem, da jeg havde det ondt. Jeg ville have været ulykkeligere, end jeg var, hvis De ikke havde været."

Du milde Gud, hvor Barbara var smuk, da hun rødmede – og hun skælvede ligesom en lille forskrækket fugl.

"Jeg siger Dem sandheden, Barbara, forsikrer jeg Dem, men ikke halvt så tydeligt, som jeg gerne ville," sagde Kit alvorligt.

"Når jeg ønsker, at De skal glæde Dem til at se miss Nell, er det kun, fordi jeg så gerne vil, at De skal glæde Dem over, hvad der glæder mig. Barbara, jeg tror næsten, at jeg kunne lade mit liv for at gøre hende en tjeneste. Men det ville De også tro, hvis De kendte hende således som jeg. Det er jeg ganske vis på."

Barbara blev rørt og ulykkelig over at have syntes så ligegyldig.

"Jeg har, må De vide," sagde Kit, "været vant til at tale om hende og tænke mig hende, næsten som om hun var en engel. Når jeg tænker på, at jeg atter skal mødes med hende, forestiller jeg mig, at hun vil smile, ligesom hun før plejede, og blive glad over at se mig og strække hånden ud og sige: "Der er min egen, gamle Kit," eller noget lignende – ligesom hun før plejede. Jeg forestiller mig, at jeg skal se hende lykkelig og omgivet af venner og blive opdraget, som hun fortjener og bør opdrages. Når jeg tænker på mig selv, er det kun som hendes fordums tjener, der holdt så inderligt af hende som hans venlige, gode, sagtmodige frøken, og som ville være gået – ja, som endnu ville gå gennem ild og vand for at tjene hende. Én gang kunne jeg ikke bare mig for at blive bange for, at hun, når hun kom tilbage i selskab med sine venner, skulle have glemt mig eller ville skamme sig over at have kendt en ringe knøs som mig og tale koldt til mig, hvilket ville skære mig dybere i hjertet, end jeg kan sige Dem, Barbara. Men ved nærmere eftertanke overbeviste jeg mig om, at jeg gjorde hende uret, og derfor blev jeg ved, som jeg havde begyndt, og håbede, at jeg igen ville få hende at se, således som hun før havde været. Dette håb og mindet om, hvad hun var, har bragt mig til ligesom at føle, at jeg altid vil søge at glæde hende og altid være således, som jeg gerne ville

synes hende at være, hvis jeg endnu var hendes tjener. Har dette gjort mig bedre – og værre tror jeg ikke, det har gjort mig – så skylder jeg hende det og ærer og elsker hende kun så meget mere derfor. Det er den rene, skære sandhed, kære Barbara, det forsikrer jeg Dem!"

Lille Barbara kendte ikke til nykker eller luner, og da hun nu var opfyldt af anger, smeltede hun hen i tårer. Til hvilken yderligere samtale dette kunne have ført, skal ikke undersøges; for i samme øjeblik kom vognen, og en rask ringen med klokken ved haveporten bragte straks efter travlheden i huset, der en kort tid havde ligget i dvale, til at bryde ud med tifold liv og kraft.

Samtidig med vognen kom Chuckster i en droske med nogle papirer og penge til den ugifte herre, til hvem han afleverede dem. Da dette var gjort, tabte han sig i familiens skød og iagttog, mens han styrkede sig med en omflakkende frokost, med fornem ligegyldighed vognens pakning.

"Lømlen skal med, ser jeg," sagde han til Abel Garland.

"Jeg troede, at han ikke var med på den forrige tur, fordi man mente, at hans nærværelse ikke ville være videre behagelig for den gamle bøffel."

"For hvem?" spurgte Abel.

"For den gamle herre," svarede Chuckster lidt forlegen.

"Denne gang ønsker vor klient at tage ham med," sagde Abel tørt. "Den forsigtighed er nu ikke længere nødvendig, da min faders slægtskab med en herre, som de personer, vi søger, nærer den fuldeste tillid til, vil være en tilstrækkelig borgen for hans ærindes venskabelige natur."

"Aha!" tænkte Chuckster; "enhver anden end mig; lømlen naturligvis først og fremmest! Vel havde han ikke taget den fempunds note, men jeg nærer ikke mindste tvivl om, at han stadig går og tænker på noget lignende. Det har jeg altid sagt, længe førend dette kom for dagen. Et forbandet smukt pigebarn, det! Det er min sandten en forbavsende lille en!"

Det var Barbara, som var genstand for Chucksters lovtaler, og da han stod i nærheden af vognen – alt var nu færdigt til afrejsen – fik han pludselig en levende interesse for sagen, som tilskyndede ham til at spankulere ned i haven og stille sig i en passende afstand, hvorfra han kunne udsende sine forelskede øjekast. Som velkendt med kønnet og dreven i alle de små kunstgreb, der lettest baner sig vej til dets hjerte, lagde han, idet han indtog sin stilling, den ene hånd på hoften og ordnede med den anden sit bølgende hår. Dette er en i de polerede kredse meget yndet holdning, der, ledsaget af en indtagende fløjten, skal have voldet umådelig ødelæggelse.

Så stor er imidlertid forskellen mellem by og land, at ingen i mindste måde lagde mærke til denne fortryllende skikkelse, idet disse jammerlige personer nu var udelukkende optaget af at sige de rejsende farvel, kysse på fingeren ad dem, vifte med lommelørklæder og lignende flove og simple fagter. For nu sad den ugifte herre og Garland inde i vognen, postillonnen i sadlen og Kit godt indpakket på tjenersædet bagpå. Mrs. Garland var der, og Abel var der, og Kits moder var der, og Barbaras moder var synlig i fjernt perspektiv, idet hun passede det evigt vågne lille barn, og alle nikkede, nejede eller råbte "farvel!" Med al den kraft, de kunne lægge i ordet. I næste minut var vognen ude af syne, og Chuckster blev alene tilbage og måtte se på, hvorledes

Kit stod op på tjenersædet og slog ud med hånden ad Barbara, og hvorledes Barbara lige for hans øjne – hans øjne – Chucksters – Chuckster den Sejrriges – på hvem fornemme damer med velbehag havde skuet ned fra phaetoner i parkerne om søndagene – slog ud med hånden ad Kit!

At Chuckster, forhekset af denne oprørende tildragelse, i nogen tid stod rodfæstet, idet han bandede ved sig selv på, at Kit var en fyrste for alle forbrydere og en lømlernes kejser eller stormogul, og at han klart udledte denne forargelige omstændighed af det gamle skælmsstykke med shillingen, det er noget, som ikke vedkommer os. Nej, vi må følge de rullende hjul og holde de vejfarende med selskab på deres kolde, uhyggelige rejse.

Vejret var barskt. En skarp vind blæste og susede vildt imod dem, udpinte den frosne jord, rystede rimfrosten af træerne og hækkene og hvirvlede den omkring, som om den havde været støv. Men Kit ænsede kun lidt vejret. Blæsten havde en frihed og friskhed, idet den hylede forbi, der var velkommen, om den end skar aldrig så skarpt. Idet den fo'r frem med sin sky af frost, rev de tørre kviste og grene og det visne løv løs og førte dem med sig imellem hinanden, syntes det, som om der var opstået en almindelig samfølelse, og som om alt havde hastværk, ligesom de selv. Jo stærkere vindstødene var, des raskere fremskridt syntes de rejsende at gøre. Det var herligt at kæmpe og fægte sig frem og overvinde dem ét for ét; iagttagelse, hvorledes de nærmede sig og undervejs tiltog i styrke og raseri; at bukke sig et øjeblik, når de peb forbi, og derpå vende sig om og se dem fare bort, idet deres hæse røst tabte sig i det fjerne, og de svære træer bøjede sig for dem.

Hele dagen igennem blæste det. Aftenen var stjerneklar; men blæsten havde ikke lagt sig, og kulden var gennemtrængende. Undertiden kunne Kit ikke bare sig for at ønske, at det måtte være lidt varmere; men når de holdt for at skifte heste, og han havde løbet et godt stykke, blev han så varm, at blodet surrede og bankede i hans fingerspidser. Da var han til mode, som om halvdelen af fornøjelsen og herligheden ved rejsen ville gå tabt, hvis det havde været én grad mindre koldt, og op sprang han igen, fuld af liv og munterhed, og sang til den lystige musik af de rullende hjul og efterlod byfolkene i de varme senge og fulgte sporet hen ad den ensomme landevej.

Imidlertid fik de to herrer inde i vognen tiden til at gå med samtaler, da de ikke var oplagt til at sove. Da de begge var fulde af længsel og forventning, drejede disse sig om målet for deres rejse, måden, hvorpå den var kommet i stand, og forhåbninger og ængstelser med hensyn til dens udfald. Af de første havde de mange, af de sidste kun få – måske ingen andre end den uro, der altid følger med pludselig vakt håb og langvarig forventning.

Da det allerede var over midnat, vendte den ugifte herre, der efterhånden var blevet mere tavs og tankefuld, sig om mod sin rejsefælle og sagde pludselig:

"Holder De meget af at høre historier?"

"Som de fleste andre, tror jeg," svarede Garland. "Hvorfor spørger De om det?"

"Jo, jeg har en kort fortælling på læberne."

Efter at have gjort et ophold uden at have fået svar, lagde han hånden på den gamle herres ærme og vedblev således:

"Der var engang to brødre, som holdt meget af hinanden. I deres alder var der en forskel på omtrent tolv år. Jeg er ikke vis på, om de måske ikke netop af den grund, uden at vide af det, holdt så meget mere af hinanden. Men hvor stort mellemrummet imellem dem også var, blev de dog alt for snart rivaler. Den dybeste og heftigste kærlighed i begges hjerter valgte den samme genstand.

Den yngste – der var grunde til, at han var pirrelig og årvågen – opdagede det først. Jeg vil ikke sige Dem, hvor ulykkelig han blev, hvilken sjælekval han led, hvor stor hans åndelige kamp var. Som barn havde han været sygelig. Mangen en dag havde hans broder, tålmodig og kærlig midt i sin egen blomstrende sundhed og kraft, nægtet sig de adspredelser, han yndede, for at sidde ved hans leje og fortælle ham gamle historier, indtil hans blege åsyn lyste; for på sine arme at bære ham hen til en grøn plet, hvor han kunne pleje den stakkels tankefulde dreng, mens denne nød den skønne sommerdag og så den hele natur sund, undtagen sig selv; for i enhver henseende at være hans kærlige og trofaste sygeplejer. Jeg vil ikke dvæle ved alt det, han gjorde, for at den svagelige stakkel skulle holde af ham; ellers ville min fortælling aldrig få ende. Men da prøvelsens tid kom, var den yngste broders hjerte fuldt af hine gamle dage. Vorherre gav det styrke til at kunne gengælde den muntre ungdoms ofre med den tænksomme manddoms. Hans broder skulle blive lykkelig. Sandheden kom aldrig over hans læber, og han forlod sit fædreland i håb om at dø et sted i udlandet.

Den ældste broder ægtede hende. Ikke længe derefter var hun i Himlen og efterlod en spæd datter.

Har De nogen sinde set en gammel families portrætgalleri, vil De mindes, at De har set samme ansigt og skikkelse – ofte den smukkeste og spinkleste af dem alle – i forskellige slægtsfølger, og at De har sporet den samme yndige pige gennem en lang række portrætter, ikke ældre eller forandret – slægtens gode engel – som hjalp den i hver modgang – forsonede alle dens synder – i denne datter levede moderen op igen. De vil indse, med hvilken kærlighed han, der havde mistet sin hustru, næsten i samme stund han havde vundet hende, hang ved denne pige, hendes levende billede. Hun blev voksen og skænkede sit hjerte til en person, der ikke kunne fatte dets værd. Hendes kærlige fader kunne ikke se hende hentæres og dø. Han kunne måske dog være hende værdigere, end han holdt ham for. Han ville sikkert blive det med en kone som hende. Han forenede deres hænder, og de blev gift.

Under al den elendighed, der fulgte efter denne forening; under al den kolde tilsidesættelse og alle de ufortjente bebrejdelser; under al den fattigdom, han bragte over hende; under den idelige kamp for det daglige brød, som er alt for jammerlig og ynkelig at dvæle ved, men skrækkelig at gennemgå, holdt hun sig oppe ved sin opofrende ånd og sin bedre natur, således som kun kvinden kan. Skønt hendes formue var ødelagt, hendes fader så godt som bragt til tiggerstaven af hendes mand og dagligt vidne – for de boede under samme tag – til hendes mishandling og ulykke, klagede hun dog aldrig over sin skæbne, undtagen for hans skyld. Tålmodig og kærlig til det sidste, døde hun, efter tre uger i forvejen at være blevet enke, og efterlod to forældreløse børn, af hvilke det ene var en søn på ti eller tolv år, det andet en datter –

et spædt barn i den samme hjælpeløse tilstand, af samme alder, samme skikkelse og samme træk, som hun selv havde været, da hendes unge moder døde.

Den ældste broder, disse to børns bedstefader, var nu en nedbrudt mand, bøjet og knust, mindre af årenes vægt end af sorgens tunge hånd. Med levningerne af sin formue begyndte han en handel, først med malerier og derpå med antikviteter. Han havde fra dreng af haft forkærlighed for al den slags ting, og de tilbøjeligheder, han havde næret, skulle nu skaffe ham et usikkert, tarveligt udkomme.

Sønnen blev i sind og skind som faderen; datteren derimod lignede sin moder så meget, at når den gamle mand havde hende på skødet og så hende ind i de milde, blå øjne, blev han til mode, som om han vågnede af en fæl drøm, og hans datter atter var blevet et lille barn. Den egensindige dreng lod snart hånt om hans hjem og søgte sig omgangsfæller, der var mere efter hans smag. Den gamle mand og barnet boede alene sammen.

Da kærligheden til de to døde mennesker, der havde været hans hjerte nærmest, helt og holdent gik over på dette spæde pigebarn; da hendes åsyn, som han stadig havde for sig, idelig og altid mindede ham om den forandring, han havde set foregå med et andet, mage til det – om alle de lidelser, hvortil han havde været vidne, og alt, hvad hans barn havde udstået; da den unge mands lastefulde og forhærdede levnet ødelagde hans formue, ligesom hans fader havde gjort, og undertiden endog voldte dem savn og sorg; da var det, at en skummel frygt for fattigdom og mangel begyndte at overfalde ham. Men han tænkte ikke på sig selv. Hans frygt gjaldt kun barnet. Den var som et spøgelse i hans hus og forfulgte ham dag og nat.

Den yngste broder havde færdedes i mange lande og ensomt vandret sin pilgrimsgang gennem livet. Hans frivillige landflygtighed var blevet misforstået, og han havde, ikke uden smerte, fundet sig i bebrejdelser og foragt, fordi han havde gjort, hvad der havde pint hans hjerte og udbredt en sørgelig skygge over hans bane. Desuden var samkvemmet mellem ham og den ældste vanskeligt og usikkert; men det havde dog ikke været aldeles afbrudt, så at han jo, rigtignok med afbrydelser, havde hørt, hvad jeg nu har fortalt Dem.

Da hjemsøgte drømme om deres lykkelige ungdomsliv – lykkeligt for ham, skønt fuldt af smerte og tidlig sorg – endnu oftere end før hans leje, og hver nat var han som dreng ved siden af sin broder. Så hurtigt det var ham muligt, bragte han sine sager i orden, gjorde alt, hvad han ejede, op i penge og kom en aften med en tilstrækkelig formue, med åbent hjerte og åben hånd, med lemmer, der skjalv af følelser, som et menneske næppe kan udholde, til sin broders dør!"

Her standsede fortælleren, hvis stemme dirrede. "Resten," sagde Garland og trykkede hans hånd, "kender jeg."

"Ja," svarede hans ven, "vi kan skåne os for det øvrige. De kender det sørgelige udfald af al min søgen, selv da vi ved hjælp af forespørgsler, som man kun med den største årvågenhed og skarpsindighed kunne finde på, hørte, at de var blevet set i selskab med to fattige, omvandrende gøglere, og senere fandt disse mænd selv og derpå endog deres tilflugtssted, selv da kom vi for sent. Gud give, at vi ikke atter må komme for sent!"

"Det kan vi ikke. Denne gang må det lykkes os."

"Det har også jeg troet og håbet, og jeg søger endnu stadig at tro og håbe det. Men der har lagt sig en tung byrde på mit

hjerte, og den sørgmodighed, der ruger over mig, vil hverken vige for håbet eller fornuften."

"Det undrer mig ikke; det er den naturlige følge af de tildragelser, De har dvælet ved, af disse uhyggelige omgivelser og fremfor alt af denne urolige, ubehagelige nat. Ja, det er en ubehagelig nat! Hør, hvor blæsten tuder!"

Dagen brød frem, og de var endnu undervejs. Siden de var rejst hjemmefra, havde de gjort ophold hist og her for at nyde en nødvendig forfriskning og var hyppigt blevet opholdt, især om natten, for at skifte heste. Andre standsninger havde de ikke gjort; men vejret vedblev at være barsk, og vejen var ofte stejl og tung. Det ville blive aften igen, førend de nåede deres mål.

Styrket og hærdet af kulden holdt Kit mandigt ud, og da han havde nok at gøre med at holde sit blod i omløb, udmale sig den glædelige afslutning på denne eventyrlige rejse og se sig om, havde han kun lidt tid tilovers til at tænke på det møjsommelige ved rejsen. Skønt både hans og hans rejsefællers utålmodighed steg, stod timerne dog ikke stille. Vinterdagens korte lys begyndte snart at tabe sig, og da det atter var blevet mørkt, havde de endnu mange mil tilbage.

Med tusmørket lagde blæsten sig; dens fjerne suk blev sagtere og sørgeligere, og idet den sneg sig hen ad vejen og raslede hemmeligt mellem de tørre brombærbuske, syntes den at ligne et stort spøgelse, for hvilket vejen var for trang, og hvis klæder raslede, mens det vandrede af sted. Efterhånden døde den helt bort, og til sidst begyndte det at sne.

Sneflokkene faldt hurtigt og tæt, så at de snart dækkede jorden med et flere tommer tykt lag og udbredte en højtidelig stilhed. Hjulene drejede sig uden larm, og den skarpe klingren af hestenes hove forvandlede til en dorsk, dæmpet trampen. Alt liv syntes langsomt at dysses i søvn, og noget dødningeagtigt at træde i stedet for.

Med hånden for øjnene for at skærme dem mod den faldende sne, der frøs fast i øjenhårene og hindrede ham i at se, søgte Kit ofte at opfange det første glimt af blinkende lys, som tilkendegav, at de nærmede sig en by. Han kunne skelne genstande nok til forskellige tider, men aldrig nogen tydeligt. Snart viste der sig et højt kirkespir, som straks efter forvandlede sig til et træ; en lade – en skygge på jorden, som deres egne brændende lygter kastede på den. Snart var det ryttere, fodgængere, vogne, som drog af sted foran dem, men som, når de var tæt ved dem, ligeledes opløste sig i skygger. En anden gang var det en mur, en ruin og en trodsig gavl, som hævede sig op fra vejen, og når de så fo'r løs på det, var det kun vejen selv. Ligeledes syntes der hist og her at forekomme sælsomme omdrejninger, broer og damme, der gjorde vejen usikker. Dog var de på den samme nøgne landevej, og alle disse ting var, når de kom forbi, ligesom alle de andre, kun blændværker.

Da de kom til en ensomt liggende poststation, steg han langsomt ned fra sit sæde – for hans ben var stive af kulde – og spurgte, hvor langt de endnu havde til målet. Det var sildigt på sådanne ensomme steder, og folkene var i seng; men en stemme svarede fra et vindue ovenpå: En mil. De følgende ti minutter syntes at være en time; men efter denne tid trak en af kulde gysende skikkelse de bestilte heste ud, og efter et kort ophold var de atter på vej.

Det var en bivej, som i begyndelsen var fuld af huller, der, da de var tildækket med sne, dannede ligesom faldgruber for de skælvende heste, som derfor måtte gå i skridt. Da det var så godt som umuligt for mennesker i en så stærk spænding som den, de nu var i, at sidde stille, steg de alle tre ud og gik.

Afstanden syntes uendelig, og gangen var overmåde møjsommelig. Idet de alle tænkte, at kusken måtte være kørt fejl, slog en kirkeklokke i nærheden tolv, og vognen holdt. Den var kørt langsomt nok; men da den ikke længere fik sneen til at knase, blev stilheden så overraskende, som om en stærk larm var blevet afløst af den dybeste tavshed.

"Her er det," sagde kusken, idet han steg af sin hest og bankede på døren til en lille kro. "Halløj! Når klokken er over tolv, er der så stille her som i en grav."

Han bankede længe og stærkt, men uden at kunne vække de søvnige beboere. Alt vedblev at være mørkt og tavst ligesom før. De trådte et par skridt tilbage og så op til vinduerne, der tog sig ud som sorte pletter på husets hvide facade. Intet lys viste sig. Huset kunne lige så godt være forladt eller de sovende døde, så lidt livstegn gav det fra sig.

De talte hviskende og med en underlig ængstelighed, som om de nødigt på ny ville forstyrre det uhyggelige ekko, de nylig havde vakt.

"Lad os gå videre," sagde den yngste broder, "og overlade det til denne brave karl at få dem vækket, hvis han kan. Jeg får ingen ro, førend jeg ved, at vi ikke er kommet for sent. Lad os i Guds navn gå videre!"

Det gjorde de efter at have pålagt postillonen at skaffe, hvad der kunne fås, og blive ved at banke. Kit ledsagede dem med en lille pakke, som han havde hængt inde i vognen, da de tog hjemmefra, og ikke siden havde glemt – fuglen i dens gamle bur – netop således, som hun havde forladt den. Hun ville blive glad ved at se sin fugl igen, vidste han.

Vejen snoede sig jævnt nedad. Undertiden tabte de af syne både den gamle kirke, hvis ur de havde hørt slå, og den lille landsby, der lå omkring den. Bankningen, som nu fortsattes, og som de tydeligt kunne høre i denne stilhed, pinte dem. De ønskede, at karlen ville holde op, eller at de havde pålagt ham ikke at lave støj, førend de kom tilbage.

Det gamle kirketårn, i et rent, koldt, hvidt klædebon, viste sig atter, og nogle få øjeblikke bragte dem tæt hen til det. En ærverdigg bygning – grå, selv midt i det hvidgrå landskab. En gammel solskive oppe på tårnet skjultes næsten helt af en snedrive, så at man næppe kunne se, hvad det var. Tiden selv syntes at være blevet sløv og gammel, som om dagen aldrig skulle bortjage den sørgelige nat.

Tæt ved var der en låge; men der gik flere stier over kirkegården, til hvilken den førte ind; de blev stående ved lågen.

Landsbygaden – hvis det kunne kaldes en gade, som ikke var andet end en uregelmæssig klynge af fattige hytter af forskellig højde og alder – var i nærheden. Et svagt lys skimtedes i et kammervindue ikke langt derfra, og Kit løb hen til dette hus for at spørge om vej.

På hans første råb svarede en gammel mand indenfor. Han viste sig straks efter i vinduet, mens han svøbte et klædningsstykke om halsen til værn mod kulden, og spurgte, hvem det var, der på en så urimelig tid spurgte efter ham.

"Det er hårdt vejr," brummede han, "og ingen nat til at forstyrre min ro i. Min håndtering er ikke af den slags, at man skal kalde mig op af min seng. Med det, hvortil folk trænger til min hjælp, har det ikke så stærkt hastværk, især på denne årstid. Hvad vil De?"

"Jeg ville ikke have forstyrret Dem, hvis jeg havde vidst, at De var gammel og syg," sagde Kit.

"Gammel!" gentog den anden gnavent, "hvoraf ved De, at jeg er gammel? Ikke så gammel måske, som De tror. Og De kan træffe på mange unge mennesker, der ikke er ved nær så god helse som jeg. Desværre, at det er således, ikke at jeg er sund og kraftig for min alder, mener jeg, men at de er skrantne og svagelige. Men undskyld, hvis jeg har talt lidt barskt til Dem. Mine øjne er ikke så gode om natten – skønt det ikke er af alderdom eller sygelighed; de har aldrig været stærke – og jeg så ikke, at De var fremmed her."

"Det gør mig ondt, at jeg har kaldt Dem op af Deres seng," sagde Kit; "men de herrer, som De kan se henne ved kirkegårdslågen, er ligeledes fremmede og nylig kommet hertil efter en lang rejse og søger efter præstegården. Kan De sige os, hvor den ligger?"

"Det skulle jeg mene," svarede den gamle mand med skælvende røst; "for til næste sommer har jeg været graver her i godt og vel halvhundrede år. Stien på højre hånd fører derhen. – Jeg vil ikke håbe, at De bringer vor gode præst nogen sørgelig efterretning?"

Kit takkede ham og sagde hurtigt nej. Idet han vendte sig om, vakttes hans opmærksomhed af en barnestemme. Da han så op, opdagede han en ganske lille dreng i et vindue ved siden af.

"Hvad er det?" råbte barnet ængsteligt. "Er min drøm gået i opfyldelse? Åh, svar mig, hvem De så er."

"Stakkels dreng!" sagde graveren, førend Kit kunne svare. "Hvorledes går det, lille ven?"

"Er min drøm gået i opfyldelse?" udbrød barnet atter i en så ængstelig tone, at den måtte have rørt enhver tilhørers hjerte. "Nej, det kan ikke være muligt. Hvorledes kunne den det – åh, hvorledes kunne den det?"

"Jeg gætter, hvad han mener," sagde graveren. "Gå i seng igen, kære dreng."

"Ja," råbte barnet i et udbrud af fortvivelse, "jeg vidste nok, at det ikke kunne være muligt; det var jeg alt for vis på, førend jeg spurgte derom. Men hele natten i nat og i går nat med har det stadig været således. Jeg falder aldrig i søvn uden at denne gruelige drøm vender tilbage."

"Prøv på at falde i søvn igen," sagde den gamle mand trøstende. "Med tiden går det nok over."

"Nej, nej, så gruelig, som denne drøm også er, vil jeg dog hellere, at den skal blive. Jeg er ikke bange for, at den skal komme, når jeg sover; men jeg er så ulykkelig."

Den gamle mand gav ham sin velsignelse; grædende sagde drengen godnat, og Kit var atter alene.

Han skyndte sig tilbage, rørt af det, han havde hørt, skønt mere af drengens væsen end af hans ord, da han ikke fattede meningen af dem. De kom snart til præstegården. Idet de der vendte sig om for at se sig for, opdagede de blandt nogle forfaldne bygninger noget derfra et eneste ensomt lys.

Det skinnede fra, hvad der syntes at være et gammelt karnapvindue, og tindrede som en stjerne, idet det omgaves af skyggen af den fremspringende mur. Klart og glimtende som stjernerne oven over deres hoveder, ensomt og stille som de, syntes det at være i slægt med himlens evige lamper.

"Hvad er det for et lys?" udbrød den yngste broder.

"Det kommer sikkert," sagde Garland, "fra den ruin, hvor de bor. Jeg ser ingen andre ruiner her i nærheden."

"De kan dog ikke være vågne så sildigt –"

I det samme afbrød Kit ham og bad om, at han, mens de ringede og ventede ved porten, måtte søge at finde hen til det sted, hvor dette lys skinnede, og få at vide, om nogen var oppe. Efter at have fået lov dertil, fo'r han med åndeløs ivrighed af sted og ilede lige hen til stedet, stadig med fugleburet i hånden.

Det var ikke let at løbe så hurtigt imellem gravene, og til enhver anden tid ville han være gået langsommere og have fulgt fodstien. Men ligegyldig for enhver hindring ilede han videre uden at sagtne farten og var snart nogle få skridt fra vinduet.

Så sagte, han kunne, gik han hen til det og lyttede, idet han strøg sneen af den pudrede vedbend med sin frakke. Der hørtes ingen lyd indenfor. Kirken selv var ikke mere stille. Han lyttede igen. Nej. Og dog var det så stille rundt omkring, at han var sikker på, at han kunne have hørt en sovendes åndedrag, hvis der havde været en sovende.

Det var påfaldende, at der på denne tid af natten var lys på et sådant sted, uden at nogen var i nærheden.

Der var trukket et gardin for den nederste del af vinduet, så at han ikke kunne se ind; men der blev ikke kastet nogen skygge på det indefra. At forsøge at få fodfæste på muren og søge at se ind fra oven, ville være forbundet med fare, i hvert tilfælde med støj og muligheden af at forskrække barnet, hvis dette virkelig var hendes bolig. Atter og atter lyttede han; atter og atter den samme trættende tomhed.

Idet han langsomt og forsigtigt forlod stedet, kom han omsider til en dør. Han bankede på. Intet svar. Men der var en

underlig lyd indenfor. Det var vanskeligt at sige, hvad det var. Den lignede en lidendes dæmpede stønnen, men var dog ikke dette, da den var alt for regelmæssig og vedholdende. Snart syntes den at være sang, snart klage – det vil sige, den syntes det for hans vekslende fantasi; for lyden selv hverken forandrede sig eller holdt op. Den lignede intet, han i sit liv havde hørt, og i dens tone var der noget frygteligt, isnende og overnaturligt.

Blodet flød koldere i den lyttendes årer, end det havde gjort i frosten og snevejret; men han bankede igen på. Der kom intet svar, og lyden vedblev uden afbrydelse. Han lagde sagte hånden på klinken og satte sit knæ mod døren. Den var ikke lukket af indenfor, men gav efter for trykket og drejede sig på sine hængsler. Han så et skær af ild på de gamle vægge og gik ind.

Det matte, røde skær af et brændebål – for der fandtes hverken lampe eller lys i værelset – viste ham en skikkelse, der sad ved skorstenen med ryggen imod ham og bøjede sig over det ustadige lys. Stillingen var et menneskes, der søgte varmen. Den var det og var det dog ikke. Den krummede ryg og det sammenkrøbne legeme var der; men ingen hænder udstraktes mod den velgørende varme, ingen gysen eller trækning dannede en modsætning mellem dens hygge og den gennemtrængende kulde udenfor. Med slapt nedhængende lemmer, ludende hoved, armene lagt over kors på brystet og fastknugede fingre sad skikkelsen, rokkede uophørlig på sit sæde og ledsagede denne bevægelse med den sørgelige lyd, han havde hørt.

Den tunge dør, ad hvilken han var kommet ind, var faldet i efter ham med et brag, som havde bragt ham selv til at studse. Skikkelsen hverken talte eller vendte sig for at se, hvad det var, og ytrede heller ikke på anden måde det svageste tegn på at have hørt larmen. Det var en olding, hvis hår var af samme farve som de hensmuldrende emmer, hvorpå han stirrede. Han og det svigtende lys og den udgående ild, det af ælde forfaldne værelse, ensomheden, livløsheden og mørket passede sammen. Aske og støv og undergang.

Kit prøvede på at tale og sagde også nogle ord, men vidste næppe, hvad det var. Stadig vedblev den samme rædsomme, dæmpede jamren, den samme rokken på stolen; den samme nedbrudte skikkelse var til stede, uforandret og uden at ænse hans nærværelse.

Han havde allerede lagt hånden på klinken igen, da noget ved skikkelsen, som tydeligt viste sig, idet et langt stykke brænde knækkede over og faldt ned og i faldet blussede op, standsede ham. Han vendte tilbage til det sted, hvor han havde stået, nærmede sig et skridt og et til og et til. Et til, og han så ansigtet. Ja, så forandret det var, kendte han det godt.

"Herre!" sagde han, idet han bøjede sig ned på det ene knæ og greb hans hånd. "Kære herre, tal til mig!"

Oldingen vendte sig langsomt om imod ham og mumlede med hul røst:

"Der er én til! Hvor mange af disse ånder har dog ikke været her i nat!"

"Nej, ingen ånd, herre. Ingen anden end Deres tidligere tjener. Nu kender De mig dog vist? Miss Nell – hvor er hun – hvor er hun?"

"Således taler de alle!" udbrød den gamle. "Alle stiller de det samme spørgsmål! En ånd!"

"Hvor er hun?" spurgte Kit. "Åh, sig mig det – kun det, kære herre!"

"Hun sover – dér – derinde."

"Gud være lovet!"

"Ja, Gud være lovet!" svarede den gamle mand. "Mangen en lang nat har jeg bedt til ham, mens hun sov; det ved han. Tys! Kaldte hun?"

"Jeg hørte ikke nogen stemme."

"Jo, du gjorde. Du hører hende endnu. Vil du bilde mig ind, at du ikke hører dette?"

Han fo'r op og lyttede atter.

"Heller ikke dette?" udbrød han med et triumferende smil.
"Kan nogen kende den stemme så godt som jeg? Stille, stille!"

Med et vink til ham om at være stille listede han sig ind i et andet kammer. Efter at have været en kort tid, under hvilken man kunne høre ham tale i en dæmpet, beroligende tone, vendte han tilbage med en lampe i hånden.

"Hun sover endnu," hviskede han. "Du havde ret. Hun kaldte ikke, medmindre det var i søvne. Hun har før kaldt på mig i søvne; mens jeg har siddet og våget ved siden af hende, har jeg set hendes læber bevæge sig og følt, at hun talte om mig, skønt der ingen lyd kom over dem. Jeg var bange for, at lyset skulle skinne hende i øjnene og vække hende, derfor tog jeg det med."

Han talte snarere med sig selv end med sin gæst; men da han havde sat lampen på bordet, tog han den atter og holdt den, ligesom drevet af en flygtig tanke eller indskydelse, hen til hans ansigt. Derpå vendte han sig bort, som om han over selve handlingen glemte, hvorfor han gjorde det, og satte atter lampen fra sig.

"Hun sover trygt," sagde han, "men det er intet under. Englehænder har strøet et tykt lag sne på jorden, for at de sagteste fjed kunne blive endnu sagtere, og selv fuglene er døde, for at de ikke skulle vække hende. Hun plejede at fodre dem. Om de end var nok så sultne og forfrosne, flygtede de frygtsomme skabninger for os andre. For hende flygtede de aldrig!"

Atter standsede han for at høre efter og lyttede åndeløs i lang, lang tid. Da dette indfald var forbi, åbnede han en gammel kasse, hvorefter han fremtog nogle klædningsstykker så

omhyggeligt, som om de havde været levende, og begyndte at glatte dem med hånden.

"Hvorfor ligger du så stille der, kære Nell," mumlede han, "mens strålende røde bær udenfor venter på, at du skal komme og plukke dem? Hvorfor ligger du så stille der, mens dine små venner lister sig hen til døren for at spørge: "Hvor er Nell, den søde Nell?" og hulker og græder, fordi de ikke får dig at se? Hun var altid så venlig mod børn. Selv de vildeste adlød hende – hun var så god imod dem, det var hun!"

Kit var ikke i stand til at tale. Hans øjne fyldtes med tårer.

"Det er hendes lille, simple kjole, som hun holdt så meget af!" udbrød den gamle mand, idet han trykkede den til sit bryst og klappede den med sin rynkede hånd. "Hun vil savne den, når hun vågner. De har skjult den her for spøg; men hun skal få den. Ikke for al verdens rigdomme ville jeg gøre min yndling ked af det. Se engang – disse sko – hvor de er slidte – dem gemte hun, for at de skulle minde hende om vor sidste lange rejse. De ser, at de små fødder har trådt på den bare jord. Bagefter fortalte man mig, at hun havde skåret og stødt sig på stenene. Hun talte aldrig derom. Nej, nej, Gud velsigne hende! Men siden har jeg husket på, at hun gik bag ved mig, for at jeg ikke skulle se, hvor halt hun var – men dog holdt hun min hånd inden i sin og syntes alligevel at føre mig."

Han trykkede skoene til sine læber, og da han omhyggeligt havde gemt dem igen, vedblev han at tale med sig selv, idet han fra tid til anden så længselsfuldt hen mod kammeret.

"Hun plejede ellers ikke at ligge i sengen; men dengang var hun rask. Vi må have tålmodighed. Når hun igen bliver rask, står hun nok tidligt op, ligesom hun før gjorde, og spadserer

omkring i den styrkende morgenluft. Jeg søgte ofte at finde den vej, hun var gået; men hendes lette, alfeagtige trin efterlod intet spor på den duggede jord, som kunne vejlede mig. Hvem er det? Luk døren! Hurtigt. – Har vi ikke nok at gøre med at bortjage denne marmorkulde og holde hende varm?"

Døren blev virkelig lukket op for Garland og hans ven, der ledsagedes af skolelæreren og pebersvenden, af hvilke den første havde et lys i hånden. Han var, lod det til, gået til sin egen bolig for at hente olie til sin lampe, da Kit var kommet til og havde truffet oldingen alene.

Ved synet af disse to venner blev han straks mild og talte ikke længere barsk – hvis dette udtryk kan bruges om noget så mat og svagt – og så satte han sig på sin forrige plads, og lidt efter faldt han igen hen i den trist, stemning og den ensformige, utydelige lyd.

De fremmede skænkede han ikke den ringeste opmærksomhed; han havde set dem, men syntes at være aldeles utilgængelig for nysgerrighed eller forventning. Den yngste broder stod af sides. Pebersvenden flyttede en stol hen til oldingen og satte sig. Efter en lang pause vovede han at tale.

"Igen en nat, uden at De er gået i seng!" sagde han blidt. "Jeg havde håbet, at De bedre holdt det løfte, De har givet mig. Hvorfor under De dem ikke nogen hvile?"

"Søvnen har forladt mig," svarede den gamle mand; "den indfinder sig kun hos hende."

"Det ville gøre hende meget ondt at vide, at De ikke sover," sagde pebersvenden. "Og smerte vil De jo dog ikke volde hende?"

"Det er jeg dog ikke så vis på, hvis det bare kunne vække hende. Hun har sovet så længe – men det er galt af mig at tale således. Er det ikke en god og lykkelig søvn, hvad?"

"Jo, det er det."

"Det er godt! – og hendes vågnen –" stammede den gamle mand.

"Er også lykkelig. Lykkeligere, end ord kan skildre eller menneskets hjerte fatte."

De iagttog ham, da han stod op og listede sig hen til det andet kammer, hvor lampen igen var blevet sat ind. De lyttede, mens han på ny talte inden for dets tavse vægge. De så på hinanden, og deres kinder var fulde af tårer. Han kom tilbage og hviskede, at hun sov endnu, men at han syntes, hun havde rørt sig. Det var hendes hånd, sagde han – en lille smule – ganske, ganske lidt – men han var vis på, at hun havde bevæget den – måske for at søge hans. Han havde før set hende gøre det, skønt hun havde ligget i den dybeste søvn. Da han havde sagt dette, sank han atter ned på sin stol, slog hænderne sammen over hovedet og udstødte et skrig, som aldrig kunne glemmes.

Den fattige skolelærer gav pebersvenden et vink om at gå om på den anden side af ham og tale til ham. De løste blidt hans fingre, som han havde snoet ind i sine grå hår, og trykkede dem mellem deres.

"Han hører mig, er jeg vis på," sagde skolelæreren. "Han hører enten Dem eller mig, når vi beder ham derom. Hun hørte os altid."

"Jeg vil høre enhver stemme, der var hende kær," udbrød den gamle mand. "Jeg elsker alt, hvad hun elskede!"

"Det ved jeg," svarede skolelæreren; "det er jeg vis på. Tænk på hende; tænk på alle de sorger og lidelser, De har delt med hinanden; på alle de prøvelser og alle de stille glæder, De har oplevet sammen."

"Det gør jeg. Jeg tænker ikke på andet."

"De må heller ikke tænke på andet i nat, kun på hvad der kan gøre Deres hjerte roligt, kære ven, og åbne det for gammel kærlighed og gamle dage. Således ville hun selv have talt til Dem, og det er i hendes navn, at jeg nu siger det."

"De gør vel i at tale så sagte," sagde den gamle mand. "Vi vil ikke vække hende. Det ville glæde mig at se hendes øjne og se hende smile. Også nu hviler der et smil over hendes unge åsyn, men det er stift og ubevægeligt. Gid det ville komme og gå. Men med Vorherres hjælp vil det nok ske. Vi vil ikke vække hende."

"Lad os ikke tale om hende, således som hun er, når hun sover, men således som hun plejede at være, da De vandrede sammen langt borte – således som hun var hjemme, i det gamle hus, hvorfra De flygtede bort sammen – således som hun var i den gamle, glade tid," sagde skolelæreren.

"Hun var altid glad – meget glad," sagde den gamle mand og stirrede på ham. "Der var altid noget mildt og stille ved hende lige fra først af; men hun havde et glad sind."

"Vi har hørt Dem sige," vedblev skolelæreren, "at hun i dette og i alt lignede sin moder. Hende kan De jo huske?"

Han forandrede ikke sit stive blik og svarede ikke.

"Og én til før hende," sagde pebersvenden. "Det er mange år siden, og sorgen gør tiden længere; men De har ikke glemt den, hvis død gjorde dette barn så dyrebart for Dem, endog før De kendte dets værd og kunne læse i dets hjerte. Sig, at De kan føre

Deres tanker tilbage til meget fjerne dage – til Deres ungdomstid, som De, i modsætning til denne skønne blomst, ikke tilbragte alene. Sig, at De kan huske et andet barn, som elskede Dem inderligt, for længe, længe siden, mens De selv endnu kun var et barn. Sig, at De havde en broder, som nu endelig i Deres yderste nød er kommet tilbage for at pleje og trøste Dem –"

"For at være, hvad du engang var for ham," udbrød den yngste og kastede sig på knæ foran ham, "for at gengælde dig din fordums kærlighed, kære broder, ved uafbrudt omhu og ømhed; for ved din side at være, hvad han aldrig holdt op at være, mens oceaner rullede imellem os; for at kalde hele år af fortvivelse til vidne på hans uforanderlige troskab. Skænk mig ét ord til genkendelse, broder, og aldrig, nej aldrig, selv ikke i de lyseste øjeblikke af vore yngste dage, da vi stakkels enfoldige drenge troede at kunne tilbringe hele vort liv sammen, har vi været hinanden halvt så dyrebare, som vi fra nu af skal være det."

Den gamle mand så fra det ene ansigt til det andet, og hans læber rørte sig; men der kom ikke en lyd over dem.

"Når vi dengang var knyttet til hinanden," vedblev den yngste broder, "hvilket bånd vil der da nu ikke være imellem os! Vor kærlighed og samdrægtighed begyndte i barndommen, da hele livet lå for os, og de vil begynde igen, efter at vi har prøvet det og til sidst igen ikke er andet end børn. Ligesom så mange urolige sjæle, der har jaget efter formue, ry eller forlystelser, på deres gamle dage tyr tilbage til det sted, hvor de først drog ånde, og forgæves søger at blive børn, førend de dør, således vil vi, mindre heldige end de i livets vår, men lykkeligere i dets aften, slå os til ro blandt vor barndoms tilflugtssteder og måske

blive som børn igen, uagtet vi går hjem, uden at nogen af vor manddoms forhåbninger er blevet opfyldt – uagtet vi intet bringer tilbage af det, vi tog med os, undtagen vor gamle længsel efter hinanden – uagtet vi ikke har frelst andet fra livets skibbrud, end hvad der først gjorde livet kært for os. Og selv," tilføjede han i en forandret tone, "selv om det, jeg frygter for at udtale, er sket – selv om det er således – Vorherre skåne os for det – selv da, kære broder, er vi ikke adskilt og har dog altid den trøst i vor store sorg."

Mens disse ord blev talt, havde den gamle mand trukket sig tilbage mod kammeret. Han pegede derhen, idet han med dirrende læber svarede:

"I sammensværges jer for at få mig til at glemme hende. Det skal I aldrig gøre – aldrig, så længe der er liv i mig. Jeg har ingen anden ven eller slægting end hende – jeg har aldrig haft, vil aldrig have nogen anden. Hun er alt for mig; det er for sent nu at skille os."

Han gav dem tegn til at gå, kaldte sagte på hende og listede sig ind i kammeret. De rykkede sammen og fulgte ham efter nogle få af bevægelse afbrudte og kun med møje udtalte ord. De gik så sagte, at deres fodtrin ingen støj gjorde; men der lød hulken blandt dem og sorgfulde lyde.

For hun var død. Der, på den lille seng, hvilede hun. Den højtidelige stilhed var ikke længere påfaldende.

Hun var død. Ingen søvn var så smuk og rolig, så fri for ethvert spor af smerte, så skøn at skue. Hun var som et væsen, der var kommet lige fra Guds hånd og ventede på livets ånde; ikke som en, der havde levet og lidt døden.

Hendes leje var smykket med nogle kristtornbær og grønne blade, plukket på et sted, der havde været hende kært. "Når jeg dør, så læg noget hos mig, der har elsket lyset og altid haft himlen over sig." Det havde hun sagt.

Hun var død. Den dyrebare, blide, tålmodige, herlige Nell var død. Hendes lille fugl – en ringe ting, som trykket af en finger kunne have knust – hoppede vims i sit bur, og dens barneherskerindes stærke hjerte var stumt og stille for stedse.

Hvor var sporene af hendes tidlige sorger og lidelser? Alt borte. Sorgen var død hos hende, men fred og fuldkommen lyksalighed født, og de afspejlede sig i hendes stille skønhed og dybe ro.

Og dog lå hendes forrige jeg der uforandret trods denne forandring. Ja, den gamle arne havde smilet ad det samme yndige åsyn, der som en drøm var svævet gennem elendighedens og sorgens boliger; ved den fattige skolelærers dør hin sommeraften, foran ilden i ovnen den kolde, regnfulde nat, ved den døende drengs stille leje havde det samme milde blik vist sig. Således skal vi efter døden se englene i deres majestæt.

Den gamle mand holdt den ene livløse arm i sin og trykkede den lille hånd mod sit bryst for at varme den. Det var den hånd, der havde ledet ham på alle hans vandringer. Nu og da førte han den til sine læber, knugede den atter mod sit bryst og mumlede, at nu var den blevet varmere, og da han sagde dette, syntes de andre, at det var, som om han bønfuldt dem om at hjælpe hende.

Hun var død og kunne ikke mere hjælpes, lige så lidt som hun trængte til hjælp. De gamle værelser, hun havde syntes at fylde

med liv, selv mens hendes eget næsten var svundet – haven, hun havde passet – de øjne, hun havde glædet – de mange steder, hvor hun havde siddet og grublet – de stier, hvorpå hun havde vandret, som om det endnu havde været i går – skulle ikke mere se hende.

"Det er ikke," sagde skolelæreren, idet han bøjede sig for at kysse hende på kinden og gav sine tårer frit løb, "det er ikke på Jorden, at Guds retfærdighed ender. Tænk på, hvad Jorden er i sammenligning med den verden, hvortil hendes unge ånd så tidligt har svunget sig op, og sig, om nogen af os ville kalde hende tilbage til livet, hvis et ønske, der højtideligt blev udtalt her, kunne gøre det!"

Da morgenen kom, og de kunne tale roligere om deres sorg, hørte de, hvorledes hendes livs sidste time havde været.

Hun var død for to dage siden. De havde alle været om hende, idet de vel vidste, at det lakkede mod enden. Hun døde kort efter daggry. Om aftenen havde de talt med hende og læst for hende, men mens timerne led, var hun faldet i søvn. Af det, hun svagt havde stammet i sine drømme, havde de kunnet mærke, at det var om hendes vandringer med oldingen, det havde drejet sig, ikke om smertelige optrin, men om dem, der havde hjulpet dem og vist dem godhed; for ofte havde hun med megen varme sagt: "Gud velsigne Dem!" I vågen tilstand havde hun kun én gang været fra sin samling, og da havde hun talt om en dejlig musik i luften. Gud ved det. Det kan gerne være.

Da hun til sidst slog øjnene op efter en meget rolig søvn, havde hun bedt om, at de ville kysse hende endnu en gang. Derpå havde hun vendt sig om mod den gamle mand med et kærligt smil på sit ansigt – et sådant smil, sagde de, som de aldrig havde set og aldrig kunne glemme – og slynget sine arme om hans hals. Først havde de ikke vidst, at hun var død.

Hun havde talt meget om de to søstre, der, havde hun sagt, var ligesom kære veninder for hende. Hun havde ønsket, at de måtte få at vide, hvor meget hun havde tænkt på dem, og hvorledes hun havde iagttaget dem, når de gik sammen om aftenen nede ved flodbredden. Hun ville så gerne se stakkels Kit, havde hun ofte sagt i den sidste tid. Hun havde ønsket, at en ville hilse Kit fra hende. Og selv da havde hun aldrig tænkt på

ham eller talt om ham uden med noget af sin gamle, klare, muntre latter.

I øvrigt havde hun aldrig knurret eller klaget, men var med stille sind og uforandret væsen – med undtagelse af, at hun med hver dag var blevet inderligere og taknemmeligere imod dem – svundet hen ligesom lyset en sommeraften.

Den dreng, der havde været hendes lille ven, kom, næsten så snart det blev dag, med tørrede blomster, som han bad dem lægge på hendes bryst. Det var ham, som var kommet til vinduet om natten og havde talt med graveren, og i sneen så de spor af små fødder der, hvor han, før han var gået i seng, havde tøvet i nærheden af det kammer, hvor hun lå. Han troede, syntes det, at de havde ladet hende ligge der alene, og kunne ikke udholde denne tanke.

Han fortalte dem atter om sin drøm, der gik ud på, at hun ville blive givet dem tilbage netop således, som hun før havde været. Han bad inderligt om at måtte få hende at se og sagde, at han skulle være ganske stille, og at de ikke skulle være bange for, at han ville blive angst; for han havde siddet den hele dag hos sin lille broder, da han var død, og havde følt sig så glad ved at være ham så nær. De lod ham få sin vilje, og han holdt også ord og var på sin barnlige måde et mønster for dem alle.

Indtil dette øjeblik havde den gamle mand ikke talt en eneste gang – undtagen til hende – eller var gået bort fra hendes seng. Men da han så hendes lille yndling, blev han så rørt, som de endnu ikke havde set ham, og gav tegn til, at han skulle komme nærmere. Idet han derpå pegede på sengen, brast han for første gang i tårer, og de tilstedeværende, som så, at synet af dette barn havde gjort ham godt, lod dem være alene med hinanden.

Drengen trøstede ham med sin ukunstlede snakken om hende og fik ham til at søge hvile, til at gå ud, ja næsten til at gøre alt, hvad han bad ham om. Og da den dag kom, som for stedse skulle fjerne hende i hendes jordiske skikkelse fra jordiske øjne, tog han ham ud med sig, for at han ikke nu skulle få at vide, at hun blev ført bort fra ham.

De skulle samle friske blade og bær til hendes seng. Det var søndag – en lys, klar vintereftermiddag – og idet de gik ned ad gaden i landsbyen, trak de, som mødte dem, sig til side for at gøre plads for dem og hilste venligt på dem. Nogle trykkede mildt oldingens hånd, andre blev stående med blottet hoved, mens han vaklede forbi, og mange sagde "Gud hjælpe ham!"

"Naboerske," sagde den gamle mand, idet han standsede ved det hus, hvor hans lille vejvisers moder boede, "hvor kan det være, at næsten alle folk har sort på i dag? Næsten på alle har jeg set sørgebånd eller flor."

Det vidste hun ikke, sagde konen.

"Men De selv – De selv har jo også sort på!" udbrød han, "vinduer er lukket, som ellers aldrig plejer at være det om dagen. Hvad skal det sige?"

Atter svarede konen, at det vidste hun ikke.

"Vi må vende om," sagde den gamle mand hastigt. "Vi må se, hvad det er."

"Nej, nej," råbte drengen og holdt på ham. "Husk, hvad De lovede mig. Vi skal hen til den gamle, grønne vej, hvor hun og jeg så ofte kom, og hvor De mere end én gang har set os flette kranse til hendes have. Vend ikke om!"

"Hvor er hun? Sig mig det."

"Ved De ikke det? Vi forlod hende jo for et øjeblik siden."

"Det er også sandt. Det var jo hende, vi forlod; ikke sandt?"

Han trykkede hånden mod sin pande, så sig stirrende om og gik, ligesom drevet af en pludselig tanke, over gaden og ind i graverens hus. Denne og hans døve medhjælper sad ved kaminen og rejste sig, da de så, hvem det var.

Drengen gjorde hastigt et tegn til dem. Det var kun et øjebliks værk, men i forbindelse med den gamle mands udseende var det mere end nok.

"Bliver – bliver her nogen begravet i dag?" spurgte han ivrigt.

"Nej, nej; hvem skulle vi vel begrave?" svarede graveren.

"Ja, hvem? Jeg siger som De, hvem?"

"I dag har vi helligdag, gode herre," svarede graveren venligt.
"I dag arbejder vi ikke."

"Nå, så vil jeg gå, hvorhen du vil," sagde den gamle mand til drengen. "Er det også sandt, hvad De siger? De må ikke narre mig! Jeg er blevet så forandret i den korte tid, De ikke har set mig."

"Gå din vej med ham," sagde graveren, "og Gud være med jer begge!"

"Jeg er parat," sagde den gamle mand blidt. "Kom, min dreng, kom!" Og dermed lod han sig lede bort.

Og nu begyndte klokken – den klokke, som hun så ofte havde hørt både ved nat og dag og lyttet efter med højtidelig glæde, næsten som om den havde været en levende røst – sin ubarmhjertige kimen over hende, der havde været så ung, så smuk og så god. Affældig alderdom og kraftigt liv, blomstrende ungdom og hjælpeløs barndom strømmede ud – på krykker, i kraftens og sundhedens stolthed, i forjættelsens fulde blomst, i livets spæde gry – for at flokkes om hendes grav. Oldinge var til

stede, hvis øjne var sløve, og hvis sanser svigtede dem – bedstemødre, som, selv om de var døde for ti år siden, endda havde været gamle – døve, blinde, halte, levende døde i mange skikkelser og former, alle kom de for at se denne tidlige grav blive lukket. Hvad var den død, den skulle indeslutte, i sammenligning med den, der endnu fremdeles kunne krybe og kravle over den?

Hen ad stien bar de hende nu, ren som den nyfaldne sne, hende, hvis dage på Jorden havde været lige så flygtige. Gennem det våbenhus, hvor hun havde siddet, da Vorherre i sin barmhjertighed havde ført hende til dette fredelige sted, bragtes hun atter, og den gamle kirke modtog hende i sin fredelige skygge.

De bar hende hen i en gammel krog, hvor hun mange gange havde siddet og grundet, og satte deres byrde varsomt ned på fliserne. Lyset strømmede ind på den gennem det malede vindue, uden for hvilket træernes grene idelig susede om sommeren, og hvor fuglene sang så sødt hele dagen igennem. Ved enhver luftning, som bevægede disse grene i solskinnet, faldt der et skælvende, spillende lys på hendes grav.

Jord til jord, aske til aske, støv til støv. Mangen en ung hånd lod sin lille krans falde derved, mangt et kvalt suk hørtes. Nogle, og det var ikke få, knælede. Alle var oprigtige og sanddru i deres sorg.

Da ceremonien var endt, dannede landsbyfolkene en kreds for at se ned i graven, førend fliserne atter lagdes på deres sted. En mindede om, hvorledes han havde set hende sidde på dette sted, og at hendes bog var faldet ned på hendes skød, mens hun med tankefuldt åsyn havde stirret på himlen. En anden talte

om, hvor højlig han havde undret sig over, at en så fin skabning havde kunnet være så dristig, at hun aldrig havde været bange for at gå ind i kirken om aftenen, men havde holdt af at opholde sig der, når alt var stille, ja endog at gå op ad tårntrappen uden andet lys end månens stråler, som sneg sig gennem glamhullerne i den gamle tykke mur. De ældste hviskede om, at hun havde set og talt med engle, og ved at huske på, hvorledes hun havde set ud og talt og var død så ung, syntes nogle, at det nok kunne være muligt. Idet de således nærmede sig graven i små klynger, så ned i den og gjorde plads for andre og gik bort i hviskende grupper på tre og fire, var der til sidst ingen andre end graveren og de sørgende venner tilbage i kirken.

De så graven blive kastet til og stenen lagt over den. Da derpå tusmørket havde indfundet sig, og ikke en lyd forstyrrede stedets hellige stilhed – da den klare måne udbredte sit lys over grave og mindesmærker, over piller, mure og hvælving – og først og fremmest – således forekom det dem – over hendes fredelige grav – i den rolige time, da alle ydre genstande og indre tanker afføder visheden om udødelighed, og jordisk håb og frygt kaster sig i støvet for den – da vendte de sig bort med rolige og ydmyge hjerter og overgav barnet til Gud.

Det er tungt at lægge sig den lærdom på sinde, som sådanne dødsfald forkynder; men lad ingen vise den fra sig; for det er en lærdom, som alle skal lære, og en mægtig, almindelig sandhed. Når døden fælder den unge og uskyldige, opstår for hver enkelt, skrøbelig skikkelse, fra hvilken den udfrier den higende ånd, hundrede dyder i skikkelse af barmhjertighed, velgørenhed og kærlighed for at drage gennem verden og lyksaliggøre den. Af hver en tåre, som sørgende dødelige fælder på sådanne grønne

grave, fødes noget godt, udspringer en eller anden ædlere natur. I ødelæggerens fodspor fremstår lyse skabninger, som trodser hans magt, og hans mørke sti bliver en vej til Himlens lys.

Det var sent, da oldingen kom hjem. På tilbagevejen havde drengen under et eller andet påskud ført ham hjem til sin egen bolig, og da han var blevet søvnig af sin lange vandring og af mangel på hvile i den sidste tid, var han faldet i en dyb søvn ved arnestedet. Han var aldeles udmattet, og de tog sig vel i agt for at vække ham. Søvnens holdt ham længe fangen, og da han endelig vågnede, skinnede månen.

Urolig over hans lange udeblivelse ventede den yngste broder ved døren, da han viste sig på stien med sin lille vejviser. Han gik dem i møde, og idet han med blid tvang fik den gamle mand til at støtte sig på hans arm, førte han ham med langsomme, skælvende skridt til huset.

Han gik lige ind i hendes kammer, og da han ikke fandt hende, vendte han med forvirret åsyn tilbage til det værelse, hvor de var samlet. Derfra styrtede han ind i skolelærerens hus og råbte højt på hendes navn. De fulgte tæt efter ham og førte ham, efter at han forgæves havde ransaget det, atter hjem.

Med de mest overtalende ord, som medynk og kærlighed kan indgive, fik de ham overtalt til at sætte sig hos dem og høre, hvad de havde at meddele. Efter at have søgt ved enhver lille list at forberede ham på, hvad der måtte komme, og med de varmeste ord udbredt sig over den lod, som hun var blevet kaldt bort til, sagde de ham omsider sandheden. I det øjeblik den kom over deres læber, faldt han om som et dræbt menneske.

I mange timer havde de kun ringe håb om, at han ville overleve dette; men sorgen er stærk, og han kom sig.

Er der nogen, som aldrig har kendt den tomhed, den skrækkelige tomhed, som følger med døden – den følelse af forladthed, som overvælder selv de stærkeste sjæle, når noget kendt og elsket savnes overalt, hvor man vender sig hen – den forbindelse mellem livløse ting og mindets genstand, ved hvilken ethvert husligt gode bliver et mindesmærke og ethvert værelse en grav – er der nogen, som ikke har kendt dette og ikke af egen erfaring prøvet det, kan han ikke, end ikke svagt, forestille sig, hvorledes oldingen i mange dage døsede hen og tærede på tiden og vandrede om, ligesom for at søge efter hende uden at finde ro.

Alt, hvad han havde tilbage af tanke eller hukommelse, knyttede sig til hende. Han hverken forstod eller syntes at bryde sig om at forstå noget, der vedrørte hans broder. For ethvert kærtegn, enhver opmærksomhed var han ligegyldig. Talte de til ham om dette eller hint emne, med undtagelse af ét, hørte han et øjeblik tålmodigt på dem, men vendte sig derpå bort og gik omkring og søgte ligesom før.

Dette ene emne, der opfyldte ham og dem alle, var det umuligt at tale om. Død! Han kunne ikke høre eller tåle dette ord. Ved det fjerneste vink derom fik han et anfald ligesom det, der var kommet over ham, da det første gang var blevet udtalt. I hvilket håb han levede, kunne ingen sige; men at han nærede et håb om at finde hende igen – et svagt og dunkelt håb, der forhaledes fra dag til dag, og dag for dag gjorde ham mere mismodig og hjertesyg – var tydeligt for alle.

De tænkte på at få ham bort fra skuepladsen for denne sidste sorg, på at prøve, om ikke forandring af opholdssted kunne vække og opmuntre ham. Hans broder rådførte sig med folk, som mente at forstå den slags sager, og de kom og så til ham. Nogle af dem opholdt sig der på stedet, talte med ham, når han ville tale, og iagttog ham, når han, ensom og tavs, vandrede frem og tilbage. Man kunne føre ham, hvorhen man ville, sagde de, han ville dog altid søge at komme tilbage. Hans sjæl ville idelig dvæle ved dette sted. Ved at lukke ham inde og passe nøje på ham kunne man vel holde ham fanget; men kunne han på nogen måde undvige, ville han ganske sikkert komme tilbage eller dø undervejs.

Drengen, som han først havde rettet sig efter, havde ikke længere nogen indflydelse på ham. Undertiden kunne han finde sig i, at dette barn gik ved siden af ham, ja endog for så vidt lægge mærke til dets nærværelse, at han rakte det hånden eller bøjede sig for at kysse det på kinden eller klappe det på hovedet. Til andre tider bød han det – dog ikke uvenligt – at gå og ville ikke tåle det i nærheden af sig. Men enten han var alene eller sammen med denne føjelige ven eller med dem, der ville have ofret alt for at bringe ham trøst eller sindsro, hvis noget middel dertil havde været tænkeligt, var han dog stadig den samme – uden kærlighed og interesse for noget – et nedbrudt, sønderknust menneske.

Til sidst opdagede de en dag, at han var stået tidligt op og var gået bort med sin tornyster på ryggen, sin stok i hånden og med hendes stråhat og en lille kurv med de småting, hun havde plejet at have i den. Endnu mens de gjorde sig færdige til at

søge ham, kom en skoledreng, der et øjeblik i forvejen havde set ham sidde inde i kirken – på hendes grav, sagde han.

De ilede derhen, og idet de sagte gik hen til døren, opdagede de ham i en stilling, som om han ventede tålmodigt. De forstyrrede ham ikke, men holdt kun øje med ham hele dagen. Da det var blevet mørkt, stod han op og vendte hjem og gik i seng, idet han mumlede: "Hun kommer i morgen!"

Dagen efter var han der atter fra solens opgang, til det blev mørkt, og om aftenen lagde han sig til hvile, idet han mumlede: "Hun kommer i morgen!"

Og således ventede han nu hver dag og hele dagen igennem på hende ved hendes grav. Hvor mange billeder af ny vandringer gennem smukke egne, af hvilesteder under Guds fri himmel, af udflugter i mark og skov – hvor mange toner af denne ene, uforglemmelige stemme – hvor mange glimt af hendes skikkelse, det flagrende klædebon, håret, der bølgede så muntert for vinden – hvor mange syner af, hvad der var sket, og af, hvad han håbede, at der endnu skulle ske – opsteg ikke for ham i den gamle, ensomme, tavse kirke! Han meddelte dem aldrig, hvad han tænkte, eller hvor han gik hen. Han kunne sidde iblandt dem om aftenen og med hemmelig tilfredshed gruble over, hvorledes han og hun ville flygte bort, førend det igen blev aften; og de kunne høre ham hviske i sin bøn: "Åh, lad hende komme i morgen!"

Sidste gang var det en smuk forårsdag. Han kom ikke tilbage til den sædvanlige tid, og de gik ud for at søge efter ham. Han lå død på stenen.

De lagde ham ved siden af den lille pige, han havde elsket så højt. I den kirke, hvor de så ofte, hånd i hånd, havde bedt og

tænkt og dvælet, hvilede nu barnet og oldingen.

Det magiske hjul, som under sin fremadrullen har ført krønikeskriveren hertil, sagtnet sin fart og standser. Det er ved målet; dets færd er til ende.

Det står kun tilbage at sige farvel til førerne af den lille flok, der har holdt os med selskab undervejs, og derpå at slutte rejsen.

Fremmest iblandt dem har den sleske Sampson Brass og Sally, arm i arm, krav på vor høflige opmærksomhed.

Efter at altså Sampson, som allerede fortalt, var blevet holdt tilbage af den fredsdommer, som han havde gjort en visit, og som så indtrængende havde opfordret ham til at forlænge sit ophold, at han umuligt kunne afslå det, var han under hans beskyttelse i lang tid. Hans værts store opmærksomhed optog ham i den grad, at han gik ganske tabt for samfundet og aldrig kom ud for at røre sig, undtagen i en lille brolagt gård. Så godt opfattedes hans beskedne og tilbageholdne sind af dem, med hvem han havde at gøre, og så dårligt kunne de undvære ham, at de forlangte, at to formuende husejere skulle indgå en slags venskabelig forpligtelse, hver for den sum af femten hundrede pund, førend de ville tillade, at han forlod deres gæstfri tag, idet de, som det syntes, tvivlede om, at han ville komme tilbage, hvis de lod ham slippe på andre vilkår. Slået af det humoristiske i denne spøg og for at gennemføre den til det yderste søgte Brass blandt dem, han kendte, et par venner, hvis forenede formue ikke løb op til femten pence, og tilbød dem som kautionister – for dette var det gemytlige stikord, der brugtes på begge sider. Da de imidlertid blev forkastet efter fire og tyve timers gemytlig

parlamentaren, samtykkede Brass i at blive og blev, indtil en forening af udvalgte ånder, en storjury kaldet, opfordrede ham til at lade sig sagsøge for mened og bedrageri for tolv andre skælmestre. Disse kendte ham med den skæmtefuldeste munterhed skyldig. Ja, selv pøbelen gik ind på disse løjer, idet den, da Brass i en droske kørte hen til den bygning, hvor disse skælmestre var samlet, salutede ham med rådne æg og døde katte og lod, som om den havde den største lyst til at rive ham i stykker, hvilket i høj grad forøgede det komiske ved sagen og utvivlsomt voldte ham så meget mere fornøjelse.

For end yderligere at bearbejde denne på spøg så rige åre fremførte Brass gennem sin sagfører som en grund, hvorfor han ikke burde domfældes, at han ved forsikringer og løfter om sikkerhed og benådning var blevet forledet til at anklage sig selv og gjorde krav på den mildhed, som loven udstrækker til de godtroende væsner, der således føres bag lyset. Efter en højtidelig diskussion blev dette punkt – tillige med flere af en teknisk natur, hvis overmål af lune det ville falde vanskeligt at overdrive – overladt til dommernes afgørelse, mens Sampson imidlertid førtes tilbage til sit forrige logi. Til sidst afgjordes nogle af disse punkter til fordel for Sampson, andre imod ham, og enden på det hele blev, at han, i stedet for at blive opfordret til i nogen tid at rejse i fremmede lande, fik lov til at forskønne moderlandet med sin nærværelse under visse små indskrænkninger.

Disse var, at han på et fastsat åremål skulle opholde sig i en rummelig bygning, hvor adskillige andre herrer fik kost og logi for offentlig regning samt gik klædt i en beskeden uniform af gråt klæde med gule opslag, fik håret klippet overordentlig kort

og mest levede af vandgrød og tynd suppe. Det forlangtes tillige af ham, at han skulle deltage med dem i den øvelse at stige op ad en trappe uden ende, den velkendte trædemølle, og for at hans ben, der ikke var vant til et sådant arbejde, ikke skulle svækkes af det, skulle han bære en amulet eller talisman af jern om den ene ankel. Da disse vilkår var blevet aftalt, førtes han en aften til sin ny bopæl og nød i selskab med ni andre herrer og to damer godt af det privilegium at blive bragt til sit tilflugtssted i en af kongerigets egne vogne.

Foruden disse små revselsers blev hans navn slettet af sagførerlisten, hvilket altid i vor tid er blevet regnet for at være en stor skam og vanære og at vise, at en eller anden forbavsende skurkestreg er blevet udført. Man skulle også synes, at dette måtte være tilfældet, når man ser hen til, at så mange uværdige navne bliver stående uskadt.

Om Sally Brass kom der forskellige rygter i omløb. Nogle påstod, at hun havde forklædt sig som mandfolk og var gået ned til dokkerne, hvor hun havde ladet sig hyre som matros; andre lod falde vink om, at hun havde ladet sig hverve som soldat ved det andet fodgarderegiment og en aftenstund var blevet set kiggende ud af et skilderhus i uniform. Der var mange sådanne historier i omløb; men sandheden synes at være den, at efter fem år, i hvilke der ikke er noget sikkert vidnesbyrd om, at hun overhovedet er blevet set, så man to usle mennesker mere end én gang i tusmørket krybe frem fra de bageste huler i St. Giles og gå gennem gaderne med slæbende skridt og bøjede, rystende legemer, idet de så ned på stenbroen og i rendestenene, som om de søgte efter affald fra køkkenerne. Disse skikkelser viste sig kun på kolde og mørke aftener, da de

frygtelige spøgelse, sygdommens, lastens og sultens legemliggjorte ånder, som altid ligger skjult i Londons væmmeligste smuthuller, buegange, mørke hvælvinger og kældre, vover at krybe ud på gaden. De, som kunne vide det, ymtede om, at disse to var Sampson og hans søster Sally, og endnu den dag i dag hedder det, at de undertiden i slet vejr om aftenen stryger tæt forbi de tilbagevigende fodgængere i den samme modbydelige dragt.

Da Quilps lig, skønt først efter nogle dage, blev fundet, holdtes et ligskue over det i nærheden af det sted, hvor det var drevet i land. Den almindelige mening var, at han havde taget livet af sig, og da dette støttedes af de med hans død forbundne omstændigheder, afgaves kendelsen i overensstemmelse dermed. Han skulle derpå begraves med en pæl gennem hjertet i midtpunktet af fire ensomme veje.

Siden hed det sig, at denne afskyelige og barbariske ceremoni var blevet eftergivet, og at hans lig i al hemmelighed var blevet udleveret til Tom Scott. Men selv her var meningerne delte; for nogle sagde, at Tom havde gravet det op ved midnat og bragt det hen til et af enken angivet sted. Det er rimeligt nok, at begge disse historier havde deres oprindelse i den simple omstændighed, at Tom havde fældet tårer ved ligskuets, hvilket han unægtelig havde gjort, så påfaldende det end kan synes. Han havde desuden ytret en levende lyst til at overfalde juryen. Efter at han var blevet holdt tilbage og ført ud af retssalen, stod han på hovedet udenfor i karmen af vinduet, indtil en politibetjent fik ham til at stå på benene.

Efter at han ved sin herres død var blevet stødt ud i verden, ville han gå igennem den på hovedet og hænderne og begyndte

følgelig at gøre kunster for at tjene sit brød. Da han imidlertid mærkede, at hans engelske byrd var en uoverstigelig hindring for hans fremgang i denne idræt, skønt hans kunst stod i største yndest, tilegnede han sig en italiensk gipsfigurdrengs navn og gav siden forestillinger med stort held og for talrige forsamlinger.

Lille mrs. Quilp kunne aldrig tilgive sig selv det eneste bedrageri, der lå hende så tungt på samvittigheden, og talte eller tænkte aldrig derpå undtagen med bitre tårer. Hendes mand havde ingen slægtninge, og hun blev rig, da han ikke havde gjort testamente; ellers var hun sandelig blevet fattig. Da hun havde giftet sig første gang efter sin moders tilskyndelse, rådførte hun sig kun med sig selv ved sit næste valg. Dette faldt på en rask ung mand, og da han gjorde det til et foreløbigt vilkår, at mrs. Jiniwin for fremtiden skulle være pensionist uden for huset, skændtes de efter brylluppet ikke mere end ægtefolk i almindelighed og førte et muntert liv for den døde dværgs penge.

Mr. og mrs. Garland og Abel vedblev at leve som sædvanlig – med undtagelse af, at der indtrådte en forandring i deres husvæsen, som man straks vil få at se – og i tidens løb gik den sidste i kompagni med sin ven notaren, ved hvilken lejlighed der var middagsgilde, bal og megen lystighed. Til dette bal var der tilfældigvis indbudt en meget undselig ung dame, og i hende forelskede Abel sig tilfældigvis. Hvorledes dette gik til, eller hvorledes de opdagede det, eller hvem af dem der først meddelte den anden denne opdagelse, ved ingen. Men vist er det, at de var de lykkeligste af alle lykkelige, og ikke mindre vist er det, at de fortjente at være det. Og det er en glæde at fortælle,

at de opfostrede en flok børn; for enhver forplantning af godhed og velvilje er ikke nogen ringe forøgelse af aristokrati og ingen ringe grund til fryd for menneskeslægten i det hele taget.

Klepperten vedligeholdte sit ry for selvstændighed og karakterfasthed lige til det sidste øjeblik af sit liv, der blev usædvanlig langt. Den gik ofte frem og tilbage med den lille phaeton mellem Garlands og hans søns hjem, og da de gamle og de unge kom meget ofte sammen, havde den sin egen stald i det ny hus, som den søgte med forbavsende værdighed. Den nedlod sig til at lege med børnene, da de blev gamle nok til at sætte pris på dens venskab, og løb frem og tilbage med dem i den lille løkke som en hund. Men skønt den for så vidt viste sig omgængelig og tillod dem små friheder og kærtegn, ja endog, at de så på dens sko og hængte sig i dens hale, tillod den dog aldrig, at nogen af dem satte sig på dens ryg eller kørte den, hvorved den viste, at fortroligheden havde sine grænser, og at der gaves punkter, som var alt for alvorlige til at spøge med.

På sine gamle dage var den ikke uimodtagelig for varm hengivenhed; for da den gode pebersvend efter præstens død flyttede til Garlands, fattede den et levende venskab for ham og fandt sig roligt og uden mindste modstand i at blive kørt af hans hånd. I de sidste par år førend den døde, arbejdede den slet ikke, men gik i kløver til op over knæene, og det sidste, den gjorde, var, at den som en kolerisk gammel kavalier sparkede til sin læge.

Da Swiveller meget langsomt var kommet sig efter sin sygdom og fik sin livrente udbetalt, købte han pæne klæder til grevinden og satte hende straks i skole for at indfri det løfte,

han havde givet på sit feberhede leje. Efter i nogen tid at have vaklet imellem forskellige navne for at træffe et, der var hende værdigt, valgte han Sofronia Sfinx, da det både var velklingende og fornemt og tydede på noget hemmelighedsfuldt. Under denne titel indfandt grevinden, svømmende i tårer, sig i skolen, hvor hun, da hun snart fik forspring for enhver rival, efter ikke ret mange fjerdingår blev flyttet op i en højere klasse. Det er kun simpel retfærdighed mod Swiveller at sige, at skønt udgifterne til hendes undervisning pålagde ham mange indskrænkninger i de første fem-seks år, kølnedes han dog ikke i sin iver og holdt sig altid for rigelig lønnet ved de meddelelser, han med megen værdighed modtog om hendes fremskridt under sine månedlige besøg hos institutsbestyrerinden, der i ham så en litterær mand med et excentrisk væsen og med det vidunderligste talent for citater.

Swiveller holdt, kort sagt, grevinden i dette institut, indtil hun, som imidlertid var blevet smuk, godmodig og forstandig, efter en gennemsnitlig beregning havde fyldt sit nittende år, hvorpå han begyndte at tænke på, hvad der nu var at gøre. Mens han under et af sine periodiske besøg overvejede dette spørgsmål, kom grevinden alene ned til ham og så umådelig frisk og smilende ud. Da faldt det ham, skønt ikke for første gang, ind, hvor godt de kunne få det, hvis hun ville gifte sig med ham. Richard spurgte hende altså om hendes mening, og hvad hun svarede, var ikke nej, for otte dage derefter blev de viet for ramme alvor. Swiveller sagde senere til forskellige tider, at der dog alligevel var blevet opbevaret en ung dame til ham.

Da et lille hus i Hampstead med en rygesalon i haven, den civiliserede verdens ideal, var at få til leje, blev de enige om at

leje det og flyttede efter hvedebrødsdagene derind. I dette tilflugtssted indfandt Chuckster sig hver søndag for at tilbringe dagen hos dem, idet han sædvanligvis begyndte med frokosten, og her var han den store leverandør af almindelig nyt og efterretninger fra den fine verden. I nogle år vedblev han at nære et dødeligt fjendskab mod Kit. Han påstod, at han havde haft en bedre mening om ham, mens man mente, at han havde stjålet fempundsnoten, end da det var blevet bevist, at han var aldeles uskyldig i denne forbrydelse; for hans brødefuldhed ville have indeholdt noget dristigt og forvovent, hvorimod hans uskyldighed kun var et nyt vidnesbyrd om en lumsk og snedig natur. Lidt efter lidt blev han dog forsonet med ham og gik endog så vidt, at han gjorde ham den ære at vise ham sin velvilje som et menneske, der til en vis grad havde forbedret sig og derfor burde have tilgivelse. Men omstændigheden med shillingen glemte eller tilgav han aldrig, idet han mente, at det, at han var kommet igen for at aftjene den tidligere gave, var en plet på hans moralske karakter, som ingen bod eller anger kunne afvaske.

Swiveller, der altid på en vis måde havde haft en filosofisk og tankefuld åndsretning, blev undertiden overordentlig dybsindig i rygesalonon og plejede i sådanne øjeblikke i sine egne tanker at afhandle det gådefulde spørgsmål om, fra hvem Sofronia stammede. Sofronia selv troede, at hun var et forældreløst barn; men ved at sætte forskellige ubetydelige omstændigheder sammen kom Swiveller ofte til den slutning, at miss Brass måtte have vidst noget derom. Ved at høre sin kone fortælle om sin sælsomme samtale med Quilp fik han en anelse om, at denne person, mens han levede, ville have kunnet

løse gåden, hvis han havde villet det. Disse overvejelser voldte ham imidlertid ingen uro; for Sofronia viste sig som en venlig, kærlig og forstandig kone imod ham, og Dick opførte sig som en trofast og ordentlig ægtemand imod hende, med undtagelse af en udflugt en gang imellem med Chuckster, som hun var fornuftig nok til snarere at opmuntre ham til end at gøre indvendinger imod. Og de spillede mange hundrede tusinde spil cribbage med hinanden. Til Dicks ære må det tilføjes, at han, skønt hun her er blevet kaldt Sofronia, fra begyndelsen til enden vedblev at kalde hende grevinde, og at Chuckster hvert år den dag, han havde set hende i sit sygeværelse, blev indbudt til middag, hvor der trakteredes på det prægtigste.

Spillerne Isak List og Jowl og deres trofaste forbundsfælle James Groves fulgte deres løbebane med vekslende held, indtil det uheldige udfald af et dristigt foretagende spredte dem i forskellige retninger og voldte, at deres virksomhed pludselig blev standset af lovens stærke og lange arm. Dette nederlag havde sin oprindelse i en ubehagelig pågribelse af en ny staldbroder – den unge Frederik Trent – der således mod sin vilje blev redskabet til deres og sin egen afstraffelse.

Denne unge mand stormede en kort tid omkring og levede af sit vid, det vil sige, af at misbruge enhver evne, som brugt på en værdig måde, hæver mennesket over dyrene, men i modsat tilfælde stiller det langt under dem. Ikke længe efter genkendtes hans lig, trods sår og skrammer, som nok hidrørte fra et slagsmål, af en fremmed, der tilfældigvis kom ind i La Morgue i Paris, hvor druknede stilles til skue, for at deres slægtninge kan få dem udleveret; men den fremmede tav, til han kom hjem, og liget blev aldrig fordret tilbage.

Den yngste broder eller den ugifte herre havde gerne trukket den fattige skolelærer frem af hans ensomhed og gjort ham til sin omgangsvæn; men den beskedne mand var bange for at vove sig ud i verdens larm og var kommet til at holde af sin bolig ved den gamle kirkegård. Roligt glad ved sin skole, ved stedet og ved hendes lille vens hengivenhed, fortsatte han sit stille arbejde i fred og var ved sin vens retfærdige taknemmelighed – lad dette korte ord være nok – ikke længere en *fattig* skolelærer.

Denne ven – den ugifte herre eller yngste broder, hvad man vil – havde haft en tung hjertesorg; men den avlede ikke menneskefjendskab, ikke munkeagtig skummelhed hos ham. Han vandrede om i verden som menneskeven. I lang, lang tid var det hans største glæde at følge oldingens og barnets spor, for, når han kunne følge dem, at standse, hvor de havde standset, at føle med dem, hvor de havde lidt, og glæde sig, hvor de havde været glade. Søstrene fra skolen, der havde været hendes veninder, fordi de selv var så venneløse; mrs. Jarley med vokskabinettet; Codlin, Kortben – han fandt dem allesammen, og den mand, som passede ilden i ovnen, blev ikke glemt.

Da Kits historie kom ud iblandt folk, skaffede den ham en skare venner og mange gode tilbud. Først faldt det ham slet ikke ind at forlade Garlands tjeneste; men efter alvorlige forestillinger og indvendinger af denne begyndte han dog at tænke sig muligheden af, at en sådan forandring engang i tiden kunne finde sted. Nogle af de folk, som havde holdt ham for skyldig i den forbrydelse, han var blevet anklaget for, og som havde handlet i overensstemmelse med denne opfattelse, skaffede ham en god plads med en hurtighed, som nær havde taget vejret fra ham. På samme kærlige måde sikredes hans

moder mod mangel og blev lykkelig. Således blev, som Kit ofte sagde, hans store modgang kilden til al hans senere medgang.

Var Kit ugift alle sine dage, eller giftede han sig? Naturligvis giftede han sig, og hvem andre kunne vel blive hans kone end Barbara? Og det bedste af det var, at han giftede sig så tidligt, at lille James blev onkel, førend hans tidligere omtalte lægge endnu var blevet omgivet af klædes hylstre – skønt det dog endnu ikke var det bedste, eftersom barnet jo nødvendigvis også blev onkel. Kits moders og Barbaras moders henrykkelse over denne store mærkværdighed overgår enhver skildring, og da de mærkede, at de stemte så godt overens, flyttede de sammen.

Da Kit havde børn på seks og syv år, var der en Barbara iblandt dem, og en smuk Barbara var det. Heller ikke manglede der et nøjagtigt faksimile og aftryk af lille James, således som han havde været i de fjerne dage, da de havde lært ham, hvad østers var for noget. Naturligvis var der en Abel, til hvem Abel Garland havde stået fadder, og der var en Dick, som Swiveller i særdeleshed holdt af. Den lille klynge flokkedes ofte om Kit om aftenen og bad ham igen fortælle dem historien om den gode miss Nell, som var død. Dette gjorde da Kit, og når de græd ved at høre den og ønskede, at den havde været længere, sagde han, at hun var kommet op i Himlen, hvor alle gode mennesker kommer, og at de, når de var gode som hun, også kunne håbe engang at komme derop og få hende at se og lære hende at kende, således som han havde kendt hende, da han endnu var dreng. Derpå fortalte han dem, hvor trængende han havde været, og hvorledes hun havde lært ham, hvad han ellers ville have været for fattig til at lære, og hvorledes den gamle mand

havde plejet at sige: "Hun ler altid ad Kit," og så tørrede de deres tårer og lo selv ved tanken om, at hun havde let, og blev igen lystige som før.

Undertiden førte han dem hen til den gade, hvor hun havde boet; men ombygninger havde forandret den så meget, at den ikke lignede sig selv. Det gamle hus var for længe siden revet ned, og en smuk, bred gennemkørsel førte igennem pladsen. Først tegnede han en firkant i jorden med sin stok for at vise dem, hvor det havde ligget; men snart var han ikke længere vis på stedet og kunne kun sige, at det havde været omtrent der.

Sådan er de omskiftelser, som nogle få år fører med sig, og således går tingene deres gang ligesom en fortælling, der bliver fortalt!

Om "Nelly og hendes bedstefader"

Forfatter: Charles Dickens (1812–1870).

Org.udgave: *The Old Curiosity Shop*, føljeton i Dickens' blad "Master Humphreys Clock", London 1840–1841, bogudgave Chapman & Hall, London 1841.

Denne udgave efter: *Nelly og hendes Bedstefader*, oversat af L. Moltke. Femte gennemsete Udgave, Steen Hasselbalchs Forlag, København 1919.

Oversætter: Ludvig Moltke (1805-1872).

Redigeret af: Kim N. Jensen.

Forside: Efter Harold Copping (1863-1932): *Grandpa's Favourite*.

ISBN 978-87-7628-345-2

3. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-597-6 (Ølstykke 2018).

© 2026 eBibliotek 1800

www.ebib1800.dk

